

J. VERNE

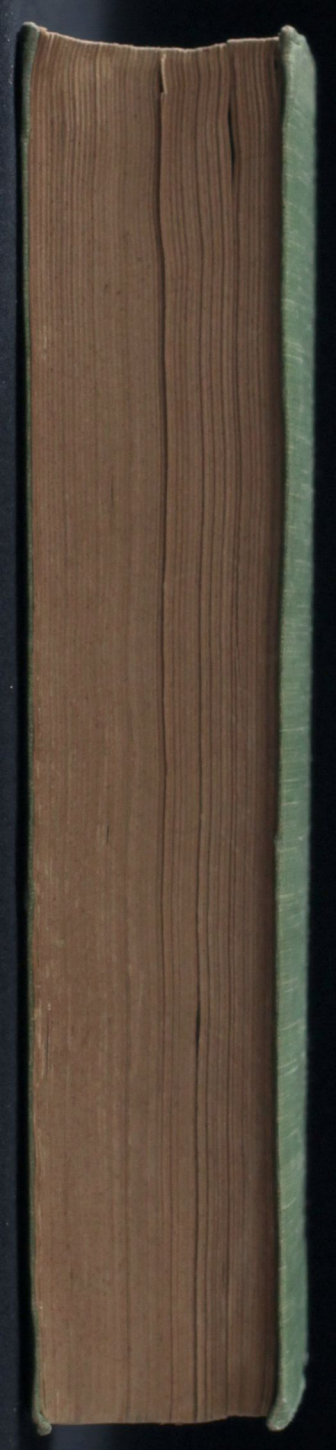
DEN
HEMLIGHETS-
FULLA ÖN

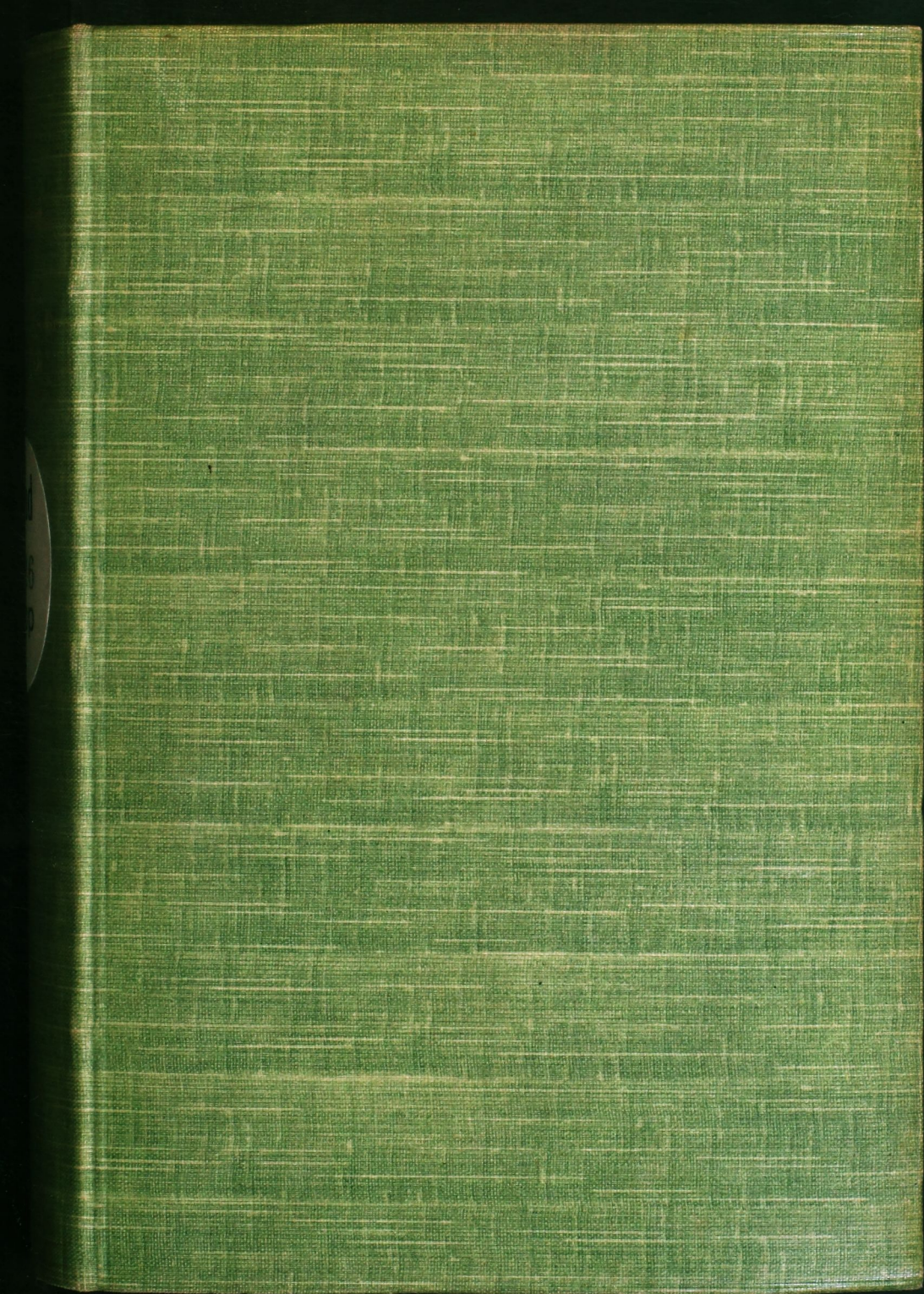
Scand

15826

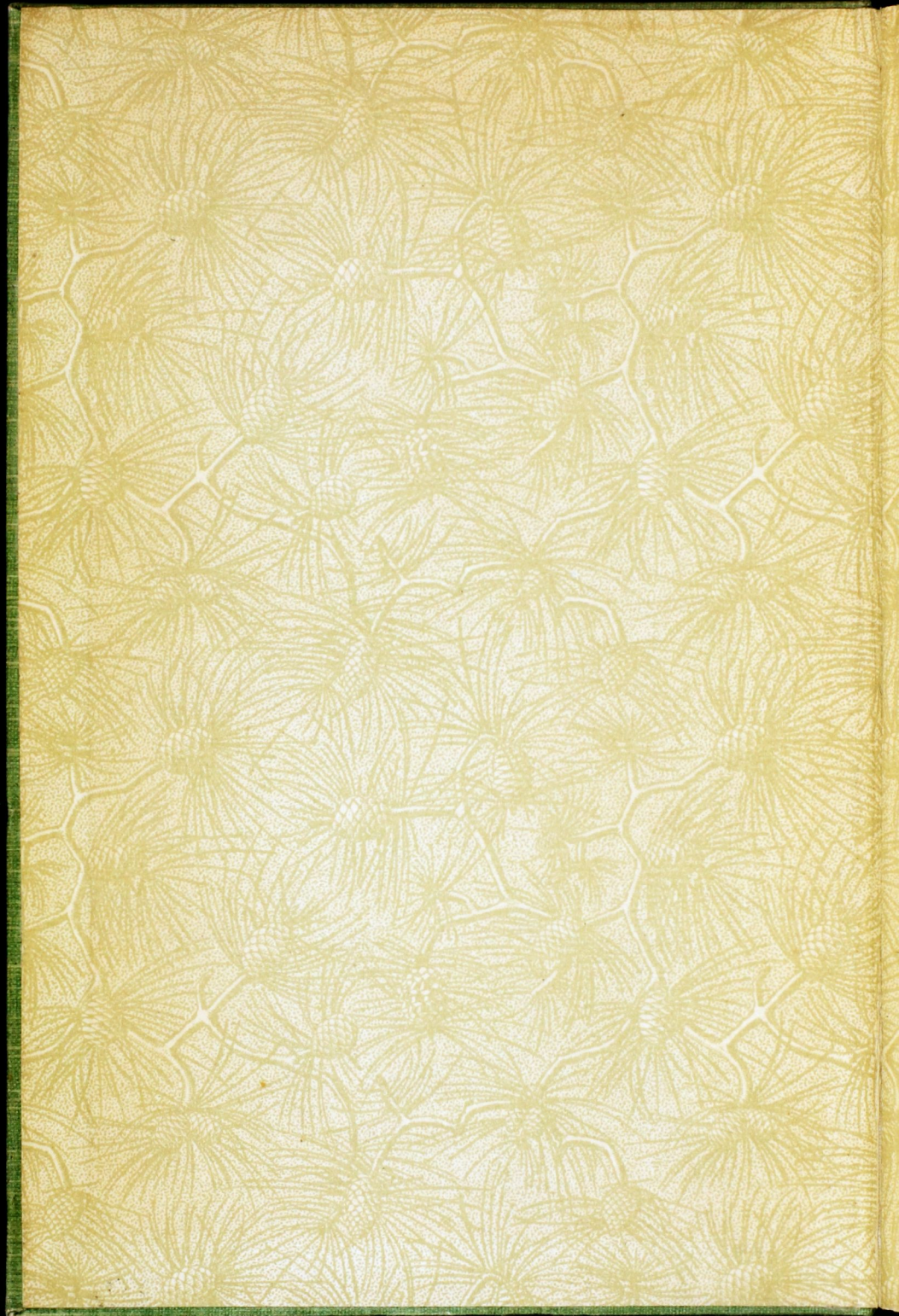
Supp

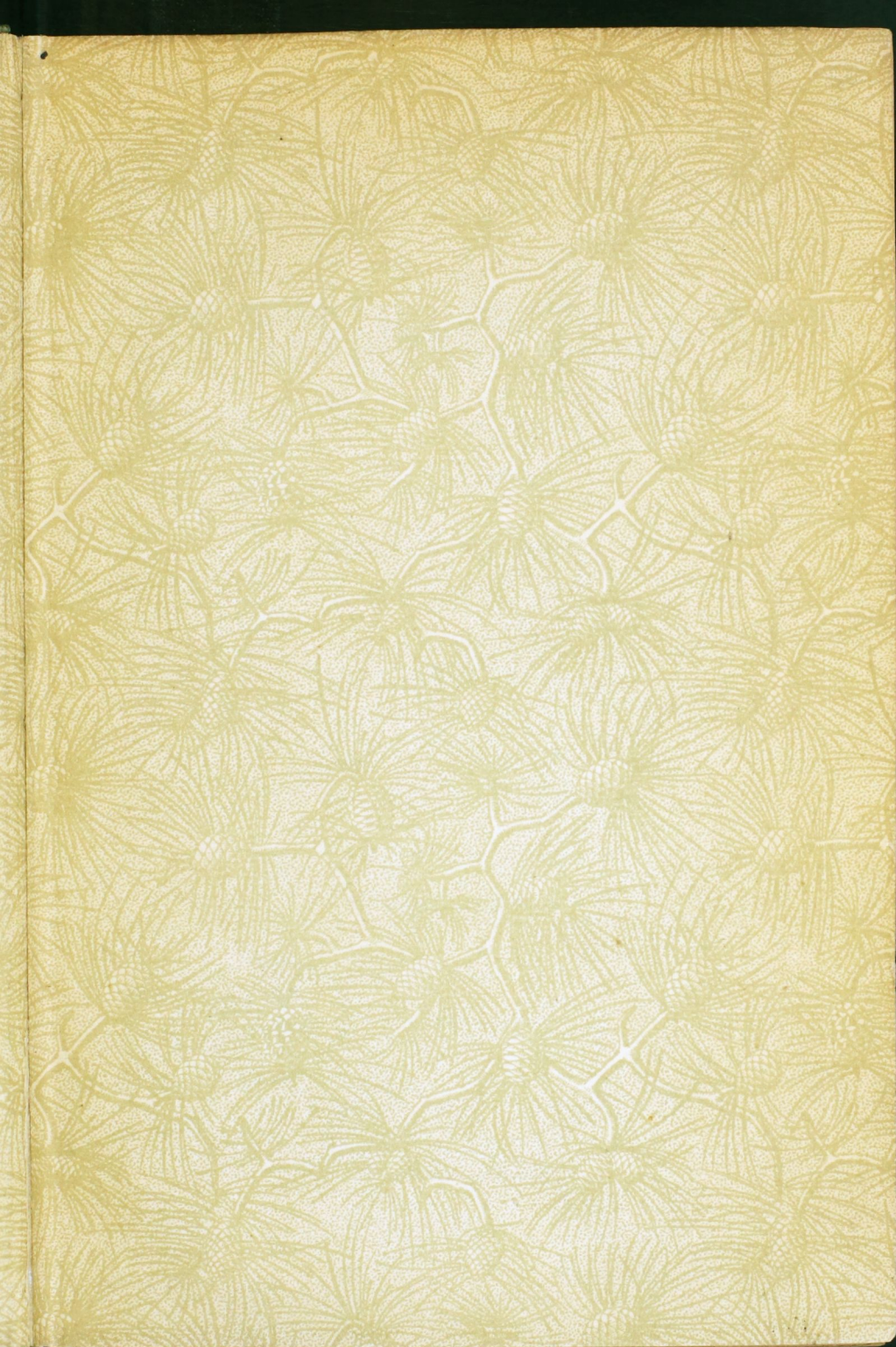

BIBLIOTHEQUE SAINTE-GENEVIEVE

D

910 937771 4

BIBLIOTHEQUE
SAINTE |
GENEVIEVE

8° 1° Sep 15826

DEN HEMLIGHETSFULLA ÖN

AF

JULES VERNE

00145 297

ÖFVERSÄTTNING

NY, ILLUSTRERAD UPPLAGA,

UTGIFVEN UNDER LEDNING AF

G. NORDENSKIÖLD

2014438

STOCKHOLM

F. & G. BEIJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG

19428

UPSALA 1894

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

Innehåll:

---

1 kap.: Orkanen 1865. Rop uppe i luften. En ballong bortförd i en hvirfvelvind. Fem resande. Hvad som tilldrager sig i gondolen. — 2 kap.: En episod ur secessionskriget. Ingeniör Cyrus Smith. Gideon Spilett. Negern Nab. Matrosen Pencroff. Den unga Harbert. Ett oväntadt förslag. "I afton klockan 10!" Afresa i stormen. — 3 kap.: Klockan 5 på e. m. Den saknade. Nabs förtviflan. Efterforskningar mot norr. Holmen. En natt af ångest. Morgondimman. Landet visar sig. Nab simmar öfver. Öfvervadning af sundet. — 4 kap.: Stenborrarna. Floden vid dess mynning. Bostaden. Efterforskningarna fortsättas. Bränsleförrådet. Man inväntar ebban. Uppe på kusten. Vedflotten. Tillbaka till stranden. — 5 kap.: Anordning af bostaden. Den viktiga eldfrågan. Tändsticksasken. Man letar på stranden. Korrespondentens och Nabs återkomst. Blott en enda tändsticka! Den sprakande eldbrasan. Den första qvällsvarden. Den första natten på fast mark. — 6 kap.: De skeppsbrutnas inventarium. Intet. Det brända linnet. En utflygt i skogen. De alltid gröna träden. En flyende jakamar. Spår af vilda djur. Kurukuerna. Tetrar. Egendomligt fiske. — 7 kap.: Nab är ännu ej återkommen. Natten artar sig att blifva svår. Korrespondentens reflektioner. Qvällsvarden. Stormen är förfärlig. Man begifver sig ut i natten. Kamp mot regn och blåst. Åtta mil från första lägerplatsen. — 8 kap.: Lefver han? Nabs berättelse. Fotspåren. En olöslig fråga. Cyrus Smiths första ord. Bekräftelse på hvems fotspåren voro. Återkomst till bostaden. Pencroff förskräckt. — 9 kap.: Cyrus är der. Pencroffs försök. De gnidna trästyckena. Ö eller kontinent? Ingeniörens förslag. På hvilken punkt i Stilla hafvet? Midt i skogen. Pinien. Jagt på en kapybara. Rök, som bådär godt. — 10 kap.: En uppfinning af ingenjören. Frågan, som sysselsatte Cyrus Smith. Uppbrottet till berget. Skogen. Vulkanisk mark. Tragopanerna. Mufionerna. Den första plattan. Nattlägret. Käglaans spets. — 11 kap.: Vid spetsen af kägla.

Kraterns inre. Hafvet rundt omkring. Intet land i sigte. Kusten i fogelperspektiv. Hydrografi och orografi. Är ön bebodd? Bugterna, vikarna, uddarna, floderna m. m. döpas. Lincoln-ön. — 12 kap.: Uren ställas. Pencroff nöjd. Misstänkt rök. Röda äns lopp. Lincoln-öns flora. Dess fauna. Bergsfasanerna. Känguruerna förföljas. Agutin. Grant-sjön. Återkomst till Spiseln. — 13 kap.: Hvad man finner på Top. Tillverkning af bågar och pilar. Ett tegelbruk. Brännugnen. Olika slags kökskärl. Den första grytan. Malörten. Sydkorset. Vigtig astronomisk observation. — 14 kap.: Granitmuren mätes. Tillämpning af teoremet om likvinkliga trianglar. Öns latitud. Utflygt mot norr. En ostronbank. Förslag för framtiden. Solen passerar meridianen. Lincoln-öns koordinater. — 15 kap.: Öfvervintringen bestämdt besluten. Den metallurgiska frågan. Besök på Räddningens holme. Säljagt. Ett piggsvin tillfångatages. En sengångare. Den s. k. catelaneska metoden. Tillverkning af jern. Huru man får stål. — 16 kap.: Bostadsfrågan behandlad ånyo. Pencroffs fantasier. Undersökning norr om Grant-sjön. Platåns norra rand. Stor orm. Södra ändan af sjön. Top orolig. Top ute och simmar. Strid under vattnet. Dugongen. — 17 kap.: Ännu en utflygt till Grant-sjön. Den vägledande strömmen. Cyrus Smiths förslag. Dugongens fett. Användning af svafvelkislagen. Svafveljern. Huru man gör glycerin. Tvålen. Salpetern. Svafvelsyra. Salpetersyra. Det nya fallet. — 18 kap.: Pencroff tviflar ej längre på något. Grant-sjöns gamla aflopp. En underjordisk nedstigning. Top försvunnen. Den stora hålan. Brunnen. En hemlighet. Man tager till hackan. Återkomsten. — 19 kap.: Cyrus Smiths plan. Granite-Houses fasad. Repstegen. Pencroffs drömmar. Aromatiska örter. En naturlig kaningård. Vattnets afledning för den nya bostadens behof. Utsigten från fönstren. Granite-House. — 20 kap.: Regntiden. Klädesfrågan. Säljagt. Ljustillverkning. Inre arbeten i Granite-House. De två broarna. Återkomst från ett besök vid ostronbanken. Hvad Harbert finner i sin ficka. — 21 kap.: Några grader under nollpunkten. Undersökning af öns sydöstra, sumpiga del. Top stöter på slägtingar. Utsigt öfver hafvet. Samtal om Stilla hafvets framtid. Infusoriernas oupphörliga arbete. Hvad det skall blifva af vår jord. Jagten. Brandgås-träskan. — 22 kap.: Fallgroparna. Räfvarna. Mysksvinen. Vinden går öfver på nordvest. Snöstorm. Korgmakarna. Den starkaste vinterkölden. Lönnssockrets kristallisation. Den hemlighetsfulla brunnen. Föreslagen upptäcktsfärd. Blyhaglet. — 23 kap.: Med anledning af blyhaglet. En pirog bygges. Jagten. I toppen af en kauri. Intet bestyrker tillvaron på ön af menniskor. Harbert och Nab på fiske. Vänd sköldpadda. Försvunnen sköldpadda. Cyrus Smiths förklaring. — 24 kap.: Det första försöket med pirogen. Ett strandfynd. Bogseringen. Vrak-udden. Koffertens innehåll; verktyg, vapen, instrument, kläder, bœ-

ker, husgeråd. Hvad som fattas Pencroff. Evangelium. En vers ur den heliga boken. — 25 kap.: Afresan. Floden börjar stiga. Almar och nässelträd. Åtskilliga växter. En Jakamar. Åsynen af skogen. Jette-eucalypter. Hvarför man kallar dem feberträd. Skaror af apor. Vattenfallet. Läger för natten. — 26 kap.: På väg till öns vestkust. Åter skaror af apor. Ett nytt vattendrag. Hvarför tidvattnet icke låter känna af sig der. Vestkusten. Reptil-udden. Gideon Spilett uppväcker Harberts afund. Bambupetarden. — 27 kap.: Förslag att taga hemvägen utefter södra kusten. Dennas konfiguration. På recognoscering efter det förmodade skeppsbrottet. Ett vrak från rymden. Upptäckt af en liten naturlig hamn. Vid midnatt på stränderna af Barmhertighetens flod. En drifvande kanot. — 28 kap.: Pencroff ropar an. En natt i Spiseln. Harberts pil. Cyrus Smiths förslag. En oväntad lösning. Hvad som tilldragit sig i Granite-House. Huru en ny tjänare träder i nybyggarnas tjänst. — 29 kap.: Nya förslag. En bro öfver Barmhertighetens flod. Cyrus Smith vill göra en ö af Stora Utsigts-platån. Vindbron. Sädesskörden. Bäckan. Spångarna. Ladugården. Dufslaget. De två kulorna. Kärran förspänd. Utflygt till Ballong-hamnen. — 30 kap.: Linnéet. Skodon af sälläder. Tillverkning af pyroxylin. Man sår på nytt. Fisket. Sköldpaddsäggen. Mäster Jups framsteg. Corralen. Jagt på mufloner. Nya rikedomar inom växt- och djurverlden. Tankar på det aflägsna fäderneslandet. — 31 kap.: Den fula årstiden. Den hydrauliska hissen. Tillverkning af fönsterglas och dricksglas. Japanska sago-trädet. Flitiga besök i corralen. Hjordens förökning. En fråga af korrespondenten. Lincoln-öns exakta koordinater. Ett Pencroffs förslag. — 32 kap.: En båt bygges. Den andra hveteskorden. Jagt på sängångare. En ny, mera angenäm än nyttig växt. En hvalfisk i sigte. Harpunen från Vineyard. Hvalens styckning. Användningen af barderna. Slutet af Maj månad. Pencroff har ingenting öfrigt att önska. — 33 kap.: Vintern. Ullens valkning. Valkvarnen. En fix idé hos Pencroff. Hvalfiskbarderna. Hvertill en albatross kan tjena. Framtidens bränsle. Top och Jup. Stormar. Förödelse i ladugården. Utflygt till Brandgås-träsket. Cyrus Smith ensam. Undersökning af brunnen. — 34 kap.: Båtens riggning. Anfall af råfvar. Jup sårad. Jup vårad. Jup frisk igen. Slupen färdig. Pencroffs triumf. Bonadventure. Profresan söder om ön. Ett oväntadt dokument. — 35 kap.: Afresan bestämd. En gissning. Förberedelser. De tre passagerarne. Första natten. Andra natten. Ön Tabbor. Man letar på stranden. Inne i skogen. Ingen! Djur. Växter. En öfvergifven boning. — 36 kap.: Bostaden undersökes. Natten. Några bokstäfver. Fortsättning af undersökningarna. Växter och djur. Harbert i stor fara. Ombord. Affärden. Svårt väder. En glimt af instinkt. Vilse på hafvet. Eld uppgjord i rättan tid. — 37 kap.: Återkomsten.

Diskussion. Cyrus Smith och den okända. Ballong-hamnen. Ingeniörens hängifvenhet. Ett rörande experiment. Några fallande tårar. — 38 kap.: En hemlighet att uppdagat. De första orden från den okända. Tolf år på holmen. Ofrivilliga bekännelser. Försvinnandet. Förtroende till Cyrus Smith. En väderqvarn bygges. Det första brödet. En handling af sjelfuppoftning. De hederliga händerna. — 39 kap.: Alltjemt för sig sjelf. En begäran af den okända. Hans bostad i corralen. För tolf år sedan. Britannias högbåtsman. Ensam på ön Tabor. Cyrus Smiths hand. Den hemlighetsfulla skrifvelsen. — 40 kap.: Samtal. Cyrus Smith och Gideon Spilett. En ingenjörens idé. Den elektriska telegrafan. Trådarna. Stapeln. Alfabetet. Den vackra årstiden. Koloniens blomstring. Fotografering. Ett snöfall. Två år på Lincoln-ön. — 41 kap.: Tankar på fäderneslandet. Utsigterna för framtiden. Förslag att recognoscera öns kuster. Färden antrades den 16 April. Halfön Serpentine sedd från hafvet. Basaltklipporna på vestkusten. Dålig väderlek. Natten stundar. En ny tilldragelse. — 42 kap.: Natten på hafvet. Haj-viken. Förtroenden. Förberedelser till vintern. Den fula årstidens tidiga inträde. Stark köld. Arbeten inomhus. Efter sex månader. Ett fotografiskt negativ. Öväntad tilldragelse. — 43 kap.: Undergång eller räddning. Ayrton tillkallad. Viktig öfverläggning. Det är icke Duncan. Misstänkt fartyg. Man vidtager försigtighetsmått. Fartyget nalkas. Ett kanonskott. Briggen kastar ankar inom synhåll från ön. Natten inbryter. — 44 kap.: Öfverläggning. Aningar. Ett förslag af Ayrton. Man antager det. Ayrton och Pencroff på Räddningens holme. Straffångar från Norfolk. Deras planer. Hjeltemodigt försök af Ayrton. Hans återkomst. Sex mot femtio. — 45 kap.: Dimman höjer sig. Ingeniörens anordningar. Tre Poster. Ayrton och Pencroff. Den första båten. Två andra båtar. På Räddningens holme. Sex straffångar i land. Briggen lyfter ankar. Speedys projektiler. Förtviflad belägenhet. Öväntad upplösning. — 46 kap.: Nybyggarna på stranden. Ayrton och Pencroff taga hand om bergningsarbetet. Samtal under frukosten. Pencroffs resonnemang. Noggrann undersökning af briggens skrof. Krutdurken orörd. De nya rikedomarna. De sista spillrorna. Ett stycke af en sprängd cylinder. — 47 kap.: Ingeniörens försäkringar. Granite-House befästes. De fyra projektilerna. Apropos de öfverlevande straffångarna. Ayrtons tvekan. Cyrus Smiths ädelmodiga känslor. Pencroff förbittrad. — 48 kap.: Förslag till en expedition. Ayrton i corralen. Besök vid Ballong-hamnen. Iakttagelser gjorda af Pencroff om bord på Bonadventure. Telegram afsändt till corralen. Intet svar från Ayrton. Man lemnar Granite-House den följande dagen. Hvarför telegraftråden icke gör tjänst. Ett skott. — 49 kap.: Korrespondenten och Pencroff i corralen. Harbert flyttad. Matrosens förtviflan. Korrespondentens och ingenjörens öfverläggning. Sjuk-

domens behandling. Man fattar åter något hopp. Huru underrätta Nab? Säker och trogen budbärare. Nabs svar. — 50 kap.: Brottsslingarna i närheten af corralen. Provisorisk installation. Försättning af Harberts behandling. Pencroffs första glädjeyttringar. Återblick på det förflutna. Hvad framtiden bär i sitt sköte. Cyrus Smiths tankar i detta hänseende. — 51 kap.: Inga nyheter från Nab. Förslag af Pencroff och korrespondenten, som icke antages, Gideon Spilett gör några utflygter. En tygtrasa. Ett bud. Brådstörtad afresa. Ankomst till Stora Utsigts-platån. — 52 kap.: Harbert flyttad till Granite-House. Nab berättar, hvad som tilldragit sig der. Cyrus Smiths besök på Platån. Förstöring och ödeläggelse. Nybyggarna vapenlösa inför sjukdomen. Pilbarken. Dödlig feber. Top skäller ännu en gång. — 53 kap.: Oförklarlig hemlighet. Harberts tillfrisknande. De delar af ön, som skola undersökas. Förberedelser till afresan. Första dagsresan. Natten. Andra dagsresan. Kau-rierna. Strutsparet. Spår i skogen efter fotsteg. Ankomst till Reptil-udden. — 54 kap.: Undersökning af halfön Serpentine. Läger vid mynningen af Vattenfalls-floden. På sexhundra stegs afstånd från corralen. Recognoscering företagen af Gideon Spilett och Pencroff. Deras återkomst. Alla följas åt. En öppen port. Ett upplyst fönster. I månskenet. — 55 kap.: Ayrtons berättelse. Hans forna medbrottsslingars planer. Deras besittningstagande af corralen. Rättvisans handhafvare på Lincoln-ön. Bonadventure. Undersökning omkring Franklins berg. De öfre dalarna. Underjordiskt mullrande. Pencroffs svar. Nere i kratern. Återkomst. — 56 kap.: Tre år förflutna. Frågan om ett nytt fartyg. Hvad som beslutes. Koloniens välmåga. Skeppsvarfvet. Den norra hemisferens köld. Pencroff resignerar sig. Linnets tvättas. Franklins berg. — 57 kap.: Vulkanens återuppvaknande. Den vackra årstiden. Arbetena återupptagas. Aftonen den 15 Oktober. Ett telegram. Ett svar. Man begifver sig till corralen. Breflappen. Den supplementära telegrafråden. Basaltkusten. Vid flod. Vid ebb. Hålan. Ett bländande ljus. — 58 kap.: Kapten Nemo. Hans första ord. En frihetshjeltens historia. Hatet mot inkräktarna. Hans kamrater. Undervattens-lif. Ensam. Nautilus' sista tillflykt på Lincoln-ön. Öns hemlighetsfulla genius. — 59 kap.: Kapten Nemos sista stunder. En döendes sista vilja. Ett minne åt hans vänner för en dag. Kapten Nemos likkista. Några råd till nybyggarna. Det sista ögonblicket. I havets djup. — 60 kap.: Hvar och ens reflektioner. Varfarbetena återupptagas. Den 1 Januari 1869. Rök vid vulkanens spets. De första symptomen till ett utbrott. Ayrton och Cyrus Smith i corralen. Dakkars krypta undersökes. Hvad kapten Nemo hade sagt ingenjören. — 61 kap.: Cyrus Smiths redogörelse för sin utflykt. Man påskyndar fartygsarbetet. Ett sista besök i corralen. Striden mellan elden och vattnet. Hvad som återstår på öns yta. Man bestämmer

sig för att sätta fartyget i sjön. Natten mellan den 8 och 9 Mars. — 62 kap.: En enstaka klippa i Stilla hafvet. Nybyggarnas på Lincoln-ön sista tillflykt. Döden i perspektiv. Den oväntade hjälpen. Hvarför och huru den kommer. Den sista välgerningen. En ö på fasta landet. Kapten Nemos graf.

FÖRSTA KAPITLET.

Orkanen 1865. — Rop uppe i luften. — En ballong bortförd i en
hvirfvelvind. — Fem resande. — Hvad som tilldrager sig i gondolen.

- Höja vi oss åter?
- Nej, tvärtom!
- Vi sänka oss?
- Värre än så, herr Cyrus! Vi falla!
- För Guds skull! Kasta ut barlasten!
- Sista säcken är redan tömd!
- Höjer sig ballongen?
- Nej!
- Jag tycker mig höra squalp af vågor!
- Vi ha hafvet under gondolen!
- Knappt hundra fot ifrån oss!

I detsamma genomsars luften af en mächtig stämma,
och dessa ord skallade:

— Ut med allt, som har någon tyngd . . . allt! —
Resten står i Guds hand!

Sådana voro de ord, som inemot kl. 4 e. m. den 23
Mars 1865 utslungades i rymden ofvan Stilla hafvets
ofantliga vattenöken.

Säkert har ingen glömt den förfärliga nordostorkan,
som brast lös midt i vårdagjemningen nämnda år, och
under hvilken barometern föll till 710 millimeter. Det
var en orkan, som utan afbrott rasade från den 18 till
den 26 Mars. De härjningar, den anställde i Amerika, i
Europa och i Asien, voro förfärliga och utbredde sig mellan

35:te parallelcirkeln i norr och 40:de parallelcirkeln i söder öfver en 1,800 mil* bred sträcka, som snedt skar eqvatorn. Omstörtade städer; med rötterna uppryckta skogar; stränder förödda af vattenberg, hvilka framvältade såsom flodvågor, på kusten uppvärkta skepp, dem *Bureau Veritas* på sina listor räknade i hundratal; hela områden rensopade af hvirfvelvindarna, som under sin framfart sönderkrossade allt; flera tusental menniskor dödade till lands eller uppslukade af hafvet — sådana voro de vittnesbörd om sitt raseri, som denna fruktansvärda orkan lemnade efter sig. Beträffande förödelser öfverträffade denna storm dem, som så förfärligt förhärjade Havana och Guadeloupe, den förra den 25 Oktober 1810, den senare den 25 Juli 1825.

Men samtidigt med att så mycken ödeläggelse spreds öfver land och vatten, utagerades ett icke mindre gripande drama i de upprörda rymderna.

Lik ett på spetsen af en hvirfvelvind buret klot och fattad af luftpelarens hvirflande rörelse, genomfor en ballong rymden, svängande omkring sin axel, liksom han gripits af en luft-malström, och med en hastighet af nittio mil i timmen.

Under nedra delen af denna ballongs nätöfverdrag svajade fram och tillbaka en gondol med fem resande, hvilka knappt urskildes genom de tjocka, med sönderpiskadt vatten blandade dimmor, som utbreddt sig ända ned till hafsytan.

Hvarifrån kom denna ballong, denna lekboll för den fruktansvärda stormen? Från hvilken punkt af verlden hade den gifvit sig af? Synbarligen hade den icke kunnat uppstiga under orkanen. Denna rasade sedan fem dagar tillbaka, och dess första symptom hade visat sig den 18. Man kunde alltså med skäl tro, att denna ballong kom mycket långt ifrån, ty den måste ovilkor-

---

* Öfverallt engelska mil.

ligen hafva tillryggalagt åtminstone 2,000 mil på tjugufyra timmar.

I alla fall kunde de resande icke begagna sig af något instrument för bestämmande af den vägsträcka de tillryggalagt, ty de saknade hvarje landmärke. Härvid måste till och med inträffa något så besynnerligt, som att de, bortryckta midt i den våldsamma stormen, icke dukade under för dess raseri. De fördes framåt, de snurrade omkring utan att märka lika litet denna roterande rörelse som sin förflyttning i den horisontala riktningen. Deras ögon kunde icke genomtränga den täta dimma, som lägrat sig under gondolen. Rundt omkring dem var allt dimma. Så intensivt var mörkret der uppe bland molnen, att de olyckliga icke skulle kunnat säga, om det var dag eller natt. Så högt uppe i rymden befunno de sig, att ingen återkastad ljusglimt, intet ljud från bebodda länder, intet oceanens rytande kunde nå upp till dem i dessa mörkrets oändliga regioner. Blott ballongens hastiga sjunkande hade kunnat upplysa dem om, af hvilka faror de hotades öfver vågorna.

Emellertid hade ballongen, hvarur man nedkastat allt tungt gods, såsom ammunition, vapen, lifsmedel, stigit upp i atmosferens högre lager till en höjd af 1,300 meter. Sedan de resande öfvertygat sig om, att hafvet utbredde sig under gondolen, och funnit, att de löpte mindre fara här uppe än der nere, tvekade de icke att kasta öfver bord till och med de nyttigaste föremål, hvarjemte de sökte att icke vidare förlora något af vätgasen, denna själ i deras apparat, som höll dem uppe öfver afgrunden.

Natten tillbragtes under en oro, som skulle hafva varit dödande för mindre energiska själar. Derpå grydde dagen åter, och vid dess inbrott röjde orkanen benägenhet att sakta af. Från början af denna dag, den 24 Mars, visade den några symptom till afmattning. I daggryningen hade molnen åter höjt sig. Inom några timmar vidgade sig hvirfveln och brast. Från orkan

öfvergick vinden till frisk bris, d. v. s. rörelsehastigheten hos de atmosfäriska lagren minskades till hälften. Det var ännu hvad sjömännen kalla en "bris på tre ref", men oredan bland elementen hade icke desto mindre af-tagit betydligt.

Inemot kl. 11 voro de lägre luftlagren märkbart rensade. I atmosfären hade inträddt denna fuktiga klarhet, som förnimmes efter stora oväders framfart. Det föreföll, som om orkanen icke längre tog kosan åt vester; den tycktes hafva dödat sig sjelf. Kanske hade den efter hvirfvelns bristning öfvergått i elektriska strömmar, såsom det ibland händer med tyfonerna öfver Indiska hafvet?

Men äfven inom samma timme skulle man åter kunnat konstatera, att ballongen sänkte sig långsamt i följd af en fortsatt rörelse i de lägre luftlagren. Det föreföll till och med, som om den småningom krympte ihop och dess form från sferisk öfverginge till oval.

Mot middagen sväfvade ballongen på en höjd öfver hafvet ej öfverstigande 600 meter. Den mätte omkring 1,700 kubikmeter, och tack vare dess volym var det tydligt, att den kunde hålla sig länge uppe i rymden, både om den steg upp till betydande höjder och om den toge kosan i horisontal rigtning.

Nu kastade de resande öfver bord de sista föremål, som ännu tyngde gondolen, de få lifsmedel, de hade sparat, allt ända till de små nöjenhetsartiklar, de hade i sina fickor; och en af dem, hvilken halat sig upp på ringen, hvarvid nätlinorna voro fästa, försökte att säkert fastgöra ballongens nedre bihang. Det var tydligt, att de resande icke längre kunde hålla ballongen uppe i de högre regionerna samt att gasen utströmmade.

De voro således förlorade!

Det var också hvarken en kontinent eller en, ö som utbredde sig under dem. Vattenrymden erbjöd icke en

enda landningspunkt, ej en fast yta, i hvilken deras ankare kunde bita sig fast.

Det var det ofantliga hafvet, hvars vågor ännu slogos mot hvarandra med ytterlig våldsamhet! Det var oceanen utan synlig gräns, till och med för dem, som beherskade den från en sådan höjd, och hvilkas blickar nu omfattade en synvidd af fyrtio mil! Det var denna, af orkanen obarmhertigt piskade vattenslätt, hvilken måste förefalla dem såsom hvarandra täckande, skummande skifvor, öfver hvilka kastats ett ofantligt nät af hvita åsar! Intet land inom synhåll, intet skepp!

Det var alltså nödvändigt att till hvad pris som helst hejda ballongens sjunkande för att hindra den från att uppslukas af vågorna, och det var synbarligen åt denna trängande uppgift, som de resande i gondolen egenade sig. Men trots deras ansträngningar sänkte sig ballongen oupphörligt, på samma gång som den fördes framåt med ytterlig hastighet, följande vindens riktning, d. v. s. från nordost mot sydvest.

Huru förfärlig var icke dessa olyckligas belägenhet! Tydligen voro de ej längre herrar öfver ballongen. Deras ansträngningar voro fruktlösa. Ballongen krympte allt mer och mer tillsamman. Gasen utströmmade, och det gafs intet medel att qvarhålla den. Sjunkningen påskyndades synbart, och kl. 1 e. m. sväfvade gondolen på en höjd öfver oceanen ej öfverstigande 200 meter.

Orsaken härtill var naturligtvis omöjligheten att hindra bortgången af gasen, hvilken fritt utströmmade genom en bred rispa i ballongen.

Genom att lätta gondolen från alla de föremål, som funnos i densamma, skulle de resande kunnat hålla sig uppe i rymden, men den oundvikliga katastrofen kunde dock endast fördröjas, och så vida icke land visade sig före nattens inbrott, måste ovilkorligen passagerare, gondol och ballong försvinna i vågorna.

Den enda åtgärd, som ännu återstod, vidtogs i detta

ögonblick. De resande i ballongen voro tydligen energiska menniskor, som kunde se döden i ansigtet; man skulle icke hafva hört en enda yttring af knot halka öfver deras läppar. De voro beslutna att kämpa ända till sista ögonblicket, att göra allt för att fördröja sitt nedstörtande. Gondolen var blott ett slags videokorg, som icke kunde ega någon bärighet, och det fans ingen möjlighet att uti den hålla sig uppe på vattenytan, i händelse den fölle i hafvet.

Klockan 2 befann sig ballongen på en höjd af knappt 100 meter öfver vågorna.

I detta ögonblick hördes en röst, rösten af en man, hvars hjerta var otillgängligt för fruktan. Denna röst svarades af icke mindre kraftiga stämmor.

— Är allt utkastadt?

— Nej, ännu fins det 10,000 francs i guld!

En tung påse föll genast i hafvet.

— Höjer sig ballongen?

— Något, men det dröjer inte, förrän den sjunker igen.

— Hvad återstår då att kasta öfver bord?

— Intet!

— Jo — gondolen!

— Hängom oss fast i nätet, och i hafvet med gondolen!

Detta medel var verkligen det enda och sista att lätta ballongen. Linorna, som qvarhöllo gondolen, afskuro, och ballongen steg nu 600 meter.

De fem resande hade klängt upp i nätet ofvanför ringen och blickade ned i afgrunden, hållande sig fast i maskorna.

Man vet, med hvilken statisk känslighet luftballongerna äro begåfvade. För att framkalla en förflyttning af dem i vertikal rigtning är det tillräckligt att kasta öfver bord det lättaste föremål. Den i luften sväfvande apparaten förhåller sig såsom en våg af matematisk noggrannhet. Man inser således, att, då den lättas från en

relativt ansenlig tyngd, blir stigningen betydlig och hastig. Det var just, hvad som inträffade vid detta tillfälle.

Men efter att ett ögonblick hafva hållit sig i jernvigt i de öfre regionerna började ballongen nu sänka sig. Gasen utströmmade genom rispan, hvilken det var omöjligt att laga.

De resande hade gjort allt, som stod i deras magt. Intet menskligt medel kunde numera rädda dem. De hade nu ej något annat att lita på än Guds hjälp.

Klockan 4 befann sig ballongen blott 150 meter öfver hafsytan.

Ett ljudligt skällande hördes då. En hund åtföljde nemligen de resande och höll sig tätt intill sin husbonde i nätmaskorna.

— Top har sett något! — utropade en af de resande. Omedelbart derpå hördes en stark stämma:

— Land, land!

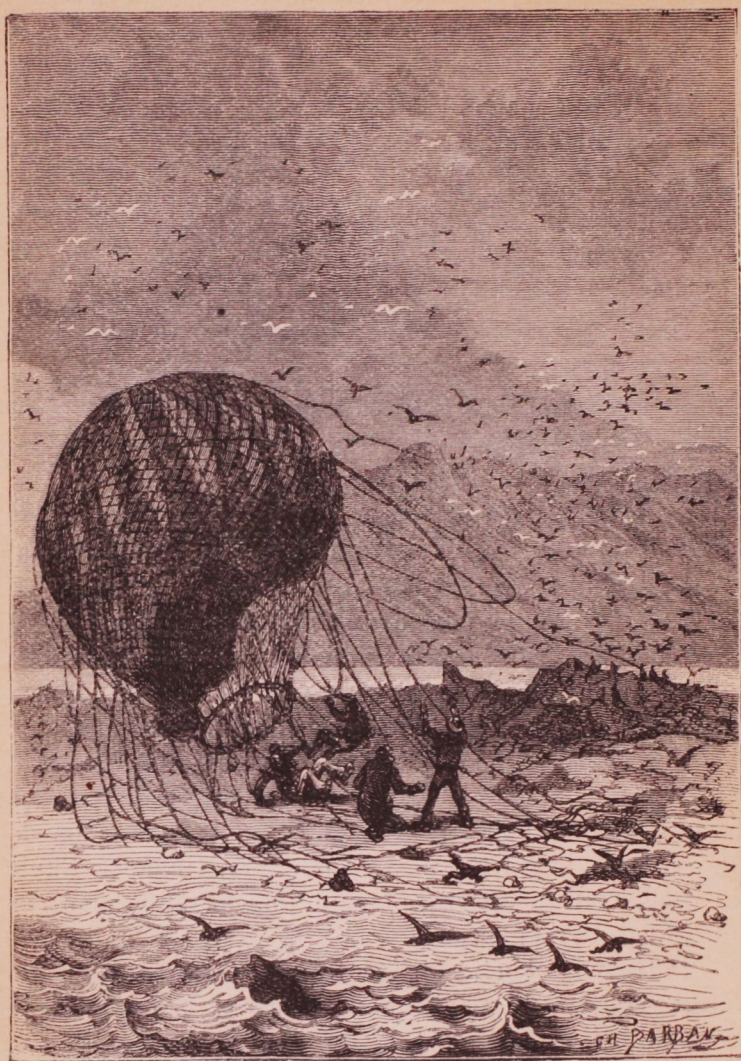
Ballongen, som vinden alltjemt drifvit mot sydvest, hade sedan daggryningen tillryggalagt en ansenlig sträcka, hvilken mättes i hundratals mil, och i denna riktning syntes verkligen också ett temligen ansenligt högland.

Men detta land befann sig ännu på ett afstånd af trettio mil i lä. Det behöfdes icke mindre än en dryg timme för att uppnå detsamma, och detta blott på det villkoret, att ingen afdrift gjordes. En timme! Skulle icke ballongen dessförinnan vara tom på allt, hvad som ännu fans qvar af gasen?

Detta var den förfärliga frågan! De resande sågo tydligt denna fasta punkt, som de måste uppnå till hvad pris som helst. De voro okunniga om, hvad detta land var, en ö eller en kontinent, ty de visste knappt, åt hvilket håll af verlden orkanen hade fört dem. Men antingen nu detta land var bebodt eller icke, antingen det var gästvänligt eller ej, måste de uppnå det!

Men kl. 4 blef det dem tydligt, att ballongen icke

Ballongen (sid. 17).

kunde hålla sig uppe längre. Redan hade de ofantliga vågornas kammar flera gånger slickat nätets nedre del och derigenom gjort det ännu tyngre, och ballongen höjde

sig blott halfvägs, liksom en fogel, i hvars ena vinge kulan inträngte.

En half timme senare befann sig landet på ett afstånd af endast en mil, men i den slappa och i stora veck skrynkade ballongen fans ej längre någon gas annat än i dess öfre del. De i nätet hängande resandena tyngde alltför mycket på densamma, och då de snart befunno sig till hälften nedsänkta i hafvet, piskades de af de ursinniga vågorna. Ballongens omhölje brast nu, och den i apparaten inhvirflande vinden dref den framåt såsom ett skepp för förlig bris. Kanske skulle den på detta sätt uppnå landet!

Den hade blott två kabellängder dit, då på en gång från fyra bröst hördes ett anskri af förskräckelse. Ballongen, som tyckts ej mera komma att höja sig, gjorde ännu en gång en oväntad ansats, efter att hafva blifvit träffad af en förfärlig störtlåg. Liksom om den plötsligt blifvit lättad från ännu en del af sin börda, steg den åter upp till en höjd af 1,500 fot, och der påträffade den ett slags hvirfvelvind, hvilken i stället för att föra den rakt mot kusten, lät den taga en dermed nästan parallel rigtning. Slutligen närmade den sig två minuter der-efter målet i sned rigtning och nedföll på den sandiga kusten så högt upp, att den ej längre kunde nås af vågorna.

Genom ömsesidig hjälp lyckades de resande lösgöra sig ur nätets maskor. Lättad från deras tyngd, greps ballongen åter af vinden, och lik en fogel, som återvinner lifvet för ett ögonblick, försvann den i rymden.

Gondolen hade jemte en hund inrymt fem resande, men af dem uppkastades med ballongen blott fyra på stranden.

Den felande passageraren hade synbarligen blifvit borttryckt af den störtlåg, som träffat nätet, och det var i följd deraf, som den lättade ballongen kunnat höja sig

en sista gång, innan den några ögonblick derefter nedföll på stranden.

Knappt hade de fyra skeppsbrutna — ty så kan man kalla dem — satt foten på fast land förrän de alla, tänkande på den frånvarande, utropade:

— Han försöker kanske simma i land! Rädda honom! Rädda honom!

ANDRA KAPITLET.

En episod ur secessionskriget. — Ingeniör Cyrus Smith. — Gideon Spilett. — Negern Nab. — Matrosen Pencroff. — Den unga Harbert. — Ett oväntadt förslag. — "I afton klockan 10!" — Afresa i stormen.

Det var hvarken luftseglare till yrket, ej heller älskare af luftfärder, som orkanen hade kastat på denna kust. Det var krigsfångar, som af sin djerfhet drifvits till att företaga en flykt under utomordentliga omständigheter. Hundra gånger skulle de hafva bort omkomma! Hundra gånger skulle deras sönderslitna ballong hafva bort nedstörta i afgrunden! Men himlen förbehöll dem ett ovanligt öde, och efter att den 20 Mars hafva flytt från Richmond, som vid den tiden belägrades af general Ulysses Grants trupper, befunno de sig nu på ett afstånd af 7,000 mil från denna Virginiens hufvudstad, separatisternas förnämsta befästa plats under det förfärliga secessionskriget. Deras luftseglats hade varat fem dagar.

Se här för öfrigt, under hvilka besynnerliga förhållanden fångarnas rymning försiggått — en rymning, som måste sluta med den af läsaren redan kända katastrofen.

Samma år, eller i Februari 1865, föllo vid en af dessa öfverrumplingar, som general Grant, ehuru utan framgång, försökte för att bemäktiga sig Richmond, flere af hans officerare i fiendens våld och internerades i staden.

En bland de mest framstående af dessa fångar hette Cyrus Smith och tillhörde nordamerikanska generalstabten.

Cyrus Smith, som härstammade från Massachussetts, var ingenjör, en lärd af första ordningen, åt hvilken unionens regering under kriget anförtrött ledningen af jernvägarna, hvilka spelade en så stor strategisk rol under secessionskriget. Han var en äkta nordamerikanare, mager, med starkt utvecklad benbyggnad, omkring fyrtiofem år gammal, och grå strån syntes redan i hans kortklippta hår och skägg, hvaraf han icke bibehöll mer än ett par yfvida mustascher. Han hade ett af dessa vackra "numismatiska" hufvuden, hvilka synas hafva blifvit skapade enkom för att präglas på medaljer, brinnande ögon, allvarsam mun och uppsynen hos en lärd af "den stridande skolan". Han var en af dessa ingenjörer, som börja sin bana med att sköta hammaren och hackan, och liknade dessa generaler, hvilka begynna såsom simpla soldater. Också besatt han, utom uppfinningsrikhet, ett öfverlägset handlag. Hans muskler förrådde en anmärkningsvärd spänstighet. I lika hög grad handlingens som tankens man, arbetade han utan ansträngning, under inflytande af en öfversvallande lifskraft och med denna sega ihärdighet, som trotsar hvarje motgång. Särdeles kunnig, särdeles praktisk, särdeles *débrouillard*, för att hemta ett ord ur franska militärspråket, hade han en förträfflig karaktär, ty, samtidigt med att han alltid bevarade sjelfbeherskningen under hvilka omständigheter som helst, förefunnos inom honom i deras högsta grad de egenskaper, hvilka äro förutsättningar för en okuffig energi. Hans valspråk skulle kunnat vara Vilhelms af Oranien: "Jag har ej behof af att hoppas för att gripa mig an med en sak, ej heller af att lyckas för att vara ihärdig".

Derjemte var Cyrus Smith det personifierade modet. Han hade deltagit i alla striderna under detta secessionskrig. Efter att hafva börjat under Ulysses Grant i de

frivilligas från Illinois led, hade han slagits vid Paducah, Belmont, Pittsburg-Landing, vid belägringen af Corinth, vid Port Gibson, vid Svarta floden, vid Chattanoga, i vildmarken, på Potomac, allestädes och tappert, såsom en soldat värdig den general, som svarade: "Jag räknar aldrig mina döda!" Och hundra gånger hade Cyrus Smith bort vara bland deras antal, som den fruktansvärda Grant icke räknade, men i dessa strider, der han aldrig skonade sig, var lyckan honom städse bevågen, ända till det ögonblick, då han blef sårad och tillfångatagen på slagfältet utanför Richmond.

På samma gång som Cyrus Smith, och på samma dag, föll en annan betydande personlighet i sydstaternas våld. Det var ingen mer och ingen mindre än den hedervärda Gideon Spilett, tidningen *New York Herald's* korrespondent, hvilken fått i uppdrag att i nordstaternas armé följa krigets vexlingar.

Gideon Spilett tillhörde detta släkte af beundransvärda engelska och amerikanska krönikeskrifvare, sådana som Stanley och andra, hvilka icke rygga tillbaka för något, då det gäller att vinna noggranna upplysningar och med minsta möjliga tidsförlust fortskaffa dem till sitt blad. Tidningar inom unionen, sådana som *New York Herald*, äro verkliga statsmagter, och deras utskickade äro representanter, hvilka man ej ser öfver axeln. Gideon Spilett stod i främsta ledet af dessa utskickade.

En man af stor förtjenst, energisk, snar och färdig till allt, rik på erfarenhet samlad under resor i hela världen, soldat och artist, uppbrusande vid rådslagen, beslutsam, då det gälde att handla, aldrig räknande hvarken mödor, ansträngningar eller faror, då det var fråga om att få veta allt, först för egen räkning och sedan för sin tidnings, en verklig hjelte i nyfikenhet, då det gälde att erhålla upplysningar, något otryckt, okänt, omöjligt, var han en af dessa oförskräckta iakttagare, som skriva

i kulregnet, "krönikera" bland kartescherna, och för hvilka alla faror äro blott äfventyr.

Också han hade varit med i alla bataljerna, i främsta ledet, med revolvern i ena handen och annotationsboken i den andra, och aldrig kommo kartescherna hans penna att darra. Han uttröttade icke telegraftrådarna med oupphörliga telegram i likhet med dessa menniskor, som tala, då de hafva ingenting att säga, men hvar och en af hans korta, koncisa och rediga anteckningar spred ljus öfver någon vigtig punkt. För öfrigt saknade han icke humor. Det var han, som, då han under affären vid Svarta floden ville till hvad pris som helst bibehålla sin plats vid telegrafbyråns lucka för att kunna meddela sin tidning resultatet af striden, under två timmar telegraferade de första kapitlen i bibeln. Detta kostade *New York Herald* 2,000 dollars, men också var *New York Herald* den först underrättade.

Gideon Spilett var högväxt. Han räknade fyrtio år på sin höjd. Ljusa, i rött stötande polisonger infattade hans ansigte, blicken var lugn, liflig, snabb. Det var blicken hos en man, som har för vana att fort uppfatta en horisonts alla detaljer. Starkt byggd, hade han härdat sig under alla luftstreck, såsom en stålstång i kallt vatten.

Sedan tio år tillbaka var Gideon Spilett ständig korrespondent åt *New York Herald*, som han riktade med sina korrespondenser och teckningar, ty han var lika skicklig i att föra ritstiftet som pennan. Vid sitt tillfångatagande var han i full fart med att göra en beskrifning och en teckning af bataljen. De sista orden i hans annotationsbok voro följande: "En sydstatsman fattade sigte på mig, och . . ." Och han sköt bom på Gideon Spilett, ty jemlikt sin oföränderliga vana drog sig korrespondenten ur denna affär utan någon skräma.

Cyrus Smith och Gideon Spilett, hvilka icke kände hvarandra, om icke möjligen genom ryktet, hade båda två

blifvit beordrade till Richmond. Ingeniören återställdes hastigt till helsan efter sin blessyr, och det var under sitt tillfrisknande, som han gjorde korrespondentens bekantskap. Dessa två män fattade tycke för och lärde värdera hvarandra. Inom kort fick deras gemensamma lif blott ett mål — att fly, återförena sig med Grants armé och sedan i dess led kämpa för den federala enheten.

De båda amerikanarna voro sålunda beslutna att söka draga fördel af minsta tillfälle, men ehuru de fingo behålla sin frihet inom Richmond, var staden likväl så strängt bevakad, att en rymning derur måste anses såsom en omöjlighet.

Härunder uppsöktes Cyrus Smith af en hans tjenare, som var honom hängifven i lif och död. Denna oförskräckta man var en neger, född på ingeniörens gods af föräldrar, som varit slafvar, men hvilka frigifvits af Cyrus Smith, hvilken var abolitionist både af känsla och öfvertygelse. Den frigjorda slafven hade icke velat skiljas från sin husbonde, hvilken han älskade så, att han skulle kunnat gå i döden för honom. Han var en tretton års gosse, stark, vig, händig, intelligent, fromsint och lugn, ibland naiv, alltid vid godt lynne, tjenstaktig och god. Han hette Nabuchodonosor, men vidkändes blott den förkortade och förtroligare benämningen Nab.

Då Nab fick veta, att hans husbonde blifvit tillfångatagen, lemnade han utan tvekan Massachussetts, och efter att hafva anländt utanför Richmonds murar, lyckades han medelst list och fintlighet, sedan han blottstält sitt lif tjugu gånger, smyga sig in i den belägrade staden. Cyrus Smiths glädje öfver att återse sin tjenare och Nabs förtjusning öfver att återfinna sin husbonde kunna ej beskrifvas.

Men fastän Nab lyckats smyga sig in i Richmond, var det en långt svårare sak att komma ut derifrån, ty de federerade bevakade sina fångar på mycket nära håll. För att med någon utsigt till framgång försöka en flykt

behöfdes ett utomordentligt tillfälle, men detta tillfälle icke blott icke erbjöd sig, utan det var äfven svårt att framkalla detsamma.

Emellertid fullföljde Grant energiskt sina operationer. Segern vid Petersburg hade man gjort honom stridig till mycket dyrt pris. I förening med Butlers stridskrafter lyckades hans egna ej tillkämpa sig någon fördel utanför Richmond, och ingenting ingaf förhoppning om, att fångarnas befrielse kunde vara nära förestående. Korrespondenten, åt hvilken den tråkiga fångenskapen ej vidare erbjöd några intressanta detaljer att anteckna, kunde ej längre stå ut med detta lif. Han hade blott en tanke: att komma ut ur Richmond, och det till hvad pris som helst. Flera gånger försökte han till och med det vågade steget, men möttes alltid af öfverstigliga hinder.

Belägringen fortfor emellertid, och hade fångarna brådtom att fly för att förena sig med Grants armé, så voro vissa belägrade icke mindre ifriga att slippa ut för att sluta sig till separatisternas armé; och bland dem befann sig en viss Jonathan Forster, en inbiten sydstatsman. Om de federerades fångar icke kunde komma ut ur staden, var detta lika omöjligt för de federerade sjelfva, ty nordarmén höll dem inspärrade. Sedan lång tid tillbaka kunde Richmonds guvernör ej längre meddela sig med general Lee, och det var af högsta vikt att underätta honom om stadens belägenhet och sålunda påskynda undsättningsarméns marsch. Denna Jonathan Forster fick då den idé, att han skulle uppstiga i en ballong för att fara öfver de belägrandes linier, och sålunda begifva sig till separatisternas läger.

Guvernören gaf sin tillåtelse till försöket. En ballong förfärdigades och ställdes till Jonathan Forsters förfogande, hvilken på sin luftfärd skulle åtföljas af fem kamrater. De voro beväpnade, för den händelse de vid sin nedstigning blefve nödsakade att försvara sig, och med-

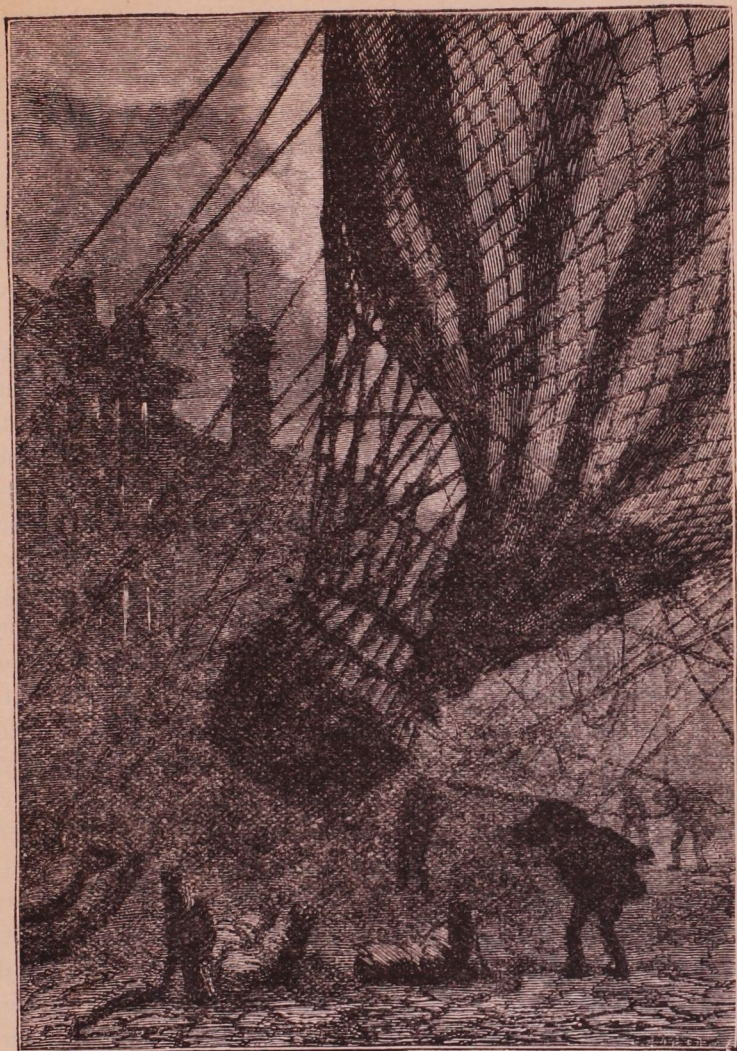

Gideon Spilett (sid. 20).

förde lifsmedel, i fall deras resa i rymden skulle draga ut på tiden.

Ballongens uppstigning hade blifvit utsatt till den

De fem fångarna träffades i närheten af ballongen (sid. 30).

18 Mars. Den skulle försiggå om natten, och luftseglarna räknade på, att de med jemn nordvestlig blåst skulle uppnå general Lees läger på några timmar.

Men denna nordvestvind blef icke en jemn blåst. Alltifrån den 18 kunde man se, att den skulle öfvergå till orkan. Snart blef stormen så stark, att Forsters afresa måste uppskjutas, ty det var omöjligt att äfventyra ballongen och dem, som den skulle bortföra midt igenom de lössläppta elementen.

Den fyllda ballongen befann sig alltså på Richmonds stora torg, färdig att uppstiga genast vinden saktade af, och i staden var otåligheten stor, då man såg, att atmosfærens tillstånd ej undergick någon förändring.

Den 18 och 19 Mars förgingo, utan att orkanens häftighet minskades, och det var till och med förenadt med stora svårigheter att skydda den vid marken fästa ballongen, hvilken vindstötarna nedtryckte ända till jorden.

Natten mellan den 19 och 20 förflöt, men om morgonen blef orkanen ännu våldsammare. Affärden var omöjlig.

Denna dag tilltalades ingenjör Cyrus Smith på en af Richmonds gator af en man, som han icke kände. Det var en matros vid namn Pencroff, mellan 35 och 40 år gammal, kraftigt byggd, mycket väderbiten och med lifliga, plirande ögon, men med ett godt ansigtsuttryck. Denna Pencroff var en nordamerikanare, som genomkorsat alla jordklotets haf, och hvilken, i fråga om äfventyr, hade pröfvat på allt utomordentligt, som kan hända en varelse med två ben och utan fjädrar. Det är öfverflödigt att säga, att han var en företagsam natur, färdig att våga allt, och att han ej kunde förvåna sig öfver något. I början af nämnda år hade Pencroff i affärer begifvit sig till Richmond, åtföljd af en ung femtonårig gosse, Harbert Brown från New Jersey, son till hans kapten, och hvilken föräldralösa lilla stackare han älskade, som om det varit hans eget barn. Då han icke kunnat lemna staden före de första belägringsoperationerna, fann han sig således till sin stora missbelåtenhet instängd der, och äfven han beherskades blott af en enda tanke — den att

fly vid första lämpliga tillfälle. Genom ryktet kände han ingenjör Cyrus Smith. Han visste, med hvilken otålighet denna djerfva man bar sin boja. Han drog därför icke i betänkande att vända sig till honom genom att utan någon vidare inledning säga:

— Herr Smith, har ni fått nog af Richmond?

Ingenjören betraktade stadigt den man, som tilltalade honom sålunda, och som med låg röst tillade:

— Vill ni fly, hr Smith?

— När då? — svarade ingenjören lifligt; och visst är, att det var ofrivilligt han gaf detta svar, ty han hade ännu icke hunnit utforska den okända, som tilltalade honom på detta sätt.

Men efter att med en genomträngande blick hafva granskat matrosens ärliga ansigte kunde han icke betvifla, att han hade framför sig en hederlig man.

— Hvem är ni? — frågade han kort.

Pencroff gaf sig tillkänna.

— Godt! — svarade Cyrus Smith. — Och hvilket medel föreslår ni mig att kunna fly?

— Denna latmask till ballong, som man låter göra ingenting derborta, och som tycks mig blott vänta på oss, alldeles som vore den bestäld! . . .

Matrosen behöfde icke sluta meningen. Ingenjören hade genast uppfattat hans plan. Han fattade matrosen i armen och drog honom med sig hem.

Der utvecklade Pencroff sin plan, som verkligen var högst enkel. Man vågade blott sitt lif på att sätta den i verket. Orkanen var nu som våldsammast, det är sant, men en ingenjör, skicklig och djerf såsom Cyrus Smith, borde kunna sköta en luftballong. Om Pencroff kunnat den konsten, skulle han icke hafva tvekat att begifva sig af — med Harbert, naturligtvis! Han hade sett många stormar och tyckte därför, att en mer gjorde ingenting till saken.

Cyrus Smith hade lyssnat till matrosen utan att säga

ett ord, men hans blick lyste. Det sökta tillfället erbjöd sig nu; han var icke en man, som lät det gå sig ur händerna. Förslaget var blott särdeles farligt, alltså var det utförbart. Om natten kunde man, trots fiendernas vaksamhet, nalkas ballongen, smyga sig i gondolen, der- efter afskära de tåg, som qvarhöllo den! Visserligen lopp man fara att blifva dödad, men man kunde också lyckas, och utan denna storm . . . Utan denna storm skulle ballongen redan varit uppläppt, och det så ifrigt sökta tillfället skulle icke hafva erbjudit sig i detta ögonblick!

— Jag är inte ensam! — sade slutligen Cyrus Smith.

— Hur många vill ni då taga med? -- frågade matrosen.

— Två — min vän Spilett och min tjenare Nab.

— Det gör alltså tre, — menade Pencroff, — och med Harbert och mig fem. Ballongen borde dock kunna bära sex . . .

— Det är nog. Vi ge oss af! — sade Cyrus Smith.

Detta "vi" inbegrep korrespondenten, men denne var ej den, som ryggade tillbaka, och då planen meddelades honom, gillade han den obetingadt. Hvad som förvånade honom, var, att han icke redan kommit att tänka på en så enkel sak. Hvad angår Nab, följde han sin husbonde öfverallt, dit denne ville begifva sig.

— I afton således! — sade Pencroff. — Vi skola alla fem gå och drifva derborta liksom blott af nyfikenhet!

— I afton, kl. 10, — svarade Cyrus Smith, — och gifve himlen, att denna storm inte saktar sig före vår affärd!

Pencroff tog afsked af de två vännerna och återvände till sin bostad, der den unge Harbert Brown hade qvarstannat. Den modiga gossen kände till matrosens plan, och det var icke utan en viss oro han afvaktade, huru det för ingeniören framställda förslaget skulle mot-

tagas. Såsom man finner, var det således fem djerfva menniskor, som ämnade kasta sig ut i stormen, i full orkan!

Nej, orkanen saktade sig icke, och hvarken Jonathan Forster eller hans följeslagare kunde tänka på att trotsa den i denna bräckliga gondol. Dagen var förfärlig. Ingeniören fruktade blott en sak — att den med rep fasthållna ballongen, hvilken af stormen nedtrycktes mot marken, skulle slitas i tusen stycken. I flera timmar ströfvade han omkring på det nästan folktomma torget, ängsligt betraktande ballongen. Pencroff å sin sida gjorde likaledes, med händerna i fickorna och gäspande tidt och ofta, såsom en person, den der ej vet, hvarmed han skall döda tiden, men äfven han plågad af fruktan, att ballongen skulle gå sönder eller kanske slita af tågen och försvinna i rymden.

Aftonen inbröt. Natten var mycket mörk. Tjocka dimmor ströko såsom moln utefter marken. Ett snöblandadt regn föll, och det var kallt. Ett slags töcken låg och tryckte på Richmond. Det föreföll, som om den vådsamma stormen hade åvägabragt liksom ett stillestånd mellan belägrarena och de belägrade samt kanonerna tystnat för orkanens skräckinjagande dån. Stadens gator voro öfvergifna. Man hade till och med ej ansett det behöfligt att under detta förfärliga väder bevaka det torg, på hvars midt ballongen kastades af och an. Allt gynnade tydligen fångarnas flykt; men denna flykt midt ibland de lössläppta vindarna! . . .

— Fördömda oväder! — utbrast Pencroff, i det han genom ett slag med knytnäfven tryckte fast sin hatt, som stormen gjorde hans hufvud stridig. — Bah, det skall väl också få ett slut en gång!

Klockan half 10 smögo sig Cyrus Smith och hans följeslagare från olika håll till torget, som var insvept i djupt mörker, alldenstund gasen i lyktorna släckts af blåsten. Man såg ej ens den ofantliga ballongen, som låg nästan helt och hållet nedslagen mot marken. Gon-

dolen qvarhölls medelst ballastsäckarna, omkring hvilka nätlinorna voro surrade, samt dessutom af en stark tross, som var dragen genom en i stenläggningen fastgjord ring och sedan fästad i gondolen.

De fem fångarna träffades i närheten af ballongen. De hade icke blifvit bemärkta, och så tjockt var mörkret, att de icke kunde se hvarandra.

Utan att säga ett ord togo Cyrus Smith, Gideon Spilett, Nab och Harbert plats i gondolen, under det att Pencroff på ingenjörens befallning lösgjorde den ena ballastsäcken efter den andra. Detta var några ögonblicks verk, hvarefter matrosen förenade sig med sina följeslagare.

Nu qvarhölls ballongen endast af den dubbla trossen, och det återstod för Cyrus Smith intet vidare än att gifva order om affärden.

I detta ögonblick hoppade en hund med ett språng upp i gondolen. Det var Top, ingenjörens hund, hvilken, efter att hafva afsltit sin kedja, skyndat sin husbonde i spåren. Då Cyrus Smith befarade, att tyngden skulle blifva för stor, ville han afvisa det stackars djuret.

— Bah, en till! — menade Pencroff, i det han ur gondolen nedkastade två sandsäckar.

Derefter lossade han den dubbla trossen, och uppstigande i sned rigtning, försvann ballongen, efter att hafva stött sin gondol mot två skorstenar, hvilka den öfverändakastade i sin vilda flykt.

Orkanen bröt nu lös med förfärande våldsamhet. Ingenjören kunde icke tänka på någon nedstigning under natten, och då dagen grydde, hindrade dimman honom att uppfånga minsta skymt af jorden. Det var först efter fem dagar, en ljusning gjorde det möjligt att se det ofantliga hafvet under ballongen, som orkanen ryckte vidare med förfärande hastighet.

Läsaren känner redan, huru af dessa fem män, som afreste den 20 Mars, fyra den 24 Mars kastades på en

ödslig kust på ett afstånd af 7,000 mil från sitt fäder-
nesland*.

Och den, som felades, den, till hvars hjälp de fyra
öfverlevande genast skyndade, var deras naturliga chef,
var ingenjör Cyrus Smith!

TREDJE KAPITLET.

Klockan 5 på e. m. — Den saknade. — Nabs förtviflan. — Efter-
forskningar mot norr. — Holmen. — En natt af ångest. — Morgondim-
man. — Landet visar sig. — Nab simmar öfver. — Öfvervadning af
sundet.

Ingenjören hade af en störtsjö blifvit borttryckt ge-
nom de sönderslitna nätmaskorna. Hans hund hade lika-
ledes försvunnit. Det trogna djuret hade frivilligt stөр-
tat sig i hafvet för att söka rädda sin husbonde.

— Framåt! — ropade korrespondenten, hvarpå alla
fyra, Gideon Spilett, Harbert, Pencroff och Nab, glöm-
mande sina vedermödor, började sina efterforskningar.

Den stackars Nab grät af både raseri och förtviflan
vid tanken på, att han förlorat allt, hvad han älskade i
verlden.

Två minuter hade icke förflutit mellan det ögonblick,
då Cyrus Smith försvann och det, då hans följeslagare
satte foten på fast mark. Man kunde således hoppas,
att det ännu var tid att rädda honom.

— Låtom oss söka! Låtom oss söka! — utropade Nab.

— Ja, Nab, — svarade Gideon Spilett, — och vi
skola återfinna honom!

— Lefvande?

---

* Den 5 April föll Richmond i Grants händer, separatistuppres-
ningen undertrycktes, Lee drog sig tillbaka åt Vestern, och den ameri-
kanska enhetens sak triumferade.

— Ja, lefvande!

— Kan han simma? — frågade Pencroff.

— Ja, — svarade Nab. — Och dessutom är Top hos honom!

Lyssnande till hafvets rytande, skakade sjömannen på hufvudet.

Det var på nordkusten och omkring en half mil från det ställe, der de skeppsbrutna landstigit, som ingenjören försvunnit. Om han kunnat uppnå närmaste punkten af kusten, måste således denna punkt vara högst en half mil aflägsen.

Klockan var då nära 6. En dimma hade nyss uppstigit och gjorde qvällen särdeles mörk. De skeppsbrutna togo kosan mot norr, följande kusten af det land, hvarpå slumpen kastat dem, detta okända land, hvars geografiska läge de ej ens kunde gissa. De vandrade öfver stenblandad sand, som tycktes beröfvad all slags växtlighet. Denna mycket ojemna och gropiga mark syntes på somliga ställen genomskuren af små raviner, hvilka gjorde vandringen högst besvärlig. Ur dessa raviner uppflaxade i hvarje ögonblick och flydde i alla riktningar stora foglar med tung flygt, hvilka dock ej kunde ses för mörkret. Andra, mera rörliga, flögo upp i flockar och ströko förbi såsom moln. Matrosen tyckte sig igenkänna måsar, hvilkas gälla skri kämpade med hafvets brus.

Litet emellanåt stannade de skeppsbrutna, uppgåfvo höga rop och lyssnade, om icke någon röst skulle låta höra sig utifrån oceanen. De hade också skäl att tänka, att, om de befunno sig i närheten af det ställe, der ingenjören möjligen landstigit, borde, i fall Cyrus Smith varit ur stånd att gifva något tecken, hvar han var, hunden Tops skällande kunnat nå deras öron. Men intet ljud genomträngde vågornas brus och bränningarnas gny. Den lilla truppen gick då vidare, tagande vägen, der stranden var minst ojemn.

Efter en vandring på tjugu minuter hejdades de fyra

skeppsbrutna plötsligen af en skummande vågtopp. Fasta marken upphörde. De befunno sig längst ute på en spetsig udde, mot hvilken hafvet bröt sig ursinnigt.

— Det är en udde, — sade matrosen. — Vi måste vända om åt höger, och sålunda skola vi uppnå det egentliga landet.

— Men om han är der! — svarade Nab och pekade utåt oceanen, hvarifrån några hvita vågryggar framglänste ur skymningen.

— Nå, så låtom oss ropa på honom!

Och förenande sina röster, utslungade alla fyra ett kraftigt rop, men ingen svarade. De inväntade en vindstilla. De började om igen. Ej heller nu något svar!

De skeppsbrutna vände derpå om, följande motsatta sidan af udden, och vandrade öfver en äfvenledes sandig och stenig mark. Pencroff anmärkte emellertid, att stranden här var brantare, att landet höjde sig, och han förmodade, att man, vandrande uppför en långdragen sluttning, borde uppnå en hög kust, hvars massa afteknade sig oredigt i skymningen. Foglarna voro icke så talrika på denna del af stranden. Äfven hafvet vräkte här ej så starkt och röt mindre, och det var till och med påfallande, att vågornas storlek minskats märkbart. Man hörde knappt bränningarnas larm. Otvifvelaktigt bildade denna sida af udden en halfcirkelformig liten bugt, som af den hvassa uddspetsen skyddades mot öppna hafvets vågsvall.

Men genom att följa denna riktning kom man åt söder, och det var att gå åt ett håll, rakt motsatt den del af kusten, hvarpå Cyrus Smith hade kunnat komma i land. Efter en vandring på en och en half mil funno de skeppsbrutna, att stranden ej ännu gjort någon böjning, så att det blef dem möjligt att återvända mot norr. Denna udde, hvars spets man kringgått, måste likväl sammanhänga med det egentliga landet. Ehuru de skeppsbrutnas krafter voro nästan uttömda, vandrade de allt-

jemt modigt framåt i förhoppning att hvilket ögonblick som helst påträffa någon tvär krökning, som återförde dem i den första kosan.

Man tänke sig därför deras missräkning, då de, efter att hafva tillryggalagt omkring två mil, ännu en gång sågo sig hejdade af hafvet på en hög udde med glatta klippväggar!

— Vi äro på en holme! — utbrast Pencroff, — och vi ha vandrat rundt densamma!

Matrosens anmärkning var riktig. De skeppsbrutna hade blifvit kastade, icke på en kontinent, ej ens på en ö, utan på en holme, som ej höll mer än två mil i längd, och hvars bredd tydligen var ringa.

Tillhörde denna ofruktbara, med stenar öfversållade, all vegetation saknande holme, denna några hafsfoglars ödsliga tillflyktsort, en större ögrupp? Man kunde ingenting svara härpå. Ballongens passagerare hade icke, då de från sin gondol blott otydligt urskilde landet genom dimman, kunnat uppfatta dess storlek. Emellertid trodde sig Pencroff, hvars sjömansblick var van att genomtränga mörkret, nu i vester skönja orediga massor, hvilka antydde en hög kust.

Men i ett mörker som detta var det omöjligt att afgöra, om denna holme var ensam eller tillhörde en ögrupp. Ej heller kunde man för det omgifvande hafvet lemna densamma. Således måste man till morgondagen uppskjuta försöket att återfinna ingenjören, hvilken tyvärr ej genom något rop tillkännagifvit, att han ännu fans i lifvet.

— Cyrus' tystnad bevisar ingenting, — menade Gideon Spilett. — Han kan vara afsvimmad, sårad, för ögonblicket ur stånd att svara; men låtom oss inte miss-trösta!

Korrespondenten föreslog nu, att man längst ute på holmen skulle uppgöra en eld, hvilken kunde tjena såsom signal åt ingenjören. Det var dock förgäfvets man sökte

efter bränsle och torra buskar. Der fans ingenting annat än sand och sten!

Läsaren inser, huru stor den smärta var, som plågade Nab och hans följeslagare, hvilka så innerligt fästat sig vid den oförskräckta Smith. Det var alltför tydligt, att de nu voro oförmögna att hjälpa honom. De måste afvakta daggryningen. Antingen hade ingenjören lyckats rädda sig ensam och sedan funnit en tillflyktsort någonstades på kusten, eller var han förlorad för alltid!

De voro långa och kvalfulla dessa timmar. Det var bitande kallt. De skeppsbrutna ledo grymt, men de märkte det knappt. De tänkte ej ens på att taga ett ögonblicks hvil. Glömmande sig sjelfva för sin chef, hoppandes, viljande alltjemt hoppas, gingo de fram och tillbaka på denna ofruktbara holme, oupphörligt återvändande till dess nordspets, hvarest de borde befinna sig närmare olycksstället. De lyssnade, de ropade, de sökte uppsnappa något sista anrop, och ljudet af deras röster borde fortplantas långt, ty ett visst lugn herskade då i atmosfären, och hafvets brus började aftaga med dyningarna. Ett af Nabs rop tycktes till och med ett ögonblick framkalla ett eko. Harbert gjorde Pencroff uppmärksam derpå och tillade:

— Det bevisar, att i vester fins en ganska närbelägen kust.

Matrosen gjorde en jakande åtbörd. Dessutom kunde hans ögon icke bedraga honom. Om han upptäckt land, hur liten smula det än utgjorde, så var det därför, att land fans der.

Men detta aflägsna eko var det enda svar, som framkallats af Nabs rop, och rymden utanför hela östra stranden af holmen förblef tyst.

Emellertid klarnade himlen så småningom. Mot midnatt strålade några stjernor, och om ingenjören varit der hos sina kamrater, skulle han hafva funnit, att dessa stjernor icke tillhörde norra hemisfären. Polstjernan syntes ej

heller på denna nya horisont; konstellationerna i zenith voro ej längre desamma, som han brukade observera i norra delen af Nya världen, och Sydkorset lyste nu vid södra världspolen.

Natten förflöt. Mot klockan 5 på morgonen den 25 Mars bemärktes högst uppe på himlahalvfvet en lindrig ljusning. Horisonten var fortfarande insvept i dunkel, men samtidigt med dagens första strålar uppsteg ur hafvet en ogenomskinlig dimma, så tjock, att blicken ej kunde nå längre än ett tjugutal steg. Dimman utbreddes sig i stora, tungt framrullande snäckformer.

Detta var en motgång. De skeppsbrutna kunde icke urskilja något omkring sig. Under det att Nabs och korrespondentens blickar spanade utåt oceanen, sökte matrosens och Harberts kusten i vester; men ej minsta skymt kunde upptäckas.

— Gör ingenting, — sade Pencroff, — ser jag inte kusten, så känner jag den åtminstone — der är den — der — lika säkert som att vi ej längre äro i Richmond!

Men det kunde ej dröja länge, innan dimman höjde sig. Det var blott de lätta dunsterna före vackert väder. En kraftig sol uppvärmde dimmans öfre lager, och denna värme trängde ned ända till holmen.

Frammot klockan half 7, tre kvarts timme efter soluppgången, blef verkligen dimman mera genomskinlig. Dess öfre lager blefvo tätare, men dess nedre förtunnades. Snart framträdde hela holmen, såsom om den stigit fram ur ett moln; derefter visade sig hafvet, oändligt i öster, men i vester begränsadt af en hög och brant kust.

Ja, der var land! Der räddning gifven, åtminstone tills vidare! Holmen och kusten skildes genom ett en half mil bredt sund, hvars vatten frambrusade med ytterlig hastighet.

Emellertid störtade sig en af de skeppsbrutna, som endast rådfrågade sitt hjerta, genast i strömmen, utan att akta på sina kamraters varningar, utan att säga ett enda

ord. Det var Nab. Han hade brådtom att uppnå denna kust och skynda uppför den mot norr. Pencroff ropade honom tillbaka — men förgäfvets! Korrespondenten gjorde sig i ordning att följa Nab.

Gående fram till honom, frågade nu Pencroff:

— Ni ämnar simma öfver detta sund?

— Ja, — svarade Gideon Spilett.

— Nå ja, men dröj dermed! Tro mig, — sade matrosen, — Nab skall ensam kunna komma sin husbonde till hjälp. Ge vi oss ut i detta sund, äfventyra vi att dragas ut i hafvet af strömmen, hvilken är ytterst häftig. Ty om jag inte bedrager mig, är det en ebbström. Se, vattnet sjunker undan på sanden! Tålamod derför; då hafvet fallit, skola vi kanske finna ett ställe, der vi kunna vada öfver.

— Ni har rätt, — svarade korrespondenten. — Låtom oss så mycket som möjligt undvika att skiljas!

Under tiden kämpade Nab kraftigt mot strömmen och sinnade öfver den i sned rigtning. Vid hvarje simtag såg man hans svarta axlar sticka upp ur vattnet. Han föll emellertid ur kosan med ytterlig hastighet, men han uppnådde dock motsatta stranden. För att tillryggalägga den halfmil, som skilde holmen från landet, behöfde han mer än en halftimme, och den punkt på kusten, der han steg upp, låg på flera hundra fots afstånd från den, som befann sig midtemot det ställe på holmen, hvarifrån han kastade sig i vattnet.

Nab landsteg vid foten af en hög granitmur och skakade häftigt på sig; derefter försvann han snart, oupphörligt springande, bakom en klippudde, som utsköt nästan i rät linie med holmens norra ända.

Nabs följeslagare hade ängsligt följt hans djerfva försök, och först då han var utom synhåll, vände de åter sina blickar från detta land, der de ämnade begära en tillflyktsort. De stillade sin hunger med några musslor,

hvarmed sanden var öfverströdd. Det var en mager måltid, men det var i alla fall något att äta.

Kusten midtemot bildade en stor bugt, som i söder slutade med en mycket spetsig udde, hvilken saknade hvarje spår af vegetation och såg ytterst vild ut. Denna udde sammanhängde med kusten genom temligen nyckfullt formade, höga granitklippor. Mot norr deremot var bugten djupare och bildade en mera afrundad kust, som sträckte sig från sydvest mot nordost och slutade med en lång och smal udde. Mellan dessa två ändpunkter, hvarpå bugtens båge hvilade, var afståndet kanske åtta mil. En half mil från stranden låg den smala holmen, liknande ett många gånger förlängdt skelett af en ofantlig hval. Dess största bredd öfversteg icke en fjerdels mil.

Kusten midtemot holmen utgjordes närmast hafvet af en sandsträcka, som var öfversållad med svartaktiga klippblock, af hvilka nu, allt efter som vattnet sjönk, det ena efter det andra åter visade sig. Längre bort framträdde ett slags brådstupande granit-kurtin, som vid en höjd af åtminstone 100 meter slutade med en nyckfullt formad kam. Den hade en längd af tre mil och upphörde tvärt till höger med ett aftrubbadt hörn, som man skulle kunnat tro vara hugget af människohand. Till venster deremot, ofvanför udden, sänkte sig detta slags oregelbundna klippvägg, söndersplittad i prismatiska stycken och bestående af hopvräkt klippblock och grushögar, medelst en långsträckt sluttning, hvilken småningom sammansmälte med klipporna på udden, som i söder begränsade den ofvannämnda bugten.

På kustens öfre plåtå syntes intet träd. Den var alldeles slät, såsom den, som beherskar Kapstaden vid Goda Hoppsudden, men af mindre dimensioner. Åtminstone föreföll den så, sedd från holmen. Dock saknades icke grönska till höger, bakom det aftrubbade hörnet. Man urskilde lätt, ehuru otydligt, en mängd hopgyttrade stora

träd, hvilka bildade en skog, så långt blicken kunde nå. Denna grönska vederqvickte det vid granitväggens sträfvä linier utledsna ögat.

Långt bort i bakgrunden och öfver platån, i riktning mot nordvest, lyste i solskenet, på ett afstånd af allra minst sju mil, en hvit bergspets. Det var snöhättan på ett aflägsset berg.

Man kunde alltså icke uttala sig öfver frågan, om detta land var en ö, eller om det utgjorde en del af en kontinent; men vid anblicken af de till venster på hvarandra uppstaplade klipporna, skulle en geolog icke tvekat att gifva dem vulkaniskt ursprung, ty obestriddigen voro de resultatet af plutoniska krafter.

Gideon Spilett, Pencroff och Harbert observerade uppmärksamt detta land, der de kanske skulle komma att lefva långa år, der de kanske skulle dö, om icke ett fartyg passerade der förbi!

— Nå, hvad säger du, Pencroff? — frågade Harbert.

— Hå, — svarade matrosen, — det kan gå oss bra eller illa här som öfverallt annorstädes. Vi få se. Men se, eben börjar låta känna af sig! Om tre timmar skola vi försöka vada öfver, och då vi väl äro på andra sidan, skola vi göra hvad vi kunna för att draga oss ur knipan och återfinna herr Smith!

Pencroff hade icke misstagit sig i sin förmodan. Då hafvet tre timmar derefter sjunkit undan, kunde man se största delen af sanden, som betäckte sundets botten. Mellan holmen och landet återstod nu icke mer än en smal vattenränna, hvilken det utan tvifvel skulle vara lätt att öfvervada.

Mot kl. 10 aftogo därför Gideon Spilett och hans två följeslagare sina kläder, fäste dem såsom knyten på hufvudet och vågade sig ut i rännan, hvars djup ej öfversteg fem fot. Harbert, för hvilken vattnet skulle hafva varit för djupt, simmade som en fisk och redde sig förfräffligt. Alla tre kommo utan svårighet öfver

till motsatta stranden. Sedan de der hastigt torkats af solen, påtogo de åter sina kläder, dem de aktat från att komma i beröring med vattnet, och höllo rådplägnings.

FJERDE KAPITLET.

Stenborrharna. — Floden vid dess mynning. — Bostaden. — Efterforskningarna fortsättas. — Bränsleförrådet. — Man inväntar ebban. — Uppe på kusten. — Vedflotten. — Tillbaka till stranden.

Omedelbart derefter tillsade korrespondenten matrosen att invänta honom på det ställe, der de nu befunno sig, och der han sedan skulle uppsöka honom. Utan att förlora ett ögonblick begaf han sig uppåt kusten i samma kosa, som negern Nab tagit några timmar förut. Derpå försvann han hastigt bakom en udde, så ifrig var han att få veta, hur det gått med ingenjören.

Harbert hade velat åtfölja honom. — Stanna du qvar, min gosse! — hade matrosen sagt åt honom. — Vi måste göra i ordning ett läger och se till, om det inte är möjligt att upptäcka någon stadigare föda än musslor. Våra vänner behöfva vid sin återkomst något att stärka krafterna med. Och nu dela vi göromålen!

— Jag är beredd! — svarade Harbert.

— Godt, — återtog matrosen, — då går det! Låtom oss arbeta med metod. Vi äro uttröttade, vi frysa, vi äro hungriga. Det gäller alltså att skaffa oss tak öfver hufvudet, eld och mat. Skogen ger oss bränsle, boen ägg — återstår oss således bostaden!

— Nå väl, — sade Harbert, — jag skall söka reda på en grotta i dessa klippor, och till slut skall jag väl få tag i något hål, der vi kunna krypa in.

— Rätt så! — svarade Pencroff. — Till verket, min gosse!

“Och duga de att äta?” (sid. 43).

Och der se vi dem vandra åstad nedanför den ofantliga klippväggen på denna sandiga strand, hvaraf största delen nu i följd af ebben var fri från vatten. Men i

stället för att styra kosan mot norr vände de sig åt söder. Pencroff hade märkt, att några hundra steg nedanför den punkt, der de landstigit, fans i kusten en smal inskärning, hvilken enligt hans åsigt borde utgöra mynningen af en flod eller bäck. Å ena sidan var det af vigt att slå sig ned i närheten af drickbart vatten, och å andra var det möjligt, att hafsströmmen fört Cyrus Smith åt detta håll.

Den höga klippmuren hade, såsom vi redan sagt, en höjd af 100 meter, men öfverallt var den jemn, och ej ens vid dess af hafvet nästan slickade fot syntes minsta remna, hvilken kunde tjena såsom tillfällig bostad. Det var en lodrät mur af mycket hård granit, som aldrig uppnått af de frätande vågorna. Öfver dess krön svärmade en hel verld af vattenfoglar, isynnerhet olika slags måsar, med långt, hoptryckt och spetsigt näbb, för öfrigt mycket högröstade och föga bekymrande sig om våra vandrare, hvilka helt säkert voro de första menniskor, som störde dem i deras ensamhet. Pencroff igenkände bland dem flera labbarter och små glupska fiskmåsar, som bygde sina bon i håligheterna i granitmuren. Ett i detta vimmel af foglar aflossadt skott skulle hafva fält ett stort antal, men för att skjuta behöfves det en bössa, och hvarken Pencroff eller Harbert hade en sådan. Dessutom äro dessa måsar och labbar knappt ätbara, och äfven deras ägg hafva en afskyvärd smak.

Emellertid varskodde snart Harbert, som hållit sig något längre åt venster, några med alger beklädda klippor, dem hafvet några timmar senare borde åter sätta under vatten. På dessa klippor funnos i öfverflöd, midt ibland slipprig hafstång, likskaliga musslor, som utsvultna menniskor icke kunde försmå. Harbert ropade därför på Pencroff, hvilken nu skyndade till honom.

— Ah, det är ju blåmusslor! — utropade matrosen. — Der ha vi något att äta i stället för äggen, om vi inte få tag i några sådana!

— Det är inte blåmusslor, — invände den unga Harbert, som uppmärksamt undersökte de vid klipporna fästa molluskerna, — det är stenborrare.

— Och duga de att äta?

— Ja visst!

— Nå, då äta vi stenborrare!

Matrosen kunde förlita sig på Harbert, ty den unga gossen var mycket stark i naturalhistorien och hade alltid omfattat denna vetenskap med verklig lidelse. Hans fader hade fört honom in på denna väg, i det han låtit honom åtnjuta undervisning i detta ämne af Bostons skickligaste lärare, hvilka lifligt intresserade sig för den läraktiga och arbetsamma gossen. Också skulle hans kunskaper mer än en gång i framtiden gagna honom och hans kamrater, och hvad beträffar hans debut nu, så be drog han sig icke.

Dessa stenborrare voro aflånga musslor, som sutto fästa vid klipporna i täta klasar. De tillhörde detta slags musslor, som borra hål i den hårdaste sten, och deras skal voro afrundade i båda ändar, en anordning, som ej förefinnes hos den vanliga blåmusslan.

Pencroff och Harbert gjorde sig ett godt mål af dessa stenborrare, som sutto der i solskenet med skalen hal öppna. De åto dem, som om de varit ostron, och de funno dem smaka starkt af peppar, hvilket gjorde, att de ej kände någon saknad öfver att ej hafva tillgång till hvarken peppar eller andra kryddor.

För ögonblicket stillades sålunda deras hunger, men icke deras törst, hvilken tvärtom stegrades, sedan de ätit dessa af naturen kryddade mollusker. Det gälde således att finna sött vatten, och det var icke sannolikt, att sådant skulle fattas i en så kuperad trakt. Sedan Pencroff och Harbert vidtagit det försigtighetsmåttet att insamla ett rikt förråd af stenborrare, hvarmed de fylde sina fikor och näsdukar, begåfvo de sig åter till foten af höglandet.

Då de kommit tvåhundra steg längre fram, uppnådde de den vik, som, enligt Pencroffs gissning, borde utgöra mynningen åt en liten vattenrik flod. På detta ställe syntes klippmuren hafva blifvit klufven genom någon häftig plutonisk revolution. Vid dess fot befann sig den lilla viken, hvars innersta del hade formen af en temligen spetsig vinkel. Floden var der 30 meter bred, och hvardera stranden mätte knappt 6 meter. Dess vatten gräfdde nästan omedelbart ned sig mellan de två granitväggarna, som sänkte sig uppåt floden, hvilken längre upp gjorde en plötslig krökning och försvann i en småskog på ett afstånd af en half mil.

— Här ha vi vattnet, och bränslet dernere! — utbrast Pencroff. — Se så, Harbert, nu fattas oss inte mer än bostaden!

Flodens vatten var klart. Matrosen fann, att, så länge det var ebb och hafsvattnet således icke kunde nå ditupp, var flodvattnet sött. Sedan man kommit på det klara med denna viktiga sak, sökte Harbert upptäcka någon håla, hvilken kunde tjena som tillflygtsort, men förgäfvdes! Öfverallt var klippväggen slät och lodrät.

Vid sjelfva flodmynningen, och ofvanför några af hafvet bildade uppgrundningar, hade de nedrasade klippblocken danat, icke en grotta, utan ett rös af ofantliga block, liknande dem, man ofta påträffar i de granitrika länderna.

Pencroff och Harbert inträngde temligen långt bland granitblocken, i dessa sandiga gångar, der dock ljus icke fattades, ty detta nedträngde genom de tomrum, som funnos mellan granitblocken, af hvilka några endast genom ett underverk behöllo jemnvigten. Med ljuset inströmmade också vinden och på samma gång den bitande kölden utanför. Matrosen ansåg emellertid, att här skulle kunna åstadkommas en bostad, om man igenbommade vissa delar af dessa gångar och tilltöppte några af tomrummen med en blandning af sten och sand. Tillsam-

mans liknade dessa det typografiska tecknet &. Genom att isolera den öfre delen, hvarigenom syd- och sydvestblåsten inträngde, skulle man otvifvelaktigt kunna använda dess nedre del.

— Det här passar oss, — sade Pencroff, — och få vi någonsin återse herr Smith, så skall han nog veta att draga fördel af denna labyrint.

— Vi skola återse honom, Pencroff, — utbrast Herbert, — och vid sin återkomst skall han här finna en något så när dräglig bostad. En sådan kunna vi åstadkomma genom att anbringa en eldstad i gången till venster och ha kvar en öppning för röken.

— Det kunna vi, min gosse, — svarade matrosen, — och denna bostad skall passa oss bra. Men låtom oss till en början förse oss med bränsle. Jag tror, att vi kunna begagna trä till att igenstoppa dessa öppningar, der djefvulen blåser i trumpetén!

Herbert och Pencroff lemnade hålan, och efter att hafva vikit om hörnet, började de vandra uppåt flodens venstra strand. Strömmen var der ganska strid och medförde några utdöda trädstammar. Då det blef flod — och dess inträdande lät redan känna af sig —, komme denna att föra dessa trädstammar tillbaka ett temligen långt stycke. Matrosen ansåg därför, att man skulle kunna draga fördel af tidvattnet till att forsla tunga föremål.

Efter att hafva vandrat i en kvarts timme, ankommo Pencroff och den unga gossen till ett ställe, der floden gjorde en tvär böjning mot venster. Från denna punkt tog den kosan genom en skog af ståtliga träd. Oaktadt den framskridna årstiden hade dessa träd ännu kvar sin grönska, ty de tillhörde koniferernas familj, som förekommer i alla trakter af verlden, från de nordliga luftstrecken till de tropiska regionerna. Den unga naturforskaren igenkände i dem deodarer, en trädart, som är mycket talrik i Himalaja-zonen, och som sprider omkring

sig en angenäm doft. Mellan dessa vackra träd syntes här och der grupper af furor, hvilka utmärkte sig genom sina rika och täta kronor. Pencroff kände, att hans fot midt ibland de höga växterna krossade torra grenar, hvilka knastrade under hans fötter såsom fyrverkeripjeser.

— Bra, min gosse, — sade han till Harbert, — om jag också inte känner till namnet på dessa träd, så vet jag åtminstone, att de tillhöra kategorien "bränsle", och för ögonblicket är det det enda, som angår oss!

— Låtom oss nu hopsamla vårt bränsleförråd! — utropade Harbert och skred genast till verket.

Skörden var lätt gjord. Det behöfdes ej ens att hugga grenarna af träden, ty en ofantlig mängd vindfällan låg vid deras fötter; men om bränsle icke fattades dem, lemnade transportmedlen dock åtskilligt öfrigt att önska. Då denna ved var mycket torr, borde den brinna fort, i följd hvaraf det blef nödvändigt att forsla en anseelig mängd deraf till bostaden. Härtill förslogo ej, såsom Harbert anmärkte, två mäns krafter.

— Åh, min gosse, det måste finnas något medel att forsla detta bränsle, — svarade matrosen. — Det ges alltid utvägar för allting! Hade vi bara en kärra eller en båt, skulle det vara en mycket simpel sak.

— Men vi ha ju floden! — inföll Harbert.

— Riktigt! — svarade Pencroff. — Den skall för oss bli en väg, som går af sig sjelf, och timmerflottarna ha inte blifvit uppfunna för intet.

— Skada bara, — anmärkte Harbert, — att hafvet stiger och denna väg för närvarande går i motsatt riktning till vår!

— Vi kunna ju vänta, tills det sjunker, — svarade matrosen, — och sedan skall floden åtaga sig bestyret att forsla bränslet till vår bostad. Låtom oss därför göra i ordning vår flotte!

Åtföljd af Harbert, begaf sig matrosen till den vin-

kel, som skogsbrynet gjorde med floden. Hvar och en bar, i mån af sina krafter, en vedbörda. På flodstranden låg emellan örter, bland hvilka en menniskofot sannolikt aldrig vågat sig, en mängd torra grenar. Pencroff började genast göra en flotte.

I ett lugnvatten, som bildades af en liten från stranden utskjutande udde, hvilken bröt strömmen, lade matrosen och den unga gossen temligen stora trädgrenar, som de hopfäste med torra lianer. Häraf bildades sålunda ett slags färja, på hvilken småningom uppstaplades hela skörden, som uppgick till åtminstone tjugu mansbördor. Inom en timme var man färdig, och den vid stranden fastbundna färjan låg nu der, inväntande ebban.

Till dess var det ännu några timmar, hvarför Pencroff och Harbert öfverenskommo, att de skulle begifva sig upp på den öfre platån för att derifrån få en vidsträcktare överblick af trakten.

På ett afstånd af jemnt tvåhundra steg bakom den af floden bildade vinkeln öfvergick klippmuren, som här slutade med ett stenrös, i en lindrig sluttning mot skogsbrynet. Det var som en naturlig trappa. Harbert och matrosen började uppstigningen, och tack vare styrkan i deras benmuskler, uppnådde de kammen inom några ögonblick och stälde sig på hörnet ofvanför flodmynningen.

Genast rättade de sina blickar mot denna ocean, öfver hvilken de förts under så förfärliga omständigheter. Med rörelse granskade de hela den del af norra kusten, hvarpå katastrofen inträffat. Der var det, som Cyrus Smith hade försvunnit. De sökte upptäcka, om icke ännu på vattnet flöt en spillra af deras ballong, hvarvid en menniska kunnat hänga sig fast. Intet! Hafvet var blott en ofantlig vattenöken. Äfven kusten var öde. Hvarken korrespondenten eller Nab syntes till der. Möjligt var dock, att i detta ögonblick båda två befunno sig på så långt afstånd, att man icke kunde urskilja dem.

— Det är något, som säger mig, — utbrast Har-

bert, — att en så energisk karl som herr Smith inte gått in på att drunkna som en annan stackare. Han måste ha kommit i land någonstades på kusten. Är det inte så, Pencroff?

Matrosen skakade sorgset på hufvudet. Han hyste så godt som intet hopp att få återse Cyrus Smith, men då han icke ville, att Harbert skulle misströsta, sade han:

— Ja visst, ja visst! Vår ingenjör är karl till att draga sig ur spelet, der hvarje annan skulle gå förlorad!

Under tiden observerade han kusten med ytterlig uppmärksamhet. För hans ögon framträdde den sandiga stranden, till höger om flodmynningen begränsad af bränningarna. De under vattnet ännu befintliga klipporna liknade grupper af i brottsjöarna liggande amfibier. Utanför klippbandet gnistrade hafvet i solskenet. I söder stängde en skarp spets horisonten, och man kunde icke urskilja, om landet fortsattes i denna riktning, eller om det böjde sig åt sydost och sydväst; i sådant fall måste denna kust tillhöra en mycket aflång halfö. Vid norra ändan af bugten fortlöpte stranden ett långt stycke, följande en mera afrundad linie. Der var kusten låg, utan klippor och full med stora sandbankar, som eben lemnat blottade.

Pencroff och Harbert vände sig nu mot vester. Deras blickar fängslades genast af berget med den snöbetäckta toppen; detta berg reste sig på ett afstånd af sex eller sju mil. Från dess första afsatser ända till två mil från kusten syntes stora skogssträckor med ständig grönska. Från brynet af denna skog ända till kusten utbredde sig en stor, grönskande platå, hvarpå träd-buketter voro nyckfullt kringströdda. Till venster såg man då och då, der det fans någon bar fläck, framglittra den lilla flodens vatten, och det föreföll, såsom om dess temligen bugtiga lopp åter styrde kosan mot de grenar af berget, mellan hvilka den borde upprinna. Vid den punkt af floden, der matrosen lemnat sin vedflotte, bör-

jade den flyta mellan de två höga granitmurarna; men om på venstra sidan väggarna började blifva tvärbranta, så sänkte de sig tvärtom småningom på den högra, bergmassorna förvandlades till enstaka klippblock, klippblocken till kiselstenar, kiselstenarna till klapperstenar ända till yttersta spetsen af udden.

— Äro vi på en ö? — mumlade matrosen.

— Om så är, tycks den vara ganska stor! — svarade den unga gossen.

— Hur stor en ö än är, så är och förblir den i alla fall båra en ö! — sade Pencroff.

Men denna viktiga fråga kunde ännu icke afgöras; man måste uppskjuta lösningen af densamma till ett annat tillfälle. Hvad sjelfva landet beträffade, tycktes det, antingen det nu var en ö eller kontinent, vara fruktbart, erbjuda vackra utsigter och omvexling i sina produkter.

— Detta är tur för oss, — anmärkte Pencroff, — och i vår olycka böra vi tacka Försynen därför.

— Ja, lofvad vare Gud! — svarade Harbert, hvars fromma hjerta var fullt af tacksamhet mot alltings skapare.

Länge undersökte Pencroff och Harbert denna trakt, dit deras öde kastat dem. Men efter en så hastig granskning var det svårt att gissa, hvad framtiden bar i sitt sköte.

Derpå återvände de, följande åt söder granitplatåns kam, som aftecknade sig genom en lång feston af nyckfullt och högst underligt formade klippor. Der uppehöll sig några hundratal foglar, hvilka lagt sina bon i hålen i klipporna. Hoppande bland klipporna, uppskrämde Harbert en massa af dessa foglar.

— Ah, — utbrast han, — det der är inga måsar!

— Hvad är det då för foglar? — sporde Pencroff.

— På min ära, man kunde kalla dem dufvor!

— Ja, verkligen, men det är vilda dufvor, eller

klippdufvor, — svarade Harbert. — Jag känner igen dem på det dubbla, svarta bandet öfver deras vingar, på den hvita gumpen och deras blågrå fjädrar. Men om klippdufvan smakar bra att äta, böra hennes ägg vara förträffliga, och ha de här lemnat några i sina bon, så . . .

— Skola vi inte ge dem tid att utkläckas annat än i form af omelett! — afbröt honom Pencroff muntert.

— Men hvar skall du göra din omelett? — frågade Harbert. — I din hatt?

— Så stor trollkarl är jag inte, — svarade matrosen. — Vi slå därför utan dröjsmål ned på äggen, min gosse, och jag åtager mig att expediera dem!

Pencroff och den unga gossen genomsökte noga håligheterna i graniten, och de funno verkligen ägg i flera af dem. Några dussin insamlades och inlades i matrosens näsduk, och i det ögonblick, då ebben borde vara inne, begynte Harbert och Pencroff stiga ned mot floden igen.

När de uppnådde det ställe, der floden böjde sig, var klockan 1 på middagen. Strömmen hade redan vändt om. Man borde därför begagna sig af ebben för att forsla bränsleflotten ned till flodmynningen. Pencroff hade icke för afsigt att låta flotten utan ledning följa med strömmen, och han tänkte ej heller gå ombord för att styra densamma. Men en sjöman är aldrig förlägen, då det gäller rep och linor, och Pencroff snodde nu af torra lianer ihop en flera famnar lång lina. Denna växtkabel fästes i flottens akter, och matrosen höll den i handen, under det att Harbert, stötande tillbaka flotten med en lång stång, höll den ute i strömfåran.

Allt gick efter önskan. Stranden var mycket brant, det var ej att befara, att flotten skulle stranda, och inom två timmar befann den sig vid flodmynningen, på några stegs afstånd från bostaden.

FEMTE KAPITLET.

Anordning af bostaden. — Den vigtiga eldfrågan. — Tändsticksasken. — Man letar på stranden. — Korrespondentens och Nabs återkomst. — Blott en enda tändsticka! — Den sprakande eldbrasan. — Den första qvällsvarden. — Den första natten på fast mark.

Det första Pencroff företog sig, sedan bränslet blivit lossadt, var att göra hålan beboelig genom att afstänga de gångar, genom hvilka luftströmmen tog kosan. Sand, stenar, hopflätade grenar och fuktad jord tillslöto hermetiskt de gångar i &t, som lågo öppna för de sydliga vindarna, och isolerade dess öfre del. Blott en smal och krokig gång, som utmynnade på sidan, lemnades öppen för att leda ut röken och framkalla drag i spiseln. Bostaden blef sålunda afdelad i tre eller fyra kamrar, om man kan gifva detta namn åt lika många mörka hålor, med hvilka knappt ett vildt djur skulle nöjt sig. Men man var emellertid på det torra och kunde stå rakder, åtminstone i den största af dessa kamrar, hvilken låg i midten. Fin sand betäckte marken, och öfver hufvud taget kunde man draga sig fram der i afvaktan på något bättre.

Under arbetet språkade Harbert och Pencroff.

— Kanske ha våra kamrater, — sade Harbert, — funnit en bättre bostad än vi?

— Det är möjligt, — svarade matrosen, — men latas därför inte! Det är bättre att ha en sträng för mycket på sin båge än att inte ha någon alls.

— Ack, — inföll Harbert, — måtte de ha herr Smith med sig, måtte de återfinna honom, och det återstår oss då blott att tacka himlen!

— Ja, — mumlade Pencroff, — det var en karl, det, och en riktig karl s'en!

— Det *var* . . . , — inföll Harbert. — Misströstar du då om att återse honom?

— Gud bevara mig derifrån! — svarade matrosen.

Arbetet med bostadens anordning var snart slutadt, och Pencroff förklarade sig särdeles belåten dermed.

— Nu kunna våra vänner återkomma när som helst, — sade han. — De skola finna tillräckligt skydd.

Det återstod nu endast att uppsätta spiseln och laga maten. En i sanning simpel och lätt sak! Stora, flata stenar utlades längst in i första gången till venster, vid mynningen af den smala gång, som lemnats öppen. Den omständigheten, att röken icke skulle draga värmen med sig ut i det fria, borde synbarligen vara tillräcklig att vidmagthålla en lämplig temperatur derinne. Bränsleförrådet inbars i en af kamrarna, och matrosen lade på stenarna, som bildade eldstaden, några vedträn, blandade med stickor.

Medan Pencroff sysslade härmed, frågade Harbert honom, om han hade tändstickor.

— Ja visst, — svarade Pencroff, — och jag tillägger: lyckligtvis, ty utan tändstickor eller fnöske skulle vi vara vackert deran!

— Åh, vi skulle kunna göra upp eld såsom vildarna, — svarade Harbert, — genom att gnida två torra trästycken mot hvarandra.

— Nå väl, så försök då, min gosse, och vi få se, om du dermed vinner något annat än att gnida armarna ur led på dig!

— Det är emellertid en mycket enkel och vanlig sak på öarna i Stilla hafvet.

— Det säger jag inte nej till, — svarade Pencroff, — men man måste antaga, att vildarna veta, hur de skola bära sig åt dervid, eller att de använda ett särskildt träslag, ty mer än en gång har jag försökt skaffa mig eld på detta sätt, men aldrig lyckats. Jag får därför be-

känna, att jag föredrar tändstickor. Hvar har jag mina tändstickor?

Pencroff sökte i västfickorna efter asken, som han aldrig gick utan, ty han var en inbiten rökare. Han letade i byxfickorna, och till sin stora häpnad anträffade han ej heller der ifrågavarande ask.

— Det var märkvärdigt, mer än märkvärdigt! — utbrast han och betraktade Harbert. — Asken måtte ha fallit ur min ficka, jag har tappat den! Men du, Harbert, har du ingenting, inte ett eldstål, ingenting hvad som helst, som duger till att göra upp eld med?

— Nej, Pencroff!

Matrosen gick ut, åtföljd af den unga gossen, och gned sig häftigt i pannan.

De sökte ytterst noga båda två på sanden, bland klipporna, utefter flodstranden, men förgäfvos. Asken var af koppar och kunde icke hafva undgått deras uppmärksamhet.

— Pencroff, har du inte, — frågade Harbert, — kastat ut asken ur gondolen?

— Det har jag nog aktat mig för, — svarade matrosen, — men då man kastats så som vi, kan en sådan der liten tingest ha försvunnit. Också min pipa har jag mistat! Fördömda ask, hvar kan den vara?

— Nå väl, hafvet drager sig tillbaka, — inföll Harbert, — låtom oss springa till stället, der vi landstego!

Det var föga sannolikt, att de skulle återfinna asken, som vid flodens inträde borde hafva blifvit bortsköljd af vågorna bland klapperstenarna, men ett försök skadade ju icke! Harbert och Pencroff begåfvo sig skyndsamt till det ställe, der de landstigit aftonen förut, och som låg på omkring två hundra stegs afstånd från deras bostad.

Der letades nu noga bland klapperstenarna och i håligheterna i klipporna. Förgäfvos! Om asken tappats på detta ställe, hade den blifvit bortspolad af vågorna.

I samma mån som hafvet vek tillbaka, genomsökte matrosen alla skrymslena mellan klippblocken, men utan att finna något. Det var en svår förlust under sådana förhållanden och för ögonblicket oersättlig.

Pencroff dolde icke den lifliga oro, han kände öfver sin missräkning. Hans panna lade sig i djupa veck. Han sade icke ett enda ord. Harbert försökte trösta honom med den anmärkningen, att tändstickorna efter all sannolikhet blifvit våta, och att man omöjligen skulle kunna begagna sig af dem.

— Ingalunda, min gosse, — svarade matrosen, — de lågo ju i en kopparask, som slöt väl till. Hvad skola vi nu taga oss till?

— Säkert hitta vi på något medel att skaffa oss eld, — sade Harbert. — Herr Smith eller herr Spilett skola inte stå lika handfallna som vi!

— Ja, — svarade Pencroff, — men till dess skola vi vara utan eld och våra kamrater vid sin återkomst finna blott en skral måltid.

— Men, — sade Harbert lifligt, — det är omöjligt, att de kunna vara utan både fnöske och tändstickor.

— Jag tviflar derpå, — svarade matrosen, skakande på hufvudet. — För det första röka Nab och herr Smith inte, och jag befarar, att också herr Spilett kastade sin tändsticksask öfver bord.

Harbert svarade icke. Förlusten af asken var tydligen en beklaglig händelse; men den unga gossen hoppades dock, att man skulle skaffa sig eld på det ena eller andra sättet. Den erfarnare Pencroff var ej af samma tanke, ehuru han var en man, som icke bragtes i förlägenhet hvarken af litet eller mycket. I alla fall återstod blott ett parti att taga, det att invänta Nabs och korrespondentens återkomst. Men från den måltid af hårdkokta ägg, som Pencroff tänkte bjuda dem på, måste han afstå, och att äta rått kött syntes honom hvarken för dem eller honom sjelf vara en angenäm utsigt.

Innan matrosen och Harbert återvände till bostaden, gjorde de en ny skörd af stenborrhare, för den händelse, att de icke skulle få någon eld, hvarefter de under tystnad gingo hemåt.

Med ögonen fästa på marken, letade Pencroff hela vägen efter sin försvunna tändsticksask. Han vandrade till och med uppför flodens venstra strand, från flodens mynning ända till den krökning, der bränsleflotten hade legat fastsurrad. Han begaf sig upp på den öfre platån, han genomströfvade den åt alla håll, han letade bland de höga örterna i skogsbrynet — öfverallt förgäfves!

Klockan var 5 på eftermiddagen, då Harbert och Pencroff åter befunno sig i sin bostad. Det är obehöfligt att säga, att gångarna genomsöktes ända in i deras mörkaste skrymslen, och att man på fullt allvar måste uppgifva allt vidare letande.

Frammot kl. 6 signalerade den fram och tillbaka på stranden gående Harbert, just i det ögonblick, då solen försvann bakom höglandet i vester, att Nab och Gideon Spilett syntes.

De återkommo ensamma!

Den unga gossen kände sig uteslagnigt beklämd om hjertat. Matrosen hade icke bedragit sig i sina aningar. Ingeniör Cyrus Smith hade icke kunnat återfinnas!

Då korrespondenten hunnit fram till dem, satte han sig på en stor sten utan att säga det minsta. Utmattad af ansträngning, halfdöd af hunger, hade han ej styrka att frambringa ett enda ord.

Hvad beträffar Nab, förrådde hans röda ögon, huru mycket han hade gråtit, och nya tårar, som han icke kunde hålla tillbaka, vittnade alltför tydligt om, att han förlorat allt hopp.

Korrespondenten berättade om de efterforskningar, de anställt för att återfinna Cyrus Smith. Nab och han hade genomströfvat kusten på en sträcka af mer än åtta mil och följaktligen varit långt bortom den punkt, der

ballongens näst sista sjunkande försiggått, ett sjunkande, som åtföljts af ingeniörens och hunden Tops försvinnande. Stranden var öde. Intet spår, intet märke! Ej ens en kiselsten, som nyligen hade blifvit omvänd, ej ett enda spår i sanden, ej ett intryck af människofot på hela denna del af stranden! Det var uppenbart, att ingen inbyggare besökte denna kuststräcka. Hafvet var lika ödsligt som stranden, och der var det, som ingenjören funnit sin graf på ett afstånd från kusten af några hundra fot. I detta ögonblick reste sig Nab och utropade med en stämma, som dock förrådde, huru ringa hopp han hyste:

— Nej, nej! Han är inte död! Nej, så är det inte! Jag eller hvilken annan som helst, det vore möjligt! Men han — aldrig! Det är en man, som ej kan gå under! . . .

Derefter mumlade han, då krafterna sveko honom:

— Ah, jag förmår inte mer!

Harbert sprang fram till negern.

— Nab, — sade den unga gossen, — vi skola återfinna honom! Gud skall återge oss honom! Men du måste vara hungrig! Ät, ät litet, jag ber dig derom!

Med dessa ord bjöd han den stackars negern några näfvar musslor, en mager och knapp föda.

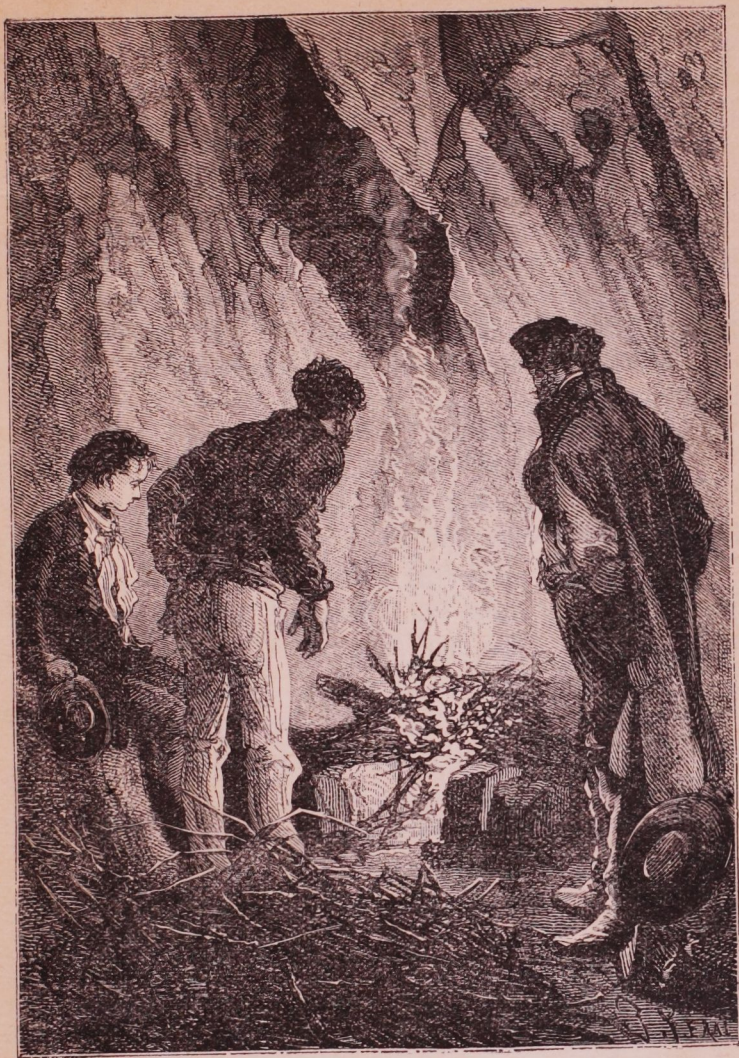
Nab hade icke förtärt något på många timmar, men han vägrade. Beröfvad sin husbonde, hvarken kunde eller ville han lefva längre.

Hvad åter angick Gideon Spilett, slukade han musslorna; derefter lade han sig på sanden vid foten af en klippa. Han var utmattad, men lugn.

Då gick Harbert fram till honom, och fattande hans hand, sade han:

— Herr Spilett, vi ha upptäckt en håla, der ni kan ha det beqvämare än här. Se, natten stundar. Kom och hvil! I morgon få vi se . . .

"I hela mitt lif har jag aldrig varit så ängslig" (sid. 60).'

Korrespondenten steg upp, och ledsagad af den unga gossen, begaf han sig på väg till hålan.

I detta ögonblick, kom Pencroff fram och frågade

honom i den naturligaste ton, om han händelsevis hade en tändsticka på sig.

Korrespondenten stannade, letade i sina fickor, fann ingenting och sade:

— Jag hade tändstickor på mig, men jag måste kasta bort dem.

Matrosen ropade nu på Nab, gjorde honom samma fråga och fick samma svar.

— Förbannelse! — utbrast nu Pencroff, som ej kunde tillbakahålla detta ord.

Korrespondenten hörde det, och närmande sig matrosen, sade han:

— Inte *en* tändsticka?

— Inte en *enda*, och följaktligen ingen eld!

— Ah, — utbrast Nab, — vore min husbonde här, skulle han nog veta råd!

De fyra skeppsbrutna stodo orörliga och betraktade hvarandra, icke utan oro. Harbert var den, som först bröt tystnaden, i det han sade:

— Herr Spilett, ni är rökare. Ni bär alltid tändstickor på er. Kanske har ni inte letat tillräckligt noga? Känn efter en gång till! En enda tändsticka skulle vara nog för oss!

Korrespondenten genomletade än en gång fickorna i sina byxor, sin väst, sin rock, och slutligen kände han, till Pencroffs stora glädje och sin egen ytterliga öfverraskning, en liten sticka mellan västtyget och fodret. Genom tyget grep han med fingrarna om stickan, men kunde icke draga ut den. Då det måste vara en tändsticka, och dertill en enda, gälde nu att akta, att icke fosforn gick af.

— Vill ni låta mig taga ut den? — frågade den unga gossen Gideon Spilett.

Mycket behändigt och utan att bryta af den lyckades Harbert draga ut den lilla trästickan, detta oan-

senliga och dyrbara ting, som nu var af så stor vigt för dessa stackars menniskor! Den var oskadad.

— En tändsticka! — utropade Pencroff. — Ah, det är, som hade vi en hel last!

Han tog tändstickan, och åtföljd af kamraterna, styrde han sina steg mot hålan.

Denna lilla sticka, hvarmed man i de bebodda länderna slösar så likgiltigt, och som der ej eger något värde alls, måste man här handtera med den yttersta försigtighet. Matrosen öfvertygade sig om, att den var riktigt torr. Efter att hafva gjort detta, sade han:

— Vi måste ha papper.

— Se här, — sade Gideon Spilett, i det han efter någon tvekan slet ett blad ur sin annotationsbok.

Pencroff tog papperet, som korrespondenten räckte honom, och hukade sig ned framför eldstaden. Der instack han några näfvar örter, blad och torr mossor under bränslet, hvilket lades så, att luften kunde spela obehindradt och hastigt antända veden.

Pencroff hopvek nu papperet till ett slags strut, såsom piprökare bruka göra i stark blåst, och stack in det under mossan. Derpå tog han en obetydligt skroflig klappersten och aftorkade den omsorgsfullt, hvarefter han, icke utan hjertklappning och med återhållen andedrägt, sagta strök tändstickan mot densamma.

Första strykningen medförde ingen verkan. Pencroff hade icke strukit tillräckligt hastigt, emedan han var rädd, att fosforn skulle lossna.

— Nej, jag kan inte, — sade han, — min hand darrar. Om stickan inte skulle taga! . . . Jag kan inte . . . Jag vill inte!

Och resande sig upp, bad han Harbert, att denne skulle intaga hans plats.

Aldrig i hela sitt lif hade den unga gossen varit så uppskakat som nu. Hans hjerta klappade häftigt. Prometheus kunde icke varit mera upprörd, då han gick att

stjåla elden från himmelen! Han tvekade emellertid icke och strök hastigt till med tändstickan mot stenen. Ett svagt sprakande hördes, och en lätt, blåaktig låga tändes, frambringande en skarp rök. Harbert vände varsamt om tändstickan för att gifva lågan större näring, och derpå stack han in den i pappersstruten. Papperet fattade eld, och mossan brann snart.

Några ögonblick derefter sprakade den torra veden, och midt i mörkret uppflammade elden, närd af luftströmmen från matrosens kraftiga lungor.

— Ändtligen! — utbrast Pencroff och steg upp. — I hela mitt lif har jag aldrig varit så ängslig som nyss!

Elden brann förträffligt på de flata stenarna. Röken bortgick lätt genom den trånga gången, draget var godt, och en angenäm värme spred sig snart i hålan.

Man måste laga så, att elden icke slocknade, hvarför det blef nödvändigt att alltid hålla något glöd under askan. Detta var en sak, som blott fordrade eftersyn och uppmärksamhet, ty på bränsle var ingen brist, och förrådet deraf kunde alltjemt fyllas, när så behöfdes.

Pencroff ville genast inviga eldstaden med att tillaga en mera närande aftenmåltid, än hvad stenborrarna varit. Harbert inbar två dussin ägg. Den i ett hörn hopkrupna korrespondenten betraktade dessa anordningar utan att säga något. Tre frågor upptogo härunder hans tankar: Lefver Cyrus ännu? — Om han lefver, hvar kan han vara? — Om han öfverlevvat sitt fall, huru förklara, att han icke funnit någon utväg att underrätta oss om, att han ännu är i lifvet?

Hvad beträffar Nab, ströfvade han omkring på stranden. Han var numera endast en kropp utan själ.

Pencroff, som kunde tillaga ägg på femtiotvå olika sätt, hade ej valet fritt i detta ögonblick. Han måste nöja sig med att lägga äggen i den varma askan och steka dem vid sakta eld.

Inom några minuter voro äggen färdiga, och matro-

sen inbjöd korrespondenten att deltaga i qvällsvarden. Sådan var de skeppsbrutnas första måltid på denna okända kust. De stekta äggen voro förträffliga, och då ägget innehåller alla de ämnen, som böra ingå i människans föda, befunno sig de stackars menniskorna särdeles väl och kände sig stärkta deraf.

Ack, om icke en fattats vid denna måltid! Om dessa fem fångar, som flytt ur Richmond, hade varit der alle-sammans, under de uppstaplade klippblocken, framför denna sprakande och klara eld, på denna torra sand, kanske skulle de då haft blott tacksägelser att uppsända till himlen! Men den uppfinningsrikaste, liksom äfven den lärdaste af dem, den, som var deras obestriddiga chef, Cyrus Smith — ack, han fattades, och hans kropp hade ej ens kunnat få en begrafning!

Sålunda förgick denna dag, den 25 Mars. Natten hade inbrutit. Man hörde blåsten hvina utanför och det enformiga bruset af bränningarna, som piskade stranden. Klapperstenarna, som rullades fram och tillbaka af vågorna, framkallade ett bedöfvande buller.

Korrespondenten hade dragit sig tillbaka längst in i en mörk gång, efter att hafva antecknat det hufvudsakliga af dagens händelser — huru denna obekanta kust visat sig för dem, ingenjörens försvinnande, kustens utforskande, tilldragelsen med tändstickan o. s. v.; och öfverväldigad af sin mattighet, lyckades han finna någon hvila i sömnen.

Äfven Harbert insomnade snart. Hvad beträffar Pencroff, tillbragte han natten vid eldstaden, vakande med ena ögat, och sparade icke på bränslet.

Blott en af de skeppsbrutna sof icke. Det var den otröstliga, den förtviflade Nab, hvilken, otillgänglig för sina följeslagares uppmaningar, att han skulle taga någon hvila, under hela denna natt irrade omkring på stranden och ropade på sin husbonde.

SJETTE KAPITLET.

De skeppsbrutnas inventarium. — Intet. — Det brända linnet. — En utflygt i skogen. — De alltid gröna träden. — En flyende jakamar. — Spår af vilda djur. — Kurukuerna. — Tetras. — Egendomligt fiske.

Listan på de saker, som egdes af dessa luftens skeppsbrutna, hvilka kastats på en, såsom det tycktes, obebodd kust, är snart uppgjord.

De hade ingenting med undantag af kläderna, som de buro vid olyckstillfället. Omnämnas bör dock en anteckningsbok och en klocka, dem Gideon Spilett, utan tvifvel oförvarandes, råkat behålla; men de hade ej ett vapen, ett verktyg, ej ens en pennknif. För att lätta ballongen hade de resande kastat ut allt ur gondolen.

Daniel de Foës eller Wyss' uppdiktade hjeltar, en Selkirk och en Raynal, voro icke efter sitt skeppsbrott på Juan Fernandez eller Auckland-ögruppen så fullständigt utblottade på allt. Antingen skaffade de sig öfverflödande hjälpmedel från sitt strandade fartyg, såsom spanmål, boskap, verktyg och ammunition, eller också kastades på stranden upp något vrak, som gaf dem medel att tillfredsställa de oundgängligaste lefnadsbehofven. De befunno sig icke genast fullkomligt afväpnade gent emot naturen. Men här fans intet verktyg, ingen enda husgerådssak. Från intet måste de komma till allt!

Om Cyrus Smith ännu varit hos dem, om han kunnat anlita sitt praktiska vetande, sin uppfinningsförmåga, till gagn för dem i deras belägenhet, kanske skulle då icke allt hopp varit förloradt! Ack, man fick ej längre räkna på att återse Cyrus Smith! De skeppsbrutna hade ingen annan att lita på än sig sjelfva och Försynen, som aldrig öfvergifver dem, hvilkas tro är upprigtig.

Först och främst — borde de slå sig ned på denna del af kusten utan att söka få veta, hvilken kontinent

den tillhörde, om den var bebodd, eller om den blott var stranden af en öde ö?

Detta var en vigtig fråga att besvara, och det måste ske med minsta möjliga tidspillan. Af dess lösning skulle framgå, huru man borde förhålla sig. I öfverensstämmelse med Pencroffs åsigt ansåg man dock lämpligt att dröja ännu några dagar med företagandet af en utflykt för detta ändamål. Man måste förskaffa sig sådana lifsmedel, som voro en mera stärkande föda än ägg och mollusker. Då man under en längre tid komme att utstå ansträngningar och sofva utan tak öfver hufvudet, var det framför allt nödvändigt att återvinna krafterna.

Hålan erbjöd för tillfället en tillräcklig tillflyktsort. Eld var uppgjord, och det skulle blifva lätt att bibehålla kolen glödande. För ögonblicket var det bland klipporna och på stranden ingen brist på ägg och musslor. Man skulle nog finna ett medel att döda några af de dufvor, som i hundratal flögo öfver platåkammen, komme det än att ske med käppslag eller stenkastning. Kanske skulle träden i den närbelägna skogen bära ätliga frukter. Slutligen fans der sött vatten. Det blef därför öfverenskommet, att man skulle stanna några dagar vid hålan för att der förbereda en upptäcktsfärd, antingen utefter kusten eller i det inre af landet.

Denna plan föll isynnerhet Nab i smaken. Envis i sina idéer liksom i sina aningar, hade han ingen brådska att lemna denna del af kusten, som varit scenen för olyckshändelsen. Han trodde icke, han ville icke tro på förlusten af Cyrus Smith. Nej, det syntes honom omöjligt, att en sådan man slutat sina dagar på detta lumpna sätt, bortryckt af en störtvåg, drunknande några hundra fot från land. Så länge icke vågorna uppkastade ingenjörens kropp på stranden, så länge han, Nab, ej sett sin husbondes lik med sina egna ögon, berört det med sina händer, skulle han icke tro på hans död! Och denna tanke rotfäste sig mer än någonsin i hans envisa hjerna.

Var detta en illusion, så var det dock en aktningsvärd illusion, som Pencroff icke ville förstöra! Matrosen hyste ej längre något hopp, och ingenjören hade otvifvelaktigt omkommit i vågorna, men Nab ville icke höra talas om den saken. Han var lik hunden, som ej kan lemna den plats, der hans herre fallit, och hans smärta var så stor, att han sannolikt icke skulle kunna öfverlefva honom.

Denna morgon, den 26 Mars, hade Nab i daggroningen åter styrt sina steg mot norra delen af kusten och uppsökt det ställe, der hafvet utan tvifvel tillslutits öfver den olyckliga Smith.

Denna dags frukost bestod uteslutande af dufägg och stenborrare. Harbert hade i klippornas håligheter funnit salt, som afsatts genom afdunstning, och detta mineral kom särdeles väl till pass.

Sedan man ätit, frågade Pencroff korrespondenten, om denne ville följa med in i skogen, der Harbert och han ämnade försöka sin jagtlycka. Men då man tänkte efter närmare, ansågs det nödvändigt, att någon stannade hemma för att vidmagthålla elden och för den dock mycket osannolika händelsen, att Nab skulle blifva i behof af hjälp. Korrespondenten stannade därför hemma.

— Och nu till jagten, Harbert! — sade matrosen.
— Ammunition skola vi finna under vägen, och våra bössor skära vi i skogen.

Men just då de skulle begifva sig af, anmärkte Harbert, att alldenstund man icke hade fnöske, vore det kanske försigtigt att ersätta det med något annat ämne.

— Hvilket då? — frågade Pencroff.

— Brändt linne, — svarade den unga gossen. — Det kan vid behof begagnas som fnöske.

Matrosen fann detta råd mycket förståndigt. Det medförde blott den olägenheten, att man måste uppoffra ett stycke af en näsduk. Det lönade i alla fall mödan, och en del af Pencroffs storrutiga näsduk var snart förvandlad till en halfförbränd linnelapp. Detta brännbara

ämne förvarades i mellersta kammaren i en liten urhållning i klippväggen, hvarest det var skyddadt mot alla vindar och all fuktighet.

Klockan var nu 9 på morgonen. Väderleken visade sig hotande, och det var sydostlig vind. Harbert och Pencroff veko om hörnet af bostaden, sedan de dock först kastat en blick på den öfver klipporna upphvirflande röken, hvarefter de togo vägen uppför venstra flodstranden.

Sedan de ankommit till skogen, bröt Pencroff af närmaste träd två starka grenar, dem han omskapade till påkar, och hvilkas ändar Harbert gned mot en klippa. Ah, hvad skulle han icke hafva gifvit för en knif! Deretter vandrade de två jägarna vidare genom det höga gräset, följande stranden. Från krökningen, hvarigenom vattendragets lopp återfördes mot sydvest, smalnade floden småningom; dess stränder blefvo här ganska höga, och deröfver bildade träden på båda sidor ett hvalf. Till undvikande af att gå vilse beslöt Pencroff, att de skulle följa flodens lopp, hvarigenom de alltid kunde återfinna utgångspunkten. Men stranden var dock icke utan hinder — här träd, hvilkas smidiga grenar böjde sig ända ned till vattnet, der lianer eller törnen, som måste afslås med käppslag. Ofta försvann Harbert bland buskarna, sedan han med en kattunges vighet glidit mellan de afslagna stänglarna, men Pencroff ropade genast den unga gossen tillbaka och bad honom, att han ej skulle aflägsna sig för långt.

Matrosen observerade emellertid uppmärksamt den omgifvande trakten. På stranden, der de befunno sig, den venstra, var marken jemn och höjde sig omärkligt mot det inre af landet. Stundom var den fuktig och antog då utseendet af ett kärr. Man kände, att derunder fans ett nät af små vattendrag, hvilka under marken måste utmynna i floden. Ibland flöt äfven genom småskogen en bäck, som öfvervadades icke utan svårighet. Den motsatta stranden tycktes vara mera kuperad,

och dalen, hvori floden flöt, hade der redigare kon-
turer. En liten höjd, hvars afsatser voro trädbeväxta,
bildade en förlåt, som stängde utsigten. På denna högra
strand skulle vandringen hafva varit svår, ty sluttnin-
garna voro der tvärbranta, och de öfver hafvet lutande
träden höllo sig qvar blott genom styrkan hos sina rötter.

Det behöfver ej tilläggas, att i denna skog liksom
på den redan genomströfvade kusten ej kunde skymtas
minsta spår efter menniskor. Pencroff upptäckte der
blott spår efter fyrfotingar, färska spår efter djur, om
hvilka han ej kunde säga, hvilket släkte de tillhörde.

Helt säkert — och det var äfven Harberts åsigt —
härörde några af dessa spår från fruktansvärda vilddjur,
med hvilka man utan tvifvel kunde sammanträffa, men
ingenstädes syntes på en trädstam märken efter en yxa,
ej heller några lemningar af slocknad eld, en omständig-
het, hvaröfver man kanske borde lyckönska sig, ty här,
midt i Stilla hafvet, vore kanske tillvaron af en menni-
ska en sak snarare att frukta än att önska.

Då vägen var besvärlig, vexlade Harbert och Pen-
croff under sin långsamma vandring knappt ett ord, och
sedan de gått i en timme, hade de ej ens tillryggalagt
en mil. Hittills hade jagten ej varit lycklig. Emeller-
tid sjöngo och flaxade några foglar mellan grenarna, men
de voro mycket skygga, liksom om de två vandrarna in-
gifvit dem en instinktlik, berättigad fruktan. Bland andra
luftens invånare upptäckte Harbert i en sumpig del af
skogen en fogel med hvasst och aflångt näbb, som lik-
nade kungsfiskaren. Han skilde sig dock från denna se-
nare genom sina temligen grofva, metallskimrande fjädrar.

— Det måste vara en jakamar, — sade Harbert
och försökte komma fogeln tillräckligt nära.

— Här kunde vara ett tillfälle att smaka på jaka-
markött, — svarade matrosen, — om den der fogeln vore
vid humör att låta steka sig!

I detsamma träffade en af den unga gossen väl och

kraftigt slungad sten fogeln vid roten af ena vingen, men slaget var ej nog starkt, ty jakamaren flydde det fortaste han kunde springa och försvann i ett ögonblick.

— En sådan stympare jag är! — utropade Harbert.

— Visst inte, min gosse! — svarade matrosen. — Kastet var väl måttadt, och mer än en skulle förfelat fogeln. Se så, blif nu inte misslynt! Vi skola knipa honom en annan dag!

Vandringen fortsattes. Ju längre fram jägarna kommo, desto ståtligare blefvo träden, som nu hade större utrymme, men intet af dem bar ätliga frukter. Förgäfves sökte Pencroff upptäcka några af dessa värdefulla palmer, som fylla så många af det husliga lifvets behof, och hvilka förekomma ända uppe vid fyrtionde parallelen i norra hemisferen, men ej trifvas längre än till trettiofemte i södra. Denna skog bestod blott af koniferer, bland dem deodarer, hvilken art Harbert redan förut sett, "douglaser", liknande dem, som växa på Amerikas nordvestkust, och ståtliga furor, som mätte 50 meter i höjd.

I detta ögonblick spred sig bland grenarna en svärm små foglar med vackra fjädrar och lång, glänsande stjert. De strödde omkring på marken ett fint dun, ty deras fjäderbeklädnad satt ej särdeles fast. Harbert tog upp några af dessa dun, och efter att hafva undersökt dem, sade han:

— Det är kurukuer.

— Jag skulle tycka mer om en perlhöna eller en tjädertupp, — svarade Pencroff, — men är det så, att de duga att äta . . .

— De kunna ätas, och deras kött är till och med särdeles smakligt, — afbröt honom Harbert. — Dessutom är det, om jag inte bedrager mig, lätt att nalkas dem och döda dem med käppslag.

Varsamt smygande genom gräset, närmade sig matrosen och Harbert ett träd, på hvars lägre grenar sågs

en mängd små foglar. Dessa kurukuer lurade här på sådana insekter, som tjena dem till föda. Man såg deras befvädrade klor sluta sig hårdt omkring grenarna, på hvilka de sutto.

Jägarna reste sig nu upp, och begagnande sina käppar såsom liar, nedmejade de hela rader af kurukuerna, hvilka icke tänkte på att flyga sin kos, utan i sin dumhet läto slå sig till marken. Redan låg ett hundratal af dem kringströdt på marken, innan de öfriga kommo sig för med att fly.

— Godt, — sade Pencroff, — se der ett villebråd, som passar ypperligt för jägare sådana som vi! Man skulle kunna taga dem med handen!

Matrosen trädde nu upp kurukuerna såsom kramsfogel på en böjlig gren, och vandringen fortsattes. Man kunde märka, att flodens lopp böjde sig lindrigt, så att den mot söder bildade en båge, men denna afvikning i riktningen fortsattes sannolikt icke, ty floden måste upprinna i berget och hemta sin näring genom smältningen af den snö, som beklädde midtelkägslans sidor.

Det egentliga ändamålet med denna utflygt var, såsom vi veta, att åt hållans invånare anskaffa största möjliga quantitet villebråd. Man kunde icke säga, att denna afsigt hittills blifvit uppnådd. Derför fullföljde också matrosen ifrigt sitt letande och svor derunder, när något djur, som han ej ens fick tid att igenkänna, flydde sin kos genom det höga gräset. Om han ändock haft hundden Top hos sig! Men Top hade försvunnit på samma gång som hans husbonde och sannolikt äfven omkommit med honom.

Mot kl. 3 e. m. skymtades nya fogelsvärmar i några träd, bland hvilka var en enbuske, på hvars aromatiska bärd de hackade. Plötsligt ljöd en ordentlig trumpetsignal genom skogen. Dessa besynnerliga och klingande fanfarer frambragtes af det slags hönsfoglar, som man i Förenta staterna kallar *teträs*. Snart såg man af dem några par

med omvexlande ljusröda och bruna fjädrar och brun stjert. Harbert igenkände hanarna på två spetsiga tofsar, bildade af de från deras hals utstående fjädrarna. Pencroff ansåg det vara oundgängligt att bemäktiga sig en af dessa hönsfoglar, hvilka äro så stora som en höna, och hvilkas kött täflar med en gödd unghönas. Men att göra detta var svårt, ty foglarna läto icke jägarna komma sig nära. Efter flera fruktlösa försök, hvarmed icke vans något annat än att skrämma tetras, sade matrosen till den unga gossen:

— Då de inte låta sig dödas i flykten, får man väl lof att försöka taga dem på metref.

— Som karpar? — utbrast Harbert, mycket förvånad öfver förslaget.

— Som karpar, — sade matrosen allvarsamt.

Pencroff hade i gräset hittat ett halft dussin tetrasbon, hvart och ett med två eller tre ägg. Han aktade sig väl för att röra vid dessa bon, till hvilka egarna otvifvelaktigt måste återkomma. Det var omkring dem, han ämnade lägga ut sina garn — icke snaror, utan verkliga refvar med krok. Han tog Harbert med sig på något afstånd från boen, och der gjorde han i ordning sina besynnerliga don med en omsorg, som skulle hafva anstått en Isaac Waltons *) lärjunge. Harbert följde detta bestyr med lätt begripligt intresse, men betvivlade i högsta grad, att ett lyckligt resultat skulle vinnas. Refvarna gjordes af smala, vid hvarandra fästade och 15—20 fot långa lianer. Stora, mycket starka törnen, af hvilka spetsarna böjdes bakåt, och som togos från en dverg-akasio-buske, fästades i ändarna af lianerna. Såsom bete användes stora, röda maskar, hvilka kröpo omkring på marken.

Sedan detta var gjordt, smög sig Pencroff försigtigt genom gräset för att utlägga ändarna af sina med kro-

*) Ryktbar engelsk författare af en afhandling om fisket med metref.

kar beväpnade metrefvar i närheten af tetras-boen; derpå återvände han, tog de andra ändarna och gömde sig jemte Harbert bakom ett stort träd. Der väntade nu begge tålmodigt. Det bör dock sägas, att Harbert ej räknade mycket på framgången af Pencroffs uppfinning.

En dryg halftimme förflöt, och såsom matrosen förutsett, återvände flera tetras-par till sina bon. De hoppade omkring, pickande med näbbet och utan minsta aning om de två jägarna, hvilka dessutom noga aktade sig för att blifva sedda af foglarna.

Harbert kände sig högst nyfiken i detta ögonblick. Han höll andedräkten, och Pencroff låg med uppspärrade ögon, vidöppen mun, läpparna framskjutna, såsom om han ämnade smaka en bit tetras-kött, samt andades knappt.

Foglarna promenerade under tiden mellan krokarna, utan att egna dem någon synnerlig uppmärksamhet. Pencroff ryckte då sakta i refvarna, så att betena rördes, såsom om maskarna ännu varit lefvande.

Säkert erfor matrosen i detta ögonblick en sinnesrörelse lika stark som fiskarens, då denna ser sitt byte nalkas genom vattnet.

Ryckningarna uppväckte snart hönsfoglarnas uppmärksamhet, och nu anföllo de krokarna med näbbarna. Tre, utan tvifvel mycket glupska, tetras slukade på samma gång betet och kroken. Nu ryckte Pencroff häftigt till i refvarna, och foglarnas flaxande med vingarna tillkännagaf för honom, att de voro fångade.

— Hurra! — utbrast han, störtande fram mot detta vildbråd, hvaröfver han inom ett ögonblick gjorde sig till herre.

Harbert klappade i händerna. Det var första gången han såg foglar fångade på metref, men den högst blygsamma matrosen försäkrade honom, att det icke var första gången han var ute på ett sådant fiske, och att han, för öfrigt, icke kunde tillmäta sig förtjensten af att hafva uppfunnit detsamma.

— Och i alla händelser, — tillade han, — och i den ställning, hvori vi befinna oss, böra vi bereda oss på att få förnya det många gånger!

Tetras hopbundos vid fötterna, och glad öfver att icke behöfva återvända med tomma händer och seende, att dagen började lida mot sitt slut, ansåg Pencroff det vara skäl att återvända.

Hvilken kosa de borde taga, anvisades dem af floden, som de endast behöfde följa utför, och framemot kl. 6 befunno sig Harbert och Pencroff åter, temligen uttrötade af sin utflygt, vid hålan.

SJUNDE KAPITLET.

Nab är ännu ej återkommen. — Natten artar sig att blifva svår. — Korrespondentens reflektioner. — Qvällsvarden. — Stormen är förfärlig. — Man begifver sig ut i natten. — Kamp mot regn och blåst. — Åtta mil från första lägerplatsen.

Orörlig och med korslagda armar, stod Gideon Spilett på hafsstranden och betraktade hafvet, som vid horisonten sammansmälte med ett stort, svart moln, hvilket hastigt steg upp mot zenith. Blåsten var redan stark och friskade till mot dagens slut. Hela himlen hade ett hotande utseende, och de första symptomen till ett oväder visade sig tydligt.

Harbert inträdde i hålan, och Pencroff gick fram till korrespondenten. Denna senare, som var försjunken i djupa tankar, såg icke, att matrosen närmade sig honom.

— Vi få en svår natt, herr Spilett! — sade Pencroff.

— Stormfoglarna äro förtjusta i regn och blåst!

Vändande sig om, varseblef korrespondenten Pencroff, och hans första ord voro:

"Hurra!" utbrast han (sid. 70).

— På hur långt afstånd från kusten anser ni, att gondolen träffades af den störtvåg, som bortryckte vår kamrat?

Matrosen väntade sig icke denna fråga. Han funderade ett ögonblick och svarade:

— Två kabellängder på sin höjd.

— Men hvad är då en kabellängd? — frågade Gideon Spilett.

— Hundratjugu famnar, eller sjuhundratjugu fot.

— Sålunda, — sade korrespondenten, — skulle Cyrus Smith ha försvunnit på ett afstånd från stranden af högst fjortonhundrafyrtio fot?

— Så ungefär, — svarade Pencroff.

— Och hans hund också?

— Han också.

— Hvad som förvånar mig, — sade korrespondenten, — är, att i fall nu vår kamrat verkligen skulle ha omkommit, Top också funnit döden, och att hvarken hundens kropp eller hans husbondes ha blifvit uppkastade på stranden.

— Det är ingenting förvånande, då hafvet var så upprördt, — svarade matrosen. — Dessutom är det möjligt att hafsströmmarna ha fört dem längre bort.

— Sålunda är det er åsigt, att vår kamrat omkommit i vågorna? — frågade korrespondenten ännu en gång.

— Det är min åsigt.

— Min deremot, — sade Gideon Spilett, — är, med all aktning för er erfarenhet, Pencroff, att i det dubbla faktum, att Cyrus och Top totalt försvunnit, vare sig såsom lefvande eller döda, ligger något oförklarligt och osannolikt.

— Jag önskar, jag kunde vara af samma tanke som ni, herr Spilett, — svarade Pencroff. — Min öfvertygelse är dock olyckligtvis stadgad.

Efter att hafva sagt detta, återvände matrosen till hålan. En god eldbrasa sprakade i spiseln. Harbert ditkastade ett fång bränsle, och elden spred ett klart sken ända in i gångens mörkaste delar.

Det första, Pencroff tog sig för, var att tillaga mid-

dagen. Han ansåg det lämpligt att å matsedeln upptaga någon *pièce de résistance*, ty alla behöfde återställa krafterna. De uppträdde kurukuerna sparades till morgondagen, men man plockade två tetras, och snart stektes dessa, spetsade på en käpp, vid en flammande eld.

Ännu kl. 7 på aftonen hade Nab icke återkommit. Denna negerns förlängda frånvaro kunde icke annat än oroa Pencroff. Han måste befara, antingen att något missöde händt honom på denna okända kust, eller att den olycklige begått någon förtviflad handling. Harbert deremot drog helt olika slutsatser af negerns frånvaro. Om Nab icke återkom, så var det, enligt hans åsigt, därför, att någon ny omständighet förmått honom att fullfölja sina efterforskningar. Allt, hvad som var nytt, kunde ej annat än blifva till gagn vid uppsökandet af Cyrus Smith. Hvarför hade icke Nab återvändt, om icke någon förhoppning kvarhöll honom? Kanske hade han funnit någon fingervisning, något fotspår, någon kvarleva från strandningen, som fört honom på rätta stråten? Kanske följde han i detta ögonblick ett säkert spår? Kanske befann han sig till och med hos sin husbonde? . . .

Sålunda resonnerade den unga gossen. Sålunda talade han. Hans följeslagare läto honom förklara sig. Korrespondenten ensam gjorde en gillande åtbörd. Hvad Pencroff beträffar, förmodade han, att Nab drifvit sina efterforskningar på kusten längre, än han gjort dagen förut, och att han icke kunde vara tillbaka ännu.

Högst upprörd af obestämda aningar, tillkännagaf emellertid Harbert flera gånger sin afsigt att gå ut och möta Nab, men Pencroff förklarade, att det tjenade till ingenting, att han i detta mörker och i ett sådant oväder icke kunde upptäcka Nabs spår, och att det var bättre att vänta. Om Nab ej hade återkommit den följande dagen, skulle Pencroff icke tveka att tillsammans med Harbert gå ut för att uppsöka negern.

Gideon Spilett delade matrosens mening, att man icke borde skiljas åt, och Harbert måste afstå från sin plan, men två stora tårar rullade utför hans kinder.

Korrespondenten kunde ej afhålla sig från att omfamna den förträffliga gossen.

Ovädret rasade nu som värst. En sydostlig blåst strök fram öfver kusten med en våldsamhet utan like. Man hörde hafvet, som nu sänkte sig, rytande vräka mot de yttersta klipporna längs kusten. Det af orkanen sönderpiskade regnet drefs bort såsom en flytande dimma. Man skulle kunnat säga, att dimtrasor släpades öfver stranden, der klapperstenarna framkallade ett buller så starkt, som när stenkärror tömmas. Den af blåsten uppdrifna sanden blandade sig med regnskurarna och gjorde dessa outhärdliga. I luften fans lika mycket mineraliskt dam som vattendam. Mellan flodmynningen och hörnet af klippväggen bildade sig stora vattenhvirflar, och de luftlager, som undsluppo denna malström, störtade sig, då de icke funno någon annan utgång än den smala dal, i hvars bakgrund floden dök upp, med oemotståndlig våldsamhet ned i denna dal. Äfven den från eldstaden uppstigande röken, som jagades tillbaka i den trånga skorstenen, slog tidt och ofta in, fylde gångarna och gjorde det omöjligt att vistas i dem.

Det var af denna orsak, som Pencroff, sedan tetras voro stekta, släckte af elden och blott lemnade något glöd under askan.

Klockan 8 hade Nab ännu icke synts till, men man kunde nu antaga, att det var endast denna fruktansvärda storm, som hindrade honom från att återkomma, och att han måst taga sin tillflykt till någon grotta, för att der afvakta ovädrets slut eller åtminstone dagens inbrott. Hvad beträffar att gå negern till mötes, att söka reda på honom under en natt sådan som denna, var detta omöjligt.

Villebrådet utgjorde den enda rätten vid qvällsvar-

den. Man åt gerna det förträffliga köttet. Harbert och Pencroff, hvilka af den långa utflygten fått en förträfflig matlust, åto glupskt.

Derefter drog sig hvar och en tillbaka till det hörn, der han redan natten förut hvilat, och snart insomnade Harbert bredvid matrosen, hvilken sträckt ut sig nära spiseln.

I samma mån som natten framskred, tilltog stormen derute i förfärande grad. Det var en orkan, jemförlig med den, som borttryckt fångarna från Richmond ända till detta land i Stilla hafvet. Talrika äro stormarna vid dessa dagjemningstider, rika på olyckshändelser, förfärliga, isynnerhet på denna ofantliga vattenyta, som ej sätter något hinder i vägen för deras raseri. Man inser således, att en kust, så blottställd mot öster, d. v. s. omedelbart mottagande orkanens anlopp, och af vågorna piskad af alla krafter, hemsöktes med en våldsamhet, hvarom ingen skildring kan gifva en föreställning.

Till all lycka lågo de uppstaplade klippblock, som bildade hålan, hvari våra skeppsbrutna bodde, stadigt på hvarandra. Det var ofantliga granitstycken, af hvilka dock några, som ej voro tillräckligt understödda, syntes balansera på sitt underlag. Pencroff märkte detta, ty då han lade sin ena hand på väggarna, kände han dessa genomilas af hastiga skälfningsar. Slutligen öfvertygade han sig, och detta med skäl, att man ingenting hade att frukta, och att den improviserade bostaden ej skulle instörta. Han hörde dock bullret, som uppstod, då de af stormilarna från platån lösryckta stenarna rullade ned på stranden. Några slungades till och med ned ofvanpå hålan, der de sprungo i stycken, när de föllo lodrätt. Två gånger steg matrosen upp och kröp fram till mynningen af gången för att kasta en blick utåt. Men dessa oan-senliga stenras medförde ingen fara, och han lade sig åter bredvid spiseln, der glöden sprakade under askan.

Trots orkanens raseri och stormens åsklika dån sof

Harbert djupt. Slutligen öfvervældigade sömnen Pencroff, som under sitt sjömannalif vänjt sig vid alla dessa elementens våldsamma utbrott. Gideon Spilett ensam hölls vaken af sin oro. Han förebrådde sig sjelf därför, att han ej åtföljt Nab. Vi hafva sett, att allt hopp ej öfvergifvit honom. De aningar, som uppfylde Harbert, hade också han känt. Hans tankar voro koncentrerade omkring Nab. Hvarför hade Nab icke återkommit? Korrespondenten vände sig åt andra sidan på sandlägret, knappt egnande en flygtig uppmärksamhet åt elementens strid. Stundom slötos för en stund hans af ansträngningarna tyngda ögonlock, men någon plötslig tanke öppnade dem åter nästan genast.

Natten framskred emellertid, och klockan var kanske 2 på morgonen, då någon häftigt ruskade Pencroff, som dittills sofvit tungt.

— Hvad är det? — utbrast han, då han vaknade och med den för sjömän egendomliga hastigheten återtog sin tankegång.

Korrespondenten stod nedhukad öfver honom och sade:

— Hör, Pencroff, hör!

Matrosen lyssnade, men urskilde icke något annat ljud än det af väderilarna.

— Det är blåsten, — sade han.

— Nej, — svarade Gideon Spilett, i det han ånyo lyssnade, — jag tyckte mig höra . . .

— Hvad?

— Skällandet af en hund!

— Af en hund! — utbrast Pencroff, som störtat upp med ett språng.

— Ja . . . hundskall . . .

— Det är inte möjligt! — svarade matrosen. —

Och dessutom — hur skulle midt under stormens dån . . .

— Tyst, hör! — afbröt honom korrespondentan.

Pencroff lyssnade ännu uppmärksammare, och han

trodde sig verkligen under ett ögonblicks uppehåll af stormen urskilja ett aflägsset skällande.

— Nå väl! — sade korrespondenten, kramande matrosens hand.

— Ja . . . ja . . . ! — svarade Pencroff.

— Det är Top! Det är Top! — utbrast Harbert, som nyss vaknat, hvarpå alla tre störtade till utgången.

Det blef dem ytterst svårt att komma ut. Blåsten dref dem tillbaka. Slutligen lyckades de, men kunde icke stå upprätt på annat sätt än att luta sig mot klipporna. De sågo på hvarandra, de kunde icke tala.

Det var alldeles mörkt. Hafvet, himmelen, jorden sammansmälte till ett lika intensivt mörker. Det föreföll, som om ej en enda ljusatom fans i atmosfären.

Under några ögonblick förblefvo korrespondenten och hans följeslagare i denna ställning, liksom krossade af orkanen, genomdränkta af regnet, förblindade af sanden. Derpå hörde de ännu en gång, under ett afbrott i stormen, samma hundskall, hvilket de nu tyckte vara temligen aflägsset.

Det måste ovilkorligen vara Top, som skälde så! Men var han ensam eller åtföljd af någon? Det var mera sannolikt, att han var ensam, ty antaget att Nab var med, skulle denne, så fort han kunnat, begifvit sig till hålan.

Då matrosen icke kunde göra sig hörd af korrespondenten, tryckte han dennes hand på ett sätt, som sade detsamma som: "Vänta här!", hvarefter han vände tillbaka in i gången.

Ett ögonblick derefter kom han ut igen med en brand, hvarpå han höll ut den i mörkret och lät höra några gälla hvisslingar.

På denna signal, hvilken man skulle kunnat tro vara öfverenskommen, svarade ett, nu närmare, skällande, och snart störtade en hund in i gången. Pencroff, Harbert och Gideon Spilett skyndade in dit efter djuret.

Ett fång torr ved kastades på glöden. Gången upplystes nu af ett lifligt sken.

— Det är Top! — utropade Harbert.

Det var verkligen Top, ett präktigt djur af anglo-normandisk ras med den snabbhet och det fina väderkorn, som utmärka denna blandade ras, och som företrädesvis karakteriserar vindthunden.

Det var ingenjör Cyrus Smiths hund.

Men han var ensam! Hvarken hans husbonde eller Nab voro med!

Huru kunde emellertid hans instinkt hafva fört honom ända till hålan, som han icke kände till? Detta syntes oförklarligt, allra helst i en så mörk natt och i en sådan storm. Men ännu oförklarligare syntes det, att Top var hvarken trött eller utmattad, ej ens nedsmord af gyttja eller sand.

Harbert drog Top till sig och tryckte hans hufvud mellan sina händer. Hunden lät honom hållas och strök halsen mot den unga gossens händer.

— Är hunden återfunnen, skall husbonden också återfinnas! — sade korrespondenten.

— Må det vara Guds vilja! — svarade Harbert. — Framåt! Top skall vägleda oss!

Pencroff gjorde ingen invändning. Han kände, att Tops ankomst kunde vederlägga hans gissningar.

— Framåt! — sade han.

Pencroff öfvertäckte omsorgsfullt kolen i spiseln. Han lade några vedträn under askan, så att man vid sin återkomst skulle kunna göra upp eld. Sedan han derpå störtat i sig, hvad som fans qvar af qvällsvarden, skyndade han, åtföljd af korrespondenten och Harbert, ut efter hunden, hvilken genom sakta skällande tycktes inbjuda honom att komma med.

Stormen rasade nu i hela sin våldsamhet och hade kanske uppnått sin största intensitet. Månen — nu ny och följaktligen i konjunktion med solen — kunde ej med

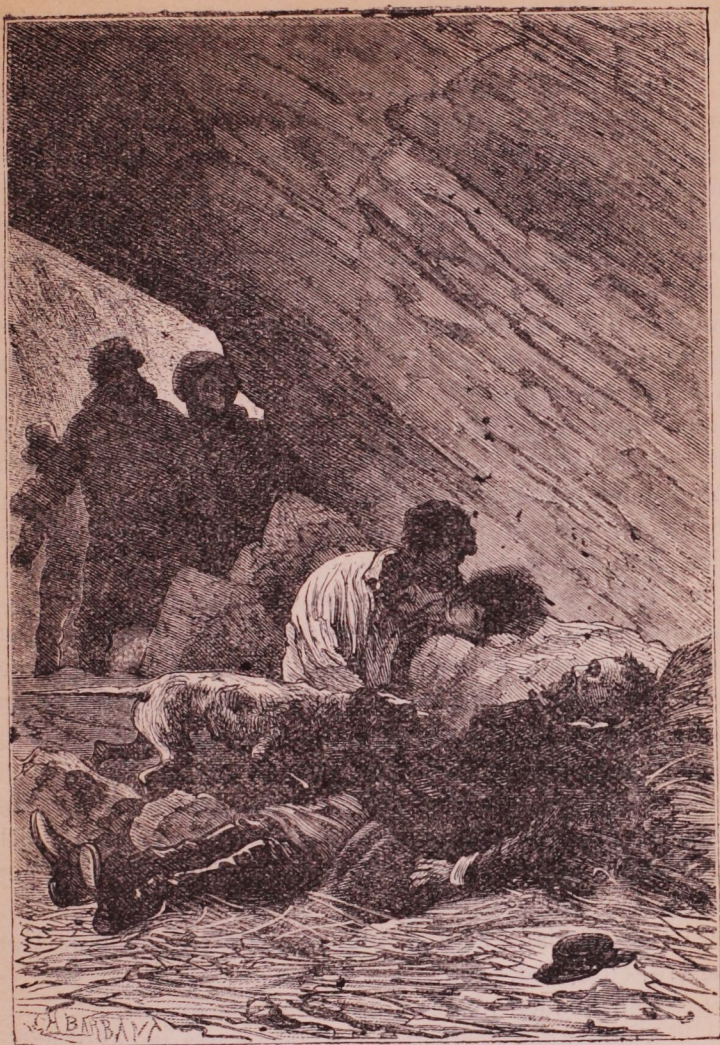

På denna signal svarade ett skällande (sid. 78).

minsta stråle genomtränga molnen. Att taga kosan rätt fram var svårt. Det bästa blefve att förlita sig på Tops instinkt. Det var också detta man gjorde. Korrespon-

Denna kropp var ingenjör Cyrus Smiths (sid. 84).

denten och Harbert gingo efter hunden, och matrosen afslöt tåget. Det skulle hafva varit omöjligt att vexla ett enda ord. Regnet föll icke i alltför stor mängd,

ty det sönderpiskades af orkanen, men denna var förfärlig.

En omständighet gynnade till all lycka matrosen och hans två kamrater. Blåsten kom stormande från sydost, och följaktligen piskade den dem i ryggen. Sanden, som den medförde, och som det skulle hafva varit omöjligt att uthärda, kom nu bakifrån, och endast de icke vände sig om, behöfde de under vandringen icke besväras deraf. Öfver hufvud taget gingo de ofta fortare, än de ville, och påskyndade sina steg för att icke blåsa omkull, men ett obegränsadt hopp fördubblade deras krafter, och denna gång var det icke på måfå de skyndade uppåt kusten. De betviflade icke, att Nab återfunnit sin husbonde, och att han skickat den trogna hunden till dem. Men lefde ingenjören, eller kallade Nab sina kamrater, blott för att de skulle bevisa den olyckliga Smiths lik den sista tjensten?

Efter att hafva hunnit om det afhuggna hörnet af klippväggen, hvarifrån de försigtigt hållit sig på vederbörligt afstånd, stannade Harbert, korrespondenten och Pencroff för att hemta andan. Klippväggen skyddade dem nu mot blåsten, och de pustade ut efter denna vandring, som snarare borde kallas en kapplöpning.

I detta ögonblick kunde de höra och svara hvarandra, och då den unga gossen uttalade namnet Cyrus Smith, småskälde Top, liksom om han velat säga, att hans husbonde var räddad.

— Räddad, är det inte så, Top? — frågade Harbert. — Räddad, Top?

Och hunden skälde liksom för att svara.

Vandringen fortsattes. Klockan var ungefär half 3 på morgonen. Hafvet började stiga, och piskadt af stormen, hotade tidvattnet att blifva mycket starkt. De väldiga vågorna brötos med åsklikt dån mot klipporna, och de anföllo dessa med sådan våldsamhet, att de efter all sannolikhet borde gå öfver holmen, hvaraf nu ej syn-

tes ett spår. Detta långa bröstvärn skyddade således ej längre kusten, som låg alldeles blottad för oceanens anfall.

När matrosen och hans kamrater passerat hörnet af klippmuren, piskade blåsten dem ånyo med ytterligt raseri. Framåtlutade och mottagande stormbyarna bakifrån, skyndade de vidare, föregångna af Top, som ej var tveksam om, i hvilken riktning han skulle taga vägen. De styrde kosan mot norr; till höger om sig hade de en ändlös kam af vågor, som brötos mot stranden med ett bedöfvande buller, och till venster ett i mörker insvept landskap, hvars utseende det var omöjligt att uppfatta. Men de kände nogsam, att det måste vara relativt flackt, ty orkanen gick nu öfver dem utan att storma tillbaka på dem, hvilket skedde, då den träffade granitmuren.

Klockan 4 på morgonen kunde man beräkna, att man tillryggalagt en sträcka af fem mil. Molnen hade nu höjt sig något och svepte ej längre utefter marken. Den nu icke så fuktiga vinden hade öfvergått till ganska friska, torra och temligen kalla luftströmmar. Otillräckligt skyddade af sina kläder, led o Harbert, Pencroff och Gideon Spilett svårt, men ej ett ord af klagan kom öfver deras läppar. De hade beslutit att följa Top, hvarthelst det förståndiga djuret ville föra dem.

Mot klockan 5 begynte det dagas. Först vid zenith, der dimmorna ej voro så täta, syntes i molnkanten några gråaktiga nyanser, och snart lät, under ett mörkt band, ett klarare sken horisonten framträda tydligt. Brännin-garna färgades lindrigt af ett blekrödt sken, och skummet blef åter hvitt. På samma gång började till venster de kuperade delarna af kusten framstå oredigt, men ännu var det blott grått på svart.

Klockan 6 på morgonen var det full dager. Molnen seglade med ytterlig hastighet jemförelsevis högt uppe i rymden. Matrosen och hans kamrater voro nu på ett

afstånd från bostaden af omkring sex mil. De vandrade öfver en mycket flack sandsträcka, åt hafssidan begränsad af ett bryn af klippor, af hvilka blott spetsarna uppstucko, ty nu var det full flod. Till venster liknade landskapet, hvilket här karakteriserades af några, med tistlar öfvervuxna sandreflar, en vild och vidsträckt sandöken. Stranden var här föga utskuren och hade intet annat värn mot oceanen än en temligen oregelbunden kedja af kullar. Här och der syntes ett eller två träd, hvilkas grenar af stormen böjdes mot vester. Ett stycke bakom, mot sydvest, afrundade sig den sista skogens bryn.

Top visade nu otvetydiga tecken till oro. Han sprang framåt ett stycke, återkom till matrosen och tycktes bedja honom att gå fortare. Hunden hade nu lemnat den sandiga stranden, och ledd af sin beundransvärda instinkt, gaf han sig, utan minsta tvekan, in mellan sandreflarna.

Man följde honom. Landet tycktes här vara alldeles öde. Ej en lefvande varelse upplifvade detsamma.

Der syntes en mängd högar, ja, till och med kullar af sand, helt nyckfullt kastade om hvarandra. Det var liksom ett litet Schweiz af sand, och det behöfdes ingenting mindre än en underbar instinkt för att finna sig till rätta der.

Fem minuter efter det korrespondenten och hans kamrater lemnat stranden, befunno de sig framför ett slags grotta, gräfd i bakre delen af en sandkulle. Der stannade Top och skälde häftigt. Spilett, Harbert och Pencroff skyndade in i denna grotta.

Derinne låg Nab på knä bredvid en på en bädd af örter utsträckt kropp . . .

Denna kropp var ingenjör Cyrus Smiths.

ÅTTONDE KAPITLET.

Lefver han? — Nabs berättelse. — Fotspåren. — En olöslig fråga. — Cyrus Smiths första ord. — Bekräftelse på hvems fotspåren voro. — Återkomst till bostaden. — Pencroff förskräckt.

Nab rörde sig icke ur stället. Pencroff tillropade honom blott två ord:

— Lefver han?

Nab svarade icke. Gideon Spilett och Pencroff bleknade. Harbert knäppte ihop händerna och förblef orörlig. Men det syntes tydligt, att den stackars negern, helt och hållet upptagen af sin smärta, hvarken varseblifvit sina kamrater eller hört matrosens ord.

Korrespondenten knäföll bredvid den orörliga kroppen och lade sitt hufvud mot ingeniörens bröst, hvarifrån han vek undan kläderna. En minut — ett sekel — förgick, hvarunder han sökte uppfånga några slag af Cyrus Smiths hjerta.

Nab hade böjt sig upp något och såg sig omkring utan att se. Förtviflan skulle icke kunnat mera förändra en människas ansigte. Nab var oigenkänlig, utmattad af ansträngningarna, förkrossad af smärtan. Han trodde, att hans husbonde var död.

Sedan Gideon Spilett lyssnat länge och uppmärksam, reste han sig upp.

— Han lefver! — sade han.

I sin ordning knäföll nu Pencroff bredvid Cyrus Smith. Äfven hans öra uppfattade några slag och några andedrag, som smögo sig öfver ingeniörens läppar.

På ett ord af korrespondenten störtade Harbert ut för att leta efter vatten. Hundra steg derifrån påträffade han en klar bäck, som synbarligen svält upp af den föregående dagens regn, och som silade fram genom sanden. Men ingenting fans, hvari han kunde upphemta detta vatten, ej ens en mussla. Den unga gossen måste

nöja sig med att doppa sin näsduk i bäcken, hvarpå han springande återvände till grottan.

Lyckligtvis var den genomdränkta näsduken nog för Gideon Spilett, som blott ville fukta ingenjörens läppar. Det friska vattnet frambragte en nästan ögonblicklig verkan. En suck smög sig ur Cyrus Smiths bröst, och han försökte till och med uttala några ord.

— Vi skola rädda honom! — sade korrespondenten.

Nab började åter hoppas vid dessa ord. Han afklädde sin husbonde för att undersöka, om något sår fans på hans kropp. Hvarken på hufvudet, bålen eller lemmarna syntes några kontusioner, ej ens ett skafsår, hvilket var öfverraskande, då Cyrus Smiths kropp hade bort blifva kastad af bränningarna bland klipporna; till och med hans händer voro oskadade, och det var svårt att förklara, att ingenjören icke bar något spår af de ansträngningar, han måst göra för att komma öfver klippraden.

Men denna omständighet skulle få sin förklaring senare. När Cyrus Smith kunde tala, skulle han berättat, hvad som händt honom. För ögonblicket gälde det blott att återkalla honom till lifvet, och sannolikt skulle man uppnå detta mål genom att gnida honom. Det var också detta, man gjorde medelst matrosens blus. Uppvärmad af denna hårdhändta behandling, rörde ingenjören armarna sakta, och hans andhemtning började försiggå regelbundnare. Han hade hållit på att dö af utmattning, och utan korrespondentens och hans kamraters ankomst skulle det hafva varit ute med Cyrus Smith.

— Du har då trott, att din husbonde var död? — frågade matrosen Nab.

— Ja, död! — svarade Nab. — Och om Top inte fått reda på er, och om ni inte kommit hit, skulle jag hafva begrafvit min husbonde och sjelf dött bredvid honom!

Man ser, hvarpå Cyrus Smiths lif hängt!

Nab berättade nu, hvad som händt honom. Sedan han i morgongryningen den föregående dagen lemnat hålan, hade han vandrat uppåt kusten i nord-nordostlig riktning och uppnått den del af stranden, der han redan varit.

Der hade Nab, utan minsta hopp, såsom han erkände, på stranden — bland klipporna, i sanden — letat efter minsta spår, som kunde vägleda honom. Isynnerhet hade han undersökt den del af stranden, som tidvattnet icke betäckte, ty vid klippbrynet borde ebban och floden hafva utplånat hvarje spår. Nab egde ej längre något hopp att återfinna sin husbonde levande. Det var således ett lik, som han gick att uppsöka, och som han ville jorda med egna händer.

Nab hade letat länge. Hans ansträngningar förblefvo fruktlösa. Denna öde kust syntes aldrig hafva blifvit besökt af en mensklig varelse. De musslor, som hafvet icke kunde nå — och hvilka kunde räknas i miljoner, der tidvattnet icke nådde dem —, voro orörda. Ej en enda mussla var bruten. På en sträcka af två- eller trehundra yards syntes intet spår, hvarken gammalt eller färskt, af landstigning.

Nab hade beslutit att gå några mil uppåt kusten. Det kunde vara möjligt, att hafsströmmarna fört Cyrus Smiths kropp till någon aflägsnare punkt. Då ett lik flyter på föga afstånd från en flack strand, är det sällsynt, att icke vågorna förr eller senare vräka upp det. Nab visste detta, och han ville återse sin husbonde en sista gång.

— Jag ströfvade utefter stranden ytterligare två mil, jag undersökte hela klippraden efter ebbens inträde, och jag misströstade om att finna något, då jag i går, framemot klockan 5 på eftermiddagen, i sanden varseblef spår af fotsteg.

— Spår af fotsteg? — utropade Pencroff.

— Ja! — svarade Nab.

— Och dessa spår började vid sjelfva klipporna? —
frågade korrespondenten.

— Nej, — svarade Nab, — först der hafvet inte kunde nå upp, ty deremellan och klipporna måste spåren ha utplånats.

— Fortfar, Nab! — sade Gideon Spilett.

— Då jag upptäckte dessa märken, blef jag nästan galen. De voro ganska tydliga och gingo i rigtning mot sandreflarna. En kvarts mil följde jag dem springande, men aktande mig för att utplåna dem. Fem minuter derefter, då natten började inbryta, hörde jag hundskall. Det var Top, och Top förde mig till min husbonde.

Nab afslutade sin berättelse med skildringen af sin smärta, då han återfann den liflösa kroppen. Han hade försökt att i denna komma öfver en gnista lif. Nu, då han återfunnit Cyrus Smith död, ville han göra honom lefvande! Alla hans ansträngningar hade varit fruktlös! Det återstod honom blott att bevisa den, som han älskade så högt, den sista tjensten.

Nab hade då tänkt på sina kamrater. Dessa ville utan tvifvel en sista gång återse den olyckliga. Top var der. Kunde han icke förlita sig på det trogna djurets instinkt? Nab upprepade flera gånger korrespondentens och hans följeslagares namn, dem Top kände mycket väl. Derefter pekade han åt södra delen af kusten, och hunden rusade bort i den rigtning, han angifvit.

Läsaren känner, huru emellertid Top, vägledd af en instinkt, som man nästan kunde kalla öfvernaturlig, ty han hade aldrig varit vid hålan, uppnådde densamma.

Nabs kamrater hade lyssnat till denna berättelse med största uppmärksamhet. Att Cyrus Smith vid de ansträngningar, han måst göra för att öfver klipprefven rädda sig från vågorna, kommit undan utan en enda skråma, var för dem oförklarligt. Och hvad de ännu mindre kunde förklara, var, att ingenjören kunnat uppnå

den mer än en mil från kusten aflägsna, bland sandkullarna undangömda grottan.

— Således är det inte du, Nab, — sade korrespondenten, — som burit din husbonde ända hit?

— Nej, det är inte jag! — svarade Nab.

— Då är det tydligt, att herr Smith gått hit ensam, — sade Pencroff.

— Tydligt är det verkligen, — anmärkte Gideon Spilett, — men troligt är det inte!

Det var blott från ingenjörens läppar, man kunde få en förklaring öfver denna sak. Men dermed måste man vänta, tills han fick tillbaka talförmågan. Lyckligtvis började lifvet redan återvända hos honom. Gnidningarna hade återställt blodomloppet. Cyrus Smith rörde än en gång på armarna, sedan på hufvudet, och några obegripliga ord sluppo ännu en gång öfver hans läppar.

Lutad öfver sin husbonde, kallade Nab honom vid namn, men ingenjören tycktes ej höra honom, och hans ögon förblefvo alltjemt tillslutna. Lifvet uppenbarade sig hos honom blott genom rörelsen. Sinnena hade ännu icke någon del deri.

Det förargade Pencroff högeligen, att han icke hade någon eld eller kunde skaffa sådan, ty olyckligtvis hade han glömt att medtaga det svedda linnet, som han lätt kunnat antända genom att slå två flintor mot hvarandra. Hvad beträffar ingenjörens fickor, voro de alldeles tomma, med undantag af ena västfickan, som innehöll hans klocka. Cyrus Smith måste således föras till bostaden, och det så fort som möjligt. Det var allas åsigt.

Emellertid återfick ingenjören medvetandet fortare, än man vågat hoppas, genom de omsorger, som slösades på honom. Vattnet, hvarmed man fuktade hans läppar, bragte honom småningom till lifvet. Pencroff föll dessutom på den idén att uppblanda vattnet med saften af det tetras-kött, som han medtagit. Harbert, som sprungit till stranden, återkom derifrån med två stora tvåskaliga

musslor. Matrosen tillagade ett slags mixtur och införde den mellan läpparna på ingenjören, hvilken tycktes begärligt insupa denna blandning.

Nu öppnades hans ögon. Nab och korrespondenten stodo nedlutade öfver honom.

— Min husbonde! Min husbonde! — utropade Nab.

Ingenjören hörde honom. Han igenkände Nab och Spilett, derpå sina två andra kamrater, Harbert och matrosen, och hans ena hand tryckte sakta deras.

Några ord halkade än en gång öfver hans läppar — ord, dem han utan tvifvel redan uttalat, och som angåfvo, hvilka tankar, till och med då, qualde hans själ. Denna gång förstodos dessa ord.

— Ö eller kontinent? — hviskade han.

— Ah! — utbrast Pencroff, som icke kunde återhålla detta utrop. — Vid alla djeflar, vi skola fundera på saken, om bara vi få lefva, herr Cyrus. Ö eller kontinent? Det få vi se längre fram!

Ingenjören gjorde ett lätt jakande tecken och tycktes insomna.

Man respekterade denna sömn, och korrespondenten vidtog genast mått och steg, att ingenjören skulle kunna bortbäras så bekvämt som möjligt. Nab, Harbert och Pencroff lemnade grottan och styrde sina steg mot en hög sandrefvel, som kröntes af några förkrympta träd. Under vägen kunde matrosen ej afhålla sig från att upprepa:

— Ö eller kontinent! Att tänka på sådant, när man knappt kan andas! Hvilken karl!

Då Pencroff och hans två kamrater kommit upp på sandrefveln, plundrade de utan andra verktyg än sina armar på dess största grenar ett temligen tynande träd, ett slags af blåsten utmärglad tall. Af dessa grenar gjorde de en bår, på hvilken, betäckt med blad och örter, ingenjören kunde transporteras.

Detta var omkring fyrtio minuters arbete, och kloc-

kan var 10, då matrosen, Nab och Harbert återkommo till Cyrus Smith, som Gideon Spilett icke lemnat.

Ingeniören uppvaknade nu ur den sömn eller rättare dvala, i hvilken man hade funnit honom. Färgen hade återvändt till hans kinder, som hittills varit dödsbleka. Han reste sig upp litet, såg sig omkring och tycktes fråga, hvar han befann sig.

— Kan ni höra mig, utan att det tröttar er, Cyrus? — frågade korrespondenten.

— Ja, — svarade ingeniören.

— Jag tror, — sade nu matrosen, — att herr Smith skall höra er ännu bättre, om han äter litet af det här tetras-geléet — ty tetras är det, herr Cyrus, — tillade han och räckte honom litet af geléet, hvori han denna gång inblandade några köttsmulor.

Cyrus Smith åt litet af tetras, och hvad som blef öfrigt, delade sig emellan hans tre kamrater, hvilka plågades af hunger och funno frukosten temligen mager.

— Matvarorna, — sade matrosen, — vänta på oss i vår bostad, ty det skall göra er godt, herr Cyrus, att höra, att vi dernere, mot söder, ha ett hus med kamrar, bäddar och eldstad och i visthuset några dussin foglar, som Harbert kallar kurukuer. Er bår står färdig, och så snart ni känner er ha nog krafter dertill, skola vi bära er till ert hem.

— Tack, min vän! — svarade ingeniören. — Blott en timme till eller två, och vi kunna ge oss i väg . . . Men tala nu, Spilett!

Korrespondenten berättade, hvad som tilldragit sig. Han omtalade dessa händelser, hvarom Cyrus Smith icke kunde veta något, ballongens sista sjunkande, huru de kommit att befinna sig på detta okända land, som tycktes vara öde, antingen det nu var en ö eller en kontinent, upptäckten af hålan, spaningarna för att återfinna ingeniören, Nabs hängifvenhet, för huru mycket man hade att tacka den trogna Tops förståndighet, o. s. v.

— Men, — frågade Cyrus Smith, — ha ni då inte dragit upp mig på stranden?

— Nej, — svarade korrespondenten.

— Och ni ha ej heller burit mig till denna grotta?

— Nej.

— Hur långt ligger då denna håla från klipprefven?

— Omkring en half mil, — svarade Pencroff; — och är ni förvånad, herr Cyrus, så äro vi det inte mindre öfver att se er på detta ställe.

— I sanning, — inföll ingenjören, hvilken så småningom återfick krafterna och fattade intresse för dessa detaljer, — det är verkligen besynnerligt!

— Men, — återtog matrosen, — kan ni inte säga oss, hvad som tilldrog sig, sedan ni blef borttryckt af störtvågen?

Cyrus Smith letade i minnet. Hvad han kunde erinra sig, var obetydligt. Störtvågen hade borttryckt honom ur ballongnätet. Han sjönk sedan några famnar i djupet. Återuppkommen till hafsytan, kände han i halfmörkret en varelse röra sig bredvid honom. Det var Top, som störtat sig efter till hans hjälp. Då han lyfte upp ögonen, såg han icke längre ballongen, hvilken, lättad genom hans och hundens tyngd, for bort såsom en pil. Midt ibland dessa vredgade vågor såg han sig på ett afstånd från kusten af åtminstone en half mil. Han försökte kämpa med vågorna genom kraftig simning. Top höll honom uppe i kläderna, men en ström, hvaraf han fattades, dref honom mot norr, och efter en halftimmes ansträngningar sjönk han, dragande Top med sig i djupet. Från detta ögonblick till det, då han befann sig i sina vänners armar, mindes han ingenting.

— Emellertid måste ni, — återtog Pencroff, — ha blifvit uppkastad på stranden och haft nog krafter att kunna gå ända hit, ty Nab har i sanden återfunnit era fotspår.

— Ja . . . så måste det vara . . . , — svarade inge-

niören eftersinnande. — Och ni ha inte sett något spår af menskliga varelser på denna kust?

— Inte ett enda! — inföll korrespondenten. — Om dessutom en räddare just i rättan tid skulle ha befunnit sig der, hvarför skulle han ha öfvergifvit er, efter att ha ryckt er undan vågorna?

— Ni har rätt, min kära Spilett. Säg mig, Nab, — tillade ingenjören, i det han vände sig till sin tjenare, — det är väl inte du, som . . . du kan väl inte för ett ögonblick varit mindre redig och då? . . . Nej, det är orimligt. Fins det ännu kvar några af dessa spår? — frågade Cyrus Smith.

— Ja, herre, — svarade Nab. — Vänta, vid ingången, just på baksidan af denna sandrefvel, på ett mot blåsten och regnet skyddadt ställe. De andra ha utplånats af stormen.

— Pencroff, — sade nu Cyrus Smith, — vill ni taga mina skodon och se efter, om de passa fullkomligt in i dessa spår?

Matrosen förklarade sig villig att göra, hvad ingenjören bad honom. Vägleda af Nab, gingo Harbert och han till det ställe, der spåren voro, under det att Cyrus Smith sade till korrespondenten:

— Här ha försiggått oförklarliga saker!

— Ja, i sanning oförklarliga! — svarade Gideon Spilett.

— Men låtom oss inte bråka vår hjerna dermed för närvarande, min kära Spilett, vi skola tala vidare derom längre fram.

Ett ögonblick derefter återkommo matrosen, Nab och Harbert.

Här var ej längre något tvifvel möjligt. Ingenjörens skodon passade på håret in i de ännu kvarvarande spåren. Det var alltså Cyrus Smith, som efterlemnade dem i sanden.

— Då, — sade han, — är det jag, som varit före-

mål för denna hallucination, denna själsfrånvaro, som jag tillskref Nab! Jag har gått som en somnambul, utan att veta af det, och det är Top, som med sin instinkt fört mig hit, efter att ha ryckt mig ur vågornas våld . . . Kom hit, Top! Kom hit, min hund!

Det präktiga djuret stod med ett språng skällande vid sin husbonde, och de smekningar, det fick, voro icke njugga.

Man måste tillstå, att det ej gafs någon annan förklaring på de händelser, som föranledt Cyrus Smiths räddning, liksom att Top hade hela äran deraf.

Då Pencroff mot middagen frågade Cyrus Smith, om han tålde vid att bäras, reste sig denne i stället för hvarje svar med en ansträngning, vittnande om den mest energiska vilja. Han måste dock stödja sig på matrosen, ty eljest skulle han hafva fallit.

— Bra, bra! — sade Pencroff. — Herr ingenjörens bår!

Båren inbars. De tvärsöfver densamma lagda grenarna voro öfvertäckta med mossor och långt gräs. Cyrus Smith lades derpå, hvarefter man bröt upp i riktning mot kusten, Pencroff bärande framtill och Nab efteråt.

Man hade åtta mil att tillryggalägga, men då man icke kunde gå fort och kanske behöfde stanna litet emellanåt, fick det antagas, att åtminstone sex timmar åttinge, innan bostaden uppnåddes.

Blåsten var fortfarande häftig, men lyckligtvis regnade det icke längre. Ehuru ingenjören låg, gaf han likväl, stödd på armbågen, noga akt på kusten, isynnerhet den del deraf, som stötte till hafvet. Han talade icke, utan blott såg, och säkerligen inpräglade han i sin själ denna trakt med dess terrängförhållanden, dess skogar, dess olika alster. Efter två timmar öfverväldigade honom emellertid mattigheten, och han inslumrade på båren.

Klockan half 6 uppnådde den lilla truppen hörnet af klippmuren och om en stund bostaden.

Man stannade, och båren nedlades på sanden. Cyrus Smith sof djupt och vaknade icke.

Till sin ytterliga förvåning fann Pencroff nu, att gårdagens förfärliga storm hade förändrat den omgifvande traktens utseende. Temligen betydande ras hade egt rum. Stora klippstycken lågo på sanden, och ett tjockt lager af hafsväxter — hafstång och alger — betäckte hela stranden. Det var tydligt, att hafvet, sedan det vräkt öfver holmen, nått ända till foten af den ofantliga granitkurtinen.

Framför ingången till bostaden hade den djupt sönderskurna marken utstått häftiga anlopp af vågorna.

En aning genomfor Pencroffs själ. Han störtade in i gången.

Nästan ögonblickligen kom han ut igen och förblef stående orörlig, betraktande sina kamrater . . .

Elden hade slocknat. Den genomblötta askan var blott en röra. Det brända linnet, hvilket skulle tjenstgöra såsom fnöske, hade försvunnit. Hafvet hade trängt ända längst in i gångarna och vräkt omkull, förstört allt inne i bostaden!

NIONDE KAPITLET.

Cyrus är der. — Pencroffs försök. — De gnidna trästyckena. — Ö eller kontinent? — Ingenjörens förslag. — På hvilken punkt i Stilla hafvet? — Midt i skogen. — Pinien. — Jagt på en kapybara. — Rök, som bådär godt.

Med några få ord underrättades Gideon Spilett, Harbert och Nab om ställningen. Denna olyckshändelse, hvilken kunde hafva mycket allvarsamma följder — åt-

minstone bedömdes den så af Pencroff —, gjorde olika verkan på den hederliga matrosens följeslagare.

I glädjen öfver att hafva återfunnit sin husbonde hörde Nab ingenting eller, snarare, ville ej ens bry sig om, hvad Pencroff sade.

Harbert tycktes till en viss grad dela matrosens farhågor.

Hvad beträffar korrespondenten, svarade han helt enkelt på Pencroffs ord:

— Det qvittar mig, på min ära, alldeles detsamma, Pencroff!

— Men jag säger än en gång, att vi inte längre ha någon eld!

— Bah!

— Och ej heller något att tända den med igen!

— Strunt!

— Men, herr Spilett . . .

— Är inte Cyrus här? — svarade korrespondenten.

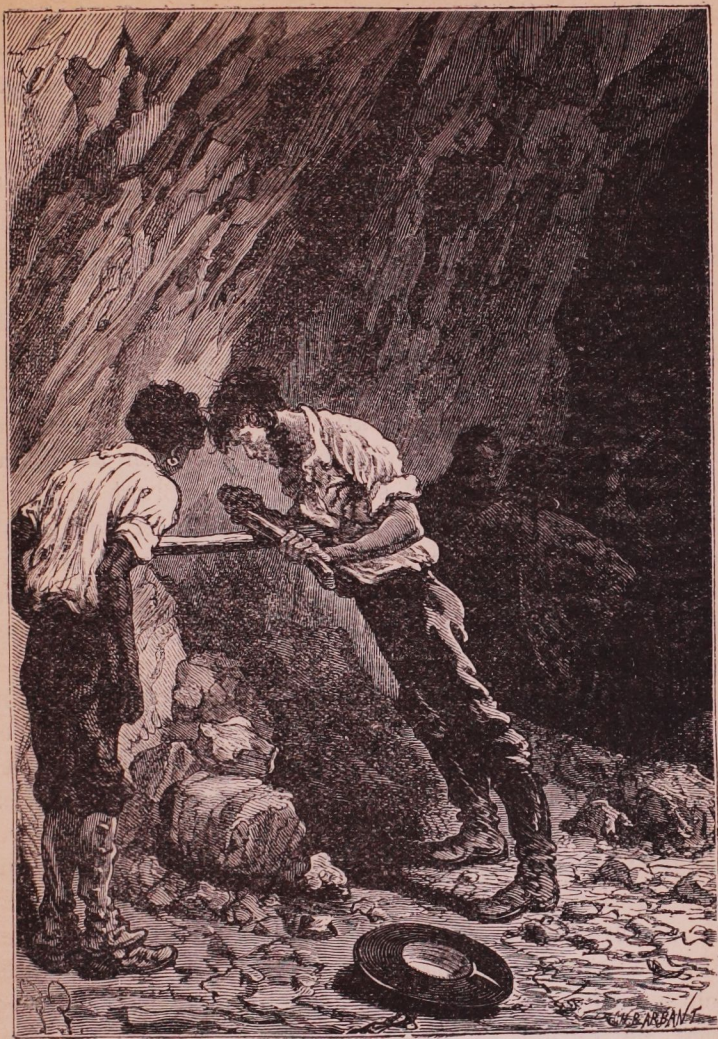
— Lefver han inte, vår ingenjör? Han skall utan tvifvel hitta på ett medel att skaffa oss eld!

— Med hvad då?

— Med ingenting.

Hvad svarade Pencroff? Han svarade ingenting, ty i sjelfva verket delade han det förtroende, som hans kamrater hyste för Cyrus Smith. Ingenjören var för dem en mikrokosm, en sammanfattning af allt vetande och af all menniskointelligens. Att tillsammans med Cyrus Smith befinna sig på en obebodd ö var likbetydande med att vistas i unionens mest industriella stad. Med honom vid sin sida kunde man icke lida brist på något. Med honom hos sig var det omöjligt att misströsta. Man hade kunnat säga åt dessa oförskräckta män, att ett vulkaniskt utbrott skulle tillintetgöra detta land, att det komme att sjunka i Stilla hafvets djup, och de skulle med orubbligt lugn hafva svarat: "Cyrus är här! Gå till Cyrus!"

Pencroff försökte gnida två torra trästycken mot hvarandra (sid. 99).

Ingenjören hade under tiden fallit i en ny vanmagt, som framkallats af flyttningen, och man kunde således icke för ögonblicket taga sin tillflykt till hans uppfin-

ningsrikhet. Qvällsvarden blef naturligtvis mycket mager. Allt tetras-köttet var uppätet, och det gafs ingen utväg att koka vildt, äfven om man haft något sådant. Dessutom hade kurukuerna, hvilka skulle tjena till reserv, försvunnit. Man måste således hitta på något.

Först och främst inbars Cyrus Smith i den mellersta gången. Der lyckades man åt honom tillreda ett läger af nästan torra alger och hafstång. Den djupa sömn, som bemäktigat sig honom, kunde ej annat än hastigt återställa hans krafter, och detta utan tvifvel bättre, än en riklig måltid kunnat göra.

Natten hade inbrutit, och på samma gång blef temperaturen, som derigenom, att vinden gått öfver på nordost, blifvit mildare, allvarsamt kylig. Och då hafvet hade förstört de väggar, som Pencroff anbragt på några ställen i gångarna, inströmmade blåsten åter och gjorde hålan nästan obeboelig. Ingeniören skulle således hafva befunnit sig i en temligen svår belägenhet, om icke hans kamrater aftagit sina västar och tröjor och dermed öfverhöljt honom omsorgsfullt.

Denna afton utgjordes qvällsvarden blott af de evinnerliga stenborrarna, hvaraf Harbert och Nab gjorde en rik skörd på stranden. Till dessa mollusker lade dock den unga gossen en mängd ätliga alger, dem han insamlat på några höga klippblock, hvilkas väggar hafvet endast vid högt tidvatten kunde väta. Dessa alger, som tillhörde familjen *Fucaceæ*, voro några sargassoarter, som, då de äro torra, lemna ett geléartadt ämne, temligen rikt på närande beståndsdelar. Sedan korrespondenten och hans följeslagare ätit en anseilig mängd stenborrhare, sögo de därför på dessa sargassoarter, dem de funno smaka drägligt nog, och om hvilka det bör sägas, att de utgöra ett ganska väsentligt näringsmedel för infödingarna på de asiatiska kusterna.

— Betyder ingenting, — sade matrosen; — det är tid på, att herr Cyrus kommer oss till hjälp.

Emellertid började kölden blifva ganska skarp, och till all olycka gafs det ingen utväg att bekämpa densamma.

Högst orolig, sökte nu matrosen på alla möjliga sätt förskaffa sig eld. Äfven härvid var Nab honom behjelp-
lig. Han hade påträffat något torr mossa, och genom att slå två kiselstenar mot hvarandra framlockade han gnistor, men mossan, som ej var tillräckligt antändlig, fattade icke eld, och dessutom hade dessa gnistor, som härrörde blott från upphettad kiselsten, icke samma konsistens som de, hvilka frambringas med ett vanligt eldstål. Försöket lyckades således icke.

Ehuru Pencroff icke hade något förtroende till proceduren, försökte han dock att gnida två torra trästycken mot hvarandra, såsom vildarna bruka. Säkert skulle den rörelse, som Nab och han gifvo sig, om den, enligt de nya teorierna, förvandlats till värme, varit tillräcklig att framdrifva en ångbåt. Resultatet blef emellertid intet. Trästyckena upphettades, se der allt, och det dock långt mindre än försökarna sjelfva.

Efter en timmes arbete var Pencroff lungvåt af svett och bortkastade förtretad trästyckena.

— Den, som får mig att tro, att vildarna skaffa sig eld på detta sätt, — sade han, — den vill jag just se! Förr skall jag få mina armar att brinna genom att gnida dem mot hvarandra.

Matrosen hade orätt i att förneka processen. Det är ett faktum, att vildarna antända trä genom häftig gnidning. Men allt slags trä lämpar sig icke för denna process, och dessutom fordras dervid handlag, och detta egde Pencroff förmodligen icke.

Matrosens dåliga lynne räckte icke länge. De två af honom bortkastade trästyckena upptogos åter af Herbert, som gned dem mot hvarandra det mesta han orkade. Den handfasta Pencroff kunde ej återhålla ett gapskratt,

då han såg den unga gossen anstränga sig för att lyckas i ett försök, hvarvid han kommit till korta.

— Gnid du, min gosse, gnid! — sade han.

— Jag gnider, — svarade Harbert skrattande, — men jag vill dermed ingenting annat än värma upp mig i min tur i stället för att hacka tänderna af köld, och snart skall jag vara lika varm som du, Pencroff!

Detta inträffade också. Med trägnidningsprocessen må det nu vara huru som helst, så måste man för den natten uppgifva försöket att skaffa sig eld. Gideon Spilett försäkrade för tjugonde gången, att Cyrus Smith icke skulle stå förlägen för så litet. Och i afvaktan härpå utsträckte han sig på sanden i en af gångarna. Harbert, Nab och Pencroff gjorde på samma sätt, medan Top sof vid sin husbondes fötter.

När ingenjören åter öppnade ögonen framemot kl. 8 på morgonen den följande dagen, den 28 Mars, såg han sina kamrater, sittande bredvid honom, avvakta hans uppvaknande, och liksom dagen förut voro hans första ord:

— Ö eller kontinent?

Detta var, såsom man ser, en fix idé hos honom.

— Derom veta vi ingenting, herr Smith! — svarade Pencroff.

— Ni veta ännu ingenting?

— Men vi skola få veta det, — inföll Pencroff, — då ni lotsat oss genom detta land.

— Jag tror mig nu ha nog krafter att försöka det, — svarade ingenjören, i det han steg upp utan alltför stor ansträngning och stod upprätt.

— Det var bra! — utbrast matrosen.

— Jag höll på att dö af mattighet, — svarade Cyrus Smith. — Mina vänner, litet föda, och jag skall vara bra igen! — Ni ha ju eld, eller hur?

På denna fråga följde intet svar genast. Men efter en stund sade Pencroff:

— Ack, vi ha inte eld eller rättare, herr Cyrus, vi ha inte längre någon.

Och matrosen redogjorde nu för, hvad som hade tilldragit sig den föregående dagen. Han muntrade upp ingenjören genom att berätta historien om deras enda tändsticka och hans misslyckade försök att skaffa eld på vildarnas sätt.

— Vi skola fundera, — sade ingenjören, — och om vi inte komma öfver något, som är analogt med fnöske . . .

— Nå väl? — frågade matrosen.

— Så skola vi göra tändstickor.

— Kemiska?

— Kemiska!

— Det är inte värre än så! — utbrast korrespondenten och slog matrosen på axeln.

Denne fann icke saken så lätt, men han gjorde ingen invändning. Alla gingo ut. Det var åter vackert väder. Solen höjde sig brännande öfver hafshorisonen och smyckade med guldpaljetter den ofantliga klippmurens prisma-tiska ojemnheter.

Efter att hafva kastat en hastig blick omkring sig, satte sig ingenjören på ett klippblock. Harbert bjöd honom några näfvar musslor och sargasso, sägande:

— Det är allt, hvad vi ha, herr Cyrus!

— Tack, min gosse, — svarade Cyrus Smith, — det är nog — för denna morgon åtminstone!

Och han åt begärligt denna magra kost, som han fuktade med litet friskt vatten, hemtadt ur floden i en stor mussla.

Hans kamrater betraktade honom under tystnad. Efter att hafva stillat sin hunger, så godt sig göra lät, sade Cyrus Smith, läggande armarna i kors:

— Ni veta alltså inte ännu, mina vänner, om ödet kastat oss på en kontinent eller på en ö?

— Nej, herr Cyrus, — svarade den unga gossen.

— Vi skola få veta det i morgon, — återtog ingeniören. — Till dess ha vi ingenting att göra.

— Jo, — inföll Pencroff.

— Hvad då?

— Skaffa eld, — svarade matrosen, som, också han, hade sin fixa idé.

— Det skola vi, Pencroff, — genmälde Cyrus Smith.

— Säg jag inte i vester, medan ni buro mig hit i går, ett berg, som beherskar denna trakt?

— Jo, — svarade Gideon Spilett, — ett berg, som bör vara temligen högt.

— Godt! — återtog ingeniören, — i morgon skola vi bestiga dess spets, och vi skola då se, om detta land är en ö eller en kontinent.

— Men elden då! — inföll ännu en gång den envisa matrosen.

— Det skall bli eld! — svarade Gideon Spilett. — En smula tålmod bara, Pencroff!

Matrosen teg, men betraktade Gideon Spilett med en uppsyn, som tycktes säga: "Blir det ni, som skall skaffa den, få vi inte smaka stek i brådkastet!"

Cyrus Smith hade emellertid icke gifvit något svar. Han tycktes bekymra sig högst obetydligt om eldfrågan. Under några ögonblick var han försjunken i sina tankar. Derefter återtagande ordet, sade han:

— Mina vänner, vår belägenhet är kanhända beklagensvärd, men i alla fall är den mycket enkel. Antingen befinna vi oss på en kontinent, och då skola vi, med större eller mindre ansträngningar, uppnå någon bebodd punkt; eller också äro vi på en ö. I detta senare fall måste ett af de två ske: är ön bebodd, skola vi se till att komma härifrån med hjälp af dess invånare; är den öde, få vi försöka att reda oss på egen hand.

— Säkert är, att ingenting kan vara enklare, — inföll Gideon Spilett.

— Men antingen det nu är en kontinent eller en ö,

— frågade Gideon Spilett, — hvart tror ni, Cyrus, att denna orkan kastat oss?

— Säg det bestämdt kan jag inte, — svarade ingenjören, — men jag gissar, att det är på något land i Stilla hafvet. Då vi lemnade Richmond, blåste vinden från nordost, och äfven dess våldsamhet bevisar, att dess riktning ej bort förändras. Om denna riktning har bibehållit sig från nordost till sydvest, ha vi öfverfarit staterna Nord-Carolina, Syd-Carolina, Georgia, Mexikanska viken, den smalaste delen af Mexiko och en del af Stilla hafvet. Den sträcka, som tillryggalagts af ballongen, beräknar jag till icke mindre än 6- à 7,000 mil, och så framt vinden icke varierat mer än ett halft streck, måste den ha fört oss till antingen Mendanas-arkipelagen eller Pomotuöarna eller till och med, om den hade en större hastighet, än jag förmodar, ända till Nya Zeeland. Om detta sista antagande är riktigt, skall det alltid bli någon råd. Vare sig vi påträffa engelsmän eller maorier, skola vi alltid finna menniskor, som vi kunna tala vid. Om deremot denna kust tillhör någon öde ö i en mindre arkipelag, så kunna vi kanske upptäcka det från denna kägla, som beherskar trakten, och då besluta vi oss för att slå oss ned här, såsom om vi aldrig skola komma härifrån!

— Aldrig! — utropade korrespondenten. — Aldrig, säger ni, min kära Cyrus?

— Det är bättre att i början se sakerna i svart, — svarade ingenjören, — så skall hvarje gynnsammare vändning i våra öden blifva oss en öfverraskning.

— Bra sagdt! — inföll Pencroff. — Och vi böra också hoppas, att denna ö, om det är en sådan, ej skall ligga alldeles ur vägen för fartygen. Det skulle verkligen vara en otur i olyckan!

— Först sedan vi bestigit berget, — svarade ingenjören, — skola vi veta, hvad vi ha att hålla oss till.

— Men, herr Cyrus, — frågade Harbert, — skall

ni i morgon vara nog stark att kunna uthärda de ansträngningar, som äro förbundna med denna bestigning?

— Jag hoppas det, — svarade ingenjören, — men på det villkoret, att mäster Pencroff och du, mitt barn, visa, att ni äro skickliga och raska jägare.

— Herr Cyrus, — svarade matrosen, — efter ni talar om villebråd, om jag vore lika viss på att vid vår återkomst kunna steka det, som jag är på, att jag medför det, så . . .

— Skaffa du villebråd bara, Pencroff! — svarade Cyrus Smith.

Det blef sålunda öfverenskommet, att ingenjören och korrespondenten skulle stanna hemma för att undersöka kusten och den högre platån. Under tiden borde Harbert, Nab och matrosen än en gång begifva sig till skogen för att insamla mera bränsle och bemäktiga sig hvarje befjädradt eller behåradt villebråd, som de kunde komma öfver.

De bröto därför upp framemot kl. 10 på förmiddagen — Harbert tillitsfull, Nab glad och Pencroff mumlande för sig sjelf:

— Om jag vid vår återkomst finner eld i vår bostad, så är det åskan, som i egen person kommit och gjort upp den!

Alla tre vandrade uppför flodstranden, och då de kommit till böjningen, som floden bildade, stannade matrosen och sade till sina kamrater:

— Hur skola vi börja — som jägare eller som vedhuggare?

— Som jägare, — svarade Harbert. — Se, Top är redan ute och snokar!

— Så låtom oss jaga då, — återtog matrosen, — och sedan återvända vi hit och insamla vårt bränsleförråd.

Sedan derpå Harbert, Nab och Pencroff från stammen af en ung fura försett sig med tre käppar, följde

de efter Top, som dansade framför dem i det höga gräset.

I stället för att hålla sig utefter flodstranden begåfvo sig jägarna denna gång rakt in i djupa skogen. De omgåfvos beständigt af samma slags träd, hvilka till största delen tillhörde barrträdens familj. På vissa ställen, der dessa barrträd icke stodo så tätt, utan voro samlade i grupper, hade de uppnått ansevärliga dimensioner och syntes genom sin utveckling antyda, att denna trakt låg under en högre breddgrad, än ingenjören förmodade. Några bara fläckar, hvarur uppstucko af tiden frätta stubbar, voro betäckta med vissna grenar, och der fans således ett outtömligt bränsleförråd. Sedan man kommit öfver dessa platser, blef småskogen allt tätare och småningom nästan ogenomtränglig.

Att taga sig fram bland dessa trädmassor, hvarest icke fans någon trampad stig, var en ganska kinkig sak. Derfor utmärkte också matrosen vägen genom att här och der bryta ned grenar, hvilka det icke borde blifva svårt att sedermera följa. Kanske hade han gjort orätt i att icke taga kosan uppefter floden, såsom Harbert och han gjort under deras första utflygt, ty fastän de vandrat en timme, hade något villebråd ännu icke visat sig. Medan Top sprang under de lägre grenarna, dref han ej upp annat än foglar, som man icke kunde komma nära. Till och med af kurukuerna syntes ej ens en skymt, och det tycktes, som om Pencroff skulle blifva tvungen att ännu en gång uppsöka den sumpiga trakt i skogen, der han med så stor framgång gjort sitt tetras-fiske.

— Hä, Pencroff, — sade Nab i en smula sarkastisk ton, — är det här allt det der villebrådet, du lofvat min husbonde, så behöfs det inte stor eld för att steka det!

— Tålmod, Nab, — svarade matrosen, — inte är det villebråd, som skall fattas oss vid hemkomsten!

— Du har således intet förtroende till herr Smith?

— Jo!

— Men du tror inte, att han skall skaffa oss eld?

— Då jag ser den brinna i eldstaden, tror jag det.

— Den skall brinna der, ty min husbonde har sagt det!

— Vi få väl se!

Solen hade emellertid ännu icke uppnått högsta punkten af sitt lopp på himlahvalfvet. Man fortfor därför att söka, och detta sökande kröntes dermed, att Harbert gjorde den nyttiga upptäckten af ett träd, hvars frön voro ätliga. Det var pinien, hvars förträffliga, mandlar liknande frön äro mycket omtyckta i Amerikas och Europas tempererade trakter. Dessa frön voro fullkomligt mogna, och Harbert visade sina två följeslagare på dem, och desse läto sig dem väl smaka.

— Nå ja, — sade Pencroff, — alger i stället för bröd, råa musslor i stället för kött och piniefrön till efterrätt, det är en middag, passande åt folk, som inte ha en tändsticka i fickan!

— Man bör inte beklaga sig, — svarade Harbert.

— Jag beklagar mig inte, min gosse, — genmålde Pencroff. — Jag upprepar bara än en gång, att här vid lag hushållas det väl mycket med köttet!

— Top har fått korn på något! . . . — utropade Nab och sprang bort mot några buskar, mellan hvilka hunden hördes skälla. Med Tops skall blandade sig ett egendomligt grymtande.

Harbert och matrosen skyndade efter Nab. Fans der något vildbråd, var ögonblicket ej det rätta att disputeras om, hur man skulle koka det, utan snarare huru man skulle bemäktiga sig detsamma.

Knappt hade jägarna inträngt bland buskarna, förrän de sågo Top hafva kastat sig öfver ett djur, hvilket han fasthöll vid ena örat. Denna fyrfoting liknade ett svin, var omkring $3\frac{1}{2}$ fot lång, till färgen brunaktig, men något ljusare under buken, med sträf, men föga tjock pels, och hvars klor, för tillfället hårdt tryckta mot marken,

syntes vara förenade genom simhud. Harbert trodde sig i detta djur igenkänna vattensvinet eller kapybaran, d. v. s. en bland de största arterna af gnagarnas ordning.

Vattensvinet sökte emellertid icke befria sig från hundens tag. Det rullade fånigt sina i ett tjockt fettlager insänkta ögon. Kanske såg det nu menniskor för första gången.

Då nu Nab, sedan han säkert fattat om sin käpp, framträdde för att gifva vattensvinet dråpslaget, slet detta sig lös från Top, som fick blott en stump kvar af dess öra, och uppgaf ett starkt grymtande, störtade sig öfver Harbert, kastade omkull honom till hälften och försvann inne i skogen.

— Ah, den uslingen! — utropade Pencroff.

Alla tre störtade genast efter Top, men i det ögonblick, då de voro nära att upphinna hunden, försvann denne i vattnet i ett stort träsk, beskuggadt af stora, hundraåriga furor.

Nab, Harbert och Pencroff stannade orörliga. Top hade kastat sig i vattnet, men det på botten af träsket gömda vattensvinet syntes icke till.

— Låtom oss vänta, — sade den unga gossen, — ty det kommer snart upp till vattenytan igen för att andas.

— Drunknar det inte? — frågade Nab.

— Nej, — svarade Harbert, — ty det har simfötter och är nästan en amfibie. Men låtom oss ställa oss i försåt!

Top var kvar i vattnet. Pencroff och hans kamrater posterade sig på hvar sin punkt af stranden för att afskåra reträtten för vattensvinet, hvilket hunden sökte, simmande omkring i träsket.

Harbert bedrog sig icke. Efter några minuter kom djuret åter upp till vattenytan. Genast kastade sig Top öfver bytet och hindrade det från att åter dyka ned. Ett ögonblick derefter dödades det till stranden släpade vattensvinet af Nab med ett slag af käppen.

— Hurrah! — skrek Pencroff, som gerna använde detta jubelrop. — Bara litet glöd, och vi skola gnaga denna gnagare in på bara benen!

Pencroff slängde upp vattensvinet på axeln, och då han af solens höjd ansåg, att klockan borde vara omkring 2, gaf han signal, att man skulle vända om hem.

Tops instinkt gjorde ännu en tjänst åt jägarna, hvilka, tack vare det förståndiga djuret, lyckades återfinna den kosa, de förut tagit. En halftimme derefter hade de uppnått flodkrökningen.

Såsom Pencroff gjort den första gången, anordnade han nu hastigt en vedflotte, ehuru detta besvär, då man saknade eld, tycktes honom vara förspild möda. Flotten följde med strömfåran, och man närmade sig bostaden.

Då de icke hade mer än femtio steg dit, stannade matrosen, uppgaf ånyo ett fruktansvärdt "hurrah!" och utbrast, pekande på klipphörnet:

— Harbert, Nab! Se der!

En hvirflande rök uppsteg öfver klipporna!

TIONDE KAPITLET.

En uppfinning af ingenjören. — Frågan, som sysselsatte Cyrus Smith. — Uppbrottet till berget. — Skogen. — Vulkanisk mark. — Tragopanerna. — Muflonerna. — Den första plåtån. — Nattlägre. — Kåglans spets.

Några ögonblick derefter sutto de tre jägarna tillsammans med ingenjören och korrespondenten framför en sprakande eldbrasa. Hållande vattensvinet i handen, betraktade Pencroff Cyrus Smith och Gideon Spilett utan att säga ett enda ord.

— Nå, hvad säger du nu, min gosse! — utbrast korrespondenten. — Eld, riktig eld, som ordentligt skall

steka detta präktiga villebråd, hvarmed vi genast skola smörja kråset!

— Men hvem har tändt upp den? . . . — frågade Pencroff.

— Solen!

Gideon Spilett's svar hade sin fullkomliga rigtighet. Det var solen, som uppgjort denna eld, hvilken väckte Pencroff's förvåning. Matrosen ville icke tro sina ögon, och han var så förbluffad, att han icke föll på den tanken att fråga ingenjören om, hur härmed förhöll sig.

— Ni har då ett solglas, herr Smith? — sporde Harbert.

— Nej, mitt barn, men jag har gjort mig ett.

Och nu visade han den apparat, hvaraf han begagnat sig. Den bestod helt enkelt af de två glasen, som han tagit ur sin egen och korrespondentens klocka. Efter att hafva fyllt dem med vatten och hopfäst deras kanter med litet lera, hade han sålunda skaffat sig ett riktigt solglas, som, koncentrerande solstrålarna på mycket torr moss, antände densamma.

Pencroff betraktade apparaten och såg sedan på ingenjören utan att yttra ett ord. Hans blick sade desto mera. Var Cyrus Smith i hans ögon icke just en gud, så syntes han honom dock säkert vara mer än en meniska. Slutligen återfick han talförmågan och utropade:

— Anteckna detta, herr Spilett, anteckna det på ert papper!

— Det är antecknad, — svarade korrespondenten.

Biträdd af Nab, uppsatte matrosen derefter spettet, och sedan vattensvinets inelfvor blifvit vederbörligen uttagna, stektes det såsom en vanlig digris framför en klar och sprakande eld.

Hålan hade åter blifvit mera beboelig, icke blott derigenom att gångarna uppvärmdes af elden, utan äfven emedan skiljeväggarna af sten och sand blifvit lagade.

Såsom man ser, hade ingenjören och hans kamrat

användt sin dag väl. Cyrus Smith hade återvunnit sina krafter nästan fullständigt och pröfvat dem genom att bestiga den öfre platån. Från denna punkt hade hans blick, van att beräkna höjder och afstånd, en lång stund varit fäst vid käglan, dit han ville begifva sig den följande dagen. Berget, som låg ungefär en mil aflägsset i nordvest, tycktes honom mäta 1,000 meter öfver hafstytan. Följaktligen kunde man från dess spets öfverblicka en yta med en radie af åtminstone femtio mil. Det var således sannolikt, att Cyrus Smith lätt skulle kunna lösa denna "kontinent- eller ö"-fråga, hvilken han, icke utan skäl, satte framför alla andra.

Qvällsvarden var, efter omständigheterna, rätt bra. Vattensvinets kött förklarades förträffligt. Sargasson och piniefröna fullständigade måltiden, under hvilken ingenjören talade föga. Han var upptagen af planerna för morgondagen.

En eller två gånger kom Pencroff fram med några förslag till, hvad man borde göra, men Cyrus Smith, som tydligen var en metodisk ande, nöjde sig med att skaka på hufvudet.

— I morgon, — sade han, — skola vi få veta, hvad vi ha att hålla oss till, och vi skola då handla i öfverensstämmelse dermed.

Efter qvällsvarden kastades ytterligare några fång bränsle på spiseln, och de skeppsbrutna, den trogna Topderi inbegripen, föllo sedan i en djup sömn. Intet missöde störde dem under denna lugna natt, och den följande dagen — den 29 Mars — vaknade de med stärkta krafter, färdiga att företaga denna utflygt, som borde bestämma deras öde.

Allt var i ordning till uppbrottet. På hvad som fans kvar af vattensvinet kunde Cyrus Smith och hans följeslagare lefva i tjugufyra timmar till. Dessutom hopades de kunna proviantera under vägen. Emedan glansen åter blifvit satta i ingenjörens och korrespondentens

klockor, antände Pencroff litet af linnet, hvilket skulle tjena som fnöske. Hvad beträffar flinta, borde det icke vara brist på sådan i denna trakt af plutoniskt ursprung.

Klockan var half 8 på morgonen, då Cyrus Smith och hans följeslagare, beväpnade med käppar, begåfvo sig ut på upptäcktsfärd. På tillstyrkan af Pencroff beslöts att taga samma kosa, som följts genom skogen; det stod dem i allt fall fritt att återvända i en annan. Detta var också ginaste vägen att uppnå berget. Man vek således om södra hörnet af granitmuren och följde venstra stranden, hvilken lemnades på den punkt, der floden böjde sig mot sydvest. Den redan trampade gångstigen under de gröna träden återfans, och kl. 9 uppnådde Cyrus Smith och hans följeslagare skogens vestra bryn.

Den hittills föga kuperade marken, i början sumpig, men sedermera torr och sandig, höjde sig nu lindrigt från kusten upp mot det inre af ön. Några mycket skygga djur framskymtade mellan de högstammiga träden. Top störtade genast efter dem, men hans husbonde lockade honom straxt tillbaka, ty nu var ej rätta ögonblicket att förfölja dem. Längre fram finge man se. Ingeniören var icke den man, som lät sig dragas bort från ett mål, som han en gång fattat i sigte. Man skulle till och med icke hafva bedragit sig, om man påstått, att han aktgaf hvarken på landets konfiguration eller dess naturprodukter. Enda föremålet för hans tankar var detta berg, som han ämnade bestiga, och han tog raka vägen dit.

Klockan 10 gjordes en rast på några minuter. Då vandrarna kommo ut ur skogen, framträdde traktens orografiska system för deras blickar. Berget bestod af två käglor. Den första, som var afhuggen vid en höjd af omkring 750 meter, uppbars af ett nyckfullt formadt underlag, hvilket tycktes förgrena sig liksom tårna af en ofantlig, på marken hvilande fogelfot. Mellan dessa bergutskott sågos lika många smala dälдер, uppfyllda med

trääd, hvaraf de sista grupperna nådde ända upp till den första käglans afskärning. På nordöstra sidan af berget syntes dock vegetationen vara mindre rik, och man varseblef der temligen djupa ränder, som ej kunde vara annat än lavaströmmar.

På den första kägla hvilade en andra, som var lindrigt rundad vid spetsen och lutade något. Man skulle kunnat likna den vid en stor, på sned sittande rund hatt. Den tycktes bestå af naken jord, som på många ställen var genomskuren af rödaktig sten.

Det var spetsen af denna andra kägla, som man borde bestiga, och kammen af bergarmarna borde vara den bästa vägen att komma dit upp.

— Vi befinna oss på vulkanisk mark, — hade Cyrus Smith sagt, och följande honom i spåren, började hans kamrater vandringen uppåt utefter ryggen af en ås, som efter åtskilliga krökningar, i följd af hvilka det var lättare att komma upp der, förenade sig med den första platån.

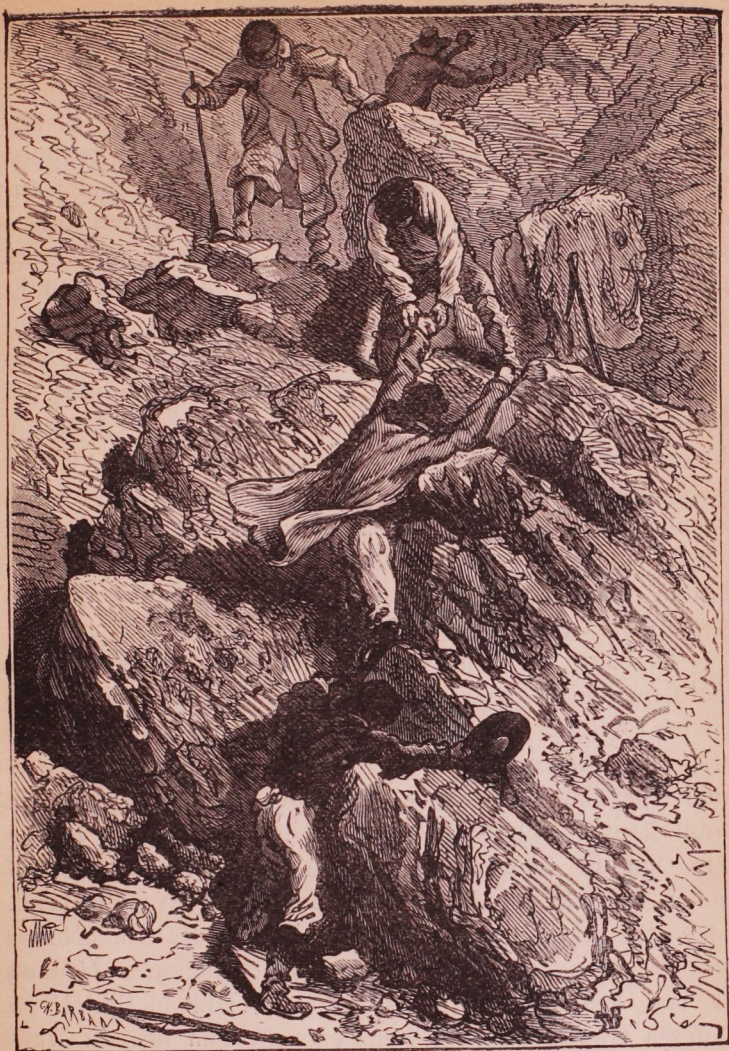
Talrika uppsvällningar befunno sig i denna mark, hvilken tydligen blifvit upprifven af de plutoniska krafterna. Här och der lågo erratiska block, en mängd basalt-, pimsten- och obsidianstycken. I enstaka grupper höjde sig här dessa koniferer, hvilka några hundra fot längre ned, på botten af de smala dällderna, bildade tjocka, för solstrålarna nästan ogenomträngliga massor.

Under första delen af denna vandring uppåt de lägre sluttningarna visade Harbert sina följeslagare på spår, som tillkännagåfvo, att stora djur, vilda eller icke vilda, nyss gått fram der.

— De der djuren skola kanske inte godvilligt afstå sitt område åt oss? — sade Pencroff.

— Godt, — svarade korrespondenten, som redan jagat tigrar i Indien och lejon i Afrika, — vi skola söka befria oss från dem. Men låtom oss till dess vara på vår vakt!

Man klättrade på hvarandras axlar (sid. 114).

Emellertid vandrade man så småningom uppåt. Vägen, som förlängdes genom krokar och hinder, dem man ej kunde direkte komma öfver, var lång. Stundom svek

Jules Verne. Den hemlighetsfulla ön.

dem plötsligt äfven marken, i det de befunno sig vid randen af djupa remnor, dem de måste gå omkring. Att sålunda vända om åt ett håll, der det var möjligt att komma fram, medförde naturligtvis tidsförlust och ansträngningar. När vid middagstiden den lilla truppen gjorde halt för att intaga sin frukost i en stor furudunge, i närheten af hvilken en bäck framhoppade i kaskader, befann man sig ännu halfvägs från den första platån, hvilken sannolikt icke skulle kunna uppås före nattens inbrott.

Från denna punkt framträdde hafshorisonten vidsträcktare, men såg man åt höger, var det omöjligt att afgöra, om åt detta håll fans något land, ty utsigten stängdes af den spetsiga udden i sydost. Åt venster nådde blicken några mil mot norr; men mot nordvest hejdades den af kammen på en besynnerligt formad bergås, hvilken bildade liksom ett landfäste åt centralkäglan. Man kunde sålunda ej få ens en aning om den fråga, som Cyrus Smith ville lösa.

Klockan 1 började man åter stiga uppåt. Man måste nu ändra kosan mot sydvest och ånyo begifva sig in i en temligen tät småskog. Under träden flaxade der flera par hönsfoglar af fasanfamiljen. Det var tragopaner, prydda med ett köttigt bihang, som hängde på deras strupe, och två smala, cylindriska horn, hvilka sutto bakom ögonen. Af dessa foglar, hvilka voro af samma storlek som en tupp, var honan öfverallt brun, under det att hannen lyste med röda fjädrar, hvaröfver här och der voro strödda små, hvita fläckar. Med en väl och kraftigt kastad sten dödade Gideon Spilett en af dessa tragopaner, hvilken Pencroff, som fått en strykande matlust af den friska luften, betraktade med temligen lystna blickar.

Efter att hafva kommit ut ur denna småskog, klättrade man på hvarandras axlar uppför en mycket brant, hundra fot hög sluttning och uppnådde en öfre afsats,

der det var temligen ondt om träd och marken antog ett vulkaniskt utseende. Nu måste man vända om mot öster och dervid göra åtskilliga krokar, hvarigenom det blef lättare att komma uppför sluttningarna, hvilka voro mycket branta, och man måste noga se sig för, hvar man satte foten. Nab och Harbert gingo i spetsen, Pencroff sist samt mellan dem Cyrus Smith och korrespondenten. De djur, som uppehöllo sig på dessa höjder — och spår efter dem fattades icke —, måste ovilkorligen tillhöra släkten med säker fot och smidig ryggrad, såsom stengetter och råbockar. Man såg några af dem, men Pencroff gaf dem icke detta namn, då han plötsligt utropade:

— Får!

Alla stannade. Man befann sig på femtio stegs afstånd från ett halft dussin högväxta djur med starka, bakåt böjda och mot spetsen tillplattade horn, med ullrik pels, dold under långa, silkeslena hår af ljusröd färg.

Det var icke vanliga får, utan medlemmar af ett släkte, som förekommer allmänt i de tempererade jordbältenas bergstrakter. Harbert kallade dem muffloner.

— Kan man få stek eller kotletter af dem? — frågade matrosen.

— Ja, — svarade Harbert.

— Godt, då är det får! — menade Pencroff.

De mellan basaltpillrorna orörligt stående djuren betraktade med förvånade blickar vandrarna, såsom om det var första gången de sågo menniskor; men sedan deras fruktan plötsligt blifvit uppväckt, försvunno de i långa språng öfver klippstyckena.

— Adjö! — ropade Pencroff efter dem i så komisk ton, att Cyrus Smith, Gideon Spilett, Harbert och Nab ej kunde afhålla sig från att skratta.

Vandringen uppåt fortsattes. Litet emellanåt kunde man på några sluttningar märka nyckfullt refflade lavaströmmar. Ibland skars vandrarnas väg af små sol-

fatarer, hvilkas kanter man måste följa. På några ställen hade svafvet afsatts i form af kristalliniska sammangyttringar, midt ibland dessa ämnen, som i allmänhet åtfölja lavafföden, såsom slagghorn med oregelbundna kanter och hårdt torkad, hvitaktig aska, bestående af en oändlig massa små fältspatkristaller.

Då man nalkades den första platån, som bildades af den lägre käglans afstympning, blefvo svårigheterna att komma upp ganska stora. Mot kl. 4 hade man passerat det sista trädbältet. Det återstod blott här och der några grinande och tynande furor, hvilka måste vara seglifvade för att kunna på denna höjd motstå de häftiga stormarna från öppna hafvet. Till all lycka för ingenjören och hans följeslagare var vädret vackert och atmosfären lugn, ty på en höjd af 1,000 meter skulle en stark blåst högeligen besvärat deras klättring. En fullkomlig vindstilla herskade omkring dem. De sågo icke längre solen, ty den öfre kägla liknande en väldig skärm bortskymde halfva horisonten i vester, och dess ofantliga skugga, hvilken förlängdes ända till kusten, tillväxte, i samma mån dagens strålande stjärna sänkte sig i sitt lopp. Några dimmor började visa sig i öster och smyckades under påverkan af solstrålarna med spektrets alla färger.

Nu skilde endast 150 meter våra vandrare från platån, som de ville uppnå, för att der uppslå ett läger för natten, men dessa 150 meter växte till mer än 600 genom de zig-zag-linier, hvori vägen måste tagas. Marken, så att säga, stal sig undan deras fötter. Ofta halkade man på sluttningarnas lavaströmmar, när de af luften utnötta reporna ej erbjödo tillräckligt säkert fotfäste. Slutligen började aftonen inbryta, och det var nästan natt, då Cyrus Smith och hans kamrater, mycket trötta af den sju timmar långa vandringen uppåt, uppnådde den första käglans platå.

Nu började man tänka på att anordna lägret och

taga igen krafterna, först genom en qvällsvard och sedan genom sömn. Den nu uppnådda platån reste sig öfver en bas af klippor, bland hvilka man lätt fann en tillflyktsort. På bränsle var der intet öfverflöd. Emellertid kunde man förskaffa sig eld medelst de mossor och torra buskar, som betäckte somliga delar af platån. Under det Pencroff gjorde i ordning eldstaden på stenar, dem han utlade för detta ändamål, sysselsatte sig Nab och Harbert med att hopsamla bränsle. De återvände inom kort med hvar sin börda buskar. Eldstålet slogs, det brända linnet upptog gnistorna från flintan, och under det Nab blåste på, uppflammade inom några ögonblick, i skydd af klipporna, en sprakande eld.

Afsigten med denna eld var blott att bekämpa den något kalla natt-temperaturen, och den användes icke för att koka tragopanen, hvilket Nab uppsköt till morgondagen. Qvällsvarden bestod af qvarlefvorna af vattensvinet och några dussin piniefrön. Klockan var ännu icke half sju, då allt var undangjordt.

Cyrus Smith föll då på den idén att i skymningen utforska det stora, cirkelrunda underlag, som uppbar bergets öfre kägla. Innan han tog sig någon hvila, ville han veta, om denna kägla kunde kringgås vid dess bas, i händelse att dess sidor voro alltför branta och man sålunda icke kunde uppför dem komma upp till dess spets. Denna fråga sysselsatte beständigt hans tankar, ty det var möjligt, att platån befunnes otillgänglig från den sida, åt hvilken hatten lutade, d. v. s. mot norr. Men om, å ena sidan, bergspetsen icke kunde uppnås och, å den andra, det icke lät sig göra att gå omkring käglans bas, skulle det blifva omöjligt att undersöka vestra delen af landet, och ändamålet med bergets bestigning skulle vara till en del förfeladt.

Utan att bry sig om sin trötthet, började alltså ingenjören, öfverlemnande åt Pencroff och Nab att organisera nattlägret, följa det cirkelrunda brynet omkring

platån, tagande kosan mot norr. Harbert gjorde honom sällskap.

Natten var vacker och lugn, mörkret ännu föga djupt. Cyrus Smith och den unga gossen gingo bredvid hvarandra utan att säga något. På somliga ställen kommo de fram utan att möta några hinder; på andra deremot, der stenrös lågo i vägen för dem, fans blott en smal stig, på hvilken två personer icke kunde gå i bredd. Efter att hafva vandrat i tjugu minuter, måste Cyrus Smith och Harbert stanna. Från denna punkt lågo de två käglornas sluttningar i rät linie. Att gå uppför dessa sluttningar med nära sjuttio graders vinkel var ogörligt.

Men om ingenjören och den unga gossen måste afstå från att följa en cirkelrund rigtning, så erbjöds dem nu såsom ersättning möjligheten att återtaga bestigningen af käglan rakt upp.

Framför dem syntes en djup urhålkning i bergmassan. Det var den söndriga öppningen af den öfre kratern, genom hvilken vid den tid, då vulkanen ännu befann sig i verksamhet, utkastades flytande eruptiva ämnen. Den hårdnade lavan och det skorpnade slagget bildade ett slags naturlig trappa med breda steg, som borde underlätta uppstigningen till bergets spets.

Ett ögonkast var för Cyrus Smith tillräckligt att uppfatta detta, och utan tvekan fördjupade han sig, åtföljd af den unga gossen, i den ofantliga remnan midt i en tilltagande skymning.

Ännu återstod dem att vandra uppför en höjd af 300 meter. Skulle de kunna komma uppför kraterns inre sluttningar? Man finge väl se! Ingenjören ville fortsätta uppstigningen, ända tills hinder mötte honom. Lyckligtvis erbjödo dessa mycket långsträckta och mycket skrofliga sluttningar ett slags bred spiraltrappa i vulkanens inre och gynnade sålunda vandringen uppåt.

Hvad beträffar sjelfva vulkanen, kunde det icke betvivlas, att den var fullkomligt utslocknad. Ingen rök framträngde ur dess sidor. Ingen låga skymtades i dess djup. Intet mullrande, intet buller, ingen darrning uppsteg ur denna brunn, som kanske sträckte sig ända ned i jordens innandömen. Sjelfva atmosfären inne i denna krater var icke mättad med någon svafvelånga. Det var mer än en vulkans sömn, det var dess fullkomliga utslocknande.

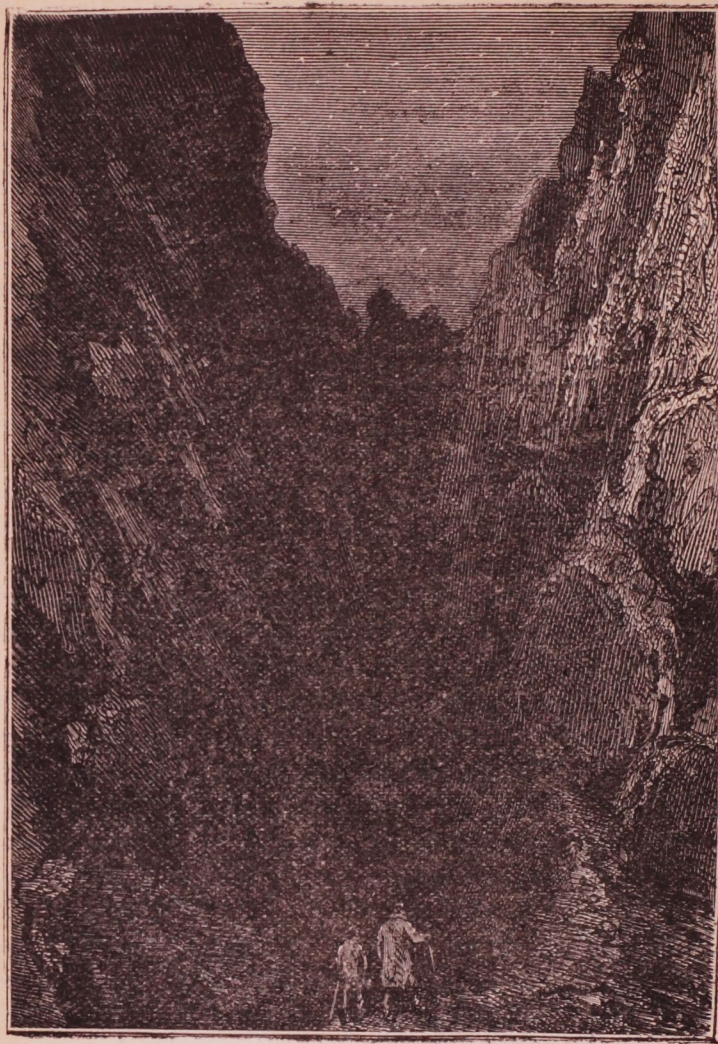
Cyrus Smiths försök borde lyckas. Under sin vandring uppåt på de inre väggarna sågo ingenjören och Harbert så småningom kratern vidga sig öfver deras hufvuden. Diametern af den cirkelrunda del af himmelen, hvilken innefattades af käglans kanter, ökades märkbart. Man kunde säga, att med hvarje steg, som Cyrūs Smith och Harbert togo, inträdde nya stjernor inom deras synfält. Der tindrade de praktfulla konstellationerna på denna sydliga himmel. I zenith strålade med klart sken den präktiga Antares i Skorpionen och ej långt derifrån denna β i Centauren, som man tror vara den jordklotet närmaste stjernan. Derefter syntes, i samma mån som kratern vidgade sig, Fomalhaut i Södra fisken, Södra triangeln och slutligen, nästan vid den antarktiska polen, det gnistrande Sydkorset, som här motsvarar norra hemisferens Polstjerna.

Klockan var nära 8, då Cyrus Smith och Harbert satte foten på bergets öfre kam, på käglans spets.

Mörkret var nu fullständigt och tillät icke blicken att sträcka sig öfver en radie af två mil. Omslöt hafvet detta okända land, eller sammanhängde det i vester med någon Stilla hafvets kontinent? Man kunde ännu icke afgöra detta. Mot vester ökade ett molnband, som tydligt aftecknade sig vid horisonten, mörkret, och ögat kunde icke urskilja, om himmelen och vatten samman-smälte i en och samma cirkelrunda linie.

Men på en punkt af denna horisont syntes plöts-

I samma mån som kratern vidgade sig (sid. 119).

ligt ett svagt sken, som sänkte sig långsamt, i samma mån molnet uppsteg mot zenith.

Det var nymånens horn, som redan var nära att

försvinna. Men dess ljus var tillräckligt att låta tydligt framträda horisonten, hvilken nu skildes från molnet, och ingenjören kunde ett ögonblick se månens bild darrande afspeglas i en vattenyta.

Cyrus Smith fattade den unga gossens hand.

— En ö! — sade han med allvarsam röst i det ögonblick, då månen slocknade i vågorna.

ELFTE KAPITLET.

Vid spetsen af käglan. — Kraterns inre. — Hafvet rundt omkring. — Intet land i sigte. — Kusten i fogelperspektiv. — Hydrografi och orografi. — Är ön bebodd? — Bugterna, vikarna, uddarna, floderna m. m. döpas. — Lincoln-ön.

En halftimme derefter voro Cyrus Smith och Herbert återkomna till lägerplatsen. Ingenjören sade ej något vidare åt sina kamrater, än att det land, hvarpå slumpen kastat dem, var en ö, och att de skulle öfverlägga den följande dagen. Derpå bäddade hvar och en åt sig så godt han kunde för natten, och "öborna" njöto en djup sömn i detta basalhål, som befann sig på en höjd af 750 meter öfver hafsytan.

Den följande dagen, den 30 Mars, ville ingenjören efter en frukost, som utgjordes endast af den stekta tragopanen, åter bestiga vulkanens spets för att noggrant observera denna ö, på hvilken han och hans kamrater fängslats, kanske för hela lifvet, och förvissa sig, om den var långt aflägsen från land, och om den icke låg i vägen för de fartyg, som besöka Stilla oceanens ögrupper. Denna gång gjorde kamraterna honom sällskap på hans nya upptäcktsfärd. Äfven de ville taga en öfverblick af denna ö, af hvilken de skulle begära att få alla sina behof tillfredsställda.

Klockan kunde vara omkring 7 på morgonen, då

Cyrus Smith, Harbert, Pencroff, Gideon Spilett och Nab lemnade lägerplatsen. Ingen af dem syntes vara orolig öfver den belägenhet, hvari de råkat. Utan tvifvel litade de på sig sjelfva, men det bör anmärkas, att grunden för denna tillit icke var densamma hos Cyrus Smith som hos hans kamrater. Ingeniören var lugn, emedan han visste sig kunna aftvinga denna vilda natur allt, hvad som skulle vara nödvändigt för hans och hans kamraters uppehälle, och dessa fruktade för ingenting, just därför att Cyrus Smith var hos dem. Pancroff isynnerhet skulle icke från det ögonblick, han såg elden åter upptänd, hafva misströstat en sekund, om han också befunnit sig på en naken klippa, endast han haft ingeniören hos sig på denna klippa.

— Bah, — sade han, — vi ha sluppit ut ur Richmond utan myndigheternas tillstånd. Det vore väl f-n, om vi inte en eller annan dag skola lyckas komma från ett ställe, der ingen qvarhåller oss!

Cyrus Smith tog samma väg, som han följt dagen förut. Man kringgick käglan på platån, som bildade dess underlag, ända tills den ofantliga remnans mynning uppnåddes. Vädret var förträffligt. Solen steg allt högre på en molnfri himmel och öfvergöt med sina strålar hela bergets östra sida.

Man besteg kratern. Den var sådan, som ingeniören uppfattat den i halfmörkret, d. v. s. en stor tratt, som, vidgande sig, uppnådde en höjd af 300 meter öfver platån. Djupt nere i remnan slingrade sig på bergets sidor stelnade lavaflöden, och man kunde se, huru de tagit kosan till de lägre dalar, som genomskuro öns norra del. Det inre af kratern, hvars lutning ej öfversteg 35—40 grader, lade inga hvarken svårigheter eller hinder i vägen för vandringen uppåt. Der syntes mycket gamla spår af lava, som förmodligen framträngt ur kägla spets, innan denna sidoremna öppnat en ny väg för densamma.

Hvad beträffar den del af käglan, som förenade dess underjordiska del och kratern, var det för ögat omöjligt att uppfatta dess djup, ty der rådde ett ogenomträngligt mörker. Men att vulkanen var fullkomligt utslocknad, derom kunde icke något tvifvel uppstå.

Före kl. 8 hade Cyrus Smith och hans kamrater samlats på käglands spets, på en konisk uppsvällning, som befann sig på dess norra kant.

— Hafvet! Öfverallt hafvet! — utropade de, lik-
som om deras läppar icke kunnat tillbakahålla dessa ord,
hvilka gjorde dem till öboar.

Omkring dem syntes också ingenting annat än hafvet, den ofantliga, runda vattenrymden! Kanske hade Cyrus Smith hoppats, att han genom att bestiga käglands spets skulle kunna urskilja någon kust, någon närbelägen ö, som det i den föregående aftonens mörker varit honom omöjligt att varseblifva. Men ingenting kunde upptäckas ända bortå vid horisonten, d. v. s. med en synvidd af mer än femtio mil. Intet land i sigte! Intet segel! Hela denna rymd var öde, och ön befann sig midt inom en cirkel, som tycktes vara obegränsad.

Tysta, orörliga, läto ingenjören och hans kamrater blicken under några minuter öfverfara oceanen åt alla håll. Deras ögon ransakade denna vattenrymd ända till dess yttersta gränser. Men Pencroff, hvars synförmåga var så underbar, såg ingenting, och hade land höjt sig öfver horisonten, skulle matrosen, äfven om det visat sig blott såsom ett oåtkomligt töcken, otvifvelaktigt hafva urskilt det, ty under hans bågformiga ögonbryn hade naturen i sanning satt två riktiga teleskop.

Från oceanen flyttade sig deras blickar till ön, som de beherskade hel och hållen, och den första fråga var den, som Gideon Spilett gjorde i följande ordalag:

— Hur stor kan denna ö vara?

I sjelfva verket syntes dess omfång icke betydligt midt i denna ofantliga ocean.

Cyrus Smith tänkte efter under några ögonblick; han observerade uppmärksamt öns omkrets, och beräknade höjden, hvarpå de befunno sig, sade han:

— Mina vänner, jag tror inte, att jag misstager mig, om jag åt öns kust ger en utsträckning af mer än hundra mil.

— Och dess ytinnehåll är följaktligen? . . .

— Det är svårt att angifva detsamma, ty dertill är denna ös kust alltför nyckfullt utskuren.

Om icke Cyrus Smith bedrog sig i sin beräkning, var ön i det närmaste lika stor som Malta eller Zante i Medelhafvet; men på samma gång var den mycket oregelbundnare och mera rik på uddar, bugter och vikar. Dess i sanning besynnerliga form öfverraskade ögat, och när Gideon Spilett på uppmaning af ingenjören gjort en konturteckning af ön, fann man, att den liknade ett fantastiskt djur, ett slags jettelik vingfoting, som insomnat på Stilla hafvets yta.

Se der en trogen bild af konfigurationen hos denna ö, hvars utseende det är af vigt att lära känna, och hvaröfver korrespondenten genast uppgjorde en så noggrann karta, som det behöfdes.

Östra delen af kusten — d. v. s. den, på hvilken de skeppsbrutna uppkastats — var utskuren på en lång sträcka, och deri inträngde en bred bugt, som i sydost begränsades af en spetsig udde, hvilken genom en annan bortskymts för Pencroff under hans första upptäcktsresa. I nordost begränsades bugten af två andra uddar, mellan hvilka gräfdes sig in en smal vik, som liknade en fruktansvärd hajs halföppna gap.

Från nordost till nordvest afrundades kusten till likhet med det tillplattade kraniet på ett rofdjur, för att åter höja sig och blifva så att säga kutryggig, hvarigenom denna del af ön, i hvars midt det vulkaniska berget låg, fick ett ganska besynnerligt utseende.

Från denna punkt gick kusten temligen regelbundet

i norr och söder, till två tredjedelar af sin längd utskuren af en föga djup bugt, vid hvars södra ända den slutade i form af en ofantlig alligators stjärt.

Denna stjärt bildade en verklig halfö, som, räknadt från öns ofvannämnda sydöstra udde, sträckte sig mer än trettio mil ut i hafvet, och den afrundade sig till en för hafvets vindar öppen redd.

Der dess bredd var minst — d. v. s. mellan de skeppsbrutnas bostad och den midt emot på vestra kusten befintliga bugten — mätte ön blott tio mil; men dess största längd, från hajgapet i nordost till stjärtändan i sydvest, utgjorde icke under trettio mil.

Hvad beträffar det inre af ön, var dess utseende i allmänhet följande: hela södra delen var mycket skogig från berget ända till stranden, men den norra torr och sandig. Cyrus Smith och hans kamrater blefvo temligen öfverraskade af att mellan vulkanen och östra kusten se en i en ram af gröna träd infattad sjö, hvars tillvaro de icke anat. Sedd från denna höjd, tycktes sjön hafva samma nivå som hafvet, men sedan ingenjören tänkt närmare efter, förklarade han för sina följeslagare, att denna lilla vattensamling måste befinna sig på en höjd öfver hafvet af 100 meter, ty platån, hvari den inrymdes, var blott en fortsättning af kustplatån.

— Det är således en sötvattensjö? — frågade Pencroff.

— Naturligtvis, — svarade ingenjören, — ty den måste lefva af det vatten, som kommer ned från berget.

— Der ser jag en liten flod, som utfaller i sjön, — sade Harbert och pekade på ett smalt vattendrag, hvars källor måste framvälla bland bergarmarna i vester.

— Ja, verkligen, — svarade Cyrus Smith, — och alldenstund denna flod matar sjön, finnes förmodligen åt hafssidan ett aflopp, hvarigenom den öfverflödiga vattenmängden tager vägen. Vi få väl se vid vår återkomst.

Detta lilla, temligen bugtiga vattendrag, sjön och

den redan omnämnda floden, se der öns hydrografiska system, åtminstone sådant det nu visade sig för de skeppsbrutnas ögon. Möjligt var emellertid, att under dessa trädmassor, som gjorde två tredjedelar af ön till en ofantlig skog, andra vattendrag togo kosan mot hafvet. Man måste till och med förmoda detta, så fruktbar och så rik visade sig denna trakt på praktfulla alster ur de tempererade jordbältenas flora. Hvad beträffar norra delen af ön, syntes der intet spår af rinnande vatten. Kanske funnos i den sumpiga nordöstra delen stillastående vatten, men se der allt; öfver hufvud taget funnos der blott dyner, sand — ett särdeles i ögonen fallande armod, som bildade en skärande motsats till jordmånens fruktbarhet i största delen af ön.

Vulkanen intog icke öns midtersta del. Den reste sig tvärtom i nordvestra delen af densamma och tycktes utgöra gränsen mellan de två zonerna. I sydväst, söder och sydost voro de första afsatserna på bergarmarna dolda under massor af grönska. I norr deremot kunde man med blicken följa bergarmarna, som småningom samman-smälte med sandslätterna. Det var också åt denna sida, som vid tiden för vulkanens eruptioner lavaflödena banat sig väg, och en bred lavabädd nådde ända ned till den smala viken i nordost.

Cyrus Smith och hans kamrater dröjde en timme uppe på bergsspetsen. Ön utbredde sig under deras ögon såsom en reliefplan med sina särskilda färger, grönt för skogarna, gult för sanden, blått för vattnet. De kunde öfverskåda densamma i dess helhet, och marken, som doldes under den ofantliga bladmassan, botten i de skuggiga dalarna, det innersta af de smala dälerna vid vulkanens fot voro det enda, som undgick deras spanande blickar.

Återstod att besvara en vigtig fråga, som måste hafva ett synnerligt inflytande på de skeppsbrutnas framtid.

Var denna ö bebodd?

Det var korrespondenten, som först framställde denna fråga, på hvilken man redan nu tycktes kunna gifva ett nekande svar efter den noggranna undersökning, som företagits i de särskilda delarna af ön.

Ingenstädes varseblef man något verk af menniskohand. Ej någon samling af hus, ej en enstaka hydda, ej ett fiskläge på kusten. Ingen i luften uppstigande rök förrådde närvaron af menniskor. Sant är, att ett afstånd af omkring trettio mil skilde de skeppsbrutna från de yttersta punkterna, t. ex. från denna stjert, som i sydvest sköt ut i hafvet, och det skulle hafva varit svårt, till och med för Pencroffs ögon, att der urskilja en boning. Ej heller kunde man upplyfta det täcke af grönska, som dolde tre fjerdedelar af ön, för att se efter, om derunder gömdes en by. I allmänhet bruka dock invånarna på dessa smala, ur Stilla hafvets vågor uppskjutande öar helst bebo kusten; men denna tycktes här vara alldeles öde.

Tills en fullständigare undersökning vidtagits, kunde man alltså antaga, att ön var obebodd.

Men besöktes den, åtminstone tillfälligtvis, af infödingarna på de närbelägna öarna? Det var svårt att besvara denna fråga. Intet land syntes på ett afstånd af omkring femtio mil rundtomkring. Men femtio mil kunna lätt tillryggaläggas, antingen med malajska praos eller stora polynesiska piroger. Allt berodde således på öns läge, huruvida den låg enstaka i Stilla hafvet eller nära någon af ögrupperna i denna ocean. Skulle Cyrus Smith sedermera utan instrument kunna bestämma öns longitud och latitud? Det blefve svårt. Det var således ej ur vägen att vidtaga vissa försigtighetsmått mot en möjlig landstigning af de närmast boende infödingarna.

Öns undersökning var nu afslutad, dess konfiguration aftecknad, dess höjd angifven, dess utsträckning beräknad, dess hydrografiska och orografiska system tagna i skärskådande. Skogarnas och slätternas läge hade

korrespondenten i några grunddrag utmärkt på sitt skrif-plån. Nu återstod intet mer än att gå ned utför berget och se efter, hvad ön kunde erbjuda med hänsyn till mineralier, växter och djur.

Men innan Cyrus Smith och hans kamrater begåfvo sig ned utför berget, sade han till dem med sin lugna och allvarliga stämma:

— Se här, mina vänner, den trånga fläck af jorden, dit den Allsmäktigas hand har kastat oss. Det är här, vi skola lefva, kanske en lång tid. Måhända skola vi också oförmodadt blifva hjälpta härifrån, om slumpen för något fartyg här förbi; jag säger: slumpen, ty denna ö är helt oansenlig; den erbjuder ej ens en hamn, hvilken kan tjena såsom hvilopunkt åt fartygen, och det är att befara, att den ligger afsides från den allmänt följda stråkvägen, d. v. s. alltför mycket i söder för de skepp, som besöka Stilla hafvets ögrupper, alltför långt i norr för dem, som styra kurs mot Australien efter att hafva dubblerat Kap Horn. Jag vill inte dölja något för er med afseende på vår belägenhet.

— Och ni har rätt, kära Cyrus, — svarade lifligt korrespondenten. — Ni har att göra med män. De hysa förtroende till er, och ni kan räkna på dem. Är det inte så, mina vänner?

— Jag skall lyda er i allt, herr Smith! — sade Harbert, fattande ingenjörens hand.

— Min husbonde, alltid och öfverallt! — utropade Nab.

— Hvad mig angår, — sade matrosen, — så vill jag mista mitt namn, om jag prutar mot hvad ni ålägger mig; och vill ni bara, herr Smith, så skola vi af denna ö göra ett litet Amerika! Här skola vi bygga städer, här skola vi anlägga jernvägar, här skola vi uppsätta telegrafer, och då den en vacker dag är väl omskapad, väl anordnad, väl civiliserad, så erbjuda vi den åt unionens styrelse! Blott en sak begär jag.

— Och det är? — frågade korrespondenten.

— Att ni inte längre betraktar oss såsom skeppsbrutna, utan såsom nybyggare, hvilka kommit hit för att kolonisera.

Cyrus Smith kunde icke annat än le, och matrosens förslag antogs. Derefter tackade ingenjören sina kamrater och tillade, att han räknade på deras energi och på himmelens bistånd.

— Nå väl, så bege vi oss i väg hemåt! — utropade Pencroff.

— Ett ögonblick, mina vänner! — inföll ingenjören.

— Jag tycker, att vi borde ge ett namn åt denna ö, liksom åt uddarna, bergen och vattendragen, som vi se härifrån.

— Mycket bra! — sade korrespondenten. — Det skulle för framtiden förenkla de instruktioner, som vi komma att gifva eller följa.

— Det är redan, — återtog matrosen, — något att kunna säga, hvart man går och hvarifrån man kommer. Man tycks då åtminstone ha sitt hem någonstädes.

— Spiseln t. ex., — inföll Harbert.

— Riktigt! — svarade Pencroff. — Det var genast vigare och alldeles, som om jag hittat på det. Herr Smith, skola vi ge vår första lägerplats detta namn?

— Ja, Pencroff, efter namnet faller er på läppen.

— Godt! Hvad beträffar de andra, blir det en lätt sak, — återtog matrosen, som nu var i tagen. — Låtom oss ge dem namn, såsom Robinson gjorde, han, hvars historia Harbert mer än en gång läst för mig: "Försy-
nens vik", "Kaskelotudden", "Bedragna hoppets udde!"

— Eller, ännu bättre, — sade Harbert, — herr Smiths, herr Spilett, Nabs namn!

— Mitt namn! — utropade Nab, visande sina bländande hvita tänder.

— Hvarför inte? — inföll Pencroff. — Port Nab, det skulle ju låta mycket bra! Och Kap Gideon sedan...

— Jag skulle tycka mera om namn, lånade från vårt land, — invände korrespondenten, — och som kunde erinra oss om Amerika.

— Ja, hvad beträffar de förnämsta vikarna och sjöarna, — sade nu Cyrus Smith, — så går jag gerna in derpå. Må vi kalla den stora viken i öster t. ex. Unions-bugten, den breda bugten i söder Washington-bugten, berget, hvarpå vi nu stå, Franklins berg, sjön, som utbreder sig under våra ögon, Grant-sjön, det blir ju ypperligt, mina vänner! Dessa namn skola påminna oss om vårt land och dem af våra stora medborgare, som hedrat det; men hvad angår floderna, uddarna, som vi se uppifrån detta berg, så låtom oss åt dem hellre välja namn, som erinra om det egendomliga i hvars och ens utseende. De skola då fästa sig bättre i vårt minne och blifva på samma gång praktiska. Denna ö har en alltför egendomlig form, att vi skulle komma i förlägenhet för att hitta på ett passande namn åt den. Hvad beträffar de vattendrag, som vi inte känna, de särskilda delarna af skogen, som vi längre fram skola utforska, åarna, som vi sedermera skola upptäcka, så kunna vi döpa dem allt efter som de visa sig för oss. Hvad säga ni derom, mina vänner?

Ingenjörens förslag blef enhälligt antaget af hans kamrater. Ön låg under deras ögon såsom en utbredd karta, och det återstod blott att gifva namn åt alla dessa uddar och bugter liksom dess högländta delar. Gideon Spilett skulle efter hand skrifva upp dessa namn och öns geografiska nomenklatur sålunda blifva bestämdt antagen.

Nu genast benämnde man, såsom ingenjören föreslagit, de två bugterna Unions-bugten och Washington-bugten och berget Franklins berg.

— Nu, — sade korrespondenten, — föreslår jag, att vi åt den halfö, som i sydvest utskjuter från ön, ge namnet Serpentine och kalla den böjda stjert, som slutar densamma, Reptiludden (*Reptile-end*), ty den liknar verkligen en reptilstjert.

— Antaget! — inföll ingenjören.

— Och andra ändan af ön, denna vik, som har en så slående likhet med ett öppet gap, kalla vi Hajviken (*Shark-gulf*).

— Bra påhittadt! — utbrast Pencroff, — och vi skola fullständiga bilden genom att kalla gapets två delar Mandibel-udden (*Mandible-cape*).

— Men det fins två uddar, — anmärkte korrespondenten.

— Nå väl, — svarade Pencroff, — då skola vi få Norra Mandibel-udden och Södra Mandibel-udden.

— Antecknad! — inföll Gideon Spilett.

— Återstår nu blott att ge namn åt öns sydöstra spets, — sade Pencroff.

— Det vill säga udden söder om Unions-bugten? — svarade Harbert.

— Klo-udden (*Claw-cape*)! — utbrast genast Nab, hvilken, han också, ville vara fadder åt en bit af sin ö.

Nab hade verkligen funnit en förträfflig benämning, ty denna udde såg alldeles ut som en kraftig klo hos det fantastiska djur, som denna så besynnerligt formade ö liknade.

Pencroff var förtjust öfver den vändning, sakerna togo, och nybyggarnas något öfverretade inbillning hade snart gifvit:

åt floden, som försåg dem med drickbart vatten, och vid hvars mynning de landstigit, namnet Barmhertighetens flod (*Mercy*) — en skyldig tacksamhetsgård mot Försynen;

åt holmen, på hvilken de skeppsbrutna först satt foten, namnet Räddningens holme (*Safety-island*);

åt platån, som krönte granitmuren, ofvanför Spiseln, och hvarifrån blicken kunde omfatta hela den stora bugten, namnet Stora Utsigts-platån; och slutligen

åt den stora, ogenomträngliga skog, som betäckte halfön Serpentine, namnet Den fjerran vesterns skog.

De synliga och kända delarna af ön hade sålunda fått sina namn, och sedermera skulle man fullständiga namnlistan, allt efter som nya upptäckter gjordes.

Beträffande öns läge i förhållande till väderstrecken, hade ingenjören approximativt bestämt detsamma genom solens höjd och ställning, hvarvid det visade sig att Unions-bugten och hela Stora Utsigts-platån lågo i öster. Men dagen derpå ämnade Cyrus Smith genom att observera tiderna för solens upp- och nedgång och sedan bestämma solens läge vid den på grund af dessa observationer bestämda middagen, noggrant få veta, hvar norr var. I följd af sin ställning i södra hemisferen, står solen, just då den befinner sig på höjden af sin bana, rakt i norr och icke i söder, såsom den under sin skenbara rörelse tyckes göra för de menniskor, som lefva på norra halfklotet.

Allt var sålunda slutadt, och det återstod för nybyggarna intet annat än att nedstiga utför Franklins berg och återvända till Spiseln, då Pencroff i detsamma utbrast:

— Kors, sådana erkenöt vi äro!

— Hvarför då? — frågade Gideon Spilett, som hade tillslutit sin annotationsbok och reste sig upp för att gå.

— Och vår ö då? Vi ha ju glömt att döpa den!

Harbert ämnade just föreslå, att man skulle uppkalla den efter ingenjören, och alla hans kamrater hade utan tvifvel gillat hans förslag, men Cyrus Smith förekom honom och sade:

— Mina vänner, låtom oss ge den en stor medborgares namn, hans, som nu kämpar för att värna den amerikanska republikens enhet! Låtom oss kalla den Lincoln-ön!

Ett trefaldigt hurra besvarade ingenjörens förslag.

På aftonen språkade nybyggarna, innan de somnade, om sitt aflägsna fädernesland; de talade om det förfärliga krig, som blodbestänkte det; de kunde ej tro annat,

än att Södern snart blef besegrad, och att Nordens sak, rättvisans sak, skulle triumfera, tack vare Grant, tack vare Lincoln.

Men detta tilldrog sig den 30 Mars 1865, och de hade ingen aning om, att sexton dagar derefter skulle ett skändligt brott begås i Washington och Abraham Lincoln på långfredagen falla för en fanatikers kula.

TOLFTE KAPITLET.

Uren ställas. — Pencroff nöjd. — Misstänkt rök. — Röda åns lopp. — Lincoln-öns flora. — Dess fauna. — Bergsfasanerna. — Känguruerna förföljas. — Agutin. — Grant-sjön. — Återkomst till Spiseln.

Nybyggarna på Lincoln-ön kastade en sista blick omkring sig, hvarefter de gingo rundt kratern på dess smala rand, och en halftimme senare befunno de sig åter i sitt nattläger på den första platån.

Pencroff ansåg det nu vara frukostdags, med anledning hvaraf fråga väcktes om att ställa Cyrus Smiths och korrespondentens klockor.

Man vet, att hafsvattnet visat försyn för Gideon Spilett's klocka, emedan korrespondenten genast hade blifvit kastad så långt upp på stranden, att vågorna icke kunde nå honom. Den var ett ypperligt ur, en äkta fickkronometer, som Gideon Spilett aldrig glömt att omsorgsfullt draga upp hvarje dag.

Hvad beträffar Cyrus Smiths ur, hade det naturligtvis stannat under den tid, som han tillbragt bland sandreflarna.

Ingeniören drog därför upp det, och då han af solens höjd drog den approximativa slutsatsen, att klockan måste vara omkring 9, stälde han sitt ur på denna timme.

Gideon Spilett ämnade följa hans exempel, men ingeniören hejdade honom nu, i det han fattade hans hand och sade:

— Nej, vänta, min kära Spilett! Er klocka visar ju ännu Richmonds-tid, eller hur?

— Ja, Cyrus.

— Följaktligen är er klocka stäld efter denna stads meridian, hvilken i det närmaste är densamma som Washingtons.

— Alldeles!

— Nå väl, ställ den då inte! Nöj er med att draga upp den mycket ordentligt, men rör inte vid visarna. Det kan bli oss till nytta.

— På hvad vis då? — tänkte matrosen.

Man åt, och det så grundligt, att hela återstoden af vildt och piniefrön strök med. Men Pencroff var ingalunda orolig deröfver. Man skulle förse sig med nya förråd under vägen. Top, hvars portion blifvit mycket afknappad, skulle nog uppspara något nytt vildbråd bland buskarna. Dessutom tänkte matrosen helt enkelt bedja ingenjören göra krut åt dem samt ett eller två jagtgevär, och han trodde, att detta ej skulle mötas af någon svårighet.

Då man lemnade platån, föreslog Cyrus Smith sina kamrater, att de skulle följa en annan väg hem till Spiseln. Han önskade nemligen taga i närmare skärskådande denna Grants sjö inom dess prägtiga träddram. Man följde därför kammen af en bland de bergarmar, mellan hvilka, efter all sannolikhet, upprann den å, som närde sjön. I sina samtal begagnade nu nybyggarna endast de nya benämningarna, hvarigenom i hög grad underlättades deras tankeutbyte. Harbert och Pencroff — den ena ung, den andra en smula barnslig — voro förtjusta, och under vandringen sade matrosen:

— Kors, Harbert, hvad det här går bra! Alldeles omöjligt att gå vilse, min gosse, ty antingen vi följa vägen från Grant-sjön eller vi gå till Barmhertighetens flod genom Den fjerran vesterns skog, skola vi ovilkorligen uppnå Stora Utsigts-platån och följaktligen Unions-bugten.

Nybyggarna hade kommit öfverens om, att de, utan att dock behöfva gå tillsammans i tät trupp, ej skulle aflägsna sig för långt från hvarandra. Helt säkert bebodde några farliga djur de täta skogarna på ön, och försigtigheten bjöd att vara på sin vakt. För det mesta gingo Pencroff, Harbert och Nab förut, med Top i spetsen, och det förståndiga djuret genomsnokade de minsta gömslen. Korrespondenten och ingenjören vandrade tillsammans för sig, Gideon Spilett färdig att anteckna allting, Cyrus Smith tyst nästan hela tiden och endast då afvikande från vägen, när han ville taga upp än ett, än ett annat föremål, ett mineral eller en växt, som han stoppade i fickan utan att säga något derom.

— Hvad f-n är det han går der och plockar? — mumlade Pencroff. — Jag må titta hur mycket som helst, så ser jag ingenting, som det lönar mödan att bocka sig för.

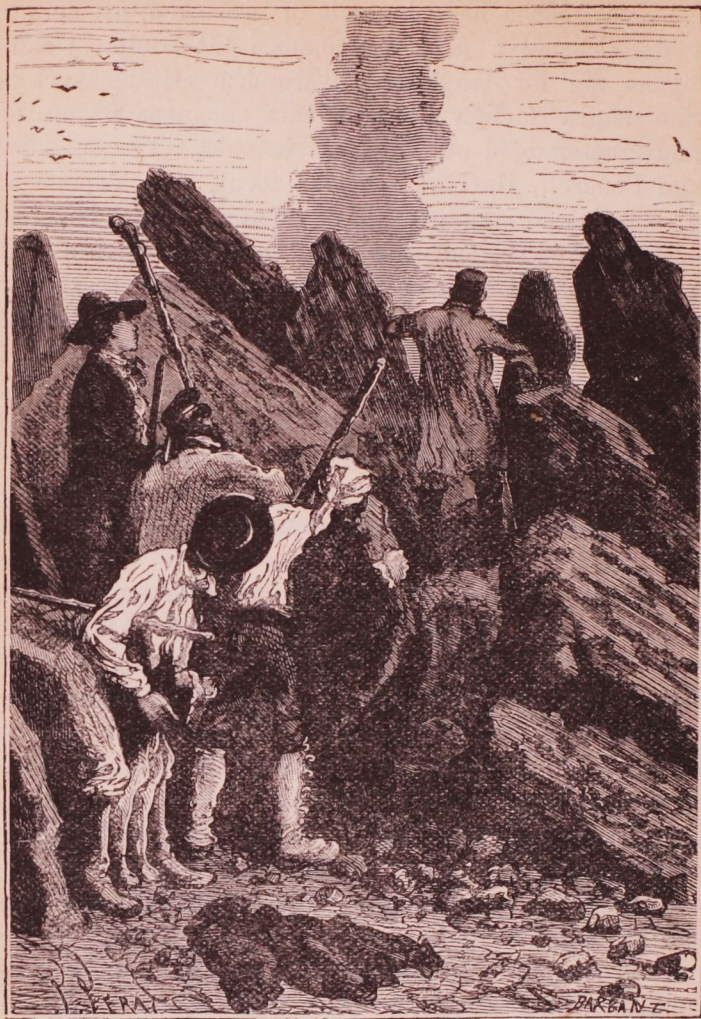
Framemot kl. 10 vandrade den lilla truppen utför de sista sluttningarna på Franklins berg. Ännu syntes öfverallt blott buskar och enstaka träd. Man gick öfver en gulaktig, med kalk öfverdragen och omkring en mil lång slätt, hvilken utbredde sig framför skogsbrynet. Denna slätt, som på somliga ställen var mycket sönderskuren, var öfversållad med stora block af denna basalt, som, enligt hvad Bischoff iakttagit, behöfver trehundra-femtio millioner år för att stelna. Der syntes emellertid intet spår af lava, ty denna hade företrädesvis utgjutit sig öfver sluttningarna i norr.

Cyrus Smith trodde sig således utan hinder kunna uppnå ån, hvilken enligt hans åsigt borde rinna under träden, i skogsbrynet vid slätten; i detsamma såg han Harbert plötsligt komma tillbaka, under det att Nab och matrosen gömde sig bakom klipporna.

— Hvad är det, min gosse? — frågade Gideon Spilett.

— En rök, — svarade Harbert. — Vi ha sett en

En rök, svarade Harbert (sid. 135).

rök uppstiga mellan klipporna på hundra stegs afstånd från oss.

— Menniskor på detta ställe! — utropade korrespondenten.

— Låtom oss undvika att visa oss, innan vi veta, med hvem vi ha att göra, — svarade Cyrus Smith. — Fins det infödingar på denna ö, så snarare skyr än vill jag dem något. Hvar är Top?

— Framför oss.

— Och han skäller inte?

— Nej.

— Det var besynnerligt. Låtom oss emellertid försöka att locka honom tillbaka.

Inom några ögonblick hade ingenjören, Gideon Spi-lett och Harbert förenat sig med sina kamrater och liksom de gömt sig bakom basaltblocken.

Derifrån sågo de mycket tydligt, huru en rök uppsteg hvirflande i luften, en rök, hvars gulaktiga färg var högst karakteristisk.

Top, som hans husbonde kallade tillbaka med en svag hvissling, lydde, och görande ett tecken åt sina följeslagare, att de skulle stå stilla, smög sig Cyrus Smith fram mellan klippblocken.

Örörliga afvaktade nybyggarna med en viss oro resultatet af denna rekognoscering, då plötsligt Cyrus Smith ropade dem till sig. De skyndade genast fram till honom, dervid de strax möttes af en oangenäm lukt, som uppfylde atmosfären.

Ingenjören behöfde blott känna denna lukt, om hvars orsak man ej kunde misstaga sig, för att ana, hvarifrån denna rök kom, som i början hade måst oroa honom, och detta icke utan skäl.

— Det är naturen ensam, — sade han, — som består denna eld, eller rättare, denna rök. Det är blott en svafvelkälla, som ger oss tillfälle att låta våra struphufvuden genomgå en ordentlig kur.

— Godt! — utbrast Pencroff. — Skada blott, att jag inte har ondt i halsen!

Nybyggarna styrde nu sina steg mot det ställe, hvarifrån röken höjde sig. Der sågo de en källa, hvars

vatten, som innehöll svafvelväte, flöt ymnigt mellan klip-porna och gaf från sig en stark lukt.

Cyrus Smith fann detta vatten oljaktigt för känseln, då han stack ner handen deri. Han tog sedan litet på tungan och fann dess smak vara något sötaktig. Hvad angår dess temperatur, ansåg han den vara $+ 37^{\circ}$ Cels. Då Harbert frågade honom, hvarpå han grundade denna beräkning, svarade han:

— Helt enkelt derpå, mitt barn, att, då jag stack ned min hand i detta vatten, kändes det hvarken varmt eller kallt. Dess temperatur är alltså densamma som människokroppens, hvilken är omkring $+ 37^{\circ}$ Cels.

Då svafvelkällan icke kunde blifva nybyggarna till någon verklig nytta, styrde de kosan mot det täta skogs-brynet, dit de hade blott några hundra steg.

Såsom man förmodat, framflöt bäcken, strid och klar, mellan höga stränder af röd jord, hvars färg för-rådde närvaron af jernoxid. Med anledning häraf gaf man genast åt detta vattendrag namnet Röda ån.

Det var blott en bred, djup och klar, af bergvatt-net bildad bäck, hvilken — här flytande fredligt öfver sanden, der nedbrusande öfver klippblock eller nedstör-tande i kaskader — tog kosan mot sjön med en längd af $1\frac{1}{2}$ mil och med en bredd, vexlande mellan 10—15 meter. Dess vatten var sött, hvaraf man kunde förmoda, att så äfven var fallet med sjöns — en lycklig omständighet, för den händelse att man på dess stränder skulle finna en lämpligare bostad än Spiseln.

Hvad beträffar de träd, som på en sträcka af några hundratal fot nedåt mynningen beskuggade åns strän-der, hörde de nästan alla till de släkten, som öfverflöda i Australiens eller Tasmaniens tempererade jordbälte, och icke till de barrträd, som uppfylde den några mil från Stora Utsigts-platån belägna, redan undersökta delen af ön. Vid denna tid på året, i början af April månad, som i denna hemisfer motsvarar Oktober, d. v. s. i bör-

jan af hösten, hade de ännu icke fält sina löf. Det var egentligen kasuarträd och *Eucalyptus*, af hvilka några den följande våren borde lemna ett sockerhaltigt manna, fullkomligt likt Orientens. Lundar af australiska cedrar syntes äfven på slätterna, hvilka voro beklädda med detta höga gräs, som man på Nya Holland kallar *tussac*; men kokospalmen, hvarpå Stilla hafvets ögrupper öfverflöda, tycktes saknas på denna ö, hvars latitud utan tvifvel var för låg för detta träd.

— Hvilken otur! — utbrast Harbert. — Ett så nyttigt träd, och som har så vackra nötter!

Hvad angår foglarna, flögo de i stor mängd mellan eucalypternas och kasuarträdens temligen smala grenar, hvilka icke besvärade deras flygt. Svarta, hvita eller grå kakaduor, stora och små papegojor, hvilkas fjädrar skiftade i alla regnbågens färger, i grönt och rött skimrande små foglar, alla dessa tyckte man sig se genom ett prisma, der de flaxade omkring under ett bedöfvande kackel.

Plötsigt uppstämades i ett busksnår en besynnerlig konsert af skärande stämmor. Efter hvartannat hörde nybyggarna fogelsång, fyrfota djurs läten och ett slags ljud, som de skulle kunnat tro bana sig väg öfver en infödings läppar. Glömmande den vanligaste försigtighets grundsatser, hade Nab och Harbert störtat fram mot detta snår. Till all lycka fans der hvarken något fruktansvärdt djur eller någon farlig inföding, utan helt enkelt ett halft dussin af dessa gäckande och sjungande foglar, som kallas bergsfasaner. Några skickligt måttade käppslag gjorde slut på den stojande konserten, och man hade nu ett förträffligt villebråd till qvällsvarden.

Harbert signalerade äfven präktiga dufvor med bronsfärgade vingar, somliga prydda med en ståtlig kam, andra prunkande i grönt liksom deras slägtingar i Port Macquarie; men det var omöjligt att komma åt dem, lika litet som de korpar och skator, hvilka i skaror flydde sin kos.

Ett skott med fint hagel skulle hafva fält en hekatomb af dessa foglar, men jägarna hade ännu icke tillgång på andra vapen än stenar och käppar, och dessa primitiva anfallsmedel voro naturligtvis alldeles otillräckliga. Denna deras vapens otillräcklighet visade sig ännu tydligare, då en skara fyrfotingar i språng på trettio fot, riktiga flygande däggdjur, flydde bort öfver busksnåren med sådan vighet och i så höga skutt, att man skulle kunnat tro dem liksom ekorrar kasta sig från det ena trädet till det andra.

— Känguruer! — utropade Harbert.

— Kan man äta dem? — frågade Pencroff.

— Ja, stufvade, — svarade korrespondenten, — kunna de mäta sig med det bästa villebråd.

Gideon Spilett hade knappt hunnit framsäga dessa, Pencroff sporrande ord, förrän matrosen, åtföljd af Nab och Harbert, kastade sig i känguruernas spår. Förgäfves ropade Cyrus Smith dem tillbaka. Det borde också vara fruktlös möda att förfölja detta elastiska vildbråd, hvilket studsade såsom en boll. Efter fem minuters kapp-löpning voro de två jägarna nära att mista andan, och känguruflocken försvann i småskogen. Äfven Top hade haft lika liten framgång.

— Herr Smith, — sade Pencroff, då ingenjören och korrespondenten hade förenat sig med honom, — ni inser väl nu, att ni oundgängligen måste skaffa oss skjutgevär. Är detta möjligt?

— Kanske, — svarade ingenjören, — men vi skola genast börja med att göra bågar och pilar, och jag betvivlar inte, att ni skola bli lika skickliga i att handtera dem som australiska jägare.

— Pilar, bågar, — sade Pencroff med en föraktfull min. — Det kan passa för barn.

— Var lagom stursk, min vän Pencroff, — svarade korrespondenten. — Bågar och pilar ha under århundraden varit tillräckliga att dränka världen i blod. Krutet

förskrifver sig endast från i går, och kriget är olyckligtvis lika gammalt som människoslägtet!

— Det är, på min ära, sant, herr Spilett, — inföll matrosen, — och jag pratar jemnt alltför fort. Ber om ursäkt!

Under tiden höll Harbert, dertill drifven af kärleken till sin älsklingsvetenskap, naturalhistorien, ett föredrag öfver känguruerna.

— För öfrigt, — sade han, — ha vi nu haft att göra med den art, som är svårats att fånga. Det var jettar med långhårig, grå pels; men om jag inte bedrager mig, fins det svarta och röda känguruer, klipp-känguruer, känguru-råttor, som det är lättare att bemäktiga sig. Man räknar ett dussin arter af dem.

— Harbert, — inföll nu matrosen förnumstigt, — för mig fins det blott en enda känguruart, stekspettskängurun, och det är just den, som olyckligtvis fattas oss i detta ögonblick.

Man kunde icke afhålla sig från att skratta åt mäster Pencroffs nya klassifikation. Den käcka matrosen kunde icke dölja sin förargelse öfver, att han ej hade något annat att bjuda på till middag än fasaner, men lyckan skulle väl en annan gång visa sig honom bevågare.

Top, som kände, att hans intressen stodo på spel, begaf sig ut och snokade öfverallt med en instinkt, som fördubblats af en ursinnig aptit. Man kunde nästan taga för gifvet, att, om han kom öfver något villebråd, skulle han deraf lemna så godt som ingenting öfrigt åt jägarna, och att han nu jagade för egen räkning; men Nab släppte honom icke ur sigte, och han gjorde rätt deri.

Framemot klockan 3 försvann hunden bland buskarna, och låga grymtningar tillkännagåfvo snart, att han fått fatt i något djur.

Nab skyndade till stället, och nu fick han mycket riktigt se Top begärligt hålla på att sluka en fyrfoting,

som det tio minuter senare skulle hafva varit omöjligt att igenkänna i Tops mage. Men till all lycka hade hunden kommit öfver en hel kull; han hade slagit tre flugor i en smäll, och två andra gnagare — de ifråga-varande djuren tillhörde denna ordning — lågo strypta på marken.

Nab återvände jublande, hållande i hvardera handen en af dessa gnagare, som voro något större än en hare. Deras pels var gul med grönaktiga fläckar, och deras svans befann sig blott i rudimentärt tillstånd.

Amerikanska medborgare kunde icke tveka att åt dessa gnagare gifva deras rätta namn. Det var "maras", ett slags aguti och något större än deras släktingar i de tropiska regionerna, verkliga amerikanska kaniner, med långa öron och käkarna på hvarje sida beväpnade med fem oxeltänder, hvarigenom just de skilja sig från agutin.

— Hurrah! — utbrast Pencroff. — Här ha vi steken. Nu kunna vi återvända hem!

Den för ett ögonblick afbrutna marschen återtog nu. Röda ån rullade alltjemt sitt klara vatten under det hvalf, som bildades af kasuar-, banksias- och jettelika gummiträd. Praktfulla liliacer reste sig till en höjd af sex meter. Andra, för den unga naturforskaren obekanta buskarter, hängde ut öfver ån, hvars sakta brus man hörde mellan dess grönskande stränder.

Emellertid vidgade sig ån märkbart, och Cyrus Smith var böjd för att tro, att man snart skulle uppnå dess mynning. Vid deras utträde ur en tät dunge vackra träd, visade den sig också plötsligt för dem.

Nybyggarna hade uppnått vestra stranden af Grantsjön. Det lönade verkligen mödan att närmare betrakta landskapet. Denna vattenyta, hvars omkrets var omkring sju mil, och hvars ytinnehåll utgjorde 200 hektar, låg inbäddad i en ram af olikartade träd. I öster syntes genom en grönskande ridå, pittoreskt uppdragen på några ställen, en glittrande hafshorisont. Den mot norr lindrigt

konkavt böjda stranden bildade en skarp kontrast mot sjöns nedre spetsiga del. Talrika vattenfoglar uppehöll sig på stränderna af denna lilla Ontario, hvori dess amerikanska namnes "tusen öar" representerades af en på några hundratals fots afstånd från södra stranden öfver vattenytan uppskjutande klippa. Der lefde tillsammans flere par kungsfiskare; sittande uppmärksamma och orörliga på någon sten, lurade de på de förbisimmande fiskarna, störtade sig ibland i vattnet, uppgifvande ett gällt skri, och då de åter visade sig, höllo de sitt rof i näbben. Dessutom kråmade sig på stränderna och på klippan gräsänder, pelikaner, sumphönor, rödnäbbar, philedoner med tånglik tunga och en eller två af dessa ståtliga lyrsvansar, i hvilkas böjda stjert de yttersta fjädrarna likna de behagfullt svängda uppståndarna af en lyra. Vattenet i sjön var sött, klart och något svart, och af här och der synliga bubblor samt af koncentriska cirklar, som skuro hvarandra på vattenytan, kunde man gissa till, att der var ganska godt om fisk.

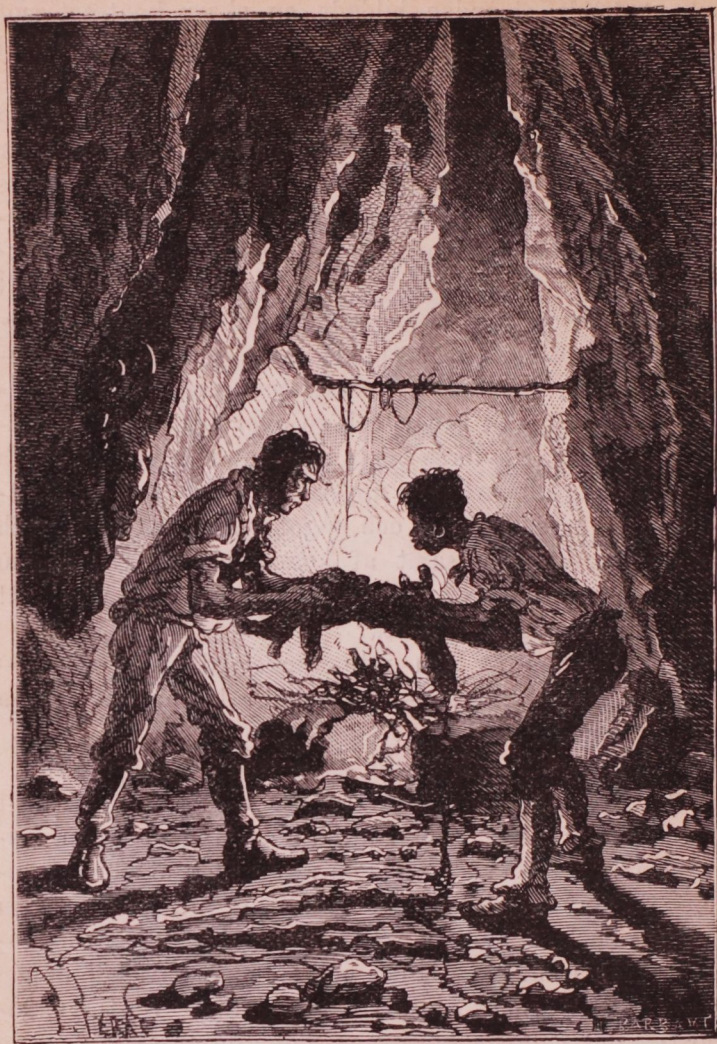
— Minsann är den inte vacker, den här sjön! — utbrast Gideon Spilett. — Man skulle kunna trifvas bra på dess stränder!

— Det skola vi också! — svarade Cyrus Smith.

Då nybyggarna ville återvända till Spiseln utan ått göra några krokvägar, styrde de sina steg mot den vinke, som bildades i söder genom föreningen af sjöns stränder. Ej utan svårighet banade de sig väg genom dessa snår och buskar, hvilkas grenar aldrig förr blifvit undanböjda af en menniskas hand, och sålunda närmade de sig kusten i riktning mot Stora Utsigts-platån. De tillryggalade två mil i denna kosa, och sedan de passerat de sista träden, visade sig för deras blickar platån, beklädd med tjockt gräs, och der bakom det oändliga hafvet.

För att återkomma till Spiseln behöfde de endast vandra öfver platån en mil i sned riktning och nedstiga vid den bugt, som bildades af första krökningen af Barm-

Nab och Pencroff fingo köksbestyren på sin lott (sid. 145).

hertighetens flod. Men ingenjören ville förvissa sig om, huru och hvarigenom sjöns öfverflödiga vatten uttömdes, hvarför undersökningen fortsattes under träden $1\frac{1}{2}$ mil

längre mot norr. Sannolikt fans någonstades ett aflopp, och utan tvifvel borde detta anträffas i granitmuren. När allt kom omkring, var denna sjö intet annat än en ofantlig behållare, som ån småningom fylde, och dess öfverflödiga vatten måste taga kosan till hafvet genom något fall. Om så var förhållandet, trodde ingenjören, att man möjligen kunde begagna sig af detta fall och låna dess kraft, som nu förspildes utan nytta för någon. Man följde alltså stranden af Grant-sjön och besteg sedan platån, men efter att hafva tillryggalagt än en mil i denna riktning, hade Cyrus Smith ännu icke lyckats upptäcka afloppet, hvilket emellertid måste finnas.

Klockan var nu half fem. Förberedelserna till midnatten fordrade, att nybyggarna begåfvo sig hem. Den lilla truppen vände därför om, och följande den venstra stranden af Barmhertighetens flod, ankommo Cyrus Smith och hans kamrater till Spiseln.

Der gjorde man nu upp eld, och Nab och Pencroff, hvilka naturligtvis fingo köksbestyren på sin lott, den ena i sin egenskap af neger, den andra därför att han var sjöman, stekte utan uppskof agutierna, af hvilka man tog rundligt för sig.

Efter slutad måltid upptog Cyrus Smith, just då hvar och en ämnade gå till hvila, ur sin ficka några bitar mineralier af olika slag, men han sade endast:

— Mina vänner, detta är jernmalm, detta svafvelkis, detta lera, detta kalk, detta kol. Se der, hvad naturen skänker oss, och se der hennes del i det allmänna arbetet. I morgon begynna vi vår!

TRETTONDE KAPITLET.

Hvad man finner på Top. — Tillverkning af bågar och pilar. — Ett tegelbruk. — Brännugnen. — Olika slags kökskärl. — Den första grytan. — Malörten. — Sydkorset. — Vigtig astronomisk observation.

— Nå, hvar skola vi börja, Cyrus? — Frågade Pencroff ingenjören om morgonen den följande dagen.

— Från början, — svarade Cyrus Smith.

Och det var verkligen "från början", som dessa nybyggare voro tvungna att begynna. De egde ej alls de för verktygs åstadkommande oundgängliga redskap. Dessutom fattades dem tid, emedan de måste omedelbart tillfredsställa sin tillvaros behof, och om de, dragande fördel af den vunna erfarenheten, icke behöfde uppfinna något, så måste de dock förfärdiga allt. Deras jern, deras stål förefans ännu blott såsom mineral, deras krukmakerigods blott såsom lera, deras linne och kläder såsom textila ämnen.

Det bör likväl sägas, att dessa nybyggare voro *män* i ordets vackraste och fullaste bemärkelse. Ingenjör Smith kunde icke till sin hjälp hafva fått mera intelligenta, hängifna och nitiska kamrater. Han hade frågat dem. Han visste, hvad de dugde till.

Då Gideon Spilett, en mycket skicklig korrespondent, hade lärt allt för att kunna yttra sig om allt, borde han med sitt hufvud och sin hand kunna kraftigt befordra öns kolonisering. Han skulle icke rygga tillbaka för någon uppgift, och då han var passionerad jägare, skulle han göra ett yrke af hvad som hittills för honom varit blott ett nöje.

Harbert, den raska gossen, skulle genom sina betydande insigter i naturvetenskapen verksamt befrämja det allmänna bästa.

Nab var den förkroppsligade uppoffringen. Fyndig, intelligent, outtröttlig, stark och begåfvad med en jern-

helsa, var han något hemmastadd i smedsyrket och skulle utan tvifvel blifva kolonien till mycken nytta.

Hvad beträffar matrosen Pencroff, hade han seglat på alla haf, varit timmerman vid skeppsvarfven i Brooklyn, skräddarebiträde på örlogsfartyg, trädgårdsmästare och jordbrukare under permissionstiderna o. s. v.; såsom sjöman var han lämplig för allt, kunde göra allt.

Det skulle sannerligen hafva varit svårt att hop-samla fem män, som voro mera passande att kämpa mot ödet, mera förvissade om att triumfera öfver detsamma.

— Från början — hade Cyrus Smith sagt. Och denna början, hvarom ingenjören talade, det var åstad-kommandet af en apparat, hvilken kunde användas till råämnenas omgestaltning. Man vet, hvilken rol värmen spelar i dessa omvandlingar. Bränslet — ved eller stenkol — kunde genast användas. Det behöfdes sålunda blott att bygga en ugn för att nyttja detsamma.

— Hvertill skola vi begagna denna ugn?

— Till att bränna de lerkärl, vi behöfva, — svarade Cyrus Smith.

— Och hvaraf skola vi göra ugnen?

— Af tegel.

— Och tegel?

— Af lera. Framåt, mina vänner! För att undvika transporter skola vi uppslå vår verkstad på sjelfva produktionsorten. Nab får skaffa oss lifsmedel, och det skall inte fattas oss eld att koka födoämnen.

— Nej, — svarade korrespondenten, — men om lifsmedlen komma att tryta oss i brist på jagtredskap!

— Ack, om vi ändå hade bara en knif! — utbrast matrosen.

— Än se'n? — frågade Cyrus Smith.

— Än se'n! Då skulle det inte stå länge på, förrän jag gjort en båge och pilar, och vildbrådet skulle öfverflöda i köket!

— Ja, en knif, en hvass skifva . . . — sade ingeniören liksom om han talat för sig sjelf.

I detsamma fästes hans blickar på Top, som sprang fram och tillbaka på stranden.

Plötsligt lifvades Cyrus Smiths blick.

— Kom hit, Top! — ropade han.

Hunden kom springande på sin husbondes kallelse. Denne fattade hans hufvud mellan sina händer, och sedan han aftagit djurets halsband, bröt han sönder det i två delar och sade:

— Se här två knifvar, Pencroff!

Matrosen svarade med två hurrarop. Tops halsband var gjordt af en tunn skifva härdadt stål. Det behöfdes således ej mer än att hvässa denna stålskifva mot ett stycke sandsten och derefter göra eggen ännu skarpare på finare sandsten. Detta slags sten anträffades i öfverflöd på kusten, och två timmar senare utgjordes nybyggets verktygsförråd af två skarpa stålblad, som det hade varit lätt att förse med ett starkt skaft.

Eröfringen af detta första verktyg — en i sanning oskattbar eröfring, och som kom lägligt — helsades som en triumf.

Man bröt upp. Det var Cyrus Smiths afsigt att återvända till vestra stranden af sjön, der han den föregående dagen varseblifvit den lera, hvaraf han tagit med sig prof. Man styrde alltså kosan utesom stranden af Barmhertighetens flod, öfvervandrade Stora Utsigtsplatån, och efter att hafva tillryggalagt på sin höjd fem mil, anlände man till en öppen plats i skogen tvåhundra steg från Grant-sjön.

Under vägen hade Harbert upptäckt ett träd, af hvars grenar Sydamerikas indianer göra sina bågar. Det var "crejimba", tillhörande palmernas familj, och som icke bär ätliga frukter. Långa och raka grenar afbrötos och afqvistades, hvarefter de skuros så, att de blefvo tjockare på midten och smalnade af mot ändarna, och nu

återstod blott att finna en växt, hvaraf bågsträngen kunde fås. Man påträffade också en sådan i några exemplar af en art, tillhörande familjen *Malvaceæ*, *Hibiscus heterophyllus*, som har anmärkningsvärdt sega fibrer, dem man skulle kunna jämföra med djursenor. Pencroff fick alltså ganska kraftiga bågar, till hvilka fattades ingenting annat än pilarna. Dessa var det lätt att göra af raka, styfva och släta grenar, men spetsen på dem — något ämne, som kunde ersätta jernet — var det ej så lätt att åstadkomma. Pencroff menade dock, att, sedan han gjort sin del af arbetet, skulle slumpen göra det öfriga.

Nybyggarna hade nu ankommit till den trakt, som de undersökt den föregående dagen. Marken utgjordes af det slags lera, hvaraf man begagnar sig för tillverkning af tak- och murtegel, och som följaktligen var särdeles passande till det försök, man nu ernade föra till ett lyckligt slut. Saken var ej förenad med någon svårighet. Det behöfdes ej mer än att genom tillsats af sand göra denna lera magrare, forma teglen och bränna dem öfver en eld.

Vanligtvis pressas murteglén i formar, men ingenjören nöjde sig med att göra dem för hand. Hela den dagen och den följande användes till detta arbete. Sedan leran blifvit uppblandad med vatten samt nybyggarna ältat den med sina fötter och händer, delades den i lika stora tegel. En van arbetare kan på tolf timmar, utan maskin, slå ända till 10,000 murtegel; men på sina två arbetsdagar medhunno de fem tegelslagarna på Lincolnön icke mer än 3,000, hvilka utlades i rader på marken, der de fingo ligga så länge, att de hunno torka fullkomligt och kunde brännas, d. v. s. efter tre eller fyra dagar.

Den 2 April företog sig Cyrus att bestämma öns läge.

Qvällen förut hade ingenjören, tagande vederbörlig hänsyn till strålbrytningen, noggrant antecknat, hur myc-

ket klockan var, då solen försvann vid horisonten. Denna morgon antecknade han lika noggrant tiden, då den åter visade sig. Mellan denna ned- och uppgång hade förflutit elfva timmar och trettiosex minuter. Alltså skulle solen denna dag passera meridianen precis sex timmar och tolf minuter efter sin uppgång, och den punkt på himmelen, der den komme att befinna sig i detta ögonblick, skulle vara norr*.

Vid sagda tid fixerade Cyrus Smith denna punkt, och genom att sätta två träd, det ena framför det andra, i rät linie med solen erhöll han en oföränderlig meridian för sina vidare operationer.

De två dagar, som föregingo tegelbränningen, använde man till att förse sig med bränsle. Grenar afbrötos i grannskapet, och alla vindfällena under träden uppsamlades. Detta hindrade ej, att man samtidigt härmed jagade smått i trakten, och detta så mycket mer, som Pencroff nu förfogade öfver några dussin ganska skarpspetsade pilar. Det var Top, som anskaffat spetsarna genom att komma hem med ett piggsvin, hvilket, fastän medelmåttigt såsom villebråd, dock egde ett obestridligt värde genom sina taggar. Dessa fästes stadigt i ändan af pilarna, och den gifna rigtningen bibehölls derigenom, att man i deras andra ända inkilade kaka-duafjädrar. Det dröjde icke länge, förrän korrespondenten och Harbert blefvo ganska skickliga bågskyttar. Både behåradt och befjädradt villebråd fans alltså i öfverflöd i Spiseln — vattensvin, dufvor, agutier, tjädrar o. s. v. Största delen dessa djur sköts i den del af skogen, som låg på venstra stranden af Barmhertighetens flod, och åt hvilken man gaf namnet Jakamar-skogen, till minne af den fogelart, som Pencroff och Harbert förföljt under sin första utflygt.

---

* Vid denna tid af året och på denna latitud visade sig solen verkligen kl. 5 t. 48 m. på morgonen och gick ned kl. 6 t. 12 m. e. m.

Detta villebråd äts färskt, men skinkorna af vattensvinet konserverades genom rökning öfver en eld af sur ved, sedan man aromatiserat dem medelst välluktande blad. Emellertid var dock denna särdeles stärkande föda beständigt stek på stek, och våra nybyggare skulle säkert känt sig lyckliga, om de hört en simpel gryta puttra på eldstaden, men man måste vänta tills grytan blef tillverkad och följaktligen ugnen bygd.

Under dessa utflygter, hvilka företogos endast inom en ganska inskränkt omkrets från tegelslageriet, kunde jägarna iakttaga färska spår efter storväxta djur med starka klor, men det var dem omöjligt afgöra, hvilka arter de tillhörde. Cyrus Smith anbefalde dem därför den ytterligaste försigtighet, ty man kunde förmoda, att skogen inneslöt farliga vilddjur.

Och han gjorde rätt deri! En dag sågo verkligen Gideon Spilett och Harbert ett djur, som liknade en jaguar. Lyckligtvis anföll det dem icke, ty i sådant fall skulle de kanske icke kommit undan utan allvarsamma sår. Gideon Spilett lofvade sig sjelf, att, så snart han fått ett ordentligt vapen d. v. s. ett af dessa gevär, hvilka Pencroff påyrkat —, skulle han föra ett hårdnackadt krig mot vilddjuren och rensa ön från dem.

Under dessa få dagar gjordes i Spiseln inga anordningar för större bekvämlighet, ty ingenjören ämnade upptäcka eller, om så behöfdes, bygga en lämpligare bostad. Man nöjde sig med att på sanden i gångarna utbreda mossor och torra blad, och på dessa temligen primitiva bäddar njöto de uttröttade nybyggarna en ostörd hvila.

Äfven beräknades, huru många dagar nybyggarna tillbragt på Lincoln-ön från deras landstigning der, och sedermera hölls regelbunden räkning deröfver. Den 5 April, som var en onsdag, hade tolf dagar förgått, sedan stormen kastat de skeppsbrutna på denna kust.

I daggryningen den 6 April samlades ingenjören och

hans kamrater på den öppna plats, hvarest tegelbränningen skulle försiggå. Naturligtvis måste denna operation ega rum i fria luften i stora block, sammansatta af råtegel, så att dessa sjelfva bildade masugnarna. Bränslet, som bestod af risknippor, uppstaplades på marken, och omkring detsamma lades flera hvarf torra råtegel, som snart bildade en stor kub, i hvars sidor draghål anbragtes. Detta arbete räckte hela dagen, och först på aftonen antändes risknippona.

Denna natt lade sig ingen, och man vakade omsorgsfullt öfver, att elden blef jemnt underhållen.

Bränningen varade fyrtiåtta timmar och lyckades fullkomligt. Sedan måste man låta den upphettade massan svalna, och under tiden ditburo Nab och Pencroff, vägleda af Cyrus Smith, på ett galler af hopflätade trädgrenar flera bördor kalksten, som fans i öfverflöd norr om sjön. Sönderdelad af värmen, lemnade denna bergart en osläckt kalk, som var mycket fet, svälde ansenligt vid släckningen och var så ren, som om den frambragts genom bränning af krita eller marmor. Uppblandad med sand, som förminskar massans sammandragning, när den stelnar, lemnar denna kalk ett ypperligt murbruk.

Dessa olika arbeten hade till resultat, att ingenjören den 9 April förfogade öfver en ansenlig qvantitet alldeles färdig kalk och några tusental murtegel.

Man började alltså, utan att förlora ett ögonblick, bygga en ugn till bränning af det för de husliga behoven oundgängliga krukmakerigodset. Man lyckades utan alltför stor svårighet. Fem dagar derefter eldades ugnen med stenkol från det lager, som ingenjören funnit ligande i öppen dag vid mynningen af Röda ån, och de första rökwhirflarna uppstego ur en några och tjugu fot hög skorsten. Den öppna platsen var förvandlad till en fabrik, och Pencroff nästan trodde, att ur denna ugn skulle framgå alla den moderna industriens produkter.

Tills vidare brände nybyggarna vanligt krukmakeri-

Man tillverkade krukmakerigods (sid. 152).

gods, sådant som användes vid kokning af födoämnen. Förnämsta materialet dertill var sjelfva leran i jorden, hvartill Cyrus Smith lade litet kalk och kvarts. Denna

massa var alltså verklig piplera, hvaraf man gjorde grytor, koppar, hvilka formades på dertill lämpliga stentar, tallrikar, vattenkrukor och fat o. s. v. Dessa föremåls form var klumpig och bristfällig, men sedan de blifvit brända vid hög värmegrad, var köket i Spiseln försedt med ett anseeligt antal lika ypperliga kärl, som om vid deras tillverkning användts den vackraste kaolin.

Det bör här omnämnas, att Pencroff, nyfiken att få veta, om denna sålunda behandlade lera verkligen rättfärdigade benämningen "piplera", deraf gjorde några temligen klumpiga pipor. Han fann dem ypperliga, men tyvärr fattades honom tobak — äck, det var en stor försakelse för Pencroff!

— Men tobaken skall komma liksom allt det andra! — utropade han i ett utbrott af sin absoluta förtröstan på Cyrus Smith.

Dessa arbeten pågingo till den 15 April, och man inser, att denna tid användes samvetsgrant. Så länge nybyggarna voro krukmakare, gjorde de intet annat än lergods. Då Cyrus Smith ansåge det lämpligt att förvandla dem till smeder, skulle de också blifva smeder. Men alldenstund den följande dagen var en söndag, och till på köpet påskdagen, kommo de öfverens om att helighålla densamma genom att hvila med arbetet. Dessa amerikanare voro gudfruktiga menniskor, som samvetsgrant iakttago bibelns föreskrifter, och den belägenhet, hvari de befunno sig, kunda ej annat än stärka deras känslor af tillförsigt till all tings skapare.

Man återvände alltså definitivt till Spiseln den 15 April på aftonen. Återstoden af krukmakerigodset medtogs, och elden fick slockna i ugnen. Under hemvandringen inträffade en lycklig händelse, den nemligen, att ingenjören upptäckte ett ämne, som kunde ersätta fnöske. Man vet, att denna svampaktiga och sammetslena substans fås af en viss svamp af släktet *Polyporus*. Vederbörligt beredd, är den ytterst antändlig, isynnerhet om

den förut blifvit mättad med krut eller kokt i en salpeterlösning eller i en lösning af klorsyradt kali. Hitills hade man dock icke funnit någon af dessa polyporer, ej ens någon af dessa murklor, som kunna ersätta dem. Varseblifvande en växt, tillhörande *Artemisia*-släktet, till hvars förnämsta arter räknas malörten, åbrodden m. fl., ryckte ingenjören upp några stånd och räckte dem åt matrosen, sägande:

— Se här, Pencroff, något, hvaröfver ni skall bli glad!

Pencroff betraktade uppmärksamt den med långa silkeslena hår betäckta växten, hvars blad voro öfverdragna med ett ullaktigt dun.

— Kors, hvad är detta, hr Smith? — frågade Pencroff. — Goda Gud! Är det tobak?

— Nej, — svarade Cyrus Smith, — det är malört, eller *Artemisia*, såsom de lärda säga, men för oss skall det bli fnöske.

Vederbörligen torkad, utgjorde också denna växt ett särdeles eldfängdt ämne, allra helst då ingenjören sedermera hade dränkt den i en lösning af salpeter, hvaraf på ön funnos flera lager.

På aftonen samlades nybyggarna i den mellersta kammaren, der de intogo en ganska god qvällsvard. Nab hade kokat en gryta agutikött, en vattensvinskinka, hvartill man lade de kokta rotknölarna af *Caladium macrorhizum*, en ört, som under tropikerna skulle hafva uppnått dimensionerna af ett träd. Dessa rotknölar smakade förträffligt, voro särdeles närande och liknade nästan det ämne, som i England säljes under namn af Portland-sago, och till en viss grad kunde de användas såsom bröd, hvilket ännu fattades nybyggarna på Lincoln-ön.

Sedan Cyrus Smith och hans kamrater slutat qvällsvarden, gingo de, innan de lade sig att sofva, ned till stranden för att hemta frisk luft. Klockan var då 8 på aftonen. Natten tycktes blifva praktfull. Månen, som

varit full fem dagar förut, hade ännu icke gått upp, men horisonten försilfrades redan af dess milda och matta nyanser, som man skulle kunna kalla mångryningen. I södra zenith strålade de cirkumpolära konstellationerna, och mest bland alla detta Sydkors, som ingenjören några dagar förut helsat från spetsen af Franklins berg.

Cyrus Smith observerade en stund denna praktfulla konstellation, som vid sin spets och sin bas har två stjernor af första, på venstra armen en af andra och på högra en af tredje storleken.

Sedan ingenjören funderat en stund, frågade han den unga gossen:

— Harbert, ha vi inte i dag den 15 April?

— Jo, herr Smith, — svarade denne.

— Nå väl, om jag inte bedrar mig, är morgondagen en af de fyra dagar på året, då den verkliga tiden sammanfaller med medeltiden, d. v. s., mitt barn, att solen i morgon, på några minuter när, skall passera meridianen, just då våra klockor visa på tolf. Är det då vackert väder, tror jag mig kunna erhålla öns longitud med en skilnad af blott några grader.

— Utan instrument, utan sextant? — frågade Gideon Spilett.

— Ja, — svarade ingenjören. — Och alldenstund natten är klar, skall jag redan denna afton försöka erhålla vår latitud genom att beräkna Sydkorsets, d. v. s. södra polstjernans, höjd öfver horisonten. I insen väl, mina vänner, att vi för att kunna på allvar vidtaga förberedelser till vår bosättning ej få nöja oss blott med vissheten om, att detta land är en ö — vi måste äfven, så vidt möjligt är, lära känna, hur långt vår ö är belägen antingen från amerikanska kontinenten eller från den australiska, eller från Stilla hafvets förnämsta ögrupper.

— Om vi, — sade korrespondenten, — verkligen skulle ha blott hundra mil till en bebodd kust, vore det fördelaktigare att i stället för ett hus bygga en båt.

— Just därför, — återtog Cyrus Smith, — skall jag i afton försöka erhålla Lincoln-öns latitud, och i morgon skall jag vid middagstiden, om det är möjligt, beräkna dess longitud.

Om ingenjören haft en sextant, ett instrument, hvarmed man genom reflexion mycket noggrant kan mäta tvenne föremåls vinkelafstånd, skulle saken icke varit förenad med någon svårighet. Denna afton skulle han medelst polhöjden och den följande dagen medelst solens gång genom meridianen erhålla öns koordinater. Men då nu ett sådant instrument fattades honom, måste han ersätta det med något annat.

Cyrus Smith återvände därför till Spiseln. Vid skenet från eldstaden skar han två släta träribbor, hvilkas öfre ändar han sammanfogade så, att han fick ett slags cirkel, hvars ben kunde aflägsnas från eller närmas hvarandra. De båda ändarna sammanfästes medelst ett starkt akasia-törne, som han tog från bränslet i spiseln.

Då instrumentet var färdigt, gick ingenjören åter ut på stranden, men alldenstund han måste taga polhöjden öfver en tydligt aftecknad horisont, d. v. s. en hafshorisont, och Klo-udden bortskymde horisonten i söder, måste han uppsöka en lämpligare observationspunkt. Den bästa skulle tydligen hafva varit den del af kusten, som låg rakt mot söder, men för att komma dit måste han öfvergå Barmhertighetens flod, som nu var djup, och detta var förenadt med svårighet.

Cyrus Smith beslöt följaktligen att anställa sin observation på Stora Utsigts-platån, hvars höjd öfver hafsytan han ämnade beräkna den följande dagen på ett enkelt sätt med tillhjälp af den elementära geometrien.

Nybyggarna begåfvo sig alltså upp på platån, tagande vägen upp efter venstra stranden af Barmhertighetens flod, och placerade sig ytterst på den del af pla-

tån, som låg i nordvest och sydost, d. v. s. den rad af nyckfullt formade klippor, som här begränsade floden.

Denna del af platån dominerade med några och femtio fot höjderna på högra flodstranden, hvilka sänkte sig ända ned till Klo-uddens spets och till öns södra kust. Intet hinder hejdade alltså blicken, hvilken omfattade horisonten i en halfcirkel från Klo-udden ända till Reptil-udden. I söder belyst af de första månstrålarna, stack denna horisont lifligt af mot himlen och kunde genomforskas ganska tydligt.

I detta ögonblick framträdde Sydkorset för observatorn i omvänd ställning, hvarvid stjernan α utgjorde dess bas, hvilken befinner sig närmare södra polen.

Denna konstellation har ej fått sin plats så nära den södra polen, som fallet är med Polstjernan i förhållande till den norra. Stjernan α befinner sig på ett afstånd från nämnda pol af omkring tjugusju grader, men Cyrus Smith visste detta och borde således i sin kalkyl fästa afseende vid denna distans. Derför observerade han den äfven i det ögonblick, den passerade meridianen under polen, hvilket förenklade hans operation.

Cyrus Smith rigtade alltså det ena benet af sin träcirkel på hafshorisonten och den andra på α , liksom han skulle hafva gjort med kikarna i en repetitör-cirkel, och afståndet mellan de två cirkelbenen gaf honom den vinkeldistans, som skilde α från horisonten. För att bevara den erhållna vinkeln orörlig, fäste han med törnen de två cirkelbenen vid en på tvären anbragt träribba, så att de ej kunde rubbas ur sitt läge.

Sedan detta var gjort, återstod blott att beräkna den erhållna vinkeln genom att reducera observationen till hafvets nivå i det att en korrektion gjordes för horisontens dalning, något som dock icke kunde ske, förrän man mätt platåns höjd. Värdet af denna vinkel skulle således gifva α :s höjd och följaktligen polens öfver horisonten, d. v. s. öns latitud, emedan latituden för en punkt

på jordklotet alltid är lika med polens höjd öfver denna punkts horisont.

Dessa beräkningar uppskötos till morgondagen, och när klockan var 10, voro alla försänkta i djup sömn.

FJORTONDE KAPITLET.

Granitmuren mätes. — Tillämpning af teoremet om likvinkliga trianglar. — Öns latitud. — Utflygt mot norr. — En ostronbank. — Förslag för framtiden. — Solen passerar meridianen. — Lincoln-öns koordinater.

Den följande dagen — den 16 April, påskdagen — lemnade nybyggarna Spiseln i daggryningen för att tvätta sitt linne och sina kläder. Ingeniören ämnade tillverka tvål, så snart han förskaffat sig de för denna tvålfabrikation erforderliga förnämsta materialierna, soda eller pottaska, fett eller olja. Den lika viktiga frågan om upphjelpandet af deras garderob skulle äfven behandlas på läglig tid och ort. I alla händelser borde deras kläder räcka ännu i sex månader, ty de voro starka och kunde motstå med kroppsarbete förenade ansträngningar. Men allt komme att bero på öns läge i förhållande till de bebodda landen. Det var detta, som skulle afgöras samma dag, om väderleken medgaf det. Den öfver en molnfri horisont uppgående solen förebådade dock en vacker dag, en af dessa herrliga höstdagar, som man skulle kunna kalla den varma årstidens sista afskedshelsningar.

Det gälde således att fullständiga den föregående dagens observationer genom att bestämma Stora Utsigtsplatåns höjd öfver hafsytan.

— Behöfver ni inte ett instrument, liknande det, som ni begagnade i går? — frågade Harbert ingeniören.

— Nej, min gosse, — svarade denne, — vi skola förfara på ett annat, men lika noggrant sätt.

Harbert, som tyckte om att få undervisning i allt, följde ingenjören, hvilken från granitmuren begaf sig ned ända till den sandiga stranden. Under tiden sysselsatte sig Pencroff, Nab och korrespondenten med olika göromål.

Cyrus Smith hade försett sig med en rak, tolf fot lång stör, hvilken han hade mätt så noggrant som möjligt genom att jemföra dess längd med sin egen, som han visste på håret. Harbert bar ett lodsnöre, hvilket Cyrus Smith anförtrött honom, d. v. s. en i ändan af en böjlig fiber fäst vanlig sten.

Då Cyrus Smith befann sig på ett afstånd från hafvet af tjugu och från granitmuren af omkring femhundra fot, neddref han stören två fot i sanden, och sedan han kilat den stadigt, lyckades han medelst lodet rigta den vinkelrätt mot horisonten.

Sedan detta var gjordt, lade han sig ned på marken tillräckligt långt bort, för att synlinien från hans öga skulle träffa på samma gång störens spets och kanten af granitmuren. Derefter markerade han noggrant denna punkt med en träpinne.

Derpå vände han sig till Harbert och sade:

— Känner du de första elementen af geometrien?

— Ja, något, herr Smith! — svarade Harbert, som ej ville lofva mer, än han kunde hålla.

— Då mins du väl, hvad som karakteriserar två likvinkliga trianglar?

— Ja, — svarade Harbert — Deras motsvariga sidor äro proportionella.

— Nå väl, min gosse, jag har nyss konstruerat två likvinkliga trianglar, båda två rätvinkliga. Den ena, den mindre, har till sidor den lodräta stören och linien, som tänkes dragen mellan träpinnen här och störens bas, samt till hypotenusan min synlinie. I den andra utgöras de två motsvariga sidorna af den lodräta granitmuren, hvars höjd vi skola mäta, och en linie mellan träpinnen och granitväggens bas, och äfven i denna triangel bildar min syn-

linie hypotenusan — hvilken måste vara en förlängning af den förra triangelns.

— Åh, jag har förstått er, herr Smith! — utbrast Harbert. — Liksom afståndet från träpinnen till störens bas är proportionellt med afståndet från träpinnen till granitmurens bas, så är äfven stångens höjd proportionell med murens höjd.

— Alldeles, Harbert, — svarade ingenjören, — och när vi uppmätt de två förstnämnda afstånden, behöfva vi blott, alldenstund vi känna störens höjd, uppställa en analogi, som skall ge oss murens höjd och bespara oss besväret att mäta den direkt.

De två horisontalafstånden bestämdes, äfvenledes med tillhjälp af stören, hvars höjd ofvan sanden var 3 meter.

Det förra afståndet — det mellan träpinnen och punkten, der stören neddrifvits i sanden — var $4\frac{1}{2}$ meter.

Det andra afståndet — det mellan träpinnen och granitmurens bas — var 150 meter.

Sedan dessa mätningar blifvit gjorda, återvände Cyrus Smith och den unga gossen till Spiseln.

Der framtog ingenjören en slät sten, som han funnit under sina föregående utflygter, ett slags skiffer, hvarå det var lätt att teckna siffror med en spetsig snäcka. På den uppsatte han följande analogi:

$$\begin{array}{rcl} 4,5 : 150 & = & 3 : x \\ 150 \times 3 & = & 450 \\ \frac{450}{4,5} & = & 100. \end{array}$$

Häraf syntes alltså, att granitmuren hade en höjd af etthundra meter.

Cyrus Smith tog nu instrumentet, som han gjort dagen förut, och hvars två ben gäfvom honom stjernan α :s vinkeldistans från horisonten. Han mätte mycket noggrant denna vinkelöppning på en cirkel, som han

delade i 360 lika delar. Denna vinkel var 10 grader. Om man härtill lägger de 27 grader, som skilja α från den antarktiska polen, och reducerar* den på platån gjorda observationen till havets nivå, så beräknas vinkelafståndet mellan polen och horisonten till 37 grader. Häraf slöt alltså Cyrus Smith, att Lincoln-ön var belägen på 37 grader sydlig latitud, eller, om man, med hänsyn till ofullkomligheten hos hans operationer, antog en missräkning på fem grader, att den måste ligga mellan tretiofemte och fyrtionde paralelen.

Återstod nu att finna longituden för att komplettera öns koordinater. Det var detta, ingenjören ville försöka samma dag på middagen, d. v. s. i det ögonblick, då solen skulle passera meridianen.

Det öfverenskoms, att denna söndag skulle användas till en vandring eller snarare till en undersökning af denna mellan sjöns norra ända och Haj-viken belägna del af ön, samt att man, om väderleken tillåte det, skulle utsträcka denna undersökning till Norra och Södra Mandibel-udden. Man skulle frukostera på sanddynerna och ej återvända hem förrän på aftonen.

Klockan half 9 på morgonen tog den lilla truppen kosan utefter sundet. På andra stranden, på Räddningens holme, promenerade gravitetiskt talrika foglar. Det var ett slags pingviner, lätt igenkännliga på sitt obehagliga läte, hvilket erinrar om åsnans skriande. Pencroff bedömde dem blott från ätbarhetens synpunkt, och det var med en viss tillfredsställelse han förnam, att deras kött, ehuru svartaktigt, mycket väl kunde förtäras.

Man kunde äfven se stora amfibier kräla på sanden, helt säkert sälar, hvilka syntes hafva valt holmen till tillflyktsort. Man kunde omöjligt anse dessa djurs kött såsom ett födoämne, ty dess oljaktighet gör det afsky-

* Denna reduktion är i sjelfva verket alls icke utförd vid ofvanstående beräkning och skulle gifva ett från 37 grader något afvikande tal. Hela kalkylen af granitmuren var följaktligen öfverflödig.

värddt. Emellertid observerade Cyrus Smith sålarna uppmärksamt, och utan att för sina kamrater tillkännagifva sin afsigt, sade han, att de med det snaraste skulle komma att göra ett besök på holmen.

Stranden, hvarpå nybyggarna gingo, var beströdd med oräkneliga musslor, af hvilka några skulle hafva utgjort en malakologs förtjusning. Men hvad som borde blifva dem till ännu större nytta, var en stor, i följd af ebbens synlig ostronbank, som Nab upptäckte mellan kliporna på ungefär fyra mils afstånd från Spiseln.

— Nab har inte förspilt sin dag! — utbrast Pencroff, när han varseblef banken, som sträcte sig utåt hafvet.

— Det är verkligen en lycklig upptäckt, — sade korrespondenten, — och om, såsom man påstår, hvarje ostron årligen lägger 50—60,000 ägg, skola vi ha ett outtömligt förråd i denna bank.

— Jag tror dock inte, att ostron äro en synnerligt närande föda, — sade Harbert.

— Nej, — svarade Cyrus Smith. — Ostronet innehåller blott mycket litet qväfve, och skulle en menniska lefva uteslutande deraf, så behöfde hon inte mindre än femton till sexton dussin om dagen.

— Godt! — inföll Pencroff. Vi kunna sätta i oss dussin på dussin, innan den här banken tar slut. Om vi skulle smaka på några till frukosten?

Utan att afvakta något svar på sitt förslag, som han på förhand mycket väl visste skulle blifva godkändt, lösgjorde matrosen, biträdd af Nab, en ansenlig quantitet af dessa mollusker. Man lade dem i ett slags nät af *Hibiscus*-fibrer, hvilket Nab gjort, och som redan innehöll det förnämsta af frukosten, hvarefter man fortsatte vandringen utefter kusten mellan hafvet och sanddynerna.

Litet emellanåt rådfrågade Cyrus Smith sin klocka för att passa på tiden för solobservationen, hvilken borde ske precis kl. 12.

Hela denna del af ön var högst ofruktbar ända till

den udde, som begränsade Unions-bugten på norra sidan, och som erhållit namnet Södra Mandibel-udden. Der såg man endast sand och musslor, blandade med lavagrus. Några hafsfoglar hade valt denna ödsliga kust till sitt tillhåll, såsom fiskmåsar, albatrosser och änder, hvilka senare med fullt skäl uppväckte Pencroffs lystnad. Han försökte att döda några af dem med sina pilar, men misslyckades, ty det var blott ytterst sällan de slogo ned på marken, hvarför han hade bort skjuta dem i flykten.

Häraf tog sig matrosen anledning att än en gång säga till ingeniören:

— Ni ser nu, herr Cyrus, att, ända tills vi få en eller två bössor, lemnar vår materiel åtskilligt öfrigt att önska!

— Mycket riktigt, Pencroff, — svarade korrespondenten, — men det beror blott på er! Skaffa ni oss jern till piporna, stål till låsen, salpeter, kol och svafvel till krutet, qvicksilfver och salpetersyra till knallhattarna och slutligen bly till kulorna, och Cyrus Smith skall göra oss gevär af prima kvalitet.

— Ack, — svarade ingeniören, — alla dessa ämnen finna vi utan tvifvel på denna ö, men ett skjutgevär är en ömtålig mekanism, och till dess åstadkommande behöfvas mycket väl arbetade verktyg. Men vi få se längre fram!

— Hvarför, — utropade Pencroff, — skulle vi kasta öfver bord alla vapnen, vi hade i gondolen, våra saker, ja, till och med våra pennknifvar!

— Om vi inte kastat ut dem, Pencroff, skulle ballongen kastat oss sjelfva i hafvet! — sade Harbert.

— Det ligger verkligen sanning i hvad du säger, min gosse! — svarade Pencroff.

Derefter togo hans tankar en annan rigtning, och han sade:

— Jag föreställer mig Jonathan Forsters och hans kamraters häpnad, då de morgonen efter vår flygt funno torget tomt och ballongen bortflugen!

— Hvad jag sist af allt bekymrar mig om, är att få veta hvad de tänkte då! — sade korrespondenten.

— Det var ändå jag, som fick den der idé! — inföll Pencroff med belåten uppsyn.

— En skön idé, Pencroff, — svarade Gideon Spilett skrattande, — och som bragt oss dit, der vi nu äro.

— Jag tycker mer om att vara här än i sydstatsmännens händer, — utbrast matrosen, — allra helst sedan herr Smith haft den godheten att åter förena sig med oss!

— Och det gör verkligen jag med! — svarade korrespondenten. — Dessutom — hvad fattas oss? Intet.

— Så vida inte — allt! — genmålde Pencroff, utbristande i skratt, och ryckte på de breda axlarna. — Men endera dagen skola vi finna någon utväg att komma härifrån!

— Och det kanske förr än ni tro, mina vänner, — sade nu ingenjören, — om Lincoln-ön ej är alltför långt aflägsen från en bebodd ögrupp eller en kontinent, och detta skola vi få veta inom en timme. Jag har inte någon karta öfver Stilla hafvet, men jag mins mycket väl, hur dess södra del ser ut. Latituden, som jag tog i går, förlägger Lincoln-ön mellan Nya Zealand i vester och Chilis kust i öster. Men afståndet mellan dem är allra minst sex tusen mil. Återstår alltså att bestämma, på hvilken punkt af detta vidsträckta haf ön befinner sig, och derom skall longituden straxt upplysa oss, såsom jag hoppas, temligen noggrant.

— Ligger inte, — frågade Harbert, — Pomotu-ögruppen i det närmaste under samma latitud som vår ö?

— Jo, — svarade ingenjören, — men afståndet mellan densamma och oss utgör mer än tolfhundra mil.

— Än ditåt då? — sade Nab, hvilken följde samtalet med ytterligt intresse, och pekade med handen mot söder.

— Ditåt — ingenting! — svarade Pencroff.

— Ja verkligen, ingenting! — tillade ingenjören.

— Nå väl, Cyrus, — frågade korrespondenten, — om Lincoln-ön befinner sig på ett afstånd från Nya Zea-land eller Chili af blott två- eller trehundra mil . . . ?

— Ja, — svarade ingenjören, — då skola vi i stället för att bygga ett hus skaffa oss en båt, och mästern Pencroff skall åtaga sig att manövrera den . . .

— Ja bevars, herr Smith, — utropade matrosen, — jag är genast färdig att agera kapten — så snart ni lyckats bygga en båt, tillräckligt stark att hålla sjön!

— Vi skola göra det, om det blir nödvändigt, — svarade Cyrus Smith.

Men under det dessa män, som icke misströdade om något, förde detta samtal, nalkades den timme, då observationen borde ega rum. Huru skulle Cyrus Smith konstatera solens passage genom meridianen utan något instrument? Det var en sak, som Harbert icke kunde fatta.

Observatörerna befunno sig nu på ett afstånd från Spiseln af sex mil, icke långt från den del af sandref-larna, der ingenjören blifvit återfunnen efter sin gåtfulla räddning. Man gjorde halt på detta ställe och rustade i ordning frukosten, ty klockan var nu half 12. Harbert gick att i ån straxt bredvid hemta sött vatten i ett krus, hvarmed han försett sig.

Härunder vidtog Cyrus Smith de för den astronomiska observationen nödiga förberedelserna. Han utvalde på den sandiga stranden ett ställe, som, i sig sjelf jemnt, hafvet vid sitt undansjunkande gjort fullkomligt slätt. Detta lager af mycket fin sand låg der såsom en spegel, och det ena sandkornet stack ej upp öfver det andra. Det betydde dessutom föga, om detta lager var horisontalt eller ej, och lika litet gjorde det, om den sex fot höga käpp, som nedstacks deri, stod lodrätt. Tvärtom böjde ingenjören den mot söder, d. v. s. i det solen motsatta väderstrecket, ty vi få icke glömma, att nybyg-

garna på Lincoln-ön just derigenom, att den låg i södra hemisferen, sågo dagens strålande stjerna beskrifva sin dagliga båge öfver norra och icke öfver södra horisonten.

Harbert fattade nu, huru ingenjören ämnade gå till väga för att konstatera solens kulmination, d. v. s. dess passage genom öns meridian eller, med andra ord, ställets middag. Detta skulle ske genom den från käppen på sanden fallande skuggan, ett medel, som, i brist på instrument, skulle låta honom temligen nära uppnå det resultat, han ville erhålla.

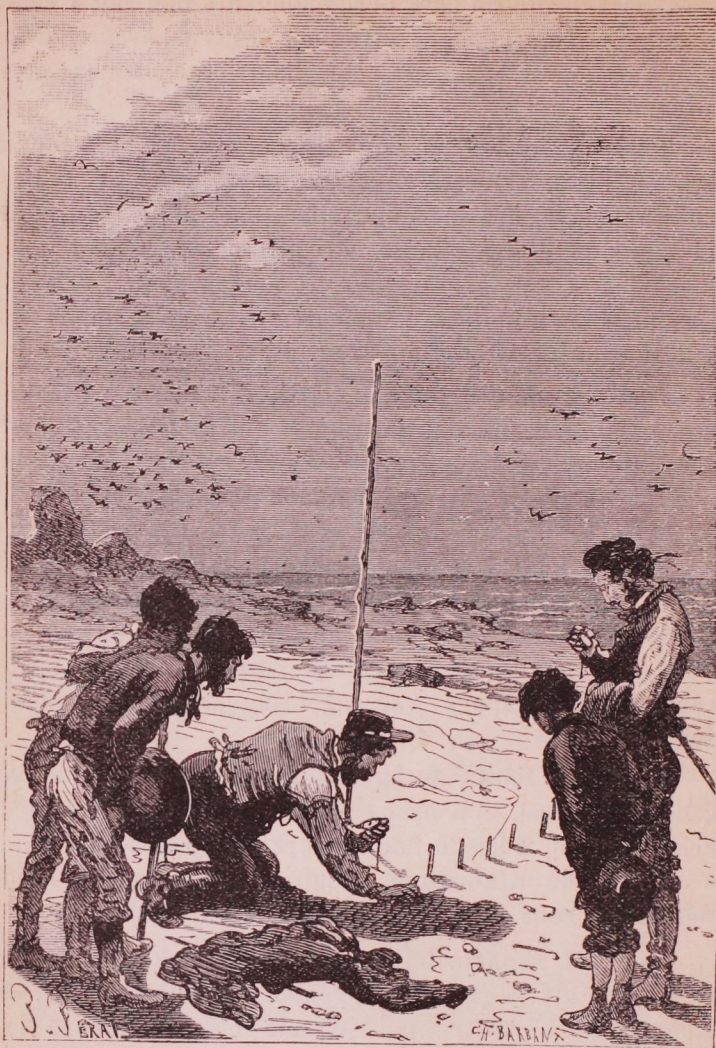
Just när denna skugga blef kortast, borde klockan vara på slaget 12, och det skulle blifva tillräckligt att följa slutpunkten af denna skugga för att finna det ögonblick, då den, efter att hafva minskats småningom, skulle åter börja förlängas. I det Cyrus Smith lutade sin käpp åt det solen motsatta väderstrecket, gjorde han skuggan längre, och följaktligen skulle dess modifikationer blifva lättare att konstatera. Ju längre visaren på ett ur är, desto lättare kan man följa rörelsen af dess spets. Skuggan från käppen var ingenting annat än en urvisare.

Då Cyrus Smith ansåg, att tiden var inne, lade han sig ned på knä, och med små träpinnar, dem han nedstack i sanden, började han utmärka käppskuggans gradvis fortgående afkortning. Lutade öfver honom, följde kamraterna hans förehafvande med största intresse.

Med sitt kronometerur i handen stod korrespondenten färdig att säga, hur mycket hans klocka var, då skuggan blef kortast. Man räknade dessutom denna dag den 16 April, en dag, då den verkliga tiden och medeltiden sammanfalla, hvarför den af Gideon Spilett angifna tiden skulle vara densamma som den i Washington, hvilket komme att förenkla kalkylen.

Solen framskred emellertid långsamt: skuggan från

Solen framskred emellertid långsamt (sid. 167).

käppen minskades småningom, och då Cyrus Smith tyckte sig märka, att den åter började förlängas, sade han:

— Hvad är klockan?

— En minut öfver fem, — svarade genast Gideon Spilett.

Nu återstod blott att uttrycka operationen i siffror. Ingenting var lättare. Skilnaden mellan Washingtons meridian och Lincoln-öns utgjorde, såsom man finner, i rundt tal fem timmar, d. v. s. att klockan var 12 på Lincoln-ön, då uren i Washington visade 5 e. m. Men under sin skenbara rörelse omkring jorden tillryggalägger solen en grad på fyra minuter, eller femton grader i timmen. Multipliceras nu femton grader med fem, så fås sjuttiofem grader.

Emedan alltså Washington ligger på $77^{\circ} 3' 11''$, eller i rundt tal sjuttiosju grader, räknadt från Greenwich-meridianen — hvilken amerikanarna liksom engelsmännen taga till utgångspunkt för longitudbestämningen —, blef deraf en följd, att Lincoln-ön låg sjuttiosju grader plus sjuttiofem grader vester om Greenwich-meridianen, d. v. s. under hundrafemtioandra graden vestl. long.

Cyrus Smith meddelade sina kamrater detta resultat, och sedan han äfven härvidlag liksom vid latitudens bestämmande tagit hänsyn till möjlig misräkning, trodde han sig kunna påstå, att Lincoln-ön låg mellan trettiofemte och trettiosjunde parallelen samt mellan hundrafemtioende och hundrafemtiofemte meridianen vester om Greenwich.

Den i följd af misstag vid observationen möjligen uppkomna skilnaden utgjorde, såsom man ser, fem grader i båda riktningarna, hvilket, efter sextio eng. mil på hvarje grad, kunde utgöra en misräkning af trehundra mil i latitud eller longitud.

Men denna misräkning borde icke utöfva något inflytande på det beslut, man måste fatta. Det var alldeles tydligt, att Lincoln-ön befann sig på så stort afstånd från hvarje land eller ögrupp, att man ej kunde våga tillryggalägga detsamma i en vanlig bräcklig kanot.

Enligt de anställda beräkningarna var det från Lin-

coln-ön till Taiti och Pomotu-ögruppen åtminstone 1,200 mil, till Nya Zealand mer än 1,800 mil och till amerikanska kusten mer än 4,500 mil!

Och då Cyrus Smith letade i minnet, kunde han omöjligen erinra sig, att i denna del af Stilla hafvet fans en ö med det läge, som bestämts för Lincoln-ön.

FEMTONDE KAPITLET.

Öfvervintringen bestämdt besluten. — Den metallurgiska frågan. — Besök på Räddningens holme. — Säljagt. — Ett piggsvin tillfångatages. — En sepgångare. — Den s. k. catalaneska metoden. — Tillverkning af jern. — Huru man får stål.

Den följande dagen, den 17 April, hann matrosen knappt vakna, förrän han vände sig till Gideon Spilett.

— Nå, — frågade han, — hvad skola vi göra i dag?

— Hvad Cyrus Smith anser bäst, — svarade korrespondenten.

Efter att hittills hafva varit tegelslagare och krukmakare, skulle ingenjörens kamrater nu blifva metallurger.

Efter frukosten den föregående dagen hade undersökningen af ön utsträckts ända till spetsen af Södra Mandibel-udden, dit det var nära sju mil från Spiseln. Der slutade den långa raden af sandreflar, och marken antog ett vulkaniskt utseende. Der såg man icke höga bergväggar, sådana som Stora Utsigts-platån, utan en bizarrt och nyckfullt formad strand, som begränsade den smala viken mellan de två Mandibel-uddarna, hvilka bestodo af de ur vulkanen uppkastade mineralierna. Sedan nybyggarna dröjt här en stund, vände de om hem och befunno sig vid nattens inbrott åter i Spiseln, men

de lade sig icke att sofva, förrän de definitivt afgjort frågan, om man skulle tänka på att lemna Lincoln-ön eller ej.

Det var ett ansenligt afstånd, dessa 1,200 mil, som skilde ön från Pomotu-ögruppen. Man kunde icke tillryggalägga denna sträcka i en kanot, allra helst vid den svåra årstidens annalkande, det hade Pencroff högtidligen förklarat. Och att bygga en simpel kanot var ett svårt arbete, ty man måste börja med att skaffa sig hammare, hackor, skarfyxor, sågar, borrar, hyflar o. s. v., hvartill åtgick någon tid. Det blef alltså beslutadt, att man skulle öfvervintra på Lincoln-ön och uppsöka en lämpligare bostad än Spiseln för att tillbringa vintermånaderna.

Framför allt gälde det att tillgodogöra sig de jernmalmlager, som ingenjören upptäckt i nordvestra delen af ön, och att förvandla denna malm såväl till jern som stål.

I allmänhet anträffas metallerna icke i jorden i rent tillstånd. För det mesta finner man dem förenade med syre eller svafvel. Af de två prof, som Cyrus Smith tagit hem med sig, var det ena magnetisk jernmalm och det andra svafvelkis eller svafvelbundet jern. Det var alltså den första, jernoxiden, som man måste reducera medelst kol, d. v. s. befria den från syret, för att få metallen i rent tillstånd. Denna reduktion försiggår genom glödning med kol. För att erhålla metalliskt jern ur den första föreningen mellan jern och syrgas (jernoxidulen) borttager man medelst kol syret; detta sker under mycket hög temperatur i s. k. masugnar. Härvid bildas visserligen jern, men samtidigt som det befrias från syret upptager det kol, så att en förening mellan jern och kol med ända till 4 à 6 procent af det senare uppstår; detta är gjutjern.

Men hvad behöfde Cyrus Smith? — Smidesjern och icke gjutjern, hvarför han måste eftersträfvat den hasti-

gaste reduktionsmetoden. Dessutom var den af honom insamlade malmen i sig sjelf i synnerlig grad ren och rik. Det var sådan malm, som anträffas i sammanhopade massor af gråsvart färg, gifver svart pulver, kristalliserar i form af regelbundna oktaedrar, utgör den naturliga magneten, och hvaraf i Europa fås dessa jernsorter af bästa kvalitet, hvarpå Sverige och Norge hafva så öfverflödande tillgång. Ej långt från detta lager befunno sig de af nybyggarna redan bearbetade stenkolslagren. Den omständigheten, att materialet för malmens behandling fans på så nära håll, underlättade naturligtvis processen i hög grad.

— Vi skola således, herr Smith, — sade Pencroff till ingeniören, — börja bearbeta jernmalmen?

— Ja, min vän, — svarade ingeniören, — och för detta ändamål skola vi till en början — jag tror, ni ej ha något deremot — jaga sälar på holmen.

— Jaga sälar! — utbrast matrosen och vände sig till Gideon Spilett. — Det behöfs då sälar för att göra jern?

— Ja, efter Cyrus Smith säger det! — svarade korrespondenten.

Men ingeniören hade redan gått ut ur Spiseln, och Pencroff rustade sig i ordning till säljagten utan att hafva fått någon annan förklaring.

Snart voro Cyrus Smith, Harbert, Gideon Spilett, Nab och matrosen samlade vid en punkt på den sandiga stranden, der vid inträffande ebb ett vad fans i sundet; jägarna kunde nu vandra öfver här, utan att vattnet nådde längre upp på dem än till knäna.

Det var alltså för första gången Cyrus Smith satte sin fot på holmen, och hans kamrater för andra, ty dit hade de ju blifvit kastade af ballongen.

Då nybyggarna stego upp på motsatta stranden, fäste några hundratal pingviner sina klara ögon på dem. Då jägarna voro beväpnade med käppar, skulle de lätt

kunnat döda dessa foglar, men de afstodo från detta onödiga blodbad, ty de måste akta sig för att skrämma de på några kabellängders afstånd från dem på sanden liggande sälarna. De gingo därför försigtigt framåt mot holmens norra spets öfver en mark, som var genomskuren af små raviner, i hvilka lågo en mängd bon, tillhöriga vattenfoglar. Utanför udden syntes stora, simmande, svarta punkter, dem man skulle kunnat taga för rörliga klippspetsar.

Det var dessa djur, som det gälde att fånga. Man måste låta sälarna komma upp i land, ty med sitt släta och hoptryckta hår samt spolformiga skapnad äro de ypperliga simmare och således svåra att fånga i vättnet, medan deremot, då de befinna sig på landbacken, deras korta och med simhud försedda fötter medgifva dem blott en föga hastig, krypande förflyttning.

Pencroff kände dessa djurs vanor, och han rådde därför, att man skulle vänta, tills de sträckt ut sig på sanden i solskenet, hvilket inom kort skulle försänka dem i djup sömn. Då borde man afskära dem återtåget till hafvet och med käpparna slå dem öfver nosen.

Jägarna gömde sig alltså bakom klipporna på stranden och väntade under tystnad.

En timme förgick, innan sälarna kröpo upp på sanden för att fördrifva tiden. Man räknade ett halft dusin. Pencroff och Harbert skilde sig nu från sällskapet för att kringgå norra udden af holmen och sålunda kunna afskära djuren återtåget. Samtidigt härmed smögo sig Cyrus Smith, Gideon Spilett och Nab utefter klipporna fram mot den blifvande krigsteatern.

Plötsligt uppdök matrosens höga gestalt. Pencroff gaf till ett rop. Ingenjören och hans två kamrater kastade sig nu, så fort de kunde, mellan hafvet och sälarna. Två af djuren, som blifvit hårdt slagna, qvarlågo döda på sanden, men de öfriga lyckades uppnå stranden och simma ut i hafvet.

— Här äro nu sälarna, ni ville ha, herr Smith! — sade matrosen, gående fram till honom.

— Godt! — svarade ingenjören. — Af dem skola vi göra blåsbälgarna i smedjan!

— Blåsbälgarna i smedjan! — utbrast Pencroff. — Se, det kan man kalla sälar, som ha tur!

Det var verkligen en för malmens smältning erforderlig blåsmaskin, som ingenjören tänkte göra af dessa djurs skinn. Sälarna voro af medelstorlek, ty deras längd öfversteg icke sex fot, och sedda framifrån liknade de hundar.

Då det var onödigt att belasta sig med en så stor tyngd som dessa två djurs, beslöto Nab och Pencroff att flå bytet på stället, medan Cyrus Smith och korrespondenten fullbordade holmens undersökning.

Matrosen och negern löste lyckligt sin uppgift, och tre timmar derefter hade Cyrus Smith till sitt förfogande två sälskinn, hvilka han ämnade använda sådana de voro och utan att garfva dem.

Nybyggarna måste emellertid vänta, tills hafvet sjunkit undan, och sedan de öfvervadat sundet, befunno de sig åter i Spiseln.

Det var ej ett ringa arbete att utspänna sälskinnen på träramarna, som skulle utgöra blåsbälgens stomme, och att sy ihop dem medelst fibrer, så att det i dem ej fanns alltför många hål, hvarigenom den magasinerade luften kunde strömma ut. Denna del af arbetet måste göras om flera gånger. Cyrus Smith hade ej andra verktyg än de två stålskifvorna, han fått af Tops halsband; men han var likväl så fyndig och hans kamrater bistodo honom med så mycken intelligens, att den lilla koloniens verktygsförråd tre dagar derefter ökats med en blåsbälg, som var bestämd att drifva in luft midt ibland malmen, när denna skulle behandlas medelst värme — ett oundgängligt vilkor för, att processen skulle lyckas.

Den 20 April på morgonen började "den metallurgiska perioden", såsom korrespondenten kallade den i sina anteckningar. Cyrus Smith hade, såsom vi veta, beslutit, att arbetet skulle försiggå vid sjelfva stenkols- och minerallagret. Men enligt hans iakttagelser lågo dessa lager vid foten af de från Franklin-berget i nordost utskjutande bergarmarna, d. v. s. på ett afstånd från deras bostad af sex mil. Man kunde således icke tänka på att återvända till Spiseln hvarje afton, hvarför ingenjören föreslog, att den lilla kolonien skulle tillbringa nätterna i ett skjul af trädgrenar, så att det viktiga arbetet kunde bedrivas både dag och natt. Sedan detta förslag gillats, bröt man upp tidigt på morgonen. På en bår buro Nab och Pencroff blåsbälgen samt ett ansenligt förråd af vegetabiliska och animaliska födoämnen, som man ämnade föröka under vandringen.

Vägen togs genom Jakamar-skogen, hvilken man genomvandrade i sned rigtning, från sydost mot nord-vest, der den var tätast. Nu måste man rödja en väg, som sedermera borde blifva den rakaste kommunikationsleden mellan Stora Utsigts-platån och Franklin-berget. Träden, hvilka tillhörde redan påträffade arter, voro ståtliga. Harbert upptäckte dock två nya, af hvilka Pencroff kallade det ena — drakblodsträdet — "morska purjolökar", ty trots sin högväxthet tillhörde det familjen *Liliaceæ*, liksom rödlöken, gräslöken, schalottenlöken och sparris. Dessa drakblodsträd hafva träaktiga rötter, hvilka äro förträffliga att äta, sedan de kokats, och lemna en särdeles välsmakande dryck, sedan de underkastats jäsning någon tid. Man insamlade ett förråd af dessa rötter.

Denna skogsvandring var lång. Den räckte hela dagen, men också fick man tillfälle att något närmare lära känna öns både fauna och flora. Top, som särskildt tagit faunan om händer, snokade mellan träden och buskarna och dref upp det ena villebrådet efter det andra.

Harbert och Gideon Spilett dödade med pilskott två känguruer och dessutom ett djur, som i hög grad liknade en igelkott och en myrslok — den förra, emedan det rullade ihop sig såsom ett klot och spände ut taggarna, den senare, emedan det hade gräfflor, lång och spenslig nos, som slutade med en fogelnäbb, och en lång, utsträckbar tunga, besatt med små taggar, hvaraf det begagnade sig för att kvarhålla insekterna.

— Men när han kommer i grytan, — invände naturligtvis Pencroff, — hvad liknar han då?

— Ett ypperligt stycke oxkött, — svarade Harbert.

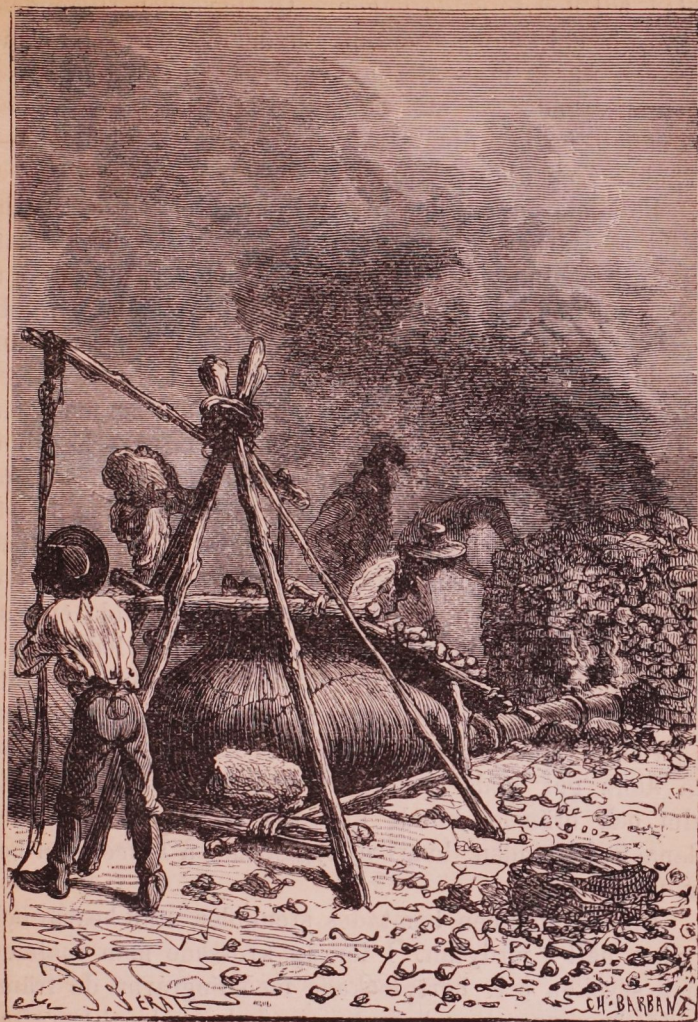
— Då begära vi ingenting vidare af honom, — svarade matrosen.

Under vägen varseblef man några vildsvin, hvilka dock icke gjorde min af att anfalla den lilla truppen, och det syntes, som om man icke behöfde frukta för ett möte med farliga vilddjur, då korrespondenten plötsligt i ett tätt busksnår på några stegs afstånd mellan de lägsta grenarna på ett träd såg ett djur, som han tog för en björn och han helt lugnt började rita af. Till all lycka för korrespondenten tillhörde djuret i fråga icke denna fruktansvärda familj inom hängångarna. Det var botten en sengångare, lika hög som en stor hund, med styft hår af smutsig färg, tassarna beväpnade med starka klor, hvilka tilläto den att klättra i träden och lifnära sig af deras blad. Sedan Gideon Spilett öfvertygat sig om sitt misstag, strök han öfver ordet "björn" under sin teckning och skref i stället "sengångare", hvarpå vandrigen fortsattes.

Klockan 5 e. m. gaf Cyrus Smith signal till rast. Man befann sig utanför skogen, vid början af de väldiga bergarmar, som stöttade Franklin-berget mot öster. På några hundra stegs afstånd flöt Röda ån, och följaktligen hade man icke långt efter drickbart vatten.

Det första, man grep sig an med, var att göra i ordning lägerplatsen. På mindre än en timme hade man

Operationen var svår (sid. 179).

af grenar, hopfästa med lianer, i skogsbrynet uppfördt en hydda, som, sedan flätverket tätats med lera, erbjöd tillräckligt skydd. De geologiska undersökningarna upp-

skötes till den följande dagen. Qvällsvarden tillagades, en prächtig eld flammade framför hyddan, stekspettet vändes, och kl. 8 lågo alla nybyggarna — undantagandes en, som vakade för att vidmagthålla elden, i händelse att något farligt djur ströfvade omkring i närheten — försänkta i en djup sömn.

Följande dagen, den 21 April, begaf sig Cyrus Smith, åtföljd af Harbert, på väg till det ställe, der han redan tagit ett malmprof. Han påträffade lagret i jordytan, nästan vid åns källor och vid foten af en bland bergets förgreningar i nordost. Denna på jern särdeles rika malm passade fullkomligt för den reduktionsmetod, som ingeniören ämnade använda, d. v. s. den catalaneska metoden, ehuru något förenklad, såsom den förekommer på Korsika.

Den egentliga catalaneska metoden erfordrar uppförandet af en liten masugn, i hvilken malmen och kolet, lagda skiftesvis i lager öfver hvarandra, förvandlas och reduceras. Men Cyrus Smith ville inbespara detta besvär och af malmen och kolet helt enkelt bilda en kubisk massa, midt in i hvilken han ämnade leda luften från sin blåsbälg. Helt säkert var det detta förfaringssätt som användes af Tubal-Kain och de första bergsmännen på jorden. Men hvad som lyckades Adams sonson, hvad som ännu gaf goda resultat i trakter öfverflödande på malm och bränsle, kunde ej annat än slå ut väl under sådana förhållanden, hvari nybyggarna på Lincoln-ön befunno sig.

Liksom malmen hemtades stenkolen utan besvär och på nära håll i jordytan. I förväg krossade man malmen i små stycken och bortplockade med fingrarna de främmande ämnena, som befunno sig å dess yta. Derefter lades kolen och malmen skiftesvis i en hög — såsom muraren lagervis uppför en mur. På detta sätt borde kolet, påverkadt af den ur blåsbälgen utdrifna luften, förvandlas till koloxid, som borttager syrgas från malmen och förvandlar den i metall.

Ingenjören förfor på följande sätt. I ena ändan på den af sälskinnen gjorda blåsbälgen insattes ett rör af eldfast lera, hvilket man gjort förut på samma gång som lergodset, och detta rör rigtades mot malmhögen. Satt i rörelse genom en mekanism, hvars särskilda delar bestodo af en ram, rep gjorda af växtfibrer och en tyngd, inpressade denna blåsbälg i malm- och kolmassan en luftquantitet, hvilken, på samma gång den höjde dess temperatur, äfven befordrade den kemiska process, hvarigenom jernet borde frambringas.

Operationen var svår. Det behöfdes nybyggarnas hela tålmod och uppfinningsförmåga, för att den skulle gå väl; men slutligen lyckades den, och det definitiva resultatet var en svamplik jernmassa, som måste hamras och vällas, d. v. s. smidas, så att derifrån skulle afskiljas den flytande slaggen. Det var tydligt, att den första hammaren fattades dessa improviserade smeder; men på det hela taget befunno de sig i samma ställning som den första bergsmannen, och de gjorde, hvad denne måst göra.

Den första jernklumpen försågs med skaft och användes såsom hammare till den andras smidning på ett granitstäd, och slutligen lyckades man erhålla ett groft, men användbart metallstycke.

Efter många ansträngningar och mödor hade man omsider den 25 April smidda flera jernstänger, hvilka förvandlades till verktyg, större och mindre tänger, hackor o. s. v., hvilket allt Pencroff och Nab förklarade vara alldeles förträffligt.

Men det var icke i sitt tillstånd af smidesjern, som denna metall kunde göra nybyggarna stora tjänster; detta gjorde den bäst förvandlad till stål. Men stålet är en förening af jern och kol, som erhålles dels af gjutjern genom att derifrån afskilja dess öfverflöd af kol, dels af smidesjern genom att dermed förena det kol, som fattas detsamma. Hvad som fås vid den förre proceduren, genom gjutjernets befriande från kol, är färskadt eller pudd-

ladt stål; hvad som erhålles genom den senare, medelst tillsats af kol till jernet, är cementstål, vanligen gjutstål kalladt.

Det var alltså detta senare, som Cyrus Smith företrädesvis borde söka tillverka, alldenstund han egde smidesjern. Detta lyckades honom genom att upphetta metallen med pulvriseradt kol i en degel af eldfast lera.

Sedan lät han med hammaren bearbeta detta stål, hvilket är smidbart både såsom upphettadt och kallt. Under Cyrus Smiths skickliga ledning gjorde Nab och Pencroff deraf eggjern, hvilka, upphettade till rödglödning och hastigt neddoppade i kallt vatten, blefvo förträffligt härdade.

Äfven gjordes andra verktyg, hvilka naturligtvis voro groft formade, såsom hyfveljern, yxor, hackknifvar, hackor, stålblad, som kunde förvandlas till sågblad, huggjern, skyfflar, hammare, spik o. s. v.

Omsider återvände smederna den 5 Maj, sedan den första metallurgiska perioden gått till ända, till Spiseln, och snart skulle nya arbeten berättiga dem att antaga en ny titel.

SEXTONDE KAPITLET.

Bostadsfrågan behandlad ånyo. — Pencroffs fantasier. — Undersökning norr om Grant-sjön. — Platåns norra rand. — Stor orm. — Södra ändan af sjön. — Top orolig. — Top ute och simmar. — Strid under vattnet. — Dugongen.

Man hade den 6 Maj, hvilken dag motsvarar den 6 November i norra hemisferen. Himlen var molnhöjd sedan några dagar tillbaka, och man måste nu taga sina mått och steg med hänsyn till en öfvervintring. Temperaturen hade ännu icke sänkt sig märkbart, och om man på Lincoln-ön haft att tillgå en termometer, skulle

den ännu i medeltal visat tio till tolf grader öfver nollpunkten. Detta medeltal kunde icke väcka öfverraskning, ty då Lincoln-ön med all sannolikhet låg mellan trettiofemte och fyrtionde parallelen i södra hemisferen borde den vara underkastad samma klimatiska förhållanden som Sicilien eller Grekland i norra. Men liksom i Grekland eller på Sicilien inträffar stark köld, hvilken framkallar snö och is, på samma sätt skulle otvifvelaktigt också Lincoln-ön vid den tid, då vintern der var strängast, erfara vissa sjunkningar i temperaturen, mot hvilka man borde skydda sig på förhand.

Om också kölden ej hotade ännu, var likväl regntiden nära förestående, och på denna för all hafvets oblidhet utsatta, midt i Stilla oceanen belägna ö borde stormarna blifva talrika och sannolikt förfärliga.

Frågan om en bekvämare bostad än Spiseln måste alltså begrundas allvarligt och lösas utan uppskof.

Pencroff hyste naturligtvis en viss förkärlek för den af honom upptäckta tillflygtsorten, men han insåg mer än väl, att man måste uppsöka en annan bostad. Spiseln hade redan förut, under omständigheter, som man torde erinra sig, blifvit hemsökt af hafvet, och man kunde icke åter utsätta sig för en dylik händelse.

— Dessutom, — tillade Cyrus Smith, hvilken denna dag samtalade med sina kamrater om dessa saker, — måste vi taga våra försigtighetsmått.

— Hvarför? — frågade korrespondenten. — Ön är inte bebodd.

— Jag förmodar det, — svarade ingenjören, — ehuru vi inte undersökt den i dess helhet, men jag befarar, att, om också inte menniskor finnas på denna ö, kunna farliga djur påträffas här i öfverflöd. Vi böra därför sätta oss i skydd mot möjliga anfall af dem och laga så, att icke en i sänder af oss är tvungen att vaka hvarje natt för att hålla elden vid lif. Och vidare, mina vänner,

måste vi förutse allt. Vår ö ligger i en del af Stilla hafvet, som ofta hemsökes af de malajiska piraterna.

— Hvad, — sade Harbert, — på sådant afstånd från allt land?

— Ja, mitt barn, — svarade ingenjören. — Dessa pirater äro på samma gång djerfva sjöfarare och fruktansvärda illgerningsmän, och följaktligen böra vi taga våra mått och steg mot dem.

— Nå väl, — sade Pencroff, — så skola vi befästa oss mot både de två- och fyrfotade vildarna. Men skulle det inte, herr Smith, vara skäl att utforska ön i alla dess delar, innan vi skrida till verket?

— Det vore allt bäst, — inföll Gideon Spilett, — hvem vet, om vi inte på motsatta kusten kunna finna en af dessa hålor, som vi hittills sökt förgäfves på denna sida af ön.

— Det är sant, — svarade ingenjören, — men ni glömma, mina vänner, att vi måste slå oss ned i närheten af rinnande vatten, och att vi från spetsen af Franklins berg ej kunnat i vester upptäcka hvarken en bäck eller en flod. Här deremot befinna vi oss mellan Barmhertighetens flod och Grants sjö, en stor fördel, som vi icke böra lemna obegagnad. Och dessutom är denna mot öster vettande kust ej såsom den andra utsatt för passadvindarna, som blåsa från nordvest i denna hemisfer.

— Låtom oss då, herr Smith, — inföll matrosen, — bygga ett hus på stranden af Grant-sjön. Nu fattas oss hvarken tegel eller verktyg. Sedan vi varit tegelslagare, krukmakare, gjutare och smeder, skola vi väl för f—n kunna bli murare också!

— Ja, min vän, men innan vi fatta ett afgörande beslut, böra vi se oss om. En bostad, som naturen skänkte oss fullt färdig, skulle bespara oss mycket arbete, och otvifvelaktigt komme den att erbjuda oss en ännu säkrare tillflyktsort än Spiseln, ty der vore vi

skyddade lika väl mot de inre som mot de yttre fienderna.

— Alldeles, Cyrus, — svarade korrespondenten, — men vi ha redan undersökt hela granitmassan på denna del af kusten, och deri fins inte ett hål, ej ens en remna!

— Nej, inte en enda! — tillade Pencroff. — Ack, om vi ändå kunde skaffa oss en bostad i denna granitmur vid en viss höjd, så att ingen nådde oss, det skulle vara präktigt! Jag tycker mig se det härifrån, den åt hafvet vettande fasaden, fem eller sex kamrar . . .

— Med fönster, så att dagern kommer in i dem! — inföll Harbert skrattande.

— Och en trappa att gå på dit! — tillade Nab.

— Ni skratta, — sade matrosen, — och hvarför då? Hvad ligger det för omöjligt i mitt förslag? Ha vi inte hackor? Kan inte herr Cyrus Smith göra krut att spränga med? Är det inte sant, herr Cyrus Smith, ni gör ju krut åt oss samma dag, vi behöfva det?

Cyrus Smith hade lyssnat till den entusiastiska Pencroff, medan denne utvecklade sina något fantastiska förslag. Att anfalla denna granitmassa, äfven med sprängskott, var ett Herkules-arbete, och det var verkligen ledsamt, att naturen icke gjort undan den värsta delen af arbetet. Men ingenjören svarade matrosen blott med ett förslag, att man skulle noga undersöka bergväggen från flodmynningen ända till hörnet, hvarmed den slutade i norr.

Man gick därför ut, och undersökningen anställdes med ytterlig noggrannhet på en sträcka af ungefär två mil, men ingenstädes syntes någon hålighet i den släta och tvärbranta bergväggen. De öfver densamma kringflaxande klippskarnas bon voro i sjelfva verket blott hål i sjelfva kammen och den oregelbundna kanten.

Detta var en ledsam omständighet, och hvad beträffar att anfalla denna granitmassa antingen med hacka

Top visade tecken till oro (sid. 189).

eller krut för att deri åstadkomma en tillräckligt stor hålighet, borde man icke tänka derpå. Slumpen hade gjort, att Pencroff på denna del af kusten upptäckt den

Top slungades upp i luften (sid. 191).

enda för tillfället beboeliga tillflygtsorten, d. v. s. Spiseln, som det nu var fråga om att öfvergifva.

Sedan nybyggarna slutat sin undersökning, befunno

de sig vid norra hörnet af granitmuren, der den öfvergick i de lindriga sluttningar, som upphörde på den sandiga stranden. Från detta ställe ända till dess yttersta gräns i vester utgjorde den blott ett slags sluttning, en massa af sten, jord och sand, som sammanhöllos af örter, buskar och gräs, med en lutning af endast fyrtiofem grader, men här och der stack graniten ännu upp i dagen. Öfver hvarandra syntes träddungar på dess sidor, som bekläddes af temligen tjockt gräs. Men längre gick icke växtligheten, och en lång sandslätt, som började vid foten af sluttningen, sträckte sig ända ned till hafsstranden.

Icke utan skäl förmodade Cyrus Smith, att det borde vara åt detta håll, sjön afbördade sitt öfverflödiga vatten i form af ett vattenfall. Den öfverflödiga vattenmassa, som tillfördes sjön genom Röda ån, måste hafva ett aflopp någonstädes. Men denna punkt hade ingenjören ännu icke funnit på den del af stranden, som han redan undersökt, d. v. s. från bäckens mynning i vester ända till Stora Utsigts-platån.

Cyrus Smith föreslog därför sina kamrater, att de skulle bestiga sluttningen, vid hvilken de nu befunno sig, och återvända till Spiseln öfver Utsigts-platån, sedan de undersökt sjöns norra och östra strand.

Förslaget antogs, och inom några minuter hade Herbert och Nab uppnått öfre platån. Cyrus Smith, Gideon Spilett och Pencroff följde efter något långsammare.

På tvåhundra stegs afstånd framglittrade mot dem mellan löfven den solbelysta vattenspegeln. Landskapet var förtjusande på detta ställe. De i gult skiftande träden erbjödo genom sin gruppering ögat ett underbart, skönt skådespel. Några gamla väldiga stammar, som åren kullstörtat, stucko genom sin svartaktiga bark starkt af mot gräsmattan. Der kacklade en hel verld af larmande kakaduor, verkliga spektra med rörelseförmåga, som hoppade från gren till gren. Man skulle kunnat

säga, att ljuset blott sönderdeladt i spektralfärgerna framträngde genom detta kaotiska vimmel.

I stället för att omedelbart begifva sig till sjöns norra strand togo nybyggarna en omväg kring platåns bryn, så att de uppnådde mynningen af ån på dess venstra strand. Det var en krok på högst en och en half mil. Vandringen var lätt, ty de långt från hvarandra stående träden lemnade dem fri passage. Man märkte lätt, att den fruktbara zonen upphörde här, ty växtligheten visade sig mindre kraftig än på hela den delen af ön, som låg mellan ån och Barmhertighetens flod.

Cyrus Smith och hans kamrater vandrade öfver denna för dem nya mark med en viss försigtighet. Deras enda vapen voro bågar, pilar och käppar, hvilka i ändan voro försedda med en jernspets. Emellertid kunde nybyggarna icke upptäcka något vilddjur, hvarför de förmodade, att dessa företrädesvis uppehöll sig i de tjocka skogarna i söder; men de blefvo icke dess mindre oangenämt öfverraskade, då de sågo Top stå framför en stor orm, som höll fjorton till femton fot i längd. Nab dödade reptilen med ett käppslag. Cyrus Smith undersökte den och förklarade, att den icke var giftig, ty den tillhörde en art, som ätes af infödingarna på Nya Zealand. Möjligt var dock, att andra arter funnos, hvilkas bett var dödligt, såsom dessa huggormar med klufven stjert, hvilka resa sig under vandrarens fot, eller dessa bevingade ormar, som kasta sig framåt med ytterlig hastighet. Sedan det första ögonblickets öfverraskning lagt sig hos Top, anstälde han jagt på ännu några ormar med en envishet, som gjorde hans husbonde orolig för honom, hvarför han också oupphörligt lockade hunden tillbaka.

Snart hade man uppnått Röda åns mynning. Nybyggarna igenkände på motsatta stranden den punkt, der de redan varit, då de gingo ned från Franklins berg. Cyrus Smith öfvertygade sig nu om, att åns vattenmassa var ganska anseelig; det var alltså nödvändigt, att na-

turen någonstädes gifvit den ett aflopp, och detta gälde det nu att upptäcka, ty otvifvelaktigt fans der ett vattenfall, hvaraf man skulle kunna begagna sig såsom mekanisk drifkraft.

Vandrande hvar och en som han ville, men utan att skiljas åt alltför mycket, styrde nybyggarna kosan ut efter sjöstranden, hvilken var särdeles brant. Sjön tycktes vara ytterst fiskrik, och Pencroff beslöt därför att göra sig några fiskdon, med hvilka han skulle inberga en rik skörd.

Till en början måste man gå om det skarpa hörnet i nordvest. Man skulle kunnat förmoda, att vattenafbördningen försiggick på detta ställe, ty sjöns ända nästan snuddade vid platåns bryn. Men der funno nybyggarna ingenting, hvarför de fortsatte att undersöka stranden, hvilken efter en lindrig böjning gick parallelt med kusten.

På denna sida var stranden mindre skogig, men några här och der strödda trädgrupper förhöjde landskapets pittoreska prägel. Grant-sjön sågs nu i hela sin utsträckning, och icke en vindfläkt krusade dess yta. Den i buskarna snokande Top uppskrämde skaror af olika slags foglar, som Gideon Spilett och Harbert helsade med sina pilar. En af dessa foglar träffades skickligt af den unga gossen och nedföll midt ibland vattenväxterna. Top kastade sig öfver den och kom tillbaka med en vacker simfogel af skiffergrå färg, med kort näbb, särdeles utveckladt pannben, framtårna försedda med en bred, flikig hud och vingarna kantade med en hvit rand. Det var en sothöna, af en stor rapphönas växt och tillhörande denna grupp af vadare med långa tår, som bildar öfvergången mellan vad- och simfoglarnas ordningar. På det hela taget ett sorgligt villebråd och med en smak, som lemnade åtskilligt att önska! Men helt säkert skulle Top visa sig mindre kinkig än sina husbönder, och det blef

öfverenskommet, att han skulle få sothönan till qvälls-
vard.

Nybyggarna följde nu östra stranden af sjön, och det borde icke dröja länge, förrän de uppnådde den redan undersökta delen af stranden. Ingeniören var särdeles förvånad, ty han kunde ingenstädes upptäcka något spår till aflopp för sjöns öfverflödiga vatten. Korrespondenten och matrosen talade med honom härom, och han dolde icke sin förvåning för dem.

I detta ögonblick visade Top, som hittills varit mycket lugn, tecken till oro. Den förståndiga hunden sprang fram och tillbaka på stranden, stannade sedan plötsligt och såg ned i vattnet, med en tass upplyft, såsom om han stått och lurat på något osynligt vildbråd; derefter skälde han ursinnigt, vädrade och tystnade tvärt.

Hvarken Cyrus Smith eller hans kamrater hade i förstone fäst någon uppmärksamhet vid Tops beteende; men snart skälde hunden så häftigt, att ingeniören icke kunde lemna det opåaktadt.

— Hvad är det, Top? — frågade han.

Hunden gjorde flera språng mot sin husbonde och visade en verklig oro, hvarpå han åter rusade ned till stranden. Plötsligt störtade han sig i vattnet.

— Ici, Top! — ropade nu Cyrus Smith, som icke ville, att hans hund skulle våga sig ut i detta misstänkta vatten.

— Hvad kan det vara? — frågade Pencroff och betraktade forskande vattenytan.

— Top har visst vädrat upp någon amfibie, — svarade Harbert.

— Helt säkert en alligator, — sade korrespondenten.

— Det tror jag inte, — inföll Cyrus Smith. — Alligatorerna träffas endast i trakterna närmare eqvatorn.

Top hade emellertid vändt om på sin husbonds kallelse och krupit upp på stranden, men han kunde icke

hålla sig stilla; han hoppade i det höga gräset, och ledd af sin instinkt, tycktes han följa något osynligt väsen, som dykt ned i sjön och höll sig utefter dess strand. Vattnet var dock lugnt, och ej den minsta krusning syntes på dess yta. Flera gånger stannade nybyggarna och fäste sina spejande blickar på vattnet. Intet syntes. Här var något hemlighetsfullt å färde.

Ingeniören blef i högsta grad nyfiken.

— Låtom oss fullfölja vår undersökning till slutet! — sade han.

En halftimme derefter hade de alla uppnått sjöns sydöstra hörn och befunno sig åter på sjelfva Stora Ut-sigts-platån. På denna punkt borde undersökningen af sjöstranden anses såsom afslutad; men det oaktadt hade ingeniören icke kunnat upptäcka, hvarest eller hur sjön afbördade sitt öfverflödiga vatten.

— Detta aflopp fins i alla fall, — upprepade Cyrus Smith, — och då det ej kan upptäckas vid stränderna, måste det finnas inne i granitmuren på kusten.

— Men fäster ni då, min kära Cyrus, någon vikt vid att få veta detta? — frågade Gideon Spilett.

— Ja, en ganska stor, — svarade ingeniören, ty om vattnet tager vägen genom granitmuren, kan möjligen der finnas någon hålighet, som det skulle vara lätt att göra beboelig, sedan vattnet blifvit afledt.

— Men är det inte möjligt, herr Smith, att vattnet går bort genom sjelfva sjöbottnen, — sade Harbert, — och att det föres till hafvet genom en underjordisk gång?

— Verkligen mycket möjligt, — svarade ingeniören, — och om så är, bli vi tvungna att bygga vårt hus sjelfva, eftersom naturen ej gjort undan åt oss de första arbetena.

Nybyggarna beredde sig alltså att öfver platån återvända till spiseln, ty klockan var nu 5 på eftermiddagen, men i detsamma visade Top åter tecken till oro. Han

skälde ursinnigt, och innan hans husbonde hann hålla honom tillbaka, störtade han för andra gången i vattnet.

Alla sprungo nu ned till stranden. Hunden befann sig redan på ett afstånd derifrån af mer än tjugu fot, och Cyrus Smith lockade honom ifrigt tillbaka, då i det samma ett ofantligt hufvud dök upp ur vattnet, hvilket icke tycktes vara djupt på detta ställe.

Harbert fann genast, att detta koniska hufvud med dess stora ögon, och som pryddes med mustascher af långt silkeslent hår, tillhörde ett slags amfibie.

— En sjö-ko! — utropade han.

Det var dock icke en sjö-ko, utan en individ af det slägte, som hör till hvalarnas ordning och kallas dugong.

Det ofantliga djuret hade kastat sig öfver hunden, hvilken förgäfves sökte undkomma det genom att simma tillbaka mot stranden. Tops husbonde kunde ingenting göra för att rädda honom, och innan Cyrus Smith ens fallit på samma tanke som Gideon Spilett och Harbert, nemligen att spanna sin båge, försvann Top, gripen af dugongen, under vattenytan. Med sitt spjut i handen ville Nab störta efter hunden för att bispringa honom, besluten att anfalla det fruktansvärda djuret till och med i dess eget element.

— Nej, Nab! — utbrast ingenjören, hållande tillbaka sin oförskräckta tjenare.

Emellertid pågick nere i vattnet en strid, en oförklarlig strid, ty under sådana förhållanden som dessa kunde Top synbarligen icke försvara sig; en strid, som måste vara förfärlig, att döma af den upprörda vattenytan; en strid, som ej kunde sluta med annat än hundens död! Men plötsligt såg man Top åter visa sig midt i en ring af skum. Slungad upp i luften af någon okänd kraft, kastades han tio fot öfver sjöns yta, föll ned midt i det djupt upprörda vattnet och stod snart — räddad såsom genom ett underverk — åter på stranden utan allvarsammare blessyrer.

Cyrus Smith och hans kamrater sågo utan att förstå något. En icke mindre oförklarlig omständighet — man skulle kunnat säga, att striden ännu fortsattes nere i vattnet! Utan tvifvel hade dugongen, anfallen af något stort djur, släppt hunden och slogs nu för egen räkning.

Men denna strid varade icke länge. Vattnet färgades rödt af blod, och uppdykande ur en skarlakansröd ring, som utvidgade sig alltmer, strandade en stund der-efter dugongens kropp på en liten sandbank i södra hörnet af sjön.

Nybyggarna sprungo åt detta håll. Dugongen var död. Den var ett ofantligt djur, femton till sexton fot lång och borde väga 1,500—2,000 skålpund. I dess hals gapade ett sår, som tycktes hafva blifvit gjordt med en hvass skifva.

Hvilken var den amfibie, som med detta förfärliga hugg kunnat döda den fruktansvärda dugongen? Ingen kunde besvara denna fråga, och temligen oroliga öfver denna händelse, återvände Cyrus Smith och hans kamrater till Spiseln.

SJUTTONDE KAPITLET.

Ännu en utflygt till Grant-sjön. — Den vägledande strömmen. — Cyrus Smiths förslag. — Dugongens fett. — Användning af svafvelkislagren. — Svafveljern. — Huru man gör glycerin. — Tvålen. — Salpeter. — Svafvelsyra. — Salpetersyra. — Det nya fallet.

Öfverlemnande åt Nab att laga frukosten, bestego Cyrus Smith och Gideon Spilett den följande dagen, den 7 Maj, Stora Utsigts-platån, samtidigt hvarmed Harbert och Pencroff vandrade uppefter flodstranden för att insamla mera bränsle.

Inom kort befunno sig ingenjören och korrespondenten vid den lilla sandbank i södra ändan af sjön, hvarpå

dugongen strandat. Redan hade fogelsvärmar slagit ned på denna köttmassa, och man företog sig nu att förjaga dem med stenkastning, ty Cyrus Smith ville förskaffa sig dugongens fett och använda detsamma till koloniens behof. Hvad beträffar djurets kött, kunde det utgöra en ypperlig föda, ty flerstädes på halfön Malacka gömmes det enkom för de infödda furstarnas räkning. Men detta var Nabs sak.

Cyrus Smith hade emellertid i detta ögonblick andra tankar i sitt hufvud. Hvad som händt Top den föregående dagen, hade icke gått ur hans sinne och sysselsatte oupphörligt hans tankar. Han ville genomtränga hemligheten med striden nere i vattnet och veta, hvilken släkting till mastodonterna eller andra hafsvidunder tillfogat dugongen det besynnerliga såret.

Alltså stod han der på sjöstranden och såg ned i vattnet med forskande blickar, men intet syntes i det lugna djupet, som gnistrade, belyst af den uppgående solens strålar.

Omkring den lilla sandbank, hvarpå dugongens kropp låg, var vattnet föga djupt; men härifrån sänkte sig sjöbottnen småningom, och man kunde förmoda, att djupet borde vara ansevärt midt i sjön, hvilken kunde betraktas såsom en ofantlig bål, fylld med Röda åns vatten.

— Nå väl, Cyrus, — frågade korrespondenten, — det tyckes mig, att denna sjö ej företer något misstänkt?

— Nej, min kära Spilett, — svarade ingenjören, — och jag vet inte, huru jag skall kunna förklara, hvad som hände i går.

— Jag tillstår, — återtog Gideon Spilett, — att det dugongen tillfogade såret är, minst sagdt, besynnerligt, och jag kan inte heller förklara, hur Top kunde kastas upp så kraftigt ur vattnet. Man skulle verkligen kunna tro, att han blifvit uppslungad af en stark arm, och att just samma arm, beväpnad med en dolk, sedan gifvit dugongen döden!

— Ja, — svarade ingenjören, som nu blifvit tankfull. — Här föreligger något, som jag inte kan fatta. Men förstår ni ännu, min kära Spilett, huru jag sjelf blifvit räddad, huru jag blifvit undanryckt vågorna och kommit öfver sandreflarna? Nej det gör ni inte? Äfven jag misstänker, att härunder ligger en hemlighet, som vi helt säkert skola upptäcka en dag. Låtom oss därför söka komma på det klara med dessa besynnerliga tilldragelser, men inte säga ett ord derom i våra kamraters närvaro. Låtom oss bevara våra iakttagelser för oss sjelfva och fullfölja vår uppgift.

Man vet, att ingenjören ännu ej kunnat upptäcka, hvar sjön afbördade sitt öfverflödiga vatten, och att han icke hade sett något spår, som antydde, att den öfversvämmande sina bräddar; ett aflopp måste således finnas någonstades. Cyrus Smith blef därför högst öfverraskad, då han urskilde en temligen tydlig ström. Han utkastade några träbitar och såg då, att de togo kosan mot södra hörnet af sjön. Han följde denna ström, gående på stranden, och ankom sålunda till södra ändan af sjön.

Der neddrogs vattnet, liksom om det helt plötsligt stupat ned i några remnor i botten. Cyrus Smith lade sitt öra intill vattenytan och lyssnade, och då hörde han mycket tydligt bruset från ett underjordiskt vattenfall.

— Här är det, — sade han, resande sig upp, — som vattnet har sitt aflopp; här tager det utan tvifvel vägen till hafvet genom en i granitmassan befintlig gång med hålör, af hvilka vi skola draga fördel. Godt, jag skall taga reda derpå!

Ingenjören afskar en lång trädgren och beröfvade den dess löf, och då han stack ned den i vinkeln mellan stränderna, upptäckte han, att i botten fans ett stort hål endast en fot under vattenytan. Detta hål var mynningen till det hittills förgäfves sökta afloppet, och så stark var strömmen, att grenen rycktes ur ingenjörens hand och försvann.

— Här ges intet tvifvel längre! — sade Cyrus Smith.
— Här är afloppets mynning, och denna mynning skall jag blotta.

— På hvad sätt? — frågade Gideon Spilett.

— Genom att sänka sjöns nivå tre fot.

— Och hur skall detta tillgå?

— Genom att ge sjön ett annat aflopp, som är större än detta.

— Hvar då, Cyrus?

— På den del af stranden, som befinner sig närmast kusten.

— Men det är en granitstrand! — inföll korrespondenten.

— Nå, så vill jag spränga den, denna granit, — svarade Cyrus Smith, — och då vattnet rinner undan, skall hålet blottas . . .

— Och ett fall bildas på stranden, — tillade korrespondenten.

— Ett vattenfall, som vi skola draga nytta af, — svarade Cyrus. — Kom, kom!

Ingeniören drog med sig sin kamrat, hvars tillförsigt till Cyrus Smith var så stor, att han ej betviflade, att försöket skulle lyckas. Och dock, huru göra en öppning i denna granitstrand — huru, utan krut och med ofullkomliga redskap, få i sär dessa klippor? Var ej den uppgift, ingeniören envisades att lösa, öfver hans krafter?

När Cyrus Smith och ingeniören åter inträdde i Spiseln, funno de Harbert och Pencroff sysselsatta med att aflassa vedflotten.

— Vedhuggarna ha snart slutat, herr Smith, — sade matrosen skrattande, — och när ni behöfver murare . . .

— Murare — nej, sådana behöfver jag inte, men väl kemister! — svarade ingeniören.

— Ja, — tillade korrespondenten, — vi ämna spränga ön i luften . . .

— Spränga ön i luften! — utbrast Pencroff.

— Ja, — till en del åtminstone! — svarade Gideon Spilett.

— Hören mig, mina vänner! — sade ingenjören.

Och nu delgaf han sina kamrater resultatet af sina iakttagelser. Enligt hans åsigt måste en större eller mindre hållighet finnas i granitmassan, som uppbar Stora Utsigts-platån, och han ville nu intränga dit. För detta ändamål måste han blotta öppningen, hvori vattnet nedstörtade, och följaktligen sänka sjön genom att gifva den ett rymligare aflopp. Häraf nödvändigheten för ingenjören att skaffa sig ett explosivt ämne, hvilket kunde åstadkomma en dugtig åderlåtning på någon annan punkt af stranden. Det var just, hvad Cyrus Smith ämnade försöka medelst de mineral, som naturen ställt till hans förfogande.

Det är obehöfligt att säga, med hvilken entusiasm alla, och isynnerhet Pencroff, omfattade detta förslag. Att använda stora medel, att splittra denna stenmassa, att skapa ett vattenfall, det var något, som slog an på matrosen. Och emedan ingenjören behöfde kemister, skulle Pencroff blifva lika skicklig kemist som murare eller skomakare. Han skulle blifva allt, hvad man ville, "till och med dansmästare", om det blefve nödvändigt, sade Nab.

Nab och Pencroff fingo derpå i uppdrag att fränskilja dugongens fett och konservera dess kött, hvilket var bestämdt till näringsämne. De begåfvo sig genast åstad, utan att ens begära någon vidare förklaring. Deras förtroende till ingenjören var oinskränkt.

Några ögonblick derefter togo Cyrus Smith, Herbert och Gideon Spilett kosan uppför flodstranden mot stenkolslagren, hvarest fans öfverflödande tillgång på dessa svafvelkislager, som anträffas i de yngsta öfver-

gångsformationerna, och hvaraf Cyrus Smith tagit prof hem med sig.

Hela dagen användes till att forsla en betydande kvantitet af denna kis till Spiseln, och om aftonen hade man flera tons deraf.

Den följande dagen, den 8 Maj, skred ingenjören till verket. Då dessa skiffrika, svafvelkishaltiga lager hufvudsakligen bestodo af kol, lerskiffer och svafveljern — detta senare i öfvervägande mängd —, gälde det att afskilja svafveljernet och så fort som möjligt förvandla det till något svafvelsyradt salt, och sedan detta var erhållet, skulle man derur utdraga svafvelsyran.

Detta var målet, dit man ville komma. Svafvelsyran är ett af de mest använda kemikalier, och ett folks betydenhet i industrielt hänseende kan mätas efter förbrukningen af detta ämne. Denna syra skulle sedermera blifva nybyggarna till största nytta vid ljustillverkning, vid garfning af hudar o. s. v., men för närvarande önskade ingenjören använda den till ett annat ändamål.

Bakom Spiseln utvalde Cyrus Smith ett ställe, och der jemnades marken omsorgsfullt. Här uppstaplade han en hög grenar och sönderhuggen ved, och der ofvanpå lades stycken af kisen, hvilka stöddes mot hvarandra; sedan betäcktes allt med ett tunnt lager af samma bergart, som förut blifvit krossad i bitar, så stora som en nöt.

Sedan detta var gjordt, sattes eld på veden, hvarifrån värmen meddelade sig åt den kolhaltiga skiffern, hvilken antändes, emedan den innehöll kol och svafvel. Derefter bildades af nya lager sönderstött kis en väldig hög, hvilken öfvertäcktes med jord och gräs, sedan man likväl förut lemnat några draghål, liksom om det varit fråga om att kola i mila.

Derpå lät man förvandlingen försiggå, och det behöfdes icke mindre än tio till tolf dagar för att svafveljernet och lerskiffern skulle förvandlas till jernsulfat och

aluminiumsulfat, ämnen, som äro lösliga, hvilket de andra, kiseln och askan, icke äro.

Under det denna kemiska process egde rum, lät Cyrus Smith sina kamrater uträtta andra göromål, hvarvid lades i dagen ännu större ifver, ja, nästan raseri.

Nab och Pencroff hade afskilt dugongens fett, hvilket de uppsamlade i stora lerkrus. Nu var det ingenjörens afsigt att från detta fett afsöndra en af dess beståndsdelar, nämligen glycerinen, genom att saponifiera fettet. Och för att nå detta mål var det tillräckligt att behandla fettet med soda och kalk eller kalk ensam. Sedan det ena eller andra af dessa ämnen sönderdelat fettet, skulle det deraf bilda en tvål och samtidigt afskilja glycerinen. Det var just denna glycerin, som ingenjören ville erhålla. Kalken fattades honom icke, såsom man vet; men genom behandlingen med kalk kunde han endast få kalktvål, som är olöslig och följaktligen oduglig, under det att deremot behandlingen med soda skulle lemna löslig tvål, hvilken kunde användas vid tvättningen af deras kläder. Såsom en praktisk karl borde Cyrus Smith därför hellre söka skaffa sig soda. Var detta svårt? Nej, ty på stranden funnos i öfverflöd sodaörter, *Mesembryanthemum* och en mängd tångarter. Man insamlade därför en stor mängd af dessa växter, lät dem först torka och brände dem sedan i gropar i fria luften. Förbränningen af dessa växter fortsattes i flera dagar, och resultatet blef en kompakt gråaktig massa, hvilken sedan långt tillbaka är känd under namnet "naturlig soda".

Derefter behandlade ingenjören fettet med soda, hvarigenom å ena sidan erhöles en löslig tvål och å andra det neutrala ämnet, glycerinen.

Men detta var icke allt. Vidare behöfde Cyrus Smith ett annat ämne, salpetersyradt kali, allmännare känt under namnet salpeter.

Cyrus Smith skulle hafva kunnat få detta ämne ge-

nom att sönderdela pottaska, hvilket lätt utdrages ur aska af landtväxter, med salpetersyra. Men salpetersyran fattades honom, och det var just denna syra, han nu till sist ville förskaffa sig. Till all lycka gaf naturen honom denna gång salpeter, utan att han behöfde anstränga sig vidare än att taga upp den. Harbert upptäckte ett lager deraf i norra delen af ön vid foten af Franklins berg, och han behöfde blott rena detta salt.

Dessa olikartade arbeten räckte i åtta dagar. De voro således afslutade, innan kisens förvandling till svafvelsyrade salter försiggått. Under de följande dagarna fingo nybyggarna tid att bränna eldfast krukmakerigods af plastisk lera och att bygga en särskildt inrättad tegelugn, hvilken skulle användas vid jernvitriolens destillering, då denna erhållits. Allt detta fullbordades framemot den 18 Maj, nästan samtidigt med att den kemiska reaktionen slutade. Väl ledda af ingenjören, hade Gideon Spilett, Harbert, Nab och Pencroff blifvit de skickligaste arbetare i världen. Dessutom är af alla läromästare nöden den, till hvilken man lyssnar mest, och som undervisar bäst.

Då kishögen var fullständigt förtärd af elden, nedlades i ett med vatten fylldt kärl resultatet af processen, hvilket bestod af svafvelsyrade salter af jernoxidul och lerjord, silikater och ett residuum af kol och aska. Man rörde om denna blandning, lät den stanna, hælde sakta af den och fick då en klar vätska, innehållande jernvitriol och aluminiumsulfat i upplöst form, medan de andra ämnena lågo qvar fasta, alldenstund de voro olösliga. Sedan slutligen en del af vattnet afrunnit, afsatte sig pulverformig jernoxid och kristaller af svafvelsyrad jernoxidul, och moderluten, d. v. s. den återstående vätskan, som innehöll svafvelsyrad lerjord, bortslogs. Kristallerna och det jemte dem afsatta gula pulvret torkades i luften (rostades).

Cyrus Smith hade alltså till sitt förfogande en tem-

ligen stor quantitet af dessa kristaller, hvarur han skulle utdraga svafvelsyran.

I den industriella praktiken erfordras det stora kostnader att tillverka svafvelsyra. Dertill behöfvas anse- nliga fabriker, särskilda verktyg, platina-kärl, blykam- rar, hvarpå syran ej kan inverka, och hvari förvand- lingen försiggår. Ingeniören hade icke allt detta till sitt förfogande, men han visste, att man, isynnerhet i Böhmen, gör svafvelsyra med enklare medel, hvilka till och med hafva den fördelen att åstadkomma den i en högre grad af koncentring. På detta sätt tillverkas den så kallade Nordhansiska svafvelsyran.

För att erhålla svafvelsyran behöfde Cyrus Smith vid- taga blott en enda operation — kalcinera de erhållna kristallerna i ett slutet kärl, så att svafvelsyran destil- lerades i ångor, hvilka sedan skulle frambringa syran ge- nom kondensering.

För detta ändamål användes utom kärnen af eldfast lera, i hvilka kristallerna nedlades, ugnen, hvars värme borde destillera svafvelsyran. Försöket lyckades full- komligt, och den 20 Maj var ingeniören, tolf timmar ef- ter det man gripit sig an med företaget, i besittning af detta ämne, som han sedermera skulle använda på så många olika sätt.

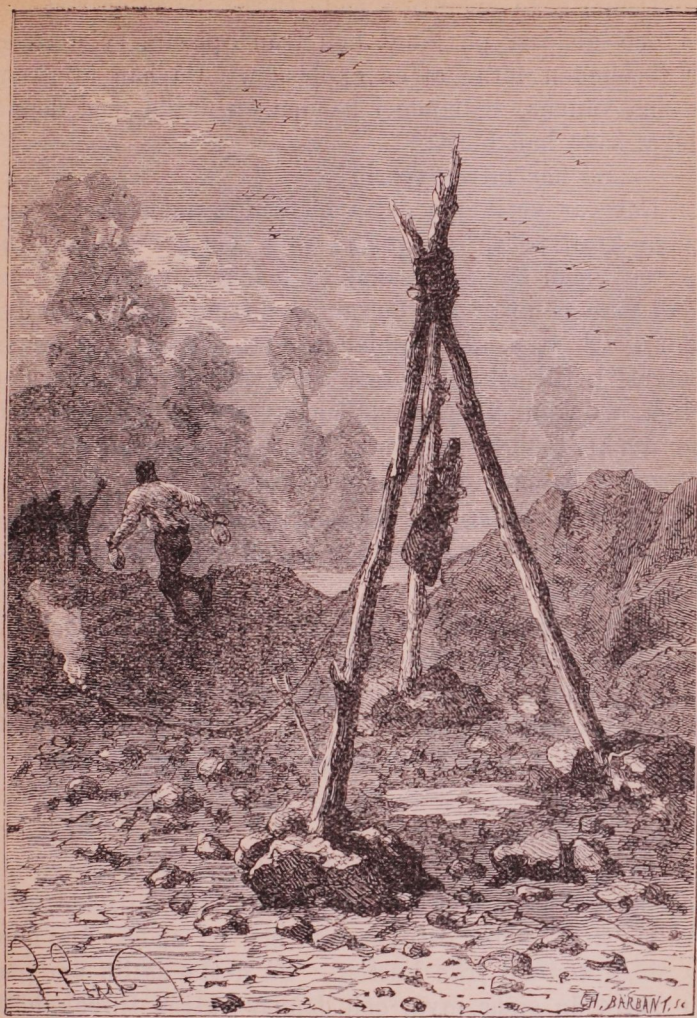
Men hvarför ville han då hafva detta ämne? Helt enkelt för att frambringa salpetersyra, och detta var lätt, emedan salpetern, under inverkan af svafvelsyran, genom destillering gaf honom just denna syra.

Men hvartill skulle han nu slutligen använda denna salpetersyra? Derom sväfvade hans kamrater ännu i okunnighet, ty han hade icke sagt dem allt.

Emellertid var ingeniören nära sitt mål, och en sista operation förskaffade honom det ämne, som erfordrat så många laborationer.

Efter att hafva erhållit salpetersyran, blandade han den med glycerin, som förut blifvit koncentrerad genom

Cyrus Smith skyndade att förena sig med sina kamrater (sid. 204).

afdunstning öfver vattenbad, och utan att ens använda köldblandning, erhöll han flera liter af en oljelig, gulaktig vätska.

Denna sista operation hade Cyrus Smith anställt ensam och afsides, på långt håll från Spiseln, ty dermed var förbunden faran af en explosion. Då han återkom till sina vänner, hållande i handen en flaska med denna vätska, sade han blott:

— Se här nitroglycerin!

Det var verkligen detta förfärliga ämne, hvars explosiva kraft är tio gånger så stor som det vanliga krutets, och som har förorsakat så många olyckshändelser. Sedan man påhittat att förvandla nitroglycerinen till dynamit — d. v. s. att uppblanda den med ett fast ämne, kiselgur *), tillräckligt poröst att qvarhålla den, har den farliga vätskan kunnat användas med större säkerhet. Men dynamiten var ej ännu känd vid den tid, då våra nybyggare befunno sig på Lincoln-ön.

— Är det den der vätskan, som skall spränga våra klippor i luften? — frågade Pencroff med temligen miss-trogen uppsyn.

— Ja, min vän, — svarade ingenjören, — och nitroglycerinen skall framkalla desto större verkan, som denna granit är ytterst hård och skall göra större motstånd vid sprängningen.

— Och när skola vi få se detta, herr Smith?

— I morgon, så snart vi gjort ett spränghål, — svarade ingenjören.

Den följande dagen — den 21 Maj — begåfvo sig bergsprängarna redan i dag gryningen till en udde, som fans på Grant-sjöns östra strand och på endast fem hundra stegs afstånd från kusten. På detta ställe var platån lägre än sjöns nivå, och dennas vatten tillbakahölls blott af granitväggen. Det var alltså tydligt, att, om man sprängde denna granitvägg, skulle vattnet utströmma genom öppningen och bilda en bäck, hvilken, tagande kosan öfver den här sluttande platån, komme att ned-

---

*) Skäl af mycket små infusionsdjur.

störta på den sandiga stranden. Följden häraf blefve en sänkning af sjöns yta, och att mynningen till afloppet skulle bringas i dagen — hvilket var det yttersta målet.

Det var alltså granitväggen, som det gälde att bryta. Beväpnad med en hacka, som han handterade skickligt och kraftigt, anföll Pencroff, under ledning af ingenjören, graniten ett litet stycke från sjöstranden. Hålet, som man skulle åstadkomma, borde gå ned i berget i sned rigtning åt hafsstranden till. På detta sätt skulle den explosiva kraften, då den söndersprängde graniten, tilllåta sjöns vatten att utströmma ymnigt och följaktligen sänka sig tillräckligt.

Arbetet blef långvarigt, ty alldenstund ingenjören ville frambringa en fruktansvärd verkan, ämnade han vid sprängningen använda icke mindre än tio liter nitroglycerin. Men Pencroff och Nab aflöste hvarandra och arbetade så raskt, att spränghålet var färdigt framemot kl. 4 e. m.

Återstod nu frågan, huru man skulle antända det explosiva ämnet. Vanligtvis antändes nitroglycerinen med egendomliga knallhattar, som, då de springa sönder, framkalla explosion. Det behöfves alltså ett slag för att åstadkomma explosionen, och om detta ämne helt enkelt antändes, skulle det förbrinna utan explosion.

Cyrus Smith skulle säkert kunnat göra en knallhatt. I brist på vanlig sats kunde han lätt förskaffa sig ett ämne motsvarande bomullskrut, emedan han hade salpetersyra till sitt förfogande. Inpressadt i en hylsa och infördt i nitroglycerinen, skulle detta ämne hafva exploderat med tillhjälp af en lunta.

Men Cyrus Smith visste, att nitroglycerinen har den egenskapen att afbrinna med en explosion vid slag. Han beslöt alltså att draga fördel af denna omständighet; han kunde ju alltid använda ett annat medel, om detta icke lyckades.

Ett slag med en hammare på några nitroglycerin-

droppar, liggande på en hård kropp, var tillräckligt att frambringa explosion. Men detta hammarslag kan ej gifvas af en person, utan att han sjelf blifver offer därför. Cyrus Smith föll då på den idén att i en öfver spränghålet anbragt ställning af tre störrar upphänga ett flera skålpund tungt jernstycke, fastbundet vid störrarna medelst ett rep af växtfibrer. Ett annat långt, på förhand svafladt rep fastbands med sin ena ända vid nämnda rep, under det den öfriga delen löpte utefter marken på en sträcka af flera fot från spränghålet. Sedan detta rep blifvit antändt, skulle det brinna, ända tills elden nådde det andra repet. Då detta fattat eld, skulle det brista och jernstycket nedfalla på nitroglycerinen.

Apparaten uppsattes alltså, och sedan ingenjören lätit sina kamrater aflägsna sig, fylde han spränghålet, så att nitroglycerinen nådde ända upp till dess kanter, hvarefter han stänkte några droppar på klippan under det redan upphängda jernstycket.

Sedan detta var gjordt, antände Cyrus Smith det svaflade repet, hvarpå han skyndade att förena sig med sina kamrater vid Spiseln.

Fiberrepet borde ej vara uppbrunnet förrän efter tjugufem minuter, och efter förloppet af denna tid hördes också en knall, hvarom man icke kan göra sig en föreställning. Hela ön tycktes skälfva i sina grundvalar. En skur af stenar uppkastades i luften, liksom om den utspytts ur en vulkan. Skakningen i följd af luftens undanträngande var så stark, att Spiselns klippblock vacklade och nybyggarna kullkastades på marken, ehuru afståndet mellan deras bostad och sprängningsstället var mer än två mil.

Då reste sig, gingo åter upp på platån och skyndade mot det ställe, der sjöstranden borde hafva blifvit söndersprängd genom explosionen.

Ett trefaldigt hurra frambröt ur deras bröst. Granitväggen var klufven på en bred sträcka. En strid

vattenmassa nedstörtade der, tog skummande kosan öfver platån och stupade från en höjd af hundra meter ned på den sandiga hafsstranden.

ADERTONDE KAPITLET.

Pencroff tviflar ej längre på något. — Grant-sjöns gamla aflopp. — En underjordisk nedstigning. — Top försvunnen. — Den stora hålan. — Brunnen. — En hemlighet. — Man tager till hacket. — Återkomsten.

Gyrus Smiths försök hade lyckats; men enligt sin vana stod han der orörlig, utan att synas tillfredställd, med sammanpressade läppar, stirrande blick. Harbert var hänryckt; Nab hoppade af glädje; Pencroff vaggade sitt stora hufvud fram och tillbaka och frammumlade dessa ord:

— Ja, ja, han reder sig bra, vår ingenjör!

Nitroglycerinen hade också verkat kraftigt. Den åderlåtning, sjön fått, var så stark, att vattenmassan, som nu utströmmade genom det nya afloppet, var åtminstone tre gånger så stor som den, hvilken runnit ut genom det gamla. Häraf måste alltså blifva en följd, att sjöns nivå någon tid efter sprängningen skulle hafva sänkt sig åtminstone två fot.

Nybyggarna återvände nu till spiseln för att der hemta hackor, jernskodda spjut, fiberrep, ett eldstål och fnöske; derpå begåfvo de sig tillbaka till platån. Top åtföljde dem.

Under vägen kunde matrosen ej afhålla sig från att säga till ingenjören:

— Men vet ni väl, herr Smith, att med den ypperliga vätska, ni gjort, skulle man kunna spränga hela vår ö i luften?

— Utan tvifvel både ön, alla fem verldsdelarna och

till och med hela jorden, — svarade Cyrus Smith. — Det är blott en kvantitetsfråga.

— Skulle ni inte kunna ladda eldvapnen med denna nitroglycerin? — frågade matrosen.

— Nej, Pencroff, ty den är ett alltför starkt sprängämne. Men det skulle inte vara svårt att göra bomullskrut eller till och med vanligt krut, emedan vi ha salpetersyra, salpeter, svafvel och kol. Olyckligtvis är det gevär, som fattas oss.

— Åh, herr Smith, — svarade matrosen, — med en smula god vilja . . .

Pencroff hade bestämdt utstrukit ordet "omöjligt" ur Lincoln-öns lexikon.

Sedan nybyggarna ankommit till Stora Utsigtsplatån, begåfvo de sig genast till det hörn af Grantsjön, hvarest befann sig det gamla afloppet, hvars mynning nu borde befinna sig öfver sjöns nivå. Då vattnet ej längre nedstörtade i detta aflopp, borde man kunna nedstiga deri, och det skulle otvifvelaktigt vara lätt att undersöka det inre af detsamma.

Inom några ögonblick hade nybyggarna uppnått nämnda hörn af sjön, och vid första ögonblicket sågo de, att deras försök lyckats.

I granitväggen syntes nu ofvan vattenytan den så ifrigt sökta mynningen till afloppet. En smal upphöjning af botten, som stack upp öfver vattnet efter dess sänkning, gjorde det möjligt att gå fram till hålets öppning. Denna var omkring tjugu fot bred, men blott två fot hög. Det var alltså ej lätt för nybyggarna att krypa in der, men Nab och Pencroff togo hvar sin hacka, och på kortare tid än en timme hade de gifvit hålet tillräcklig höjd.

Ingenjören gick nu fram till mynningen och fann då, att väggarna i afloppets öfre del ej hade starkare lutning än 30—35 grader. Man kunde alltså begifva sig ned der, och förutsatt att lutningen ej tilltog, skulle

det blifva lätt att stiga utför ända till hafvets nivå. Om således, hvilket var högst troligt, en stor håla fans inne i granitmassan, skulle man kanske kunna draga fördel af densamma.

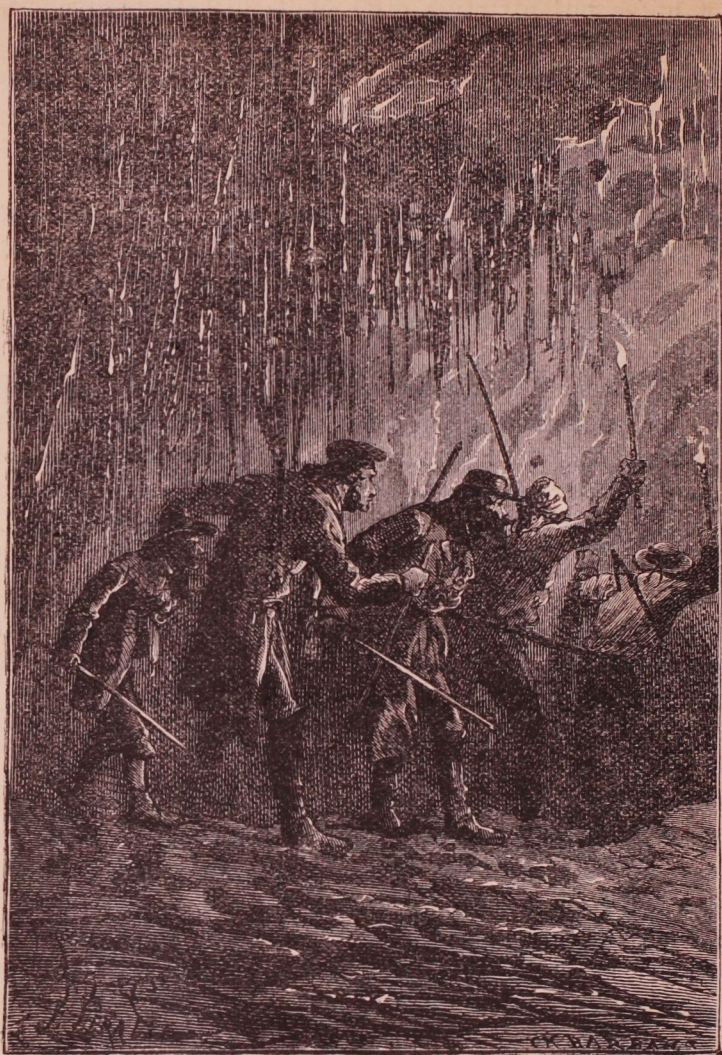
— Nå väl, herr Smith, hvad är det, som hindrar oss? — frågade matrosen, otålig att få våga sig in i den smala gången. — Som ni ser, har Top gifvit sig af i förväg!

— Välan då! — svarade ingenjören. — Men vi måste se klart der. — Gå och skär af några kådiga grenar, Nab!

Nab och Harbert sprungo upp på sjöstranden, hvilken beskuggades af furor och andra barrträd, och snart återkommo de med grenar, som de hopsatte till facklor. Dessa facklor antändes med gnistor från eldstålet, och med Cyrus Smith i spetsen fördjupade sig nybyggarna i den mörka gången, som för icke länge sedan varit fylld af sjöns öfverflödiga vatten.

Tvärtemot hvad man skulle kunnat förmoda, blef denna gångs diameter allt större, så att nybyggarna nästan genast kunde gå upprätt under sin nedstigning. De af vattnet sedan oändligt långt tillbaka nötta granitväggarna voro glatta, och man måste akta sig för att icke halka omkull. Nybyggarna hade äfven förenat sig sinsemellan medelst ett rep, på samma sätt som vandrarna i bergstrakter bruka göra. Lyckligtvis bildade några utsprång verkliga trappsteg, hvarigenom nedstignandet blef mindre farligt. Vid bergväggarna ännu här och der hängande vattendroppar lyste i skenet från facklorna i regnbågens alla färger, och man skulle kunnat tro, att väggarna voro beklädda med oräkneliga stalaktiter. Ingenjören undersökte denna svarta granit, men kunde icke deri upptäcka ett enda malmlager. Massan var kompakt. Denna gång hade alltså tillkommit samtidigt med sjelfva ön. Det var icke vattnet, som gräfft den småningom; Pluto, och icke Neptunus, hade borrarat

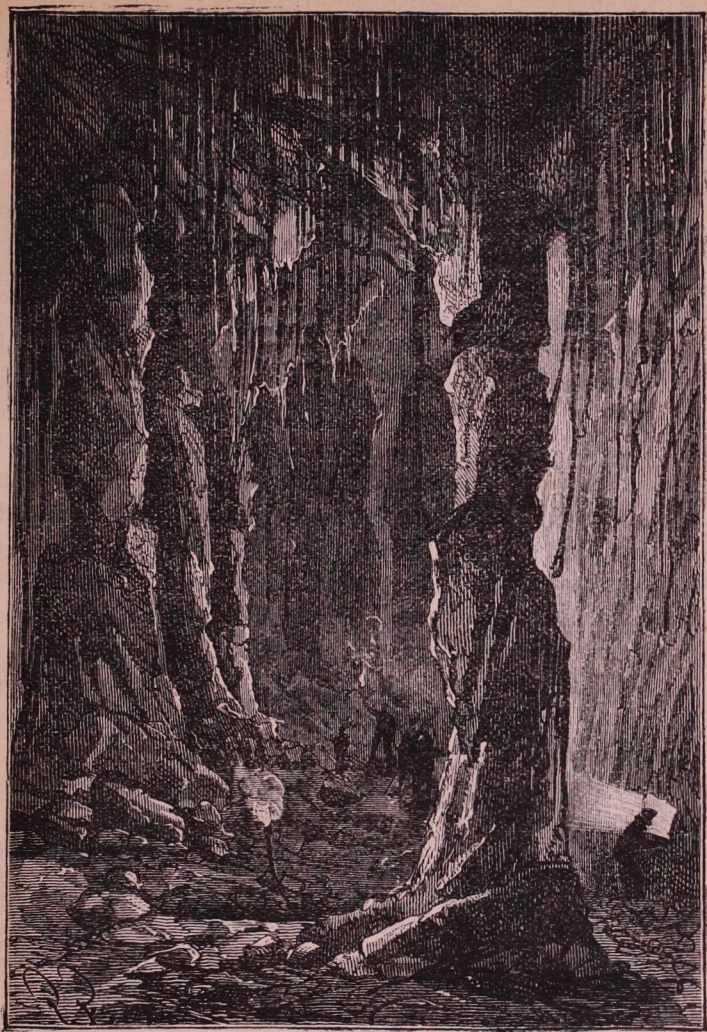

Långsamt stego nybyggarna nedåt (sid. 209).

den med egen hand, och på väggarna kunde man urskilja spår af ett eruptivt arbete, hvilka vattnet ej kunnat utplåna fullkomligt.

Egendomligt formade granitpelare (sid. 214).

Blott mycket långsamt stego nybyggarna nedåt. Det var icke utan en viss oro, som de sålunda vågade sig ned i detta djup, hvilket synbarligen för första gån-

Jules Verne. Den hemlighetsfulla ön.

gen besöktes af menniskor. De talade icke, men de tänkte, och mer än en af dem måste gripas af den tanken, att någon bläckfisk eller annan gigantisk cefalopod kunde bebo de håligheter inne i berget, som stodo i samband med hafvet. Det var därför nödvändigt att blott med en viss försigtighet våga sig framåt.

För öfrigt gick Top i spetsen för den lilla truppen. Man kunde förlita sig på hundens skarpsinnighet, ty det förståndiga djuret skulle icke underlåta att göra allarm, om någon anledning gafs dertill.

Efter att hafva gått ett hundratal steg nedåt, följande en temligen slingrig väg, stannade Cyrus Smith, som gick främst, och hans kamrater upphunno honom. Berget, der de gjorde halt, var urgröpt, så att der bildats en håla af ganska betydande dimensioner. Vattendroppar nedföllö från dess hvalf, men de framsipprade icke genom graniten. De voro helt enkelt de sista spåren efter den vattenflod, som så länge brusat i denna håla, der luften var ren, ehuru lindrigt fuktig, och hvarest icke förmärktes några mefitiska dunster.

— Nå väl, min kära Cyrus? — sade nu Gideon Spilett. — Här ha vi visserligen en väl dold tillflyktsort, men på det hela taget är den obeboelig.

— Hvarför då? — frågade matrosen.

— Emedan den är alltför liten och alltför mörk.

— Kunna vi inte göra den större, gröpa ur den, anbringa öppningar för ljus och luft? — invände Pencroff, som ej längre ansåg något omöjligt.

— Låtom oss fullfölja vår rekognoscering, — sade Cyrus Smith. — Kanske har naturen längre ned besparat oss detta arbete.

— Vi ha ej hunnit mer än en tredjedel af djupet, — anmärkte Harbert.

— Ungefär så, — svarade Cyrus Smith, — ty vi ha nedstigit 30 meter från mynningen, och det är ej omöjligt, att 30 meter längre ned . . .

— Men hvar är Top? — frågade Nab, afbrytande sin husbonde.

Man letade i hålan. Hunden var icke der.

— Förmodligen har han gått vidare, — sade Pencroff.

— Låtom oss då upphinna honom! — svarade Cyrus Smith.

Nedstigningen fortsattes. Ingeniören aktgaf uppmärksamt på de krökningar, som gången gjorde, och ehuru de voro många, bildade han sig en temligen klar föreställning om deras hufvudsakliga riktning, hvilken gick mot hafvet.

Då nybyggarna hunnit ytterligare 15 meter i lodrät linie, fängslades deras uppmärksamhet af aflägsna ljud, som kommo från djupet. De stannade och lyssnade. Dessa ljud, som fördes genom gången liksom genom ett akustiskt rör, nådde tydligt deras öron.

— Det är Top, som skäller! — utropade Harbert.

— Ja, — svarade Pencroff, — och vår raska hund skäller till och med ursinnigt!

— Vi ha våra jernskodda spjut, — sade Cyrus Smith. — Låtom oss vara på vår vakt, och nu framåt!

— Det här blir allt intressantare, — hviskade Gideon Spilett i örat på matrosen, som gjorde ett jakande tecken.

Cyrus Smith och hans kamrater skyndade att komma hunden till hjälp. Tops skall blef allt tydligare. Dess ojemnhet förrådde ett för honom främmande raseri. Befann han sig i strid med något djur, i hvars tillflyktsort han gjort intrång? Man kan säga, att nybyggarna, utan att tänka på den fara, hvarför de utsatte sig, nu kände sig gripna af en oemotståndlig nyfikenhet. De gingo ej längre nedåt i gången, de läto sig så att säga glida på dess botten, och några minuter derefter hade de uppnått Top 20 meter längre ned.

Der utmynnade gången i en vidsträckt och praktfull

håla, hvori Top, springande fram och tillbaka, skälde ursinnigt. Svängande sina facklor, upplyste Pencroff och Nab de skrofliga granitväggarna, under det Cyrus Smith, Gideon Spilett och Harbert, med höjda spjut, höllo sig beredda på allt.

Den ofantliga hålan var tom. Nybyggarna genomströfvade den i alla riktningar. Der fans ingenting, ej ett djur, ej en lefvande varelse! Och dock fortfor Top att skälla. Hvarken smekningar eller hotelser kunde bringa honom till tystnad.

— Här måste någonstädes finnas en öppning, hvarigenom sjöns vatten rann ned i hafvet, — sade ingenjören.

— Ja, — inföll Pencroff, — låtom oss akta oss för att falla ned i något hål.

— Ditåt, Top, ditåt! — ropade Cyrus Smith.

Sporrad af sin husbondes ord, sprang hunden längst in i hålan, och der skälde han med fördubbladt ursinne.

Man följde efter Top, och vid skenet från facklorna syntes mynningen af en verklig brunn, som gapade i graniten. Säkert hade det förut i hålan nedströmmande vattenet försvunnit denna väg, men nu funno nybyggarna icke en sluttande gång, der man kunde taga sig fram, utan en lodrät brunn, i hvilken det skulle hafva varit omöjligt att våga sig ned.

Facklorna höllos öfver öppningen. Man såg ingenting. Cyrus Smith lösgjorde nu en gren ur sin fackla och släppte ned den i afgrunden. Den brinnande kådan, hvars lyskraft ökades ännu mera genom grenens fall, upplyste brunnens inre, men ingenting syntes. Derefter slocknade lågan med en svag fräsning, som utvisade, att den kommit i beröring med vatten, d. v. s. hafsytan.

Beräknande den tid, grenen behöft till sitt fall, uppskattade ingenjören brunnens djup till omkring 30 meter.

Marken i hålan befann sig alltså 30 meter öfver hafsytan.

— Här ha vi vår bostad, — sade Cyrus Smith.

— Men den är upptagen af något lefvande väsen,
— svarade Gideon Spilett, hvars nyfikenhet ej blifvit
tillfredsstäld.

— Nå väl, den der invånaren, han må nu vara am-
fibie eller något annat, har flytt genom brunnen här och
afstått platsen åt oss, — svarade ingenjören.

— Skadar inte, — inföll matrosen. — Hvad jag
gerna skulle velat vara Top för en qvart sedan, ty sä-
kert var det inte utan orsak, som han skälde!

Cyrus Smith betraktade sin hund, och den af in-
genjörens kamrater, som närmat sig honom, skulle hafva
hört honom frammumla dessa ord:

— Ja, jag tror nog, att Top vet mer än vi om
många saker!

Emellertid voro nu nybyggarnas önsknings förverk-
ligade till en stor del. Hjelp af deras chefs förunder-
liga skarpsinnighet, hade slumpen ledd dem lyckligt. De
hade nu till sitt förfogande en vidsträckt håla, hvars stor-
lek de ej kunde beräkna vid det otillräckliga skenet från
facklorna, men säkert skulle det blifva lätt att medelst
skiljeväggar af tegel indela den i rum och anordna den,
om icke såsom ett hus, så åtminstone till en rymlig vå-
ning. Vattnet var nu borta och kunde icke vidare åter-
komma dit. Platsen var fri.

Återstodo nu två svårigheter — den ena, att upp-
lysa denna håla inne i granitmassan; den andra, att göra
det lättare att komma in i densamma. Hvad beträffar
upplýsningen, fick man ej tänka på att släppa in dagern
uppifrån, ty taket var ofantligt tjockt; men kanske skulle
man kunna genomborra den främre, eller den utåt hafvet
vettande, väggen. Cyrus Smith, som under nedstigningen
temligen noggrant beräknat sluttningen och följaktligen
afloppets längd, hade skäl att tro, att den främre berg-
väggen måste vara föga tjock. Skaffade man sig belys-
ningen på detta sätt, skulle tillträde till hålan vinnas på
samma gång, ty det var lika lätt att slå upp en port

och uppsätta en stege der utanför som att hugga upp fönster.

Cyrus Smith meddelade kamraterna sitt förslag.

— Till verket då, herr Smith! — svarade Pencroff.

— Jag har min hacka och skall nog veta att skaffa oss dager genom denna mur. Hvar skall jag slå till?

— Här, — svarade ingenjören och visade den handfasta matrosen på en temligen ansenlig fördjupning i väggen, hvars tjocklek borde vara ansenligt minskad genom densamma.

Pencroff anföll graniten, och under en halftimme lät han vid facklornas sken skärfvorna derifrån flyga omkring sig, dervid hans hacka framlockade gnistor ur bergväggen. Nab aflöste honom, och efter Nab tog Gideon Spilett vid.

Detta arbete hade fortgått redan i två timmar, och man kunde därför befara, att bergväggen på detta ställe var tjockare än hackans längd, då vid ett sista af Gideon Spilett gjordt hugg hackan slog hål i graniten och försvann.

— Hurra, hurra! — utropade Pencroff.

Bergväggen var på detta ställe ej mer än en meter tjock.

Cyrus Smith lade ögat till öppningen, hvilken befann sig 25 meter öfver marken. Framför honom utbreddes sig stranden, holmen och, bortom denna, det oändliga hafvet.

Genom det temligen vida hålet inströmmade ljusvågorna och frambragte en magisk verkan, då de öfversvämmade den praktfulla hålan. Om dennas venstra del ej höll mer än 10 meter i höjd och bredd samt 30 meter i längd, företedde deremot dess högra ofantliga dimensioner, och hvalfvet reste sig till en höjd af mer än 25 meter.

Vid åsynen af denna rikedom på linier, dessa egenomligt formade granitpelare, hvilka uppburo liksom skeppet i en katedral, de underliga utsprången, åt hvilka skymningen gaf de mest fantastiskt nyckfulla konturer,

tyckte man sig i detta hvalf se en pittoresk blandning af allt, hvad den byzantinska, romanska och götiska arkitekturen frambragt under människans hand. Och dock var detta endast ett verk af naturen! Hon ensam hade skapat detta trolska Alhambra i denna granitmassa!

Nybyggarna stodo förstummade af beundran. Der de trodde sig finna blott en trång håla, påträffade de ett slags underbart palats, och Nab blottade sitt hufvud, såsom om han blifvit förflyttad in i ett tempel.

Ett utrop af beundran gick öfver allas läppar. Hurrap återljödo, och deras ekon bortdogo längst inne i de skumma granitskeppen.

— Ack, mina vänner, — utropade Cyrus Smith, — när vi rikligen upplyst denna håla, när vi förlagt våra rum, våra magasin och våra skafferier i dess vestra del, skall ännu återstå oss denna praktfulla håla, som vi skola göra till vår studerkammare och vårt museum!

— Och vi skola kalla den ...? — frågade Harbert.

— Granite-House! — svarade Cyrus Smith, ett namn, som hans kamrater helsade med nya hurrarop.

I detta ögonblick voro facklorna nästan alldeles utbrunna, och då man för att återvända måste klättra upp genom gången, kommo nybyggarna öfverens om att till morgondagen uppskjuta arbetena för den nya bostadens anordning.

Innan de aflägsnade sig, lutade sig Cyrus Smith ännu en gång öfver den mörka brunnen, som gick lodrätt ned ända till hafsytan. Han lyssnade uppmärksamt. Intet ljud förnams, ej ens af vattnet, som dock emellanåt borde sättas i rörelse af vågsvallet. En kådig träbit antändes och nedsläpptes ännu en gång. Brunnens väggar upplystes för ett ögonblick, men lika litet nu som förra gången kunde något misstänkt upptäckas. Om något hafsvidunder oförmodadt blifvit öfverraskadt af vattnets återtåg, hade det nu uppsökt oceanen genom gången

under hafsstranden, der Grant-sjöns öfverflödiga vatten utströmmat, innan ett nytt aflopp gafs detsamma.

Orörlig, lyssnande och med blicken försänkt i afgrunden, yttrade emellertid ingenjören icke ett enda ord.

Matrosen gick nu fram till honom och sade, läggande handen på hans arm:

— Herr Smith!

— Hvad vill ni, min vän? — svarade ingenjören, liksom han återkommit från drömmarnas land.

— Facklorna slockna snart.

— Tillbaka då! — befalde Cyrus Smith.

Den lilla truppen lemnade hålan och började stiga upp genom den mörka gången. Top gick sist och lät ännu höra besynnerliga morrningar. Uppstigningen var temligen mödosam. Nybyggarna stannade några ögonblick i den öfre grottan, hvilken bildade liksom ett slags afsats midt i denna långa granittrappa. Derefter gingo de vidare.

Snart inandades de en friskare luft. Vattendropparna, som nybyggarna vid sin nedstigning sett gnistra på väggarna, hade nu dunstat bort. Det sotiga fackelskenet förbleknade. Den fackla, Nab bar, slocknade nu, och för att icke löpa fara att få vandra i kolmörker, måste de påskynda sina steg.

Det var också, hvad man gjorde, och något före kl. 4 kröpo Cyrus Smith och hans kamrater ut genom mynningen till Grant-sjöns gamla aflopp, i samma ögonblick som matrosens fackla i sin ordning slocknade.

NITTONDE KAPITLET.

Cyrus Smiths plan. — Granite-Houses fasad. — Repstegen. — Pencroffs drömmar. — Aromatiska örter. — En naturlig kaningård. — Vattnets afledning för den nya bostadens behof. — Utsigten från fönstren i Granite-House.

Den följande dagen, den 22 Maj, påbörjades arbetena med den nya bostadens särskilda inredning. Nybyggarna längtade verkligen att få utbyta det otillräckliga skydd, som Spiseln gaf dem, mot denna rymliga och helsosamma tillflyktsort midt inne i berget, och der de voro skyddade mot hafvets och himmelens vatten. Den gamla bostaden skulle emellertid icke öfvergifvas alldeles, och det var ingenjörens afsigt att af densamma göra en verkstad för det grofva arbetet.

Det första, Cyrus Smith gjorde, var att noga förvissa sig om, på hvilken punkt af ön Granite-Houses fasad befann sig. Han begaf sig därför ned på stranden och till foten af den ofantliga granitmuren, och då hackan, som farit ur korrespondentens hand, hade måst falla i lodrät rigtning, var det för att upptäcka, hvarest hålet blifvit hugget i granitväggen, tillräckligt att söka reda på hackan.

Denna var lätt återfunnen, och lodrätt öfver den punkt, der den fastnat i sanden, öppnade sig i berget ett hål omkring 25 meter öfver marken. Några klippdufvor flögo redan ut och in genom detta trånga hål. Det tycktes verkligen, som om det varit för deras räkning, man upptäckt Granite-House.

Det var ingenjörens afsigt att dela hálans högra hälft i flera rum, i hvilka man skulle inkomma från ett slags korridor, och att insläppa dagern genom fem fönster och en port, hvilka skulle uthuggas i fasaden. Mot anbringandet af de fem fönstren hade Pencroff ingenting att invända, men hvartill porten skulle tjena, kunde han

icke fatta, då ju Grant-sjöns gamla aflopp erbjöd en naturlig trappa, utför hvilken man lätt skulle kunna komma ned i Granite-House.

— Min vän, — svarade honom Cyrus Smith, — om det är lätt för oss att genom afloppet komma ned i vår bostad, så blir detta också lika lätt för andra. Jag ämnar tvärtom stoppa igen mynningen till detta aflopp, tilltäppa den hermetiskt samt till och med, om så behöfves, fullkomligt dölja den genom att medelst en fördämning framkalla en höjning af vattnet i Grant-sjön.

— Men hur skola vi då komma in? — frågade matrosen.

— Genom en stege utanför, — svarade Cyrus Smith, — en repstege, som, en gång uppdragen, skall göra det omöjligt att komma upp i vår bostad.

— Men hvarför så stora försigtighetsmått? — sade Pencroff. — Hittills ha djuren här icke synts oss synnerligt fruktansvärda. Och hvad beträffar, att vår ö skulle vara bebodd af vildar, så är den det inte.

— Är ni riktigt säker derpå, Pencroff? — frågade ingenjören, i det han betraktade matrosen.

— Vi kunna naturligtvis inte vara fullt säkra derpå, förrän vi undersökt ön fullständigt, — svarade Pencroff.

— Ja, — sade Cyrus Smith, — ty ännu känna vi blott en liten del deraf. Men om vi också inte ha några fiender här på ön, kunna de komma utifrån, ty denna del af Stilla hafvet är ett illa beryktadt farvatten. Låtom oss derför vidtaga våra försigtighetsmått för alla händelser.

Cyrus Smith talade förståndigt, och utan att vidare komma fram med någon invändning, gjorde sig Pencroff i ordning att verkställa hans befallningar.

Hvad som af fasaden på Granite-House utgjorde den egentliga våningen, skulle erhålla dager genom fem fönster och en port; en stor öppning och mindre gluggar skulle låta ljuset i ymnigt mått inströmma i hållans under-

bara skepp, hvilket skulle tjenstgöra såsom våningens stora salong. Denna fasad låg 25 meter högt öfver marken och vette åt öster, hvarför den uppgående solen helsade den med sina första strålar. Den utgjorde den del af granitmuren, som innefattades mellan det framskjutande hörn, som bildade vinkel mot mynningen af Barmhertighetens flod och en linie, dragen lodrätt öfver de hopvräta klippblock, som utgjorde Spiseln. Den var alltså blott på sidan, utsatt för de svåra vindarna, d. v. s. de från nordost, ty den skyddades mot dem af det utskjutande hörnet. Dessutom och i afvaktan på, att fönsterinfattningarna skulle blifva färdiga, hade ingenjören för afsigt att tillsluta öppningarna med tjocka innanluckor, hvilka skulle utestänga både blåsten och regnet, och dem han kunde dölja, i fall så behöfdes.

Det första, man hade att göra, var alltså att åstadkomma dessa öppningar. Att med hackan hugga hål i den hårda granitväggen skulle hafva gått alltför långsamt, och vi veta, att Cyrus Smith var en de kraftiga medlens man. Ännu hade han qvar en ansenlig quantitet nitroglycerin, och han gjorde nu ett nyttigt bruk af densamma. Verkan af det explosiva ämnet lokaliserades vederbörligen, och medelst detsamma sprängdes hål i graniten på ställen anvisade af ingenjören. Sedan gaf man med hackan spetsbågsform åt de fem fönstren, gluggarna och porten. Man tillhög dörr- och fönsterfodren, hvilkas form gjordes temligen nyckfull, och några dagar efter arbetenas början var Granite-House rikligt upplyst af ljuset från öster, hvilket trängde ända in i dess hemligaste vrår.

Enligt den af Cyrus Smith uppgjorda planen skulle bostaden bestå af fem, utåt hafvet vettande rum: till höger en korridor med en port, utanför hvilken repstegen skulle fästas, vidare en 10 meter bred köskammare, en matsal på 12 meter, en sängkammare af samma storlek och slutligen "vänkammaren", hvilken

Pencroff förbehållit sig, och som låg närmast stora salongen.

Dessa rum, eller snarare denna följd af rum, som utgjorde den egentliga våningen i Granite-House, borde icke upptaga hela hålan. En lång korridor skulle finnas mellan dem och ett stort magasin, hvari husgerådet, lifsmedlen och öfriga förråd skulle hafva rundligt utrymme. Hvad man insamlade af öns alster, såväl florans som faunans, kunde der bevaras förträffligt och skyddas fullkomligt mot fuktighet. Utrymme fattades icke der, och hvarje slag af föremål kunde der få sin bestämda plats. Dessutom egde nybyggarna äfven till sitt förfogande den lilla, ofvanför den stora hålan belägna grottan, hvilken skulle blifva ett slags vind i den nya bostaden.

Sedan denna plan var fastställd, återstod blott att sätta den i verket. Bergssprängarna blefvo nu åter tegelslagare, hvarpå tegeln buros till och upplades vid foten af Granite-House.

Hittills hade Cyrus Smith och hans kamrater icke haft någon annan ingång till hålan än Grant-sjöns gamla aflopp. Denna omständighet tvingade dem till en början att bestiga Stora Utsigts-platån, dit de begäfvos sig upp på en omväg utesfter flodstranden, att gå två hundra steg nedåt genom det gamla afloppet och att sedan vandra uppför lika många steg, när de ville återvända till platån. Detta förorsakade tidsförlust och stora ansträngningar. Cyrus Smith beslöt därför att utan dröjsmål börja tillverkningen af en stark repstege, som, sedan den väl blifvit uppdragen, skulle göra deras bostad i Granite-House alldeles otillgänglig från den sidan.

Denna stege gjordes med ytterlig omsorg och bestod af så starkt hopsnodd växtfibrer, att den fick en grof kabels soliditet. Hvad beträffar stegpinnarna, utgjordes dessa af en art röd ceder med lätta och sega grenar. Detta arbete verkställdes af mästern Pencroff.

Äfven andra rep gjordes af växtfibrer, och ett slags

groft vindspel uppsattes i porten. På detta sätt kunde teglen lätt upphissas. Uppforslingen af materialierna var sålunda mycket underlättad, och den egentliga inre anordningen påbörjades genast. Murbruk fattades icke, och några tusental tegel lågo der färdiga att användas. Timmerarbetet för skiljeväggarna, hvilket för öfrigt blef särdeles rudimentärt, utfördes utan svårighet, och på mycket kort tid var bostaden indelad i rum och magasin enligt den öfverenskomna planen.

Dessa olika arbeten utfördes raskt under ledning af ingenjören, hvilken sjelf skötte hammaren och murslefven. Intet yrke var främmande för Cyrus Smith, hvilken sålunda gaf sina intelligenta och ifriga kamrater ett godt föredöme. Man arbetade med tillförsigt, ja, äfven med glädje, än såsom timmermän, än såsom repslagare, än såsom murare, hvarunder Pencroff beständigt kom fram med något, som narrade de andra att skratta, och sålunda meddelade sitt goda lynne åt hela denna lilla värld. Hans tro på ingenjören var oinskränkt; ingenting skulle kunnat rubba den. Han trodde honom i stånd att företaga allt och lyckas i allt. Att anskaffa kläder och skodon — en mycket kinkig sak — att åstadkomma lysmedel under vinterqvällarna, att få de fruktbara delarna af ön att gifva god afkastning, att förvandla dessa vilda fält till odlade, allt syntes honom lätt med hjälp af Cyrus Smith, och allt skulle ske i sin tid. Han drömde om kanaliserade floder, som underlättade transporten af Lincoln-öns rikedomar, om stenbrott och grufdrift, om maskiner, passande för alla industriella behöf, om jernvägar — ja, om jernvägar, hvaraf säkert ett nät en dag skulle betäcka deras ö.

Ingenjören lät Pencroff hållas. Han afprutade ingenting på detta präktiga hjertas öfverdrifter. Han visste, i huru hög grad förtroendet meddelar sig åt andra, han log till och med, då han hörde matrosen, och sade ingenting om de bekymmer, som framtiden understundom

ingåfvo honom. Han hade allt skäl att befara, att de aldrig skulle blifva hjälpta i denna del af Stilla hafvet, så långt ifrån fartygens vanliga väg. Nybyggarna måste alltså räkna på sig sjelfva, ty afståndet mellan Lincoln-ön och hvarje annat land var så stort, att det skulle vara en betänklig och farlig sak att våga sig ut i en båt, som naturligtvis måste blifva af medelmåttig styrka.

Men de voro, såsom matrosen sade, hundra armslängder styfvare än forna dagars Robinsöner, för hvilka allt, hvad de måste göra, kunde kallas underverk.

Men de hade kunskaper, och den, som lärt sig något, lyckas der, hvarest andra skulle blott vegetera och oundvikligen gå under.

Harbert utmärkte sig under dessa arbeten. Han var intelligent och driftig, han fattade en sak lätt och utförde den väl, och därför fäste sig Cyrus Smith allt mer och mer vid gossen. Harbert kände för ingenjören en en liflig och vördnadsfull vänskap. Pencroff såg väl, huru stark den sympati var, som förenade dessa två varelser, men han var icke afundsjuk deröfver.

Nab var Nab. Såsom alltid var han det förkroppsligade modet, nitet, hängifvenheten, sjelfförsakelsen. Han hyste samma tillförsigt till sin husbonde som Pencroff, men han visade det på ett mindre bullrande sätt. När matrosen råkade i förtjusning, såg det alltid ut på Nab, som om han ville svara: "Men ingenting är ju naturligare." Pencroff och han voro mycket goda vänner och hade icke dröjt med att dua hvarandra.

Hvad beträffar Gideon Spilett, tog han sin del i det gemensamma arbetet och var icke den mest handfallna, en sak, som beständigt förvånade matrosen. En publicist, som icke blott förstod allt, utan äfven kunde utföra allt!

Repstegen uppsattes fullfärdig den 28 Maj. Man räknade deri icke mindre än hundra stegpinnar på den lodräta höjd af 25 meter, som den egde. Lyckligtvis hade Cyrus Smith kunnat dela den i två delar genom att draga

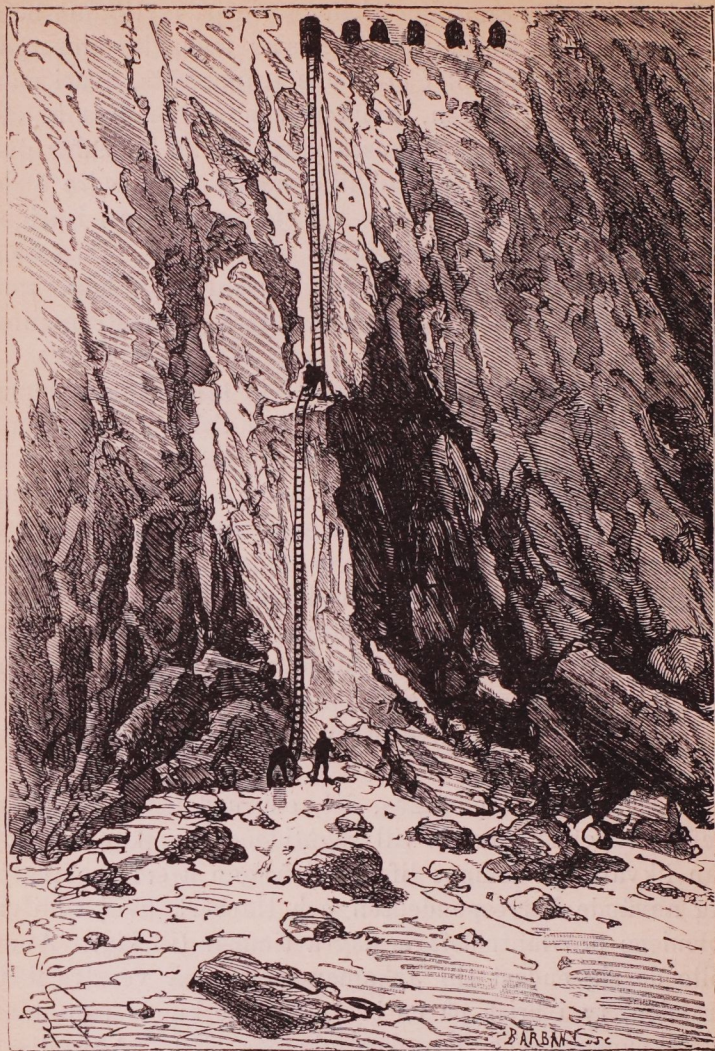

fördel af ett utsprång, som befann sig på fyrtio fots höjd öfver marken, Detta utsprång, som jennades omsorgsfullt med en hacka, blef ett slags trappafsats, hvori man fäste den undre stegen, hvilken medelst en lina kunde dragas upp till Granite-Houses port. Hvad beträffar den öfre stegen, fastgjorde man lika säkert dess nedre ända vid utsprånget som dess öfre vid sjelfva porten. Härigenom blef uppstigningen betydligt underlättad. Dessutom ämnade Cyrus Smith sedermera anskaffa en hiss, som skulle bespara Granite-Houses invånare all ansträngning och tidsförlust.

Nybyggarna vande sig snart vid att begagna denna stegen. De voro viga och starka, och Pencroff, hvilken i sin egenskap af sjöman var van att klättra i vanterna, kunde undervisa dem. Men han måste också lära Top konsten. Den stackars hunden med sina fyra tassar var ej skapad för denna öfning, men Pencroff var en så nitisk lärare, att Top slutligen klättrade rätt bra uppför stegen, lika oförskräckt som hans släktingar i cirkusarna. Om matrosen var stolt öfver sin lärjunge, kan jag icke säga, men mer än en gång gick likväl Pencroff uppför stegen med Top på ryggen, hvaröfver det trogna djuret aldrig beklagade sig.

Det bör här anmärkas, att, ehuru dessa arbeten bedrefvos ifrigt i anseende till regntidens annalkande, hade man likväl icke lemnat lifsmedelsfrågan å sido. Hvarje dag använde korrespondenten och Harbert, hvilka blifvit koloniens proviantmästare, några timmar till jagt. Ännu höllo de sig endast till Jakamar-skogen på venstra flodstranden, ty i brist på en bro eller båt kunde man ännu icke komma öfver Barmhertighetens flod. Alla dessa ofantliga skogssträckor, åt hvilka man gifvit namnet Den fjerran vesterns skog, voro ännu icke undersökta. Man ville dröja härmed till de första vackra dagarna af nästa vår. Men Jakamar-skogen var tillräckligt rik på vildbråd; känguruer och vildsvin funnos der i öfverflöd, och

Repstegen uppsattes fullfärdig den 28 Maj (sid. 222).

jägarnas jernskodda spjut, bågar och pilar gjorde underverk der. Än mer — i närheten af sydvestra hörnet af Grant-sjön upptäckte Harbert en naturlig kaningård, en

något sank äng, beväxt med pilträd och välluktande örter, såsom flera timjan-arter af labiaternas familj, hvar på kaninerna visa sig vara så begifna.

Då korrespondenten anmärkte, att det skulle vara förunderligt, om det icke fans kaniner här, då bordet var dukadt för dessa djur, anställde de två jägarna en noggrann undersökning af kaningården, hvarest för öfrigt anträffades i öfverflöd nyttiga växter, och der en naturforskare skulle haft tillfälle att studera många arter ur växtriket. Harbert insamlade en stor mängd basilika, rosmarin, citronmeliss, betonika o. s. v., som hade åtskilliga läkande egenskaper, somliga nyttiga vid bröstsjukdomar, stoppande, feberfördrifvande, andra verksamma mot kramp och reumatism. Och när sedermera Pencroff frågade den unga gossen, hvartill denna örtskörd skulle användas, svarade denne:

— Till att bota oss, när vi bli sjuka.

— Hvarför skulle vi bli sjuka, när det inte fins några läkare på ön? — sporde Pencroff mycket allvarsam.

Den unga gossen hade ingenting att svara härpå, men han fortsatte emellertid sin skörd, hvilken mottogs särdeles väl i Granite-House. Dessutom kunde han till dessa läkedomsorter lägga en anseelig mängd *Monarda didyma*, en växt, känd i Nordamerika under namnet Oswego-te, och hvaraf fås en förträfflig dryck.

Slutligen ankommo de båda jägarna efter mycket letande till den egentliga kaningården. Marken var der full af hål såsom en fiskspade.

— Kaninhål! — utropade Harbert.

— Ja, — svarade korrespondenten, — det syns nog.

— Men äro de bebodda?

— Ja, det är frågan.

Denna fråga behöfde icke länge vänta på sin lösning. Nästan i samma ögonblick flydde hundratals små djur, liknande kaniner, i alla riktningar och med sådan hastig-

het, att sjelfva Top icke kunde täfla med dem i snabbhet. Jägare och hund måtte springa så fort de orkade, så undkommo dessa gnagare dem lätt. Korrespondenten var dock fast besluten att ej lemna platsen, förrän han fångat åtminstone ett halft dussin af dessa fyrfotingar. Han ville för det närvarande förse köket. Man skulle få god tid att tämja dem, man ville fånga sedermera. Med några snaror utspända öfver hålöppningarna skulle försöket icke kunna misslyckas. Men i detta ögonblick hade man inga snaror, ej heller något material, hvaraf man kunde göra sådana. Man måste alltså finna sig i att undersöka hvarje hål med käppen, att med tålmod göra, hvad man icke kunde uppnå på annat sätt.

Slutligen fångadas fyra gnagare efter en timmes letande. De voro ett slags kaniner, temligen lika sina europeiska släktingar och äro allmänt kända under namnet "amerikanska kaniner".

Jagtbytet fördes derpå till Granite-House och figurerade på bordet vid qvällsvarden. Invånarna i denna kaningård voro icke att förakta, ty de smakade förträffligt. Nu hade man ett värdefullt visthus, som tycktes böra blifva outtömligt.

Den 31 Maj voro skiljeväggarna i Granite-House färdiga. Det återstod nu blott att möblera rummen, hvarmed man skulle sysselsätta sig under de långa vinterdagarna. En spisel uppsattes i den första kammaren, hvilken skulle begagnas till kök. Skorstenen förorsakade de improviserade kakelugnsmakarna något besvär. Cyrus Smith tyckte det vara enklare att göra den af tegelstenslera; då man icke kunde tänka på att låta den utmynna i öfre platån, högg man ett hål i graniten öfver fönstret i ofvannämnda kök, och det var genom detta hål, som skorstenspipan utmynnade i sned rigtning såsom på en jernbleckskamin. Kanske, och till och med helt säkert, skulle det röka in i följd af de häftiga ostliga vindar, som piskade granitväggen, men dessa vindar voro säll-

synta, och dessutom brydde sig mäster Nab, kocken, ej så synnerligt derom.

När dessa inre anordningar voro fullbordade, sysselsatte sig ingenjören med att tilltäppa mynningen af Grant-sjöns gamla aflopp, hvarigenom det blef omöjligt att komma ned i hålan på denna väg. Stora stenblock nedvältades till öppningen och sammanfogades stadigt med murbruk. Cyrus Smith realiserade icke ännu den plan, som han uppgjort, att åter sätta denna mynning under vatten genom att medelst en fördämning återställa sjöns gamla nivå. Han nöjde sig med att dölja den tillstängda mynningen medelst örter och buskar, hvilka planterades i tomrummen mellan klippblocken, och hvilka nästa vår borde blifva frodiga.

Ingenjören drog likväl fördel af det gamla afloppet på sådant sätt, att han från sjön ledde en rännil sött vatten till den nya bostaden. En liten åderlätning, som gjordes under sjöns nuvarande nivå, frambragte detta resultat, och denna afledning från en ren och aldrig utsinande källa gaf 100—150 liter om dagen. Man borde alltså icke lida brist på vatten i Granite-House.

Slutligen var man färdig med allt, och det i rättan tid, ty den svåra årstiden stundade. Tills ingenjören hann göra fönsterglas, fick man tillsluta fasadens fönster med tjocka luckor.

Gideon Spilett hade med mycken smak på utsprånget från berget planterat olika slags örter, samt långa hängväxter, hvarigenom fönsteröppningarna omramades af en pittoresk grönska af förtjusande effekt.

Invánarna i den solida, helsosamma och säkra bostaden kunde således ej vara annat än högst belättna med sitt verk. Genom fönstren kunde de låta blicken sväfva ut öfver den ändlösa vattenrymden, som i norr begränsades af de två Mandibel-uddarna och i söder af Kloudden. Hela Unions-bugten utbredde sig praktfullt framför dem. Ja, dessa raska nybyggare hade orsak att vara

belåtna, och Pencroff knusslade icke på loftal öfver, hvad han humoristiskt kallade "sin våning fem trappor upp öfver entresolen".

TJUGONDE KAPITLET.

Regntiden. — Klädesfrågan. — Säljagt. — Ljustillverkning. — Inre arbeten i Granite-House. — De två broarna. — Återkomst från ett besök vid ostronbanken. — Hvad Harbert finner i sin ficka.

Vintertiden började verkligen med Juni månad, hvilken motsvarar norra hemisferens December. Den gjorde sitt inträde med hällregn och stormbyar, hvilka efterföljde hvarandra utan uppehåll. Invånarna i Granite-House kunde skatta sig lyckliga att ega en bostad, der ovädren icke kunde nå dem. Det skydd, Spiseln skulle kunnat gifva dem mot en öfvervintrings hemsökelse, var verkligen otillräckligt; och det var fara värdt, att det af hafsvindarna uppdrifna högvattnet ännu en gång skulle göra inbrott der. Förutseende denna möjlighet, vidtog Cyrus Smith några försigtighetsmått för att så mycket som möjligt skydda den der uppsatta smedjan och ugnarna.

Under hela Juni månad användes tiden till åtskilliga arbeten, som dock icke uteslöto hvarken jagten eller fisket, och sålunda fans i skafferien öfverflödande tillgång på lifsmedel. Så ofta ett tillfälle erbjöd sig, företog sig Pencroff, att anlägga fällor, vid hvilka han fäste de största förhoppningar. Han hade gjort snaror af växtfibrer, och ej en enda dag förgick, då icke kaningården lemnade sin kontingent af gnagare. Nab använde nästan all sin tid på att salta och röka kött, hvarigenom han försäkrade sig om ypperliga konserver.

Beklädnadsfrågan behandlades nu på fullt allvar.

Nybyggarna hade inga andra kläder än dem, som de buro, då ballongen kastade dem på holmen. Dessa kläder voro varma och starka, de hade skött dem liksom sitt linne särdeles omsorgsfullt och höllo dem ytterst snygga, men deras garderob skulle snart tarfva en ny, hel uppsättning. Om dessutom vintern blefve sträng, komme nybyggarna att lida mycket af kölden.

I detta hänseende sveks Cyrus Smith af sin uppfinningsrikhet. Han hade måst afhjelpa de oundgängligaste behofven, anskaffa bostaden och trygga sina kamraters lifsuppehälle, men kölden kunde öfverraska dem, innan man kommit på det klara med beklädnadsfrågan. Man måste alltså finna sig i att genomlefva den första vintern utan att beklaga sig alltför mycket. Då den vackra årstiden inträdt, skulle man anställa en ifrig jagt efter de muffloner, som man vid utflykten till Franklins berg hade sett, och sedan ullskörden väl var gjord, skulle ingenjören nog kunna tillverka varma och starka tyger . . . På hvad sätt? Det blefve hans sak.

— Nå, så få vi väl berga oss till dess och sitta framför brasan i Granite-House! — sade Pencroff. — Bänsla ha vi i öfverflöd, och det finnes intet skäl att spara derpå.

— Dessutom, — inföll Gideon Spilett, — ligger Lincoln-ön inte under en särdeles hög breddgrad, och det kan antagas, att vintrarna här inte äro svåra. Har ni inte sagt, Cyrus, att denna trettiofemte parallel motsvarar den, under hvilken Spanien ligger i andra hemisfären?

— Jo visst, — svarade ingenjören, — men i Spanien är det mycket kallt somliga vintrar. Snö och is saknas icke der, och Lincoln-ön kan råka lika illa ut. Vi befinna oss på en ö, och jag hoppas derför, att temperaturen skall vara mera tempererad här!

— Och hvarför, herr Smith? — frågade Harbert.

— Emedan hafvet, mitt barn, kan betraktas såsom

en ofantlig reservoar, hvari sommarvärmens magasineras. Då vintern kommer, återgifver hafvet denna värme, i följd hvaraf de land, som stöta till oceanen, erhålla en medeltemperatur, som är mindre hög om sommaren, men mindre låg om vintern.

— Vi få väl se, — sade Pencroff. — Jag önskar blott att inte vidare behöfva bekymra mig om kölden, än huruvida det blir kallt eller inte. Men hvad som är säkert, är, att dagarna redan blifvit korta och qvällarna långa. Kanske vore det därför skäl, att vi sysselsatte oss med belysningsfrågan?

— Ingenting är lättare, — svarade Cyrus Smith.

— Att behandla? — invände matrosen.

— Att lösa.

— Och när skola vi börja?

— I morgon, genom att anställa jagt på sälarna.

— För att tillverka talgljus?

— Fy då, Pencroff — nej, stearinljus!

Sådan var verkligen ingenjörens plan, en plan, som kunde realiseras, emedan han hade kalk och svafvelsyra hvarjemte sälarna på holmen skulle förse honom med det för stearinljusens åstadkommande erforderliga fett.

Man räknade den 4 Juni. Det var pingstdagen, och man beslöt enhälligt, att denna högtidsdag skulle firas. Alla arbeten lemnades åsido, och böner höjdes mot himlen. Men dessa böner voro nu tacksägelser. Nybyggarna på Lincoln-ön voro ej längre de på holmen kastade eländiga skeppsbrutna. De bådo icke längre. De tackade.

Dagen derpå, den 5 Juni, begaf man sig af till holmen vid temligen ostadig väderlek. Än en gång måste man begagna sig af ebben för att öfvervada sundet, och med anledning häraf öfverenskom man att, så godt sig göra lät, bygga en kanot, som skulle underlätta kommunikationen och äfven göra det möjligt att färdas uppför Barmhertighetens flod vid den tillärnade omfattande un-

dersökningen af sydvestra delen af ön, hvilken utflygt hade blifvit uppskjuten till de första vackra dagarna.

Sälarna voro talrika, och med sina jernskodda spjut dödade jägarna lätt ett halft dussin af dem. Nab och Pencroff flådde bytet och medtogo till Granite-House blott fettet och skinnen, af hvilka senare man ämnade göra starka skodon.

Resultatet af denna jagt var omkring 150 kilogram fett, som uteslutande skulle användas för ljusstillverkningen.

Förfaringssättet härvid var ytterst enkelt, och fastän ej fabrikatet var af yppersta beskaffenhet, så var det åtminstone användbart. Cyrus Smith skulle blott behöft använda svafvelsyra, och genom att upphetta denna syra med det neutrala fettet — i detta fall sälfettet — skulle han isolerat glycerinen; sedan skulle det hafva varit lätt för honom att från den nya föreningen skilja oleinen, margarinen och stearinen genom att använda kokande vatten. Men för att förenkla operationen föredrog han att saponifiera fettet medelst kalk. Han erhöll sålunda kalktvål, som det var lätt att sönderdela med svafvelsyran, hvilken utfälde kalken såsom gips och frigjorde de feta syrorna.

Af dessa tre syror — oljesyra, margarinsyra och stearinsyra — aflägsnades den första, såsom varande flytande, genom tillräckligt stark pressning. Hvad beträffar de två andra, bildade de just det ämne, som skulle tjena till ljusens stöpning.

Processen varade icke längre än tjugufyra timmar. Efter flera försök lyckades man göra vekarna af växtfibrer, och sedan de blifvit doppade i den smälta substansen, hade man verkliga, för hand formade stearinljus, för hvilka blott fattades blekningen och poleringen. Visserligen erbjödo de icke denna fördel, som de med borsyra impregnerade vekarna hafva, nemligen att böja sig utåt yttre delen af lågan och der förslagga sig, allt efter som de förbrinna, samt att förtäras helt och hållet;

men sedan Cyrus Smith gjort en vacker ljussax, rönte dessa ljus om aftnarna stort erkännande i Granite-House.

Under hela denna månad hade man full sysselsättning med den nya bostadens inredning. Snickarna hade nu brådtom. Man fullkomnade verktygen, hvilka voro mycket rudimentära, och man kompletterade dem äfven.

Bland annat gjorde man sig saxar, och nybyggarna kunde slutligen klippa sitt hår och, om icke raka sig, åtminstone putsa skägget. Harbert hade icke något sådant, Nab blott obetydligt, men deras kamrater voro så skäggiga, att saxarna voro särdeles behöfliga.

Tillverkningen af en handsåg, af det slag man kallar sticksåg, var förenad med oändliga mödor, men slutligen erhöles ett verktyg, som, skött kraftigt, kunde användas till träsågning. Man gjorde nu bord, stolar, skåp, hvarmed möblerades de förnämsta rummen, och sängar, i hvilka sängkläderna utgjordes af madrasser af *Zostera*. Köket med sina hyllor, hvarpå lågo kökskärlen af bränd lera, och sin tegelugn tog sig särdeles bra ut, och Nab förrättade sina sysslor der med en värdighet, som om han befunnit sig i en kemists laboratorium.

Men snickarna måste snart efterföljas af timmermännen. Grant-sjöns nya aflopp nödvändiggjorde nemligen byggandet af två broar, den ena på Stora Utsigtsplatån, den andra på sjelfva hafsstranden, ty nu skuros både platån och hafsstranden på tvären af ett vattendrag, som måste passeras, då man ville komma till norra delen af ön. För att undvika detta skulle nybyggarna blifvit nödsakade att göra en ansenlig krokväg och begifva sig mot vester ända bortom Röda åns källor. Det enklaste var alltså att på platån och hafsstranden uppslå två broar till en längd af 6 eller 7 meter, för hvilka ej annat timmer än några i fyrkant huggna träd behöfdes. Det var en affär på några dagar. Då broarna voro färdiga, begagnade sig Nab och Pencroff af dem för att besöka den utanför sandreflarna upptäckta ostronbanken. De hade

dragit med sig en grof kärra, som nu ersatte den gamla, alltför obeqväma trädgrensbåren, och de togo hem med sig några tusen ostron, hvilkas acklimatisering försiggick hastigt bland klipporna i mynningen till Barmhertighetens flod. Dessa ostron voro ypperliga, och man åt nästan dagligen af dem.

Ehuru nybyggarna icke undersökt mer än en ganska liten del af Lincoln-ön, tillfredsstälde denna del, såsom man ser, redan alla deras behof; och det var sannolikt, att sedan hvarje vrå i hela den skogbeväxta trakt, som sträckte sig från Barmhertighetens flod till Reptiludden, blifvit genomströfvad, nya skatter skulle komma i dagen.

Blott en enda försakelse måste Lincoln-öns invånare ännu underkasta sig. Qväfvehaltig föda fattades dem icke, liksom icke heller de alster ur växtriket, tillsammans med hvilka den bör njutas. Sedan de träaktiga rötterna af drakblodsträdet blifvit underkastade jäsning, erhöilo nybyggarna en syrlig dryck, ett slags öl, som var vida att föredraga framför rena vattnet. De hade till och med förskaffat sig socker, utan hvarken sockerrör eller vitbetor, genom att uppsamla den vätska, som utsipprar ur *Acer saccharinum*, ett slags lönn, som frodas i de tempererade jordbältena, och som förekom på ön i stor mängd. De fingo ett ganska välsmakande té af de monarder, som de plockade i kaningården, och slutligen hade de öfverflöd på salt — men bröd fattades dem.

Måhända skulle nybyggarna längre fram kunna ersätta detta födoämne med något motsvarigt näringsmedel, t. ex. sagomjöl eller brödfruktsmjöl, om i skogarna i söder finnes de värdefulla träd, af hvilka dessa mjölslag fås, men hittills hade man icke påträffat dem.

Emellertid skulle Försynen i detta fall omedelbart komma nybyggarna till hjälp —, ehuru i oändligt liten skala, det är sant —, och aldrig skulle Cyrus Smith med

all sin intelligens, all sin uppfinningsrikhet, kunnat frambringa, hvad Harbert genom den största slump en dag fann innanför fodret i sin väst, som han höll på att laga. Denna dag, under hvilken regnet föll i strömmar, voro nybyggarna församlade i Granite-Houses stora sal, och plötsligt utropade den unga gossen:

— Se bara, herr Smith, ett sädeskorn!

Och nu visade han för sina kamrater ett sädeskorn, ett enda sädeskorn, hvilket genom ett hål i fickan kommit in mellan västtyget och fodret.

Närvaron af detta sädeskorn hade sin förklaring deri, att Harbert, då han var i Richmond, brukade mata några dufvor, som han fått till skänks af Pencroff.

— Ett sädeskorn, — svarade ingenjören lifligt.

— Ja, herr Smith, men ett enda, blott ett enda!

— Nå, min gosse, — utropade Pencroff småleende, — nu ha vi väl kommit riktigt långt! Hvad skola vi kunna göra med ett enda sädeskorn?

— Vi skola göra bröd deraf, — svarade Cyrus Smith.

— Bröd, kakor, tårter, — inföll matrosen. — Nå ja, det bröd, detta sädeskorn ger oss, skall inte qväfva oss så snart!

Harbert, som fäste blott ringa vikt vid sin upptäckt, gjorde i detta ögonblick min af att kasta bort sädeskornet, men Cyrus Smith tog och undersökte det, hvarvid han fann, att det var i godt skick. Betraktande matrosen uppmärksam, frågade han honom lugnt:

— Vet du, Pencroff, hur många ax ett sädeskorn kan frambringa?

— Ett, förmodar jag! — svarade matrosen, öfverraskad af ingenjörens fråga.

— Tio, Pencroff. Och vet du, hur många korn det fins i ett ax?

— Nej, det vet jag, min själ, inte!

— I medeltal åttio, — sade Cyrus Smith. — Om

vi nedmylla detta sädeskorn, skola vi alltså i första skörden få åtta hundra korn, hvilka vid andra skörden skola afkasta 640,000, i den tredje 512 millioner, i den fjerde mer än 400 milliarder korn. Der har du proportionen.

Cyrus Smiths kamrater lyssnade på honom utan att svara. Dessa siffror slogo dem med häpnad; men de voro emellertid exakta.

— Ja, mina vänner, — återtog ingenjören, — sådan är den fruktsamma jordens alstringsförmåga. Hvad är emellertid denna förökning af sädeskornet, hvars ax icke ger mer än 800 korn, i jämförelse med dessa vallmostånd, som frambringa 32,000 frön, eller dessa tobaksstånd, som bära 360,000? Såvida det icke funnes talrika förstörelseorsaker, som satte en gräns för dessa växters fruktsamhet, skulle de öfversvämma hela jorden.

Men ingenjören hade icke ännu afslutat sitt lilla förhör.

— Vet du, Pencroff, — återtog han, — huru många liter det blir af 400 milliarder sädeskorn?

— Nej, — svarade matrosen; — men hvad jag vet, det är, att jag är ett nöt?

— Jo, Pencroff, det blir 40 millioner, efter 10,000 på litern.

— Fyrtio millioner! — utropade Pencroff.

— Fyrtio millioner.

— På fyra år?

— På fyra år, — svarade Cyrus Smith, — och till och med på två år, om, såsom jag hoppas, vi under denna latitud kunna få två skördar om året.

Enligt sin vana, trodde sig Pencroff icke behöfva svara härpå med något annat än ett dundrande "hurrah!"

— Du har alltså, Harbert, — tillade ingenjören, — gjort en ytterst vigtig upptäckt åt oss. Allt, mina vänner, allt kan gagna oss i den belägenhet, hvori vi befinna oss. Glömmen det inte, jag ber er derom!

— Nej, herr Smith, nej, vi skola inte glömma det,

— svarade Pencroff, — och finner jag någonsin ett af dessa tobaksfrön, som föröka sig med 360,000, så skall jag inte kasta bort det, det försäkrar jag er. Men veten I, hvad som nu återstår oss att göra?

— Det återstår oss att plantera detta sädeskorn, — svarade Harbert.

— Ja, — inföll Gideon Spilett, — och det med alla de hedersbetygelser, vi äro skyldiga detsamma, ty det gömmer i sig våra framtida skördar.

— Så vida det slår rot! — utbrast matrosen.

— Det skall slå rot, — svarade Cyrus Smith.

Man räknade den 20 Juni. Det var alltså en lämplig tid att så detta enda och dyrbara sädeskorn. Till en början föreslogs, att man skulle sätta det i en kruka; men efter närmare begrundande beslöt man att mera öpenhjärtigt förlita sig på naturen och anförtro det åt jorden. Det var också, hvad som gjordes redan samma dag, och det är öfverflödigt att tillägga, att man vidtog alla försigtighetsmått, för att resultatet skulle blifva lyckligt.

Alldenstund det klarnat något, gingo nybyggarna upp på platån ofvanför Granite-House. Der utvalde de ett ställe, som var väl skyddadt mot blåsten, och hvarpå middagssolen måste stråla med all sin hetta. Jorden befriades omsorgsfullt från allt ogräs och undersöktes i afsigt att derur aflägsna möjligen deri befintliga insekter eller maskar; sedan utlades ett lager god jord, hvars alstringskraft ökats genom något deri blandad kalk. Här omkring uppsattes ett stängsel, hvarefter sädeskornet nedmyllades i den fuktiga jorden.

Var det icke, såsom om dessa nybyggare nu lade den första stenen till en byggnad? Pencroff erinrade sig nu den dag, då han drog eld på sin enda tändsticka, och huru han vid detta tillfälle icke sparade några omsorger. Men denna gång var saken allvarsammare, ty på det ena eller andra sättet skulle de skeppsbrutna

alltid lyckats förskaffa sig eld; men ingen mensklig magt kunde ersätta dem detta sädeskorn, om olyckan gjorde, att det ej grodde!

TJUGUFÖRSTA KAPITLET.

Några grader under nollpunkten. — Undersökning af öns sydöstra sumpiga del. — Top stöter på släktingar. — Utsigt öfver hafvet. — Samtal om Stilla hafvets framtid. — Infusoriernas oupphörliga arbete. — Hvad det skall blifva af vår jord. — Jagten. — Brandgås-träskan.

Från detta ögonblick förflöt icke en enda dag, utan att Pencroff gick att se om, hvad han kallade sin "åker". Och ve de insekter, som vågade sig dit! De hade ingen barmhertighet att vänta.

Mot slutet af Juni månad började väderleken, efter ett ändlöst regnande, förebåda ihållande köld, och den 29 skulle en Celsii termometer säkert visat blott 6° under nollpunkten.

Den följande dagen, den 30 Juni, som motsvarar den 31 December i norra hemisferen, var en fredag. Nab anmärkte, att året slutade med en dålig dag, men Pencroff svarade honom, att det nya naturligtvis började med en god — hvilket var bättre.

Det begynte emellertid med mycket stark köld. Istycken hopade sig i mynningen till Barmhertighetens flod, och det dröjde icke länge, förrän Grant-sjöns hela yta började betäckas af en isskorpa.

Upprepade gånger måste man förstärka bränsleförrådet. Pencroff hade icke afvaktat flodens isbeläggning för att forsla det hopsamlade bränslet till dess bestämelseort. Strömmen var en outtröttlig drifkraft, och den användes att frakta veden ända till det ögonblick, då kölden lade densamma i bojor. Till det bränsle, som skogen lemnade i sådant öfverflöd, lade man äfven flera

kärrlass stenkol, som måste hemtas från Franklin-bergets förgreningar. På den starka värmen från stenkolen satte man högt värde, då temperaturen den 4 Juli sjönk till — 13° Cels. Ännu en spisel hade blifvit uppsatt i matsalen, hvarest man arbetade gemensamt.

Under denna köldperiod kunde Cyrus Smith ej annat än lyckönska sig öfver, att han ledt en liten rännil af Grant-sjöns vatten ned till Granite-House. Det under istaket fängslade vattnet nedleddes genom sjöns gamla aflopp till en cistern, som sprängts i ett hörn af det längst in belägna magasinet, och hvarifrån det öfverflödiga vattnet genom brunnen borttrann till hafvet.

Alldenstund väderleken var ytterst torr vid denna tidpunkt, beslöto nybyggarna att, klädda så väl som möjligt, anslå en dag till att undersöka den del af ön, som i sydost låg mellan Barmhertighetens flod och Klo-udden. Den utgjordes af vidsträckt, sumpig mark, hvarest en god jagt kunde erbjuda sig, ty vattenfoglarna borde föröka sig der.

Man måste beräkna vägen dit till åtta eller nio mil, och lika mycket tillbaka, och följaktligen borde man blifva borta hela dagen. Då det derjemte var fråga om att undersöka en okänd trakt af ön, måste hela kolonien deltaga i utflykten. Försedda med spjut, snaror, bågar och pilar samt tillräckliga förråd, lemnade alltså Cyrus Smith, Gideon Spilett, Harbert, Nab och Pencroff Granite-House den 5 Juli redan i daggryningen, kl. 6 på morgonen, under det Top i förtjusningen gjorde höga hopp framför dem.

Man tog den kortaste vägen, nemligen öfver de istycken, som nu belamrade Barmhertighetens flod.

— Men, — anmärkte med skäl korrespondenten, — detta kan icke ersätta en ordentlig bro!

Byggandet af en sådan antecknades därför också i serien af kommande arbeten.

Det var första gången nybyggarna satte foten på

högra stranden af Barmhertighetens flod och vågade sig in bland de höga och präktiga barrträden, som nu voro betäckta med snö.

Men knappt hade de gått en half mil, förrän ur ett tätt snår framrusade en hel familj fyrfotingar, som nedslagit sina bopålar der, och hvilkas flygt förorsakats af Tops skällande.

— Ah, man skulle kunna taga dem för räfvar! — utbrast Harbert, när han såg hela skaran rusa bort i vild flygt.

Det var verkligen räfvar, men mycket storväxta räfvar, som läto höra ett slags skällande, hvaröfver till och med Top tycktes blifva högeligen förvånad, ty han upphörde för en stund med att förfölja de snabba djuren och gaf dem sålunda tid att undkomma.

Hunden hade skäl att blifva förvånad, ty han var icke hemmastadd i naturhistorien. Men genom sitt skall hade dessa räfvar, till färgen rödgrå och med svart svans, som slutade med en hvit tofs, röjt sin härkomst. Harbert gaf dem också utan tvekan deras rätta latinska namn — *Canis culpeus*. Dessa djur förekomma talrikt i Chili, på Malvinerna och öfverallt i Amerika mellan trettionde och fyrtionde parallelen. Harbert beklagade lifligt, att Top icke kunnat bemäktiga sig ett af dessa rofdjur.

— Kan man äta dem? — frågade Pencroff, som blott från en viss synpunkt intresserade sig för representanterna af öns fauna.

— Nej, — svarade Harbert, — men zoologerna ha ännu inte kunnat afgöra, om pupillen hos dessa räfvar är daglig eller nattlig, och om man icke bör inordna dem i hundsläktet i egentlig mening.

Cyrus Smith kunde icke tillbakahålla ett leende, då han hörde den unga gossens anmärkning, som förrådde, att han gick på djupet med sakerna. Hvad beträffar Pencroff, bekymrade han sig föga om dessa räfvar från

Man tog den kortaste vägen (sid. 238).

det ögonblick, då han hörde, att de icke kunna räknas till de ätliga djuren. Alldenstund emellertid en ladugård skulle inrättas vid Granite-House, anmärkte han,

att det skulle vara nyttigt att taga vissa försigtighetsmått mot möjliga besök af dessa fyrfotade plundrare — en sak, hvaremot ingen gjorde någon invändning.

Efter att hafva gått omkring Vrak-udden, kommo nybyggarna till en lång kust, som badades af öppna hafvet. Klockan var nu 8 på morgonen. Himlen var mycket klar, såsom det inträffar vid långvarig stark köld, men upphettade af vandringen, kände icke Cyrus Smith och hans kamrater synnerligt af den bitande kölden. Dessutom blåste det icke, en omständighet, som gör starka temperaturfall oändligt lättare att uthärda. Strålande, men utan någon värmande kraft, uppsteg solen nu ur oceanen, och dess ofantliga skifva sväfvade öfver horisonten. Hafvet låg lugnt såsom en spegel och blått såsom vattnet i en Medelhafs-vik, då himlen är klar. Böjd till formen af en jatagan, aftecknade sig Klo-udden tydligt på fyra mils afstånd i sydost. Till venster begränsades träsket af en liten udde, hvilken glänste såsom eld i solskenet. Säkert är, att de af de ostliga vindarna piskade skeppen ej kunna finna någon fristad i denna del af Unions-bugten, som ingenting, ej ens en sandbank, skyddade mot öppna hafvets raseri. Af det lugna vattnet, hvars yta icke grumlades af något uppskjutande grund, af dess färg, som öfverallt var densamma och icke fläckades af någon i gult dragande skiftning, och slutligen af frånvaron af hvarje ref fann man, att denna kust var tvärbrant, och att oceanen der dolde djupa afgrunder. I vester syntes, på ett afstånd af fyra mil, de första trädraderna i Den fjerran vesterns skog. Man skulle kunnat tro sig vara på den ödsliga stranden af någon isbetäckt ö i de antarktiska regionerna. Här gjorde nybyggarna halt för att äta frukost. En eld upptändes af ris och torr hafstång, och Nab framsatte frukosten, som bestod af kallt kött, hvartill kommo några koppar Oswego-te.

Under måltiden såg man sig omkring. Denna del

af Lincoln-ön var i sanning ofruktbar och stack skarpt af mot hela den vestliga, hvilken omständighet föranledde korrespondenten att göra den anmärkningen, att, om slumpen genast kastat de skeppsbrutna på denna kust, skulle de hafva fått en högst sorglig uppfattning af sin blifvande vistelseort.

— Jag tror knappast, att det skulle varit oss möjligt att komma i land här, — svarade ingenjören, — ty hafvet är djupt, och här finnes inte en enda klippa, dit vi skulle kunnat taga vår tillflykt. Framför Granite-House fans det åtminstone bankar, en holme, hvarigenom erbjödoss oss flera utsigter till räddning. Här — intet annat än afgrunden!

— Det är ganska besynnerligt, — anmärkte Gideon Spilett, — att denna jemförelsevis lilla ö företer en så omvexlande terräng. Denna skiljaktighet i utseende tillhör egentligen blott länder med en viss utsträckning. Man skulle verkligen kunna säga, att den så rika och fruktbara vestra delen af Lincoln-ön badades af Mexikanska vikens varma vatten, och att dess norra och sydöstra kust gränsade till ett arktiskt haf.

— Ni har rätt, min kära Spilett, — svarade Cyrus Smith, — det är en iakttagelse, som också jag gjort. Jag finner denna ö besynnerlig både till sin form och sin natur. Man skulle kunna säga, att den är ett sammandrag af alla de vexlande utsigter, en kontinent erbjuder, och jag skulle icke blifva förvånad, om den en gång varit en kontinent.

— Hvad, en kontinent midt i Stilla hafvet? — utropade Pencroff.

— Hvarför inte? — svarade Cyrus Smith. — Hvarför skulle inte Austral-landet, Nya Zealand tillsammans med Stilla hafvets ögrupper fordom ha bildat en sjette verldsdel, lika vigtig som Europa eller Asien, som Afrika eller Nord- och Sydamerika? Jag kan ej se något skäl emot det antagandet, att alla de ur denna ofantliga ocean

uppskjutande öarna äro blott spetsarna af en uppslukad kontinent, som i de förhistoriska tiderna beherskade vattenrymden.

— Såsom förhållandet en gång var med Atlantis, — inföll Harbert.

— Ja, mitt barn, om det någonsin funnits.

— Och Lincoln-ön skulle ha varit en del af den der kontinenten? — frågade Pencroff.

— Det är möjligt, — svarade Cyrus Smith, — och härigenom skulle på ett temligen tillfredsställande sätt förklaras den mångfald af alster, man ser på dess yta.

— Och det ansenliga antal djur, som ännu bebo den, — tillade Harbert.

— Ja, mitt barn, — svarade ingenjören, — och du ger mig härmed ett nytt bevis till stöd för min hypotes. Efter hvad vi ha sett, är det säkert, att djuren på ön äro talrika, och ännu besynnerligare är det, att arterna här äro ytterst varierande. Det fins en orsak härför, och enligt min tanke kan den sökas deri, att Lincoln-ön fordom utgjort en del af någon vidsträckt kontinent, som småningom sjunkit ned i Stilla hafvet.

— Då skulle en vacker dag, — inföll Pencroff, hvilken icke tycktes vara fullkomligt öfvertygad, — hvad som återstår af denna gamla kontinent, i sin ordning kunna försvinna, och det skulle icke finnas något land mellan Amerika och Asien?

— Jo, — svarade Cyrus Smith, — der skola uppstå nya kontinenter, på hvilkas uppförande milliarders milliarder smådjur arbeta i detta ögonblick.

— Hvilka äro då de der små murarena? — frågade Pencroff.

— Korallinfusorierna, — svarade Cyrus Smith. — Det är de, som medelst oafåtligt arbete åstadkommit atollrefven och talrika andra öar i Stilla hafvet. Det behöfves 140 millioner af dessa infusorier, för att de skola väga ett gram, och dock frambringa dessa små-

djur kalken med de hafssalter, som de absorbera, med de fasta beståndsdelar i vattnet, som de upptaga i sig, och denna kalk bildar ofantliga underhafsbyggnader, hvilkas varaktighet och fasthet mäta sig med granitens. En gång, i de första skapelseperioderna, frambragte naturen, tagande elden till hjälp, länderna genom upplyftning, men nu har hon ålagt mikroskopiska djur att ersätta elden, hvars dynamiska kraft i jordens inre synbarligen minskats — en sak, som bevisas af det stora antalet verkligen utslocknade vulkaner på jordytan. Och det är min fasta tro, att sedan sekler följt på sekler och infusorier på infusorier, detta Stilla haf en dag skall kunna förvandlas till en vidsträckt kontinent, som nya generationer i sin tur skola bebo och civilisera.

— Det kommer allt att dröja länge! — sade Pen-croff.

— Naturen har sin egen tid, — svarade ingenjören.

— Men hvad skola vi med nya kontinenter? — frågade Harbert. — Det tycks mig, som om de beboeliga delarna af jorden äro tillräckliga för menskligheten. Naturen gör ju ingenting obehöfligt.

— Nej, det gör hon inte, — svarade ingenjören, — men se här, huru man skulle kunna förklara behöfligheten i en framtid af nya kontinenter, och det just i den af korallöarna upptagna zonen. Mig åtminstone synes denna förklaring antaglig.

— Vi höra på er, herr Smith, — sade Harbert.

— Se här min åsigt! De lärda antaga allmänt, att vårt klot skall förgås en dag, eller rättare att det skall blifva omöjligt för både djur och växter att lefva der i följd af den intensiva afsvalning, det skall undergå. Men hvad de icke äro ense om, det är orsaken till denna afsvalning. Somliga anse, att den skall framkallas af den värmeminskning, hvarför solen skall blifva utsatt efter millioner år; andra, att den skall blifva en följd af det gradvis fortgående utslocknandet af den i vår jords

inre befintliga elden, som på densamma utöfvar ett större inflytande, än man i allmänhet tror. För min del hyllar jag denna hypotes, stödjande mig på det faktum, att månen verkligen är en stelnad stjerna, som icke längre är beboelig, ehuru solen alltjemt fortfar att öfvergjuta dess yta med samma värmemängd som förut. Om alltså månen stelnat, ligger orsaken härtill deri, att den inre eld, hvilken den liksom alla rymdens stjernor har att tacka för sitt ursprung, slocknat fullkomligt. Hvilken nu än orsaken må vara, skall vårt klot afsvälva en dag, men denna afsvälning skall försiggå blott småningom. Hvad inträffar då? Jo, att de tempererade jordbältena i en mer eller mindre aflägsen framtid icke skola vara mera beboeliga, än hvad fallet nu är med polarregionerna. Menniskorna liksom djuren skola då taga sin tillflykt till breddgrader, der solen verkar starkare. En ofantlig omflyttning skall då försiggå. Europa, mellersta Asien och Nordamerika skola så småningom blifva öfvergifna, liksom Australien eller de sydliga delarna af Sydamerika. Vegetationen skall följa människoutvandringen i spåren. Floran skall draga sig tillbaka mot eqvatorn samtidigt med faunan. De mellersta delarna af Sydamerika och Afrika skola blifva de företrädesvis bebodda delarna af jorden. Lapparna och samojederna skola återfinna polarhafvets klimatiska förhållanden på Medelhafvets kuster. Hvem säger oss, att icke vid denna tidpunkt de eqvatoriala regionerna skola vara alltför små att lemna utrymme åt menskligheten och föda densamma? Hvarför skulle då icke den förutseende naturen för att bereda en tillflygtsort åt alla de emigrerande växterna och djuren från den dag i dag är under eqvatorn lägga grundvalarna till en ny kontinent och hafva uppdragit åt infusorierna att uppbygga den? Jag har ofta begrundat denna sak, mina vänner, och jag tror fullt och fast, att vårt klots utseende en dag skall vara fullständigt förändradt, att, i följd af att nya kontinenter stiga upp ur djupet, hafven

skola betäcka de gamla, och att i kommande sekler en ny Columbus skall segla ut och upptäcka öarna Chimborazzo, Himalaja eller Mont-Blanc, qvarlevorna af ett uppslukadt Amerika, Asien och Europa. Sedermera skola i sin ordning dessa nya kontinenter blifva obeboeliga; deras värme skall försvinna liksom värmen i en människokropp, hvarur själen flygtat, och lifvet skall dö ut från jorden, om icke för alltid, så åtminstone för ögonblicket. Kanske skall då vårt klot hvila sig, i döden hemta nya krafter för att återuppvakna en dag i fullkomligare skick! Men allt detta, mina vänner, är Skaparens hemlighet, och af infusoriernas arbete har jag kanske låtit leda mig för långt i mitt försök att utforska framtidens hemligheter.

— Min kära Cyrus, — sade nu Gideon Spilett, — dessa teorier äro för mig profetior, och de skola gå i fullbordan en dag.

— Det är Guds hemlighet, — svarade ingenjören.

— Allt det der är godt och väl, — sade nu Pencroff, som hela tiden varit idel öra; — men säg mig, herr Smith, har Lincoln-ön blifvit byggd af edra infusorier?

— Nej, — svarade Cyrus Smith, — den är af rent vulkaniskt ursprung.

— Då skall den försvinna en dag?

— Helt säkert.

— Jag vill hoppas, att vi då inte skola vara här längre.

— Nej, därför kan ni vara lugn, Pencroff; vi skola inte finnas här då, emedan vi inte ha lust att dö här, och emedan vi kanske till sluts skola komma härifrån.

— Låtom oss emellertid, — svarade Gideon Spilett, — inrätta oss här som för all evighet! Man bör aldrig göra något till hälften.

Härmed upphörde samtalet. Frukosten var slutad. Undersökningen af ön fortsattes nu, och nybyggarna be-

funno sig snart på den punkt, hvarest träskregionen började.

Detta träsk, som sträckte sig ända ut till öns sydöstra spets, tycktes hafva en areal af tjugu qvadratmil. Vattensilke, tång, starr, säf samt några enstaka tufvor af örter, liknande groft schagg, betäckte dess yta. En och annan isbelagd puss gnistrade här och der i solskenet. Hvarken regn eller någon genom plötsligt vattentillflöde uppsväld flod hade kunnat bilda dessa pussar. Man måste helt naturligt draga den slutsatsen, att träsket närdes genom insilande vatten, och så var verkligen förhållandet. Man kunde till och med befara, att atmosfären deröfver under stark värme skulle mättas med dessa miasmer, som alstra träskfebrar.

Öfver vattenväxterna i det stillastående vattnet sväfade en hel fogelverld. En i en jagtkoja gömd jägare skulle der icke hafva skjutit bom en enda gång. Vildänder och beckasiner lefde der i flockar, och dessa föga rädda foglar var det ingen svårighet att närma sig.

Ett skott med hagel skulle säkert hafva träffat några dussin af dessa foglar, så tätt tillsammans lågo de. Nu måste man emellertid nöja sig med att skjuta dem med pilar. Resultatet blef mindre, men den tyst framilande pilen hade den fördelen att ej skrämma villebrådet, som knallen af ett eldvapen skulle hafva skingrat åt alla håll af träsket. Jägarna nöjde sig alltså för denna gång med ett dussin hvita änder med ett kanelfärgadt bälte, grönt hufvud, svarta vingar, hvit och röd tillplattad näbb, i hvilka Harbert igenkände brandgäss. Topbidrog verksamt till att fånga några af dessa foglar, efter hvilka denna sumpiga del af ön uppkallades. Nybyggarna hade alltså der öfverflödande tillgång på vattenfogel. Då tiden kom, hade man blott att söka tillgodogöra sig detta villebråd på så bekvämt sätt som möjligt, och det var antagligt, att flera arter af dessa foglar kunde, om icke tämjäs, så åtminstone acklimatiseras

i Grant-sjöns omgifningar, hvarigenom nybyggarna skulle hafva dem närmare till hands.

Inemot kl. 5 anträdde Cyrus Smith och hans kamrater hemvägen utefter Brandgås-träsket och öfvergingo Barmhertighetens flod på den af kölden slagna isbron.

Kl. 8 på aftonen befunno de sig åter i Granite-House.

TJUGUANDRA KAPITLET.

Fallgroparna. — Räfvarna. — Mysksvinen. — Vinden går öfver på nordvest. — Snöstorm. — Korgmakarna. — Den starkaste vinterköl-
den. — Lönnssockrets kristallisation. — Den hemlighetsfulla brunnen. —
Föreslagen upptäcktsfärd. — Blyhaglet.

Denna intensiva köld varade ända till den 15 Augusti, utan att dock öfverskrida det hittills iakttagna maximum. Vid lugnt väder var denna köld ej så svår att fördraga, men när det blåste nordan, slet de otillräckligt klädda nybyggarna ondt. Pencroff klagade af denna anledning öfver, att Lincoln-ön ej gaf fristad åt några björnfamiljer hellre än åt dessa räfvar och sälar, hvilkas skinn lemnade åtskilligt öfrigt att önska.

— Björnarna, — sade han, — äro i allmänhet väl klädda, och jag skulle icke begära något bättre än att få för vintern låna deras tulubb.

— Men kanske, — svarade Nab skrattande, — skulle dessa björnar ej gå in på att ge dig sin tulubb, Pencroff.

— Så skulle man tvinga dem dertill, Nab, man skulle tvinga dem, — svarade Pencroff i mycket bestämd ton.

Men dessa fruktansvärda rofdjur funnos icke på ön eller hade, hittills åtminstone, icke visat sig.

Icke desto mindre företogo sig Harbert, Pencroff och korrespondenten att gräfva fallgropar på Stora Ut-sigts-platån och i skogsbrynet. I matrosens tycke skulle hvilket som helst djur vara en välkommen fångst, och hvarje gnagare eller rofdjur, som först gick i de nya snarorna, skulle blifva väl mottagen i Granite-House.

Dessa fallgropar voro för öfrigt ytterst enkla: i marken grädda hål, hvaröfver var lagdt ett tak af grenar och örter och på botten något bete, hvars lukt skulle ditlocka djuren, se der allt! För öfrigt bör anmärkas, att dessa gropar icke blifvit grädda på måfå, utan på vissa ställen, der spår i större mängd angåfvo, att fyrfota djur ofta infunno sig. Dessa fallgropar undersöktes hvarje dag, och tre gånger under de första dagarna fann man der några af dessa räfvar, som redan blifvit sedda på högra stranden af Barmhertighetens flod.

— Fördömdt, det finnes alltså blott räfvar på denna ö! — utropade Pencroff, då han för tredje gången drog upp ett af dessa djur ur gropen, der det setat helt för-läget. — Dessa kräk duga till ingenting!

— Jo, till en sak duga de ändå! — sade Gideon Spilett.

— Till hvad då?

— Till bete för att locka hit andra!

Korrespondenten hade rätt, och nu nedlades de döda räfvarna i groparna såsom lockbete.

Matrosen hade äfven uppsatt giller af växtfibrer, och dessa gåfvo rikare skörd än fallgroparna. Det var sällsynt, att en dag förgick, utan att någon af kanin-gårdens invånare lät fånga sig. Det var dock beständigt endast kaniner, men Nab visste att variera sina sår-ser, och hans kamrater tänkte icke på att beklaga sig.

En eller två gånger i andra veckan af Augusti gåfvo emellertid fallgroparna jägarna ett par andra och nyttigare djur än de omnämnda räfvarna. Det var några af dessa vildsvin, som redan blifvit observerade vid Grant-

sjöns norra ända. Pencroff behöfde icke fråga, om dessa djur voro ätliga. Det syntes tydligt af deras likhet med det vanliga svinet.

— Men jag får på förhand säga dig, Pencroff, att det inte är svin, — sade Harbert åt matrosen.

— Låt mig ändå tro, att de äro det, min gosse! — sade matrosen, i det han lutade sig ned öfver fallgropen och, fattande ett af djuren i svansen, upplyfte det ur dess fängelse.

— Och hvarför då?

— Emedan det roar mig.

— Du tycker då mycket om svin, Pencroff?

— Ja, mycket, — svarade matrosen, — isynnerhet för fötternas skull, och om de hade åtta sådana i stället för fyra, skulle jag tycka om dem dubbelt så mycket!

Hvad beträffar de ifrågavarande djuren, tillhörde de klöfdjurens ordning och den art af mysksvinen eller pekarierna, som kallas tajassu, hvilken igenkännes på sin mörka färg, och derpå att den saknar de långa ögontänder, hvarmed dess släktingars gap är beväpnadt. Dessa tajassuer lefva vanligen i flockar, och man kunde antaga, att de förekommo talrikt i de skogbeväxta delarna af ön. I alla fall voro de ätliga från hufvudet till fötterna, och Pencroff begärde icke mera af dem.

Inemot den 15 Augusti inträffade ett plötslig omslag i väderleken, i följd af att vinden gick öfver till nordvest. Temperaturen steg några grader, och de i luften hopade vattenångorna förvandlades snart i snö. Hela ön öfverdrogs med ett hvitt täcke och visade sig nu för sina inbyggare i en ny skepnad. Snö föll ymnigt under flera dagar, och dess tjocklek uppnådde snart två fot.

Blåsten blef nu ytterst häftig, och från Granite-House hörde man hafvet rytande vräka sig mot klipprefven. Vid några af granitmurens hörn uppstodo häftiga lufthvirflar, snön yrde der upp i höga pelare, hvilka

liknade skydragen ute på hafvet, som fartygen angripa med kanonskott. Då emellertid orkanen kom från nordost, anföll den ön bakifrån, och Granite-Houses läge skyddade detsamma mot ett direkt anlopp. I detta oväder, lika förfärligt, som om det uppstått i polartrakterna, kunde hvarken Cyrus Smith eller hans kamrater, så gerna de än ville, våga sig ut, hvarför de måste stanna inomhus i fem dagar, från den 20 till den 25 Augusti. Man hörde stormen ryta i Jakamar-skogen, hvilken måste blifva illa åtgången. Många träd upprycktes säkert med rötterna, men Pencroff tröstade sig deröfver med den tanken, att han nu icke skulle behöfva hugga ned dem.

— Blåsten har gifvit sig till vedhuggare — så må den då hållas! — upprepade han.

Och dessutom fans det intet medel att hejda stormen i dess framfart.

Huru mycken tack voro icke alltså Granite-Houses invånare skyldiga himlen, för att den gifvit dem denna fasta, orubbliga tillflyktsort! Cyrus Smith tillkom visserligen hans behöriga del af denna tacksamhet, men det var dock naturen, som format denna rymliga håla, och han hade blott upptäckt densamma. Der voro alla i säkerhet och kunde icke nås af stormens anlopp. Om de byggt ett hus af tegel och trä på Stora Utsigts-platån, skulle det säkerligen icke kunnat motstå denna orkans raseri. Hvad beträffar Spiseln, måste man, att döma af vågornas larm, som tydligt hördes ända upp till Granite-House, tro, att den nu var fullkomligt obeboelig, ty det Räddningens holme öfverspolande hafvet borde piska nybyggarnas gamla bostad ursinnigt. Men här, i Granite-House, midt i denna bergmassa, hvarmed hvarken regn eller bläst kunde få magt, hade man ingenting att befara.

Under dessa få inspärningsdagar voro nybyggarna icke overksammas. Träplankor var det icke brist på i magasinet, och så småningom kompletterade man boha- get med bord och stolar, mot hvilkas stadighet ingenting

kunde anmärkas, ty man sparade icke på materialet. Dessa möbler voro visserligen klumpiga, men Nab och Pencroff kände sig likväl stolta öfver dem, och de skulle icke hafva velat utbyta sitt verk mot hvad i denna väg fås från världens förnämsta snickerietablissemment.

Derpå blefvo snickarna korgmakare, och de redde sig icke så illa med detta nya yrke. Vid Grant-sjöns norra ända hade man upptäckt en stor mängd rödvidebuskar. Före regntiden hade Pencroff och Harbert gjort en skörd af dessa buskar, och sedan grenarna af dem blifvit vederbörligen beredda, kunde man deraf göra ett nyttigt bruk. De första försöken voro oformliga, men tack vare arbetarnas fintlighet och intelligens, i det de rådfrågade hvarandra och drogo sig till minnes de mönster de sett, hvartill kom den ömsesidiga täflan, ökades snart koloniens förråd med korgar af olika storlek.

Under sista veckan af denna Augusti månad inträffade ännu en gång ett omslag i väderleken. Temperaturen sjönk något, och stormen saktade af. Nu skyndade nybyggarna ut. På hafsstranden hade snön med all säkerhet en tjocklek af två fot, men man kunde gå på dess frusna yta utan alltför stor ansträngning. Cyrus Smith och hans kamrater gingo upp på Stora Utsigtsplatån.

Hvilken förändring! Denna skog, som de lemnat grönskande, isynnerhet dess närmast belägna del, der barrträden voro förherskande, var nu försvunnen under det enformiga hvita doket. Allt var hvitt, från Franklins berg ända till hafsstranden, skogarna, fältet, sjön, Barmhertighetens flod. Denna rann under ett istak, hvilket, hvarje gång tidvattnet inträdde, gick upp och krossades med starkt dån. En mängd foglar — änder beckasiner och grisslor — flögo öfver Grant-sjöns stelnade yta. Man kunde räkna dem i tusental. Klippblocken, mellan hvilka nedstörtade vattenfallet vid hörnet af platån, voro fulla af istappar. Om vidden af

den förödelse, orkanen anstält i skogen, kunde man ännu icke döma; man måste dröja dermed, tills det ofantliga snötäcket försvunnit.

Gideon Spilett, Pencroff och Harbert läto icke detta tillfälle att undersöka fallgroparna gå sig ur händerna, men det var blott med svårighet, de kunde få reda på dem under snön. De måste dessutom akta sig för att nedstörta i den ena eller andra af dessa gropar; ty det skulle ju varit på samma gång farligt och förödmjukande att sjelf falla i den grop, man gräft åt andra! De undgingo dock detta obehag och återfunno groparna i samma skick, som de lemnat dem. Intet djur fans i dem, och dock syntes rundt omkring talrika spår, hvaribland tydliga märken efter klor. Harbert drog icke i betänkande att påstå, att något rofdjur af kattsläktet gått fram der, och derigenom stärktes ingenjören i sin åsigt, att farliga vilda djur funnos på Lincoln-ön. Otvifvelaktigt bebodde dessa djur de tjockaste delarna af Den fjerran vesterns skog, men hade nu, drifna af hungern, vågat sig fram ända till Stora Utsigts-platån. Kanske vädrade de invånarna i Granite-House?

— Hvad för slags kattedjur är det då? — frågade Pencroff.

— Tigrar, — svarade Harbert.

— Jag trodde, att dessa djur funnos blott i de varma länderna.

— I nya verlden, — svarade den unga gossen, — påträffar man dem från Mexiko ända till pampas i Buenos Ayres. Men alldenstund Lincoln-ön ligger under nästan samma latitud som La Plata-staterna, är det ingenting underligt, om det skulle finnas tigrar här.

— Godt, vi skola vara på vår vakt, — svarade Pencroff.

Slutligen började emellertid snön smälta under inflytande af den stigande temperaturen. Regn begynte falla, och tack vare dess upptinande kraft försvann snö-

täcket så småningom. Trots den ogynsamma väderleken förstärkte nybyggarna sitt förråd af piniefrön, drakblod-trädrötter, sockerlönnsaft, kaniner, agutier och känguruer. Detta kunde de icke göra utan att företaga utflygter i skogen, hvarunder de funno, att en temligen stor mängd träd blifvit nedslagna af den sista stormen. Matrosen och Nab begåfvo sig med kärran ända till stenkolslagret för att hemforsla några tunnor af detta bränsle. Derunder sågo de, att krukmakarugnen blifvit mycket skadad af stormen, som af densamma nedvräkt åtminstone två dryga meter.

På samma gång som mera kol anskaffades, förnyades äfven vedförrådet i Granite-House, och alldenstund strömfåran i Barmhertighetens flod nu var isfri, begagnade man sig deraf för att nedforsla flera flottar ved, ty det kunde hända, att man ännu en gång fick igen den starka kölden.

Nybyggarna hade äfven gjort ett besök i Spiseln, och de kunde ej annat än lyckönska sig till, att de ej qvarstannat än i den gamla bostaden. Hafvet hade der lemnat tydliga spår efter sina härjningar. Uppdrifvet af stormen och öfverspolande Räddningens holme, hade det farit vildt fram i gångarna, hvilka voro till hälften igen-sandade, och tjocka lager hafsalger betäckte klippblocken. Medan Nab, Harbert och Pencroff jagade eller förstärkte bränsleförrådet, sysselsatte sig Cyrus Smith och Gideon Spilett med att återställa Spiseln i dess förra skick, hvarunder de återfunno smedjan och ugnarna nästan orörda, alldenstund de skyddats af den omkring dem hopdrifna sanden.

Det var icke utan sin nytta, att bränsleförrådet blifvit förnyadt. Nybyggarna hade ännu icke sluppit undan den stränga kölden. Man vet, att i den norra hemisferen utmärker sig Februari månad genom starka temperaturfall. Ett likadant förhållande borde äfven ega rum i södra hemisferen, och slutet af Augusti, som mot-

svarar Nordamerikas Februari, undgick icke denna klimateriska lag.

Inemot den 25 gick vinden, efter ett nytt omslag med snö och regn, öfver på sydost, och plötsligt blef kölden ytterst skarp. Efter ingeniörens beräkning skulle qvicksilfverpelaren i en Celsii termometer icke visat mindre än 22° under nollpunkten, och denna intensiva köld, som en skarp nordanvind gjorde ännu mera pinande, höll i sig under flera dagar. Nybyggarna måste ånyo stänga in sig i Granite-House, och då det blef nödvändigt att hermetiskt tillstoppa alla öppningar i fasaden och lemna blott några hål för luftvexling, var ljusåtgången ansenlig. För att spara på dem, nöjde man sig ofta med skenet från elden i spislarna, der det icke hushållades med bränslet. Flera gånger begåfvo sig några af nybyggarna ned på stranden bland isstyckena, som hopades der vid hvarje tidvatten, men snart klättrade de åter upp till Granite-House, der de blott med mycken ansträngning och smärta kunde hålla sig fast vid stegpinnarna, hvilka i följd af den intensiva kölden angrepo deras fingrar.

Dessutom måste invånarna i Granite-House hafva något att göra under den ledighet, som ingeniören gaf dem. Cyrus Smith föreslog då ett arbete, som kunde utföras inomhus.

Läsaren vet, att nybyggarna icke hade något annat socker än den vätska, som de erhöilo ur sockerlönnen genom att göra djupa skårar i detta träd. De behöfde derför blott uppsamla denna vätska i kärl, och de använde den i flytande tillstånd till åtskilliga hushållsbehof, detta desto hellre som denna vätska, då den får stå någon tid, röjer benägenhet att hvitna och antager en sirapslik konsistens.

Men Cyrus Smith ville icke nöja sig härmed, och en dag sade han åt sina kamrater, att de skulle blifva raffinadörer.

— Raffinadörer! — utbrast Pencroff. — Det är ett yrke, som är en smula hett, tror jag?

— Mycket hett! — svarade ingenjören.

— Då passar det bra nu, — inföll matrosen.

Må ordet "raffinering" ej hos läsaren framkalla tanken på raffinaderierna med deras invecklade maskineri och arbetsmetod. Nej, för att kristallisera denna vätska var det nog att rena den genom en ytterst lätt operation. Satt öfver elden i stora lerkärl, fick vätskan helt enkelt afdunsta, och snart uppsteg skum till dess yta. När den började tjockna, rörde Nab flitigt om den med en träspade — hvarigenom dess afdunstning borde påskyndas och den på samma gång hindrades från att få en vidbränd smak.

Efter några timmars kokning öfver en stark eld, hvilken bekom raffinadörerna och det bearbetade ämnet lika väl, hade detta senare förvandlats till en tjock sirap. Denna sirap slogs i formar, som blifvit på förhand gjorda i sjelfva köksugnen, och åt hvilka man gifvit olika skapnad. Då massan stelnat den följande dagen, bildade den toppar och kakor. Man hade nu socker af något röd färg, men nästan genomskinligt och af förträfflig smak.

Kölden fortfor ända in i midten af September, och invånarna i Granite-House började finna sin fångenskap mycket lång. Nästan hvarje dag företogo de utflygter, som dock icke kunde utsträckas långt. Man egnade sig därför ihärdigt åt bostadens inredning. Man pratade under arbetet. Cyrus Smith undervisade sina kamrater i allt, och isynnerhet förklarade han för dem, huru vetenskapen tillämpas på det praktiska lifvet. Nybyggarna hade intet bibliotek att tillgå, men ingenjören var för dem en bok, som städse fans till hands, med den sida alltid uppslagen, som hvar och en behöfde rådfråga, en bok, som besvarade alla deras frågor, och hvari de ofta bläddrade. Sålunda förgick tiden, och dessa oförfärade män tycktes icke frukta för framtiden.

Emellertid var det tid på, att denna inspärning fick ett slut. Alla längtade efter, om icke den vackra årstiden, så dock att den odrägliga kölden skulle upphöra. Om de åtminstone varit så klädda, att de kunnat trotsa den, hur många utflygter skulle de icke då hafva företagit både till sanddynerna och Brandgås-träsket! Det borde icke vara svårt att nalkas villebrådet, och jagten skulle säkert blifva givande. Men Cyrus Smith höll strängt på, att ingen blottstälde sin helsa, ty han behöfde alla armar, och därför följdes hans råd.

Det bör anmärkas, att näst efter Pencroff var Top den, hvars tålmod pröfvades mest af denna inspärning. Den trogna hunden tyckte, att han hade alldeles för trångt i Granite-House. Han sprang ur det ena rummet in i det andra och tillkännagaf på sitt sätt sin ledsnad öfver sin fångenskap.

Cyrus Smith märkte ej sällan, att så ofta Top kom i närheten af brunnen, som stod i förbindelse med hafvet, och hvars mynning gapade längst inne i magasinet, lät han höra ett besynnerligt morrande. Hunden gick derunder omkring hålet, som man öfvertäckt med en träskifva. Ibland försökte han äfven sticka sina tassar under denna skifva, liksom ville han lyfta upp den. Derunder gläfst han på ett egendomligt sätt, som förrådde på samma gång vrede och oro.

Ingenjören lade flera gånger märke till detta hundens beteende. Hvad fans det då i denna afgrund, som kunde så uppreta det förståndiga djuret? Brunnen utmynnade i hafvet, det visste man. Förgrenade den sig dernere genom öns massa i smala gångar? Stod den i samband med några andra hålor inne i ön? Kom tid efter annan något hafsvidunder att hemta luft nere i denna brunn? Ingenjören visste icke, hvad han skulle tänka, och kunde icke hjälpa, att han började drömma underliga saker. Van att gå till djupet med de vetenskapliga företeelserna, förlät han sig icke, om han lät

draga sig in på det besynnerligas och nästan öfvernaturligas område; men huru förklara, att Top, en af dessa förståndiga hundar, som aldrig förspilla sin tid med att skälla på månen, envisades att både med tillhjälp af lukten och hörseln rekognoscera denna afgrund, om icke der försiggick något som uppväckte hans oro. Tops beteende retade Cyrus Smiths nyfikenhet i högre grad, än han ville erkänna till och med för sig sjelf.

Ingeniören meddelade icke sina intryck åt någon annan än Gideon Spilett, alldenstund han ansåg det onödigt att inviga sina kamrater i de tankar, som mot hans vilja framkallats hos honom af hvad som var kanske blott en fantasi hos Top.

Omsider upphörde kölden. Derpå följde regn, snöbyar, störtskurar och vindstötar, men denna väderlekens oblidhet räckte icke länge. Isen hade upptinat, snön hade smält; hafsstranden, platån, stränderna vid Barmhertighetens flod och skogen hade åter blifvit tillgängliga. Denna vårens återkomst hänryckte Granite-Houses invånare, och snart tillbragte de inomhus blott de timmar, då de sofvo och åto.

Man jagade flitigt under senare hälften af September, hvaraf Pencroff tog sig anledning att med ännu större envishet än förut påyrka de eldgevär, som han påstod hafva blifvit lofvade af Cyrus Smith. Då denne mycket väl visste, att det skulle blifva honom nästan omöjligt att utan särskilda verktyg åstadkomma en bössa, som dugde till något, ryggade han alltjemt tillbaka och uppsköt saken till längre fram. Dessutom anmärkte han, att Harbert och Gideon Spilett blifvit skickliga bågskyttar, för hvilkas pilar stupade alla slags ypperliga djur — agutier, känguruer, vattensvin, dufvor, trappar, änder, beckasiner — med ett ord både bejädradt och behåradt villebråd —, och att man därför borde vänta så länge. Men den envisa matrosen ville icke höra på det örat och skulle icke lemna ingeniören i fred, förrän denne upp-

fylt hans önskan, och dessutom understöddes Pencroff af Gideon Spilett.

— Om, — sade denne, — på vår ö finnas farliga djur, en sak, som vi inte kunna betvifla, måste vi tänka på att bekämpa och utrota dem. Den stund kan komma, då detta blir vår förnämsta pligt.

Men nu var det icke eldvapenfrågan, som upptog Cyrus Smiths tankar, utan den, huru man skulle få kläder. De, som nybyggarna nu buro, hade hållit öfver vintern, men de kunde icke räcka öfver nästa. Skinn af köttätande djur eller ull af idislare var, hvad man måste skaffa sig till hvad pris som helst, och emedan på ön funnos mufloner, borde man uppfinna någon utväg att af dem bilda en hjord, som fylde koloniens behof i detta hänseende. En för husdjuren bestämd inhägnad, en bakgård, afsedd för fjäderfäet, med ett ord en ladugård, inrättad på någon punkt af ön, se der de två viktiga planer, man skulle söka förverkliga under den vackra årstiden.

I följd häraf och med hänsyn till dessa påtänkta byggnadsföretag blef det alltså nödvändigt för nybyggarna att undersöka hela den del af Lincoln-ön, der de icke varit, d. v. s. dessa höga skogar, som utsträckte sig på högra stranden af Barmhertighetens flod, från dess mynning ända till yttersta punkten af halfön Serpentine, äfvensom hela vestra kusten. Men för att detta skulle kunna ske, måste man hafva vackert väder, och ännu skulle en månad förflyta, innan denna undersökning kunde företagas med fördel.

Man afvaktade alltså med en viss otålighet denna tidpunkt, då en tilldragelse inträffade, som ännu mer stegrade nybyggarnas önskan att undersöka hela sin ö.

Man räknade nu den 24 Oktober. Denna dag hade Pencroff gått att undersöka fallgroparna, i hvilka han alltid lagade att det fans lockbete. I en af dem på-

träffade han tre djur, som borde blifva välkomna i köket. Det var en pekari-hona och två hennes ungar.

Pencroff återvände till Granite-House, förtjust öfver sin fångst, och såsom vanligt skröt han väldeliga med sin jagt.

— Se så, herr Smith, nu skola vi göra oss ett godt mål! — utropade matrosen. — Och ni, herr Spilett, ni skall också taga för er!

— Jag skall nog äta, — svarade korrespondenten, — men hvad är det jag får i mig?

— Digris.

— Ah, är det verkligen digris, Pencroff? Att döma af er höga ton, trodde jag, att ni skulle komma med en tryfferad raphönsunge.

— Huru? — utbrast Pencroff. — Skulle ni möjligen rata digris?

— Nej, — svarade Gideon Spilett utan att visa någon entusiasm, — och för så vidt ni icke misstagit . . .

— Bra, bra, herr korrespondent, — genmälde matrosen, som icke tyckte om att höra sin jagt underskattas, — ni är kinkig! Det är sju månader, sedan vi landstego på den här ön, och ni skulle varit alltför lycklig, om ni lyckats påträffa ett dylikt villebråd!

— Se så, se så! — svarade korrespondenten. — Menniskan är aldrig hvarken fullkomlig eller nöjd.

— Jag hoppas, — fortfor Pencroff, — att Nab skall utmärka sig. Se bara, dessa små pekari-äro blott tre månader! De skola bli möra som vaktlar! Se så, kom nu, Nab! Jag skall sjelf öfvervaka kokningen.

Åtföljd af Nab, begaf sig matrosen till köket och fördjupade sig i sina kulinariska göromål.

Man lät Pencroff hållas der. Nab och han tillagade en ypperlig måltid — de två pekari-ungarna, kängurusoppa, rökt skinka, piniefrön, drakblodsöl, Oswego-te — med ett ord allt det bästa, man kunde få — men bland

alla rätterna måste hederspriset tillerkännas de saftiga, stufvade pekarierna.

Klockan 5 serverades middagen i Granite-Houses sal. Känguru-soppan rykte på bordet. Man fann den ypperlig.

På soppan följde pekarierna, dem Pencroff ville skära för sjelf, och hvaraf han räckte hvar och en i sällskapet ofantliga portioner.

Dessa digrisar voro verkligen något utsökt, och Pencroff slukade sin andel med den största förtjusning, då plötsligt han skrek till och lät höra en svordom.

— Hvad är det? — frågade Cyrus Smith.

— Det är — det är — så, att jag brutit af en tand! — svarade matrosen.

— Åh, prat! Fins det då stenar i era pekarier? — sade Gideon Spilett.

— Det tycks så! — svarade Pencroff, i det han tog ut ur munnen det föremål, som kostat honom en oxeltand.

Det var icke en sten. — Det var ett blyhagel.

TJUGUTREDJE KAPITLET.

Med anledning af blyhaglet. — En pirog bygges. — Jagten. — I toppen af en kauri. — Intet bestyrker tillvaron på ön af människor. — Harbert och Nab på fiske. — Vänd sköldpadda. — Försvunnen sköldpadda. — Cyrus Smiths förklaring.

Det var jemnt på dagen sju månader, sedan ballongens passagerare blifvit kastade på Lincoln-ön. Trots alla de spaningar, de företagit under denna tid, hade ingen mensklig varelse upptäckts af dem. Ej en rök hade förrådt tillvaron af människor på öns yta. Aldrig hade något arbete af människohand vittnat om, att människor uppehållit sig der, hvarken i äldre eller nyare tid.

Ön syntes icke allenast icke vara bebodd, utan man måste äfven antaga, att den aldrig kunnat vara det. Och se nu, hur hela denna byggnad af slutledningar föll gent emot ett simpelt metallkorn, funnet i en oskadlig gnagares kropp!

Ty detta blyhagel måste hafva kommit ur ett skjutvapen, och hvem annan än en människa hade kunnat begagna sig af detta vapen?

Sedan Pencroff lagt blyhaglet på bordet, betraktade hans kamrater honom med djup förvåning. Alla följerna af denna trots sin skenbara ovigtighet så viktiga händelse hade strax gripit deras själ. Om ett öfvernaturligt väsen plötsligt uppenbarat sig för dem, skulle det icke gjort ett så starkt intryck på dem.

Cyrus Smith drog icke i betänkande att genast gifva form åt de gissningar, denna lika öfverraskande som oväntade händelse måste framkalla. Han tog blyhaglet, vände det, vände det åter och rullade det mellan pek fingret och tummen. Derefter frågade han Pencroff:

— Kan du försäkra, att den af detta blyhagel sårade pekarin ej var mer än tre månader gammal?

— Ja, herr Smith, — svarade Pencroff. — Då jag fann honom i gropen, diade han ännu sin mor.

— Nå väl, — sade ingeniören, — just häraf bevisas, att för högst tre månader sedan ett böss-skott aflossats på Lincoln-ön.

— Och att, — tillade Gideon Spilett, — ett blyhagel träffat, men ej dödat detta lilla djur.

— Det lider intet tvifvel, och se här, hvilka slutsatser vi måste draga ur denna händelse: antingen var ön bebodd före vår ankomst, eller hafva människor landstigit här för på sin höjd tre månader sedan. Ha dessa människor hitkommit frivilligt eller ofrivilligt, genom landstigning eller genom skeppsbrott? I detta hänseende kunna vi icke få något ljus förrän längre fram. Till hvilka de äro, européer eller malajer, fiender eller vänner

till vår ras, kunna vi icke gissa oss af något; och lika litet veta vi, om de ännu finnas på ön, eller om de lemnat den. Men dessa frågor intressera oss allt för omedelbart, att vi längre skulle förblifva i ovisshet.

— Nej, hundra gånger nej! Tusen gånger nej! — utbrast matrosen, stigande upp från bordet. — Det finns inga andra människor på Lincoln-ön än vi. För djefvulen, ön är inte stor, och om den vore bebodd, skulle vi väl redan varseblifvit några af dess inbyggare!

— Motsatsen vore verkligen förvånande, — sade Harbert.

— Men ännu märkvärdigare vore det, tycker jag, — anmärkte korrespondenten, — om pekarin blifvit född med ett blyhagel i kroppen!

— Såvida inte, — sade Nab allvarsamt, — Pencroff har . . .

— Hvad befalls, Nab! — inföll Pencroff hastigt. — Jag skulle, utan att märka det, i snart fem eller sex månader haft ett blyhagel i käken! Men hvar skulle det då gömt sig? — tillade matrosen, öppnande munnen, så att man kunde se de präktiga trettiotvå tänderna, som garnerade densamma. — Titta efter noga, Nab, och hittar du en ihålig tand i denna tandgård, så har du mitt tillstånd till att rycka ut ett halft dussin!

— Nabs förutsättning är verkligen oantaglig, — sade Cyrus Smith, som trots sina allvarsamma tankar ej kunde tillbakahålla ett leende. — Det är säkert, att ett skott lossats på ön för högst tre månader sedan. Men jag skulle vara böjd för att antaga, att hvilka än de människor äro, som kommit i land på denna kust, så ha de varit här blott en kort tid eller endast passerat ön, ty om denna varit bebodd vid den tidpunkt, då vi från toppen af Franklins berg togo en öfverblick af densamma, skulle vi ha sett dessa människor eller sjelfva blifvit sedda af dem. Det är alltså sannolikt, att skeppsbrutna blott för några veckor sedan blifvit af en storm

kastade på en punkt af kusten. Vare härmed hur som helst, det är af vigt, att vi komma på det klara med denna sak.

— Jag anser, att vi böra gå försigtigt till väga, — sade korrespondenten.

— Det är också min åsigt, — svarade Cyrus Smith, — ty olyckligtvis måste vi befara, att det är malajiska sjöröfvare, som landstigit på ön.

— Skulle det inte, herr Smith, — frågade matrosen, — vara skäl att, innan vi bege oss ut på rekognoscering, bygga en kanot, som gjorde det för oss möjligt dels att fara uppför Barmhertighetens flod, dels att, om så behöfves, ro utefter kusten? Vi böra inte låta öfverraska oss alldeles oförberedda.

— Er idé är god, Pencroff, — svarade ingenjören, — men vi ha inte tid att vänta. Det skulle erfordras åtminstone en månad att bygga en kanot...

— En riktig kanot, ja, — inföll matrosen, — men vi behöfva inte en farkost, afsedd att hålla öppna hafvet, och jag åtager mig att på högst fem dagar bygga en pirog, så stark, att vi med densamma kunna befara Barmhertighetens flod.

— Bygga en båt på fem dagar! — utropade Nab.

— Ja, Nab, en indiansk båt.

— Af trä? — frågade negern med en föga öfvertygad uppsyn.

— Af trä, — svarade Pencroff, — eller rättare af bark. Jag upprepar ännu en gång, herr Smith: hela affären kan vara undanstökad på fem dagar.

— På fem dagar, — må ske då! — svarade ingenjören.

— Men vi göra klokt, om vi från detta ögonblick taga oss väl tillvara, — sade Harbert.

— Mycket väl, mina vänner, — inföll Cyrus Smith, — och därför ber jag er inskränka era jagtutflygter till den närmaste trakten omkring Granite-House.

Middagen slutade mindre gladt, än Pencroff hoppats.

Alltså var ön eller hade den varit bebodd af andra än nybyggarna. Efter händelsen med blyhaglet var detta numera ett obestriddigt faktum, och denna upptäckt kunde ej annat än ingifva kolonisterna en liflig oro.

Innan Cyrus Smith och Gideon Spilett öfverlemnade sig åt hvilan, hade de ett långt samtal med hvarandra om hvad som händt. De frågade sig, om icke möjligen denna tilldragelse stode i ett visst samband med de oförklarliga omständigheterna vid ingenjörens räddning och andra besynnerliga förhållanden, hvarför de redan råkat ut flera gånger. Sedan man diskuterat skälen för och mot i denna sak, sade Cyrus Smith slutligen:

— Vill ni höra min tanke, min kära Spilett?

— Ja, Cyrus.

— Nå väl, så hör då: hur noga vi än undersöka ön, skola vi likväl icke finna något!

Genast den följande dagen grep sig Pencroff an med verket. Här var icke fråga om att bygga en båt med spant och bordläggning, utan helt enkelt en flytande, slätbottnig apparat, som skulle blifva ypperlig för en färd på Barmhertighetens flod, isynnerhet närmare dess källor, hvarest dess djup förmodades vara ringa. Med hvarandra sammanfogade barkstycken borde bilda en lätt farkost, och om det i följd af naturhinder blefve nödvändigt att bära densamma, skulle den vara hvarken tung eller skrymmande. Pencroff ämnade hopnita barkstyckena med spik och genom att verkställa detta arbete omsorgsfullt göra farkosten fullkomligt vattentät.

Det gälde alltså att uppsöka träd, hvilkas bark genom böjlighet och styrka egnade sig för detta arbete. Nu hade just den sista stormen omkullkastat en stor mängd douglasträd, hvilka passade förträffligt för bygandet af en båt. Några af dessa furuträd lågo på marken, och det behöfdes ingenting vidare än att skala barken af dem, men med hänsyn till ofullkomligheten hos

de verktyg, nybyggarna egde, var detta det svåraste. Slutligen lyckades man häri.

Under det Pencroff, biträdd af ingenjören, var selsatt med detta arbete, utan att förspilla en timme, förblefvo Gideon Spilett och Harbert icke overksammas. De hade gjort sig till koloniens skaffare. Korrespondenten kunde icke tröttna på att beundra den unga gossen, som förvärfvat en ovanlig skicklighet i skötandet af bågen och spjutet. Harbert ådagalade äfven stor djerfhet och mycket af denna kallblodighet, som man med skäl skulle kunna kalla "en öfverläggande tapperhet". Beaktande Cyrus Smiths varning, aflägsnade sig de två jagtkamraterna icke längre från Granite-House än två mil; men de första afsatserna i skogen lemnade en tillräcklig tribut af agutier, vattensvin, känguruer, pekarier o. s. v., och om äfven fallgroparnas afkastning var ringa, sedan kölden upphört, gaf åtminstone kaningården sin vanliga anpart, hvaraf kolonien på Lincoln-ön skulle kunnat lifnära sig.

Under dessa jagter språkade Harbert ofta med Gideon Spilett om händelsen med blyhaglet samt de slutsatser, ingenjören dragit ur densamma, och en dag — det var den 26 Oktober — sade han till honom:

— Men finner ni det ej högst besynnerligt, herr Spilett, att, om några skeppsbrutna kommit i land på denna ö, de ej ännu visat sig i närheten af Granite-House?

— Högst förvånande, om de ännu äro kvar här, — svarade korrespondenten, — men alls inte förvånande, om de ej längre finnas här!

— Ni tror alltså, att dessa människor redan lemnat ön? — återtog Harbert.

— Det är mer än sannolikt, min gosse, ty om deras vistelse här förlängts och, framför allt, om de ännu funnes här, skulle väl slutligen någon tilldragelse förrådt deras härvaro.

— Men om de kunnat begifva sig af härifrån, — anmärkte den unga gossen, — så voro de ju inte skeppsbrutna?

— Nej, Harbert, eller voro de åtminstone, hvad jag skulle vilja kalla "skeppsbrutna för tillfället". Det är visserligen ganska möjligt, att en orkan kastat dem på denna ö utan att ha gjort deras farkost redlös, och att de, sedan orkanen gått öfver, åter styrt kurs utåt hafvet.

— En sak måste erkännas, — sade Harbert, — och det är, att herr Smith alltid tyckts snarare frukta för än önska närvaron af människor på vår ö.

— Ja, — svarade korrespondenten, — han är rädd för malajerna, hvilka kunna besöka dessa farvatten, och de der herrarna äro otäcka snapphanar, som det är bäst att undvika.

— Det är inte omöjligt, herr Spilett, — återtog Harbert, — att vi endera dagen påträffa spår af deras landstigning, och kanske skola vi då komma på det klara med den här saken.

— Jag säger inte nej, min gosse. En öfvergifven lägerplats, en slocknad eld kan leda oss på spåret, och det är just, hvad vi skola söka efter på vår nästa utflygt.

Den dag, då detta samtal fördes mellan de två jägarna, befunno de sig i en del af skogen, som gränsade till Barmhertighetens flod och ådrog sig uppmärksamheten genom allehanda vackra trädslag. Der reste sig, bland andra, till en höjd af nära 200 fot öfver marken några af dessa präktiga koniferer, som infödingarna på New Zealand kalla kauris.

— En idé, herr Spilett! — sade Harbert. — Om jag klättrade högst upp i toppen på en af dessa kaurier, skulle jag kanske kunna taga en öfverblick af trakten i en temligen vid omkrets?

— Idén är god, — svarade korrespondenten, — men kan du klättra ända högst upp i toppen af dessa jettar?

— Jag vill i alla fall försöka, — svarade Harbert.

Rörlig och vig som han var, kastade sig den unga gossen upp på de nedersta grenarna af en kauri, hvilka sutto så, att klättringen upp i trädet blef temligen lätt, och inom några minuter hade han uppnått dess topp, hvilken sköt högt upp öfver den ofantliga slätt af grönska, som de öfriga träden i skogen bildade.

Från denna upphöjda punkt kunde blicken omfatta hela södra delen af ön, från Klo-udden i sydost ända till Reptil-udden i sydväst. I nordväst reste sig Franklins berg, hvilket bortskymde en dryg fjerdedel af horisonten.

Men öfverst från sitt observatorium kunde Harbert öfverblicka just hela den för dem ännu okända delen af ön, som kunde gifva, eller som ännu gaf skydd åt de främlingar, hvilkas härvaro man misstänkte.

Den unga gossen såg sig omkring med ytterlig uppmärksamhet. På hafvet, till en början, ingenting inom synhåll! Ej ett enda segel, hvarken vid horisonten eller i närheten af ön. Då likväl trädmassan bortskymde kusten, var det möjligt, att ett fartyg, isynnerhet ett sådant, som blifvit beröfvadt masterna, låg helt nära stranden och följaktligen icke kunde ses af Harbert.

Midt i Den fjerran vesterns skog heller intet! Skogen bildade en ogenomtränglig dôme af flera qvadratmils vidd, utan en enda öppen plats. Det var äfven omöjligt att med blicken följa loppet af Barmhertighetens flod äfvensom att urskilja den punkt på berget, der den upprann. Kanske runno andra, mindre floder mot vester, men ingenting bekräftade ett sådant antagande.

Om också det var Harbert omöjligt att upptäcka minsta spår af lägerplats, kunde han icke åtminstone varsna någon rök, som förrådde närvaron af menniskor? Luften var ren, och minsta ånga skulle tydligt aftecknat sig mot himlens djupa blå.

Ett ögonblick trodde sig Harbert se en lätt rök uppstiga i vester, men då han såg närmare efter, fann han, att han bedrog sig. Han spejade med ytterlig omsorg,

och han hade ypperliga ögon. Nej, der fans tydligen ingenting.

Harbert steg ned ur kauri-trädet, och de två jägarna återvände till Granite-House. Der lyssnade Cyrus Smith till den unga gossens berättelse, skakade på hufvudet och sade ingenting. Det var alldeles tydligt, att man ej kunde uttala sig i denna sak förrän efter en fullständig undersökning af ön.

Den näst följande dagen — den 28 Oktober — inträffade en annan händelse, hvars förklaring man måste öfverlemna åt framtiden.

Under det Harbert och Nab ströfvade omkring på stranden, två mil från Granite-House, lyckades de tillfångataga en präktig sköldpadda. Det var en jettesköldpadda, hvars ryggsköld företedde ett beundransvärdt grönt färgspel.

Harbert varseblef denna sköldpadda, der hon mellan klippblocken kröp ned mot hafvet.

— Hitåt, Nab, hitåt! — ropade han.

Nab kom springande.

— Hvilket vackert djur! — utbrast Nab. — Men hur skola vi få det i vårt våld?

— Ingenting är lättare, Nab, — svarade Harbert. — Vi vända om sköldpaddan på ryggen, och då skall hon inte längre kunna fly. Tag ditt spjut och gör som jag!

Reptilen, som kände faran, hade dragit sig tillbaka mellan sin rygg- och buksköld. Man såg hvarken dess hufvud eller fötter, och den låg orörlig som ett klippblock.

Harbert och Nab satte nu sina spjut under djurets bröstben, och med förenade krafter lyckades de, dock icke utan ansträngning, vända om sköldpaddan på ryggen. Djuret, som höll tre fot i längd, borde väga åtminstone fyrahundra skålpund.

— Godt! — utropade Nab. — Se der något, som skall fröjda vännen Pencroff!

Vännen Pencroff kunde också ej annat än blifva belåten, ty köttet af dessa sköldpaddor, hvilka lefva af hafstång, är ytterst välsmakande. I detta ögonblick visade sköldpaddan icke mer än sitt lilla tillplattade hufvud.

— Men hvar skola vi nu göra af vårt villebråd? — frågade Nab. — Vi kunna inte släpa det till Granite-House!

— Låtom oss lemna det qvar här, då det inte kan vända om sig igen, — svarade Harbert, — och sedan skola vi återvända hit och hemta det med kärran.

— Det är öfverenskommet.

För alla händelser, och för större säkerhets skull, vidtog Harbert det försigtighetsmättet, hvilket Nab ansåg öfverflödigt, att stötta djuret med stora kiselstenar. Derpå återvände de två jägarna till Granite-House, följande hafsstranden, som nu låg blottad efter ebban. Harbert, som ville bereda Pencroff en öfverraskning, sade ingenting åt honom om det präktiga exemplar af hafssköldpadda, han vändt om på sanden; men två timmar derefter återkommo Nab och han med kärran till stället, der de lemnat sköldpaddan. Det präktiga exemplaret fans icke längre der.

Nab och Harbert stirrade i början på hvarandra, derefter sågo de sig omkring. De befunno sig verkligen på det ställe, der de lemnat sköldpaddan. Den unga gossen återfann till och med stenarna, hvarmed han stöttat djuret, och följaktligen var han säker på, att han icke bedrog sig.

— Hå kors, — sade Nab, — de kunna då vända om sig igen, de der djuren?

— Det tycks så, — svarade Harbert, som ej begrep något, och betraktade de på sanden kringströdda stenarna.

— Nå ja, det är Pencroff, som inte blir nöjd!

— Och herr Smith skall kanske komma i inte så liten förlägenhet att förklara detta försvinnande! — tänkte Harbert.

— Godt, — sade Nab, som ville dölja sin otur, — vi skola inte tala vidare derom.

— Tvärtom, Nab, det är just det vi skola göra, — svarade Harbert.

Åter fattande kärran, som de medfört förgäfvess, anträdde de vandringen tillbaka till Granite-House.

Då de hunnit till gångstigen, der ingenjören och matrosen arbetade tillsammans, berättade Harbert, hvad som tilldragit sig.

— Ah, sådana nöt ni äro! — utbrast matrosen. — Att låta gå sig ur händerna allra minst femtio soppor!

— Men, Pencroff, — invände Nab, — det är inte vårt fel, att djuret flytt, då jag säger dig, att vi vändt om det.

— Då ha ni inte vändt om det tillräckligt! — svarade skämtsamt den oresonliga matrosen.

— Inte tillräckligt! — utropade Harbert.

Och nu berättade han, att han varit nog omtänksam att stötta sköldpaddan med kiselstenarna.

— Det är alltså ett underverk! — svarade Pencroff.

— Jag trodde, herr Smith, — sade Harbert, — att sköldpaddorna, när man en gång lagt dem på ryggen, inte mera kunna komma på benen igen, allra helst när de äro stora?

— Det är också sant, min gosse, — svarade Cyrus Smith.

— Men hur kan det då vara möjligt? . . .

— På hur långt afstånd från hafvet lemnade ni sköldpaddan? — frågade ingenjören, som, afbrytande sitt arbete, begrundade, hvad som händt.

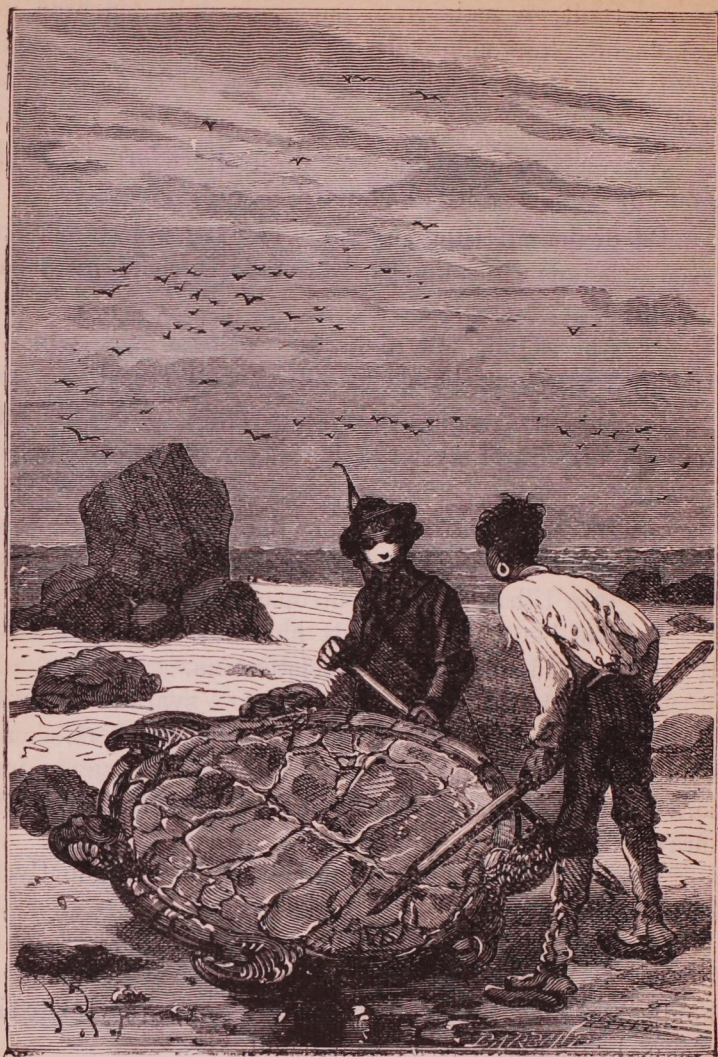
— Fem meter, — svarade Harbert.

— Och det var ebb vid detta tillfälle?

— Ja, herr Smith.

— Nå väl, — svarade ingenjören, — hvad sköldpaddan ej kunde göra på sanden, det har hon kanske

"Se der något, som skall fröjda vännen Pencroff!" (sid. 269).

gjort i vattnet. Hon har vändt sig om igen, när floden
fattat henne, och helt lugnt åter begifvit sig ut på djupet.
— Sådana nöt vi äro! — utropade Nab.

— Det är just, hvad jag nyss hade den äran att säga er! — svarade Pencroff.

Cyrus Smith hade gifvit denna förklaring, hvilken utan tvifvel var antaglig. Men var han väl öfvertygad om rigtigheten af denna förklaring? Vi våga icke säga ja härtill.

TJUGUFJERDE KAPITLET.

Det första försöket med pirogen. — Ett strandfynd. — Bogseringen. — Vrak-udden. — Koffertens innehåll: verktyg, vapen, instrument, kläder, böcker, husgeråd. — Hvad som fattas Pencroff. — Evangelium. — En vers ur den heliga boken.

Den 29 Oktober var barkkanoten alldeles färdig. Pencroff hade hållit sitt löfte och på fem dagar byggt ett slags pirog, hvars spant utgjordes af böjligen grenar af crejimba-trädet. Ett säte i aktern, ett andra i midten för att hålla båtsidorna åtskilda, två årtullar i relingarna, en vrick-åra att styra med fullständiga denna farkost, som var tolf fot lång och icke vägde tvåhundra skålpund. Hvad beträffar sjelfva gåendet af stapeln, var det ytterst enkelt. Den lätta pirogen ställes på den sandiga hafsstranden framför Granite-House och upplyftes af tidvattnet. Pencroff, som genast hoppade i farkosten, manövrerade den med vrick-åran och förklarade, att den lämpade sig särdeles bra för det bruk, man ville göra af densamma.

— Hurra! — utropade matrosen, hvilken ej försmådde att på detta sätt prisa sitt eget verk. — Med den här skulle man kunna fara . . .

— Rundt jorden? — frågade Gideon Spilett.

— Nej, men rundt ön. Några kiselstenar till ballast, en mast i försätet och ett stycke segel, som herr

Smith skaffar oss endera dagen, och vi komma långt! Nå, herr Smith, och ni, herr Spilett, och ni, Harbert, och du, Nab, komma ni inte och försöka vår nya båt? För f—n, vi måste åtminstone se, om den bär oss alla fem!

Ett sådant försök borde verkligen göras. Medelst en knyck på vrick-åran återförde Pencroff farkosten in i en liten smal ränna mellan klipporna, och det öfverens-koms, att man samma dag skulle göra ett försök med pirogen genom att fara utefter kusten till den udde, der klipporna upphörde i söder.

Just då man skulle stiga i båten, utbrast Nab:

— Men den läcker ganska dugtigt, din pirog, Pencroff!

— Det gör ingenting, Nab, — svarade matrosen. — Träet måste tättna. Om två dagar syns ingenting mer, och vår pirog skall då inte ha mera vatten i skroftet, än det fins i en supbults mage. Om bord!

Man steg alltså i båten, och Pencroff stötte från land. Vädret var präktigt, hafvet lugnt, såsom om dess vatten omslutits af en insjö's trånga stränder, och pirogen kunde styra utåt hafvet med samma säkerhet, som om den gått uppför den lugna Barmhertighetens flod.

Nab tog den ena af de två årorna, Harbert den andra, och Pencroff satt qvar i aktern af farkosten för att styra den med vrick-åran. Man passerade sundet och strök snart förbi sydspetsen af Räddningens holme. En lätt bris blåste från söder. Ingen bränning hvarken i sundet eller ute på djupet. Några långa vågsvall, som pirogen knappt kände, ty den var tungt lastad, upprörde regelbundet hafsytan. Man aflägsnade sig ungefär en half mil från kusten, så att man kunde urskilja Franklinberget i dess helhet.

Derefter vändande pirogen, rigtade Pencroff dess stäf mot flodmynningen. Pirogen följde nu utefter ku-

sten, hvilken, bildande en båge ända ut till den yttersta udden, med sina klippor bortskymde hela Brandgås-träsket.

Till denna udde, dit afståndet ökades i följd af kustens böjning, var det omkring tre mil från Barmhertighetens flod. Nybyggarna beslöto att ro till dess yttersta spets och ej begifva sig längre utanför densamma, än jemnt så mycket de behöfde för att kunna taga en hastig öfverblick af kusten ända till Klo-udden.

Pirogen följde alltså stranden på ett afstånd af högst två kabellängder, undvikande de i detta farvatten kringströdda klipporna, som det stigande tidvattnet började betäcka. Granitmuren sänkte sig småningom från flodmynningen till udden. Den utgjordes af nyckfullt öfver hvarandra hopvräktade granitblock, helt olika granitkurtenen, som bildade Stora Utsigts-platån, och företedde en vildt storartad anblick. Man skulle kunnat säga, att ett ofantligt kärrlass klippblock blifvit tömdt der. Ingen växtlighet på denna spetsiga bergås, som hade en längd af två mil från skogen. Denna udde kunde sägas likna en ur en ärm af grönska framstickande jettearm.

Framdrifven af de två årorna, flög pirogen lätt framåt. Med ritstiftet i ena handen och annotationsboken i den andra, aftecknade Gideon Spilett kusten i raska drag. Nab, Pencroff och Harbert pratade med hvarandra, under det de med blicken rekognoscerade denna för dem främmande del af deras rike. Ju längre pirogen kom mot söder, desto svagare blefvo konturerna af Mandibelluddarna och Unions-bugten.

Hvad beträffar Cyrus Smith, sade han icke ett ord; han blott såg, och att döma af den misstro, hans blick uttryckte, tycktes det, som om han hela tiden observerade någon främmande trakt.

Efter tre qvarts timmes rodd hade man emellertid hunnit nästan till spetsen af udden, och Pencroff ämnade

just dubblera densamma, då Harbert, resande sig, pekade på en svart fläck och sade:

— Hvad är det jag ser der nere på stranden?

Allas blickar riktades åt det angifna hållet.

— Det är verkligen något, — sade korrespondenten; — man skulle kunna säga, att det är ett till hälften i sanden begravet vrak.

— Ah, — utbrast Pencroff, — jag ser, hvad det är!

— Hvad då? — frågade Nab.

— Tunnor, tunnor, som kunna vara fulla! — svarade matrosen.

— Till stranden, Pencroff! — sade Cyrus Smith.

Efter några årtag stötte pirogen mot land inne i en liten bugt, och dess passagerare sprungo upp på stranden.

Pencroff hade icke bedragit sig. Der lågo två tunnor, till hälften betäckta af sanden, men ännu säkert fästa vid en stor koffert, hvilken, uppehållen af dem, flutit ända till det ögonblick, då den förlist på stranden.

— Ett skeppsbrott har alltså egt rum i farvattnet utanför ön? — frågade Harbert.

— Helt visst, — svarade Gideon Spilett.

— Men hvad fins det då i denna koffert? — utbrast Pencroff med helt naturlig otålighet. — Hvad gömmes i denna koffert? Den är låst, och vi ha ingenting att krossa locket med! Nå väl, så slå vi sönder det med stenar då . . .

Upplyftande en stor, tung sten, beredde sig matrosen just att dermed krossa en af koffertens väggar, då ingenjören hejdade honom, sägande:

— Pencroff, kan du lägga band på din otålighet blott en timme?

— Men, herr Smith, tänk bara! Derinne fins kanske allt, hvad som fattas oss!

— Vi skola förvissa oss derom, Pencroff, — svarade ingenjören; — men tro mig, slå inte sönder denna kof-

fert, hvilken kan blifva oss till nytta. Låtom oss föra den till Granite-House, der vi skola öppna den mycket lättare än här och utan att slå sönder den. Den är klar till resan, och alldenstund den flutit hittills, skall den väl flyta ända till flodmynningen.

— Ni har rätt, herr Smith, och jag har haft orätt, — svarade matrosen, — men man är inte alltid herre öfver sig sjelf!

Ingenjörens råd var förståndigt. Pirogen skulle också icke kunnat inrymma de föremål, som sannolikt inneslötos i denna koffert, hvilken borde vara tung, alldenstund man måst underlätta dess flytning genom de två tomma tunnorna. Det var alltså bättre att bogsera den fram till stranden nedanför Granite-House.

Men hvarifrån kom nu detta strandfynd? Se der den viktiga frågan. Cyrus Smith och hans kamrater sågo sig uppmärksamt omkring och genomströfvade stranden på en sträcka af flera hundra steg. Ingen enda spillra kunde de upptäcka. Äfven öfver hafvet kastades spejande blickar. Harbert och Nab klättrade upp på en hög klippa, men horisonten var öde. Intet i sigte, hvarken ett red-löst skeppsskrof eller ett fartyg under segel.

Ett skeppsbrott hade emellertid egt rum, derom rädde intet tvifvel. Kanske egde äfven denna händelse samband med tilldragelsen med blyhaglet? Kanske hade främlingar landstigit på en annan punkt af ön? Kanske befunno de sig ännu der? En slutsats, som nybyggarna helt naturligt drogo, var, att dessa främlingar ej kunde vara malajiska sjöröfvare, ty strandfyndet förskref sig tydligen antingen från Amerika eller Europa.

Alla återvände nu till kofferten, hvilken höll fem fot i längd och tre fot i bredd. Den var af ek, mycket omsorgsfullt tillsluten och beklädd med en tjock hud, hvilken hölls utspänd medelst kopparstift. De två hermetiskt tillslutna tunnorna, hvilka man genom att slå på dem fann vara tomma, slöto till kistans sidor genom starka tåg,

hopbundna med knutar, i hvilka Pencroff lätt igenkände "sjömansknutar". Kofferten tycktes vara fullkomligt oskadad, en omständighet, som förklarades deraf, att den strandat på en sandkust och icke på ett klippref. Om man undersökt den noga, kunde man till och med försäkrat, att den ej legat länge i vattnet, äfvensom att den nyligen blifvit uppkastad på stranden. Vattnet tycktes icke hafva inträngt deri, och de föremål, den innehöll, borde vara oskadade.

Det var tydligt, att denna koffert blifvit kastad öfver bord från ett redlöst fartyg, som drifvit mot ön, och att dettas passagerare, i förhoppning att kofferten uppnådde kusten, hvarest de sedermera skulle återfinna densamma, vidtagit det försigtighetsmättet att göra den lättare medelst en flytande apparat.

— Vi skola bogsera detta strandfynd ända till Granite-House och företaga inventeringen der, hvarefter vi, om vi på ön upptäcka några öfverlevande från detta förmodade skeppsbrott, skola återlemna kofferten åt dem den tillhör. Påträffa vi ingen, så . . .

— Behålla vi den för oss sjelfva! — utropade Pencroff. — Men, gode Gud, hvad kan väl finnas deri!

Floden började redan nå strandfyndet, hvilket synbarligen borde flyta ut i öppna hafvet. En af de linor, som fasthöllo tunnorna vid kofferten, upplindades till en del och tjenstgjorde såsom bogsertåg mellan den flytande apparaten och pirogen. Derefter gräfde Pencroff och Nab med sina åror undan sanden, för att kofferten lättare skulle kunna upplyftas af vattnet, och snart dubblerade pirogen, bogserande fyndet, udden, åt hvilken gafs namnet Vrak-udden (*Flotson-point*). Kofferten var tung att bogsera, och blott med svårighet kunde tunnorna hålla den ofvan vattenytan. Också fruktade matrosen i hvarje ögonblick, att den skulle lossna och gå till botten. Men till all lycka gingo icke hans farhågor i fullbordan, och 1 ¹/₂ timme efter afresan — det hade behöfts hela

denna tid för att tillryggalägga detta afstånd på tre mil — lade pirogen till vid stranden framför Granite-House.

Pirog och strandfynd halades nu upp på sanden, och då hafvet redan drog sig tillbaka, lågo de snart på det torra. Nab hade hemtat verktyg för att bryta upp kofferten med så ringa skada för densamma som möjligt, och man skred nu till inventeringen. Pencroff försökte derunder icke dölja sin ytterliga nyfikenhet.

Matrosen började med att lösgöra de två tunnorna, hvilka, då de befunno sig i bästa skick, kunde användas. Derefter uppbrötos låsen med en tång, och locket slogs genast upp.

Inuti kofferten befann sig en kista af zink, tydligen ditsatt i ändamål, att de föremål, som inneslötos deri, skulle i alla händelser vara skyddade mot fuktighet.

— Ah, — utropade Nab, — skulle det möjligtvis finnas konserver derinne?

— Jag vill hoppas, att så inte är fallet, — svarade korrespondenten.

— Men om deri finnes blott . . ., — sade matrosen halfhögt.

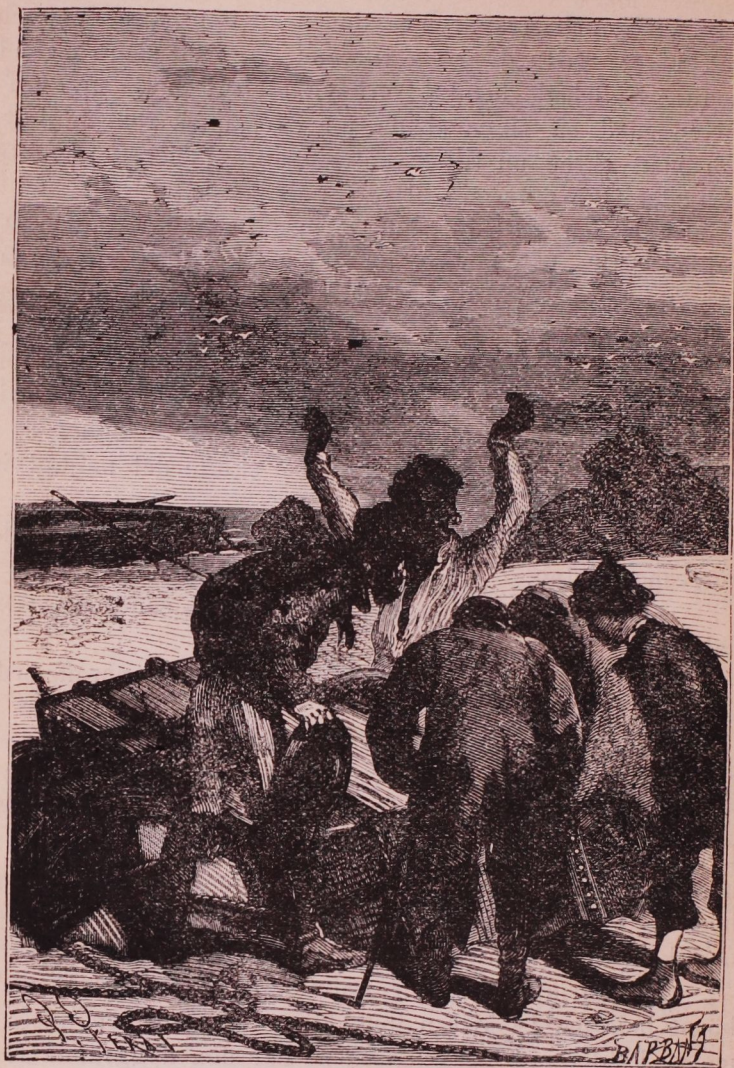
— Hvad då? — frågade Nab, som hört Pencroffs ord.

— Ingenting!

Sedan zinkkistan blifvit uppskuren i hela dess längd, framplockades derur och nedlades på sanden åtskilliga föremål af mycket olika natur. För hvarje ny sak uppgaf Pencroff tre hurrarop, under det att Harbert klappade i händerna och Nab dansade — som en neger. Der funnos böcker, som nästan gjorde Harbert vansinnig af glädje, och kökskärl, som Nab var nära att hölja med kyssar!

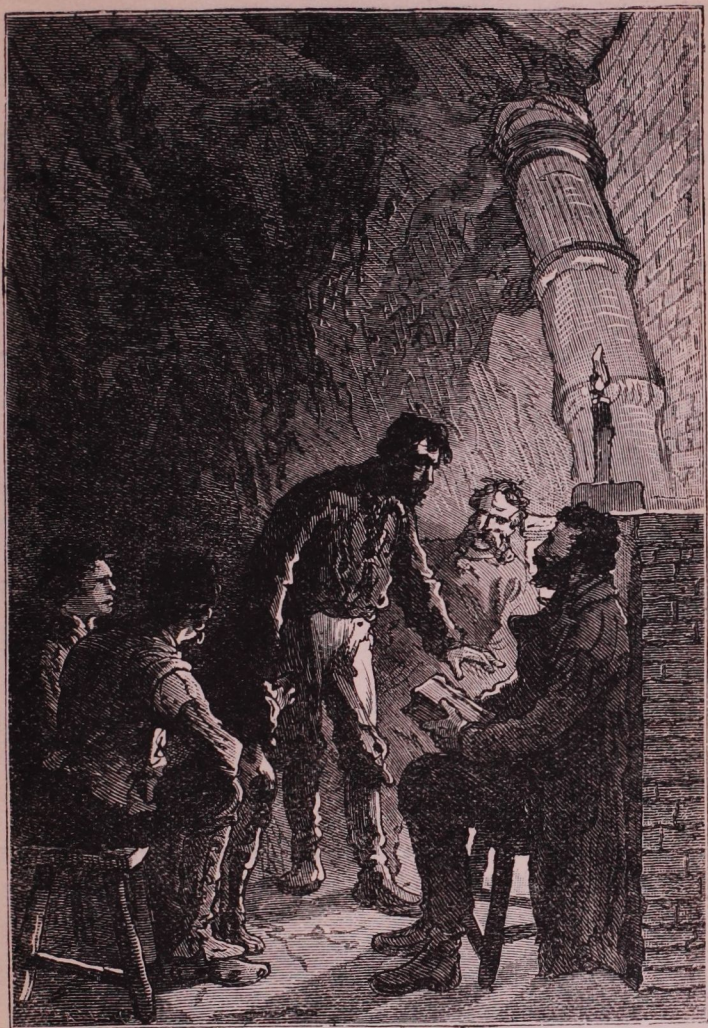
För öfrigt hade nybyggarna all anledning att vara högst belåtna, ty kistan innehöll verktyg, vapen, instrument, kläder och böcker, och se här den noggranna förteckningen, sådan Gideon Spilett uppgjorde den i sin annotationsbok:

"Men hvad fins det då i denna koffert?" (sid. 276).

"Herr Smith, jag är vidskeplig" (sid. 286).

Verktyg:

- 3 knifvar med flera blad.
- 7 yxor af olika slag.
- 3 hyflar.
- 6 huggjern.
- 2 filar.
- 3 hammare.
- 5 borrar.
- 10 påsar med spik och skrufvar.
- 3 sågar af olika storlek.
- 2 askar med nålar.

Vapen:

- 2 flintlåsgevär.
- 2 knallhattsgevär.
- 2 karbiner.
- 5 huggare.
- 4 änterbilor.
- 2 krutkaggar, hvar och en rymmande 25 skålpund.
- 12 askar knallhattar.

Instrument:

- 1 sextant.
- 1 tub.
- 1 kompasslåda.
- 1 fick-kompass.
- 1 Fahrenheits termometer.
- 1 aneroidbarometer.
- 1 låda, innehållande en hel uppsättning fotografiska tillbehör, såsom kamera, objektiv, plåtar, kemikalier o. s. v.

Kläder:

- 2 dussin skjortor af ett egendomligt tyg, som liknade ull, men tydligen förskref sig från växtriket.
- 3 dussin strumpor af samma väfnad.

Husgeråd:

- 1 jerngryta.

- 6 kastruller af förtennt koppar.
- 3 jernfat.
- 10 aluminium-kuvert.
- 2 kittlar.
- 1 liten portativ ugn.
- 6 bordsknifvar.

Böcker:

- 1 bibel, innehållande Gamla och Nya testamentet.
- 1 atlas.
- 1 lexikon öfver olika polynesiska munarter.
- 1 lexikon i naturvetenskaperna, sex volymer.
- 3 ris hvitt papper.
- 2 obegagnade anteckningsböcker.

— Det måste erkännas, — sade korrespondenten, sedan inventeringen var slutad, — att egaren af denna koffert var en praktisk man. Verktyg, vapen, instrument, kläder, husgeråd, böcker, ingenting fattas! Man skulle verkligen kunna säga, att han väntade sig komma att lida skeppsbrott, och att han förberedt sig derpå.

— Här fattas verkligen ingenting, — mumlade Cyrus Smith med tankfull uppsyn.

— Och säkerligen, — tillade Harbert, — var det fartyg, som bar denna koffert och dess egare, inte en malajisk pirat!

— Så vida inte, — sade Pencroff, — denna egare blifvit tillfångatagen af piraterna.

— Detta är inte antagligt, — svarade korrespondenten. — Sannolikare är, att ett amerikanskt eller europeiskt fartyg drifvits till dessa farvatten, och att passagerarna, som velat rädda åtminstone det nödvändiga, gjort i ordning denna koffert och kastat den i hafvet.

— Är det också er åsigt, herr Smith? — frågade Harbert.

— Ja, mitt barn, — svarade ingenjören, — så kan det förhålla sig med denna sak. Det är möjligt, att man,

i det ögonblick, då man såg sig nära att lida skeppsbrott, i denna koffert hopsamlat olika saker, som oundgängligen behöfvas, i förhoppning att sedermera återfinna dem någonstades på kusten . . .

— Äfven fotografilådan! — anmärkte matrosen med temligen misstrogen min.

— Hvad beträffar fotografiapparaterna, — svarade Cyrus Smith, — kan jag inte rätt inse gagnet af dem, och bättre skulle för oss, liksom för alla andra skeppsbrottna, varit ett något fullständigare förråd af kläder eller ammunition!

— Men finnes det inte på dessa instrument, på dessa verktyg, på dessa böcker något märke, någon adress, som kan upplysa oss om, hvarifrån de komma? — frågade Gideon Spilett.

Detta skulle man nu se efter. Hvarje föremål undersöktes alltså noggrant, isynnerhet böckerna, instrumenten och vapnen. Tvärtemot hvad eljest brukar vara fallet, buro hvarken vapnen eller böckerna något fabrikantens märke; de befunnos dessutom i det bästa skick och syntes icke hafva blifvit begagnade. Likadant var förhållandet med verktygen och husgeråden; allt var nytt, hvilket öfver hufvud taget bevisade, att man icke hoprafsat dessa föremål på en slump och nedlagt dem i kofferten, utan att man tvärtom utvalt dem med omsorg. Detta bevisades äfven af den inuti kofferten befintliga zinkkistan, hvilken skyddat dem mot all slags väta, och som icke kunnat blifva hoplödd i ett ögonblicks brådska. Hvad beträffar lexikonen i naturvetenskaperna och i de polynesiska munarterna, voro de begge på engelska, men de buro hvarken något förläggarnamn eller årtal.

På samma sätt med bibeln, tryckt på engelska i quartformat och anmärkningsvärd i typografiskt hänseende; man tycktes hafva begagnat den flitigt.

Återstod atlasen; den var ett präktigt arbete, innefattande kartor öfver hela verlden samt flera planisferer

i Mercators projektion och med fransk nomenklatur — men på den fans hvarken utsatt utgifningsår eller förläggarnamn.

På dessa olika föremål fans alltså intet, som kunde utvisa, hvarifrån de förskrefvo sig, och följaktligen ingenting af beskaffenhet att låta ana det fartygs nationalitet, hvilket nyligen passerat dessa farvatten. Men hvarifrån nu än denna koffert kom, gjorde den nybyggarna på Lincoln-ön rika. Hittills hade de vid bearbetningen af naturprodukterna skapat allt af sig sjelfva, och tack vare sin intelligens hade de redt sig bra. Men föreföll det icke, såsom om försynen skulle velat belöna dem genom att nu skicka dem dessa industriens olika alster? Deras tack-sägelser höjdes också därför enhälligt mot himlen.

En af dem var dock icke fullkomligt belåten. Det var Pencroff. Det tycktes, såsom om kofferten icke innehöll en sak, på hvilken han syntes sätta utomordentligt värde, och allt efter som föremålen upptogos ur kofferten, förlorade hans hurrarop i intensitet, och sedan inventeringen var slutad, hörde man honom mumla dessa ord:

— Allt det der är godt och väl, men ni skola få se, att i den der kofferten fins intet för mig!

Häraf tog sig Nab anledning att säga åt honom:

— Ja så, hvad väntade du då, bror Pencroff?

— Ett halft skålpund tobak, — svarade matrosen allvarsamt, — och ingenting skulle fattas i min lycka!

Man kunde icke afhålla sig från att skratta åt Pencroffs anmärkning.

Men af upptäckten af strandfyndet följde, att det nu mer än någonsin blef nödvändigt att företaga en allvarsam undersökning af ön. Det öfverenskomms alltså, att man den följande dagen, redan i gryningen, skulle skrida till verket och taga kosan uppefter Barmhertighetens flod och på detta sätt uppnå vestra kusten. Om skeppsbrutna uppkastats på någon punkt af denna kust, var det att be-

fara, att de voro utan resurser, hvarför man oförtöfvadt borde bringa dem hjälp.

Denna dag buros de olika föremålen till Granite-House och ordnades i stora salen.

Denna dag — den 29 Oktober — var just en söndag, och innan Harbert gick till hvila, frågade han ingenjören, om han icke ville läsa något ställe i Evangelium för dem.

— Gerna, — svarade Cyrus Smith.

Han tog den heliga boken och skulle just öppna den, då Pencroff hejdade honom och sade:

— Herr Smith, jag är vidskeplig. Slå upp den hvar som helst och läs upp första vers, hvarpå era ögon falla. Få se, om den passar in på vår belägenhet.

Cyrus Smith log åt matrosens anmärkning, och görande honom till viljes, öppnade han Evangelium just där, hvarest ett bokmärke skilde två sidor.

Plötsligt stannade hans blickar på ett kors, som, gjordt med rödkrita, var satt framför sjunde kapitlets i Matthei evangelium åttonde vers.

Han läste denna vers, hvilken lyder sålunda:

“Ty den som beder, han får; och den som söker, han finner; och honom som klappar, varder upplåtet.”

TJUGUFEMTE KAPITLET.

Afresan. — Floden börjar stiga. — Almar och nässelträd. — Åtskilliga växter. — En Jakamar. — Åsynen af skogen. — Jette-eucalypter. — Hvarför man kallar dem feberträd. — Skaror af apor. — Vattenfallet. — Läger för natten.

Den följande dagen — den 30 Oktober — var allt i ordning till den beramade upptäcktsfärden, hvilken de sista tilldragelserna gjorde så trängande. Förhållandena hade nu gestaltat sig så, att nybyggarna på Lincoln-ön

kunde anse sig icke längre behöfva bedja om hjälp, utan till och med vara i stånd att gifva sådan.

Det öfverenskoms alltså, att man skulle fara uppåt Barmhertighetens flod, så långt man kunde komma fram der. En stor del af färden skulle sålunda göras utan ansträngning, och upptäckarna kunde forsla sina förråd och vapen längst bort till vestra delen af ön.

Nybyggarna måste tänka icke blott på de saker, som de nu medförde, utan äfven på de föremål, som slumpen kanske förunnade dem att taga hem till Granite-House. Om ett skeppsbrott inträffat på kusten, såsom man hade all anledning att förmoda, skulle strandfynd icke saknas och dertill blifva ett välkommet byte. För denna händelse skulle kärran otvifvelaktigt lämpat sig bättre än den bräckliga pirogen, men denna kärra, som var tung och otymplig, måste man draga med sig, hvilket gjorde det mindre lätt att begagna sig af densamma, hvaraf Pencroff tog sig anledning att uttrycka sin ledsnad öfver, att kofferten icke jemte "hans halfva skålpund tobak" innehållit ett par af dessa starka New Jersey-hästar, hvilka skulle hafva blifvit särdeles nyttiga för kolonien.

De förråd, som Nab redan instufvat, utgjordes af konserveradt kött och några liter öl, d. v. s. hvad de behöfde för att lifnära sig under tre dagar — den längsta tid, Cyrus Smith anslagit till färden. Dessutom räknade man på att i händelse af behof förse sig med nya förråd under vägen, och Nab aktade sig väl för att glömma den portativa ugnen.

Af verktygen medtogo nybyggarna två timmermans- yxor, af hvilka man ämnade begagna sig till att hugga upp en väg i den täta skogen, och af instrumenten utvaldes kikaren och fick-kompassen.

Af vapen försåg man sig med de två flintlåsgevären, hvilka på denna ö voro af större gagn, än knallhatts-gevärd skulle varit, alldenstud till de förra erfordrades

blott flinta, som det var lätt att ersätta, och till de senare behöfdes knallhattar, hvaraf förrådet snart skulle blifvit uttömdt genom ett flitigt begagnande. Emellertid medtog man äfven den ena af karbinerna och några patroner. Hvad beträffar krutet, hvaraf kaggarna innehöllo omkring femtio skålpund, måste man medföra något; men ingenjören ämnade tillverka ett explosivt ämne, så att man finge hushålla med krutet. Till eldvapnen lade man de fem huggarna, som voro instuckna i läderslidor, och sålunda utrustade kunde nybyggarna våga sig in i denna vidsträckta skog med någon utsigt att lyckas draga sig ur spelet.

Det behöfver icke sägas, att Harbert, Pencroff och Nab, sålunda beväpnade, hade måttet af sina önsknings rågadt, men Cyrus Smith tog visligen af dem det löftet, att de icke utom i nödfall skulle lossa ett böss-skott.

Klockan 6 på morgonen sköts pirogen ut i hafvet. Alla stego deri, Top inbegripen, och kosan styrdes mot mynningen af Barmhertighetens flod.

Tidvattnet hade stigit för blott en halftimme sedan. Det fans alltså ännu några timmars flod, hvaraf man borde begagna sig, ty senare skulle ebben göra färden uppför floden svår. Floden var redan stark, ty det borde vara fullmåne om tre dagar, och pirogen, som det var tillräckligt att hålla i strömfåran, gick snabbt uppåt mellan de höga stränderna, utan att man behöfde taga årorna till hjälp för att öka dess hastighet.

Inom några minuter hade nybyggarna kommit till just den krökning af Barmhertighetens flod, hvarest Pencroff för sju månader sedan gjort sin första bränsleflotte.

Efter att hafva bildat denna ganska skarpa krökning, tog floden kosan mot sydvest och framflöt nu i skuggan af stora koniferer med ständig grönska.

Stränderna af Barmhertighetens flod utgjorde en praktfull anblick. Cyrus Smith och hans kamrater kunde ej annat än obetingadt beundra dessa vackra effekter,

som naturen så lätt framkallade medelst vatten och träd. Allt efter som nybyggarna kommo längre upp i floden, vidtogo ständigt nya trädslag. På högra stranden reste sig öfver hvarandra dessa praktfulla ulmaceer, hvilka äro så eftersökta af byggmästare, och som besitta den egen-skapen att bibehålla sig länge i vattnet. Vidare funnos der grupper af träd, tillhörande samma familj, bland andra nässelträd, af hvilkas frön fås en mycket nyttig olja. Längre fram upptäckte Harbert några *Lardizabala*, hvilken buskväxts böjliga grenar, sedan de någon tid fått ligga i vatten, lämpa sig förträffligt såsom linor, och två eller tre ebenholzstammar, utmärkande sig genom sin vackra svarta färg, nyckfullt genomskuren af ådrorna.

Emellanåt lade man till med pirogen på ett och annat ställe, der det var lätt att stiga i land. Gideon Spilett, Harbert och Pencroff genomsökte stranden, med bössan i handen och vägleda af Top. Utom ett och annat villebråd kunde man påträffa någon nyttig växt, som det icke var skäl att försmå. Den unga naturforskaren fick sin önskan uppfylld, ty han upptäckte ett slags vild spenat af familjen *Chenopodiaceæ* samt en mängd arter af familjen *Crucifera*, tillhörande kåsläktet, dem det säkert vore möjligt att "civilisera" genom omplantering; der växte bland annat krasse, rättikor, rofvor och slutligen små greniga, något ludna och omkring tre fot höga plantor, som hade nästan bruna frön.

— Vet du, hvad det är för en växt? — frågade Harbert matrosen.

— Tobak! — utropade Pencroff, som synbarligen aldrig sett sin älsklingsväxt i annan form, än den hade i hans piphufvud.

— Nej, Pencroff, — svarade Harbert, — det är inte tobak, det är senap.

— Så kör för senap då! — svarade matrosen. — Men skulle händelsevis, min gosse, ett tobaksstånd presentera sig, så var så god och försmå det inte.

— Vi skola nog påträffa ett sådant endera dagen!
— sade Gideon Spilett.

— Sant! — utbrast Pencroff. — Den dagen vet jag verkligen inte, hvad som vidare fattas vår ö!

Dessa olika växter, hvilka upptogos omsorgsfullt med rötterna, buros ned i pirogen, i hvilken Cyrus Smith väntade, alltjemt försjunken i tankar.

Korrespondenten, Harbert och Pencroff gingo sålunda i land flera gånger, än på flodens högra strand, än på dess venstra. Den senare var mindre tvärbrant, men den förra mera skogbeväxt. Genom att rådfråga sin fick-kompass fann ingenjören, att floden från den första krökningen rann i sydvest och nordost samt nästan i rät linie på en längd af omkring tre mil. Men det var att förmoda, att denna riktning förändrades längre fram, och att Barmhertighetens flod åter tog kosan mot nordvest, mot afsatserna af Franklins berg, hvilka borde nära den med sina vattendrag.

Under ett af dessa ströftåg lyckades Gideon Spilett bemäktiga sig två par hönsfoglar lefvande. De hade lång och svag näbb, lång hals, korta vingar och tycktes sakna stjert. Harbert kallade dem *Tinamus*, och man öfverenskom, att de skulle blifva de första gästerna på den tillämnade bakgården.

Men hittills hade gevären icke talat, och den första knallen, som återljöd i Den fjerran vesterns skog, framkallades genom uppenbarelsen af en vacker fogel, hvilken i anatomiskt hänseende liknade en kungsfiskare.

— Jag känner igen honom! — utbrast Pencroff, och man kunde säga, att hans skott brann af honom sjelf ovetande.

— Hvad är det då för fogel? — frågade korrespondenten.

— En af samma slag, som undkom oss vid vår första utflygt, och efter hvilken vi uppkallat denna del af skogen.

— En jakamar! — utropade Harbert.

Det var verkligen en jakamar, en vacker fogel, hvars temligen grofva fjädrar skimra af metallglans. Några hagel hade fält honom till marken, och Top bar honom till pirogen jemte ett dussin hvitkindade hjälmfoglar, ett slags klättrare af en dufvas storlek, alldeles gröna, med vingarne till en del karmosinröda och med en vitkantad tofs i hufvudet. Åran af detta vackra skott tillkom den unga gossen, som visade sig temligen stolt deröfver. Hjelmfoglarna utgjorde ett bättre villebråd än jakamaren, hvars kött är något läderaktigt; men man skulle svårligen kunnat öfvertyga Pencroff, att han ej dödat konungen bland de ätliga faglarna.

Klockan var 10 på morgonen, då pirogen uppnådde en punkt af Barmhertighetens flod, der denna gjorde en andra krökning, omkring fem mil från mynningen. Här stannade man för att äta frukost, och denna rast i skygd af stora och vackra träd räckte en halftimme.

Floden mätte ännu 18—20 meter i bredd och egde ett djup af 1,5—1,8 meter. Ingeniören hade bemärkt, att talrika tillflöden förökade dess vattenmängd, men de voro blott ofarbara rännilar. Hvad beträffar skogen — såväl Jakamar-skogen som Den fjerran vesterns skog —, sträckte den sig så långt blicken kunde nå. Ingenstädes, hvarken under de högstammiga träden eller under träden på de branta stränderna af Barmhertighetens flod, kunde man finna något spår, som förrådde närvaron af menniskor. Nybyggarna varseblefvo ingenting misstänkt; det syntes tydligt, att aldrig en vedhuggares yxa gjort en skåra i dessa träd, aldrig en jägares knif afskurit dessa mellan trädstammarna hängande slingerväxter bland tofviga buskar och höga örter. Om några skeppsbrutna landstigit på ön, hade de ännu icke aflägsnat sig från stranden, och det var icke under detta täta löfhvalf, man borde söka dem, som med lifvet undslupit det förmodade skeppsbrottet.

Ingeniören visade alltså en viss brådska att uppnå Lincoln-öns vestra kust, dit de enligt hans beräkning hade allra minst fem mil. Man steg därför åter i pirogen, och ehuru floden tycktes närma sig, icke kusten, utan snarare Franklins berg, bestämde man sig för att begagna pirogen, så länge det fans så mycket med vatten under dess köl, att den kunde flyta. Detta var att på samma gång bespara många besvärigheter och vinna tid, ty man skulle hafva blifvit tvungen att med yxan rödja sig en väg genom de tätaste skogssnåren.

Men snart upphörde strömmen helt och hållet, vare sig nu att ebben inträdt — hvilket också borde inträffa vid denna timme — eller att den ej gjorde sig gällande på detta afstånd från flodmynningen. Man måste alltså taga till årorna. Nab och Harbert satte sig på sitt säte, Pencroff vid styråran, och färden fortsattes uppför floden.

Det tycktes nu, som om skogen började glesna bortåt Den fjerran vestern. Träden stodo der mindre hoppackade och växte ofta enstaka. Men just emedan det var större afstånd mellan dem, drogo de större fördel af den fria och rena luft, som cirkulerade rundt om dem, och de utgjorde nu en präktig anblick.

Hvilka ståtliga exemplar af öns flora under denna latitud! Säkert skulle en botanist icke behöft mer än att se dem för att utan tvekan säga, hvilken parallel gick fram öfver Lincoln-ön.

— Eucalypter! — utbrast Harbert.

Det var verkligen dessa ståtliga träd, släktingar till Australiens och Nya Zealands eucalypter, hvilka två länder ligga på samma latitud som Lincoln-ön. Somliga reste sig till en höjd af 60 meter. Deras stam höll vid roten 6 meter i omkrets, och deras med ett nät af en välluktande kåda öfverspunna bark hade en tjocklek af ända till 15 centimeter. Ingenting kunde vara mera underbart, men också ingenting mera egendomligt än dessa

ofantliga representanter af familjen *Myrtaceæ*, mellan hvilkas blad solstrålarna trängde ned till marken.

Vid foten af dessa eucalypter bekläddes marken af en frisk gräsmatta, hvarur flögo upp svärmar af små foglar, hvilka i solskenet strålade såsom bevingade karbunklar.

— Se, det kan man kalla träd! — utropade Nab.
— Men duga de också till någonting?

— Bah! — svarade Pencroff. — Det bör finnas växtjettar lika väl som menniskojetter, hvilka knappast duga till något annat än att visa sig på marknaderna!

— Jag tror, att ni misstar er, Pencroff, — inföll Gideon Spilett, — och att veden af *Eucalyptus* börjar med synnerlig fördel användas i konstsnickeriet.

— Och jag vill tillägga, — sade den unga gossen, — att dessa eucalypter tillhöra en familj, som innefattar många nyttiga medlemmar:

gujava-trädet, hvars frukt liknar ett litet äpple med behaglig smak och lukt;

kryddnejlikan, hvars omogna blomknoppar utgöra den bekanta kryddan;

granatäppleträdet med dess läckra frukter;

Eugenia cauliflora, af hvars frukter göres icke så dåligt vin;

Myrtus ugni, som innehåller en förträfflig alkoholisk saft;

Myrtus caryophyllus, hvars bark utgör en värderad, kanel liknande krydda;

Eugenia pimenta, hvaraf fås kryddpeppar;

den vanliga myrten, hvars bär kunna ersätta pepparn;

Eucalyptus robusta, som frambringar ett slags förträfflig manna;

Eucalyptus Gunei, af hvars safve genom jäsning fås ett slags öl;

och slutligen alla dessa träd, kända under namnen "lifsträd" eller jerlträd, som tillhöra familjen *Myrtaceæ*, hvaraf man räknar 46 släkten och 1,300 arter.

Man lät den unga gossen hållas, under det han med mycken liflighet framsade sitt lilla botaniska föredrag. Cyrus Smith åhörde honom leende och Pencroff med en känsla af stolthet, omöjlig att beskrifva.

— Godt och väl det der, Harbert, — inföll Pencroff, — men jag skulle våga svära på, att alla de der nyttiga växterna, som du nyss uppräknat, inte äro jettar såsom de här!

— Nej, verkligen inte, Pencroff.

— Då gifver det stöd åt hvad jag sagt, — svarade matrosen, — nemligen att jettarna duga till ingenting.

— Men deri bedrager ni er, Pencroff, — sade nu ingenjören, — och just dessa gigantiska eucalypter, som nu öfverskygga oss, duga till något.

— Och till hvad då?

— Till att göra det land, der de växa, helsosamt. Vet du, hvad man kallar dem i Australien och Nya Zeeland?

— Nej, herr Smith.

— Man kallar dem "feberträd".

— Emedan de förorsaka sådan?

— Nej, emedan de hålla den borta.

— Bra, det der skall jag anteckna, — sade korrespondenten.

— Gör det, min kära Spilett, ty det tycks vara bevisadt, att närvaron af *Eucalyptus* är tillräcklig att neutralisera träskdunster. Man har försökt detta naturpreservativ i vissa trakter af södra Europa och norra Afrika, hvilkas jord är absolut osund, och sett invånarnes helstillstånd efter hand förbättras. Inga intermittenta febrar förekomma i de trakter, som äro bevuxna med skogar af dessa *Myrtaceæ*. Detta faktum är nu

ställdt utom allt tvifvel, och det är en lycklig omständighet för oss, nybyggare på Lincoln-ön.

— Ah, hvilken ö! Hvilken välsignad ö! — utropade Pencroff. — Jag säger er, att här fattas oss ingenting — med undantag af . . .

— Det kommer, Pencroff, det kommer, — svarade ingenjören, — men låtom oss fara vidare och framtränga så långt, som floden kan bära vår pirog!

Upptäcktsfärden fortsattes alltså vidare, åtminstone två mil, genom en trakt, bevuxen med eucalypter, hvilka träd voro förherskande i skogarna på denna del af ön. Den rymd, de betäckte, sträckte sig, så långt man kunde se, på båda sidor om Barmhertighetens flod, hvars temligen slingrande bädd nu gräfdde sig fram mellan höga stränder med rik grönska. Denna bädd var ofta afstängd af höga växter och äfven hvassa klippblock, hvilka gjorde färdens ganska mödosam. Årornas rörelser hindrades af dem, och Pencroff måste drifva fram pirogen med en stör. Man kände äfven, att flodbotten småningom höjde sig, och att det ögonblick icke var aflägsset, då pirogen af brist på vatten skulle blifva tvungen att stanna. Redan sjönk solen vid horisonten, och ofantliga skuggor föllo från träden öfver marken. Då Cyrus Smith fann, att han denna dag ej kunde uppnå öns vestra kust, beslöt han att slå läger på just det ställe, der färdens i följd af flodens grundhet skulle blifva afbruten. Han beräknade, att det ännu kunde vara fem eller sex mil till kusten, och detta afstånd var allt för stort, att han skulle i nattens mörker vågat tillryggalägga detsamma genom denna okända skog.

Pirogen drefs alltså utan afbrott genom skogen, hvilken småningom åter blef allt tätare och äfven tycktes vara mera bebodd, ty om matrosens ögon icke bedrogo honom, trodde han sig varseblifva skaror af apor, som sprungit i småskogen. Stundom stannade äfven två eller tre af dessa djur på något afstånd från pirogen och be-

traktade nybyggarna utan att visa någon fruktan, liksom om de vid den första anblicken af menniskor ännu icke lärt sig frukta dem. Det skulle hafva varit lätt att fälla dessa apor med böss-skott, men Cyrus Smith satte sig mot detta onödiga blodbad, hvilket i viss mån frestade den förbittrade Pencroff. Dessutom var detta afrådande försigtigt, ty alldenstund dessa apor voro starka och begåfvade med en utomordentlig vighet, kunde de blifva fruktansvärda, hvarför det var bättre att ej utmana dem genom ett fullkomligt onyttigt anfall.

Det är sant, att matrosen bedömde dessa djur blott från synpunkten af deras nyttighet såsom födoämne, och dessa apor, som uteslutande lefva af växter, utgöra onekligen också ett ypperligt villebråd, men då de funnos här i öfverflöd, tjenade det till intet att förslösa ammunitionen i onödan.

Inemot kl. 4 blef färden på Barmhertighetens flod särdeles svår, ty dess lopp besvärades allt mera af vattenväxter och klippblock. Stränderna blefvo allt högre, och redan gräfdde sig flodbädden in mellan de första armarna af Franklins berg. Dess källor kunde alltså icke vara långt borta, alldenstund de hemtade sin näring af alla vattensamlingarna på bergets södra sluttningar.

— Inom en kvarts timme skola vi bli tvungna att stanna, herr Smith, — sade matrosen.

— Nå, så stanna vi då, Pencroff, och anordna ett läger för natten.

— Hur långt kunna vi vara från Granite-House? — frågade Harbert.

— Inemot sju mil, — svarade ingeniören, — om vi fästa afseende vid de krökningar af floden, som fört oss mot nordvest.

— Skola vi fortsätta färden rakt fram? — frågade korrespondenten.

— Ja, och så länge vi kunna, — svarade Cyrus Smith. — I morgon, i daggryningen, qvarlemna vi pi-

rogen här, och på två timmar, hoppas jag, skola vi tillryggalägga det afstånd, som skiljer oss från kusten, för hvars undersökning vi skola få nästan hela dagen.

— Framåt! — svarade Pencroff.

Men snart skrapade pirogen mot den steniga flodbotten, hvars bredd nu icke öfversteg 6 meter. En tät berså af grönska hvälfde sig öfver flodens bädd och insvepte den i ett halfdunkel. Man urskilde äfven det temligen tydliga bruset af ett vattenfall, hvilket förordade närvaron af ett naturligt hinder några hundra fot längre uppåt floden.

Vid en sista krökning af floden syntes också mellan träden ett vattenfall. Pirogen stötte mot flodbotten, och några ögonblick derefter låg den fastgjord vid en trädstam på högra stranden.

Klockan var nu omkring 5. De sista solstrålarna smögo sig ned mellan de täta grenarna och föllo i sned riktning på det lilla vattenfallet, hvars stänk gnistrade i prismats alla färger. Bortom detsamma försvann floden i småskogen, der den hemtade sin näring från någon dold källa. De tillflöden, den mottog under sitt nedre lopp, gjorde den der till en verklig flod, men här var den blott en klar och grund bäck.

Man slog läger på just detta ställe, hvilket var för-tjusande. Nybyggarna gingo i land och uppgjorde en eld i en lund stora nässelträd, under hvilkas grenar Cyrus Smith och hans kamrater kunde, om så behöfdes, finna en tillflykt för natten.

Qvällsvarden var snart undangjord, ty man var hungrig, och det var blott fråga om att få sofva. Då några rytanden af misstänkt art hörts vid dagens slut, vidmagthölls elden under hela natten, för att skydda de sofvande med sina fräsande lågor. Nab och Pencroff vakade turvis och sparade icke på bränslet. Kanske bedrogo de sig icke, då de trodde sig se några djurskuggor stryka omkring lägret, dels i småskogen, dels under de

höga trädens grenar. Natten förflöt emellertid utan någon olyckshändelse, och klockan 5 på morgonen den följande dagen, den 31 Oktober, voro alla på benen, beredda att anträda vandringen.

TJUGUSJETTE KAPITLET.

På väg till öns vestkust. — Åter skaror af apor. — Ett nytt vattendrag. — Hvarför tidvattnet icke låter känna af sig der. — Vestkusten. — Reptil-udden. — Gideon Spilett uppväcker Harberts afund. — Bambupetarden.

Klockan var 6 på morgonen, då nybyggarna efter en första frukost bröto upp i afsigt att på den genaste vägen uppnå öns vestkust. Huru lång tid behöfde de för att komma dit? Cyrus Smith hade sagt två timmar, men om detta var möjligt, berodde naturligtvis på beskaffenheten af de hinder, som kunde möta dem. Denna del af Den fjerran vesterns skog föreföll mycket tät, liksom om der varit ett ofantligt snår, bildadt af ytterst omvexlande trädslag. Det kunde alltså antagas, att man blefve tvungen bana sig en väg genom örterna, buskarna, slingerväxterna, och därför gå med yxan i hand — samt utan tvifvel äfven med bössan, om man fäste något afseende vid de vilda djurs läten, som hörts under natten.

Genom att observera Franklins bergs läge hade man kunnat noggrant bestämma, hvar lägerplatsen låg, och emedan vulkanen syntes i norr på ett afstånd af åtminstone tre mil, behöfdes det blott att taga kosan i rät linie mot sydvest för att uppnå vestra kusten.

Man satte sig i marsch, efter att hafva försäkrat sig om, att pirogen var väl fastbunden. Nab och Pencroff buro provianten, hvilken borde vara tillräcklig att lifnära den lilla truppen under åtminstone två dagar. Det var icke längre fråga om att jaga, och ingenjören

ålade äfven sina kamrater att undvika hvarje obehöfligt skjutande, så att de icke skulle röja sin närvaro i grannskapet af kusten.

De första yxhuggen träffade mastix-träden, strax ofvanför vattenfallet. Med sin fick-kompass i handen anvisade Cyris Smith den väg, man borde följa.

Skogen utgjordes här af träd, som till största delen blifvit sedda i närheten af Grant-sjön och Stora Utsigtsplatån. Der växte deodarer, douglas'er, fräkensträd, gummiträd, eucalypter, drakblodsträd, cedrar och andra trädslag af i allmänhet medelmåttig höjd, ty deras stora mängd hade hämmat deras utveckling. Nybyggarna kunde alltså gå endast långsamt framåt på den väg, som de uthöggo under vandringen, och som ingenjören ansåg sedermera böra förenas med den som ledde från Röda ån.

Nybyggarna vandrade först utför de låga afsatser, som sänkte sig mot vestra kusten, och sedan öfver en ganska torr mark, hvars yppiga vegetation dock lät ana antingen närvaron af vattendrag nere i jorden, eller i det närmaste granskapet. Cyrus Smith kunde emellertid icke erinra sig, att han under sin utflygt till kratern sett något annat vattendrag än Röda ån och Barmhertighetens flod.

Under de första timmarna af vandringen såg man än en gång skaror af apor, som tycktes gripna af den lifligaste förvåning vid åsynen af dessa menniskor, hvilka voro ett nytt skådespel för dem. Gideon Spilett frågade skämtsamt, om icke dessa viga och starka qvadrumana betraktade honom och hans kamrater såsom vanslägtade bröder. Uppriktigt sagdt — vid sidan af dessa smidiga djur, som hoppade från gren till gren och af ingenting uppehölls i sin framfart, lyste just icke de stackars fotvandrarne, hvilka vid hvarje steg besvärades af buskarna, hindrades af slingerväxterna, hejdades af trädstammarna. Dessa apor voro talrika, men till all lycka tycktes de icke vara fiendtligt sinnade.

Man såg äfven några vildsvin, agutier, känguruer och andra gnagare, hvilka Pencroff gerna skulle velat skicka några hagelsalvor.

— Men, — sade han, — det är förbjudet att jaga! Skutten därför, mina vänner, hoppen och springen i fred! Vi skola talas vid litet närmare vid vår återkomst!

Klockan half 10 på morgonen stängdes plötsligt vägen, som gick rakt mot sydvest, af ett okänt vattendrag, hvilket hade en bredd af 10—12 meter, och hvars snabba ström, beroende på bäddens starka lutning, frambrusande med väldigt dån, bröts mot talrika klippblock. Denna lilla flod var djup och klar, men det skulle hafva varit alldeles omöjligt att befara densamma.

— Nu stå vi här vackert! — utbrast Nab.

— Nej, — svarade Harbert, — det är ju blott en liten flod, och vi skola nog kunna simma öfver den.

— Hvertill skulle det tjena? — frågade Cyrus Smith. — Det är tydligt, att detta vattendrag utfaller i hafvet. Låtom oss stanna på dess venstra strand och följa densamma, och jag skall blifva högst förvånad, om den inte mycket snart för oss till kusten. Framåt!

— Ett ögonblick! — sade korrespondenten. — Och namnet på denna bäck, mina vänner? Låtom oss inte lemna vår geografi ofullständig!

— Alldeles! — inföll Pencroff.

— Gif detta vattendrag dess namn, du, mitt barn! — sade ingenjören, vändande sig till den unga gossen.

— Är det inte bättre att dröja dermed, tills vi lärt känna det ända till dess mynning? — anmärkte Harbert.

— Må ske! — svarade Cyrus Smith. — Låtom oss alltså följa dess lopp utan att stanna.

— Blott ett ögonblick till! — sade Pencroff.

— Hvad är det då? — frågade korrespondenten.

— Om jagten är förbjuden, så är väl fisket tillåtet, förmodar jag? — genmälde matrosen.

— Vi ha ingen tid att förlora, — svarade ingenjören.

— Åh, fem minuter! — invände Pencroff. — Jag ber er, i vår frukosts intresse, blott om fem minuter!

Och knäfallande på stranden, stack Pencroff ned sina armar i den lilla floden och uppkastade snart några dussin vackra kräftor, som kröpo mellan klipporna.

— Det der var något, det! — utbrast Nab, i det han skyndade matrosen till hjälp.

— Jag säger er, att på denna ö fins det då allt — utom tobak! — mumlade Pencroff med en suck.

Det behöfdes icke fem minuter för att göra en ytterst rik fångst, ty kräftorna vimlade i floden. Med dessa krustaceer, hvilkas skal hade en vacker koboltblå färg, fylde man en påse, hvarefter vandringen fortsattes.

Medan nybyggarna följde stranden af detta nya vattendrag, gingo de lättare och fortare. Men på stranden fans intet märke efter en människofot. Litet emellanåt varseblef man spår efter stöfväxta djur, hvilka förmodligen brukade komma till den lilla floden för att släcka törsten, men ingenting vidare; alltså var det icke i denna del af Den fjerran vesterns skog, pekarin träffats af det blyhagel, som kostade Pencroff en oxeltand.

Medan Cyrus Smith undersökte denna snabbt mot hafvet ilande flod, leddes han till den förmodan, att hans kamrater och han voro mycket längre från öns vestkust, än de trodde. Också steg nu tidvattnet upp öfver stranden och hade bort vända om flodens lopp, om afståndet till dess mynning ej varit större än några mil. Men detta inträffade icke, och flodens vatten följde bädrens naturliga lutning. Ingeniören måste alltså blifva högst förvånad, och han rådfrågade flitigt sin kompass för att förvissa sig om, att icke någon krökning af floden förde honom tillbaka in i Den fjerran vesterns skog.

Emellertid vidgade sig floden småningom, och dess vatten blef mindre högröstadt. Träden stodo lika tätt på dess högra som på dess venstra strand, och blicken kunde icke nå bortom dem, men dessa skogssträckor voro

säkert öde, ty Top skälde icke, och om någon främling visat sig i närheten af floden, skulle det förståndiga djuret icke underlåtit att tillkännagifva hans dervaro.

Klockan half 11 stannade till Cyrus Smiths stora förvåning Harbert, hvilken höll sig ett litet stycke framför de andra, plötsligt och utropade:

— Hafvet!

Några ögonblick derefter sågo nybyggarna, hvilka gjort halt i skogsbrynet, öns vestkust utbreda sig för deras blickar.

Men hvilken kontrast mellan denna kust och den östra, på hvilken slumpen först kastat dem! Ingen granitmur, inga klippor ute i hafvet, ej ens en sandig strand. Kusten var här skogbeväxt, och dess yttersta, af vågorna piskade träd lutade ut öfver vattnet. Det var icke en kust, sådan naturen vanligtvis danar den, vare sig hon utbreder stora sandmattor eller grupperar klippor, utan ett beundransvärdt, af de vackraste träd i verlden bildadt skogsbryn. Landet var här så högt, att det beherskade den vida vattenrymden, och i denna bördiga jord, som hvilade på en granitgrund, tycktes de präktiga träden vara lika fast rotade som de, hvilka stodo hopade i öns midt.

Nybyggarna befunno sig nu vid en liten vik, som ej ens skulle kunnat rymma två eller tre fiskarbåtar, och hvilken bildade en smal mynning åt den nyupptäckta floden, men — hur egendomligt! — i stället för att på en lindrigt sluttande bädd utgjuta sig i hafvet, föll dess vatten från en höjd af mer än 12 meter — och häri låg skälet, hvarför, då tidvattnet inträdde, denna företeelse ej förmärktes i flodens öfre lopp. Stilla hafvets tidvatten borde också aldrig, äfven då det hunne sin största höjd, uppnå flodens nivå, hvars bädd bildade liksom en öfre sluss, och helt säkert måste millioner år förflyta, innan hafvet kunde fräta på denna granitgrund och deri gräfva

en tillgänglig mynning. Också gaf man enstämmigt åt detta vattendrag namnet Vattenfalls-floden (*Falls-river*).

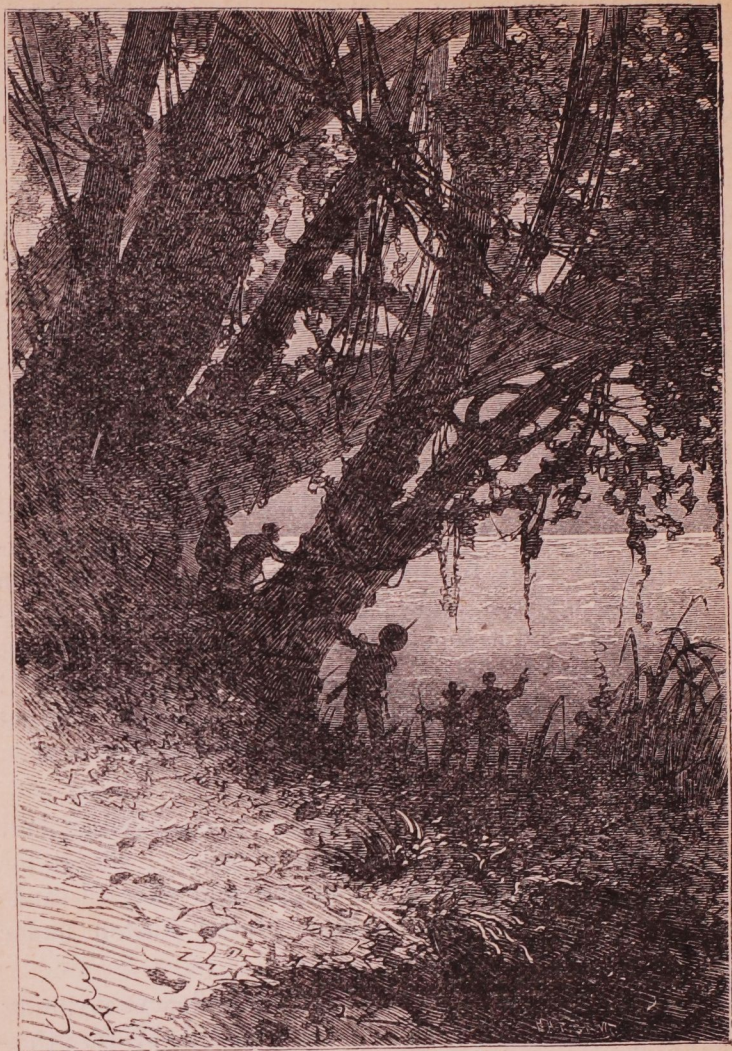
På andra sidan, mot norr, hade skogsbrynet en längd af omkring två mil; derefter glesnade skogen, och längre bort aftecknade sig särdeles pittoreska höjder i en rät linie, som gick i norr och söder. Hvad deremot beträffar hela den del af kusten, som innefattades mellan Vattenfalls-floden och Reptil-udden, var den tätt beväxt med präktiga träd, somliga raka, andra lutande, och utefter strandens långa våglinie badade hafvet deras rötter. Det var åt detta håll, d. v. s. hela halfön Serpentine, som undersökningen borde fullföljas, ty denna del af kusten erbjöd tillflyktsorter, som den andra, ofruktbar och vild, skulle vägrat skeppsbrutna, hvilka de än varit.

Vädret var vackert och klart, och från en brådstupande klippa, der Nab och Pencroff framdukat frukosten, hade man fri utsigt öfver hafvet. Horisonten var fullkomligt ren, och på hela den ofantliga vattenrymden syntes intet segel. Utefter hela kusten, så långt blicken kunde nå, intet skepp, ej ens ett skeppsvrak! Men ingenjören kunde icke känna sig riktigt öfvertygad i detta afseende, förr än han undersökt stranden ända till spetsen af halfön Serpentine.

Frukosten undangjordes hastigt, och klockan half 12 gaf Cyrus Smith signal till uppbrott. I stället för att taga vägen öfver en brant klippstrand eller en sandsträcka, måste nybyggarna följa utefter kusten under trädens skygd.

Det afstånd, som skilde Vattenfalls-flodens mynning från Reptil-udden, utgjorde omkring tolf mil. På fyra timmar skulle nybyggarna, på en icke oländig sandstrand och utan att brådska, hafva kunnat tillryggalägga detta afstånd, men de behöfde nu dubbelt så lång tid för att uppnå målet, ty de försinkades oupphörligt med att böja undan träden samt hugga sig fram genom buskarna, och de

Landet var här högt (sid. 302),

häraf förorsakade många krokarna förlängde ansenligt deras väg.

För öfrigt kunde ingenting upptäckas, som antydde,

att ett skeppsbrott nyligen inträffat på denna kust. Sant är, såsom Gideon Spilett anmärkte, att hafvet hade kunnat draga allt ut på djupet, och att ej deraf, att man ingenting fann, den slutsatsen borde dragas, att ett fartyg icke blifvit uppkastadt på kusten af denna del af Lincoln-ön.

Korrespondentens resonnemang var riktigt, och dessutom bevisade händelsen med blyhaglet ovedersägligen, att för högst tre månader sedan ett böss-skott blifvit lossadt på ön.

Klockan var redan 5, och spetsen af halfön Serpentine låg ännu två mil från det ställe, der nybyggarna nu voro. Det var tydligt, att Cyrus Smith och hans kamrater, sedan de uppnått Reptil-udden, ej före solnedgången kunde hinna återvända till lägerplatsen i närheten af källorna till Barmhertighetens flod. Alltså blef man nödsakad att tillbringa natten på sjelfva udden. Men lifsmedlen räckte ännu, och detta var en lycka, ty intet behåradt villebråd syntes i detta skogsbyrn. Deremot vimlade det här af foglar, såsom jakamarer, kuru-kuer, tragopaner, tetras, papegojor, kakaduor, fasaner, dufvor och hundratals andra. Ej ett träd, hvari icke fans ett bo, ej ett bo, hvarifrån icke hördes vingslag!

Inemot kl. 7 på aftonen ankommo de af ansträngning utmattade nybyggarna till Reptil-udden, som liknade ett slags ur hafvet uppskjutande, besynnerligt formad rullsnäcka. Här slutade skogen, och kusten af öns hela södra del återtog det vanliga utseendet hos en hafsstrand med dess klippor, skär och sand. Det var alltså möjligt, att ett redlöst fartyg ryckts ut på hafvet från denna del af ön; men natten föll på, och man måste uppskjuta till morgondagen att undersöka, huru härmed förhöll sig.

Harbert och Pencroff skyndade strax att utvälja ett för en lägerplats lämpligt ställe. Bland de sista träden

af Den fjerran vesterns skog varseblef den unga gossen täta dungar af bamburör.

— Godt, — sade han, — se der en värdefull upptäckt!

— Värdefull? — svarade Pencroff.

— Jo, säkert, — återtog Harbert. — Jag vill nu inte tala om för dig, Pencroff, att af bambubarken, skuren i smidiga remsor, flätas korgar; att af denna bark, stampad till massa, göres det s. k. kinesiska papperet; att stjelkarna, allt efter sin storlek, användas till käppar, pipskaft, vid vattenledningar; att stora bamburör utgöra ett ypperligt, lätt och starkt byggnadsmaterial, hvilket aldrig angripes af insekter. Jag vill ej ens tillägga, att man genom att afsåga bamburöret mellan knutarna och såsom botten bibehålla en del af den på tvären sittande skiljevägg, som bildar knuten, erhåller ett slags starka kärl, hvilka äro mycket i bruk hos kineserna. Nej, allt det der skall du inte blifva belåten med. Men . . .

— Men? . . .

— Men jag vill lära dig, för den händelse du inte vet det, att man i Indien äter dessa bamburör såsom sparris.

— Sparris på trettio fot! — utbrast matrosen. — Och de smaka bra?

— Förträffligt! — svarade Harbert. — Det bör dock märkas, att det inte är trettio fots stjelkar man äter, utan unga bambu-skott.

— Ypperligt, min gosse, ypperligt! — utbrast Pencroff.

— Jag vill äfven tillägga, att mörken i de unga stjelkarna, inlagd i vinättika, utgör en mycket omtyckt krydda.

— Allt bättre och bättre, Harbert!

— Och slutligen att dessa bamburör mellan sina knutar utsveetas en sockerhaltig vätska, hvaraf man kan bereda en mycket angenäm dryck.

- Är detta allt? — frågade matrosen.
- Allt!
- Och det kan händelsevis inte rökas?
- Det kan inte rökas, min stackars Pencroff!

Harbert och matrosen behöfde icke söka länge efter en plats, lämplig att der tillbringa natten. Klipporna på stranden — mycket åtskilda, ty de borde piskas häftigt af det af sydvestvinden uppdrifna hafvet — erbjödo håligheter, der nybyggarna kunde sofva, skyddade mot väderlekens omildhet. Men i det ögonblick, de ämnade gå in i en af dessa hålor, hejdades de af ett fruktansvärdt rytande.

— Tillbaka! — utropade Pencroff. — Vi ha blott hagel i våra bössor, och djur, som ryta så bra, skulle bry sig lika litet derom som om saltkorn!

Derpå fattade matrosen Harbert i armen och drog honom undan bland klipporna, just i samma ögonblick ett präktigt djur visade sig i ingången till hålan.

Det var en jaguar, åtminstone lika stor som hans asiatiska släktingar, d. v. s. han mätte öfver en och en half meter från nosen till svansroten. Den ljusröda pel-sen pryddes af flera rader svarta, ögonformiga fläckar och stack skarpt af mot det hvita håret på hans buk. Harbert igenkände nu tigerns vilda medtäflare, mycket mera fruktad än kuguaren, hvilken blott är vargens rival.

Jaguaren gick framåt och såg sig omkring, med håret på ända och brinnande ögon, liksom om det icke var första gången han vädrade menniskan.

I detta ögonblick visade sig korrespondenten mellan de höga klipporna, och då Harbert trodde, att han icke varseblifvit jaguaren, ämnade han störta fram mot Gideon Spilett, men denne gjorde ett tecken åt honom med handen och fortfor att nalkas. Det var icke sin första tiger han stod framför, och sedan han närmat sig djuret på ett afstånd af tio steg, stannade han orörlig, med

karbinen mot axeln, utan att en enda af hans muskler skälfde.

Sedan jaguaren krupit ihop, gjorde han ett språng mot jägaren, men i samma stund träffade honom en kula mellan ögonen, och han nedföll död.

Harbert och Pencroff störtade fram till jaguaren. Nab och Cyrus Smith å sin sida kommo nu springande; under några ögonblick stodo de och betraktade det på marken utsträckta djuret, hvars präktiga skinn skulle utgöra stora salongens i Granite-House prydnad.

— Ah, herr Spilett, hvad jag beundrar och afundas er! — utbrast Harbert i ett anfall af helt naturlig entusiasm.

— Åh, min gosse, — svarade korrespondenten, — du skulle ha gjort detsamma.

— Jag?! En sådan kallblodighet!

— Inbilla dig, Harbert, att en jaguar är en hare, och du skall skjuta honom med den lugnaste min i verlden.

— Jaså, — inföll Pencroff, — det är inte qvistigare än så!

— Och nu, mina vänner, — sade Gideon Spilett, — inser jag ej, hvarför vi inte, sedan jaguaren lemnat sin tillflygtsort, skulle taga den i besittning under natten.

— Men andra kunna återkomma, — invände Pencroff.

— Det skall vara tillräckligt att uppgöra en eld framför ingången till hålan, och de skola inte våga sig öfver tröskeln till densamma.

— Till jaguarernas hem då! — svarade matrosen och släpade efter sig det döda djurets kropp.

Nybyggarna stälde sina steg mot den öfvergifna bostaden, och medan Nab drog skinnet af jaguaren, uppstaplade hans kamrater framför ingången en massa torrved, hvarmed skogen försåg dem i öfverflöd.

Men Cyrus Smith, som äfven upptäckt bambu-dun-

garna, gick och afskar en ansenlig qvantitet rör, hvar med han uppblandade bränslet.

Sedan detta var gjordt, tog man i besittning grottan, der den sandiga marken var beströdd med ben, och vapnen laddades för alla händelser. Qvällsvard åts, och då tiden var inne att gå till hvila, antändes den framför ingången till hålan uppstaplade vedhögen.

I detsamma lät det, som om en ordentlig raketkista sprungit i luften. Det var de af elden antända bamburören, hvilka smälde såsom fyrverkeripjeser. Intet annat skulle kunnat så skrämma de djerfvaste vilddjuren.

Detta medel att framkalla starka knallar var icke en uppfinning af ingenjören, ty, enligt Marco Polo, använda tartarerna detsamma, sedan många sekler tillbaka med framgång för att hålla på afstånd från sina lägerplatser mellersta Asiens fruktansvärda rofdjur.

TJUGUSJUNDE KAPITLET.

Förslag att tåga hemvägen utefter södra kusten. — Dennas konfiguration. — På rekognoscering efter det förmodade skeppsbrottet. — Ett vrak från rymden. — Upptäckt af en liten naturlig hamn. — Vid midnatt på stränderna af Barmhertighetens flod. — En drifvande kanot.

Cyrus Smith och hans kamrater sofvo likt oskyldiga murmeldjur i hålan, som jaguaren så artigt afstått åt dem.

I soluppgången stodo alla på stranden, längst ute på udden, och deras blickar sökte ånyo horisonten, af hvilken från detta ställe syntes två tredjedelar. En sista gång kunde ingenjören förvissa sig om, att intet segel, intet skeppsskrof stod att upptäcka ute på hafvet, och ej heller var det möjligt att med kikaren der skymta någon misstänkt punkt.

På kusten ej heller något, åtminstone icke på den rätliniga del af udden, som i en längd af tre mil bildade dess södra strand, ty der bortom dolde en inskärning i landet det öfriga af kusten, och icke ens från yttersta spetsen af Serpentine-halfön kunde man se Kloudden, hvilken bortskymdes af höga klippor.

Återstod alltså att utforska öns södra strand. Men borde man företaga denna undersökning omedelbart, och skulle man åt densamma egna denna dag, den 2 November?

Detta ingick icke i den ursprungliga planen, ty emedan pirogen blifvit qvarlemnad vid källorna till Barmhertighetens flod, hade det öfverenskommits, att man, efter att hafva undersökt öns vestkust, skulle vända om för att hemta farkosten och fara hem på floden. Cyrus Smith trodde då, att den vestra kusten kunde erbjuda en tillflygtsort såväl åt ett skadadt som åt ett oskadadt fartyg, men från det ögonblick man fann, att denna kust ej erbjöd någon landningsplats, måste man på öns södra kust söka, hvad man ej kunnat finna på den vestra.

Det var Gideon Spilett, som föreslog, att man skulle fullfölja undersökningen på sådant sätt, att frågan om det förmodade skeppsbrottet blef fullkomligt löst, och han frågade nu, på huru långt afstånd från halföns spets Klo-udden kunde befinna sig.

— Omkring trettio mil, — svarade ingenjören, — om vi inberäkna kustens bugter.

— Trettio mil! — återtog Gideon Spilett. — Det blir en dryg dagsresa. Icke desto mindre tror jag, att vi böra återkomma till Granite-House, om vi följa södra kusten.

— Men, — anmärkte Harbert, — från Klo-udden till Granite-House måste vi anse det vara åtminstone tio mil.

— Låtom oss då antaga tillsammans fyrtio mil, — svarade korrespondenten, — och inte tveka att tillrygga-

lägga dem. Vi skola åtminstone undersöka denna okända kust och behöfva då inte göra om vår upptäcktsfärd.

— Alldeles rätt, — sade nu Pencroff. — Men pirogen?

— Pirogen har stannat ensam en dag vid källorna till Barmhertighetens flod, — svarade Gideon Spilett; — den kan mycket väl ligga qvar der två dagar till. Hittills kunna vi svårligen säga, att ön är hemsökt af tjufvar!

— Då jag emellertid, — sade matrosen, — drar mig till minnes sköldpaddhistorien, är mitt förtroende inte större, än hvad som behöfs.

— Sköldpaddan, sköldpaddan! — utbrast korrespondenten. — Vet ni inte, att det är hafvet, som vändt om henne?

— Hvem vet? — mumlade ingenjören.

— Men . . . , — sade Nab.

Nab hade något att säga, det var tydligt, ty han öppnade munnen för att tala, och han talade icke.

— Hvad vill du säga, Nab? — frågade ingenjören honom.

— Om vi återvända utefter stranden ända till Klo-
udden, — svarade Nab. — så skola vi, efter att ha om-
kringgått denna udde, hejdas af . . .

— Barmhertighetens flod! Ja, verkligen, — svarade Harbert, — och vi ha hvarken bro eller båt att komma öfver den!

— Godt, herr Smith, — svarade Pencroff; — med några flytande trädstammar skola vi inte råka i förlägenhet för att öfvergå denna flod!

— Duger inte, — sade Gideon Spilett. — Det blir nödvändigt för oss att bygga en bro, om vi vilja ha en lätt förbindelse med Den fjerran vesterns skog.

— En bro! — utropade Pencroff. — Nå ja, är inte herr Smith ingenjör i sin stat? Han skall göra en bro åt oss, när vi vilja ha en bro! Hvad beträffar att denna

En kula träffade honom mellan ögonen (sid. 308).

afton skaffa er till andra stranden af Barmhertighetens flod, och det utan att en tråd i edra kläder skall vätas, så åtager jag mig den saken. Ännu ha vi lifsmedel för

en dag, det är allt hvad vi behöfva, och dessutom skall kanske villebrådet ej svika oss i dag, liksom i går. Framåt!

Korrespondentens förslag, som lifligt understöddes af matrosen, gillades allmänt, ty hvar och en ville hafva ett slut på sina tvifvelsmål, och sedan man framkommit till Klo-udden, skulle rekognosceringen vara afslutad. Men man hade icke en timme att förlora, ty det var en lång vandring att tillryggalägga fyrtio mil, och man kunde icke räkna på att uppnå Granite-House före natten.

Klockan 6 på morgonen satte sig alltså den lilla truppen i marsch. För att vara beredd på obehagliga möten med två- eller fyrfota djur, laddades gevären med kula, och Top, som skulle öppna tåget, fick befallning att genomleta skogsbrynet.

Räknadt från spetsen af udden, som bildade Serpentine-halföns stjert, vek kusten tillbaka på en sträcka af fem mil, som hastigt tillryggalades, utan att man trots de noggrannaste spaningar kunde upptäcka minsta spår af någon landstigning vare sig för länge sedan eller på sista tiden, hvarken ett strandvrak, en återstod af en lägerplats, aska efter en utbrunnen eld eller ett enda märke efter steg.

Då nybyggarna kommo till den punkt, der kusten böjde sig mot nordost, bildande Washington-bugten, kunde de med blicken öfverskåda öns södra kust i hela dess utsträckning. Tjugufem mil längre fram slutade kusten med Klo-udden, som blott otydligt aftecknade sig i morgondimman och dessutom i följd af ett hägringsfenomen tycktes sväfva ett stycke uppe i luften. Mellan den punkt, der nybyggarna befunno sig, och det innersta af den ofantliga bugten utgjordes stranden först af en bred, mycket jemn sandsträcka, begränsad inåt ön af ett skogsbryn, der bortom utsköto i hafvet skarpa uddar från den nu mycket oregelbundna stranden, och ändtligen lågo hopade på hvarandra i pittoresk oordning några svartaktiga klippor, som slutade i Klo-udden.

Sådan var utseendet af denna del af ön, hvilken del nybyggarna nu sågo för första gången, och som de öfverforo med ett ögonkast, i det de stannade en stund.

— Ett fartyg, som här kastades in mot land, — sade nu Pencroff, — skulle oundgängligen gå förloradt. Sandbankar, som skjuta långt ut, och längre bort klippor! Dåligt farvatten!

— Men åtminstone borde det finnas något qvar af detta fartyg, — anmärkte korrespondenten.

— Deraf skulle återstå träspillror på refven och intet på sanden, — svarade matrosen.

— Hvarför då?

— Emedan denna sand, långt farligare än klipporna, begraver allt, som uppkastas på stranden, och emedan några dagar äro nog för att skrofvat af ett fartyg på flera hundra tons skall försvinna deri.

— Det skulle alltså, Pencroff, — frågade ingenjören, — inte vara något underligt, om efter ett skepp, som förlist på dessa bankar, nu ej finnes ett enda spår?

— Nej, herr Smith, genom tidens eller stormens inverkan. Till och med i detta fall skulle det dock vara öfverraskande, om inte spillror af masterna och spirorna blifvit vräkt så högt upp på stranden, att hafvet inte kan nå dem.

— Låtom oss därför fullfölja våra spaningar, — sade Cyrus Smith.

Klockan 1 på middagen hade nybyggarna kommit till det innersta af Washington-bugten, och nu hade de tillryggalagt en sträcka af tjugu mil.

Man gjorde halt för att frukostera.

Der började en oregelbunden kust, nyckfullt utskuren och betäckt med en lång linie af dessa klippor, som följde på sandbankarna och som det i detta ögonblick stigande tidvattnet snart skulle betäcka. Man såg de mjuka vågsvallen, då de brötos mot klippspetsarna, kan-

tas med långa, skummande fransar. Från denna punkt ända till Klo-udden var sandkusten föga bred och inklämd mellan klipprefven och skogsbrynet.

Vandringen borde nu blifva svårare, ty oräkneliga, nedrasade klippblock belamrade stranden. Granitmuren sträfvade äfven att höja sig allt mera, och af de träd, som prydde den på bakre sidan, kunde man blott se de lummiga topparna, som ingen vindfläkt vaggade.

Efter en halftimmes hvila satte sig nybyggarna åter i marsch. Icke en enda punkt af klipprefven och den sandiga stranden undgick deras spejande blickar. Pencroff och Nab vågade sig till och med ut bland klipporna, hvarje gång de tyckte sig varseblifva något misstänkt föremål. Men intet strandfynd kunde upptäckas, de hade blifvit bedragna af någon bizarrt formad klippa. De fingo emellertid tillfälle att förvissa sig om, att ätliga snäckor funnos i öfverflöd på denna kust, men man kunde icke draga någon nytta af denna omständighet, förr än förbindelse blifvit åstadkommen mellan stränderna af Barmhertighetens flod och dessutom transportmedlen blifvit fullkomnade.

Alltså syntes intet, som kunde stå i samband med det förmodade skeppsbrottet, på denna kust, och emellertid borde ett föremål af någon vigt — skeppsskrofvat. ex. — ha varit synligt der eller spillrorna af detta skrof blifvit uppkastade på stranden, såsom händelsen varit med kofferten, som funnits på ett afstånd från detta ställe af åtminstone tjugu mil. Men der fans intet.

Framemot kl. 3 kommo Cyrus Smith och hans kamrater till en smal vik, hvare ej utföll något vattendrag. Den bildade en liten naturlig, från öppna hafvet osynlig hamn, hvare utmynnade ett trångt pass, som fast omgärdades af klipporna.

Innerst i denna bugt hade klipporna splittrats af någon våldsamt naturrevolution, och genom en lindrigt sluttande ravin kom man upp på en platå, som kunde

vara belägen åtminstone tio mil från Klo-udden och följaktligen fyra mil i rät linie från Stora Utsigts-platån.

Gideon Spilett föreslog sina kamrater att göra halt på detta ställe. Man gick in derpå, ty matlusten hade blifvit retad af vandringen, och ehuru det ännu icke var middagstid, nekade ingen att stärka sig med ett stycke vildt. Denna "lunch" borde ingifva förhoppning om, att man finge äta qvällsvard i Granite-House.

Några minuter senare togo nybyggarna, sittande i en präktig lund af hafstallar, rundligt för sig af de förråd, som Nab framdragit ur sin ränsel.

Detta ställe låg 15—20 meter öfver hafsytan. Utsigten var alltså temligen vidsträckt, och gående öfver de sista klipporna på udden, upphörde den först vid Unions-bugten. Men hvarken Räddningens holme eller Stora Utsigts-platån syntes, och kunde det icke heller, ty den höga terrängen och de stora träden bortskymde horisonten i norr.

Det behöfver icke tilläggas, att, trots den vidsträckta del af hafvet, som nybyggarna kunde öfverblicka, och ehuru ingenjörens kikare punkt för punkt öfverfor hela denna cirkelbåge, der himlen och vattnet sammansmälte, intet fartyg varseblefs.

Lika omsorgsfullt fördes kikaren öfver hela den del af kusten, som ännu återstod att utforska, från sandsträckan ända till klipprefven, men intet strandfynd kunde upptäckas.

— Välan, — sade Gideon Spilett, — man får taga sitt parti och trösta sig med tanken, att ingen skall komma och bestrida oss besittningen af Lincoln-ön!

— Men detta blyhagel då! — inföll Harbert. — Det åtminstone är inte någon inbillning, förmodar jag!

— För tusan djeflar, nej! — utbrast Pencroff, ihågkommande sin förlorade oxeltand.

— Nå, hvilken slutsats bör man draga? — frågade korrespondenten.

— Jo, denna, — svarade ingenjören, — att för på sin höjd tre månader sedan ett fartyg, frivilligt eller inte, kommit till ön . . .

— Hvad, Cyrus, skulle ni antaga, att det uppslukats utan att lemna något spår efter sig? — utbrast korrespondenten.

— Nej, min kära Spilett; men märk, att, om det är visst, att en människa satt sin fot på denna ö, så synes det inte mindre visst, att hon lemnat den nu.

— Alltså skulle, om jag förstår er rätt, herr Smith, — sade Harbert, — skeppet afseglat härifrån?

— Naturligtvis.

— Och vi skulle oåterkalleligen ha gått miste om ett tillfälle att återvända till fäderneslandet?

— Oåterkalleligen, fruktar jag!

— Nå väl, efter tillfället gått oss ur händerna, så framåt då! — sade Pencroff, som redan led af hemlängtan till Granite-House.

Men knappt hade han rest sig upp, förr än Top hördes skälla häftigt och snart kom ut ur skogen, hållande i gapet en nedsmutsad tygtrasa.

Nab ryckte åt sig denna trasa. Det var ett stycke tjockt bomullstyg.

Top skälde alltjemt, och genom sitt springande fram och tillbaka tycktes han vilja inbjuda sin husbonde att följa honom in i skogen.

— Der fins det något, som nog skulle kunna förklara, hur det hänger ihop med mitt blyhagel! — utropade Pencroff.

— En skeppsbruten! — svarade Harbert.

— Sårad, kanske! — sade Nab.

— Eller död! — tillade korrespondenten.

Alla störtade nu i hundens spår in mellan de höga tallar, som utgjorde skogens yttersta del. För alla handlingar hade Cyrus Smith och hans kamrater gjort sina vapen i ordning.

De måste intränga temligen djupt i skogen, men till deras stora missräkning syntes ännu intet spår af fotsteg. Buskar och slingerväxter voro orörda, och man måste till och med hugga sig en väg genom dem med yxan, såsom man förut gjort i de tätaste snåren. Det var alltså svårt att antaga, att en människa gått fram der, men emellertid kom Top framspringande och vände åter om, icke såsom en hund, den der letar på måfå, utan såsom en med vilja begåfvad varelse, hvilken ledes af en tanke.

Efter sju eller åtta minuter stannade Top. Ankomna till en öppen, af stora träd omgifven plats, sågo nybyggarna sig omkring men varseblefvo ingenting, hvarken under buskarna eller mellan träden.

— Men hvad är det då, Top? — sade Cyrus Smith.

Top skälde nu än häftigare, hoppande vid foten af en jettelik tall.

Plötsligt utbrast Nab:

— Åh, bravo! Åh, förträffligt!

— Hvad är det? — frågade Gideon Spilett.

— Vi söka ett vrak på hafvet eller marken!

— Nå väl?

— Nå väl! Det är i luften det fins!

Och nu pekade matrosen på ett slags hvitaktig trasa, som hängde uppe i toppen af tallen, och hvaraf Top tagit ett på marken nedfallet stycke.

— Men det der är inte ett skeppsvrak, — utbrast Gideon Spilett.

— Ber om förlåtelse! — svarade Pencroff.

— Huru! Det är . . .

— Det är allt, hvad som återstår af vår luftfarkost, af vår ballong, som strandat deruppe, på toppen af detta träd.

Pencroff bedrog sig icke, och han uppgaf ett väldigt hurra, tilläggande:

— Se der godt tyg! Det skall förse oss med

underkläder i årtal! Deraf skola vi göra näsdukar och skjortor. Hä, herr Spilett, hvad säger ni om en ö, der det växer skjortor på träden?

Det var i sanning en lycklig omständighet för nybyggarna på Lincoln-ön, att luftballongen, efter att ha gjort sitt sista språng upp i luften, åter nedfallit på ön, och att de haft den lyckan att återfinna den. Antingen skulle de förvara ballongen i denna form, i fall de ville försöka en ny flygt genom rymden, eller skulle de draga nytta af dessa några hundra alnar tyg, sedan ballongen blifvit befriad från sitt fernissöfverdrag. Såsom man väl kan föreställa sig, delades Pencroffs glädje enstämmit och lifligt.

Men ballongen måste nedtagas från trädet, hvarpå den hängde, för att förvaras på ett säkert ställe, och detta var icke något lätt arbete. Nab, Harbert och matrosen, som klättrat upp i toppen af trädet, måste göra underverk af vighet för att lösgöra den ofantliga, sammanfallna ballongen.

Härtill åtgingo nära två timmar, hvarefter icke allenast ballongen med dess ventil, dess fjedrar, dess koppartillbehör, utan äfven nätet, d. v. s. en ansenlig mängd rep och linor, ringen och ballongankaret lågo på marken. Undantagandes att fernissan var sprucken, befans ballongen i godt stånd, och blott dess bihang nedtill hade blifvit sönderslitet.

Detta var en från himlen fallen lycka.

— Herr Smith, — sade matrosen, — om vi någonsin besluta oss för att lemna ön, så skall det säkert inte bli i ballong, eller hur? De gå inte hvar man vill, dessa luftskepp, och den saken känna vi till en smula! Ser ni, om ni tror mig, skola vi bygga en bra båt på en tjugu tons, och ni skall låta mig skära ut ur denna duk ett storsegel och en fock. Hvad återstoden beträffar, skola vi använda den till kläder.

Härtill åtgingo nära två timmar (sid. 319).

— Vi få se, Pencroff, — svarade Cyrus Smith, —
vi få se!

— Emellertid måste vi bringa allt detta i säkerhet,
— sade Nab.

Man kunde verkligen icke tänka på att nu till Granite-House forsla denna börda af tyg, linor och rep, hvars tyngd var ansenlig, men under det ett lämpligt befodringsmedel anskaffades för att hemföra dessa dyrbara saker, fick man icke längre öfverlemna dem åt förstkommande orkans godtycke. Med förenade ansträngningar lyckades nybyggarna släpa alltsammans ända ned till stranden, hvarest de upptäckte en temligen rymlig håla, der hvarken blåsten, regnet eller hafvet kunde intränga, tack vare dess skyddade läge.

— Vi behöfde ett skåp, vi ha ett skåp, — sade Pencroff; — men efter som det inte kan läsas med nyckel, bjuder oss försigtigheten att dölja öppningen. Jag säger inte detta för de tvåbenta tjufvarnas skull, utan för de fyrbentas.

Klockan 6 på aftonen var allt magasineradt, och efter att åt den lilla inskärning i stranden, som bildade viken, hafva gifvit det särdeles passande namnet Ballonghamnen, återtog man vägen till Klo-udden. Pencroff och ingenjören språkade härunder om åtskilliga planer, som borde bringas till verkställighet så fort som möjligt. Framför allt måste man slå en bro öfver Barmhertighetens flod, för att åstadkomma en lätt förbindelse med södra delen af ön; vidare skulle man medtaga kärran och uppsöka ballongen, ty i pirogen kunde man icke forsla densamma; vidare skulle man bygga en däckad slup; vidare skulle Pencroff tackla den såsom kutter, hvarpå man skulle kunna omkringsgla — ön, o. s. v.

Natten inbröt emellertid, och det var redan mörkt, då nybyggarna uppnådde Vrak-udden, just på det ställe, der de upptäckt den dyrbara kofferten. Men ej heller der syntes något, ingenting, som förrådde, att ett skeppsbrott inträffat, hvarför man måste återkomma till de slutsatser, som förut dragits af Cyru Smith.

Från Vrak-udden till Granite-House återstodo ännu fyra mil, hvilka tillryggalades hastigt; men det var öf-

ver midnatt, då nybyggarna, efter att hafva följt hafsstranden ända till mynningen af Barmhertighetens flod, ankommo till detta vattendrags första krökning.

Der hade flodbädden en bredd af åttio fot, och det var svårt att öfvergå densamma; men Pencroff hade åtagit sig att besegra denna svårighet, och han ålades att fullgöra sin förbindelse.

Man måste medgifvå, att nybyggarna nu hade rätt att känna sig utmattade. Vägen hade varit lång och tilldragelsen med luftballongen icke egnad att skänka deras ben och armar någon hvila. De längtade därför hem till Granite-House för att äta qvällsvard och soffa, och i fall bron varit byggd nu, skulle de om en qvart hafva befunnit sig hemma.

Natten var mycket mörk. Pencroff beredde sig nu att hålla sitt löfte genom att åstadkomma ett slags färja, som gjorde det möjligt att öfvergå Barnhertighetens flod. Beväpnade med yxor, utvalde han och Nab två i närheten af stranden stående träd, af hvilka de ämnade göra sin färja, hvarefter de började angripa dem vid roten.

Sittande på stranden, inväntade Cyrus Smith och Gideon Spilett det ögonblick, då de borde komma sina kamrater till hjälp, under det att Harbert ströfvade omkring i grannskapet, utan att dock aflägsna sig för långt.

Plötsligt återvände den unga gossen, som gått uppåt stranden, hastigt, och pekande på Barmhertighetens flod, utbrast han:

— Hvad kan det vara, som kommer drifvande der?

Pencroff gjorde ett uppehåll i sitt arbete och varseblef nu ett föremål, som oredigt aftecknade sig i skymningen.

— En kanot! — sade han.

Alla skyndade till och sågo till sin ytterliga förvåning en farkost, som följde strömfåran.

— Kanot, ohoj! — skrek matrosen, i följd af en

återstod af yrkesvana, och utan att besinna, att det kanske skulle varit bättre att iakttaga tystnad.

Intet svar.

Farkosten dref beständigt nedåt, och då den var på ett afstånd af icke mer än ett tiotal steg, utbrast matrosen:

— Men det är ju vår pirog! Den har afslitit tåget och följt med strömmen! Det måste medges, att den kommer lagom!

— Vår pirog? — mumlade ingenjören.

Pencroff hade rätt. Det var verkligen pirogen, hvars tåg otvifvelaktigt gått af, och som alldeles ensam återkom från källorna till Barmhertighetens flod. Man borde nu bemäktiga sig densamma, innan den af den starka strömmen fördes utanför flodmynningen, och det var detta Nab och Pencroff skickligt gjorde medelst en lång stör.

Pirogen stötte mot stranden. Ingenjören, som först hoppade i den, fattade tåget och ville öfvertyga sig genom att känna derpå, om det verkligen gått af i följd af gnidningen mot klipporna.

— Se, — sade korrespondenten med låg röst till honom, — se der, hvad man kan kalla en omständighet . . .

— . . . som är besynnerlig! — tillade Cyrus Smith. Besynnerlig eller icke, så är den lycklig.

Harbert, korrespondenten, Nab och Pencroff stego i sin ordning i pirogen. De drogo icke i tvifvel, att tåget blifvit afnött; men det mest förvånande i saken var, att pirogen ankommit just i det ögonblick, då nybyggarna befunno sig der, så att de kunde fånga den i förbifarten, ty en qvart senare skulle den ha varit förlorad ute på hafvet.

Om man lefvat på den tid, då det fans andeväsen, skulle denna händelse kunnat berättiga tanken, att ön var bebodd af ett öfvernaturligt väsen, som stälde sin magt till de skeppsbrutnas tjänst!

Medelst några årtag uppnådde nybyggarna mynnin-
gen af Barmhertighetens flod. Pirogen upphalades på
stranden tätt invid Spiseln, och alla stälde kosan mot
Granite-Houses stegen.

Men i detta ögonblick skälde Top ursinnigt, och
Nab, som letade efter den första stegpinnen, uppgaf ett
utrop . . .

Der fans icke längre någon stegen!

TJUGUÅTTONDE KAPITLET.

Pencroff ropar an. — En natt i Spiseln. — Harberts pil. —
Cyrus Smiths förslag. — En oväntad lösning. — Hvad som tilldragit
sig i Granite-House. — Huru en ny tjenare träder i nybyggarnas tjänst.

Cyrus Smith hade stannat utan att säga ett ord.
Hans kamrater letade i mörkret, liksom på bergväggen,
för den händelse stegen af blåsten rubbats ur sitt läge,
glidit ned på marken eller lossnat. Men stegen var totalt
försvunnen. Hvad beträffar att afgöra, om en stormil
upplyft den ända till första afsatsen, halfvägs på berg-
väggen, var detta omöjligt i den mörka natten.

— Är detta ett skämt, — utbrast Pencroff, — så
är det ett dåligt! Att komma hem och inte finna trap-
pan till sin kammare, deråt skratta inte folk, som äro
trötta!

Nab uttömde sig i utrop.

— Men det har ju inte varit någon blåst, — an-
märkte Harbert.

— Jag börjar märka, att besynnerliga saker till-
draga sig på Lincoln-ön, — sade Pencroff.

— Besynnerliga? — svarade Gideon Spilett. — Nej,
Pencroff, ingenting är naturligare. Någon har kommit

hit under vår frånvaro, tagit vår bostad i besittning och dragit upp stegen!

— Någon? — utropade matrosen. — Och hvem då?

— Hå kors, jägaren med blyhaglet, — svarade korrespondenten. — Hvertill skulle det tjena, om inte att förklara vårt missöde?

— Nå väl, fins det någon der uppe, — svarade Pencroff svärjande, ty otåligheten började få magt med honom, — vill jag ropa an honom, och då måtte han väl svara!

Och med dånande stämman lät matrosen höra ett utdraget "ohoj!", som återkastades af de starka ekona.

Nybyggarna lyssnade och tyckte sig uppifrån Granite-House höra ett slags hånskratt, men från hvem det kom, trodde de sig icke kunna afgöra. Ingen röst svarade Pencroff, hvilken fåfängt förnyade sina kraftiga anrop.

Här stod man i sanning gent emot något, som kunde slå äfven de mest likgiltiga menniskor med häpnad, och nybyggarna fingo icke vara likgiltiga. I den belägenhet, hvori de befunno sig, var hvarje händelse betydelsefull, och otvifvelaktigt hade under de sju månader, de bebott ön, ingenting inträffat, som var i så hög grad öfverraskande.

Huru det än förhöll sig med denna sak, stodo de, förglömmade sina mödor och öfverväldigade af händelsens sällsamhet, vid foten af Granite-House utan att veta, hvad de skulle tänka, utan att veta, hvad de skulle göra, ställande till sig frågor, som de icke kunde besvara, framkastande mångfaldiga hypoteser, den ena ännu mera oantaglig än den andra. Nab beklagade sig, högst nedslagen öfver att icke kunna komma upp i sitt kök, desto hellre som förråden för resan voro uttömda och ingen utväg fans att förnya dem i detta ögonblick.

— Mina vänner, — sade nu Cyrus Smith, — vi ha blott en sak att göra — att afvakta daggryningen och

då handla efter omständigheterna. Men låtom oss gå till Spiseln och vänta der. Der skola vi ha tak öfver hufvudet, och få vi också inte någon qvällsvard, så skola vi åtminstone kunna sofva.

— Men hvem är då denna obesvärade gynnare, som spelat oss ett sådant spratt? — frågade Pencroff, ur stånd att finna sig i denna ovisshet.

Hvem nu den "obesvärade gynnaren" än var, hade man ingen annan utväg än att, såsom ingenjören sagt, begifva sig till Spiseln och der invänta daggryningen. Befallning gafs dock åt Top att stanna nedanför fönstren i Granite-House, och då Top fick en befallning, utförde han den också utan att göra någon anmärkning. Den präktiga hunden stannade alltså vid foten af bergväggen, hvaremot hans husbonde och dennes kamrater togo sin tillflykt till Spiseln.

Att säga, det nybyggarna trots sin trötthet sofvo godt på sanden i Spiseln, skulle vara att förvränga sanningen. Ej nog med, att de icke kunde vara annat än nyfikna att lära känna, hvad som tilldragit sig, antingen nu det var resultatet af en slump, hvars naturliga orsaker skulle visa sig för dem den följande dagen, eller om det tvärtom var ett verk af en mänsklig varelse; de lågo dertill mycket illa. Hur det än förhöll sig med denna sak, så var i detta ögonblick deras bostad, på ena eller andra sättet, upptagen, och de kunde icke åter sätta sig i besittning af densamma.

Men Granite-House var mer än deras bostad, det var deras upplagsplats. Der fans koloniens hela materiel: vapen, instrument, verktyg, ammunition, lifsmedelförråd o. s. v. Blefve allt detta plundradt, måste nybyggarna åter förse sig med husgeråd, göra sig nya vapen och verktyg. En allvarsam sak! Gifvande vika för sin oro, gick också den ena eller den andra ut litet emellanåt för att se efter, om Top noga höll vakt. Cyrus Smith ensam väntade med sitt vanliga tålmod, fastän

hans envisa förnuft retades af att känna sig stå gent emot ett absolut oförklarligt faktum, och han harmades vid tanken på att omkring honom, kanske öfver honom, gjorde sig gällande ett inflytande, som han icke kunde namngifva. Gideon Spilett delade fullkomligt hans tanke i detta afseende, och begge samtalade flera gånger, ehuru halfhögt, om de oförklarliga omständigheter, som kommo deras skarpsinnighet och erfarenhet på skam. Säkert fans det en hemlighet på denna ö, men huru genomtränga densamma? Harbert visste icke, hvad han skulle tänka, och hade gerna velat fråga Cyrus Smith. Hvad beträffar Nab, hade han slutat med att öfvertyga sig sjelf, att allt detta icke angick honom, utan blott hans husbonde, och hade icke den raska negern fruktat att stöta sina kamrater, skulle han denna natt hafva sofvit lika samvetsgrant, som om han legat på sin lilla bädd i Granite-House.

Mer än alla andra var Pencroff förbittrad, och han var sannerligen högst förgrymmad.

— Man har drifvit spektakel med oss, — sade han, — ja, just spektakel, säger jag! Men jag tycker inte om spektakel, jag, och ve spektakelmakaren, om han faller i mina händer!

Så snart dagens första strålar syntes i öster, begåfvo sig nybyggarna, vederbörligen beväpnade, till klippbrynet på stranden. Omedelbart träffadt af den uppgående solen, borde Granite-House snart upplysas af daggryningens ljus, och före kl. 5 syntes också genom löfverket fönstren, hvilkas luckor voro tillslutna.

På detta håll var allt i sitt vanliga skick, men ett utrop undslapp våra nybyggare, när de sågo porten, som de vid sitt uppbrott stängt, stående på vid gavel.

Någon hade inträngt i Granite-House. Man kunde icke längre tvifla derpå. Den öfre stegen, vanligtvis spänd mellan afsatsen i bergväggen och porten, var på sin plats; men den nedre hade blifvit uppdragen ända

till tröskeln. Det var alldeles tydligt, att inkräktarna velat skydda sig mot hvarje öfverraskning.

Hvad beträffar hvilka och huru många de voro, var detta ännu omöjligt att afgöra, emedan ingen af dem ännu visat sig. Pencroff ropade an ännu en gång.

Intet svar.

— De tiggarna! — utbrast matrosen. — Se bara, huru lugnt de sofva, liksom vore de hemma hos sig! Ohoj, pirater, banditer, korsarer, söner af John Bull!

När Pencroff i sin egenskap af amerikanare kallat någon "John Bulls son", hade han nått förolämpningens yttersta gränser.

I detta ögonblick blef det full dager, och Granite-Houses fasad upplystes af solstrålarna. Men inom liksom utom detsamma var allt tyst och stilla.

Nybyggarna voro färdiga att fråga sig, om Granite-House vore upptaget eller icke, och dock visade stegens läge tillräckligt, att någon funnes der, och det var till och med säkert, att inkräktarna, hvilka de än voro, ej kunnat fly. Men huru komma upp till dem?

Harbert föll då på den tanken att fästa ett rep vid en pil och afskjuta pilen så, att den gick mellan de första stegpinnarna, hvilka hängde vid porttröskeln. Man skulle då kunna medelst repet rulla upp stegen ända ned till marken och sålunda återställa förbindelsen mellan denna och Granite-House. Det gafs ögenskenligen ingen annan utväg, och med en smula skicklighet borde försöket slå väl ut. Till all lycka hade både och pilar blifvit gömda i en af Spiselns gångar, hvarest äfven funnos några rullar lätt *Hibiscus*-rep. Pencroff upprullade ett sådant rep och fäste ena ändan af detsamma vid en väl bejädrad pil. Sedan Harbert derefter lagt pilen på sin bäge, sigtade han med ytterlig omsorg på den nedhängande delen af stegen.

Cyrus Smith, Gideon Spilett, Pencroff och Nab hade dragit sig ett stycke tillbaka, så att de skulle kunna

Apan, dödligt sårad, nedstörtade på marken (sid. 330).

bättre observera, hvad som komme att tilldraga sig i Granite-Houses fönster. Med karbinen mot axeln sigtade korrespondenten på porten.

Bågen afsköts, pilen hven af, dragande repet efter sig, och gick emellan de två sista stegpinnarna.

Försöket hade lyckats.

Genast fattade Harbert ändan af repet, men i det ögonblick, han skakade derpå för att få stegen att falla ned, utsträcktes hastigt en arm ur porten, fattade tag i stegen och drog den in i Granite-House.

— Trefaldiga tiggare! — utropade matrosen. — Kan en kula göra din lycka, så skall du inte vänta länge.

— Men hvem är det då? — frågade Nab.

— Hvem? Du har inte igenkänt . . . ?

— Nej.

— Det är ju en apa — en makako, en sapaju, en orang-utang, en babuin, en gorilla, en silkesapa! Vår bostad har blifvit inkräktad af apor, hvilka under vår frånvaro klättrat uppför stegen!

I detta ögonblick visade sig, liksom för att gifva matrosen rätt, tre eller fyra apor i fönstren, hvilkas luckor de stött upp, och helsade bostadens verkliga egare med tusen lustiga grimaser.

— Jag visste väl, att det bara var ett spektakel! — utbrast Pencroff; — men se der en af spektakel-makarna, som skall få betala för de andra!

Sättande bössan mot axeln, tog matrosen raskt sigte på en af aporna och gaf eld. Alla försvunno, med undantag af en, som, dödligt sårad, nedstörtade på marken.

Denna högväxta apa tillhörde den första familjen inom *Quadrumana*, derpå kunde man icke misstaga sig. Antingen nu det var en kimpans, en orang-utang, en gorilla eller en gibbon, tillhörde hon dessa antropomorfer, som kallas så i anledning af sin likhet med menniskan. Dessutom förklarade Harbert, att det var en orang-utang, och läsaren vet, att den unga gossen var hemmastadd i zoologien.

— Ett präktigt djur! — utropade Nab.

— Präktigt så mycket du vill! — svarade Pen-

croff, — men jag inser inte ännu, huru vi skola komma upp till oss.

— Harbert är god skytt! — sade korrespondenten, — och hans båge är der! Må han börja om . . .

— Godt! Dessa apor äro listiga! — utbrast Pencroff. — De skola inte mera komma fram till fönstren, och vi skola inte kunna döda dem. När jag tänker på, hvilken förödelse de kunna anställa i rummen, i magasinet . . .

— Tålomod! — afbröt honom Cyrus Smith. — Dessa djur kunna inte hålla oss i schack länge!

— Derpå är jag inte säker, förr än de ligga döda på marken framför oss, — svarade matrosen. — Och dessutom, vet ni, herr Smith, hur många af dessa spektakelmakare det fins der uppe?

Det skulle ha varit svårt att besvara Pencroffs fråga. Hvad angick att göra om den unga gossens försök, var detta icke så lätt, ty nedre delen af repstegen hade blifvit uppdragen innanför porten; då man åter drog i repet, gick detta af, och stegen föll icke ned.

Ställningen var verkligen brydsam. Pencroff rasade. Situationen hade också sin komiska sida, som dock matrosen för sin del ej alls fann lustig. Det var tydligt, att nybyggarna slutligen skulle återtaga sin bostad och förjaga inkräktarna, men när och huru? — se der frågor, som de icke kunde besvara.

Två timmar förflöto, hvarunder aporna undveko att visa sig, men de funnos fortfarande der, och tre eller fyra gånger framstack ur porten eller fönstren en nos eller en fot, hvilken helsades med gevärsskott.

— Låtom oss gömma oss, — sade nu ingenjören. — Kanske skola aporna tro, att vi gått vår väg, och åter visa sig. Spilett och Harbert kunna lägga sig i försåt bakom klipporna och gifva eld på allt, som visar sig.

Ingenjörens befallningar åttlyddes, och medan korrespondenten och den unga gossen, koloniens skickligaste

skyttar, posterade sig inom godt skotthåll, men dock så, att aporna icke kunde se dem, bestego Nab, Pencroff och Cyrus Smith platån samt begåfvo sig in i skogen för att skjuta något villebråd, ty frukosttimmen var inne, och som lifsmedlen tagit slut, hade de ej längre något att äta.

Om en halftimme återkommo jägarna med några klippdufvor, som man stekte, så godt sig göra lät. Ej en enda apa hade åter visat sig.

Gideon Spilett och Harbert gingo att taga sin del af frukosten, medan Top höll vakt nedanför fönstren. Sedan de ätit, återvände de på sin post.

Två timmar senare hade ingen förändring inträffat i ställningen. Aporna gåfvo på intet sätt sin tillvaro tillkänna, och man skulle kunnat tro, att de hade försvunnit; men sannolikast syntes, att de, skrämda genom att en af dem blifvit skjuten och rädda för bössknallarna, höllo sig tysta inne i rummen i Granite-House eller till och med i magasinet. Och när man tänkte på, hvilka rikedomar inneslötos i detta magasin, förvandlades slutligen detta tålamod, som ingenjören så ifrigt anbefalt dem, till en häftig vrede, och uppriktigt sagdt hade de anledning dertill.

— Det här är då alldeles för tokigt, — sade slutligen korrespondenten, — och vi ha verkligen intet skäl för vår förmodan, att det skall taga slut en gång!

— Vi måste fösa bort dessa snapphanar! — utropade Pencroff. — Det skall lyckas oss, om de också vore ett helt tjog, men för att kunna det måste man tränga dem in på lifvet! Åh, ges det då intet medel att komma upp till dem?

— Jo, ett, — svarade ingenjören, hvars hjerna genomförs af en idé.

— Ett? — sade Pencroff. — Nå väl, då är det bra, efter det inte fins några andra. Och hvilket är detta?

— Låtom oss försöka att nedstiga i Granite-House genom Grant-sjöns gamla aflopp, — svarade ingenjören.

— Åh, för tusan djeflar! — utbrast matrosen. — Och jag, som inte tänkt derpå förut!

Detta var verkligen det enda medlet att komma in i Granite-House för att bekämpa aporna och drifva ut dem derifrån. Sant är, att mynningen till afloppet var tillsluten genom en mur af hopfogade stenar, som det skulle blifva nödvändigt att uppoffra, men man hade alltid tillfälle att sedan laga den. Lyckligtvis hade Cyrus Smith ännu icke satt i verket sin plan att dölja detta aflopp genom att höja sjöns vatten öfver detsamma, ty i sådant fall skulle arbetet kräft någon tid.

Klockan var redan öfver 12, då nybyggarna, väl beväpnade samt försedda med hackor, lemnade Spiseln, togo vägen under Granite-Houses fönster, efter att hafva befallt Top att qvarstanna på sin post, och beredde sig att vandra uppför venstra stranden af Barmhertighetens flod, för att uppnå stora Utsigts-platån.

Men de hade icke tillryggalat hundra steg i denna riktning, förr än de hörde hunden skälla ursinnigt. Det ljud såsom en förtviflad appell.

De stannade.

— Skynda! — sade Pencroff.

Och nu sprungo alla det fortaste de kunde tillbaka.

Framkomna till flodkrökningen, sågo de, att situationen förändrats.

Gripna af en plötslig förskräckelse, framkallad af någon okänd anledning, sökte aporna nu fly. Två eller tre sprungo och hoppade med en clowns vighet från det ena fönstret till det andra. De försökte till och med icke att sätta stegen, på hvilken det skulle varit dem lätt att nedstiga, tillbaka på dess plats, eller kanske hade de i sin skrämsel glömt denna utväg att smyga sig bort. Snart stodo fem eller sex så, att man kunde skjuta dem, hvarför nybyggarna begagnade det gynsamma till-

fället att sigta och gåfvo eld. Sårade eller döda, föllo somliga inåt bostaden, uppgifvande gälla skrin; andra, hvilka nedstörtade utåt, krossades i fället, och några ögonblick senare kunde man förmoda, att ej längre en apa vid lif fans kvar i Granite-House.

— Hurra, — utbrast Pencroff, — hurra, hurra!

— Inte så många hurra! — sade Gideon Spilett.

— Hvarför då? De äro alla dödade, — svarade matrosen.

— Medgifves, men detta hjälper oss inte att komma upp till oss.

— Låtom oss gå till afloppet då! — svarade Pencroff.

— Ja, — sade ingeniören. — Det skulle emellertid ha varit bättre . . .

I detta ögonblick, och liksom svar på den af Cyrus Smith gjorda anmärkningen, såg man repstegen glida öfver porttröskeln, derefter upprullas och falla ned ända till marken.

— Åh, tusen tobakspipor, det var starkt! — utbrast matrosen, betraktande Cyrus Smith.

— Allt för starkt! — mumlade ingeniören, hvilken främst sprungit upp på stegen.

— Akta er, herr Smith! — ropade Pencroff; — om der ännu finnas några af dessa silkesapor . . .

— Vi få väl se, — svarade ingeniören utan att stanna.

Alla kamraterna följde efter honom, och på en minut hade de uppnått porttröskeln.

Man sökte öfver allt. Intet lefvande väsen hvarken i rummen eller i magasinet, som hade blifvit respekteradt af aporna.

— Kors, och stegen? — utbrast matrosen. — Hvad är det då för en gentleman, som släppte ned den åt oss?

I detta ögonblick hördes ett skri, och en stor apa, som tagit sin tillflykt till korridoren, störtade in i salen, förföljd af Nab.

— Jaså, den banditen! — skrek Pencroff.

Och med hackan i handen ämnade han klyfva djurets hufvud, då Cyrus Smith hejdade honom och sade:

— Skona honom, Pencroff!

— Skall jag skona denna svarta kanalje?

— Ja, det är han, som kastat ned stegen åt oss!

Ingeniören sade detta med en så sällsam röst, att det skulle ha varit svårt att veta, om han talade allvarsamt eller ej. Icke desto mindre störtade man sig öfver apan, som, efter att hafva försvarat sig tappert, kastades till golfvat och bands till händer och fötter.

— Uff! — utbrast Pencroff. — Och hvad skola vi göra af honom nu?

— En betjent! — svarade Harbert.

Då den unga gossen talade så, skämtade han alls icke, ty han visste, hvilken nytta man kan draga af detta intelligentä apsläkte. Nybyggarna närmade sig nu apan och betraktade henne uppmärksamt. Hon tillhörde detta släkte af de menniskoliknande aporna, mellan hvars ansigtsvinkel samt australiernas och hottentotternas skilnaden är knappt märkbar. Det var en orang-utang, och hos henne fans därför hvarken babuinens vildhet, makakons oeftertänksamhet eller silkesapans osnygghet, lika litet som magotens nervösa retlighet och babianens dåliga instinkter. Det är hos denna de menniskoliknande apornas familj, man återfinner så många drag, som hos dessa djur förråda ett nästan menskligt förstånd. Använda i husen, kunna de passa upp vid bordet, städa rummen, borsta kläderna, blanka skodonen, skickligt sköta knifven, skeden och gaffeln samt till och med dricka vin — allt lika bra som den bästa tvåbenta betjent utan fjädrar. Man vet, att Buffon egde en sådan apa, hvilken länge passade upp honom såsom en trogen och nitisk tjenare.

Den orang-utang, som nu låg bunden i Granite-Houses stora sal, var en stor, sex fot hög best med be-

undransvärdt väl proportionerad kropp, bredt bröst, medelstort hufvud, ansigtsvinkeln uppgående till 65°, rundadt kranium, utstående näsa, huden bevuxen med mjukt och glänsande hår — det var med ett ord en fulländad typ af de menniskolika aporna. Hans ögon, något mindre än människans, lyste af en liflig intelligens; hans hvita tänder glänste under mustascherna, och han hade ett litet krusigt, nötbrunt skägg.

— En vacker pojke! — sade Pencroff. — Om man bara kunde hans språk, skulle man kunna tala med honom!

— Det är alltså allvarsamt menadt, min husbonde? — sade Nab. — Vi skola taga honom till betjent?

— Ja, Nab, — svarade ingenjören leende. Men bli inte afundsjuk!

— Jag hoppas han skall bli en ypperlig tjenare, — tillade Harbert. — Han tycks vara ung, hans uppfostran skall bli lätt, och för att få bugt med honom skola vi inte nödgas bruka våld eller rycka ur honom ögontänderna, såsom man gör i dylika fall. Han kan ej annat än fästa sig vid husbönder, som blifva beskedliga mot honom.

— Det skola vi bli, — förklarade Pencroff, som glömt allt sitt groll mot "spektakelmakarna".

Derefter gående fram till orang-utangen, frågade han honom:

— Nå, min gosse, hur står det till?

Orang-utangen svarade med en liten grymtning, som tillkännagaf, att han icke var vid allt för dåligt lynne.

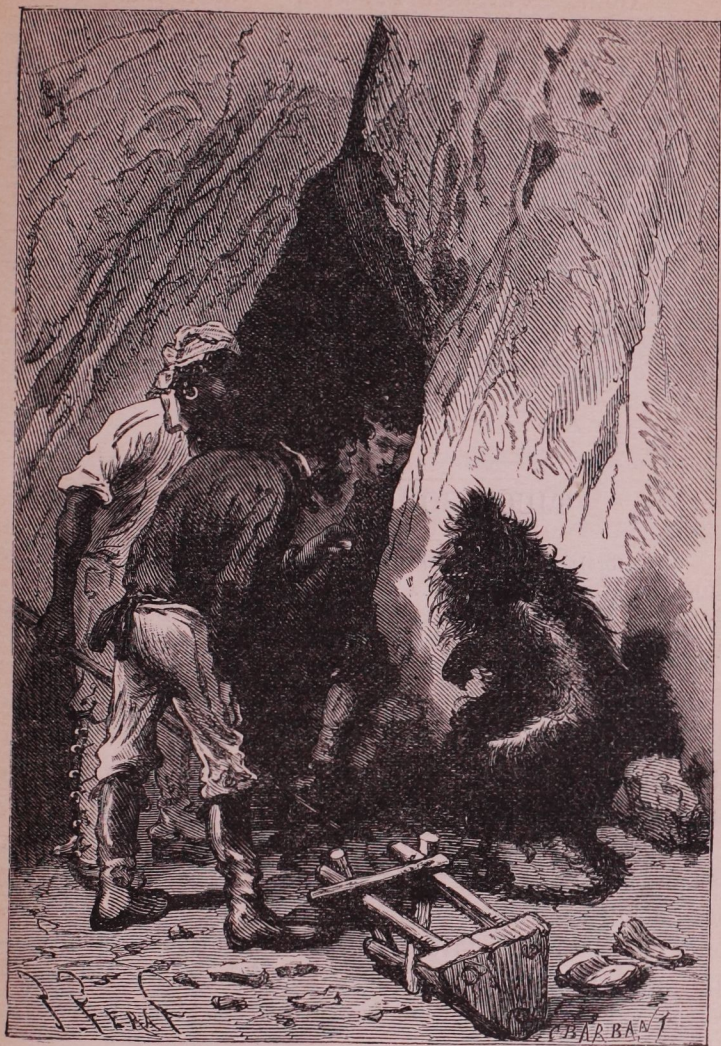
— Du vill alltså blifva en medlem af kolonien, — frågade matrosen. — Du vill taga tjänst hos herr Cyrus Smith?

Åter en gillande grymtning från apan.

— Och såsom lön nöjer du dig med samma föda som vi?

En tredje jakande grymtning.

Pencroff hade löst hans armar (sid. 339).

— Hans konversation är en smula entonig, — anmärkte Gideon Spilett.

Jules Verne. Den hemlighetsfulla ön.

— Godt, — svarade Pencroff, — de bästa tjenarna äro de, som tala minst. Och ingen lön sedan!

— Hör du, min gosse! Till en början ge vi dig ingen lön, men sedermera skola vi fördubbla den, om vi bli nöjda med dig!

Sålunda kom det sig, att kolonien ökades med en ny medlem, som borde göra dem mer än en tjenst. Hvad beträffar det namn, man borde gifva honom, bad matrosen, att man till minne af en annan apa, som han känt, skulle kalla honom Jupiter, förkortadt till Jup.

Se der, huru mästare Jup utan vidare omständigheter blef installerad i Granite-House.

TJUGUNIONDE KAPITLET.

Nya förslag. — En bro öfver Barmhertighetens flod. — Cyrus Smith vill göra en ö af Stora Utsigts-platån. — Vindbron. — Sädes-skörden. — Bäckan. — Spångarna. — Ladugården. — Dufslaget. — De två kulanerna. — Kärran förspänd. — Utflygt till Ballong-hamnen.

Nybyggarna hade alltså åter tagit sin bostad i besittning, utan att ha blifvit tvungna att för att komma dit öppna det gamla afloppet, en sak, som besparade dem åtskilligt mureriarbete. Det var verkligen en lycka, att, i samma ögonblick de ämnade tillgripa denna utväg, aporna blifvit slagna af en lika plötslig som oförklarlig förskräckelse, hvilken förjagat dem ur Granite-House. Hade då dessa djur fått en förkänning af, att ett allvarsam anfall skulle rigtas mot dem från ett annat håll? Detta var nästan det enda sättet att förklara deras reträtt.

Under de sista timmarna af denna dag buros liken af aporna in i skogen, hvarest man nedgräfvde dem; deretter sysselsatte sig nybyggarna med att afhjelpa den oordning, som förorsakats af inkräktarna — oordning och

icke förödelse, ty om också aporna slagit omkull bohaget i rummen, hade de likväl icke sönderbrutit något. Nab gjorde åter upp eld i sina spisar, och förråden lemnade en stadig måltid, af hvilken alla togo rundligt för sig.

Jup blef icke glömd, och med god matlust åt han piniemandlar och rötter, hvarmed han fann sig försedd i öfverflöd. Pencroff hade löst hans armar, men ansåg det bäst, att han ännu fick hafva benen fjettrade, tills det ögonblick kom, då man kunde lita på hans undergifvenhet.

Sedan derefter Cyrus Smith och hans kamrater, innan de gingo till hvila, satt sig omkring bordet, diskuterades några planer, som det var brådt med att sätta i verket.

De viktigaste och mest trängande voro att slå en bro öfver Barmhertighetens flod, för att sätta öns södra del i förbindelse med Granite-House, samt att anlägga en *corral* (inhägnad), afsedd att inhysa de muffoner och andra ullbärande djur, som man tänkte fånga.

Såsom man ser, åsyftade dessa två planer att lösa beklädnadsfrågan, hvilken då var den allvarsammaste. Bron skulle också göra det lätt att hemforsla ballongen, som skulle gifva dem underkläder, och corralen borde lemna ullskörden, hvilken skulle förse dem med vinterkläder.

Hvad beträffar denna *corral*, var det Cyrus Smiths afsigt att uppföra den vid källorna till Röda ån, hvarest idislarna skulle finna betesmarker, som erbjödo dem en frisk och öfverflödande föda. Vägen mellan Stora Ut-sigts-platån och källorna var redan till en del banad, och med en bättre kärra, än den nybyggarna nu hade, skulle forslingen gå lätt, framför allt om man lyckades fånga något lastdjur.

Men om också corralens aflägsna läge från Granite-House icke medförde någon olägenhet, var det icke samma förhållande med ladugården, för hvilken Nab påkallade nybyggarnas uppmärksamhet. Det var verkligen af vikt,

att fjäderfäen befunno sig nära köksmästaren, och ingen plats syntes mera lämplig för anläggandet af nämnda ladugård än den del af Grant-sjöns strand, som stötte till det gamla afloppet. Vattenfoglarna kunde trifvas der lika väl som de andra, och med det *Tinamus*-par, som fångats på den sista utflykten, skulle man anställa ett första domesticeringsförsök.

Den följande dagen — den 3 November — börjades de nya arbetena med byggandet af en bro, och alla armars togos i anspråk för detta viktiga göromål. På sina axlar lassade nybyggarna sågar, hackor, huggjern och hammare, och sålunda förvandlade till timmermän, begåfvo de sig ned på stranden.

Der gjorde Pencroff följande reflexion:

— Men om mäster Jup under vår frånvaro skulle få det infallet att draga upp den stege, som han så riderligt återgaf oss i går?

— Låtom oss fastgöra dess nedre del, — svarade Cyrus Smith.

Detta åstadkoms genom att i sanden säkert nedslå två pålar. Derpå vandrade nybyggarna uppefter venstra stranden af Barmhertighetens flod och uppnådde snart den af floden bildade krökningen.

Der stannade de för att undersöka, om icke bron borde slås på detta ställe, hvilket syntes dem lämpligt.

Från denna punkt till den under den föregående dagen på öns södra kust upptäckta Ballong-hamnen var det blott tre och en half mil, och det skulle ej möta någon svårighet att från bron till hamnen uppröjja en körbar väg, som skulle göra förbindelsen mellan Granite-House och öns södra del lätt.

Cyrus Smith delgaf nu sina kamrater ett särdeles godt förslag, på samma gång mycket enkelt, som han begrundat sedan någon tid. Det var att fullkomligt isolera Stora Utsigts-platån, för att sålunda skydda den mot hvarje anfall af fyrfota djur eller apor. På detta sätt

skulle Granite-House, Spiseln, ladugården och hela den till åker afsedda öfre delen af platån blifva skyddade mot djurens plundringar.

Ingenting var lättare att utföra än denna plan, och se här, huru ingenjören ämnade gå till väga!

Platån var redan på två sidor försvarad genom vattendrag, dels artificiella, dels naturliga:

i nordvest genom Grant-sjöns strand från hörnet vid mynningen af det gamla afloppet ända till den på sjöns östra strand för sjöns sänkning gjorda genomspängningen;

i norr från denna genomskäring ända till hafvet genom det nya vattendrag, som gräft sig en bädd på platån och stranden ofvan- och nedanför fallet, och det behöfdes blott att uppgräfvat bädden åt denna bäck för att göra det omöjligt för djuren att komma fram der;

på hela östra sidan genom sjelfva hafvet, från mynningen af ofvannämnda bäck ända till utloppet af Barmhertighetens flod;

i söder slutligen från detta utlopp ända till den krökning af Barmhertighetens flod, der bron borde byggas.

Återstod alltså vestra delen af platån, som innefattades mellan flodkrökningen och sjöns södra hörn, på ett afstånd af mindre än en mil, hvilken var öppen för hvarje kommande. Men ingenting var lättare än att gräfvat en bred och djup graf, som borde fyllas med vatten från Grant-sjön, och hvars öfverflödiga vatten genom ett andra fall skulle kasta sig i Barmhertighetens flod. Sjöns nivå skulle visserligen i följd af denna nya aftappning sänkas något, men Cyrus Smith hade förvissat sig om, att den vattenmängd, Röda ån tillförde Grant-sjön, var tillräcklig att medgifva utförandet af hans plan.

— Stora Utsigts-platån skall alltså, — tillade ingenjören, — blifva en verklig ö, alldenstund den på alla sidor kommer att omslutas af vatten; och med den öfriga delen af vår ö skall den stå i förbindelse blott genom bron,

som vi skola slå öfver Barmhertighetens flod, de två redan befintliga spångarna ofvan- och nedanför fallet samt slutligen två andra nya spångar, den ena öfver grafven, som jag föreslagit er att gräfva, den andra på vestra stranden af Barmhertighetens flod. Om nu dessa broar och spångar kunna efter behag uppdragas, skall Stora Utsigts-platån vara skyddad mot hvarje öfverraskning.

För att lättare göra sig förstådd af sina kamrater hade Cyrus Smith upprättat en karta öfver platån, och hans förslag blef genast förstådt i sin helhet. Det gillades äfven enhälligt, och svängande sin timmermansyx, utropade Pencroff:

— Till bron först då!

Detta var det brådaste arbetet. Träd utvaldes, fälades, qvistades och klöfvos i större och mindre bjelkar samt bräder. Af denna bro, hvaraf en del, som berörde högra stranden af Barmhertighetens flod, var fast, borde den, som stötte till venstra stranden, vara rörlig, på sådant sätt, att den kunde upplyftas medelst en mottyngd, i likhet med vissa slussbroar.

Man inser, att detta var ett betydande arbete, och äfven om det blefve skickligt ledt, kräfde det åtminstone en viss tid, ty Barmhertighetens flod hade en bredd af omkring 25 meter. Man måste alltså i flodbotten nedslå pålar, som skulle uppbära den fasta delen af bron, och uppsätta en hejare, för att medelst densamma neddrifva pålarna, hvilka sålunda borde bilda två brohvalf och sätta bron i stånd att bära tunga bördor.

Till all lycka fattades lika litet verktyg att bearbeta virket och jernbeslag att gifva det stadga som uppfinningsrikhet hos ingenjören, som var särdeles hemmastadd i detta slags arbeten, och slutligen nit hos hans kamrater, hvilka under dessa sju månader måste hunnit förvärfva sig stor arbetsskicklighet. Och det bör tilläggas, att Gideon Spilett var icke den mest oskickliga utan täflade

i händighet med sjelfva Pencroff, "som aldrig kunnat vänta sig så mycket af en simpel tidningsskrifvare!"

Byggandet af bron öfver Barmhertighetens flod upptog tre veckor, hvarunder man arbetade oförtrutet. Man frukosterade på sjelfva arbetsplatsen, och då vädret var ypperligt, återvände man icke till Granite-House förr än vid qvällsvardsdags.

Under denna tid fann man, att mästern Jup lätt vände sig vid sina nya lefnadsförhållanden och blef allt mera förtrogen med sina nya husbönder, hvilka han beständigt betraktade med ytterst nyfikna blickar. Pencroff återgaf honom emellertid icke friheten fullständigt, ty han ville, och detta med skäl, dröja dermed tills gränserna omkring platån blifvit gjorda fullkomligt oöfverstigliga genom de föreslagna arbetena. Top och Jup stodo på bästa fot med hvarandra och lekte gerna tillsammans, men Jup tog allt, hvad han gjorde, från dess allvarsamma sida.

Den 20 November var bron färdig. Dess rörliga del, som hölls i jemvigtt genom mottyingder, svängde lätt, och det behöfdes blott lindrig ansträngning för att lyfta den; mellan dess gångjern och sista tvärbjelken, på hvilken den hvilade, när den tillslöts, var ett mellanrum af 6 meter, hvilket var tillräckligt stort, för att djuren icke skulle kunna hoppa öfver det.

Det blef nu fråga om att gå och uppsöka ballongen, som nybyggarna skyndat att bringa i fullkomlig säkerhet, men för att transportera den blef det nödvändigt att medtaga en kärra ända till Ballong-hamnen och följaktligen att bana en väg genom den tätaste delen af Den fjerran vesterns skog. Dertill åtgick en viss tid, och då man visste, att ballongtyget ej var utsatt för någon skada i grottan, der det låg magasinerat, beslöts, att arbetena vid Stora Utsigts-platån skulle fullföljas utan afbrott.

— Detta, — anmärkte Pencroff, — skall tillåta oss att egna större omsorg åt anläggandet af vår ladu-

gård, emedan vi hvarken behöfva frukta för påhelsning af räfvorna eller anfall af andra skadedjur.

— Oberäknadt, — tillade Nab, att vi skola kunna uppodla platån, ditflytta vilda växter . . .

— Och göra i ordning vår åker n:r 2! — utbrast matrosen med triumferande min.

Saken var verkligen, att det första fältet, besådt med blott ett enda hvetekorn, gifvit en god skörd, tack vare Pencroffs omsorger. Det hade frambragt de tio af ingenjören förebådade axen, och då hvarje ax innehöll åttio korn, befann sig kolonien — efter sex månader — i besittning af åtta hundra korn, hvilket lofvade dubbel skörd hvarje år.

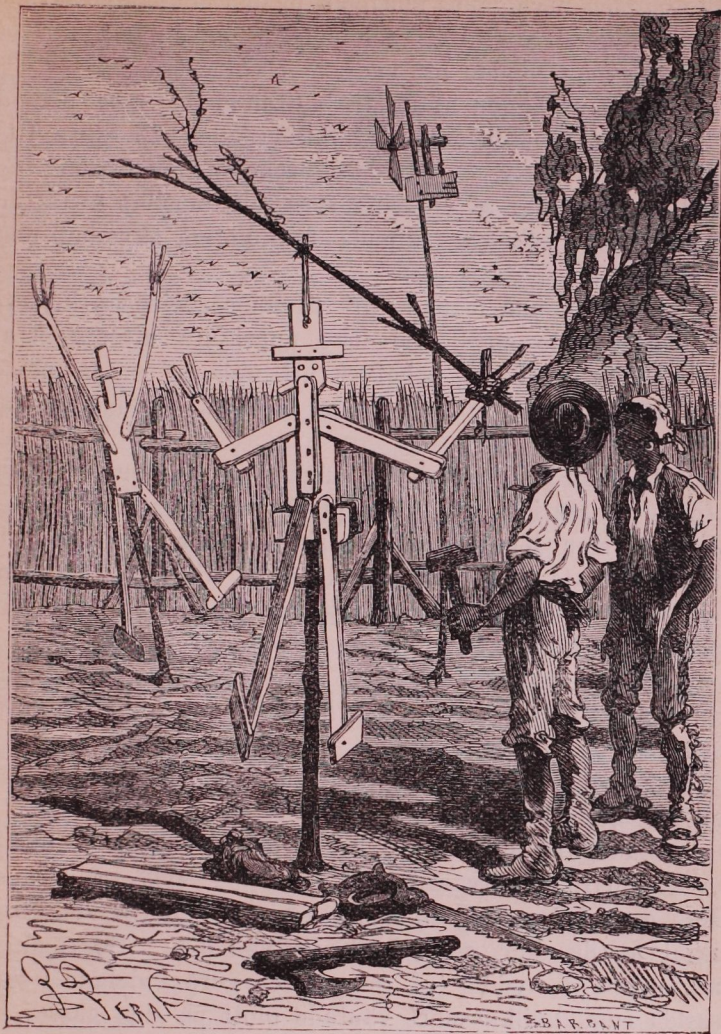
Dessa åttahundra korn med afdrag af femtio, som man försigtigtvis lade undan, skulle utsås på ett nytt fält och med icke mindre omsorg än det enda hvetekornet.

Akern bereddes derefter och omgärdades med en stark, hög och spetsig inhägnad, som det skulle blifva mycket svårt för de fyrfota djuren att hoppa öfver.

Hvad beträffar foglarne, voro gnisssande fågelskrämmor och hemska mannequiner, som hade att tacka Pencroffs fantastiska inbillningskraft för sin tillkomst, tillräckliga att hålla dem på afstånd. De sjuhundrafemtio hvetekornen nedmyllades derpå i mycket regelbundna små fåror, och naturen borde göra återstoden.

Den 21 November började Cyrus Smith utstaka grafven, som skulle begränsa platån mot vester, från Grantsjöns södra hörn ända till krökningen af Barmhertighetens flod. Der påträffades två till tre fots växtmylla och derunder graniten. Man måste alltså ånyo tillverka nitroglycerin, och nitroglycerinen gjorde sin vanliga verkan. På mindre tid än fjorton dagar var en 4 meter bred och 2 meter djup graf sprängd i den hårda granitgrunden. En ny åderlätning gjordes med samma medel i sjöns klippstrand, och vattnet störtade sig i denna nya bädd, der bildande ett litet vattendrag, åt hvilket man gaf namnet

Gnisslande fogelskrämmor och hemska mannequiner (sid. 344).

Glycerin-ån och som blef en biflod åt Barmhertighetens flod. Såsom ingenjören förutsagt, sänktes Grant-sjöns nivå, ehuru blott omärkligt. För att fullständiga af-

stängningen utvidgades slutligen på den sandiga flodstranden åns bädd ansenligt, och medelst en dubbel pallisad hindrade man sanden att nedrasa i vattnet.

Efter utgången af första hälften af December månad voro dessa arbeten definitivt fullbordade, och Stora Ut-sigts-platån, d. v. s. ett slags oregelbunden femhörning med en omkrets af omkring fyra mil, omslöts nu af en vattengördel och var sålunda fullkomligt skyddad mot hvarje anfall.

Under denna månad var värmen särdeles stark. Nybyggarna ville emellertid icke uppskjuta utförandet af sina planer, och då behofvet att anlägga en ladugård var trängande, grep man sig an med att organisera densamma.

Det torde icke behöfva sägas, att mäster Jup hade blifvit försatt i frihet, sedan platån var fullständigt insluten. Han lemnade aldrig sina husbönder och visade ingen lust att fly. Han var ett mildt djur, ehuru särdeles stark och vig i öfverraskande grad. Ja, när det gälde att klättra uppför repstegen till Granite-House, kunde ingen täfla med Jup. Man lät honom redan uträtta åtskilliga göromål: han släpade vedbördor och bortbar de stenar, som upptogos ur Glycerin-åns bädd.

— Han är väl inte ännu murare, men han är redan en dugtig handtlangare! — sade Harbert skämtsamt.

Ladugården hade en areal af tvåhundra qvadratmeter, hvilken utvalts på Grant-sjöns sydöstra strand. Man omgaf den med en inhägnad och uppförde åtskilliga skjul åt de djur, som skulle befolka den. Dessa skjul utgjordes af hyddor af grenar och voro indelade i särskilda rum, hvilka snart väntade blott på sina gäster.

De första voro Tinamus-paret, som icke dröjde att framföda talrika ungar. Till kamrater fingo de ett halft dussin af de på Grant-sjöns stränder hemmastadda änderna. Några tillhörde det kinesiska andslägte, hvars vingar öppna sig såsom en solfjäder, och hvilket genom

sina fjädrars lifliga glans täflar med guldfasanerna. Några dagar senare bemäktigade sig Harbert ett par hönsfoglar (*Alector*), hvilkas rundade stjert bestod af långa pennor, och dessa läto snart tämja sig. Hvad beträffar pelikanerna, kungsfiskarna och sothönorna, kommo de af sig sjelfva till ladugårdens strand, och efter litet krakel, åtskilligt snattrande, pipande och skrockande kom slutligen hela denna lilla värld på bästa fot sins emellan och förökades i en proportion, som var betryggande för koloniens förråd af fjäderfä.

För att fullkomna sitt verk uppsatte Cyrus Smith ett dufslag i ett hörn af ladugården. Der inhyste man ett half dussin af de dufvor, som höllo till bland klippblocken uppe på platån. Dessa dufvor vandes lätt att uppsöka sin nya bostad hvarje afton och visade större benägenhet att låta sig tämjas än deras släktingar skogsdufvorna, hvilka dessutom fortplanta sig blott i det vilda tillståndet.

Slutligen kom ögonblicket att för förfärdigande af underkläder draga fördel af luftballongen, ty hvad beträffar att bevara den i dess nuvarande form och att med tillhjälp af en med varm luft fylld ballong våga sig ut öfver ett, så att säga, gränslöst haf, var det blott menniskor i saknad af allt, som skulle kunnat falla på en sådan idé, och Cyrus Smith med sitt praktiska hufvud kunde icke tänka derpå.

Man beslöt alltså att hemta ballongen till Granite-House, hvarför nybyggarna företogo sig att göra sin tunga kärra handterligare och lättare. Men ehuru fortskaffningsmedlet icke saknades, var likväl ännu icke motorn funnen. Fans då icke på ön något idislareslägte, som kunde ersätta häst, åsna, oxe eller ko? Det var frågan.

— En dragare, — sade Pencroff, — skulle verkligen blifva mycket nyttig för oss, tills herr Smith är så god och skaffar oss en ångkärra eller kanske ett loko-

motiv, ty bestämdt få vi en dag en jernväg mellan Granite-House och Ballonghamnen, med grenbana till Franklins berg!

Och den hederliga matrosen trodde verkligen på, hvad han sade, då han talade så! Ack, den inbillningen, då tron förenar sig dermed!

Men för att nu ej gå till öfverdrift skulle ett vanligt fyrfota djur, som kunnat spännas för kärran, varit Pencroff välkommet, och alldenstund Försynen hade en viss svaghet för honom, dröjde det icke länge, förr än hon uppfylde hans önskan.

En dag, den 23 December, hörde man Nab ropa och Top skälla i kapp med hvarandra. Nybyggarna, som voro sysselsatta i Spiseln, skyndade genast till stället, fruktande, att någon ledsam händelse inträffat.

Hvad fingo de då se? Två vackra, storväxta djur, som oförsigtigt vågat sig upp på platån, ty de dit ledande spångarna hade icke blifvit omsvängda. Man skulle kunnat säga, att det var två hästar eller åtminstone två åsnor, hane och hona, med fina former, isabellfärgade, med hvita ben och hvit svans, tecknade med svarta ränder på hufvudet, halsen och bålen. De närmade sig lugnt, utan att visa någon rädsla, och betraktade med lifliga blickar dessa menniskor, i hvilka de ännu icke kunde igenkänna husbönder.

— Det är onagrar, — utropade Harbert, — ett hästslägte, som står midt emellan zebran och qvaggan!

— Hvarför inte åsnor? — frågade Nab.

— Emedan de inte ha långa öron och deras former äro gratiösare!

— Åsnor eller hästar, — inföll Pencroff, — så äro de "motorer", såsom herr Smith säger, och såsom sådana värda att fångas!

Utan att skrämma de två djuren, smög sig matrosen bland örterna ned till spången öfver Glycerin-ån och lät den svänga om, och kulanerna voro fångade.

Skulle man bemäktiga sig dessa djur och låta dem undergå en påskyndad tämjning? Nej. Det beslöts, att de under några dagar skulle få gå fritt hvar de ville på platån, der gräset växte ymnigt; och genast lät ingeniören bredvid ladugården uppbygga ett stall, i hvilket kulanerna kunde jemte en god gräsbädd finna en tillflygtsort under natten.

Det ståtliga paret fick alltså fullkomlig frihet att gå hvar det ville, och nybyggarna undveko till och med att skrämma djuren genom att nalkas dem. Flera gånger tycktes emellertid kulanerna erfara ett behof af att lemna platån, som var för inskränkt för dem, vana som de voro vid de stora fälten och djupa skogarna. Man såg dem då vandra utefter vattengördeln, uppgifva några gälla skrin och sedan gallopera öfver gräsmattan; men när de hunnit lugna sig, stodo de i hela timmar och betraktade dessa stora skogar, hvarifrån de oåterkalleligen voro utestängda.

Emellertid hade man gjort seldon och dragremmar af växtfibrer, och några dagar efter kulanernas tillfångatagande var icke blott kärran färdig till förspänning, utan äfven en rak väg uthuggen genom Den fjerran vesterns skog från krökningen af Barmhertighetens flod ända till Ballong-hamnen. Man kunde alltså köra kärran dit, och det var i slutet af December, nybyggarna för första gången försökte kulanerna.

Pencroff hade redan kommit på så god fot med dessa djur, att de åto ur hans hand och utan att springa bort läto honom nalkas dem, men knappt hade de blifvit spända för kärran, förr än de stegrade sig och man hade stor möda att hålla dem. Emellertid borde det icke dröja länge, innan de funne sig i denna nya tjänstgöring, ty den i mindre grad än zebran gensträfviga onagern låter i södra Afrikas bergstrakter lätt spänna sig för fordon, och man har till och med lyckats acklimatisera honom i Europa under jernförelsevis kalla zoner.

Denna dag steg hela kolonien, med undantag af Pencroff, som gick bredvid sina dragare, upp i kärran och tog vägen till Ballong-hamnen. Att man blef skakad på denna primitiva väg, förstås, utan att det behöfver sägas, men fordonet kom fram utan hinder, och samma dag kunde man derpå lassa ballongen och det dertill hörande tågverket.

Efter att hafva passerat bron öfver Barmhertighetens flod, stannade kärran kl. 8 om aftonen på venstra stranden. Sedan kulanerna frånspänts, fördes de till sitt stall, och innan Pencroff somnade, uppgaf han en suck af belåtenhet, som våldsamt väckte till lif Granite-Houses ekon.

TRETTIONDE KAPITLET.

Linnet. — Skodon af sälläder. — Tillverkning af pyroxylin. — Man sår på nytt. — Fisket. — Sköldpaddsäggen. — Mäster Jups framsteg. — Corralen. — Jagt på mufloner. — Nya rikedomar inom växt- och djurverlden. — Tankar på det aflägsna fäderneslandet.

Den första veckan af Januari egnades åt åstadkommandet af det för kolonien nödvändiga underkläderna. De i kofferten funna nålarna sköttes flitigt af de, fastän icke fina, så åtminstone starka fingrarna, och säkert är, att hvad som syddes, blef starkt sydt.

Tråd fattades icke, tack vare Cyrus Smiths idé att än en gång använda den, som begagnats till hopsyningen af ballongvåderna. Dessa långa våder isärtogos med beundransvärdt tålamod af Gideon Spilett och Harbert, ty Pencroff hade måst afstå från detta arbete, som öfvermåttan frestade hans lugn, men när det blef fråga om att sy, kunde ingen af dem mäta sig med honom. Man

vet också, att sjöfolk hafva stor fallenhet för att sköta nålen.

Ur tyget, hvaraf ballongen var gjord, aflägsnades de deri befintliga feta ämnena medelst soda och pottaska, hvilka erhöles genom att till aska förbränna växter, så att bomullstyget, sedan det befriats från fernissan, återfick sin naturliga mjukhet och elasticitet, hvarpå det, blekt i fria luften, erhöi en fullkomlig hvithet.

Sålunda skaffade man sig några dussin skjortor och strumpor, dessa senare naturligtvis icke stickade, utan sydda. Hvilken njutning för nybyggarna att nu äntligen få taga på sig rent linne — ett linne, som visserligen var mycket groft, men hvad bekymrade de sig derom? — och lägga sig mellan lakan, hvilka förvandlade bäddarna i Granite-House till ordentliga sängar.

Det var äfven vid denna tid, man af sälläder gjorde skodon, som kommo i rättan tid att ersätta de skor och stöflar, man medfört från Amerika. Vi kunna försäkra, att dessa nya skodon voro rymliga och aldrig besvärade vandrarnas fötter.

I början af året 1866 var värmen ihållande, men man försummade därför icke att jaga i skogen. Der vimlade det ordentligt af agutier, pekariier, vattensvin, känguruer samt annat behåradt och bejådradt villebråd, och Gideon Spilett och Harbert voro numera för goda skyttar att skjuta en enda bom.

Cyrus Smith förmanade beständigt sina kamrater att hushålla med ammunitionen, och han vidtog äfven åtgärder att ersätta krutet och blyet, som påträffats i koferten, och som han ville spara till framtida behof. Visste han väl också, hvart slumpen en dag kunde kasta honom och hans kamrater, i händelse de komme att lemna sin ö? Man borde alltså hålla sig beredd att möta den ovissa framtiden och spara på ammunitionen genom att ersätta den med andra ämnen, som man utan svårighet kunde förskaffa sig.

I stället för bly, hvaraf Cyrus Smith ej upptäckt något spår på ön, använde han utan synnerlig olägenhet jernskrot, som det var lätt att förskaffa sig. Då detta skrot ej har samma tyngd som blyhagel, måste han göra de särskilda kornen större. — Hvarje skott innehöll ett mindre antal sådant skrot, men jägarnas skicklighet afhjelpade denna brist. Hvad beträffar krutet, skulle ingenjören hafva kunnat göra sådant, ty han egde tillgång till salpeter, svafvel och kol, men kruttillverkningen kräfver ytterlig omsorg, och om man icke till sitt förfogande har särskilda verktyg, är det svårt att erhålla godt krut.

Cyrus Smith föredrog därför att göra pyroxylin, d. v. s. bomullskrut, ett ämne, hvari bomullen ej ovilkorligt ingår, ty den förefinnes deri blott såsom cellulosa. Men cellulosan är ingenting annat än växternas elementarväfnad och anträffas i nästan rent tillstånd icke endast i bomullen, utan äfven i hamp- och lintågor, papper, gammalt linne, flädermerg o. s. v. Nu växte just fläder i öfverflöd i närheten af Röda åns mynning, och nybyggarna använde redan i stället för kaffe bären af af denna buske, hvilken tillhör familjen *Valerianææ*.

Det var alltså nog att insamla mergen af denna buske, d. v. s. cellulosan, och hvad beträffar det andra för bomullskrutets tillverkning nödiga ämnet, var detta blott rökande salpetersyra. Men då Cyrus Smith egde svafvelsyra till sitt förfogande, hade han redan med lätthet kunnat förskaffa sig salpetersyra medelst den salpeter, som naturen gaf honom.

Han beslöt därför att tillverka och använda pyroxylin, trots de temligen allvarsamma olägenheter, som detta medförde, d. v. s. stor ojemnhet i dess verkan, en ytterlig grad af antändlighet, emedan det fattar eld vid 170 grader i stället för 240, och slutligen en nästan ögonblicklig förbränning med låga. I ersättning bestå bomullskrutets fördelar deri, att det ej förändras genom fuk-

Jup tillbragte största delen af sin tid i köket (sid. 356).

tighet, att det icke smutsar gevärspipan och att dess kraft är fyra gånger så stor som det vanliga krutets.

För att åstadkomma bomullskrut är det nog att

låta cellulosan under en kvarts timme ligga i rökande salpetersyra, derefter uttvätta den i kallt vatten och sedan torka den. Såsom man ser, kunde ingenting vara enklare.

Cyrus Smith hade till sitt förfogande blott vanlig salpetersyra, och icke rökande salpetersyra, d. v. s. sådan, som vid beröring med fuktig luft gifver från sig hvitaktiga ångor, men genom att ersätta denna senare med vanlig salpetersyra, blandad i proportionen tre vigtsdelar med fem vigtsdelar koncentrerad svafvelsyra, borde ingenjören erhålla samma resultat, och han erhöll det äfven. Öns jägare fingo alltså snart ett fullgodt ämne, hvilket, användt med varsamhet, gaf ypperliga resultat.

Vid denna tidpunkt upplöjde nybyggarna tre acres af Stora Utsigts-platån, och den öfriga delen bibehölls såsom betesmark åt kulanerna. Flera utflygter företogos till Jakamar-skogen och Den fjerran vesterns skog, hvarifrån man hemförde en anseelig skörd af vilda växter, såsom spenat, krasse, rättikor, rofvor, hvilka genom lämplig odling snart borde blifva fullt ätbara och sålunda åstadkomma omvexling i den diet af qväfvehaltig föda, som Lincoln-öns invånare hittills varit underkastade. Man hemforslade dessutom anseliga quantiteter ved och kol. Hvarje utflygt var dessutom ett medel att förbättra vägarna, hvilka småningom tillpackades under kärrhjulen.

Kaningården lemnade alltjemt sin tribut af kaniner till Granite-Houses kök. Då den låg ett stycke bortom den punkt, der Glycerin-ån började, kunde dess invånare icke komma in på den afstängda delen af platån och följaktligen icke anställa några härjningar på de nya planteringarna. Hvad beträffar den bland klipporna vid hafsstranden befintliga ostron-banken, hvilken flitigt förökades, gaf den dagligen nybyggarna förträffliga ostron. Dessutom var fisket, såväl i Grant-sjön som i Barmher-tighetens flod, vinstgifvande. Pencroff hade äfven utlagt långref med jernkrokar, hvarpå ofta fastnade foreller

och ett slags särdeles välsmakande fiskar, hvilkas silfverglänsande sidor voro öfversållade med små gulaktiga fläckar. Också kunde mäster Nab, som åtagit sig köksbestyren, för hvarje mål åstadkomma en angenäm omvexling i matsedeln. Blott bröd fattades ännu på nybyggarnas bord, och detta var en brist, som vi förut sagt, att de kände lifligt.

Vid denna tid anställde man äfven jagt på hafssköldpaddorna, hvilka talrikt besökte Mandibel-uddarnas stränder. På detta ställe var kusten öfversållad med små jordhögar, hvari lågo fullkomligt runda, af ett hvitt och hårdt skal omgifna ägg, hvilkas hvita har den egenskapen att icke ysta sig såsom den i fogelägg. Det var solen, som åtog sig att kläcka ut dem, och deras antal var naturligtvis ganska ansenligt, ty hvarje sköldpadda kan årligen lägga ända till tvåhundrafemtio ägg.

— Ett ordentligt äggfält, — anmärkte Gideon Spilett, — och det återstår endast att skörda dem.

Men man nöjde sig icke med blott äggen, utan anställde äfven jagt på sjelfva sköldpaddorna, en jagt, som gjorde det för nybyggarna möjligt att till Granite-House hemföra ett dussin af dessa djur, hvilka, sedda från matnyttighetens synpunkt, verkligen böra skattas mycket högt. Sköldpaddsbuljong, hvari lagts välluktande örter och kryddor med några cruciferer, tillskyndade ofta sin upphofsman, mäster Nab, förtjenta loford.

Här bör äfven omnämnas en lycklig omständighet, hvarigenom man fick tillfälle att förse sig med nya förråd för vintern. Laxar kommo i skaror för att våga sig in i Barmhertighetens flod, och de gingo flera mil uppför densamma. Det var nu den tidpunkt, vid hvilken honorna för att uppsöka lämpliga lekplatser begåfvo sig uppåt floden före hanarna, hvarvid de anställde stort väsen i sötvattnet. Ett tusental af dessa fiskar, som höllo ända till $\frac{2}{3}$ meter i längd, arbetade sig sålunda upp i floden, och man behöfde blott uppsätta några stängsel

för att fånga en stor mängd af dem. På detta sätt bemäktigade sig nybyggarna flere hundratal, hvilka nedsaltades och gömdes till vintern, då flodens isbeläggning försvårade fisket.

Vid denna tid blef äfven den ganska förståndiga Jup uppfostrad till en kammartjenares åligganden. Han hade blifvit klädd i jacka, korta, hvita bomullsbyxor och ett förkläde, hvars fickor utgjorde hans förtjusning, ty han höll beständigt händerna i dem och tillät icke, att man kom och gjorde intrång der. Den behändiga orangutangen var underbart väl dresserad af Nab, och man skulle kunnat säga, att negern och apan förstodo hvarandra, då de språkade tillsammans. Jup hyste dessutom en verklig sympati för Nab, och Nab besvarade densamma. När man icke behöfde Jups tjänster, vare sig för att forsla hem bränsle eller klättra upp i toppen af något träd, tillbragte han största delen af sin tid i köket och sökte göra efter allt, hvad han såg Nab företaga sig. Läraren visade dessutom ett utomordentligt tålmod och äfven nit att undervisa sin lärjunge, och denne ådagalade ett anmärkningsvärdt förstånd i att draga nytta af de lärdomar, hans lärare gaf honom.

Man tänke sig därför den belåtenhet, som mästern Jup en dag framkallade hos gästerna i Granite-House, då han, utan att de voro förberedda derpå, kom in och passade upp vid bordet. Fyndig och uppmärksam, förrättade han sin tjänst med fulländad skicklighet — bytte om fallrikarna, bar in faten och slog i dryckeskärlet, allt med ett allvar, som i högsta grad roade nybyggarna, och som bragte Pencroff i förtjusning.

— Jup, soppa!

— Jup, litet aguti!

— Jup, en tallrik!

— Jup! Präktiga Jup! Hederliga Jup!

Man hörde blott liknande utrop, och utan att bringas ur fattningen, svarade Jup på allt, gaf akt på allt,

och höjde sitt förståndiga hufvud, då Pencroff, upprepande den första dagens skämt, sade till honom:

— Vi måste bestämdt fördubbla din lön, Jup!

Det behöfver icke sägas, att orang-utangen nu var fullkomligt hemmastadd i Granite-House, och att han ofta följde med sina husbönder in i skogen utan att någonsin visa lust att vilja fly. Man skulle bara sett honom på det mest löjligen sätt promenera med en rörkäpp, som Pencroff gjort åt honom, och den han bar på ena axeln såsom en bössa. Om man ville afplocka frukt i toppen af ett träd, hur qvickt var han icke der uppe! Om ett hjul på kärran fastnade i gyttjan, hur kraftigt flyttade icke Jup med en enda axelknyck upp det på vägen!

— Hvilken lustigkurre! — utbrast Pencroff ofta.

— Vore han lika elak, som han är god, blefve det alldeles omöjligt att få bugt med honom!

Mot slutet af Januari grepo sig nybyggarna an med de omfattande arbetena i midtersta delen af ön. Man hade öfverenskommit att i närheten af Röda åns källor skulle, vid foten af Franklins berg, anläggas en corral, afsedd att inrymma idislarna, hvilka det skulle ha varit besvärligt att inhysa i Granite-House, isynnerhet dessa mufloner, som borde lemna den till vinterklädernas förfärdigande påräknade ullen.

Hvarje morgon begaf sig kolonien, stundom hel och hållen, men för det mesta representerad blott af Cyrus Smith, Harbert och Pencroff, till Röda åns källor, och då kulanerna hjälpte till, var det endast en fem mils utflygt under ett hvalf af grönska på den nyss banade väg, som fått namnet Corral-vägen.

På södra sidan om Franklins berg hade man utvalt en stor äng, bevuxen med trädgrupper och belägen vid foten af en bergsarm, hvilken begränsade den på en sida. En liten bäck, som upprann på bergsslutningen, utmynnade, efter att hafva runnit snedt öfver ängen, i Röda ån. Gräset var här friskt, och de glest stående träden

tilläto vinden att fritt spela öfver dess yta. Det behöfdes alltså blott att omgifva nämnda äng med ett i halfeirkel uppsatt stängsel, som i båda ändarne skulle stödja sig mot bergsarmen och vara så högt, att djuren, till och med de vigaste, ej skulle kunna hoppa öfver det. Denna inhägnad skulle, förutom hundra mufloner och vilda getter, kunna inrymma de ungar, dessa i en framtid komme att föda.

Corralens gränser uppdrogos alltså af ingeniören, och man skulle öfvergå till fällandet af de till pålverkets uppsättande erforderliga träden; men då upprödjandet af vägen redan gjort det nödvändigt att fälla ett anseeligt antal träd, ditkörde man dessa, och sålunda erhöles ett hundratal pålar, som stadigt neddrefvos i marken.

I främre delen af stängslet gjordes en temligen bred ingång, hvilken tillslöts med en dubbel port af starka ekplankor, som man ämnade göra ännu säkrare med bommar på yttre sidan.

Till byggandet af denna corral åtgick en tid af icke mindre än tre veckor, ty utom pålstängslet uppförde Cyrus Smith rymliga brädiskjul, i hvilka idislarna skulle kunna taga sin tillflykt. Dessutom hade det befunnits nödvändigt att göra detta stängsel ytterst stadigt, ty muflonerna äro starka djur, och deras första anlopp äro farliga. Pålarna, som tillspetsats i öfre ändan, hvilken härdades i eld, sammanhängde med hvarandra genom fastspikade tvärslåar, och på vissa afstånd anbragta stöttor förökade det helas fasthet.

Då corralen var färdig, beslöts, att man skulle vid foten af Franklins berg anställa en stor klappjagt på de idislare, som besökte betesmarkerna. Detta skedde den 7 Februari, en vacker sommandag, och hela kolonien deltog deri. De två kulanerna, som redan voro ganska väl dresserade samt redos af Gideon Spilett och Harbert, gjorde nybyggarna stora tjenester vid detta tillfälle.

Jagten bestod blott i att hopdrifva muflonerna och

getterna genom att småningom inringa dem. Cyrus Smith, Pencroff, Nab och Jup posterade sig på olika ställen i skogen, medan de två ryttarna och Top galopperade omkring corralen på ett afstånd af en half mil.

Muflonerna voro talrika i denna del af ön. Dessa vackra djur, stora som dofhjortar, med horn starkare än gumsens och gråaktig, med långa hår blandad ull, liknade argali-får.

Den var tröttande, denna jagtdag. Huru mycket springande fram och tillbaka, huru många ihållande rop! Af ett hundratal hopdrifna mufloner undkommo mer än två tredjedelar, men sammanräknadt rusade några och trettio af dessa idislare samt ett tiotal vilda getter, som småningom hopdrefvos mot corralen, hvars öppna port tycktes erbjuda dem en utgång, in der och kunde sålunda fångas.

Öfver hufvud taget var resultatet tillfredsställande, och nybyggarna hade icke anledning att beklaga sig. Största delen af dessa mufloner var honor, af hvilka några snart borde få ungar. Man kunde alltså vara viss om, att hjorden skulle förökas, och att icke allenast på ullen, utan äfven på skinnen skulle finnas öfverflödande tillgång inom en icke aflägsen framtid.

Denna afton återvände jägarna utmattade till Granite-House. Icke desto mindre begåfvo de sig den följande dagen till corralen. Fångarna hade visserligen försökt att omstörta stängslet, men icke lyckats deri, och det dröjde icke länge, förr än de förhöllo sig lugnare.

Under denna Februari månad tilldrog sig ingenting af vikt. De dagliga arbetena fullföljdes metodiskt, och samtidigt med att man förbättrade vägarna till corralen och Ballong-hamnen, påbörjades en tredje, hvilken, utgående från inhägnaden, drogs i riktning mot vestra kusten. Den ännu okända delen af Lincoln-ön var alltjemt den stora skogen, som betäckte halfön Serpentine, dit de

vilda djuren togo sin tillflykt, och från dessa senare ämnade Gideon Spilett rensa ön.

Innan den kalla årstiden åter infann sig, egnades likaledes de trägnaste omsorger åt odlingen af de vilda växter, som blifvit omplanterade från skogen till Stora Utsigtsplatån. Sällan återvände Harbert från en utflykt utan att hemföra några nyttiga växter. En dag var det arter af *Cicoriaceæ*, af hvilkas frön genom pressning erhöles en ypperlig olja; en annan en art syra (*Rumex*), som icke var att förakta vid botande af skörbjugg; vidare några af dessa oskattbara rotnölar, som alltid odlats i Södra Amerika, denna potatis, hvaraf man nu räknar öfver tvåhundra olika slag. Den nu väl underhållna, väl vattnade, mot foglarne väl skyddade köksträdgården var indelad i små fyrkanter, hvilka upptogos af laktuk, potatis, syra, rofvor, rättikor och andra cruciferer. Jorden på denna platå var utomordentligt fruktbar, hvarför man kunde hoppas, att skördarna skulle blifva ymniga.

På omvexlande drycker var det heller ingen brist, och såvida man icke gjorde anspråk på att få dricka vin, hade äfven den kinkigaste icke anledning att beklaga sig. Till Oswego-teet och den jästa likör, som erhöles af drakblodsträdets rötter, hade Cyrus Smith lagt ordentligt öl, som han gjorde af de unga skotten af *Abies nigra*, hvilka, sedan de blifvit kokta och vätskan fått jäsa, gäfvos denna angenäma och särdeles helsosamma dryck, som anglo-amerikanerna kalla *spring-beer*, d. v. s. tall-öl.

Mot slutet af sommaren funnos i ladugården ett vackert par af en egendomlig trapp-art, utmärkt genom ett slags fjäderkappa, ett dussin amerikanska änder, ofvanför hvilkas näbb på båda sidor sitter ett hinnaktigt bihang, och präktiga tuppar med svart kam, liknande Mozambique-tupparna, hvilka kråmade sig på sjöstranden.

Sålunda förkofrades allt, tack vare dessa modiga och intelligenta mäns verksamhet. Obestriddligen gjorde Försynen mycket för dem, men trogna den stora lärdomen,

hjelpste de sig sjelfva så godt de kunde, och himlen kom sedan till deras bistånd.

När arbetet var slutadt, fann man efter dessa varma sommardagar ett nöje i att, då hafsbrisen började blåsa, slå sig ned på yttersta kanten af Stora Utsigt-platån under ett slags slingerväxt-berså, som Nab gjort med egna händer. Der språkade de, undervisade hvarandra samt uppgjorde planer, och matrosens burleska godlynthet muntrade beständigt denna lilla verld, i hvilken den fullkomligaste harmoni aldrig upphört att herska.

Man talade äfven om fäderneslandet, det kära, stora Amerika. Hur långt hade det kommit med detta secessionskrig? Tydligen hade det icke kunnat draga ut på tiden! Otvifvelaktigt hade Richmond snart fallit i general Grants händer! Intagandet af de konfedererades huvudstad hade måst blifva sista akten af denna bedröfliga strid! Nu hade Norden triumferat för den goda sakens skull! Ack, hvad en tidning skulle varit välkommen för de landsflyktiga på Lincoln-ön! Elfva månader hade nu förgått, hvarunder all förbindelse mellan dem och den öfriga verlden varit afbruten, och inom kort, den 24 Mars, inföll årsdagen af den dag, då ballongen kastade dem på denna okända kust! Då voro de blott skeppsbrutna, som icke ens visste, huru de skulle kunna rycka sitt eländiga lif undan elementen! Och nu voro de, tack vare sin chefs vetande, tack vare sin egen intelligens, verkliga nybyggare, försedda med vapen, verktyg, instrument, med hvilka de förstått att till sin fördel omforma öns djur, växter och mineralier, d. v. s. naturens tre riken.

Ja, de samtalade ofta om allt detta och uppgjorde ännu många planer för framtiden.

Hvad beträffar Cyrus Smith, var han för det mesta tyst och lyssnade oftare till sina kamrater än han talade med dem. Ibland log han åt någon reflexion af Herbert, åt något infall af Pencroff, men alltjemt och allestädes tänkte han på dessa oförklarliga tilldragelser, på

denna sällsamma gåta, hvars lösning fortfarande undflydde honom.

TRETTIOFÖRSTA KAPITLET.

Den fula årstiden. — Den hydrauliska hissen. — Tillverkning af fönsterglas och dricksglas. — Japanska sago-trädet. — Flitiga besök i corralen. — Hjordens förökning. — En fråga af korrespondenten. — Lincoln-öns exakta koordinater. — Ett Pencroffs förslag.

Under första veckan af Mars inträdde omslag i väderleken. I början af månaden hade det varit fullmåne, och värmen var fortfarande ytterst tryckande. Man kände, att atmosfären var mättad med elektricitet, och en mer eller mindre lång stormperiod var verkligen att befara.

Den 2 hördes också åskan mullra med ytterlig våldsamhet. Vinden blåste från öster, och haglet piskade rakt mot Granite-Houses fasad, smattrande såsom en svärm kartescher. Man måste hermetiskt tillsluta porten och fönsterluckorna, hvarförutan rummen skulle blifvit öfversvämmade af vatten.

Då Pencroff såg dessa hagel falla, af hvilka några voro så stora som ett dufägg, hade han blott en tanke: den att skörden hotades af de allvarsammaste faror.

Han sprang genast till sin åker, der axen redan började visa sina små gröna hufvuden, och medelst ett stort skynke lyckades han skydda sin skörd. Han blef nästan stenad af hagel, der han stod, men han beklagade sig icke.

Detta fula väder räckte i åtta dagar, hvarunder åskan icke upphörde att gå. Mellan ovädren hörde man den ännu mullra doft bortom horisonten, derefter började den åter med nytt raseri. Himlen genomskars af blixtar, och åskan slog ned i flera träd på ön, bland andra en ofantlig tall, som reste sig i skogsbrynet i grannskapet af Grant-sjön. Två eller tre gånger träffades stranden af det elektriska

fluidet, som smälte sanden och förvandlade den till glas. Då ingenjören sedermera fick se dessa ställen, föll han på den tanken, att det skulle vara möjligt att förse fönstren med tjocka och starka glasrutor, som kunde trotsa blåsten, regnet och stormen.

Alldenstund nybyggarna nu icke hade några angelägena arbeten att förrätta utom hus, begagnade de sig af det fula vädret att arbeta inne i Granite-House, hvars inredning fullkomnades och fullständigades dag för dag. Ingenjören skaffade sig en svarfstol, hvarpå han kunde svarfva åtskilliga saker för toaletten och köket samt isynnerhet knappar, hvarpå bristen var kännbar. En ställning uppsattes för vapnen, hvilka sköttes med ytterlig omsorg, och hvarken hyllorna eller skåpen lemnade något öfrigt att önska. Man sågade, man hyflade, man poletrade, man svarfvade, och under hela denna kusliga tid hördes blott verktygens gnisslande eller svarfstolens surrande, hvilka ackompagnerades af åskans mullrande.

Orang-utangen Jup hade icke blifvit glömd: han hade fått sig anvisad en afsides belägen kammare i närheten af det stora magasinet, ett slags med pråktigt strö alltid fylld hytt, hvarmed han visade sig högst belåten.

— Aldrig behöfver man säga ett ondt ord åt den dugtiga Jup, aldrig får man ett näsvist svar af honom! — utbrast Pencroff ofta. — Hvilken betjent denne Jup, hvilken betjent!

— Min lärjunge, — svarade Nab, — och snart lika god som jag!

— Din öfverman kanske, — inföll matrosen skratande.

Vi behöfva icke säga, att Jup nu var fullkomligt inne i sin tjänst: han piskade kläderna, han vände stekspettet, han sopade rummen, han passade upp vid bordet, han trafvade upp veden — en sak, som försatte Pencroff i förtjusning — han lade sig aldrig utan att först hafva stoppat täcket om den hedervärda matrosen.

Hvad beträffar kolonimedlemmarnas — de två- och fyrhändtas liksom fyrfotingarnas — helse, lemnade den ingenting öfrigt att önska. Med det lif de, arbetande såväl med hufvudet som med händerna, förde i fria luften på denna helsosamma ö, under denna tempererade zon, kunde de icke falla på den tanken, att sjukdom någonsin skulle hemsöka dem.

Alla mådde också förträffligt. Harbert hade redan växt två tum på ett år. Hans gestalt utvecklades och blef mera manlig, och han lofvade att blifva en man lika fulländad i fysiskt som moraliskt hänseende. Dessutom begagnade han sig af all den ledighet, handarbetet gaf honom att inhemta kunskaper; han läste de få böcker, som man funnit i kofferten, och efter de praktiska lärdomar, som blefvo en nödvändig följd af deras belägenhet, hade han, hvad vetenskaperna beträffar, i ingeniören och med afseende på språken i korrespondenten undervisare, som funno ett nöje i att fullborda hans uppfostran.

Det var ingeniörens älsklingsidé att på den unga gossen öfverflytta allt sitt vetande, att undervisa honom lika mycket genom sitt föredöme som muntligen, och Harbert drog den största nytta af sin mästares lärdomar.

— Om jag dör, — tänkte Cyrus Smith, — skall han intaga min plats!

Stormen upphörde inemot den 9 Mars, men himlen var fortfarande molnbedäckt under denna sommarens sista månad. Den af dessa elektriska urladdningar våldsamt upprörda atmosfären kunde icke återvinna sin förra renhet. Nästan beständigt hade man regn och dimma, med undantag af tre eller fyra vackra dagar, som gynnade alla slags utflygter.

Vid denna tidpunkt framfödde kulan-honan en unge, tillhörande samma kön som modern, och som trufdes förträffligt. I corralen förökades äfven muflon-hjorden, och redan bräkte flera lam i skjulen, till stor glädje för Nab och Harbert, som hade hvar sin gunstling bland de nyfödda.

Man gjorde äfven ett försök att tämja pekarierna, hvilket lyckades fullkomligt. En stia byggdes i närheten af ladugården och räknade snart flera grisar, som höllo på att civiliseras, d. v. s. lägga på hullet, tack vare Pencroffs omsorger. Mäster Jup, som fått på sin andel att bära till dem deras dagliga föda, dricksvatten, köksafskräden o. s. v., uppfylde samvetsgrant detta sitt åliggande. Väl hände det ibland, att han gjorde sig lustig på sina små skyddslingars bekostnad genom att draga dem i svansen, men detta kom sig blott af okynne och icke af elakhet, ty han fann lika stort nöje i dessa små hoprullade svansar som i en leksak, och han hade ett barns instinkter.

En dag i Mars månad erinrade Pencroff under ett samtal med Cyrus Smith denne om ett löfte, som ingenjören ännu icke haft tid att uppfylla.

— Herr Smith, — sade matrosen till honom, — ni har talat om en apparat, som skulle göra Granite-Houses långa repstegar öfverflödiga. Skall ni inte sätta upp den någon dag?

— Ni menar ett slags elevator? — svarade ingenjören.

— Låtom oss kalla den en hiss eller elevator, om ni så vill, — genmälde matrosen. — Namnet gör ingenting till saken, förutsatt bara att vi utan besvär kunna komma upp till vår bostad.

— Ingenting är lättare, Pencroff, men tjenar det väl till något?

— Ja visst, herr Smith! Sedan vi nu skaffat oss det nödvändiga, så låtom oss tänka en smula på det bekväma. För oss människor kan det vara lyx, om ni så vill: men för transport af varor är det oundgängligt. Det är just inte så bekvämt att klättra uppför en lång stegen, när man har en tung börda på ryggen!

— Nå väl, Pencroff, jag skall försöka att göra er till viljes, — svarade Cyrus Smith.

- Men ni har inte någon maskin till ert förfogande.
- Vi skola göra en.
- En ångmaskin?
- Nej, en vattenmaskin.

För att sätta i rörelse sin apparat hade ingenjören verkligen till sitt förfogande en naturkraft, hvaraf han kunde draga nytta utan stor svårighet.

Härtill behöfdes blott att öka den vattenquantitet, som leddes ned till det inre af Granite-House. Den öppning, som bibehållits mellan stenarna och örterna vid öfre ändan af Grant-sjöns gamla utlopp, utvidgades alltså, hvarigenom i slutet af gången åstadkoms ett fall, hvars öfverflödiga vatten borttrann genom brunnen inne i bostaden. Under detta fall uppsatte ingenjören en med skoflar försedd cylinder, som utanför Granite-Houses vägg slutade med ett hjul, omkring hvilket löpte en stark tross, hvarvid var fäst en videkorg. På detta sätt kunde man medelst en lång, ända ned till marken nående lina, hvilken gjorde det möjligt att sätta i gång eller stanna den hydrauliska motorn, i korgen höja sig upp ända till Granite-Houses port.

Den 17 Mars var hissen i verksamhet för första gången, och den arbetade till allmän belåtenhet. Hädanefter skulle alla bördor, ved, kol, lifsmedel och nybyggarna sjelfva upphissas medelst denna så enkla apparat, hvilken trädde i stället för den primitiva stegen, som ingen tänkte på att egna någon saknad. Top isynnerhet visade sig förtjust öfver denna förbättring, ty han hade icke och kunde heller icke besitta mäster Jups färdighet att klättra på stegpinnarna, och många gånger hade han på Nabs eller till och med på orang-utangens rygg måst låta skaffa sig upp till Granite-House.

Vid denna tid försökte Cyrus Smith äfven tillverka glas. Detta var förenadt med temligen stora svårigheter, men efter flera fruktlösa försök lyckades han slutligen uppsätta en glasmästarverkstad, som Gideon Spilett och

Harbert, ingenjörens sjelfskrifna medhjelpare, icke lemnade under några dagar.

Hvad beträffar de ämnen, hvaraf glaset göres, äro dessa blott sand, krita och soda. Men stranden lemnade sanden, kalken lemnade kritan, hafsväxterna lemnade sodan, svafvelkisen lemnade svafvelsyran, och marken lemnade stenkolen, som erfordrades att upphetta ugnen till den önskade temperaturgraden. Cyrus Smith hade alltså hvad han behöfde för att kunna gripa sig an med saken.

Det redskap, hvars tillverkning var förenad med största svårighet, var "pipan", ett fem till sex fot långt jernrör, hvars ena ända doppas i glasmassan, som man bibehåller i flytande tillstånd. Men genom att rulla en lång och smal jernskifva, tills den fick formen af en gevärspipa, lyckades Pencroff åstadkomma denna "pipa", och snart kunde den användas.

Den 28 Mars upphettades ugnen starkt. Hundra delar sand, trettiofem delar krita, fyrtio delar soda, uppblandade med två eller tre delar pulveriseradt kol, bildade massan, som nedlades i deglarna af eldfast lera. Då ugnens starka temperatur bragt den i flytande eller rättare degigt tillstånd, "anfångade" Cyrus Smith i ena ändan af "pipan" en viss qvantitet af denna massa, åt hvilken han sedan genom att vrida om den mot en förut beredd metallskifva gaf den för dess blåsning passande formen. Derpå räckte han "pipan" åt Harbert och uppmanade honom att blåsa i dess andra ända.

— Såsom man gör, då man blåser såpbubblor? — frågade den unga gossen.

— Alldeles, — svarade ingenjören.

Med utspända kindben blåste Harbert så kraftigt och så väl i jernröret, som han under tiden oupphörligt vände omkring, att hans andedrägt utvidgade glasmassan. Andra glasqvantiteter lades till den första, och snart blef resultatet deraf en bubbla, som höll en fot i genomskärning. Nu återtog Cyrus Smith "pipan" ur Harberts

händer, och försättande densamma i pendelrörelse, gaf han till sist den smidiga blåsan en aflång konisk form.

Genom blåsningen hade alltså åstadkommits en glasscylinder, slutande i hvarje ända med en halfklotformig huf, hvilken lätt frånskildes medelst ett hvasst, i kallt vatten doppadt jern; på samma sätt klöfs cylindern i hela dess längd, och efter att hafva gjorts smidig medelst en andra upphettning, utbreddes den på en skifva och glätades medelst en trärulle.

Nu var den första glasskifvan färdig, men man måste förnya samma process femtio gånger för att erhålla femtio glasrutor. Också dröjde det icke länge, förr än Granite-Houses fönster voro försedda med genomskinliga rutor, kanske icke så särdeles hvita, men likväl tillräckligt genomskinliga.

Hvad beträffar dricksglas och buteljer, var deras åstadkommande blott en lek. Man höll dessutom till godo med dem sådana de kommo ur pipändan. Pencroff hade utbedt sig såsom en ynnest att också få blåsa, hvilket roade honom mycket, men han blåste så kraftigt, att glasbubblorna antogo de löjlige former, åt hvilka han egnade en liflig beundran.

Under en af de utflygter, som företogs vid denna tid, upptäcktes ett nytt träd, hvarigenom koloniens lifsmedelsresurser än mer ökades.

En dag hade Cyrus Smith och Harbert på en jagt vågat sig in i Den fjerran vesterns skog, på venstra sidan af Barmhertighetens flod, och såsom alltid gjorde den unga gossen derunder ingenjören tusen frågor, som denne beredvilligt besvarade. Men det är med jagten såsom med hvarje annan sysselsättning här i verlden: när man icke med tillbörlig ifver egnar sig deråt, gifves det många skäl för, att man icke lyckas. Och alldenstund Cyrus Smith icke var jägare och Harbert åter den dagen talade om kemi och fysik, undgingo många känguruer, pekarier och agutier, ehuru de befunno sig inom skotthåll, den

unga gossens bössa. Följden blef också, att de två jägarna, när det lidit temligen långt fram på dagen, voro ganska nära deran att hafva företagit sin utflygt förgäfvess; men plötsligt stannade Harbert, uppgifvande ett glädjerop, och utbrast:

— Ack, herr Smith, ser ni det der trädet?

Dervid pekade han på en buske snarare än ett träd, ty den utgjordes af blott en simpel, af fjällig bark beklädd stam, bärande med små parallela ådror randade blad.

— Och hvilket är då detta träd, som liknar en liten palm? — frågade Cyrus Smith.

— Det är en *Cycas revoluta*, hvaraf en afbildning fins i vårt naturhistoriska lexikon.

— Men jag ser ingen frukt på denna buske?

— Nej, herr Smith, — svarade Harbert, — men dess stam innehåller ett slags mjöl, som naturen ger oss färdigmalet.

— Det är alltså sagopalmen?

— Ja, eller — som denna art heter — japanska sagoträdet.

— Nå väl mitt barn, — svarade ingenjören, — det var en värdefull upptäckt, medan vi vänta på vår hvete-skörd. Till verket då, och gifve himlen, att du inte bedragit dig!

Harbert hade icke bedragit sig. Han bräckte stammen af en af dessa *Cycas*. Den bestod af en körtelaktig väfnad och innehöll en anseelig mängd mjölaktig märe, genomfårad af vedknippen, som åtskildes af koncentrisk ringar af samma substans. Med detta stärkelseämne blandade sig en slemmig saft af oangenäm smak, men som det var lätt att aflägsna medelst pressning. Detta cellämne utgjorde verkligt mjöl af ypperlig beskaffenhet, i högsta grad närande, och hvars utförsel fordom var förbjuden af de japanska lagarna.

Efter att noga hafva undersökt den del af Den fjerran vesterns skog, der dessa *Cycas* växte, återvände Cy-

rus Smith och Harbert till Granite-House, der de omtalade den gjorda upptäckten.

Den följande dagen begåfvo sig nybyggarna till Den fjerran vesterns skog för att hemta *Cycas*-träden, hvar under Pencroff, som blifvit allt mera förtjust i sin ö, sade till ingenjören:

— Tror ni, herr Smith, att det fins öar för skeppsbrutna?

— Hvad menar ni dermed, Pencroff?

— Jo, jag menar öar, som tillkommit enkom för att man skall lida skeppsbrott på dem någorlunda hyggligt, och på hvilka arma satar alltid kunna taga sig fram!

— Det är möjligt, — svarade ingenjören leende.

— Det är säkert, herr Smith, — inföll Pencroff, — och inte mindre säkert är det, att Lincoln-ön är en sådan!

Man återvände till Granite-House med en rik skörd af *Cycas*-stammar. Ingenjören uppsatte en press för att kunna aflägsna den med mjölet blandade slemmiga saften, och man erhöll en ansenlig qvantitet mjöl, som under Pencroffs hand förvandlades till kakor och puddingar. Ännu var det icke verkligt hvetebröd, men skilnaden var obetydlig.

Vid denna tidpunkt lemnade äfven kulan-honan, getterna och fåren i corralen dagligen den för kolonien behöfliga mjölken. Äfven med kärran eller rättare ett slags lätt karriol, som ersatt densamma, företogs täta utflygter till corralen, och när det var Pencroffs tur att fara dit, medtog han Jup och lät honom köra, ett uppdrag, som orangutangen, smällande med piskan, förrättade med mycket förstånd.

Allt stod sålunda på bästa fot, så väl i corralen som i Granite-House, och med undantag af att nybyggarna voro så långt från sitt fädernesland, hade de verkligen ingenting att klaga öfver. Detta lif passade dem dessutom förträffligt, och de hade så vant sig vid denna ö, att de blott med saknad skulle kunnat lemna dess gästfria mark.

Så fast är dock fosterlandskärleken rotad i menniskohjertat, att, om ett fartyg oförmodadt visat sig i närheten af ön, skulle nybyggarna gifvit tecken åt detsamma, förmått det att anlöpa Lincoln-ön och öfvergifvit den.

Emellertid framlefde de här ett lyckligt lif och snarare fruktade än önskade, att någon tilldragelse skulle göra en ända derpå.

Men hvem kan väl smickra sig med att någonsin hafva fångslat lyckan och kunnat skydda sig mot dess vexlingar?

Vare härmed huru som helst, var denna Lincoln-ö, som nybyggarna nu bebodt sedan mer än ett år tillbaka, föremål för deras samtal, och en dag gjorde man en observation, som borde längre fram medföra allvarsamma följder.

Det var den 1 April, påskdagen, som Cyrus Smith och hans kamrater hade helgat åt hvilan och bönen. Dagen hade varit vacker, liknande en härlig Oktoberdag i norra hemisferen.

Mot aftonen voro alla församlade i löfsalen vid kanten af Stora Utsigts-platån och betraktade, huru natten började utbreda sig öfver horisonten. Nab hade serverat några koppar af denna infusion på fläderbär, som för nybyggarna ersatte kaffet. Under det man samtalade om Lincoln-öns afskilda läge i Stilla hafvet, kom Gideon Spilett att säga:

— Min kära Cyrus, har ni, sedan vi funno den der sextanten i kofferten, å nyo bestämt vår ös läge?

— Nej, — svarade ingenjören.

— Men det vore kanske skäl att göra det med detta instrument, hvilket är fullkomligare, än det vi använde förra gången.

— Hvertill skulle det tjena? — sade Pencroff. — Ön är bra, hvar den än ligger!

— Visserligen, — återtog Gideon Spilett, — men det kan vara möjligt, att apparaternas ofullkomlighet gjort observationerna mindre tillförlitliga, och alldenstund

det nu är lätt att kontrollera, huru pass noggranna de äro ...

— Ni har rätt, min kära Spilett, — svarade ingenjören, — och jag borde ha gjort denna kontrollering förut, ehuru, om jag begått ett misstag, detta ej bör utgöra mer än fem grader i longitud eller latitud.

— Åh, hvem vet? — återtog korrespondenten.

— Hvem vet, om vi inte äro mycket närmare bebodt land, än vi tro?

— Vi skola få veta det i morgon, — svarade Cyrus Smith, — och om vi inte haft så mycket att göra, så att jag inte haft någon ledighet, skulle vi veta det redan.

— Godt! — sade Pencroff, — herr Smith är en allt för skicklig observatör att låta missleda sig, och såvida ön inte ömsat plats, är den bra, der han förlagt den!

— Vi få se.

— Den följande dagen företog alltså ingenjören medelst sextanten de observationer, som erfordrades för att kontrollera de redan erhållna koordinaterna, och se här resultatet:

Den förra observationen hade för Lincoln-öns läge angifvit:

vestlig long.: mellan 150° och 155° ;

sydlig lat.:   " 30° " 35° .

Den senare gaf noggrant:

vestlig long.: $150^{\circ} 30'$;

sydlig lat.: $34^{\circ} 57'$.

Trots ofullkomligheten hos sina apparater hade Cyrus Smith verkställt sina observationer med så stor skicklighet, att han icke misstagit sig på mer än knappt fem grader.

— Efter vi utom en sextant, — sade Gideon Spilett, — ha äfven en atlas, så låtom oss, min kära Cyrus, se åt, hvar Lincoln-ön ligger i Stilla hafvet.

Harbert gick efter atlasen, hvilken, såsom man redan vet, tryckts i Frankrike, och hvarå följaktligen namnen voro angifna på franska språket.

Kartan öfver Stilla hafvet uppslogs, och med cirkeln i handen gjorde sig ingenjören i ordning att uppsöka Lincoln-ön.

Plötsligt stannade cirkeln i hans hand, och han sade:

— Men det fins redan en ö i denna del af Stilla hafvet!

— En ö! — utbrast Pencroff.

— Otvifvelaktigt vår då? — frågade Gideon Spilett.

— Nej, — återtog Cyrus Smith, — denna ö ligger på 153° v. long. och 37° 11" s. lat., d. v. s. 2½° längre åt vester och 2° längre mot söder än Lincoln-ön.

— Och hvilken är då denna ö? — frågade Harbert.

— Ön Tabor.

— En stor ö?

— Nej, en holme i Stilla hafvet, och som kanske aldrig blifvit besökt!

— Nå väl, så skola vi besöka den, — sade Pencroff.

— Vi?

— Ja, herr Smith. Vi skola bygga en däckad båt, och jag åtager mig att styra den. — Hur långt ha vi till den der Tabor?

— Omkring hundrafemtio mil i nordost, — svarade Cyrus Smith.

— Hundrafemtio mil! Hvad är det för slag? — inföll Pencroff. — Med god vind är den resan gjord på fyrtiåtta timmar!

— Men hvartill tjenar den? — frågade korrespondenten.

— Man kan inte veta. Vi få väl se!

Och efter detta svar bestämdes det, att man skulle bygga en båt, som kunde blifva färdig närmare Oktober, vid den vackra årstidens återkomst.

TRETTIOANDRA KAPITLET.

En båt bygges. — Den andra hveteskörden. — Jagt på sengångare. — En ny, mera angenäm än nyttig växt. — En hvalfisk i sigte. — Harpunen från Vineyard. — Hvalens styckning. — Användningen af barderna. — Slutet af Maj månad. — Pencroff har ingenting öfrigt att önska.

Då Pencroff fått en plan i sitt hufvud, gaf han sig ingen ro, förr än han utfört den. Nu ville han göra ett besök på ön Tabor, och då för denna färd erfordrades en temligen stor båt, måste en sådan byggas.

Se här den plan, som ingenjören uppgjorde i samråd med matrosen.

Båten skulle blifva tio meter lång och tre meter bred — hvarigenom den, i fall djupet och vattenlinien lyckligt afpassades, skulle blifva en snällseglare — och fick icke ligga mer än två meter djupt, hvilket var tillräckligt för att skydda den mot afdrift. Den skulle däckas till hela sin längd, fördes med två däcksluckor, genom hvilka man skulle komma ned i två från hvarandra skilda skott, och riggas till slup, med storsegel, fock, klyfvare och jagare, ett särdeles lätthandterligt och förträffligt tacklage, när det gälde att länsa undan och hålla upp mot vinden. För öfrigt skulle den byggas på kravel, d. v. s. borden skulle ligga kant i kant och ej skjuta öfver hvarandra, och hvad spanten beträffar, skulle man "basa" dem efter skrofvets form, så snart man var färdig med bordläggningen, hvilken skulle hvila på lösspant.

Hvad slags trä skulle användas till byggandet af denna båt? Alm eller furu, som fans i öfverflöd på ön? Man bestämde sig för furu, hvilket är lätt att arbeta och lika bra som alm tål vid nedsänkning i vattnet.

Sedan man kommit på det klara med dessa detaljer, beslöts, att, alldenstund den vackra årstiden icke infann sig förr än om sex månader, Cyrus Smith och Pencroff ensamma skulle arbeta på båten. Gideon Spilett och

Harbert borde fortfara med jagten, och hvarken Nab eller hans medhjelpare, mästern Jup, skulle öfvergifva de husliga göromål, de fått på sin lott.

Genast utvaldes träden, man fälde dem, man klöf dem, man sågade plankor af dem, som om man varit vana sågare. Åtta dagar derefter hade man i den dal, som låg mellan Spiseln och granitmuren, anordnat ett skeppsvarf, och på sanden låg snart sträckt en tio meter lång köl med akter- och förstäf.

Cyrus Smith hade icke gått blindvis till väga vid detta nya företag. Han förstod sig på skeppsbyggeri liksom på nästan allt, och han hade först på papperet uppgjort ritningen till sin båt. Dessutom fick han god hjälp af Pencroff, hvilken, då han arbetat någon tid på ett varf i Brooklyn, kände till det praktiska i yrket. Det var alltså först efter grundliga kalkyler och moget öfvervägande, som lösspanten fastslogos i kölen.

Såsom man lätt kan tänka sig, visade Pencroff en brinnande ifver att bringa sitt nya företag till ett lyckligt slut, och han skulle icke velat lemna det för ett ögonblick.

Blott en enda sak hade privilegium på att, ehuru endast för en enda dag, locka honom bort från hans skeppsvarf. Det var den andra hveteskörden, som försiggick den 15 April. Den lyckades liksom den första och gaf den på förhand utlofvade kornproportionen.

— Sextiofem liter, herr Smith! — sade Pencroff, efter att samvetsgrant hafva mätt sina rikedomar.

— Sextiofem liter, — upprepade ingenjören, — och efter 10,000 korn på litern gör detta 650,000 korn.

— Nå väl, vi skola utså allt denna gång, — sade matrosen, — sedan vi likväl först lagt af litet till reserv.

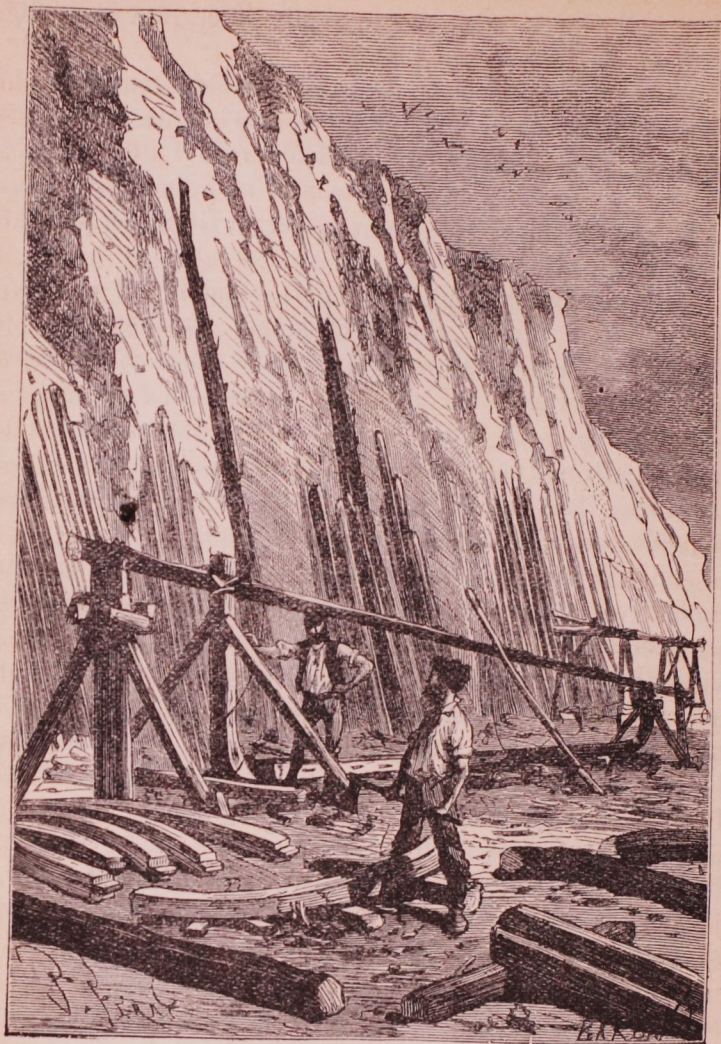
— Ja, Pencroff, och om nästa skörd ger en proportional afkastning, skola vi ha 50,000 liter.

— Och så skola vi äta bröd?

— Ja, det skola vi.

— Men vi måste också bygga en qvarn?

En tio meter lång köl låg sträckt (sid. 375).

— Vi skola bygga en.

Den tredje hveteåkern gjordes alltså ojemförligt större än de två första, och den med ytterlig omsorg beredda

jorden mottog den dyrbara sådden. Sedan detta var gjordt, återvände Pencroff till sitt arbete.

Under tiden jagade Gideon Spilett och Harbert i trakten och vågade sig temligen djupt in i de ännu okända delarna af Den fjerran vesterns skog, sedan de likväl först laddat gevären med kula, för att vara beredda på hvarje farligt möte. Det var en outredlig härfva af präktiga träd, hvilka stodo sammanpackade så tätt, som om utrymme fattats dem. Att genomforska denna del af skogen var ytterst svårt, och korrespondenten vågade sig aldrig in der utan att medtaga fickkompassen, ty solstrålarna trängde knappt ned mellan de tätt sittande grenarna, och det skulle ha varit svårt att återfinna vägen. Villebrådet var naturligtvis mera sällsynt på dessa ställen, der det dessutom icke skulle hafva haft tillräckligt stor frihet att röra sig. Emellertid dödades tre stora gräsätare under denna senare hälft af April, nemligen tre sengångare, af hvilket djurslag nybyggarna redan sett en individ vid norra ändan af Grant-sjön; de dumma djuren läto skjuta sig mellan de stora trädgrenar, på hvilka de tagit sin tillflykt. Deras skinn hemfördes till Granite-House, och med tillhjälp af svafvelsyra underkastades de ett slags garfning, som gjorde dem brukbara.

En från annan synpunkt värdefull upptäckt gjordes äfven under en af dessa utflykter, och för densamma hade man Gideon Spilett att tacka.

Det var den 30 April. De två jägarna hade fördjupat sig i sydvestra delen af Den fjerran vesterns skog, och derunder kom korrespondenten, som gick omkring femtio steg före Harbert, till en fri plats, hvarest de mera fristående träden tilläto några solstrålar tränga ned.

Gideon Spilett öfverraskades genast af lukten från en mängd växter med stora blad och med raka, cylindriska stjelkar, i hvilkas toppar sutto blommor och mycket små bär i klasar. Korrespondenten uppryckte ett eller två af dessa stånd, och återvändande till den unga gossen, sade han:

— Se åt, hvad det här kan vara, Harbert!

— Hvar har ni funnit denna växt, herr Spilett?

— Der borta, på en öppen plats, hvarest den växer i öfverflöd.

— Då, herr Spilett, har ni gjort ett fynd, som berättigar er till Pencroffs fulla erkänsla!

— Är det då tobak?

— Ja, om den också inte är af prima qvalitet, är det icke desto mindre tobak!

— Ah, den stackars Pencroff! Hvad han skall bli förtjust! Men han skall så f-n heller röka upp alltsammans, utan låta oss få vår andel också!

— Ah, en idé, herr Spilett! — inföll Harbert. — Låtom oss inte säga något åt Pencroff, låtom oss använda tiden att vederbörligen bereda dessa blad, och en vacker dag skola vi presentera Pencroff en fullstoppad pipa!

— Topp, Harbert, och den dagen skall vår hederliga kamrat icke ha något mer att önska i denna världen.

Korrespondenten och den uga gossen insamlade ett rikt förråd af den dyrbara växten, hvarefter de återvände till Granite-House, hvarest de insmugglade den med så stor försigtighet som om Pencroff varit den vaksammaste tullbetjent.

Cyrus Smith och Nab invigdes i hemligheten, och matrosen misstänkte ingenting under den temligen långa tid, som behöfdes för att torka och sönderstöta tobaksbladen, hvilka sedermera underkastades ett slags torkningsprocess på heta stenar. Dertill åtgingo två månader, och allt detta kunde likväl ske, utan att Pencroff fick minsta nys derom, ty sysselsatt som han var med byggandet af sin båt, återvände han icke till Granite-House, förrän det var tid att lägga sig.

En gång, den 1 Maj, blef emellertid hans älsklingsarbete afbrutet genom ett fiskeäfventyr, hvori alla nybyggarna måste deltaga.

Under några dagar hade man observerat, att ett

ofantligt djur sam ute i hafvet på ett afstånd från Lincoln-ön af två eller tre mil. Det var en hvalfisk af största slaget, och den tillhörde sannolikt den i södra polarhafvet förekommande art, som kallas Caphvalen eller sydhvalen.

— Hvilken tur, om vi kunde bemäktiga oss honom! — utropade matrosen. — Ah, om vi hade en passande båt och en god harpun, så att jag kunde säga: låtom oss gå löst på den kanaljen, ty det lönar mödan att knipa honom!

— Ja, Pencroff, inföll Gideon Spilett, — jag skulle bra gerna se er sköta harpunen. Det bör vara ganska egendomligt!

Ganska egendomligt och inte utan fara, — sade ingenjören, — men då vi inte ha, hvad som behöfves för att kunna anfalla detta djur, tjenar det till intet att sysselsätta sig dermed.

— Det förvånar mig, — sade korrespondenten, — att se en hval under denna jernförelsevis höga breddgrad.

— Hvarför då, herr Spilett? — frågade Harbert. — Vi befinna oss just i den del af Stilla hafvet, som de engelska och amerikanska hvalfångarna kalla *the Whale-Field*, och det är här, mellan Nya Zeeland och Sydamerika, som den södra hemisferens hvalar träffas i större antal.

— Det är fullkomligt sant, — svarade Pencroff, — och det förundrar mig verkligen, att vi inte sett några flere. Men efter som vi inte kunna komma åt dem, så kan det göra detsamma!

Och härmed återvände Pencroff till sitt arbete, ehuru han dervid uppgaf en suck, ty hvarje sjöman har något af fiskare i sig, och om nöjet af fisket står i direkt förhållande till djurets storlek, kan man sluta till, hvad en hvaljägare erfar vid åsynen af en hvalfisk!

Om det dock stannat blott vid nöjet! Men man kunde icke komma från den tanken, att ett sådant byte

skulle ha varit mycket nyttigt för kolonien, ty oljan, fettet, barderna kunde användas till många ändamål.

Den signalerade hvalen tycktes emellertid icke vilja öfvergifva Lincoln-öns farvatten. När Harbert och Gideon Spilett icke voro ute på jagt och de stodo antingen i Granite-Houses fönster eller på Stora Utsigts-platån, hade de alltid kikaren med sig och bespejade djurets alla rörelser, hvilket äfven Nab gjorde, utan att dock försumma sina spisar. Hvalen, hvilken begifvit sig långt in i den stora Unions-bugten, genomskar den snabbt från Mandibel-udden ända till Klo-udden, framdrifven af sin utomordentligt kraftiga stjertfena, och rörde sig stötvis framåt med en hastighet, som stundom uppgick till tolf mil i timmen. Ibland sam han så nära Räddningens holme, att man kunde urskilja honom tydligt. Det var verkligen den södra hemisferens hval, hvilken är helt svart, och hvars hufvud är mera hoptryckt än nordhvalens.

Man såg honom äfven genom sina spruthål till anseelig höjd uppdrifva en sky af ånga — eller vatten, ty, hur besynnerligt det än kan tyckas, hafva naturforskarna och hvalfiskfångarna ännu icke blifvit ense i detta afseende. Är det luft, är det vatten, som sålunda uppdrifves? Man antager i allmänhet, att det är ånga, som, plötsligt förtätande sig vid beröringen med den kalla luften, nedfaller i form af regn.

Emellertid fängslade närvaron af detta hafsdäggdjur nybyggarnas alla tankar. Detta var isynnerhet fallet med Pencroff, och hans uppmärksamhet drogs derigenom från arbetet. Slutligen längtade han lika häftigt efter denna hvalfisk som ett barn efter en förbjuden sak. Nattetid drömde han högt om sin hval, och hade han haft medel att anfalla djuret och pirogen kunnat hålla sjön, skulle han säkert icke hafva tvekat att förfölja det.

Men hvad nybyggarna icke kunde göra, det gjorde slumpen åt dem, och den 3 Maj förkunnade den i sitt köksfönster postande Nabs rop, att hvalen strandat på ön.

Harbert och Gideon Spilett, hvilka just skulle gå ut på jagt, stälde bössorna från sig, Pencroff bortkastade sin yxa, Cyrus Smith och Nab förenade sig med sina kamrater, och alla skyndade ned till strandningsstället.

Denna strandning hade försiggått på vrakudden, på tre mils afstånd från Granite-House och vid högvatten. Det var alltså sannolikt, att hvalen icke så lätt skulle kunna arbeta sig lös. I hvad fall som helst måste man skynda att, om så behöfdes, afskära honom återtåget. Nybyggarna rusade därför åstad med yxor och spett, störtade framåt bron öfver Barmhertighetens flod, ilade utefter stranden, och på mindre än tjugu minuter hade de uppnått det ofantliga djuret, öfver hvilket redan svär-made en hel verld af foglar.

— Hvilket vidunder! — utropade Nab.

Och uttrycket var träffande, ty det var en 25 meter lång sydhval, en jette inom sitt slägte, som icke kunde väga mindre än 75,000 kilogram.

Emellertid rörde sig det sålunda strandade vidundret icke och försökte ej heller arbeta sig ut på djupet, innan hafvet sjönk tillbaka.

Nybyggarna fingo snart förklaring på hvalens orörlighet, då de, sedan hafvet sjunkit undan, gjorde ett slag omkring det väldiga djuret.

Hvalen var död, och en harpun satt i hans venstra sida.

— Det fins alltså hvalfångare i våra farvatten? — utbrast genast Gideon Spilett.

— Hvarför då? — frågade matrosen.

— Emedan denna harpun ännu sitter qvar der . . .

— Åh, herr Spilett, det bevisar ingenting, — svarade Pencroff. — Man har sett hvalar tillryggalägga tusentals mil med en harpun i sidan, och den här kan hafva blifvit sårad i norra Atlanten och kommit till södra delen af Stilla hafvet för att dö, en sak som man inte bör förvånas öfver!

— Emellertid . . ., — sade Gideon Spilett, som Pencroffs förklaring icke tillfredsstälde.

— Det der är fullkomligt möjligt, — inföll Cyrus Smith, — men låtom oss undersöka denna harpun. Kan-
ske ha, efter ett temligen allmänt bruk, hvalfiskfångarna
på den inskurit sitt fartygs namn?

Pencroff, hvilken ryckte ut den i djurets sida sit-
tande harpunen, läste verkligen derpå följande inskrift:

Maria-Stella.

Vineyard.

— Ett skepp från Vineyard! Ett skepp från mitt
land! *Maria-Stella!* En vacker hvalfångare på min ära,
och som jag känner till mycket väl! Ack, mina vänner,
ett skepp från Vineyard, en hvalfångare från Vineyard!*

Och svängande harpunen öfver hufvudet, upprepade
matrosen helt rörd detta namn, som var så kärt för hans
hjerta, detta hans fäderneslands namn!

Men då man icke kunde vänta, att *Maria-Stella*
skulle komma och återfordra det harpunerade djuret, be-
slöt man att öfvergå till dess söderstyckning. Roffåg-
larna, hvilka sedan några dagar lurat på detta rika byte,
ville oförtöfvadt uppträda såsom egare, hvarför man
måste aflägsna dem med ett bösskott.

Denna hval var en hona, hvars spenar lemnade en
stor kvantitet mjölk, som, enligt naturforskaren Dieffen-
bachs åsigt, kan användas i stället för komjolk, hvarifrån
den skiljer sig hvarken till smaken, färgen eller tjock-
heten.

Pencroff hade förut tjenstgjort på en hvalfångare,
och han kunde metodiskt leda sönderstyckningsprocessen,
en temligen obehaglig sysselsättning, som varade i tre
dagar, men hvilken ingen af nybyggarna undandrog sig,
ej ens Gideon Spilett, hvilken såsom matrosen sade, slut-
ligen skulle blifva "en ganska bra skeppsbruten".

* Hamn i staten New-York.

Sedan späcket blifvit skuret i parallela, $\frac{3}{4}$ meter tjocka skifvor, hvilka delades i stycken, som kunde väga omkring 235 kilogram hvarterda, smältes det i stora lerkärl, som nedburos till sjelfva styckningsplatsen — ty man ville icke förpesta trakten omkring Stora Utsigtsplatån —, hvarvid det förlorade omkring en tredjedel af sin vikt. Men det fans i öfverflöd: tungan ensam gaf 1,500 kilogram olja och öfverläppen 950. Vidare hade man utom detta fett, hvilket för lång tid kunde betrygga stearin- och glycerinförrådet, barderna, hvaraf man helt säkert komme att draga fördel, ehuru man i Granite-House begagnade hvarken paraplyer eller snörlif. I öfre delen af hvalens svalg sutto nämligen på tvären åttahundra särdeles elastiska hornskifvor af fibrös väfnad och fransade i brädden såsom två stora kammar, hvilkas två meter långa tänder tjena till att qvarhålla de tusentals smådjur, små fiskar och mollusker, af hvilka hvalfisken lefver.

Sedan styckningen verkstälts till nybyggarnas belåtenhet, öfverlemnades hvad som återstod af hvalen åt foglarna, hvilka troligen icke skulle qvarlemna minsta spår af bytet, och nu återtogos de dagliga arbetena i Granite-House.

Innan emellertid Cyrus Smith återvände till varfvet, fick han den idén att göra ett slags apparater, som lifligt retade hans kamraters nyfikenhet. Han tog ett dusin af hvalfiskens barder, dem han söderskar i sex lika stora delar och spetsade i ändan.

— Men, herr Smith, — frågade Harbert, sedan ingenjören slutat sitt arbete, — hvad är meningen med detta?

— Att döda vargar, räfvar och till och med jaguarrar, — svarade ingenjören.

— Nu?

— Nej, i vinter, när vi få is till vårt förfogande.

— Jag förstår inte . . ., — inföll Harbert.

— Du skall komma att förstå det, mitt barn, — svarade ingenjören. — Jag har inte uppfunnit denna apparat, och den användes mycket af de aleutiska jägarna i ryska Amerika. Nå väl, mina vänner, de barder, ni se här, dem skall jag, när det blir kallt, böja och öfvergjuta med vatten, tills de äro alldeles betäckta med ett islager, hvilket skall bevara deras böjning, och jag skall utplantera dem här och der i snön, efter att förut ha dolt dem under ett lager af fett. Men hvad händer nu, om ett glupskt djur slukar ett af dessa beten? Jo, att värmen i dess mage smälter isen, och att barden, då den rätar ut sig, genomborrar det med sina spetsiga ändar.

— Det kan man kalla fiffigt påhittadt! — sade Pencroff.

— Och så besparar det krutet och kulorna, — förklarade Cyrus Smith.

— Det der är bättre än snaror, — tillade Nab.

— Låtom oss alltså invänta vintern!

— Ja, låtom oss invänta vintern!

Emellertid gick det raskt undan med arbetet på båten, och mot slutet af månaden var den till hälften bordlagd. Man kunde redan af dess form sluta till, att den skulle hålla sjön ypperligt.

Pencroff arbetade med en makalös ifver, och det behöfdes i sanning hans starka natur att kunna trotsa dessa ansträngningar; men hans kamrater beredde honom i hemlighet en belöning för dessa mödor, och den 31 Mars skulle han erfara en bland de största fröjderna i sitt lif.

Denna dag kände Pencroff, just som han skulle stiga upp från bordet, en hand läggas på sin axel.

Det var Gideon Spilett, och korrespondenten sade till honom:

— Ett ögonblick, mästare Pencroff; man går inte sin väg på det der viset! Skall ni gå ifrån desserten?

— Tack, herr Spilett, — svarade matrosen, — jag återvänder till arbetet.

— Men drick ändå en kopp kaffe, min vän!

— Inte nu.

— Rök en pipa då!

Pencroff hade ögonblickligen rest sig upp, och hans grofva, hederliga ansigte klarnade, när han såg korrespondenten räcka honom en fullstoppad pipa och Harbert hålla fram ett glödande kol.

Matrosen försökte få fram ett ord, utan att dock lyckas deri; men fattande pipan, förde han den till sina läppar; derefter närmande det glödande kolet till pipan, drog han efter hvarandra fem eller sex bloss.

Ett blåaktigt och doftande moln utvecklade sig, och ur djupet af detta moln hörde man en yrande röst, som upprepade:

— Tobak! Verklig tobak!

— O, gudomliga försyn! All tings heliga upphof!
— utbrast matrosen. — Nu felas alltså ingenting vidare på vår ö!

Och Pencroff rökte, rökte, rökte!

— Och hvem har gjort denna upptäckt? — frågade han slutligen. — Bestämdt ni, Harbert?

— Nej, Pencroff, det är herr Spilett!

— Herr Spilett! — utbrast matrosen, tryckande till sitt bröst korrespondenten, som aldrig varit med om en sådan omfamning.

— Uff, Pencroff, utbrast Gideon Spilett, dragande efter andan, som han för ett ögonblick varit nära att mista. — Egna en del af er tacksamhet åt Harbert, hvilken var den, som först igenkände denna växt, åt Cyrus Smith, som beredt den, och åt Nab, som varit nog hyggelig att bevara vår hemlighet!

— Nå väl, mina vänner, jag skall återgälda er detta en dag! — svarade matrosen. — Nu är jag er i lif och död!

TRETTIOTREDJE KAPITLET.

Vintern. — Ullens valkning. — Valkvarnen. — En fix idé hos Pencroff. — Hvalfiskbarderna. — Hvertill en albatross kan tjena. — Framtidens bränsle. — Top och Jap. — Stormar. — Förödelse i ladugården. — Utflygt till Brandgås-träsket. — Cyrus Smith ensam. — Undersökning af brunnen.

Emellertid inbröt vintern med Juni månad, hvilken motsvarar norra zonens December, och den stora uppgiften blef nu att förskaffa sig varma och starka kläder.

Muflonerna i corralen hade blifvit plundrade på sin ull, och det gälde alltså blott att förvandla detta dyrbara textilämne till tyg.

Vi behöfva icke säga, att, alldenstund Cyrus Smith icke hade att tillgå hvarken karderskor, kammerskor, glätterskor, sträckerskor, tvinnerskor, "mule-jenny" eller "self-acting" för att spinna ullen, lika litet som en väfstol att väfva den, måste han gå till väga på ett enklare sätt, hvarigenom spinningen och väfningen inbesparades. Han beslöt därför att draga fördel af egenskapen hos ulltågorna att, när de sammanpressas i alla rigtningar, hoptofvas och genom sitt korsade läge bilda det slags tyg, som man kallar filt. Denna filt kunde alltså erhållas blott genom pressning, en operation, som, äfven om den förminskar tygets mjukhet, i hög grad befordrar dess förmåga att qvarhålla värmen. Nu bestod just den af muflonerna lemnade ullen af mycket korta strån, hvilken omständighet i hög grad underlättade filtningen.

Biträdd af sina kamrater, Pencroff deri inbegripen, — än en gång måste han öfvergifva sin båt! — började ingenjören de förberedande operationerna, som hade till ändamål att befria ullen från den oljiga och feta substans, hvaraf den är genomdränkt, och som man kallar "svetten". Detta de klibbiga ämnenas aflägsnande skedde i kärl, fyllda med vatten, som upphettades till en tempera-

tur af sjuttio grader, och hvari ullen fick ligga under tjugufyra timmar; derpå underkastade man den en grundlig tvättning med soda, hvarefter den, sedan den blifvit tillräckligt torkad genom pressning, kunde valkas, d. v. s. lemna ett starkt tyg, som visserligen var groft och icke skulle egt något värde på en industriel medelpunkt i Europa eller Amerika, men som borde stå särdeles högt på "Lincoln-öns marknader".

Man inser, att detta slags tyg bör ha varit känt allt ifrån de aflägsnaste tider, och de första ylletygen tillverkades också medelst den procedur, som Cyrus Smith nu ämnade använda.

Der hans egenskap af ingenjör gjorde honom största nyttan, var vid uppsättandet af den för ullens valkning afsedda maskinen, ty han visste att draga fördel af den hittills obegagnade mekaniska kraft, som man egde i vattenfallet på stranden, för att drifva en valkvarn.

Ingenting var mera enkelt. En träaxel, hvarpå sutto kuggar, hvilka efter hvarandra upplyfte vertikala stampar och läto dem falla tillbaka, tråg, afsedda att mottaga ullen, och i hvilka stamparna nedfölla, en stark timmerställning, som inrymde och sammanhöll hela apparaten — sådan var ifrågavarande maskin, och sådan har den äfven varit i århundraden, tills man uppfann att ersätta stamparna med pressningsvalsar och att underkasta ullen icke längre en bultning, utan en verklig valsning.

Den af Cyrus Smith väl ledda operationen lyckades efter önskan. Sedan ullen förut blifvit impregnerad med en tvållösning, bestämd, å ena sidan, att underlätta dess glidning fram och tillbaka, dess hoptryckning och upp-
mjukning samt, å andra sidan, dess förändring genom stampningen, framkom den ur qvarnen i form af en tjock filtduk. De ojemnheter och sträfheter, som naturligtvis finnas hos ulltågorna, hade så väl insnärjts i hvarandra, att de bildade ett tyg, hvaraf man kunde göra lika väl kläder som täcken. Visserligen var det hvarken merino,

musslin, skotskt kasimir, rips, sattin, orleans, alpacka, kläde, eller flanell — det var "Lincoln-filt", och Lincoln-ön räknade ännu en industri mer.

Nybyggarna fingo alltså goda kläder och tjocka täcken, hvarför de utan fruktan kunde motse vintern 1866—67.

Den starka kölden började låta känna af sig inemot den 20 Juni, och till sin stora ledsnad måste Pencroff uppskjuta arbetet på båten, hvilken emellertid för alla händelser skulle blifva färdig till den stundande våren.

Det var matrosens fixa idé att göra en höflighetsvisit på ön Tabor, ehuru Cyrus Smith icke gillade denna färd, föreslagen blott af nyfikenhet, ty synbarligen var ingen hjälp att finna på denna öde och säkert så godt som ofruktbara klippa. En färd på hundrafemtio mil i en relativt liten båt öfver ett okänt haf, detta ingaf honom städse en viss fruktan. Om man, efter att väl hafva kommit ut på oceanen, fann det omöjligt såväl att uppnå Tabor som att återvända till Lincoln-ön, hvad skulle det blifva af slupen midt i detta Stilla haf, så rikt på olyckshändelser?

Cyrus Smith samtalade ofta med Pencroff härom, och han fann hos matrosen en temligen besynnerlig envishet att företaga denna färd, en envishet, hvarför den oförvägna sjöbussen kanske ej gjort sig riktig reda.

— Till sist, min vän, — sade ingenjören en dag till honom, — vill jag emellertid göra dig uppmärksam på, att, sedan du sagt så mycket vackert om Lincoln-ön, sedan du så många gånger förklarat, hur ledsen du skulle bli, om du nödgades öfvergifva den, är du nu den första att vilja lemna den.

— Ja, lemna den blott för några dagar, — svarade Pencroff, — för blott några, herr Smith — blott för så lång tid, som behöfves att fara fram och tillbaka, att se, hvad som fins på den der holmen!

— Men den kan inte gå upp mot Lincoln-ön!

- Derom är jag viss på förhand.
- Hvarför då våga dig dit?
- För att få veta, hvad som sker på ön Tabor.
- Men der sker ingenting! Der kan ingenting ske!
- Hvem vet?
- Men om du blir öfverfallen af en storm?
- Sådant är inte att befara under den vackra års-

tiden, — svarade Pencroff. — Men, herr Smith, — då man bör förutse allt, vill jag be er om tillåtelse att på resan taga med mig Harbert.

— Pencroff, — frågade ingenjören, i det han lade sin hand på matrosens axel, — tror du, att vi någonsin skulle trösta oss, om någon olycka träffade dig och detta barn, som slumpen gjort till vår son?

— Vi skola inte tillskynda er denna sorg, herr Smith, — svarade matrosen med orubbligt sjelfförtroende. — Dessutom skola vi tala ytterligare om den der resan, när tiden är inne att företaga den. Emellertid föreställer jag mig, att, när ni sett vår båt väl riggad, väl försedd med skans och back, när ni funnit, hur väl den seglar, sedan vi gjort en tur omkring vår ö — ty vi skola företaga en sådan tillsammans — då föreställer jag mig, säger jag, att ni inte längre skall tveka att låta mig fara! Jag vill inte göra någon hemlighet af, att er båt skall bli ett mästerverk.

— Säg åtminstone: vår båt, Pencroff! — svarade ingenjören, afväpnad för ögonblicket.

Sålunda slutade samtalet för denna gång för att upptagas sedermera, utan att hvarken matrosen eller ingenjören läto sig öfvertygas.

Den första snön föll mot slutet af Juni månad. Corralen hade blifvit rundligt provianterad på förhand, och man behöfde nu icke längre begifva sig dit hvarje dag, men det beslöts, att man icke skulle låta någon vecka förgå utan att besöka den.

Snarorna uppsattes ånyo, och man anställde ett för-

sök med de af Cyrus Smith gjorda apparaterna. Dolda i ett tjockt fettlager och betäckta med snö, utsattes de krökta barderna i skogsbrynet på ett ställe, som djuren vanligtvis passerade, då de begäfvos sig till sjön.

Den af de aleutiska fiskarena gjorda uppfinningen gaf ett resultat, som fullkomligt tillfredsstälde ingenjören. Ett dussin räfvar, några vildsvin och till och med en jaguar läto fånga sig, och man fann dessa djur döda, med magen uppsprättad af de utböjda barderna.

Här må omtalas nybyggarnas första försök att medela sig med sina likar.

Gideon Spilett hade redan flera gånger tänkt dels att kasta i hafvet en skrifvelse, innesluten i en butelj, hvilken hafsströmmarna kanske skulle föra till en bebodd kust, dels att anförtro den åt dufvor. Men hvem kunde på allvar hoppas, att dufvor eller buteljer kunde tillryggalägga det afstånd, som skilde Lincoln-ön från hvarje land, som utgjorde mer än 1,200 mil? Det skulle ha varit en ren galenskap.

Men den 30 Juni fångades, dock icke utan möda, en albatross, som Harbert med ett böss-skott sårat lindrigt i ena foten. Det var en ståtlig representant af dessa starka flygfoglar, hos hvilka bredden mellan vingspetsarna uppgår till öfver tre meter, och som kunna flyga öfver haf lika stora som Stilla hafvet.

Harbert skulle visserligen velat behålla denna ståtliga albatross, hvars sår läktes fort, och som han önskade tämja, men Gideon Spilett lät honom förstå, att man ej kunde försumma tillfället att söka medelst denna kurir korrespondera med landen omkring Stilla hafvet, och Harbert måste gifva med sig, ty om albatrossen kommit från någon bebodd trakt, skulle han icke underlåta att återvända dit genast han blef fri.

Kanske också Gideon Spilett, hos hvilken krönikören stundom stack fram, icke hade något emot att

på en höft utslunga en spännande artikel, som skildrade nybyggarnas på Lincoln-ön äfventyr? Hvilken framgång för New-York Herald's korrespondent och det nummer, som innehölle hans korrespondens, om den någonsin anlände till hans chef, den hedersmannen John Bennett!

Gideon Spilett uppsatte alltså en kortfattad notis, hvilken inlades i en gummad linnepåse, med en varm bön till hvem helst som fann den att fortskaffa den till *New-York Herald's* byrå. Denna lilla påse fästes vid albatrossens hals och icke vid en af dess fötter, ty dessa foglar hafva för vana att hvila sig på hafsytan, hvarefter friheten återgafs åt denna luftens snabba kurir, och det var icke utan en viss rörelse nybyggarna sågo honom försvinna i fjerran bland dimmorna i vester.

— Hvart tar han nu vägen? — frågade Pencroff.

— Mot Nya Zeeland, — svarade Harbert.

— Lycklig resa! — utropade matrosen, som icke väntade sig synnerligt resultat af detta korresponderingssätt.

Med vintern hade man återtagit arbetena inom hus — såsom lagning af kläder, diverse tillverkningar, bland andra den af de för slupen behöfliga seglen, hvilka utskuros ur det outtömliga förrådet af ballongtyg.

Under Juli blef kölden intensiv, men man sparade hvarken på ved eller kol. Cyrus Smith hade uppsatt en spisel n:r 2 i stora salen, och der var det man tillbragte de långa aftnarna med samspråk, under det man arbetade, med läsning, då händerna hvilade, och så förflöt tiden till allas belåtenhet.

Det var en verklig njutning för nybyggarna, när de i denna af ljus väl upplysta, af stenkol väl uppvärmda sal, efter en stärkande middag, med fläderkaffet rykande i koppen, piporna omhvirflade af den doftande röken, hörde stormen ryta utanför. De skulle hafva erfarit ett fullkomligt välbefinnande, om ett sådant någon-

Denna lilla påse fästes vid albatrossens hals (sid. 391).

sin kunde gifvas för den, som är långt från sina likar, och utan att det är honom möjligt att träda i förbindelse med dem. De samtalade beständigt om sitt land, om

vännerna, som de lemnat, om den amerikanska republikens storhet, hvilken blott kunde ökas, och Cyrus Smith, som spelat en väsentlig rol i unionens angelägenheter, intresserade lifligt sina åhörare genom sina berättelser, genom sina korta öfversigter och sina förutsägelser.

En dag föranleddes Gideon Spilett att säga åt honom:

— Men hör, min kära Cyrus, löper inte all denna industriela och kommersiela verksamhet, hvilken ni förutspår ett ständigt fortskridande, fara att förr eller senare blifva fullständigt afbruten?

— Afbruten! Och af hvad då?

— Jo, af brist på stenkol, som man med skäl kan kalla det dyrbaraste af mineralen.

— Ja, i sanning det dyrbaraste, — svarade ingenjören, — och det tyckes, som om naturen velat bekräfta, att de äro det, genom att frambringa diamanten, som blott är rent kristalliseradt kol.

— Ni vill väl inte säga, herr Smith, — inföll Pen-croff, — att man skall bränna diamanter i stället för stenkol i ångpannorna?

— Nej, min vän, — svarade Cyrus Smith.

— Jag frågar er ännu en gång, — återtog Gideon Spilett, — ni nekar inte, att stenkolen en dag skola vara fullständigt förbrukade?

— Åh, stenkolslagren äro ännu ansenliga, och de hundratusen arbetare, som årligen ur dem bryta hundra millioner centner, ha ännu långt kvar, innan de uttömt dem.

— Om man tar i betraktande den växande proportionen af stenkolsförbrukningen, — svarade Gideon Spilett, — kan man ju förutse, att dessa huadratusen arbetare snart skola vara tvåhundra tusen, och att brytningen skall blifva fördubblad?

— Utan tvifvel, men efter lagren i Europa, hvilka man med nya maskiner snart skall kunna bearbeta längre

ned, skola Amerikas och Australiens stenkol ännu under lång tid fylla industriens behof.

— Hur länge? — frågade korrespondenten.

— Åtminstone tvåhundra femtio eller trehundra år.

— Det är lugnande för oss, — svarade Gideon Spilett, — men oroande för våra barnbarnsbarn!

— Man skall uttänka något annat, — sade Harbert.

— Vi böra hoppas det, — svarade Gideon Spilett, — ty utan kol inga maskiner, utan maskiner inga jernvägar, inga ångbåtar, inga fabriker mera, ingenting af hvad det framåtskridande moderna lifvet fordrar!

— Men hvad skall man uttänka då? — frågade Pencroff. — Kan ni föreställa er det, herr Smith?

— Nästan, min vän.

— Nå, hvad skall man då bränna i stället för stenkol?

— Vatten, — svarade Cyrus Smith.

— Vatten, — utropade Pencroff, — vatten för att uppelda ångpannorna och lokomotiven, vatten för att koka vatten!

— Ja, men vatten sönderdeladt i dess enkla beståndsdelar, — svarade Cyrus Smith, — och otvifvelaktigt kommer detta att ske medelst elektriciteten, som då skall ha blifvit en mächtig och handterlig kraft, ty alla de stora upptäckterna tyckas, när rätta ögonblicket är inne, i följd af en outgrundlig lag öfverensstämma med och fullständiga hvarandra. Ja, mina vänner, jag tror, att vattnet en dag skall komma att användas såsom bränsle, att vätet och syret, som bilda detsamma, skola, använda hvar för sig eller gemensamt, lemna en outtömlig värme- och ljuskälla af en intensitet, som stenkolen inte kunna besitta. En dag skola ångbåtsboxarna och lokomotivtendrarna i stället för kol fyllas med dessa två komprimerade gaser, hvilka komma att brinna i eldstäderna med ofantlig värmekraft. Alltså, ingen fruktan! Så länge vår jord är bebodd, skall hon fylla sina invå-

nares behof, och de skola aldrig lida brist på hvarken ljus eller värme, lika litet som de skola behöfva sakna växt-, sten- och djurrikets alster. Jag tror därför, att man, när stenkolslagren äro uttömda, skall elda och värma sig med vatten. Vatten är framtidens stenkol.

— Det skulle jag vilja se, — sade matrosen.

— Du har stigit upp för bittida, Pencroff, — inföll nu Nab, som blott med dessa ord blandade sig i diskussionen.

Det var emellertid icke dessa Nabs ord, som gjorde slut på samtalet, utan Tops skällande, hvilket åter började med detta besynnerliga tonfall, som redan ådragit sig ingenjörens uppmärksamhet. På samma gång började Top åter springa rundt omkring brunnsöppningen i slutet af den inre gången.

— Hur kommer det sig, att Top åter igen skäller så der? — frågade Pencroff.

— Och att Jup brummar, som han gör? — tillade Harbert.

Förenande sig med hunden, visade verkligen orang-utangen otvetydiga tecken till oro, och det besynnerliga var, att de två djuren tycktes vara snarare oroliga än uppretade.

— Det är tydligt, — sade Gideon Spilett, — att denna brunn står i omedelbar förbindelse med hafvet, och att något hafsdjur tid efter annan kommer och hemtar luft der nere.

— Ja, det är klart, — svarade matrosen, — och det fins inte någon annan förklaring. Tig då, Top! — tillade derpå Pencroff, vändande sig till hunden, — och du, Jup, gå till din kammare!

Apan och hunden tystnade; Jup gick och lade sig, men Top stannade kvar i salen, och under hela qvällen hördes han morra doft.

Man talade icke vidare om denna tilldragelse, hvilken emellertid förmörkade ingenjörens panna.

Under återstoden af Juli månad hade man omvexlande regn och köld. Temperaturen sjönk icke så lågt som under den föregående vintern, och dess maximum öfversteg icke 8° Fahr. (— 13,3^o Cels.). Men om denna vinter icke var så kall, utmärktes den i stället genom stormar och vindstötar. Ånyo gjorde hafvet häftiga anlopp, som mer än en gång bragte Spiseln i fara. Man skulle kunnat tro, att en af någon underhafsrevolution framkallad hvirfvel upplyfte dessa jettevägar och vräkte dem mot Granite-Houses vägg.

Då nybyggarna, stående i fönstren, betraktade de ofantliga vattenmassor, som brötos under deras ögon, kunde de ej annat än beundra det storartade skådespel, detta oceanens vanmäktiga raseri erbjöd. Vågorna studsade tillbaka såsom bländande skum, hela stranden försvann under denna rasande öfversvämning, och stänket yrde upp till en höjd af öfver hundra fot.

Under dessa stormar var svårt, ja, till och med farligt att våga sig ut på öns vägar, ty ganska ofta vräktes träden omkull. Emellertid läto nybyggarna icke en vecka förgå utan att helsa på i corralen. Lyckligtvis led icke denna inhägnad, som i sydost skyddades af en från Franklins berg utgående ås, allt för mycket af orkanens våldsamhet, hvilken skonade dess träd, dess skjul, dess pålverk. Men ladugården, som låg på Stora Utsigtsplatån och följaktligen var öppen för vindstötarna från öster, hemsöktes af ganska svår förödelse. Dufslaget beröfvades sitt tak två gånger, och stängslet nedslogs likaledes. Detta måste göras om starkare, ty man insåg nu tydligt, att Lincoln-ön låg i Stilla hafvets värsta farvatten. Det syntes verkligen, som om den utgjorde en centralpunkt för väldiga cykloner, hvilka gisslade den, såsom piskan gör med snurran. Skilnaden låg blott deri, att här var det snurran, som låg orörlig, och piskan, som svängde om.

Under den första veckan af Augusti månad minskades

vindstötarnas styrka småningom, och atmosfären återvann ett lugn, som den tycktes hafva förlorat för alltid. Med lugnet sjönk temperaturen, det blef åter bitande kallt, och qvicksilfverpelaren föll 8° Fahr. under nollpunkten (— 22° Cels.).

Den 3 Augusti företogs en sedan några dagar föreslagen utflygt till det i sydöstra delen af ön belägna Brandgås-träsket. Jägarna ditlockades genom allt det villebråd af vattenfoglar, som der uppslagit sitt vinterquarter. Änder, beckasiner, årtor och doppingar funnos der i öfverflöd, hvarför det öfverenskom, att en dag skulle egnas åt en expedition mot dessa foglar.

icke blott Gideon Spilett och Harbert utan äfven Pencroff och Nab deltog i expeditionen. Skyllande på något arbete, gjorde Cyrus Smith dem icke sällskap, utan stannade hemma ensam.

Sedan jägarna lofvat att vara tillbaka på aftonen, styrde de kosan mot Ballong-hamnen för att derifrån begifva sig till träsket. Top och Jup åtföljde dem. När de passerat bron öfver Barmhertighetens flod, drog ingenjören upp dess rörliga del och återvände i afsigt att sätta i verket en plan, vid hvars utförande han ville vara ensam.

Denna plan afsåg att noggrant undersöka brunnen, hvars mynning öppnade sig i gången i Granite-House, och som stod i förbindelse med hafvet, alldenstund den förut utgjort aflopp åt Grant-sjöns vatten.

Hvarför gick Top så ofta omkring denna mynning? Hvarför lät han höra ett så besynnerligt skällande, när en viss oro dref honom till denna brunn? Hvarför plågades Jup af samma slags oro som Top? Hade denna brunn andra förgreningar än den lodräta förbindelsen med hafvet? Se der, hvad Cyrus Smith ville veta, och till en början ville veta ensam. Han hade alltså beslutit att undersöka brunnen någon gång, då hans kamra-

ter voro frånvarande, och nu erbjöd sig ett tillfälle att göra detta.

Det var lätt att nedstiga till brunnens botten genom att använda repstegen, som man icke längre begagnade sedan hissen blifvit uppsatt, och hvars längd var tillräcklig. Det var detta ingenjören gjorde. Han drog fram stegen till brunnsöppningen, hvars diameter utgjorde omkring två meter, och sedan han säkert fastgjort dess öfre ända, lät han den upprulla sig. Efter att hafva tändt en lykta, fattat en revolver och stuckit en huggare i gördeln, började han stiga ned för de första stegpinnarna.

Öfver allt var klippväggen jemn, men några utsprång syntes här och der, och medelst dem skulle det verkligen ha varit möjligt för en vig varelse att klättra upp till brunnsmynningen.

Detta var en iakttagelse, som ingenjören gjorde, men då han noga granskade dessa utsprång vid skenet af lyktan, fann han intet märke, intet brott, som kunde gifva anledning till den tron, att de anlåtats vid en för länge sedan eller nyligen företagen klättring.

Cyrus Smith nedsteg allt djupare, lysande öfver allt på väggen.

Han såg intet misstänkt.

Då ingenjören kommit till de sista stegpinnarna, fann han, att vattenytan var alldeles lugn. Hvarken vid vattenbrynet eller annanstädes i brunnen öppnade sig någon sidogång, som ledde in i berget. Då Cyrus Smith stötte i väggen med handtaget af sin huggare, fann han af ljudet, att den var kompakt. Det var tjocka graniten, hvarigenom ingen lefvande varelse kunde bana sig väg. För att uppnå brunnen och sedan klättra upp till dess mynning var det nödvändigt att passera den af vatten alltid fyllda kanal, som genom klipporna under hafsstranden satte den i förbindelse med hafvet, och detta var möjligt blott för hafsdjur. Hvad beträffar frågan,

hvar denna kanal utmynnade, på hvilken punkt af stranden och vid hvilket djup, så kunde man icke lösa den.

Sedan Cyrus Smith slutat sin undersökning, steg han derför upp igen, drog tillbaka repstegen, öfvertäckte brunnens öppning och återvände, försänkt i tankar, till stora salen i Granite-House, sägande för sig sjelf:

— Jag har ingenting sett, och dock fins något der nere!

TRETTIOFJERDE KAPITLET.

Båtens riggning. — Anfall af räfvar. — Jup sårad. — Jup vårdad. — Jup frisk igen. — Slupen färdig. — Pencroffs triumf. — Bonadventure. — Profresan söder om ön. — Ett oväntadt dokument.

Samma afton hemkommo jägarna efter en god jagt och bokstafligen belastade med villebråd; de buro så mycket, fyra menniskor kunde bära. Top hade ett halsband af änder omkring halsen och Jup beckasin-gördlar omkring kroppen.

— Se här, min husbonde, — utropade Nab, — se här ha vi full sysselsättning! Konserver, pastejer, det blir en smaklig reserv! Men jag måste ha någon, som hjälper mig! Jag räknar på dig, Pencroff!

— Nej, Nab, — svarade matrosen. — Båtens riggning tar mig i anspråk, så du får väl reda dig utan mig.

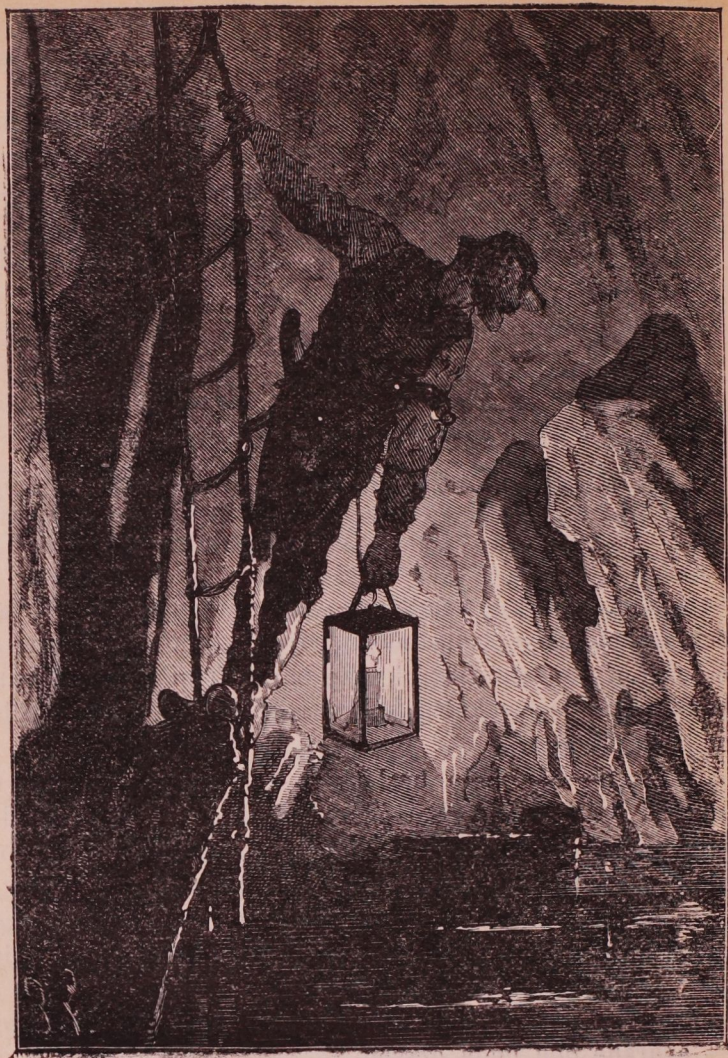
— Och ni, herr Harbert?

— Jag, Nab, jag måste gå till corralen i morgon, — svarade den unga gossen.

— Det blir alltså ni, herr Spilett, som får hjälpa mig?

— Nå ja, för att göra dig en tjänst då, Nab, — svarade korrespondenten, — men jag förbereder dig på, att om du yppar dina recept för mig, så offentliggör jag dem.

Han såg tintet misstänkt (sid. 398).

— Efter behag, herr Spilett, — svarade Nab, —
efter behag!

Se der, huru det kom sig, att Gideon Spilett den

följande dagen såsom Nabs biträde blef installerad i dennes kulinariska laboratorium. Men dessförinnan hade ingenjören delgifvit honom resultatet af den dagen förut företagna undersökningen af brunnen, och med afseende på densamma delade korrespondenten Cyrus Smiths åsigt, att ehuru han ingenting funnit, återstod alltjemt en hemlighet att upptäcka.

Kölden höll i sig under ännu en vecka, och nybyggarna lemnade icke Granite-House, utom när de måste se om ladugården. Bostaden doftade af de angenäma ångor, som Nabs och korrespondentens lärda manipulationer utsände; allt bytet från jagten vid Brandgås-träsket förvandlades emellertid icke till konserver, ty i följd af den starka kölden höll sig villebrådet fullkomligt. De vilda änderna och andra sjöfoglar åtos färska och förklarades öfverträffa allt annat vattenvildt i den kända världen.

Under denna vecka arbetade Pencroff, biträdd af Harbert, hvilken skötte segelsömmarnålen med stor raskhet, med sådan ifver, att slupens segel blefvo färdiga. Tågverket fattades icke, tack vare hamplinorna, som man återfunnit på samma gång som ballongen. Seglen kantades med starka "lik", och det återstod blott att åstadkomma fall, vant, skot o. s. v. Hvad beträffar blocken och taljorna, hade ingenjören på Pencroffs råd med den af honom uppsatta svarfstolen gjort, hvad man i den vägen behöfde. Sålunda befann sig allt, hvad som hörde till riggen, i fullkomlig ordning, innan slupen var färdig. Pencroff gjorde till och med en blå, röd och hvit flagga, hvartill man fått färgerna från vissa färgväxter, som förekommo ymnigt på ön. Till de trettiosju stjernor, som representera unionens lika många stater, hade matrosen lagt den trettioåttonde, "staten Lincolns", ty han betraktade redan sin ö såsom införlifvad med den stora republiken.

— Och, — sade han, — hon är det i våra hjertan, om det också inte skett i verkligheten!

Denna flagga planterades tills vidare i Granite-Houses midtersta fönster, och nybyggarna helsade den med tre hurrarop.

Man närmade sig emellertid slutet af den kalla årstiden, och det tycktes, som om denna andra vinter skulle förflyta utan någon viktigare tilldragelse, då natten till den 11 Augusti Stora Utsigts-platån hotades af en fullständig förödelse.

Efter en väl använd dag sofvo nybyggarna djupt, då framemot kl. 4 på morgonen de plötsligt väcktes af Tops skall.

Denna gång skälde Top icke vid mynningen af brunnen, utan vid tröskeln till porten, och han hoppade upp på densamma, som om han velat slå ut den. Jup å sin sida uppgaf gälla skrin.

— Hvad står på, Top? — ropade Nab, hvilken vaknade först af nybyggarna.

Men hunden fortfor att skälla ännu ursinnigare.

— Hvad är det då? — frågade Cyrus Smith.

Efter att hafva kastat på sig kläderna i största hast, sprungo alla fram till fönstren och öppnade dem.

Under deras ögon låg utbreddt ett snötäcke, som knappt syntes hvitt i den kolmörka natten. Nybyggarna sågo ingenting, men de hörde ett egendomligt skällande, hvilket genomträngde mörkret. Det var tydligt, att stranden blifvit öfversvämmad af en hel massa djur, som man icke kunde urskilja.

— Hvad är det då? — utropade Pencroff.

— Vargar, jaguarer eller apor! — svarade Nab.

— För f-n! Men de kunna komma upp på platån! — sade korrespondenten.

— Och vår ladugård? — utbrast Harbert. — Och våra planteringar?

— Men hur ha de då kommit hit? — frågade Pencroff.

— De ha gått öfver spången på stranden, — svarade ingenjören, — som någon af oss glömt att stänga af.

— Ja, sade Spilett, — nu kommer jag ihåg, att jag lemnat den öppen.

— Jo, ni har just stält till vackert, herr Spilett! — utropade matrosen.

— Hvad som är gjordt, är gjordt! — svarade Cyrus Smith. — Låtom oss nu öfverlägga om, hvad som bör göras.

Sådana voro de frågor och svar, som hastigt vexlades mellan Cyrus Smith och hans kamrater. Det var tydligt, att spången blifvit öfvergången, att stranden öfversvämmats af djur, och att dessa senare, hvilka de nu voro, kunde utesluta venstra stranden af Barmhertighetens flod komma upp på Stora Utsigts-platån. Man måste alltså skynda dit och, om så behöfdes, drifva dem på flykten.

— Men hvilka äro då dessa djur? — tillspordes ingenjören ännu en gång, då skällandet förnyades ännu starkare.

Detta skällande kom Harbert att spritta till; han erinrade sig hafva hört det förut, nemligen under sitt första besök vid Röda åns källor.

— De tillhöra *Culpeus*-släktet, det är räfvar! — sade han.

— Framåt! — utropade matrosen!

— Och beväpnade sig med yxor, karbiner och revolverar, sprungo alla i hisskorgen och stodo inom ett ögonblick på stranden.

De äro farliga dessa räfdjur, när de samlas i stort antal och hungern retar dem. Icke desto mindre tvekade nybyggarna icke att kasta sig midt in bland skaran, och de första revolverskotten, hvilkas blixtar snabbt genomskuro mörkret, kommo de främsta angriparna att rygga tillbaka.

Framför allt var det af vigt att hindra dessa plun-

drare att tränga upp ända till Stora Utsigts-platån, ty då skulle planteringarna och ladugården varit öfverlemnade åt dem på nåd och onåd och en ofantlig, kanske ohjelpig förödelse, isynnerhet hvad beträffar hvetefältet, hafva blifvit den oundvikliga följden. Men alldenstund platån icke kunde öfversvämmas annat än från venstra stranden af Barmhertighetens flod, var det tillräckligt att för räfvorna uppresa ett ööfverstigligt stängsel på den smala delen af stranden mellan floden och granitmuren.

Detta insågs af alla, och på befallning af Cyrus Smith skyndade man till det angifna stället, medan räfskaran ströfvade omkring i mörkret.

Cyrus Smith, Gideon Spilett, Harbert, Pencroff och Nab placerade sig därför så, att de bildade en ogenomtränglig linie. Med sina fruktansvärda käkar uppspärade, gick Top i spetsen för nybyggarna och åtföljdes af Jup, beväpnad med en knölpåk, hvilken han svängde såsom en klubba.

Natten var ytterst mörk. Blott vid skenet från gevärsskotten kunde man urskilja angriparna, som tycktes vara åtminstone hundra, och hvilkas ögon lyste såsom glödande kol.

— De få inte slippa fram här! — utropade Pencroff.

— De skola det inte, — svarade ingenjören.

Men om räfvorna icke kommo fram, så icke var det af bristande vilja hos dem. De bakre leden trängde på de främre, och det var en oafbruten kamp med revolverskott och yxhugg. Redan lågo en mängd döda räfvar kringströdda på marken, men skaran tycktes icke minskas, man skulle kunna säga, att den oupphörligt rekryterades öfver spången på stranden.

Snart måste nybyggarna kämpa bröstgänges, hvarvid tillfogades dem några sår, som till all lycka voro lindriga. Med ett revolverskott hade Harbert befriat Nab från en räf, hvilken hoppat upp på hans rygg såsom en tigerkatt. Top slogs med verkligt raseri, kastande sig i

strupen på räfvorna och strypande dem utan vidare ceremoni. Beväpnad med sin påk, rappade Jup på oförskräckt, och det var förgäfvets, man sökte förmå honom att stanna bakom. Begåfvad med en syn, som tillät honom att genomskåda mörkret, sågs han alltid, der striden var hetast, och uppgaf litet emellanåt en gäll hvissling, som hos honom var ett tecken till ytterlig förtjusning. Ett ögonblick hade han framträngt så långt, att man vid elden från ett revolverskott kunde se honom omgifven af fem eller sex räfvar, mot hvilka han höll stånd med märkvärdig kallblodighet.

Striden måste emellertid sluta till nybyggarnas fördel, sedan de likväl först hållit stånd i två dryga timmar. Daggryningens första ljus förmådde angriparna att anträda återtagets, som de företogo mot norr, dragande sig tillbaka öfver spången, hvars rörliga del Nab genast skyndade att hissa upp.

När dagen spridt tillräckligt ljus öfver stridsfältet, kunde nybyggarna räkna ett femtiotal döda räfvar, som lågo kringströdda på stranden.

— Och Jup! — utbrast Pencroff. — Hvar är då Jup?

Jup hade försvunnit. Nab ropade på honom, och för första gången svarade Jup icke på sin väns kallelse.

Hvar och en började leta efter Jup, darrande för att finna honom bland de fallna. Man bortskaffade de döda kropparna, hvilka fläckade snön med sitt blod, och nu återfans Jup midt i en ordentlig hög af räfvar, hvilkas krossade käkar och bräckta ryggar bevisade, att de kommit i beröring med den oförskräckta apans fruktansvärda påk. Den stackars Jup höll ännu i handen stumpan af sin afbrutna påk, men beröfvad sitt vapen, hade han blifvit öfverväldigad af fiendernas antal, och hans bröst var sargadt af djupa sår.

— Han lefver! — utbrast Nab, lutande sig ned öfver honom.

— Och vi skola rädda honom, — svarade matrosen, — vi skola vårda honom, liksom vore han en af oss!

Jup tycktes begripa dessa ord, ty han lutade sitt hufvud mot Pencroffs axel såsom för att tacka honom. Matrosen var själf sårad, men liksom hans kamrater obetydligt, ty tack vare sina gevär hade de nästan alltid kunnat hålla angriparna på afstånd. Det var alltså blott orang-utangens tillstånd, som var betänkligt.

Buren af Nab och Pencroff, fördes Jup till hissen, och endast ett svagt qvidande kom öfver hans läppar. Han upphissades varsamt till Granite-House. Der lades han på en madrass, lånad ur en af sängarna, och hans sår tvättades med största omsorg. Intet af de lifsvigtiga organen syntes hafva blifvit skadadt, men Jup var mycket svag i följd af blodförlusten och led af ganska stark feber. Man lade honom därför, sedan han blifvit förbunden, till sängs och lät honom undergå en sträng diet, "precis som en annan människa", sade Nab, han fick dessutom dricka några koppar af en vederqvicande feberdryck, hvartill ingredienserna funnos i Granite-Houses växtapotek.

Jup föll först i en orolig sömn, men småningom blef hans andhemtning mera regelbunden, och man lemnade honom fullkomligt ostörd. Gående, man kunde säga, "på tåspetsarna" kom Top litet emellanåt att se om sin vän och tycktes vara nöjd med de omsorger, man egnade honom. En af Jups händer, som stack fram under täcket, slickade Top med sorgsen uppsyn.

Samma morgon företog man sig att begrafva de döda räfvarna, hvilka släpades ända till Den fjerran vesterns skog och der nedmyllades djupt.

Detta anfall, hvilket kunnat hafva högst betänkliga följder, var en lexa för nybyggarna, och sedermera lade de sig aldrig, förr än en af dem förvissat sig om, att alla de fria brohalfvorna voro upphissade och således hvarje öfverfall omöjligt.

Efter att under några dagar hafva ingifvit sina husbönder allvarsamma farhågor, gick Jup raskt framåt på bättringsvägen. Hans kroppskonstitution segrade, febern minskades småningom, och Gideon Spilett, som var en smula läkare, ansåg honom snart blifva återställd. Den 16 Augusti började Jup äta. Nab lagade åt den sjuka sockrade läckerbitar, som denne snålt slukade, ty hade han ett litet fel, så var det, att han var smått gourmand, och Nab hade aldrig gjort något för att taga detta fel ur honom.

— Hvad är att göra? — sade Nab till Gideon Spilett, hvilken ibland förebrädde honom, att han skämde bort orang-utangen. — Han har intet annat nöje, den stackars Jup, än att smörja gommen, och jag är mycket glad åt att på detta sätt kunna belöna honom för hans tjänster.

Den 21 Augusti var mäster Jup åter på benen, efter att hafva legat till sängs i tio dagar. Hans sår voro nu läkta, och man såg, att han snart skulle återvinna sin vanliga vighet och styrka. Liksom alla konvalescenter greps han nu af en slukande hunger. Korrespondenten lät honom äta, så mycket han ville, ty han förlitade sig på denna instinkt, som allt för ofta sviker de förnuftiga varelserna, men som borde skydda orang-utangen mot all öfverdrift. Nab blef förtjust, då han såg, att hans lärjunge fått igen aptiten.

— Ät du, min Jup, — sade han åt apan, — och neka dig ingenting! Du har gjutit ditt blod för oss, och det är väl det minsta, att jag hjälper dig att skaffa dig nytt!

Den 25 Augusti hördes Nab ropa på sina kamrater.

— Herr Smith, herr Spilett, herr Harbert, Pencroff! Kom hit, kom hit!

Nybyggarna, hvilka voro samlade i stora salen, reste sig vid dessa rop från Nab, hvilken då befann sig i den Jup förbehållna kammaren.

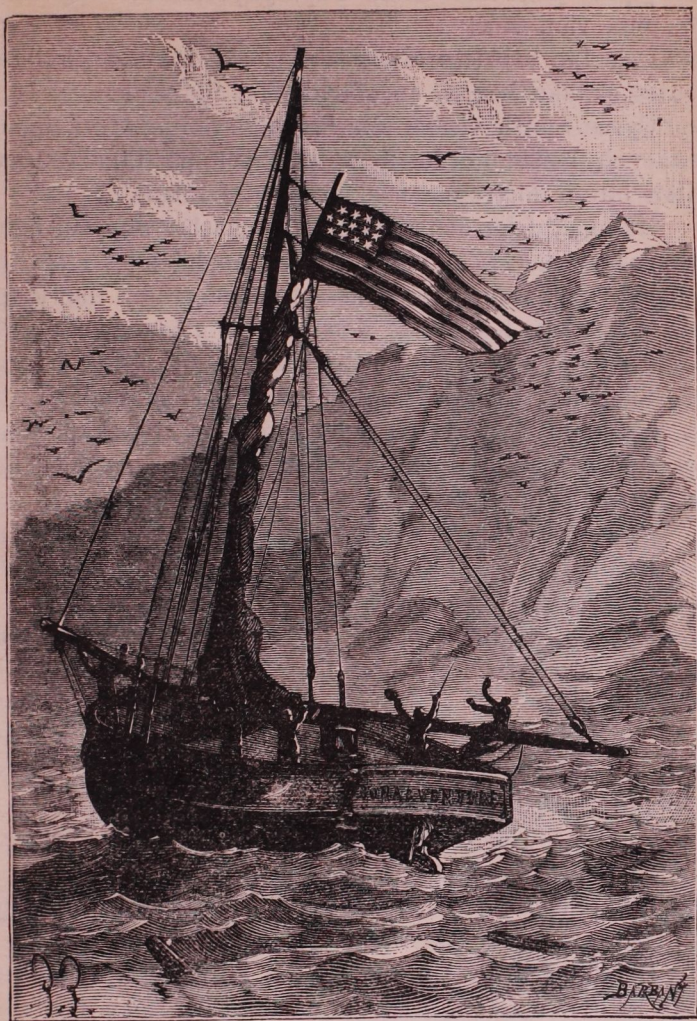

Top kom litet emellanåt att se om sin vän (sid. 406).

- Hvad är det? — frågade korrespondenten.
— Se! — svarade Nab, uppgifvande ett gapskratt.

Den 10 Oktober gick slupen af stapeln (sid. 412).

Och hvad såg man? Jup rökande lugnt och allvar-
samt, hopkrupen såsom en turk i Granite-Houses port.

— Min pipa! — utbrast Pencroff. — Han har tagit min pipa! Ah, min raska Jup, jag skänker dig den! Rök, min vän, rök!

Och Jup utblåste allvarsamt tjocka rökmoln, hvilket tycktes skänka honom en oförliknelig njutning.

Cyrus Smith visade alls ingen förvåning öfver denna scen, och han anförde flera exempel på tända apor, hvilka blifvit förtrogna med bruket af tobak.

Räknadt från denna dag, hade mästern Jup sin egen pipa, matrosens f. d. pipa, hvilken upphängdes i orangutangens kammare bredvid hans tobaksförråd. Han stoppade den sjelf, han tände den vid ett glödande kol och tycktes vara den lyckligaste bland apor. Såsom man kan tänka sig, kunde denna gemensamhet i smak ej annat än ännu fastare sammandraga det vänskapsband, som redan förenade den värda apan och den hederliga matrosen.

— Kanske är det en människa, — sade Pencroff ibland till Nab. — Skulle det förvåna dig, om han en dag började tala med oss?

— Nej, på min ära! — svarade Nab. — Hvad som snarare förvånar mig är, att han inte talar, ty när allt kommer omkring, är det blott ordet, som fattas honom!

— Hvad det skulle vara lustigt, — återtog matrosen, — i fall han en vacker dag sade till mig: Om vi skulle byta pipa, Pencroff?

— Ja, — svarade Nab. — Hvilken skada, att han är född stum!

Med September månad hade vintern alldeles upphört, och man grep sig ifrigt an med arbetena.

Båten närmade sig hastigt sin fullbordan. Den var redan fullständigt bordlagd. Alldenstund man icke led brist på virke, föreslog Pencroff ingenjören, att man invändigt skulle förse skrofvat med en vattentät träbeklädning, hvarigenom slupens soliditet skulle blifva fullständigt betryggad.

Då Cyrus Smith icke visste, hvad framtiden kunde bära i sitt sköte, gillade han matrosens förslag att göra båten så stark som möjligt.

Den inre beklädnaden och däckets voro alldeles färdiga inemot den 15 September. För att dikta fogningarna gjorde man dref af torr tång, som medelst slag med en träklubba inkilades mellan plankorna; sedan öfverdrogos fogningarna med kokande tjära, som erhöles i öfverflöd af tallarna i skogen.

Slupens inredning var af enklaste slaget. Den ballastades till en början med tunga granitstycken, som uthöggos i en kalkbädd, och hvaraf man instufvade omkring 12,000 skålp. Ett golf lades öfver denna ballast, och det inre delades i två kajutor, utefter hvilkas långväggar anbragtes två bänkar, hvilkas inre användes såsom förvaringsrum. Foten af masten skulle stödja vägen, som skilde de två kajutorna, i hvilka man nedkom genom två öfverbyggda däcksluckor.

Pencroff hade ingen svårighet att finna ett träd, som passade till mast. Han utvalde en ung, mycket rak och jemn tall, som han blott behöfde hugga fyrkantig i den nedre ändan och afrunda i spetsen. Jernbeslagen till masten, styret och skrofvets hade smidts groft, men solidt i Spiselns smedja. Hvad slutligen angår rår, bogspröt, storbom, spiror, åror o. s. v., var allt färdigt inom första veckan i Oktober. Det öfverenskom, att man skulle företaga en profsegling med slupen i öns farvatten för att se, huru den höll sjön, och till hvilken grad man kunde förlita sig på honom.

Under hela denna tid hade de nödvändiga arbetena icke blifvit försummade. I corralen hade man byggt nya skjul, ty muflon- och gethjorden räknade ett anseeligt antal ungar, som måste herbergeras och födas. Nybyggarna hade icke heller underlåtit att besöka ostronparken, kaningården, stenkols- och jernfyndigheterna äfvensom

några hittills utforskade delar af Den fjerran vesterns skog, som voro särdeles rika på villebråd.

Dessutom upptäcktes en mängd växter, hvilka, om de också icke voro af omedelbar nytta, bidrogo att variera Granite-Houses växtförråd. Deribland må nämnas ficoider, somliga liknande de vid Kap växande, med köttiga, ätliga blad, andra frambringande frön, som innehöllo ett slags mjöl.

Den 10 Oktober gick slupen af stapeln. Pencroff var strålande glad. Han hade lyckats fullkomligt. Den fullriggade slupen nedfördes på rullar ända till vattnet, fattades af det stigande hafvet samt flöt under nybyggarnas jubel och isynnerhet Pencroffs, hvilken vid detta tillfälle icke lade i dagen någon synnerlig blygsamhet. Dessutom komme hans fåfänga att öfverlefva slupens fullbordande, emedan han, efter att hafva byggt den, skulle blifva dess befälhafvare. Enstämmigt tillerkändes honom kaptens rang, heder och värdighet.

För att göra kapten Pencroff till freds måste man genast gifva slupen ett namn, och efter flera, länge diskuterade förslag förenade man sig om att kalla den *Bonadventure*, hvilket var den hederliga matrosens dopnamn.

Genast Bonadventure upplyftes af floden, kunde man se, att den flöt förträffligt på vattnet och borde blifva en god seglare.

För öfrigt skulle den profvas redan samma dag genom en utflygt på öppna sjön utefter kusten. Vädret var vackert och brisen frisk, isynnerhet utanför södra kusten, ty vinden blåste redan sedan en timme tillbaka från nordvest.

— Om bord, om bord! — ropade kapten Pencroff.

Men dessförinnan måste man frukostera, och det syntes äfven vara skäl att medtaga ett matförråd om bord, för den händelse utflykten skulle förlängas ända till aftonen.

Äfven Cyrus Smith var ifrig att få profsegla slupen,

hvertill han uppgjort planen, ehuru han på matrosens råd ofta modifierat några delar af densamma; men han hyste icke ett lika stort förtroende till den nya båten, som Pencroff visade, och då denna icke vidare talade om att fara till ön Tabor, hoppades Cyrus Smith till och med, att matrosen afstått derifrån. Det skulle också ha varit mot sin vilja, han sett två eller tre af sina kamrater våga sig ut på hafvet i denna båt, på det hela taget så liten, och som icke mätte mer än femton tons.

Kl. half 11 voro alla om bord, äfven Jup och Top. Nab och Harbert hissade ankaret, som bitit sig säkert fast i sanden vid Barmhertighetens flod. Storseglet hissades, den lincolnska flaggan svajade i masttoppen, och styrd af Pencroff sköt Bonadventure ut åt hafvet.

För att komma ut ur Unions-bugten måste man till en början segla i medvind, och under manövern härför kunde man öfvertyga sig om, att slupens hastighet var tillfredsställande.

Efter att hafva dubblerat Vrak-udden och Klo-udden, måste Pencroff hålla dikt bidevind för att kunna styra kurs utefter öns södra kust. Sedan man gjort några slag, fann matrosen, att Bonadventure kunde hålla upp omkring fem streck, och att den sålunda stod sig rätt bra mot afdrift. Den stagvände ganska bra och vann till och med i vändningen.

Bonadventures passagerare voro i sanningen förtjusta. De hade nu en god båt, som, om slumpen så fogade, kunde göra dem stora tjänster, och med detta vackra väder, med denna goda bris var utflykten förtjusande.

Pencroff höll ut åt hafvet, tre eller fyra mil från kusten, midt utanför Ballong-hamnen. Lincoln-ön visade sig nu i hela sin utsträckning och från en ny sida, med dess omvexlande kustpanorama från Klo-udden ända till Reptil-udden, dess lägre delar med sin skog, hvári barrträden stucko af mot det gula löfverket på de andra träden, som knappt hade knoppar, och detta Franklins berg,

hvilket beherskade det hela, och på hvars topp glänste något snö.

— Hvad det är vackert! — utbrast Harbert.

— Ja, vår ö är vacker och bra, — svarade Pencroff. — Jag älskar henne så, som jag älskade min stäckars mor! Hon har mottagit oss fattiga och i saknad af allt, och hvad brister nu dessa fem barn, som fallit ned till henne från himlen?

— Intet, — svarade Nab, — intet, kapten!

Och de två hedersmännen uppgåfvo till ära för sin ö tre dånande hurrarop.

Under tiden aftecknade Gideon Spilett, tillbakalutad mot nedre delen af masten, det panorama, som utbredde sig framför hans ögon.

Cyrus Smith blott teg och såg.

— Nå, herr Smith, — frågade Pencroff, — hvad säger ni om vår båt?

— Den tycks föra sig bra, — svarade ingenjören.

— Godt! Och tror ni nu, att den skulle kunna göra en något längre resa?

— Hvert då, Pencroff?

— Till ön Tabor, till exempel.

— Min vän, — svarade Cyrus Smith, — jag tror, att vi, vid trängande behof, inte böra tveka att anförtro oss åt Bonadventure ens för en längre färd; men det är, som ni vet, blott ogera jag skulle se er afsegla till ön Tabor, emedan ingenting tvingar er att fara dit.

— Man vill gerna lära känna sina grannar, — sade Pencroff, som envist hängde fast vid sin idé. — Ön Tabor är vår granne, och dertill den enda! Höfligheten fordrar, att man åtminstone far och helsar på den!

— För tusan, — inföll Gideon Spilett, — vår vän Pencroff håller på konvensansen!

— Jag håller på ingenting alls, — genmålde snäfft matrosen, hvilken kände sig smått förargad öfver ingenjö-

rens motstånd, hvarmed denne likväl icke ville göra honom ledsen.

— Besinna, Pencroff, — sade Cyrus Smith, — att ni inte kan bege er af ensam till ön Tabor!

— En följeslagare är nog.

— Må vara, — svarade ingenjören, — det är i alla fall två nybyggare af fem, ni äfventyrar att beröfva Lincoln-öns koloni!

— Af sex! — invände Pencroff. — Ni glömmar Jup.

— Af sju! — tillade Nab. — Top är nog så god som en annan!

— Det är ingen fara, herr Smith! — återtog Pencroff.

— Det är möjligt, Pencroff, men jag upprepar än en gång, det är att blottställa sig onödigtvis!

Den envisa matrosen svarade icke och lät samtalet afstanna, fast besluten att återupptaga detsamma. Han kunde sväriligen ana, att slumpen skulle komma honom till hjälp och till en handling af mensklighet förvandla, hvad som blott var ett infall, hvilket på sin höjd kunde diskuteras.

Efter att hafva hållit sig ute på öppna hafvet, började Bonadventure närma sig kusten i riktning mot Ballong-hamnen. Det var af vikt att göra sig förtrogen med passen mellan sandbankarna och refven för att, om så behöfdes, kunna utpricka dem, ty denna lilla vik borde blifva slupens ankarhamn.

Man var icke mer än en half mil från kusten och hade måst lofva för att vinna i slaget. Bonadventures hastighet var nu blott ganska medelmåttig, emedan brisen, till en del hejdad af höglandet, knappt fylde dess segel; det såsom en spegel jemna hafvet grusades blott af de nyckfullt framilande vindkåarna.

Plötsligt utropade Harbert, hvilken stod i förstäfven för att utvisa den väg, som borde följas mellan sandbankarna och refven:

— Lofva, Pencroff, — lofva!

— Hvad är det då? — svarade Pencroff, resande sig upp. — En klippa?

— Nej — vänta, — sade Harbert. — Jag ser inte riktigt — lofva mera — så der — litet närmare!

Lutande sig öfver bord, stack Harbert plötsligt ned sin hand i vattnet och reste sig derpå upp, sägande:

— En butelj!

Han höll i handen en korkad butelj, som han ryckt åt sig på några kabellängders afstånd från kusten.

Cyrus Smith tog buteljen. Utan att säga ett enda ord, lät han korken flyga ut, hvarefter han drog upp ett fuktigt papper, hvarpå lästes dessa ord:

“Skeppsbruten. — Ön Tabor: 153° v. long. — 37° 11' s. lat.”

TRETTIOFEMTE KAPITLET.

Afresan bestämd. — En gissning. — Förberedelser. — De tre passagerarna. — Första natten. — Andra natten. — Ön Tabor. — Man letar på stranden. — Inne i skogen. — Ingen! — Djur. — Växter. — — En öfvergifven boning.

— En skeppsbruten, — utbrast Pencroff, — öfvergifven på några hundra mils afstånd från oss på den der Tabor-ön! Ah, herr Smith, nu skall ni inte längre motsätta er mitt förslag.

— Nej, Pencroff, — svarade Cyrus Smith, — och ni skall ge er af så fort som möjligt!

— Redan i morgon?

— Redan i morgon.

Ingeniören höll i handen papperet, som han uppdragit ur buteljen. Han begrundade dess innehåll under några ögonblick; derefter åter tagande ordet, sade han:

— Mina vänner, af denna skrifvelse, af sjelfva for-

men, hvori den är affattad, måste man till en början sluta: för det första, att den på ön Tabor skeppsbrutna är en man med temligen stora insigter i sjöväsendet, all-dienstund hans uppgift på öns longitud och latitud, på en minut när, öfverensstämmer med de siffror, hvartill vi ha kommit; för det andra, att han är engelsman eller amerikanare, emedan skrifvelsen är affattad på engelska språket.

— Det är fullkomligt logiskt, — svarade Gideon Spilett, — och närvaron af denna skeppsbrutna förklarar ankomsten af kofferten till öns farvatten. Ett skeppsbrott måste ha egt rum, emedan det fins en skeppsbruten. Hvem helst nu denne senare må vara, är det lyckligt för honom, att Pencroff fallit på den idén att bygga denna båt och försöka den just i dag, ty om det skett en dag senare, skulle denna butelj innan dess krossats mot klipprefven.

— Ja, — sade Harbert, — det är verkligen en lycklig slump, att Bonadventure skulle passera, medan denna butelj ännu flöt här!

— Och detta förefaller er inte besynnerligt? — frågade Cyrus Smith Pencroff.

— Det förefaller mig lyckligt, se der allt, — svarade matrosen. — Finner ni verkligen något utomordentligt häri, herr Smith? Denna butelj måste väl taga vägen någonstades, och hvarför inte lika väl hitåt som åt något annat håll?

— Kanske har ni rätt, Pencroff, — sade ingenjören, — och likväl . . .

— Men, — anmärkte Harbert, — intet bevisar, att denna butelj har flutit omkring länge i hafvet.

— Intet, — svarade Gideon Spilett, — och äfven de få orden synas ha blifvit skrifna nyligen. Hvad tänker ni derom, Cyrus?

— Det är svårt att afgöra, och dessutom skola vi få veta det snart, — genmälde Cyrus Smith.

Pencroff förblef icke overksam under detta samtal. Han hade vändt Bonadventure, som nu för alla segel snabbt länsade undan mot Klo-udden. Hvar och en tänkte på den skeppsbrutna på ön Tabor. Var det ännu tid att rädda honom? Stora tilldragelse i nybyggarnas lif! Sjelfva voro de blott skeppsbrutna, men det var fara värdt, att en deras like ej haft samma tur som de, och deras pligt bjöd dem att bispringa den olyckliga.

Klo-udden dubblerades, och kl. 4 kastade Bonadventure ankar i mynningen af Barmhertighetens flod.

Samma afton var man färdig med förberedelserna till den nya expeditionen. Man ansåg lämpligt, att Pencroff och Harbert, hvilka kunde manövrera en båt, ensamma företogo denna resa. Om de begåfvo sig af den följande morgonen, den 11 Oktober, skulle de kunna hinna fram den 13 under dagens lopp, ty med den nu rådande vinden behöfdes det icke mer än fyrtioåtta timmar att tillryggalägga dessa hundrafemtio mil. Om de stannade en dag på ön Tabor och tre eller fyra åtgingo för hemfärden, kunde man anse, att de den 17 skulle vara tillbaka på Lincoln-ön. Vädret var vackert, barometern steg jemt, vinden tycktes vara mycket stadig — utsigterna voro alltså gynnande för dessa modiga män, som af människokärlekens bud läto sig dragas långt bort från sin ö.

Det hade alltså blifvit öfverenskommet, att Cyrus Smith, Nab och Gideon Spilett skulle stanna hemma i Granite-House, men häremot protesterade Gideon Spilett, hvilken, ej glömmande, att han var *New-York Herald's* korrespondent, förklarade, att han hellre skulle simma med än låta ett dylikt tillfälle gå sig ur händerna, och så fick han följa med på resan.

Aftonen användes till att föra om bord på Bonadventure något sängkläder, kökskärl, vapen, ammunition, en kompass samt lifsmedel för åtta dagar, och sedan allt

detta skyndsamt inlastats, hissade nybyggarna upp sig till Granite-House.

Kl. 5 den följande morgonen tog man afsked af hvarandra, icke utan en viss rörelse å ömse sidor, och brassande an seglen, styrde Pencroff kurs på Klo-udden, som han måste dubblera för att sedan hålla rakt i sydvest.

Bonadventure var redan en kvarts mil från kusten, då dess passagerare varseblefvo två män, som från Granite-Houses högsta punkt skickade dem sin afskedshelsning. Det var Cyrus Smith och Nab.

— Våra vänner! — utropade Gideon Spilett. — Detta är första gången vi varit skilda på femton månader!

Pencroff, korrespondenten och Harbert gjorde ett sista afskedstecken, och Granite-House försvann snart bakom uddens höga klippor.

Under de första timmarna syntes ännu från Bonadventure södra kusten af Lincoln-ön, som liknade en grön korg, hvarur Franklins berg stack upp. Höjderna, hvilka syntes allt mindre, i samma mån som afståndet ökades, gafvo den ett utseende föga egnadt att locka skeppen till dess farvatten.

Reptil-udden passerades om en timma, men på ett afstånd af tio mil. Det var ej längre möjligt att urskilja något af öns westkust, hvilken sträckte sig ända till Franklins berg, och tre timmar derefter var hela Lincoln-ön försvunnen vid horisonten.

Bonadventure förde sig förträffligt. Den höjde sig lätt på vågen och sköt god fart. Pencroff hade satt till toppseglet, och för alla segel gick den i rät, af kompassen angifven linie.

Litet emellanåt aflöste Harbert Pencroff vid styret, och den unga gossens hand var så säker, att matrosen icke kunde förebrå honom en enda girning.

Gideon Spilett språkade med sina två kamrater och tog, när så behöfdes, hand om styret. Kapten Pencroff var fullkomligt belåten med sin besättning och talade om

ingenting mindre än att bestå den "ett kvarter vin för hvarje slag"!

I skymningen syntes nymånen, hvilken icke borde vara i sitt första kvarter förr än den 16, men försvann snart. Natten var mörk, men mycket stjernklar, och äfven morgondagen syntes blifva vacker.

Försigtigtvis strök Pencroff toppseglet, ty han ville icke utsätta sig för någon allt för stark bris med segel i toppen. Detta var kanske en stor försigtighet i en så lugn natt, men Pencroff var en förständig sjöman, och man hade icke skäl att tadla honom härför.

Korrespondenten sof en del af natten. Pencroff och Harbert aflöste hvarandra hvar annan timme vid styret. Matrosen litade på Harbert som på sig sjelf, och hans förtroende rättfärdigades af den unga gossens kallblodighet och förstånd. Pencroff gaf honom kursen, såsom en kapten gör med sin rorgångare, och Harbert tillät icke Bonadventure falla af ens ett streck.

Natten förgick lugnt och den 12 Oktober likaledes. Den sydvestliga kosan fasthölls strängt under hela dagen, och om Bonadventure ej råkade ut för någon okänd ström, borde den komma rakt på ön Tabor.

Den del af Stilla hafvet, som slupen nu genomfor, var fullkomligt öde. Ibland kom någon stor fogel, en albatross eller en fregattfogel, inom skotthåll, dervid Gideon Spilett frågade sig, om det icke var åt någon af dessa starka flygare, han anförtrott sin skrifvelse till *New-York Herald*. Dessa foglar voro de enda varelser, som syntes besöka den del af oceanen, hvilken låg mellan ön Tabor och Lincoln-ön.

— Och likväl, — anmärkte Harbert, — är det nu den tid, då hvalfiskfångarna vanligtvis bege sig till södra delen af Stilla hafvet. Jag tror verkligen, att det icke fins ett haf, som är så ödsligt som detta!

— Ah, så ödsligt är det väl ändå inte! — svarade Pencroff.

— Hvad menar ni dermed? — frågade korrespondenten.

— Men vi äro ju här! Anser ni då vår slup för ett skeppsvrak och oss sjelfva för marsvin?

Och Pencroff skrattade åt sitt skämt.

På aftonen kunde man beräkna, att Bonadventure tillryggalagt en sträcka af hundratjugu mil, sedan den lemnat Lincoln-ön, d. v. s. på trettiosex timmar, hvilket gaf en hastighet af $3\frac{1}{3}$ mil i timmen. Brisen var svag och mojnade af. Man kunde emellertid hoppas, att, såvida man icke missräknat sig, och kursen var den rätta, skulle man hafva kännning af ön Tabor i gryningen den följande dagen. Också sof hvarken Gideon Spilett, Harbert eller Pencroff under denna natt mellan den 12 och 13 Oktober. Medan de tre passagerarna afvaktade morgondagen, kunde de icke värja sig för en liflig oro. Det företag, hvarpå de vågat sig ut, var ju så ovisst! Befunno de sig i närheten af ön Tabor? Beboddes den ännu af denna skeppsbrutna, till hvars hjelp de ilade? Hvem var denna man? Skulle hans närvaro icke framkalla osämja inom den lilla, hittills så eniga kolonien? Skulle han dessutom gå in på att utbyta sitt fängelse mot ett annat? Alla dessa frågor, som otvifvelaktigt skulle blifva besvarade dagen derpå, höllo dem vakna, och i gryningen irrade deras blickar forskande utefter hela vestra horisonten.

— Land! — ropade Pencroff mot kl. 6 på morgonen.

Och då det icke kunde antagas, att Pencroff bedragit sig, var det tydligt, att land låg der.

Må man döma om den lilla besättningens på Bonadventure glädje! Inom några timmar skulle man stå på Tabor-öns strand.

Till den låga ön, som knappt höjde sig öfver vågorna, var afståndet ej större än femton mil. Bonadventures förstäf, som pekade något söder om ön, vändes

rakt på densamma, och allt efter som solen höjde sig i öster, framskymtade här och der några bergspetsar.

— Det är blott en holme, mycket mindre än Lincoln-ön, — anmärkte Harbert, — och förmodligen liksom den uppstånden i följd af hafsbottnens höjning.

Kl. 11 på förmiddagen var Bonadventure icke längre från holmen än två mil, och Pencroff, som sökte en vik för att der stiga i land, styrde med yttersta försigtighet i detta okända farvatten.

Man öfverskådade nu hela holmen, hvarpå syntes frodiga gummiträd och några andra stora träd, tillhörande samma arter, som växte på Lincoln-ön. Men hvad som föreföll temligen märkvärdigt, var, att der uppsteg ingen rök, som utvisade, att holmen var bebodd, att ingen signal syntes på någon punkt af stranden.

Och dock var skrifvelsens innehåll klart och bestämdt: der fans en skeppsbruten, och denna skeppsbrutna borde ha varit på sin post!

Emellertid vågade sig Bonadventure in i ett af de temligen nyckfullt formade inloppen mellan klipprefven, hvilkas minsta bugter Pencroff observerade med ytterlig uppmärksamhet. Han hade satt Harbert vid styret, och stående i fören, betraktade han vattnet, färdig att nedfira seglet, hvars fall han höll i handen. Med kikaren för ögat öfverskådade Gideon Spilett hela stranden utan att varseblifva något.

Slutligen stötte Bonadventures förstäf närmare midagen mot den sandiga stranden. Ankaret kastades, seglen fälades, slupens besättning hoppade i land.

Det kunde icke betviflas, att man var på ön Tabor, ty enligt de nyaste kartorna fans ingen annan ö i denna del af Stilla hafvet, mellan Nya Zeeland och den amerikanska kusten.

Slupen fastgjordes säkert, så att icke hafvet, när det sjönk tillbaka, skulle kunna borttrycka den; derefter begåfvo sig Pencroff och hans kamrater, väl beväpnade,

uppåt stranden, som höjde sig 75—100 meter på en half mil.

— Från toppen af denna kulle, — sade Gideon Spilett, — skola vi säkert få en öfverblick af holmen, hvilket skall underlätta våra undersökningar.

— Vi få här, — svarade Harbert, — göra detsamma, som herr Smith gjorde strax i början på Lincoln-ön, då han besteg Franklins berg.

— Alldeles, — inföll korrespondenten, — och det är bästa sättet att gå till väga.

Språkande med hvarandra, vandrade de tre rekognoscörerna utefter en gräsbevuxen slätt, som slutade vid foten af kullen. Svärmar af klippdufvor och tärnor, liknande dem på Lincoln-ön, flögo upp framför dem. I skogen, som begränsade slätten till venster, hörde de det prassla i buskarna och sågo växterna böja sig, hvilket tillkännagaf närvaron af mycket skygga djur, men hittills utvisade intet, att holmen var bebodd.

Sedan Pencroff, Harbert och Gideon Spilett ankommit till foten af kullen, uppnådde de dess spets inom några ögonblick, och deras blickar genomforskade horisonten åt alla håll.

De befunno sig verkligen på en holme, som ej höll mer än sex mil i omkrets, och hvars af bugter eller vikar föga sönderskurna kust hade formen af en oval. Åt alla håll sträckte sig det fullkomligt öde hafvet ända till himlens gränser. Intet land, intet segel inom synhåll!

Af denna öfver allt trädbevuxna holme var den ena delen mager och vild, men den andra fruktbar och smyckad med en rik vegetation; dess fysionomi var icke så omvexlande som Lincoln-öns. Här såg man en enformigt grön trädmassa, som beherskades af två eller tre föga höga kullar. Snedt öfver holmen rann genom en bred grässlätt en bäck, som på vestra stranden utföll i hafvet genom en trång mynning.

— Utrymmet är inskränkt här, — sade Harbert,

— Ja, — svarade Pencroff, — det skulle ha varit en smula för litet för oss!

— Och än mer, — inföll korrespondenten, — holmen tycks vara obebodd.

— Ja, verkligen, — svarade Harbert, — ingenting här förräder närvaron af människor.

— Låtom oss gå ned igen, — sade Pencroff, — och söka!

Matrosen och hans kamrater gingo åter ned på stranden till det ställe, der de lemnat Bonadventure. De hade öfverenskommit att gå rundt holmen, innan de vågade sig längre in på densamma, så att de icke skulle lemna en enda vrå oundersökt.

Stranden var lätt att följa, och blott på några ställen afbröts den af stora klippor, som man likväl utan svårighet kunde kringgå. Rekognoscörerna nedstego mot söder, dervid uppskrämmande stora skaror af vattenfoglar och sälar, hvilka kastade sig i hafvet, så snart de på långt håll varseblefvo dem.

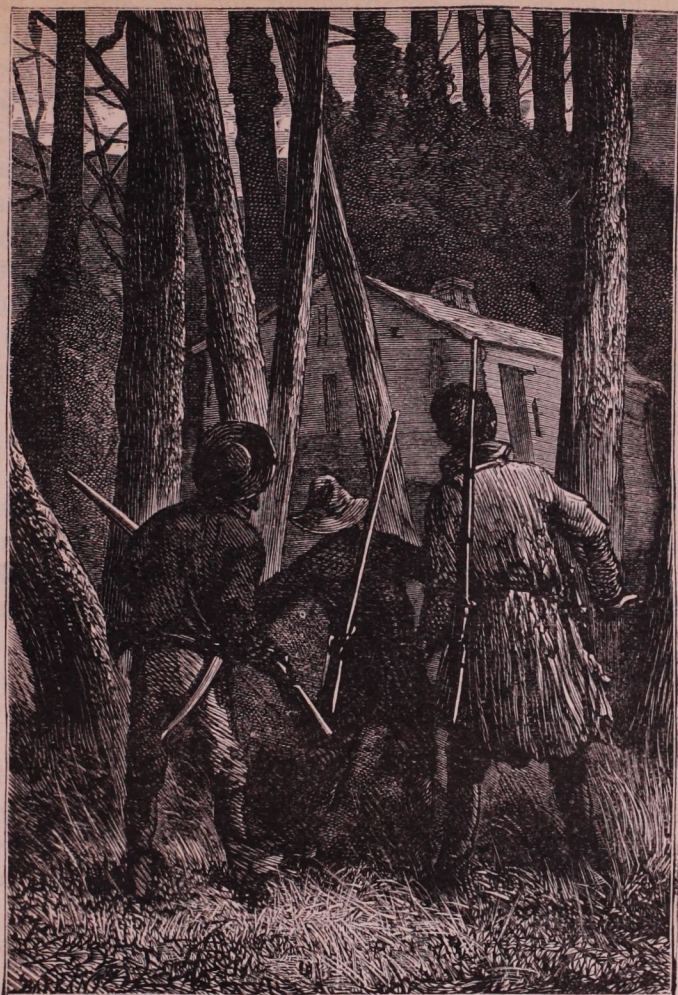
— De der djuren, — anmärkte korrespondenten, — se inte människor för första gången nu. De frukta dem, alltså känna de dem.

Efter en timmes vandring uppnådde alla tre holmens södra spets, hvilken slutade med en skarp udde, och nu vände de sig mot norr, gående utefter västra stranden, hvilken likaledes bestod af sand och klippor samt begränsades af en tät skog.

Ingenstädes fans något spår af boning, ingenstädes syntes märken efter en människofot på hela omkretsen af holmen, hvilken man fullständigt kringgått efter fyra timmars vandring.

Detta var åtminstone högst egendomligt, och man kunde tro, att holmen icke varit eller icke längre var bebodd. Kanske var, när allt kom omkring, skrifvelsen flera månader eller flera år gammal, och i sådant fall

Harbert pekade på ett föremål bland träden (sid. 428).

var det möjligt, att den skeppsbrutna blifvit hemförd eller att han dött af elände.

Framkastande mer eller mindre antagliga hypoteser, åto Pencroff, Gideon Spilett och Harbert i största hast

middag om bord på Bonadventure, för att sedan återtaga sin rekognoscering och fullfölja den, ända tills natten inbröt.

Detta var, hvad nybyggarna gjorde kl. 5 på eftermiddagen, då de vågade sig in i skogen.

En mängd djur flydde undan för dem vid deras analkande; dessa utgjordes hufvudsakligen, man kunde säga uteslutande, af getter och svin, hvilka, såsom man lätt kunde se, tillhörde de europeiska arterna. Utan tvifvel hade några hvalfångare landsatt dem på ön, der de hastigt förökats. Harbert gjorde sig sjelf det löftet att bemäktiga sig ett eller två par lefvande och medtaga dem till Lincoln-ön.

Det var alltså icke längre tvifvel underkastadt, att människor vid någon viss tidpunkt besökt denna holme. Och detta syntes dem ännu sannolikare, när de under vandrigen genom skogen varseblefvo gångstigar, med yxa fälda trädstammar och öfver allt spår af menniskoarbete; men dessa träd, som höllo på att murkna, hade blifvit nedhuggna redan för många år sedan, de ställen, der yxan träffat dem, voro öfvervuxna med mossor, och örterna växte, långa och täta, öfver vägar, som det var svårt att urskilja.

— Men, — anmärkte Gideon Spilett, — detta bevisar icke blott, att människor landstigit på denna holme, utan äfven att de bott här en viss tid. Men hvilka voro dessa människor? Hur många voro de? Hur många finnas kvar af dem?

— Skrifvelsen talar blott om en enda skeppsbruten, — sade Harbert.

— Nå väl, om han ännu fins på holmen, — svarade Pencroff, — är det omöjligt, att vi inte skola finna honom!

Undersökningen fortsattes alltså. Matrosen och hans kamrater följde naturligtvis den väg, som skar holmen i diagonal riktning, och sålunda kommo de att färdas utefter den till hafvet rinnande bäcken.

Om djuren af europeiskt ursprung, om några arbeten, utförda af menniskor, obestriddigen visade, att sådana förut kommit till denna holme, så syntes detta i icke mindre grad af flera växter. På några öppna platser i skogen såg man, att köksväxter der varit planterade vid en sannolikt temligen aflägsen tidpunkt.

Huru stor var icke därför Harberts glädje, då han igenkände potatis, cikoria, syra, morot, kål och rofvor, hvilkas frön man blott behöfde insamla, för att rika skördar skulle spira upp ur Lincoln-öns jord!

— Bravo, — sade Pencroff, — det der skall komma Nab och oss andra bra till pass! Skulle vi alltså inte finna vår skeppsbrutna, skall vår färd åtminstone inte ha varit förgäfvad, och Gud skall ha belönat oss!

— Ja, visst, — svarade Gideon Spilett; — men då man ser det tillstånd, hvori dessa planteringar befinna sig, är det fara värdt, att holmen inte varit bebodd på länge.

— Ja, — sade Harbert, — en invånare, hvem han nu än må ha varit, skulle inte försummat en så vigtig odling!

— Ja, — sade Pencroff, — denna skeppsbrutna har farit sin väg! Det kan man antaga . . .

— Vi böra således anse, att skrifvelsen är temligen gammal?

— Det är tydligt!

— Och att denna butelj hunnit till Lincoln-ön först efter att länge hafva flutit omkring i hafvet?

— Hvarför inte? — svarade Pencroff. — Men det börjar bli sent, — tillade han, — och jag tror, det är så godt, att vi uppskjuta med fortsättandet af vår undersökning till morgondagen.

— Låtom oss vända tillbaka om bord och i morgon börja på nytt igen, — sade korrespondenten.

Detta var det förståndigaste, och man ämnade just

följa rådet, då Harbert, pekande på ett otydligt föremål bland träden, utropade:

— En boning!

Genast skyndade alla tre fram mot den utvisade bostaden. Trots skymningen kunde man se, att den var uppförd af bräder, hvilka öfverdragits med tjockt, tjäradt tyg.

Den halft tillslutna dörren stöttes upp af Pencroff, som skyndade in . . .

Boningen var tom!

TRETTIOSJETTE KAPITLET.

Bostaden undersökes. — Natten. — Några bokstäfver. — Försättning af undersökningarna. — Växter och djur. — Harbert i stor fara. — Om bord. — Affärden. — Svårt väder. — En glimt af instinkt. — Vilse på hafvet. — Eld uppgjord i rättan tid.

Pencroff, Harbert och Gideon Spilett hade stannat tysta i mörkret.

Pencroff ropade med hög röst.

Intet svar gafs honom.

Matrosen slog nu eld med eldstålet och antände en träpinne, hvarifrån skenet för ett ögonblick upplyste ett litet rum, som tycktes vara alldeles öfvergifvet. Längst in stod en grof spisel, hvari lågo något kall aska och ett fång bränsle. Pencroff ditkastade den brinnande träpinnen, veden började spraka och gaf ifrån sig ett lifligt sken.

Matrosen och hans kamrater varseblefvo nu en obäddad säng, hvars fuktiga och gulnade täcke bevisade, att den icke mer begagnades; i ett hörn af spiseln två rostiga kittlar och en omstjelpt gryta; ett skåp med några halfmögliga sjömanskläder; på bordet ett tennkuvert och

en af fukten fräckt bibel; i en vrå några verktyg, en spade, en hacka, två jagtgevär, af hvilka det ena var söndrigt; på ett bräde, hvilket tjenstgjorde såsom hylla, en kagge med ännu orördt krut, en med hagel och flera askar knallhattar — allt betäckt med ett tjockt damlager, som kanske hopats under långa år.

— Här fins ingen, — sade korrespondenten.

— Ingen! — svarade Pencroff.

— Det är länge, sedan denna kammare var bebodd, — anmärkte Harbert.

— Ja, mycket länge sedan! — svarade korrespondenten.

— Herr Spilett, — sade nu Pencroff, — i stället för att vända tillbaka om bord är det i min tanke bättre att tillbringa natten i denna boning.

— Ni har rätt, Pencroff, — svarade Gideon Spilett, — och om dess egare återkommer, skall han inte bli missbelåten öfver att finna den upptagen!

— Han skall inte återkomma! — sade matrosen, skakande på hufvudet.

— Ni tror, att han lemnat holmen? — frågade korrespondenten.

— Om han gjort det, skulle han medtagit sina vapen och verktyg, — svarade Pencroff. Ni vet, hvilket värde skeppsbrutna sätta på dessa saker, hvilka äro hvad som sist kastas upp på land vid ett skeppsbrott. — Nej, nej, — upprepade matrosen med öfvertygelse, — nej, han har inte lemnat ön! Om han räddat sig i en af honom gjord kanot, skulle han ännu mindre qvarlemnade dessa så högst nödvändiga föremål. Nej, han fins ännu kvar på holmen!

— Lefvande? — frågade Harbert.

— Lefvande eller död. Men är han död, har han inte kunnat begravas sig sjelf, förmodar jag, — svarade Pencroff, — och vi skola återfinna åtminstone hans döda kropp!

Det blef alltså öfverenskommet, att man skulle tillbringa natten i den öfvergifna bostaden, som kunde uppvärmas tillräckligt med den ved, man fann upptrafvad i ett hörn af rummet. Sedan dörren blifvit tillskjuten, slogo Pencroff, Harbert och Gideon Spilett sig ned på en bänk, der de qvarsutto länge, samtalande föga, men tänkande mycket. De befunno sig i en sinnesförfattning, hvarunder de antogo och väntade allt samt nyfiket lyssnade till hvarje buller utifrån. Dörren kunde ju plötsligt öppnas och för dem visa sig en menniska, något som icke skulle framkallat någon öfverraskning hos dem, trots det tillstånd af öfvergifvenhet, hvari bostaden befann sig, och deras händer voro färdiga att trycka denna mans, denna skeppsbrutnas, denna okändas, af vänner väntade väns händer!

Men intet buller hördes, dörren öppnades icke, och sålunda förgingo timmarna.

Hvad denna natt syntes lång för matrosen och hans två kamrater! Harbert ensam hade sofvit i två timmar, ty vid hans ålder är sömnen ett behof. De voro alla tre ifriga att fortsätta den föregående dagens undersökning och genomleta denna holme ända in i dess hemligaste skrymsel. De af Pencroff dragna slutsatserna voro fullkomligt rigtiga, och alldenstund verktygen, kökskärlen och vapnen ännu befundo sig der, hade egaren dött. Man borde därför uppsöka qvarlefvorna och åtminstone gifva dem en kristlig begrafning.

Dagen grydde. Pencroff och hans kamrater företogo sig genast att undersöka bostaden.

Den hade verkligen ett fördelaktigt läge bakom en liten kulle, som skyddades af fem eller sex präktiga gummiträd. Framför den hade man uthuggit en stor, öppen plats, så att blicken kunde sväfva ut öfver hafvet. En liten gräsmatta, omgifven af ett murket trästängsel, sträckte sig ända ned till stranden, och till venster om densamma befann sig den ofvannämnda bäckens mynning.

Denna bostad var byggd af bräder, och det syntes lätt, att dessa förskrefvo sig från ett skeppsskrof eller däck. Det var alltså sannolikt, att ett redlöst fartyg blifvit uppkastadt på stranden, att åtminstone en man af besättningen blifvit räddad, och att denne af skeppsspillrorna byggt sig en boning med verktygen, hvaröfver han förfogade.

Och detta blef ännu tydligare, då Gideon Spilett, under det han gick omkring huset, på en plank — förmodligen en af dem, som bildat det förolyckade fartygets skansklädnad — såg dessa redan till hälften utplånade bokstäfver:

BR . TAN . . A.

— *Britannia!* — utropade Pencroff, som korrespondenten ropat till sig; — det är ett för många fartyg gemensamt namn, och jag kan därför inte säga, om skeppet varit en engelsman eller amerikanare!

— Betyder föga, Pencroff!

— Ja, det har ni verkligen rätt i, — svarade matrosen, — och om den enda räddade af dess besättning ännu är vid lif, skola vi bispringa honom, hvilket land han än må tillhöra. Men innan vi fortsätta vår undersökning, låtom oss gå tillbaka till Bonadventure!

Pencroff hade intagits af en viss oro för slupens skull. Tänk, om holmen var bebodd och dess invånare bemäktigat sig . . . Men han höjde på axlarna vid denna osannolika förmodan.

I hvad fall som helst hade matrosen ingenting mot att gå och äta frukost om bord. Den banade vägen var dessutom icke lång — knappt en mil. Man satte sig alltså i marsch, spejande öfver allt bland träden och buskarna, mellan hvilka getter och svin flydde i hundratal.

Tjugu minuter efter det Pencroff och hans kamrater lemnat bostaden, återsågo de öns ostkust och Bonad-

venture, fasthållen af sitt ankare, som bitit sig fast djupt i sanden.

Pencroff kunde icke återhålla en suck af tillfredsställelse. På det hela taget var denna slup hans barn, och fäder hafva ju ofta rättighet att oroa sig mer än skäligt.

Man gick om bord och frukostade så grundligt, att man icke skulle behöfva äta någon middag, hvarefter undersökningen fortsattes med största noggrannhet.

Det var emellertid högst sannolikt, att holmens enda invånare dött. Också var det snarare en död än en levande, hvars spår Pencroff och hans kamrater sökte återfinna. Men deras efterforskningar blefvo fruktlösa, och under halfva dagen genomströfvade de förgäfves den skog, som fans på holmen. Nu måste man antaga, att om den skeppsbrutna var död, fans icke längre något spår af hans lik, och att säkert något vilddjur slukat ända till sista benet af honom.

— I morgon återvända vi i daggryningen, — sade Pencroff till sina två kamrater, när de inemot kl. 2 på middagen lagt sig i skuggan af en talldunge för att hemta några ögonblicks hvila.

— Jag tror, — tillade Harbert, — att vi utan samvetsbetänkligheter kunna taga med oss de kokkärl, som tillhört den skeppsbrutna.

— Det tror jag också, — svarade Gideon Spilett, — och dessa vapen, dessa verktyg skola fullständiga Granite-Houses material. Om jag inte bedrar mig, är förrådet af krut och hagel ansenligt.

— Ja, — svarade Pencroff, — men låtom oss inte glömma ett eller två par af dessa svin, som inte finnas på Lincoln-ön . . .

— Eller att taga med oss ett förråd af dessa frön, — tillade Harbert, — hvilka skola skänka oss både gamla och nya världens alla grönsaker.

— Kanske vore det så godt, — sade korrespon-

Den unga gossen kastad till marken af en vild varelse... (sid. 434).

ten, — att vi qvarstannade en dag till här för att hop-samla allt, som kan vara oss till någon nytta.

— Nej, herr Spilett, — svarade Pencroff, — jag

föreslår, att vi fara hem i morgon redan i daggryningen. Vinden tyckes mig vilja gå öfver på vest, och efter vi haft god vind på hitresan, böra vi söka få lika god vind på hemfärden.

— Låtom oss då inte förspilla tiden! -- sade Harbert, resande sig upp.

— Ja, låtom oss inte förspilla tiden! — svarade Pencroff. — Du, Harbert, kan roa dig med att insamla fröna, som du känner bättre till än vi. Under tiden skola herr Spilett och jag anställa jagt på svinen, och fastän vi inte ha Top hos oss, hoppas jag vi skola fånga några!

Harbert följde alltså den väg, som borde föra honom till den odlade delen af holmen, under det matrosen och korrespondenten gingo rakt in i skogen.

Der flydde en mängd svin undan dem, och de synnerligen rörliga djuren tycktes icke vara hågade att låta fånga sig. Efter en halftimmes förföljande lyckades emellertid jägarna bemäktiga sig ett par, som slagit sig ned i ett tätt snår, då rop hördes på några hundra stegs afstand från norra delen af holmen. Med dessa rop blandade sig hemska rytanden, som dock icke tycktes komma från ett menskligt väsen.

Pencroff och Gideon Spilett reste sig upp, och svinen begagnade sig af denna rörelse för att fly, just i det ögonblick, då matrosen gjorde i ordning repen för att binda dem.

— Det är Harberts röst! — sade korrespondenten.

— Skynda! — utbrast Pencroff.

Och genast började matrosen och Gideon Spilett, så fort de kunde, springa åt det håll, hvarifrån ropen kommo.

De gjorde rätt i att skynda sig, ty då de hunno till en krökning af vägen, sågo de den unga gossen på en öppen fläck i skogen kastad till marken af en vild varelse, en gigantisk apa helt säkert, som ämnade spela honom ett fult spratt.

Att störta öfver detta vidunder, att slå det till marken i sin ordning och derefter fasthålla det säkert var ett ögonblicks verk för Pencroff och Gideon Spilett. Matrosen hade en herkulisk styrka, äfven korrespondenten var mycket stark, och trots vidundrets motstånd bands det stadigt, så att det icke kunde göra en enda rörelse.

— Du är väl inte skadad, Harbert? — frågade Gideon Spilett.

— Nej, nej!

— Ah, om hon gjort dig något ondt, denna apa . . . !
— utropade Pencroff.

— Men det är inte en apa! — svarade Harbert.

Vid dessa den unga gossens ord betraktade Pencroff och Gideon Spilett den på marken liggande besynnerliga varelsen.

Det var verkligen icke en apa! Det var en mensklig varelse, det var en människa! Men hvilken människa! En vilde, i ordets hela rysliga bemärkelse, och desto mera afskräckande, som han syntes hafva nedsjunkit till det lägsta stadiet af djuriskhet.

Borstlikt hår, ett ovårdadt skägg, som nådde ända ned till bröstet, nästan naken kropp med undantag af ett trasigt skynke omkring höfterna, vilda ögon, ofantliga händer, omåttligt långa naglar, hy mörk som mahogny, fötter hårda som om de varit af horn — sådan var denna eländiga varelse, som dock måste kallas en människa! Men man kunde verkligen med fog fråga sig, om i denna kropp ännu fans en själ, eller om djurets låga instinkt trädte i dess ställe.

— Är ni riktigt säker på, att det är eller har varit en människa? — frågade Pencroff korrespondenten.

— Ack, det lider intet tvifvel, — svarade denna senare.

— Det skulle alltså vara den skeppsbrutna? — sade Harbert.

— Ja, — svarade Gideon Spilett, — men hos den olyckliga finnes intet menskligt!

Korrespondenten sade sant. Det var tydligt, att, om den skeppsbrutna en gång varit en civiliserad varrelse, hade hans isolering gjort honom till en vilde och, ännu värre, till kanske en riktig skogsmenniska. Hesa ljud kommo ur hans strupe mellan tänderna, hvilka voro lika hvassa som rofdjurens, afsedda ej att tugga, utan blott att sönderstycka det råa köttet. Han måste otvifvelaktigt hafva förlorat minnet för länge sedan, och han kunde icke längre betjena sig af sina verktyg, sina vapen, han kunde icke längre göra upp eld! Man såg, att han var vig och stark, men också att alla de fysiska egenskaperna hos honom utvecklats på de moraliskas bekostnad.

Gideon Spilett tilltalade honom. Han tycktes icke förstå, ej ens höra . . . Och emellertid föreföll det korrespondenten, då han uppmärksamt såg den olyckliga in i ögonen, som om allt förnuft icke slocknat hos honom.

Emellertid var fången icke oregerlig och försökte icke afslita sina band. Kände han sig tillintetgjord genom närvaron af dessa män, hvilkas like han en gång varit? Återfann han i en vrå af sin hjerna något ordigt minne, som återförde honom till menskligheten? Skulle han, om han varit fri, försökt att fly, eller skulle han qvarstannat? Jag vet icke, men han gjorde icke något sådant försök, och efter att hafva betraktat den eländiga med ytterlig uppmärksamhet, sade Gideon Spilett:

— Hvem han må vara, hvem han må ha varit, och hvad han än må blifva, är det vår pligt att taga honom med oss till Lincoln-ön!

— Ja, ja, — inföll Harbert, — och kanske skola vi med våra omsorger lyckas återuppväcka hos honom någon förståndsglimt!

— Själen dör inte, — sade korrespondenten, — och

det skulle vara en stor tillfredsställelse att rycka detta Guds verk undan förfäing!

Pencroff skakade på hufvudet med tviflande uppsyn.

— I alla händelser måste vi försöka det, — svarade korrespondenten, — och mensklighetskänslan bjuder oss det.

Det var också deras pligt såsom civiliserade varelser och kristna. Alla tre insågo det, och de visste, att Cyrus Smith skulle gilla deras handlingssätt.

— Skola vi låta honom förblifva bunden? — frågade matrosen.

— Kanske skall han gå, om vi befriade hans fötter, — sade Harbert.

— Låtom oss försöka, — svarade Gideon Spilett.

Repen, som fjettrade fångens fötter, upplöstes, men hans armar fingo förblifva hårdt hopbundna. Han reste sig sjelfmant och tycktes icke vilja fly. Hans torra ögon sköto en skarp blick på de tre bredvid honom stående nybyggarna, och intet hos honom røjde medvetandet om, att han var eller åtminstone varit deras like. Ett ihållande hväsande gick öfver hans läppar, och han var vild att åse, men försökte icke göra motstånd.

På korrespondentens råd återfördes den olyckliga till sin bostad. Kanske skulle åsynen af hans tillhörigheter göra något intryck på honom. Kanske var en eldgnista nog att åter väcka till lif hans förmörkade tankekraft, att åter tända hans slocknade själ.

Det var icke långt till bostaden. Inom några minuter hade alla uppnått den, men der igenkände fången intet, och han tycktes hafva förlorat medvetandet af allt.

Hvilken annan slutsats kunde man draga af den grad af djuriskhet, hvartill denna olyckliga sjunkit, än att hans vistelse på holmen redan varit ganska långvarig, och att han, ditkommen förnuftig, genom sin enslighet bragts i detta tillstånd?

Korrespondenten föll då på den idén, att åsynen af

elden kanske skulle verka på honom, och inom ett ögonblick flammade i spiseln en af dessa vackra brasor, som locka till sig äfven djuren.

Elden syntes i början ådraga sig den olyckligas uppmärksamhet, men snart ryggade han tillbaka, och hans medvetslösa blick slocknade.

Synbarligen hade man, för ögonblicket åtminstone, intet annat att göra än att föra honom tillbaka om bord på Bonadventure, och der fick han qvarblifva, bevakad af Pencroff.

Harbert och Gideon Spilett gingo åter i land på holmen för att der afsluta, hvad de haft för händer, och några timmar senare kommo de tillbaka till stranden, medhafvande kokkärlen och vapnen, en skörd köksväxtfrön, något villebråd och två par svin. Allt instufvades, och Bonadventure låg nu färdig att lyfta ankar, så snart tidvattnet den följande morgonen skulle låta känna af sig.

Fången hade blifvit nedförd i främre kajutan, der han förblef lugn, tyst, döf och stum på samma gång.

Pencroff erbjöd honom mat, men han stötte tillbaka det kokta kött, som räcktes honom, och som otvifvelaktigt icke längre smakade honom. Men då matrosen visade honom en af de änder, som Harbert skjutit, kastade han sig öfver den med djurisk glupskhet och slukade den.

— Tror ni, att han skall öfvergifva denna vana? — frågade Pencroff, skakande på hufvudet.

— Kanske, — svarade korrespondenten. — Det är inte omöjligt, att våra omsorger slutligen skola bota honom, ty det är isoleringen, som gjort honom till hvad han är, och hädanefter skall han inte längre vara ensam!

— Utan tvifvel har den stackars mannen länge befunnit sig i detta tillstånd! — sade Harbert.

— Kanske, — svarade Gideon Spilett.

— Hur gammal kan han vara? — frågade den unga gossen.

— Det är svårt att säga, — svarade korrespon-

ten, — ty det är omöjligt att se hans drag under det tjocka skägg, som betäcker hans ansigte; men han är inte längre ung, och jag gissar, att han bör vara åtminstone femtio år.

— Har ni observerat, herr Spilett, huru djupt hans ögon ligga? — frågade den unga gossen.

— Ja, Harbert, men jag tillägger, att de äro mera menskliga, än man skulle vara frestad att tro vid anblicken af hans person.

— Nå ja, vi få se, — svarade Pencroff, — och jag är nyfiken att höra, hvad herr Smith kommer att säga om vår vilde. Vi foro för att uppsöka en människa, och vi hemföra ett vidunder. Man gör emellertid, hvad man kan!

Natten förflöt; huruvida fången sof eller ej, visste man icke, men fastän man löst hans band, rörde han sig icke. Han liknade dessa vilddjur, som de första ögonblicken af deras fångenskap öfvervåldiga, men som raseriet sedermera bemäktigar sig.

I soluppgången den följande dagen — den 15 oktober — hade den af Pencroff förespådda förändringen i väderleken inträffat. Vinden hade gått öfver på nordvest och gynnade Bonadventures hemfärd, men på samma gång friskade den till, hvarigenom seglingen borde försvåras.

Kl. 5 på morgonen lyftes ankaret. Pencroff tog in ett ref i storseglet och satte förstäfven mot ostnordost, så att man styrde rakt på Lincoln-ön.

Den första dagen under hemresan inträffade ingenting märkligt. Fången stannade lugn i främre kajutan, och då han varit sjöman, tycktes sjögången utöfva ett slags helsosam reaktion på honom. Uppdök kanske i hans själ någon erinring om hans forna yrke? I alla händelser visade han sig snarare lugn än modfäld.

Dagen derpå — den 16 Oktober — blåste det ännu starkare, i det vinden gick ännu mer öfver på nordan

och följaktligen hade en rigtning, som var mindre gynsam för Bonadventure. Pencroff måste snart segla dikt bidevind, men ehuru han icke ville säga något, började han blifva orolig, ty hafvet bröt sig våldsamt mot slupens förstäf. Om blåsten icke saktade af, skulle man behöfva längre tid att uppnå Lincoln-ön, än man användt att komma till Tabor.

På morgonen var det fyrtioåtta timmar, sedan Bonadventure lättat ankar, och ingenting utvisade, att slupen befann sig i närheten af Lincoln-ön. Det var dessutom omöjligt att förlita sig på en beräkning af den tillryggalagda vägen, ty slupens rigtning och hastighet hade varit allt för oregelbundna.

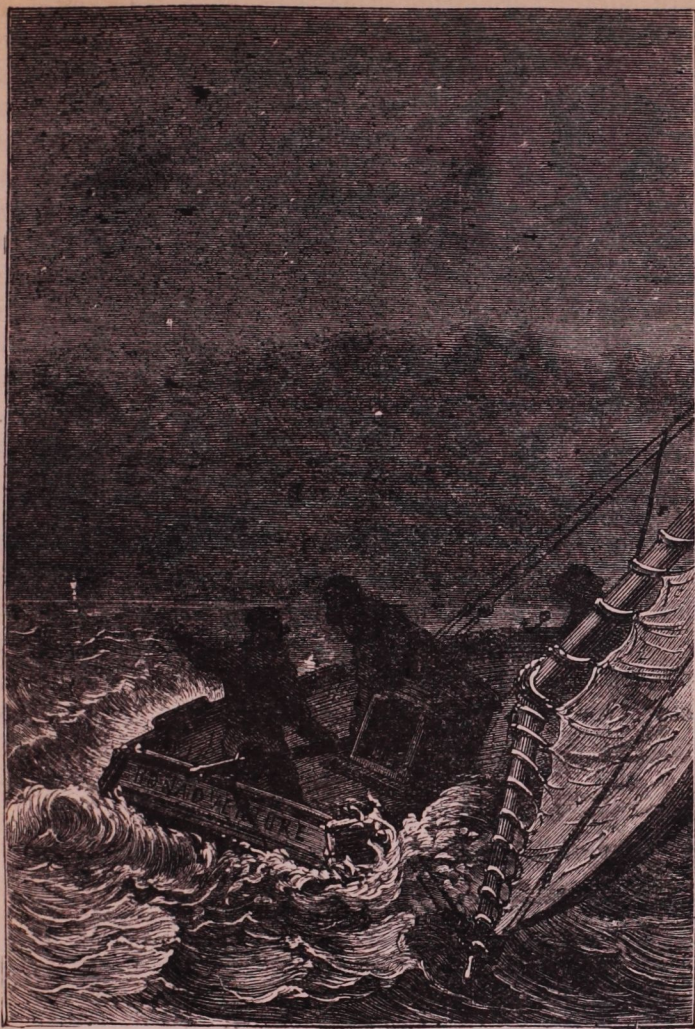
Tjugufyra timmar senare var ännu intet land i sigte. Man hade nu rak motvind, och hafvet var hemskt att skåda. Man måste oupphörligt passa på seglen, slupen öfverspolades af störtsjöarna, man måste taga in ref och göra små slag. Det inträffade till och med den 18, att Bonadventure blef helt och hållet dränkt af en våg, och om icke dess passagerare vidtagit det försigtighetsmålet att surra sig fast på däck, skulle de blifvit spolade öfver bord.

Vid detta tillfälle fingo Pencroff och hans kamrater, hvilkas hela uppmärksamhet var rigtad på att lösgöra sig, en oväntad hjälpare i fången, hvilken störtade upp genom däcksluckan, liksom om hans sjömansinstinkt åter vaknat till lif, och krossade skansklädnaden genom ett kraftigt slag med en spira, så att vattnet, som fylde däck, fortare kunde rinna af; derefter gick han, sedan slupen blifvit lättad, åter ned i kajutan utan att säga ett ord.

Tillintetgjorda af häpnad, hade Pencroff, Gideon Spilett och Harbert låtit honom hållas.

Ställningen var emellertid betänklig, och matrosen hade anledning tro, att de råkat vilse på detta ofantliga haf, utan någon möjlighet att återfinna kursen!

— En eld! en eld! — utropade han (sid. 442).

Natten mellan den 18 och 19 var mörk och kall. Framemot kl. 11 saktade blåsten af, vågorna blefvo mindre, och ej krängande så svårt sköt Bonadventure nu star-

kare fart. För öfrigt hade den hållit sjön märkvärdigt väl.

Hvarken Pencroff, Gideon Spilett eller Harbert tänkte på att taga ens en timmes hvila. De vakade med ytterlig uppmärksamhet, ty antingen kunde Lincoln-ön icke vara aflägsen och man skulle få kännning af den i dag gryningen, eller hade Bonadventure, fattad af hafsströmmar, gjort afdrift, och då blef det nästan omöjligt att åter gifva den dess rätta kosa.

Ehuru i yttersta grad orolig, misströstad Pencroff emellertid icke, ty han hade en stark själ, och sittande vid styret, sökte han envist genomskåda det tjocka mörker, som insvepte honom.

Framemot kl. 2 på morgonen reste han sig plötsligt. — En eld! en eld! — utropade han.

Ett starkt sken syntes verkligen på ett afstånd af tjugu mil i nordost. Der låg Lincoln-ön, och denna eld, som tydligt upptändts af Cyrus Smith, utvisade den kosa, man borde följa.

Pencroff, som höll kurs allt för mycket åt norr, rättade denna och rigtade förstäfven mot denna eld, hvilken lyste öfver horisonten såsom en stjärna af första storleken.

TRETTIOSJUNDE KAPITLET.

Återkomsten. — Diskussion. — Cyrus Smith och den okända. — Ballong-hamnen. — Ingenjörens hängifvenhet. — Ett rörande experiment. — Några fallande tårar.

Kl. 7 på morgonen den följande dagen — den 20 Oktober — hade Bonadventure efter sin fyra dagars färd gjort en lindrig törn mot stranden vid mynningen af Barmhertighetens flod.

Högeligen oroliga öfver den dåliga väderleken och

sina kamraters förlängda bortovaro, hade Cyrus Smith och Nab redan i daggryningen begifvit sig upp på Stora Ut-sigts-platån och omsider upptäckt den så sent hemkommande slupen.

— Gud vare lofvad! der äro de! — hade Cyrus Smith utropat.

Hvad beträffar Nab, hade han i glädjen börjat dansa och snurra rundt, klappande i händerna och ropande: "O, min husbonde!" — en pantomim mera rörande än det vackraste tal.

Ingeniörens första tanke, då han räknade de personer, som han kunde varseblifva på Bonadventures däck, hade varit, att Pencroff ej funnit den skeppsbrutna på Tabor-ön, eller att åtminstone denna olyckliga vägrat lemna sin ö och utbyta ett fängelse mot ett annat.

Pencroff, Gideon Spilett och Harbert voro verkligen ensamma på Bonadventures däck.

Det ögonblick, då slupen lade till, stodo ingenjören och Nab väntande på stranden, och innan dess passage-rare hoppat i land, sade Cyrus Smith till dem:

— Vi ha varit mycket oroliga öfver ert dröjsmål, mina vänner; skulle någon olycka ha händt er?

— Nej, — svarade Gideon Spilett, — allt har tvärtom gått förträffligt. Vi skola berätta det för er.

— Ni ha emellertid, — återtog ingenjören, misslyckats, efter som ni ej äro flera än tre, liksom vid af-färden.

— Ber om ursäkt, herr Smith, — svarade matrosen, — vi äro fyra!

— Ha ni funnit den skeppsbrutna?

— Ja.

— Och ni ha tagit honom med?

— Ja.

— Lefvande?

— Ja.

— Hvar är han? Hvem är han?

— Han är, — svarade korrespondenten, — eller rättare var en gång en människa! Se der, Cyrus, allt, hvad vi kunna säga er!

Man omtalade genast för ingenjören, hvad som tilldragit sig under färden. Man berättade för honom, under hvilka förhållanden efterforskningarna företagits, huru den enda bostaden på holmen sedan långt tillbaka stod öfvergifven, huru man slutligen lyckats bemäktiga sig en skeppsbruten, som icke längre tycktes vara en människa.

— Och det i så hög grad, — tillade Pencroff, — att jag inte vet, om vi gjort rätt i att taga honom med oss hit.

— Jo, deri har ni gjort rätt, Pencroff! — svarade ingenjören lifligt.

— Men denna olyckliga har inte längre sitt förnuft i behåll!

— Nå, det är möjligt, — svarade Cyrus Smith, — men för knappt några månader sedan var denna olyckliga människa liksom ni och jag. Och hvem vet, hvad det skulle blifva af den sist qvarlevande af oss efter en lång ensamhet på denna ö? Ve den, som är ensam, mina vänner, och man måste tro, att ensligheten går raskt till väga vid förnuftets utsläckande, alldenstund ni funnit denna arma varelse i ett sådant tillstånd!

— Men, herr Smith, — frågade Harbert, — hvad kommer er att tro, att denna olyckliga blott för några månader sedan nedsjunkit till djurets ståndpunkt?

— Jo, den omständigheten, att hvad som stod på pappersslappen, vi funno, var skrivet nyligen, — svarade ingenjören, — och att endast den skeppsbrutna kunnat skriva det.

— Såvida inte, — anmärkte Gideon Spilett, — det skrifvits af en numera afliden kamrat till denna man.

— Det är omöjligt, min kära Spilett.

— Hvarför då? — frågade korrespondenten.

— Emedan det i sådant fall skulle stått taladt om

två skeppsbrutna, — svarade Cyrus Smith, — och nu nämnes blott en enda.

Harbert berättade i få ord, hvad som tilldragit sig under resan, och lade synnerlig vikt på detta besynnerliga faktum, att förståndet, ehuru blott för en stund, tycktes återuppvakna hos fången, då han, när stormen var som starkast, för ett ögonblick åter hade blifvit sjöman.

— Bra, Harbert, — svarade ingenjören; — du har rätt i att fästa så stor vikt vid detta faktum. Den olyckliga bör icke vara obotlig, och det är förtviflan, som gjort honom till hvad han är. Men här skall han möta likar, och emedan det ännu fins en själ hos honom, skola vi rädda denna själ!

Under liflig medömkan af ingenjören och stor förvåning hos Nab framdrogs nu den skeppsbrutna från ön Tabor ur Bonadventures för-kajuta, och när han väl stod på fasta landet, ville han genast fly.

Men gående fram till honom, lade Cyrus Smith, med en åtbörd full af myndighet, sin hand på hans axel och betraktade honom med mildhet. Den olyckliga blef genast kufvad för ögonblicket och lugnade sig småningom, hans ögon sänktes, hans panna böjdes, och han gjorde icke längre något motstånd.

— Stackars öfvergifna! — mumlade ingenjören.

Cyrus Smith hade betraktat honom uppmärksam. Att döma af utseendet, fans ej längre hos den arma varelsen något menskligt, och dock uppsnappade ingenjören, såsom redan förut korrespondenten, i hans blick liksom en glimt af intelligens. Det beslöts, att den öfvergifna eller, snarare, den okända — ty så beslöto hans nya kamrater benämna honom för framtiden — skulle bo i en af kamrarna i Granite-House, hvarur han för öfrigt icke kunde fly. Han lät föra sig dit utan motstånd, och med tillhjälp af öm omvårdnad kunde man kanske hoppas,

att han en dag skulle blifva en kamrat till för nybyggarna på Lincoln-ön.

Under frukosten — hvilken Nab skyndat sig med, ty korrespondenten, Harbert och Pencroff voro nära att dö af hunger — lät Cyrus Smith omständligt berätta för sig allt, hvad som tilldragit sig på upptäcktsfärden till holmen. Han delade sina vänners åsigt, att den okända måste vara engelsman eller amerikanare, såsom man kunde gissa af namnet Britannia, och dessutom hade ingenjören, trots det ovärdade skägget och det långa, stripiga håret, trott sig igenkänna de för den anglosaxiska rasen karakteristiska dragen.

— Men, — sade Gideon Spilett, vändande sig till Harbert, — du har inte omtalat ditt möte med denna vilde, och vi veta ingenting annat, än att du skulle ha blifvit strypt, om vi inte varit nog lyckliga att hinna fram i lagom tid för att rädda dig.

— Jag känner mig verkligen, — svarade Harbert, — förlägen att berätta, hvad som då tilldrog sig. Jag var, tror jag, sysselsatt med min lilla skörd af växter, då jag plötsligt hörde liksom bullret af något, som rasade ned ur ett mycket högt träd. Jag fick knappt tid att vända mig om, ty denna olyckliga, hvilken utan tvifvel satt hopkrupen i ett träd, störtade sig öfver mig på kortare tid, än jag behöft för att berätta det, och utan herr Spilett och Pencroff...

— Mitt barn, — sade Cyrus Smith, — du har varit hotad af en allvarsam fara, men om den inte inträffat, skulle kanske denna arma varelse för alltid undgått era efterspaningar, och vi skulle inte ha en kamrat till.

— Ni hoppas alltså, Cyrus, att det skall lyckas er att åter göra en människa af honom? — frågade korrespondenten.

— Ja, — svarade ingenjören.

Sedan Cyrus Smith och hans kamrater slutat frukosten, begåfvo de sig från Granite-House åter ned på

stranden. Man företog sig att lossa Bonadventures last, och ehuru ingenjören uppmärksamt undersökte de medtagna vapnen och verktygen, upptäckte han intet, som satte honom i stånd att afgöra, hvem den okända var.

De på holmen fångade svinen ansågos såsom en särdeles värdefull vinning för Lincoln-ön, och djuren fördes nu till corralen, der de lätt kunde blifva acklimatiserade.

Lika välkomna blefvo äfven de två krut- och hagelkaggarna liksom knallhattsaskarna. Man kom till och med öfverens om att inrätta en liten krutdurk, antingen utom Granite-House eller i den öfre hålan, hvarest man icke behöfde befara någon explosion. Emellertid skulle man fortfara att använda bomullskrut, ty då detta ämne visade sig fullt ändamålsenligt, var det icke skäl att utbyta detsamma mot vanligt krut.

Då slupens last var lossad, sade Pencroff:

— Jag tror, herr Smith, att det skulle vara klokt att lägga Bonadventure för ankar på ett säkert ställe.

— Ligger den då inte bra i mynningen af Barmhertighetens flod? — frågade ingenjören.

— Nej, herr Smith, — svarade matrosen. — Den ligger der halfva tiden uppvräkt på sanden, och det kommer den inte väl. Det är en bra båt, ser ni, och den stod sig förträffligt i den stormby, som öfverföll oss så våldsamt på hemfärden.

— Skulle man inte kunna hålla den flott i sjelfva floden?

— Jo, det kan man visst, herr Smith, men denna mynning erbjuder intet skydd, och vid ostlig vind tror jag, att Bonadventure skulle komma att bli illa åtgången af störtsjöarna.

— Nå, hvar vill ni göra af den då, Pencroff?

— I Ballong-hamnen, — svarade matrosen. — Denna lilla, af klippor skyddade bugt tycks mig vara just en sådan hamn, som Bonadventure behöfver.

— Men är det inte väl långt dit?

— Bah, den ligger inte längre från Granite-House än tre mil, och vi ha ju en bra väg, som för oss rakt fram dit!

— Nå, så lägg din Bonadventure der då, — svarade ingenjören, — ehuru jag hellre skulle sett, att vi haft den på närmare håll, så att vi kunnat ha ett vaksamt öga på den. När vi få tid, skola vi göra i ordning en liten hamn åt den.

— Bravo! — utropade Pencroff. — En hamn med en fyrbåk, en molo och en kölhavningsbassin! Ah, med er hjälp, herr Smith, skall allt det der bli en småsak!

— Ja, min raska Pencroff, — svarade ingenjören, — men endast på det vilkoret, att ni hjälper mig, ty i alla våra bestyr tar ni på er anpart tre fjerdedelar!

Harbert och matrosen gingo alltså åter om bord på Bonadventure, hvarefter ankaret lyftes och seglen hissades. Framdrifven af hafsbrisen, länsade slupen raskt undan mot Klo-udden. Två timmar derefter låg den för ankar i Ballong-hamnens lugna vatten.

Hade den okända under första dagarna af sin vistelse i Granite-House bragt nybyggarna på den tanken, att hans natur förlorat något af sin vildhet? Framskymtade ur djupet af denna förmörkade själ ett klarare ljus? Återvändande omsider förnuftet hos honom? Ja, säkerligen, och det till och med så pass, att Cyrus Smith och korrespondenten frågade sig, om någonsin den olyckligas förnuft varit fullständigt utsläckt.

I första början hade den olyckliga, van vid lifvet i fria luften, vid den obegränsade frihet, han njöt på Tabor-ön, visat några utbrott af doft raseri, och man hade anledning befara, att han genom ett af Granite-Houses fönster skulle störtat sig ned på stranden. Men småningom lugnade han sig, och man kunde lemna honom frihet att gå, hvart han ville.

Man hade alltså anledning att hoppas, och detta i

hög grad. Glömmande bort sina rofdjursinstinkter, mottog den okända redan en mindre djurisk föda än den, hvarmed han lifnärde sig på holmen, och kokt kött ingaf honom ej längre den motvilja, han visat om bord på Bonadventure.

Cyrus Smith hade en gång, då den okända sof, passat på tillfället att klippa hans oordnade hår och skägg, hvilka bildade liksom ett slags man och gafvo honom ett så vildt utseende. Han hade också utbytt det trasiga skynke, den olyckliga lindat omkring höfterna, mot en lämpligare beklädnad. Tack vare dessa omsorger liknade den okända åter en menniska, och det föreföll äfven, som om uttrycket i hans ögon blifvit mildare. Säkert borde denna mans ansigte, när förståndet fordom belyste detsamma, ha varit ganska vackert.

Hvarje dag underkastade sig Cyrus Smith besväret att tillbringa några timmar i den olyckligas sällskap. Han arbetade i hans närhet och sysselsatte sig med olika göromål, i afsigt att fångsla hans uppmärksamhet dervid. Kanske behöfdes det blott en blixst för att åter tända denna själ, att ett minne genomfor denna hjerna för att dit återkalla förnuftet. Man hade ju redan sett något dylikt om bord på Bonadventure under stormen!

Ingenjören försummade icke heller att tala med hög röst, för att medelst hörseln och synens organ på en gång tränga till djupet af detta domnade förstånd. Än slöt sig den ena af hans kamrater, än den andra, stundom alla till honom. Ofta samtalade de om saker, som stodo i samband med sjöväsendet, och hvilka borde intressera isynnerhet en sjöman. Ibland egnade den okända liksom en förströdd uppmärksamhet åt hvad som sades, och snart kommo nybyggarna till den öfvertygelsen, att han delvis förstod dem. Stundom lästes i hans ansigte en djup smärta, ett bevis på, att han led inom sig, ty hans fysionomi skulle icke kunnat vara mäktig en så stor förställning; men han talade icke, ehuru det emel-

lertid vid flera tillfällen tycktes, som om några ord ville bana sig fram öfver hans läppar.

Huru än härmed förhöll sig, var den stackars varelse lugn och dyster. Men kanske var hans lugn endast skenbart? Kanske var hans dysterhet blott en följd af hans ensliga lefnadssätt? Ännu kunde man icke bejaka dessa frågor. Det var naturligt, att, då den olyckliga här såg blott vissa föremål, rörde sig inom ett begränsadt område, beständigt kom i beröring med nybyggarna, vid hvilka han slutligen måste vänja sig, samt blef bättre född och bättre klädd, måste hans fysiska natur småningom modifieras; men hade han väl inträdt i ett nytt lif, eller hade han icke snarare — för att begagna ett uttryck, som med skäl kunde tillämpas på honom — låtit tämja sig såsom ett djur af sin husbonde? Se der en vigtig fråga, som Cyrus Smith var ifrig att få besvarad. Han ville emellertid icke gå för brådstörtadt till väga med sin sjukling, ty för honom var den okända endast en sådan. Skulle han någonsin blifva konvalescent?

Huru också ingenjören observerade honom i hvarje ögonblick! Huru han, om vi så få uttrycka oss, bespejade hans själ! Huru snar han var att fånga den!

Med upprigtigt deltagande följde nybyggarna alla faserna af den af Cyrus Smith företagna kuren. De hjälpte honom äfven i detta barmhertighetsverk, och med undantag möjligen af den klentrogna Pencroff delade de alla inom kort hans förhoppningar.

Den okändas lugn var, som vi sagt, djupt, och för ingenjören, hvilken synbarligen gjorde intryck på honom, visade han ett slags tillgifvenhet. Cyrus Smith beslöt därför att sätta den olyckliga på prof genom att förflytta honom till en annan omgifning, till denna ocean, som hans ögon förr varit vana att betrakta, till brynet af Den fjerran vesterns skog, hvilken borde erinra honom om den, hvori han tillbragt så många år af sitt lif.

— Men, — sade Gideon Spilett, — kunna vi hoppas, att han inte, försatt i frihet, skall fly?

— Det är det vi få se, — svarade ingenjören.

— Godt! — sade Pencroff. — När den der kuren får fria fältet för sig och känner den friska luften, skall han sätta i väg af alla krafter.

— Det tror jag inte, — svarade Cyrus Smith.

— Låtom oss försöka, — sade Gideon Spilett.

— Ja, låtom oss försöka, — inföll ingenjören.

Denna dag var det den 30 Oktober, och följaktligen hade den skeppsbrutna från ön Tabor i nio dagar suttit fången i Granite-House. Der var varmt, och en vacker sol nedsände sina strålar på ön.

Cyrus Smith och Pencroff gingo till det rum, som upplåtits åt den okända, hvilken de funno liggande nära fönstret och betraktande himmelen.

— Kom, min vän! — sade ingenjören till honom.

Den okända reste sig genast upp. Hans blick fästes på Cyrus Smith, och han följde honom, under det matrosen, som icke gjorde sig stora förhoppningar om resultatet af försöket, gick bakefter.

Då de kommit till porten, läto Cyrus Smith och Pencroff den okända taga plats i hissen, medan Nab, Harbert och Gideon Spilett väntade nere på marken. Korgen sänkte sig, och inom några ögonblick voro alla samlade på stranden.

Nybyggarna gingo litet afsides från den okända för att i någon mån låta honom vara för sig sjelf.

Han tog några steg i riktning mot hafvet, och hans blick strålade med en ytterlig glans, men han gjorde intet försök att fly. Han betraktade de små vågor, som, brutna mot Räddningens holme, kommo att dö på sanden vid hans fötter.

— Ännu ha vi blott försökt, hvad hafvet förmår, — anmärkte Gideon Spilett, — och det är möjligt, att detta inte hos honom uppväcker lusten att fly.

— Ja, — svarade Cyrus Smith, — vi skola föra honom till skogsbrynet vid platån. Der skall experimentet verka kraftigare.

— Dessutom skall han inte kunna springa sin väg, — anmärkte Nab, — ty broarna äro uppdragna.

— Åh, — inföll Pencroff, — han är nog en karl, som inte står förlägen inför en sådan der bäck som Glycerin-ån! Det skulle gå qvickt för honom att komma öfver den, till och med i ett enda språng!

— Vi få väl se, — var det enda, Cyrus Smith svarade, hvars ögon icke lemnade sjuklingen.

Denne fördes nu till mynningen af Barmhertighetens flod, och gående uppåt venstra stranden, uppnådde sällskapet Stora Utsigts-platån.

Då man kommit till de första träden i skogen, hvars löf susade sakta för vinden, tycktes den okända girigt insupa den genomträngande doft, som uppfylde atmosfären, och en lång suck uppsteg ur hans bröst.

Nybyggarna stodo bakom den stackars mannen, beredda att fatta tag i honom, om han skulle göra en rörelse för att fly.

Den olyckliga gjorde också min af att kasta sig i ån, som skilde honom från skogen, och hans ben spändes för ett ögonblick såsom en fjeder — men nästan genast slaknade de; han sjönk ihop till hälften, och en stor tår rann ned från hans öga.

— Ah, — utbrast Cyrus Smith, — äntligen är du åter vorden menniska, ty du gråter!

TRETTIOÅTTONDE KAPITLET.

En hemlighet att uppdaga. — De första orden från den okända. — Tolf år på holmen. — Ofrivilliga bekännelser. — Försvinnandet. — Förtroende till Cyrus Smith. — En väderqvarn bygges. — Det första brödet. — En handling af sjelfuppoffring. — De hederliga händerna.

Ja, den olyckliga hade gråtit! Utan tvifvel hade något minne genomkorsat hans själ, och han hade, såsom Cyrus Smith uttryckt sig, åter blifvit menniska genom tårarna.

Nybyggarna läto honom qvarstanna en stund på plattan och aflägsnade sig litet, så att han skulle kunna känna sig fri; men han gjorde ingen min af att draga fördel af denna frihet, och snart beslöt Cyrus Smith, att man skulle föra honom tillbaka till Granite-House.

Två dagar efter denna tilldragelse syntes den okända så småningom vilja blanda sig i det allmänna lifvet. Det var tydligt, att han kände, att han förstod, hvad som sades, men icke mindre tydligt var också, att han ådagalade en besynnerlig envishet att icke vilja tala till nybyggarna, ty en afton, då Pencroff lade örat till hans kammardörr, hörde han dessa ord gå öfver hans läppar:

— Nej — här — jag — aldrig!

Matrosen inberättade dessa ord till sina kamrater.

— Derunder ligger någon smärtsam hemlighet! — sade Cyrus Smith.

Den okända hade börjat begagna sig af åkerbruksredskapen, och han arbetade i köksträdgården. När han härunder gjorde ett uppehåll, hvilket inträffade ofta, stod han liksom koncentrerad inom sig, men på ingenjörens tillsägelse respekterade man den isolering, han fortfarande tycktes vilja iakttaga. Om någon af nybyggarna närmade sig honom, ryggade han tillbaka, och hans bröst häfdes af suckar, liksom om det varit för fullt derinne.

Var det då samvetsagg, som nedtryckte honom så? Det var möjligt, och en dag kunde Gideon Spilett icke tillbakahålla denna anmärkning:

— Om han inte talar, så är det, enligt min tanke, därför, att han skulle ha allt för allvarsamma saker att säga!

Man måste vara tålig och vänta.

Några dagar senare, den 3 November, lät den okända, som arbetade på platån, hackan falla till marken och gjorde ett uppehåll, och Cyrus Smith, hvilken observerade honom på något afstånd, såg ännu en gång tårar rinna ur hans ögon. Ett slags oemotståndlig medömkan dref honom fram till den okända, hvars arm han sakta vidrörde, i det han sade:

— Min vän!

Den okändas blick sökte undvika Cyrus Smith, och då denne ville fatta hans hand, for han häftigt tillbaka.

— Min vän, — sade Cyrus Smith med fastare röst, — se på mig, jag vill det!

Den okända betraktade ingenjören och tycktes vara underkastad hans inflytande, liksom den magnetiserade lyder magnetisörens vilja. Han ville fly. Men då undergick hans ansigte en förändring. Hans ögon sköto blixtar. Ord sökte bana sig fram öfver hans läppar. Han kunde icke längre beherska sig! Slutligen lade han armarna i kors öfver bröstet och frågade med dof stämma Cyrus Smith:

— Hvilka äro ni?

— Skeppsbrutna såsom ni, — svarade ingenjören med djup rörelse. — Vi hafva fört er hit bland era likar!

— Mina likar! . . . Jag har inga sådana!

— Ni befinner er bland vänner . . .

— Vänner! . . . mina! . . . — utropade den okända, gömmande ansigtet i händerna. — Nej . . . aldrig . . . låt mig vara, låt mig vara!

Derefter sprang han bort till den del af platån, som beherskade hafvet, och stod der länge orörlig.

Cyrus Smith uppsökte sina kamrater och berättade för dem, hvad som händt.

— Ja, det fins en hemlighet i denna mans lif, — sade Gideon Spilett, — och det tycks, som om han blott på samvetsaggens väg skall återinträda i menskligheten.

— Jag vet inte, hvad slags menniska vi fört hit, — sade matrosen. — Han har hemligheter . . .

— Som vi skola respektera, — svarade Cyrus Smith lifligt. — Om han begått något brott, har han bittert försonat det och är i våra ögon skuldfri.

I två timmar qvarstannade den okända ensam på stranden, synbarligen under inflytande af minnen, som läto honom lefva om hela sitt förflutna lif — ett bedröfligt lif, helt säkert —, och utan att släppa honom ur sigte, störde nybyggarna honom icke i hans enslighet.

Efter förloppet af dessa två timmar tycktes han hafva fattat ett beslut och uppsökte Cyrus Smith. Hans ögon voro röda af de tårar han gjutit, men han grät icke längre. Hela hans ansigte vittnade om djup ödmjukhet. Han tycktes vara intagen af fruktan och blygsel öfver sin egen person, och hans blick var beständigt sänkt mot marken.

— Min herre, — sade han till Cyrus Smith, — äro ni och era följeslagare engelsmän?

— Nej, — svarade ingenjören, — vi äro amerikanare.

— Ah, — sade den okända och frammumlade der-
efter dessa ord:

— Det tycker jag mera om!

— Och ni, min vän? — frågade ingenjören.

— Engelsman, — svarade den okända hastigt.

Och liksom det kostat honom stor ansträngning att uttala dessa få ord, skyndade han ned till hafsstranden, der han i ett ytterst upprördt tillstånd sprang fram och

tillbaka mellan vattenfallet och mynningen af Barmhertighetens flod.

Då han derunder uppnådde Harbert, stannade han och frågade med qväfd stämma:

— Hvilken månad?

— December, — svarade Harbert.

— Hvilket år?

— 1866.

— Tolf år, tolf år! — utbrast han.

Derefter lemnade han utan vidare den unga gossen.

Harbert omtalade för nybyggarna dessa frågor och de svar, han gifvit.

— Denna olyckliga, — anmärkte Gideon Spilett, — har inte längre reda på hvarken månad eller år.

— Ja, — tillade Harbert, — och han hade redan vistats tolf år på holmen, då vi funno honom der.

— Tolf år! — sade Cyrus Smith. — Ah, tolf års isolering kan nog efter en kanske ytterst sorglig tillvaro utsläcka en menniskas förnuft!

— Jag är böjd för att tro, — invände nu Pencroff, — att denna man inte kommit till ön Tabor genom ett skeppsbrott, utan att han blifvit kvarlemnad der på grund af något brott, som han begått.

— Ni kan nog ha rätt, Pencroff, — svarade korrespondenten, — och om så förhåller sig, är det inte omöjligt, att de, som kvarlemnad honom på holmen, en dag skola återkomma för att uppsöka honom der.

— Och de skola ej mer finna honom, — svarade Harbert.

— Men då, — återtog Pencroff, — böra vi återvända och . . .

— Mina vänner, — sade Cyrus Smith, — låtom oss inte tala om detta ämne, förr än vi veta, hvad vi ha att rätta oss efter. Jag tror, att denna olyckliga har lidit, att han har dyrt pliktat för sina fel, hvilka de nu än äro, och att behovet af att öppna sitt hjerta qväfver

honom. Låtom oss inte envisas med honom att berätta sin historia. Helt säkert skall han sjelfmant omtala den, och när vi lärt känna den, skola vi se till, hvad vi ha att göra. Dessutom kan blott han ensam säga oss, om han bevarat mer än hoppet — vissheten om att en dag få återvända till sitt fädernesland; men jag tviflar derpå.

— Och hvarför? — frågade korrespondenten.

— Emedan, ifall han varit säker om att blifva befriad vid en viss tidpunkt, skulle han ha afvaktat timmen för sin befrielse och inte kastat denna butelj i hafvet. Nej, sannolikare är det då, att han blifvit dömd att dö på denna holme och aldrig mera återse sina likar!

— Men, — invände matrosen, — en sak är det, som jag inte kan få klar för mig.

— Hvilken då?

— Om denna man i tolf år varit öfvergifven på ön Tabor, kan man antaga, att han redan under flera år befunnit sig i det tillstånd af vildhet, hvari vi påträffade honom?

— Det är sannolikt, — svarade Cyrus Smith.

— Han skulle följaktligen skrifvit den funna papperslappen för flera år sedan?

— Helt säkert . . . och dock tycktes den ha blifvit skrifven nyligen.

— Huru dessutom kunna antaga, att buteljen, som innehöll papperet, behöft flera år för att komma från ön Tabor till Lincoln-ön?

— Absolut omöjligt är det inte, — svarade korrespondenten. — Skulle den inte kunnat sedan långt tillbaka ha drifvit omkring i farvattnet vid vår ö?

— Nej, — svarade Pencroff, — ty den flöt ännu; man kan ej ens förmoda, att den, efter att hafva legat kortare eller längre tid på stranden, åter kommit ut i hafvet, ty på södra kusten finnas blott klippor, och den skulle genast ha krossats mot dem!

— Ja, ni har rätt, — sade Cyrus Smith, som förblef tankfull.

— Och dessutom, — tillade matrosen, — om papperet redan var flera år gammalt, om det redan sedan långt tillbaka varit inneslutet i denna butelj, skulle det gjort haveri i följd af fuktighet. Men så hade icke skett, det var fullkomligt oskadadt.

Matrosens anmärkning egde sin fulla riktighet; man stod här gent emot ett obegripligt faktum, ty papperslappen tycktes hafva blifvit skrifven, kort innan nybyggarna funno den i buteljen. Dessutom angaf den noggrant ön Tabors longitud och latitud, hvilket hos dess upphofsman förutsatte temligen omfattande kunskaper i hydrografien, och sådana skulle en simpel sjöman icke kunnat ega.

— Än en gång, häri ligger något oförklarligt, — sade ingenjören, — men låtom oss inte söka tvinga vår kamrat att tala. När han sjelf vill göra det, skola vi beredvilligt lyssna till hvad han har att säga.

Under de följande dagarna sade den okända icke ett ord och lemnade icke en enda gång den inhägnade delen af platån. Han gräfdde i jorden utan att förlora ett ögonblick, utan att unna sig en enda stunds hvila, men alltid afsides. Vid måltidstimmarna hissade han sig icke upp till Granite-House, ehuru man bedt honom derom flera gånger, och han nöjde sig med att äta litet råa grönsaker. Vid nattens inbrott uppsökte han icke den honom anvisade kammaren, utan stannade utomhus i någon trädunge eller kröp, när det var fult väder, in i någon håla i klipporna. Han lefde således ännu som på den tiden, då han icke hade annat skydd än skogarna på ön Tabor, och alldenstund hvarje bemödande att förmå honom att förändra sitt lefnadssätt var fåfängt, väntade nybyggarna tåligt. Men slutligen kom det ögonblick, då, oemotståndligt och liksom framtvingna af samvetet, förfärliga bekännelser skulle undfalla honom.

Inemot kl. 8 på aftonen den 10 November visade sig den okända oförmodadt, just då det började skymma, för nybyggarna, hvilka voro samlade i bersån. Hans ögon lyste med en underlig glans, och hela hans varelse hade återtagit samma vilda utseende som under de onda dagarna.

Cyrus Smith och hans kamrater blefvo liksom slagna af åskan, då de sågo, huru under inflytelse af en förfärlig sinnesrörelse hans tänder skallrade liksom på en febersjuk. Hvad hade kommit åt honom? Var åsynen af hans likar honom outhärdlig? Hade han fått nog af detta lif bland dessa hederliga menniskor? Längtade han tillbaka till sin förra djuriskhet? Man kunde tro det, då man hörde honom utbrista i följande osammanhängande fraser:

— Hvarför är jag här? . . . Med hvad rätt ha ni ryckt mig från min holme? . . . Fins det något band mellan er och mig? . . . Veta ni, hvem jag är . . . hvad jag gjort . . . hvarför jag var borta . . . ensam? . . . Och hvem säger er, att man inte öfvergifvit mig der . . . att jag inte var dömd att dö der? . . . Känna ni mitt förflutna . . . veta ni, om jag inte stulit, mördat . . . om jag . . . om jag inte är en usling . . . en förbannad varelse . . . värd att lefva som ett vildt djur . . . långt bort från alla . . . sägen . . . veten I det?

Nybyggarna lyssnade utan att afbryta den olyckliga, hvilka dessa bekännelser undfölla så att säga mot hans vilja. Cyrus Smith ville lugna den okända genom att närma sig honom, men den olyckliga ryggade häftigt tillbaka.

— Nej, nej! — utropade han. — Blott ett ord . . . är jag fri?

— Ni är fri, — svarade ingenjören.

— Framåt då! — utbrast han och tog till flykten, som om han varit vansinnig.

Nab, Pencroff och Harbert skyndade genast till skogsbrynet — men de återkommo ensamma.

— Vi måste låta honom hållas! — sade Cyrus Smith.

— Han skall aldrig återvända! — utropade Pencroff.

Så förgingo flera dagar, men Cyrus Smith — var det ett slags aning? — fasthöll orubbligt sin tro, att den olyckliga skulle återkomma förr eller senare.

— Det är det sista upproret, — sade han, — af denna råa natur, som angripits af samvetsqvalen, och som skulle förskräckas af en ny isolering.

Emellertid fortsattes alla de olikartade arbetena såväl på Stora Utsigts-platån som i corralen. Det behöfver icke sägas, att de af Harbert på ön Tabor insamlade fröna blefvo omsorgsfullt nedmyllade. Platån bildade nu en stor, väl anlagd, väl underhållen köksträdgård, som gaf full sysselsättning åt nybyggarnas armar. Der var det alltid något att göra. I samma mån köksväxterna förökades, måste man utvidga de anspråkslösa landen, hvilka artade sig till att blifva verkliga fält och träda i stället för grässlätterna. Men bete fans i öfverflöd på de andra delarna af ön, och kulanerna behöfde icke frukta för att blifva satta på förknappad diet. Det var dessutom bättre att omskapa Stora Utsigts-platån till en genom den djupa vattengördeln omkring densamma förvarad köksträdgård och utflytta betesmarkerna, hvilka icke behöfde skyddas mot plundringar af de fyrhändta och fyrbenta djuren.

Den 15 November företogs den tredje skörden. Det var minsann en åker, som tillväxt i yttnehåll, sedan för aderton månader tillbaka det första hvetekornet utsåddes. Den andra skörden af 600,000 korn afkastade denna gång 50,000 liter eller 500 millioner korn! Kolonien var rik på säd, ty det var nog att utså tio skäppor, för att skörden skulle blifva betryggad hvarje år och alla, såväl menniskor som djur, kunna lefva deraf.

Sedan skörden var slutad, beslöt man att egna senare delen af November månad åt de för bröds erhållande behöfliga arbetena.

Nu hade man verkligen säden, men icke mjölet, hvarför det blef nödvändigt att bygga en qvarn. Cyrus Smith skulle för detta ändamål kunnat draga fördel af det andra vattenfallet vid Barmhertighetens flod, ty det första var redan upptaget för att drifva stamparna i valkqvarnen; men efter en stunds öfverläggning beslöts, att man skulle uppföra en väderqvarn öfverst på Stora Ut-sigts-platån. Byggandet af en väderqvarn var icke förbundet med större svårighet än valkqvarnens åstadkommande, och man var säker om, att vind icke skulle fattas på den för öppna hafvets vindar utsatta platån.

— Hvertill kommer, — sade Pencroff, — att denna väderqvarn skall se treffligare ut och göra god effekt i landskapet!

Man skred därför till verket med att utvälja timmerträd till qvarnens stomme och särskilda delar. Några stora sandstenar, som funnos norr om Grant-sjön, kunde lätt omformas till qvarnstenar, och hvad beträffar vingarna, skulle det aldrig trytande ballongomhöljet lemna det dertill behöfliga tyget.

Cyrus Smith uppgjorde planritningen, och platsen utvaldes ett litet stycke höger om ladugården, i närheten af Grant-sjöns strand. Hela stommen borde hvila på en tapp, uppburen af grofva bjelkar, så att den jemte hela den inuti befintliga mekanismen kunde vridas omkring, åt hvilket väderstreck vinden än blåste.

Det gick raskt undan med detta arbete. Nab och Pencroff hade blifvit särdeles skickliga timmermän och behöfde blott följa de af ingeniören lemnade modellerna. Också reste sig snart ett slags cylindrisk skyllerkur med spetsigt tak på den bestämda platsen. De fyra qvarningarna fästes stadigt med starka jernkrampor vid träaxeln, så att de bildade en viss vinkel mot denna.

Hvad beträffar de olika delarna af den inre mekanismen — qvarnkaret, afsedt att inrymma de två stenarna, den öfre eller löparen och den undre; qvarnskrufven, ett slags stor, i öfre ändan vid och i den nedre smal, fyrkantig tratt, hvarigenom säden skulle nedfalla på stenarna; den oscillerande qvarnskon, med dess beständiga tick-tack, bestämd att reglera sädens nedfallande, och slutligen sikten, som skiljer sådorna från mjölet —, åstadkoms detta utan svårighet. Verktygen voro goda och arbetet blef lätt, ty öfver hufvud taget äro en qvarns beståndsdelar mycket enkla. Det var blott en tidsfråga.

Man hade allesammans arbetat på qvarnens bygande, och den 1 December var den färdig.

Liksom alltid var Pencroff förtjust öfver sitt verk, och han hyste intet tvifvel om, att apparaten var fullkomlig.

— Nu bara god vind, — sade han, — och det skall gå som en dans att mala vår skörd!

— God vind, det må vara, — svarade ingenjören, — men inte för stark, Pencroff!

— Bah, vår qvarn skall då arbeta blott så mycket raskare!

— Det är inte nödvändigt, att den går så fort, — svarade Cyrus Smith. — Man vet af erfarenhet, att den största arbetskvantiteten frambringas af en qvarn, när antalet af vinghvarfven på en minut är sex gånger så stort som antalet meter, vinden tillryggalägger på en sekund. En medelmåttig bris, som gör 7 meter i sekunden, skall under en minut drifva omkring vingarna sexton hvarf, och mer behöfs inte.

— Alldeles, — utropade Harbert; — det blåser nu en god nordost, som kommer oss bra till pass.

Man hade intet skäl att uppskjuta qvarnens invigning, ty nybyggarna voro ifriga att få smaka den första brödbiten på Lincoln-ön. På morgonen samma dag maldes därför mellan 30 och 40 liter säd, och vid frukosten

den följande dagen figurerade på Granite-Houses bord en präktig bulle, kanske något för kompakt, ehuru man tillsatt öljäst. Hvar och en grep sig raskt an dermed, och med hvilken förtjusning, behöfver icke sägas!

Emellertid hade den okända ännu icke kommit tillbaka. Flera gånger hade Gideon Spilett och Harbert genomströfvat skogen i närheten af Granite-House, utan att finna något spår af honom. De kände sig allvarsam samt oroliga öfver detta långvariga uteblifvande. Visserligen kunde den forna vilden från ön Tabor icke råka i förlägenhet för att uppehålla lifvet i Den fjerran vesterns villebrådsrika skog, men var det icke att befara, att han skulle återtaga sina gamla vanor, och att detta oberoende åter skulle uppväcka hans vilda instinkter? I följd säkerligen af ett slags aning försäkrade emellertid ingeniören beständigt, att flykten skulle återvända.

— Ja, han skall återkomma! — upprepade han med en tillförsigt, som hans kamrater icke kunde dela. — När den olyckliga befann sig på ön Tabor, visste han sig vara ensam! Här vet han, att hans likar vänta honom! Emedan han till hälften omtalat sitt förflutna lif, skall han ångerfull återvända för att berätta det fullständigt, och denna dag skall han vara vår!

Cyrus Smith skulle också få rätt.

Den 3 December hade Harbert lemnat Stora Utsigtsplatån och gått att fiska på Grant-sjöns södra strand. Han var obehäpnad, och hittills hade man icke behöft vidtaga några försigtighetsmått mot de farliga vilda djuren, ty dessa visade sig icke på denna del af ön.

Under tiden arbetade Pencroff och Nab på ladugården, medan Cyrus Smith och korrespondenten i Spiseln voro sysselsatta med att tillverka soda, ty tvålförrådet hade tagit slut.

Plötsligt hördes rop:

— Hjelp! Hitåt!

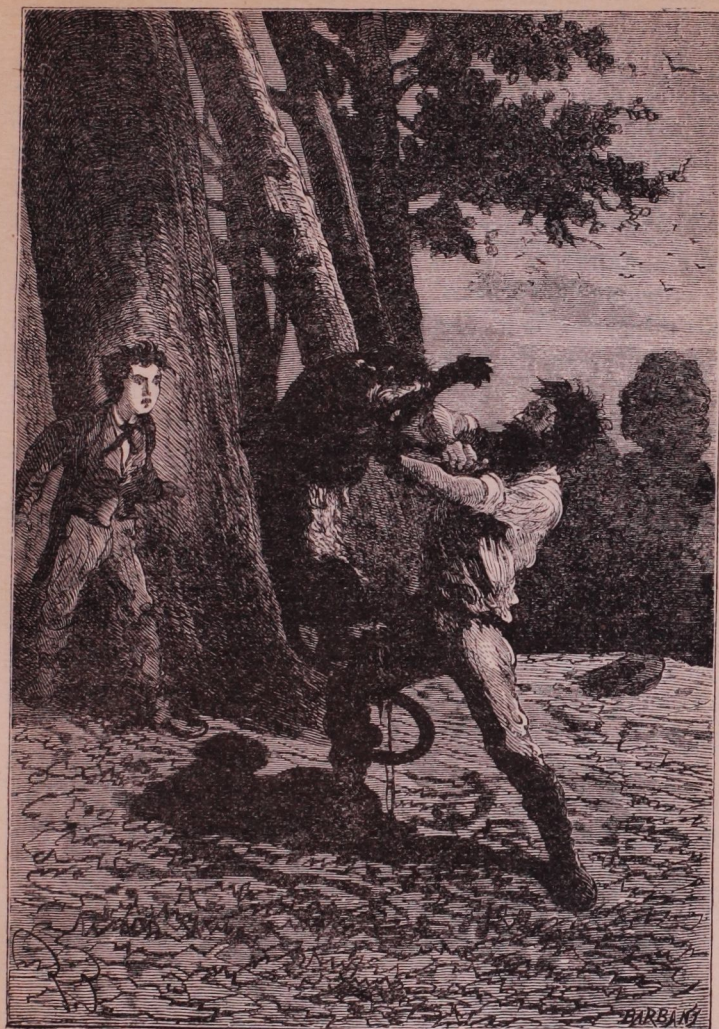

Pencroff var förtjust öfver sitt verk (sid. 462).

Cyrus Smith och korrespondenten voro för långt af lägsna att kunna höra dessa rop, men Pencroff och Nab lemnade genast ladugården och skyndade till Grant-sjön.

Han hade fattat jaguaren i strupen (sid. 466).

Men före dem hoppade den okända, hvars närvaro
på detta ställe ingen kunnat ana, öfver Glycerin-ån,

Jules Verne. Den hemlighetsfulla ön.

hvilken skilde platån från skogen, och störtade vidare fram på den motsatta stranden.

Der stod Harbert midt emot en förfärlig jaguar, liknande den, som dödates vid Reptil-udden. Oförmödat öfverraskad, höll han sig intill ett träd, medan det vilda djuret, krypande ihop, beredde sig att störta öfver honom. Men utan andra vapen än en knif rusade den okända mot jaguaren, hvilken nu vände sig mot denna nya motståndare.

Striden blef kort. Den okända besatt en utomordentlig styrka och vighet. Han hade fattat jaguaren i strupen med en hand, kraftig som ett skrufstäd, utan att bry sig om, att vilddjurets klor inträngde i hans kött, och med den andra stötte han knifven i dess hjerta.

Jaguaren föll till marken. Den okända sparkade till honom med foten och ville fly, just i det ögonblick, då nybyggarna ankommo till krigsskådeplatsen. Harbert hängde sig nu fast vid honom och utbrast:

— Nej, nej! Ni får inte gå!

Cyrus Smith gick fram mot den okända, hvars ögonbryn rynkades, när han såg honom nalkas. Blodet flöt från hans axel under hans sönderslitna väst, men han egnade ingen uppmärksamhet deråt.

— Min vän, — sade Cyurs Smith till honom, — vi komma för att afbürda oss en tacksamhetsskuld till er. För att rädda vårt barn har ni äfventyrat ert eget lif!

— Mitt lif! — mumlade den okända. — Hvad är det värdt? Mindre än intet!

— Ni är sårad?

— Betyder föga.

— Vill ni gifva mig er hand?

Men då Harbert försökte fatta den hand, som nyss räddat honom, lade den okända armarne i kors, hans bröst häfdes, hans blick beslöjades, och han tycktes vilja fly. Derefter gjorde han en kraftig ansträngning och sade i tvär ton:

— Hvilka ären I, och hvad gören I anspråk på att vara för mig?

Det var nybyggarnas historia, han sålunda begärde få veta, och nu för första gången. Kanske skulle han, när denna historia blifvit berättad, förtälja sin egen.

I få ord omtalade Cyrus Smith allt, hvad som tilldragit sig, sedan de lemnat Richmond, huru de räddat sig, och hvilka resurser de nu hade till sitt förfogande.

Den okända åhörde honom med ytterlig uppmärksamhet.

Derefter berättade ingenjören, hvilka de alla — Gideon Spilett, Harbert, Pencroff, Nab och han sjelf — voro, och han tillade, att den största glädje, de erfarit efter sin ankomst till Lincoln-ön, var, när de vid sin återkomst från holmen kunde räkna en kamrat till.

Vid dessa ord rodnade den okända, hans hufvud sjönk ned mot bröstet, och en känsla af förvirring afspeglade sig i hela hans yttre.

— Och nu, när ni känner oss, — tillade Cyrus Smith, — vill ni nu ge oss er hand?

— Nej, — svarade den okända med dof röst, — nej! Ni äro hederligt folk, ni! Och jag! . . .

TRETTIONIONDE KAPITLET.

Alltjemt för sig sjelf. — En begäran af den okända. — Hans bostad i corralen. — För tolf år sedan. — Britannias högbåtsman. — Ensam på ön Tabor. — Cyrus Smiths hand. — Den hemlighetsfulla skrifvelsen.

Dessa sista ord bestyrkte, att nybyggarna gissat rätt. Denna olyckliga mans förflutna lif var fläckadt af något brott, som kanske var försonadt i människors ögon, men hvarför hans samvete ännu icke skänkt honom tillgift. I alla fall qvaldes den brottsliga af sam-

vetsagg, han ångrade sig, och den hand, hvarom hans nya vänner bedt honom, skulle de hafva tryckt hjertligt, men han kände sig icke värdig att räcka den åt hederliga menniskor. Efter händelsen med jaguaren återvände han emellertid icke till skogen, och från den dagen öfverskred han icke gränserna för Granite-House.

Hvilken var detta lufs hemlighet? Skulle den okända tala en dag? Det finge framtiden utvisa. Emellertid öfverenskoms det, att man aldrig skulle bedja den olyckliga yppa sin hemlighet, och att man i umgänget med honom skulle låtsas, som om man ingenting misstänkte.

Under några dagar fortfor alltså sammanlefnaden att vara sådan den varit. Cyrus Smith och Gideon Spillett arbetade tillsammans än såsom kemister, än såsom naturforskare. Korrespondenten lemnade aldrig ingenjören, annat än då han och Harbert tillsammans gingo ut på jagt, ty det skulle icke varit klokt att låta den unga gossen ensam ströfva omkring i skogen, och man måste vara på sin vakt. Hvad beträffar Nab och Pencroff, saknade de icke sysselsättning, den ena dagen vid stallen eller i ladugården, den andra i corralen, oberäknadt göromålen i Granite-House.

Den okända arbetade för sig sjelf; han hade återtagit sitt vanliga lefnadssätt, infann sig icke vid måltiderna, sof under träden på platån och uppsökte aldrig sina kamrater. Det tycktes verkligen, som om hans räddares sällskap var honom olidligt!

— Men hvarför har han då, — anmärkte Pencroff — påkallat hjelp af sina likar? Hvarför har han kastat den der buteljen i hafvet?

— Han kommer att säga oss det, — svarade oföränderligen Cyrus Smith.

— När?

— Kanske förr än ni tror, Pencroff.

Bekännelsens dag var också nära.

Den 10 December — en vecka efter den okändas återkomst till Granite-House — såg Cyrus Smith honom nalkas, och med lugn röst och ödmjuk ton sade den olyckliga nu:

— Herr Smith, jag har en bön till er.

— Tala, — svarade ingenjören; — men låt mig först göra er en fråga.

Vid dessa ord rodnade den okända och tycktes vilja aflägsna sig. Cyrus Smith insåg, hvad som försiggick inom brottslingen, hvilken otvifvelaktigt fruktade, att ingenjören skulle fråga honom om hans förflutna lif.

Cyrus Smith fattade hans hand.

— Kamrat, — sade han, — vi äro för er icke blott olycksbröder, utan också vänner. Det var detta jag ville säga er, och nu är jag färdig att höra er.

Den okända förde handen öfver ögonen, han hade öfverfallits af ett slags darrning, och under några ögonblick stod han orörlig, utan att kunna få fram ett ord.

— Jag kommer, — sade han slutligen, — för att be er bevilja mig en gunst.

— Hvilken?

— Fyra eller fem mil härifrån, vid foten af berget, har ni en corral för edra husdjur. Dessa djur behöfva någon, som sköter dem. Vill ni tillåta mig att lefva der borta med dem?

Under några ögonblick betraktade Cyrus Smith den olyckliga med en känsla af djupt medlidande. Derefter sade han:

— Min vän, i corralen finnes blott ett stall, knappt passande för djuren . . .

— Det skall bli godt nog åt mig.

— Min vän, — återtog Cyrus Smith, — vi skola aldrig motsäga er i något. Ni vill bo i corralen. Måske! Ni skall ändock alltid vara välkommen i Granite-House. Men efter ni vill vara i corralen, skola vi vid-

taga de anordningar, som äro nödvändiga, för att ni skall blifva inlogerad der på ett passande sätt.

— Betyder ingenting, jag skall alltid finna mig väl der.

— Min vän, — svarade Cyrus Smith, hvilken med flit fasthöll vid detta förtroliga tilltalsord, — ni skall låta oss besluta, hvad vi böra göra i detta hänseende!

— Tack, — genmälde den okända och gick sin väg.

Ingeniören meddelade genast sina kamrater det förslag, som gjorts honom, och man öfverenskom nu, att i corralen skulle byggas ett trähus, hvilket borde göras så komfortabelt som möjligt.

Samma dag begåfvo sig nybyggarna med de erforderliga verktygen till corralen, och veckan hade icke gått till ända, förr än huset stod färdigt att mottaga sin invånare. Det hade blifvit uppfördt på ett afstånd af 6 meter från stallen, och derifrån skulle det blifva lätt att hålla ett vaksamt öga på muflon-hjorden, hvilken nu räknade öfver åttio djur. Några möbler — säng, bänk, bord, skåp, kista — gjordes, och vapen, ammunition, verktyg fördes till corralen.

Den okända hade för öfrigt icke gått att bese sin nya bostad, och han hade låtit nybyggarna ensamma arbeta derpå, medan han sysselsatte sig på platån, helt säkert därför att han ville lägga sista hand vid sitt arbete der. Tack vare honom voro alla landen uppbrukade och färdiga att besås, när rätta ögonblicket kom.

Den 20 December hade nybyggarna afslutat arbetena i corralen. Ingeniören underrättade den okända om, att hans bostad var färdig att mottaga honom, och denne svarade, att han skulle gå och lägga sig der redan samma qväll.

Denna afton voro nybyggarna samlade i Granite-Houses stora sal. Klockan var 8 — den timme, då deras kamrat skulle lemna dem. Alldenstund de icke ville

genom sin närvaro framkalla ett afskedstagande, som kanske skulle hafva plågat den olyckliga, hade de ensamma hissat sig upp till Granite-House.

Men sedan de språkat en stund i stora salen, hördes ett slag på porten. Nästan genast inträdde den okända och sade utan någon inledning:

— Mina herrar, det är så godt, att ni lära känna min historia, innan jag lemnar er. Här ha ni den!

Dessa enkla ord kunde ej annat än göra ett högst lifligt intryck på Cyrus Smith och hans kamrater.

Ingeniören hade rest sig upp.

— Vi bedja er om ingenting, min vän, — svarade han. — Det är er rättighet att tiga . . .

— Det är min pligt att tala.

— Sätt er då!

— Jag förblir stående.

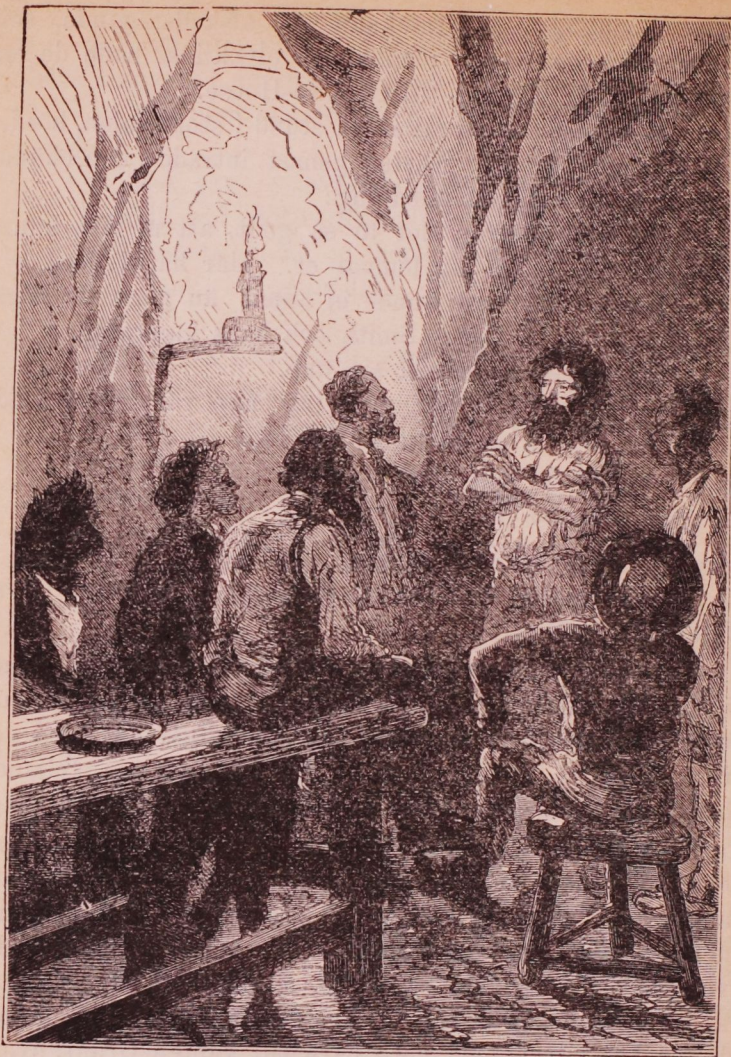
— Vi äro färdiga att höra er, — svarade Cyrus Smith.

Den okända stannade i ett hörn af salen, der han var något skyddad af skymningen. Med blottadt hufvud och armarna korsade öfver bröstet afgaf han med dof röst, likt en person, som tvingar sig att tala, följande berättelse, som hans åhörare icke afbröto en enda gång:

— Den 20 December 1854 kastade ånglustjakten *Duncan*, tillhörande den skotska godsegaren lord Glenarvan, ankar vid Bernouilli-uddan på Australiens vestkust, under trettiosjunde parallelen. Om bord på denna jakt voro lord Glenarvan, hans fru, en major i engelska armén, en fransk geograf, en ung flicka och en ung gosse. Dessa två sistnämnda voro barn till kapten Grant, hvars fartyg, *Britannia*, året förut gått förloradt med man och allt. Duncan kommenderades af kapten John Mangles och hade en besättning af femton man.

Se der orsaken, hvarför denna jakt vid den tiden befann sig utanför Australiens kust.

Med blottadt hufvud och armarna korsade öfver bröstet (sid. 471).

Sex månader förut hade en butelj, inneslutande en skrifvelse på engelska, tyska och franska, blifvit funnen i Irländska sjön och upptagen af Duncan. Denna skrifvelse

innehöll hufvudsakligen, att tre menniskor lyckats rädda sig vid Britannias skeppsbrott, att dessa öfverlevande voro kapten Grant och två af hans manskap, och att de funnit en tillflyktsort på ett land, hvars latitud skrifvelsen angaf, men hvars longitud, utplånad af hafsvattnet, ej längre kunde läsas.

Denna latitud var $37^{\circ} 11'$ s. Ehuru alltså longituden var okänd, skulle man ovilkorligen, i fall man följde denna trettiosjunde parallel genom alla kontinenter och haf, uppnå det land, som beboddes af kapten Grant och hans olyckskamrater.

Då engelska amiralitetet tvekade att företaga denna upptäcktsfärd, beslöt lord Glenarvan att försöka allt för att återfinna kaptenen. Mary och Robert Grant blefvo satta i beröring med honom. Jakten Duncan utrustades för en långresa, hvari lordens familj och kaptenens barn ville deltaga, och lemnande Glasgow, styrde den ut i Atlantiska oceanen, passerade Magelhans sund och gick genom Stilla hafvet ända till Patagonien, der man, enligt en första tolkning af skrifvelsen, kunde förmoda, att kapten Grant var fången hos infödingarna.

Duncan landsatte sina passagerare på Patagoniens vestkust och återvände för att åter taga dem om bord på ostkusten vid Corrientes-udden.

Lord Glenarvan genomströfvade Patagonien, följande trettiosjunde parallelen, och då han ej fann något spår af kaptenen, gick han åter om bord den 13 November, för att fullfölja sina efterforskningar öfver oceanen.

Efter att utan framgång hafva besökt öarna Tristan da Cunha och Amsterdam, ankom Duncan, såsom jag sagt, den 20 December 1854 till Bernouilli-udden på australiska kusten.

Det var lord Glenarvans afsigt att genomvandra Australien, såsom han genomvandrat Amerika, och han landsteg. Några mil från hafsstranden låg en landtgård, tillhörig en irländare, hvilken gästvänligt mottog de

resande. Lord Glenarvan underrättade denna irländare om de orsaker, som fört honom till dessa farvatten, och han frågade honom, om han visste, huruvida en engelsk tremastare, Britannia, för åtminstone två år sedan förlist på Australiens vestkust.

Irländaren hade aldrig hört talas om detta skeppsbrott, men till de kringståendes stora öfverraskning inföll en af irländarens tjenare:

— Mylord, lofva och tacka Gud! Om kapten Grant ännu lefver, fins han på åustralisk jord.

— Hvem är ni? — frågade lord Glenarvan.

— En skotte, såsom ni, mylord, — svarade denna man, — och jag är en af kapten Grants följeslagare, en af de skeppsbrutna från Britannia.

Denna man hette Ayrton. Det var verkligen högbåtsmannen på Britannia, såsom hans papper utvisade. Men skild från kapten Grant i det ögonblick, då skeppet krossades mot klipprefven, hade han hittills trott, att hans kapten omkommit med hela besättningen, och att han, Ayrton, var den enda öfverlevande från Britannia.

— Det är dock inte, — tillade han, — på Australiens vestkust, utan på dess östkust, som Britannia förlist, och om kapten Grant ännu fins i lifvet, såsom hans skrifvelse tillkännager, är han fånge hos de australiska infödingarna, hvarför man måste söka honom på motsatta kusten.

Denna man berättade detta med säker röst och lugn blick. Man kunde icke betvifla hans ord. Irländaren, som haft mannen i sin tjenst sedan mer än ett år, svarade för honom. Lord Glenarvan trodde på denna mans redbarhet, och tack vare hans råd, beslöt han att genomvandra Australien, följande trettiosjunde parallelen. Lord Glenarvan, hans fru, de två barnen, majoren, fransmannen, kapten Mangles och några matrosor borde bilda den lilla truppen, åt hvilken Ayrton skulle blifva vägvisare, medan Duncan, under befäl af Tom Austin, sekonden,

skulle afgå till Melbourne och der afväkta lord Glenarvans instruktioner.

Man bröt upp den 23 December 1854.

Det är tid att säga, att denna Ayrton var en förrädare. Han var verkligen högbåtsman på Britannia, men i följd af ordvexling med sin kapten hade han försökt locka dennes besättning till myteri samt bemäktiga sig fartyget, och kapten Grant hade den 8 April 1852 landsatt honom på Australiens vestkust och afseglat, qvarlemnade honom der — hvilket var blott rättvist.

Denna usling visste alltså ingenting om Britannias skeppsbrott. Han fick veta det genom Glenarvans berättelse. Sedan han qvarlemnats på kusten, hade han, under namn af Ben Joyce, blifvit anförare för förrymda brottslingar, och att han oblygt vidhöll, att skeppsbrottet egt rum på östra kusten, samt dref lord Glenarvan att taga denna kosa, hade sin orsak deri, att han hoppades kunna skilja honom från hans jakt, bemäktiga sig densamma och deraf göra en Stillahafs-pirat.

Här afbröt sig den okända för ett ögonblick. Hans röst darrade, men han fortsatte sålunda:

— Expeditionen begaf sig å väg inåt Australien. Den gick naturligtvis sin undergång till mötes, emedan Ayrton eller Ben Joyce, hur man vill kalla honom, ledde densamma, så att hans band af brottslingar, hvilka blifvit af honom förberedda, befann sig än framför, än efter den.

Duncan hade emellertid blifvit skickad till Melbourne för att reparera der. Det gälde alltså för Ayrton att förmå lord Glenarvan gifva jakten order att lemna Melbourne och begifva sig till östra kusten af Australien, hvarest det skulle blifva lätt att bemäktiga sig densamma. Efter att hafva fört expeditionen temligen nära denna kust, in i ofantliga skogar, der alla resurser saknades, erhöll Ayrton ett bref, som han åtagit sig att tillställa sekonden på Duncan, och hvari denne fick befall-

ning att omedelbart med jakten afsegla till östra kusten, till Twofold-bugten, d. v. s. några dagsresor från det ställe, der expeditionen stannat. Der var det, Ayrton stämt möte med sina medbrottslingar.

I det ögonblick, då detta bref skulle anförtras åt förrädaren, blef han demaskerad och hade ingen annan utväg än att fly. Men brefvet, hvarigenom Duncan skulle komma i hans våld, måste han hafva till hvad pris som helst. Ayrton lyckades bemäktiga sig detsamma, och två dagar derefter befann han sig i Melbourne.

Hittills hade brottslingen lyckats i sina afskyvärda planer. Han var nära att kunna föra Duncan till Twofold-bugten, der det skulle blifva lätt för brottslingarna att bemäktiga sig densamma och, sedan dess besättning blifvit dödad, Ben Joyce blifva herre i detta haf... men Gud förhindrade hans skändliga planer att gå i fullbordan.

Framkommen till Melbourne, öfverlemnade Ayrton brefvet åt sekonden, Tom Austin, hvilken, sedan han läst det, genast gjorde jakten segelklar; men må man döma om Ayrtons svikna förhoppning och raseri, då han den andra dagen efter afseglingen märkte, att sekonden förde fartyget icke till Australiens östkust, till Twofold-bugten, utan till Nya Zeelands östkust! Han ville göra invändningar, men Austin visade honom brefvet! Genom ett liksom på Försynens föranstaltande af den franska geografen, som skrifvit detta bref, gjordt misstag hade östkusten af Nya Zeeland blifvit angifven såsom bestämelseort.

Alla Ayrtons planer strandade! Han ville genomdrifva sin plan med våld. Man stängde in honom. Han blef alltså förd till kusten af Nya Zeeland, sväfvande i okunnighet om, hur det gick med hans kamrater, liksom hvad öde lord Glenarvan fick.

Duncan kryssade utanför denna kust ända till den 3 Mars. Denna dag hörde Ayrton kanonskott. Det var

Duncans kanoner, som gåfvo eld, och snart steg lord Glenarvan med de sina om bord. Se här, hvad som tilldragit sig.

Efter tusen vedermödor, tusen faror hade lord Glenarvan kunnat fullborda sin resa och framtränga till Twofold-bugten på Australiens östkust. Ingen Duncan! Han telegraferade till Melbourne. Man svarade honom: "Duncan afseglad den 18 dennes till obekant bestämmelseort".

Lord Glenarvan kunde icke längre hysa mer än en tanke — den, att jakten fallit i Ben Joyces händer och blifvit ett sjöröfwarefartyg!

Emellertid ville lord Glenarvan icke gifva saken förlorad. Han var en oförskräckt och frikostig man. Han gick om bord på ett handelsfartyg, lät föra sig till Nya Zeelands vestkust, genomvandrade det under trettiosjunde parallelen utan att påträffa något spår af kapten Grant, men på den motsatta kusten återfann han, till sin stora öfverraskning och genom himlens vilja, Duncan under sekondens befäl, hvilken väntat på sin chef i fem veckor!

Man räknade den 3 Mars 1855. Lord Glenarvan befann sig alltså om bord på Duncan, men Ayrton var också der. Han ställes inför lorden, som försökte få den eländiga att säga allt, hvad han visste om kapten Grant. Ayrton vägrade att tala. Lord Glenarvan sade nu, att man i första hamn skulle öfverlemna honom åt de engelska myndigheterna. Ayrton förblef stum.

Duncan återtog färden utefter trettiosjunde parallelen. Emellertid sökte lady Glenarvan att öfvervinna brottslingens motstånd. Slutligen segrade hennes inflytande, och Ayrton föreslog nu lord Glenarvan, att denne i utbyte mot hvad han komme att säga skulle qvarlemna honom på en af öarna i Stilla hafvet i stället för att antvarda honom åt de engelska myndigheterna. Villig att gå in på allt för att få veta något af hvad som rörde kapten Grant, samtyckte lord Glenarvan dertill.

Ayrton berättade nu hela sitt lif, och det befans, att han visste ingenting från den dag, då kapten Grant landsatte honom på den australiska kusten.

Icke desto mindre höll lord Glenarvan det löfte, han gifvit honom. Duncan gick vidare och ankom till ön Tabor. Der skulle Ayrton landsättas, och der var det äfven, man genom ett sannskyldigt underverk återfann kapten Grant och hans två män, just under den trettiosjunde parallelen. Brottslingen skulle alltså efterträda dem på denna öde holme. I det ögonblick, han lemnade jakten, sade lord Glenarvan till honom:

— Här, Ayrton, skall ni vara fjerran från allt land och utan någon möjlig förbindelse med era likar. Ni skall inte kunna fly från denna holme, der Duncan qvarlemnar er. Ni skall vara ensam, under ögonen af en Gud, som läser i hjertats innersta, men ni skall inte vara hvarken förlorad eller bortglömd, såsom kapten Grant varit det. Så ovärdig ni än är att ihågkommas af menniskorna, skola dock menniskorna minnas er. Jag vet, hvar ni är, Ayrton, och hvar jag skall återfinna er. Jag skall aldrig glömma det!

Duncan satte maskinen i gång och försvann snart. Man hade nu den 18 Mars 1855 *.

Ayrton var nu ensam, men hvarken ammunition, vapen, verktyg eller säd fattades honom. Han, brottslingen, skulle bebo det hus, som blifvit byggt af den hederliga kapten Grant. Här skulle han lefva och i sin ensamhet försona de brott, han hade begått.

Mina herrar, han ångrade sig, han intogs af blygsel öfver sina brott, och han blef mycket olycklig! Han sade sig, att om menniskorna en dag skulle komma och

---

* De tilldragelser, som här blifvit i korthet berättade, äro hemtade från ett arbete, som otvifvelaktigt några af våra läsare känna till, och som bär titeln *Kapten Grants uppsökande*. I sådant fall äfvensom längre fram skola de finna en viss skiljaktighet i data, men längre fram skola de också inse, hvarför de verkliga data ej kunde blifva gifna från första början.

Förf:s anm.

söka honom på denna holme, måste han vara värdig att återvända bland dem! Hvad han led, den eländiga! Hvad han arbetade för att återupprätta sig genom arbete! Hvad han bad för att pånyttföda sig genom bönen!

Under två, tre år fortgick det sålunda; men förkrossad af sin isolering, alltjemt spejande, om icke något fartyg skulle visa sig vid synranden, och frågande sig, om hans strafftid snart skulle vara tilländalupen, led Ayrton, såsom ingen ännu lidit. Ah, hvad denna ensamhet är tung för en själ, som täres af samvetsqvalen!

Men utan tvifvel ansåg himlen icke, att han blifvit tillräckligt straffad, ty han kände småningom, att han blef en vilde. Han kände småningom, att djuriskheten fick magt med honom. Han kan icke säga er, om det var efter två eller fyra års öfvergifvenhet, men slutligen blef han den usling, som ni funnit!

Jag behöfver inte säga er, mina herrar, att Ayrton eller Ben Joyce och jag äro blott en och samma person! —

Cyrus Smith och hans kamrater hade stigit upp vid slutet af denna berättelse. Det är endast att säga, huru djupt rörda de voro. Så mycket elände, så mycket lidande och så mycken förtviflan blottade för dem!

— Ayrton, — sade nu Cyrus Smith, — ni har varit en stor brottsling, men himlen finner säkert, att ni försonat era brott! Den har bevisat det genom att återföra er bland era likar. Ayrton, ni är förlåten! Vill ni nu blifva vår kamrat?

Ayrton ryggade tillbaka.

— Se här min hand! — sade ingenjören.

Ayrton störtade sig öfver den hand, Cyrus Smith räckte honom, och stora tårar runno utför hans kinder.

— Vill ni lefva hos oss? — frågade Cyrus Smith.

— Herr Smith, lemna mig ännu någon tid åt mig sjelf, — svarade Ayrton, — lemna mig ensam i bostaden i corralen!

— Som ni vill, Ayrton, — svarade Cyrus Smith. I detsamma Ayrton ämnade aflägsna sig, stälde ingenjören till honom en sista fråga:

— Ännu ett ord, min vän! Emedan det var er plan att lefva isolerad, hvarför har ni då kastat i hafvet denna skrifvelse, som ledt oss på edra spår?

— En skrifvelse? — svarade Ayrton, hvilken icke tycktes veta, hvarom ingenjören talade.

— Ja, den skrifvelse, som var innesluten i en af oss funnen butelj, och som noggrant angaf ön Tabors läge!

Ayrton förde handen öfver pannan. Efter att hafva funderat en stund, svarade han:

— Jag har aldrig kastat denna skrifvelse i hafvet!

— Aldrig? — utropade Pencroff.

— Aldrig!

Och bugande sig, gick Ayrton till porten och försvann.

FYRTIONDE KAPITLET.

Samtal. — Cyrus Smith och Gideon Spilett. — En ingenjörens idé. — Den elektriska telegrafan. — Trådarna. — Stapeln. — Alfabetet. — Den vackra årtiden. — Koloniens blomstring. — Fotografering. — Ett snöfall. — Två år på Lincoln-ön.

— Den stackars mannen! — sade Harbert, hvilken, efter att ha skyndat bort till porten, återkom, sedan han sett Ayrton glida ned utför hisslinån och försvinna i mörkret.

— Han skall återkomma, — sade Cyrus Smith.

— Men, herr Smith, — utbrast Pencroff, — hvad vill detta säga! Är det icke Ayrton, som kastat den der buteljen i hafvet? Hvem är det då?

Om någonsin en fråga varit berättigad, så var det väl denna.

— Det är han, — svarade Nab, — men den olyckliga var då redan halft vansinnig.

— Ja, — sade Harbert, — och han hade intet medvetande om, hvad han gjorde.

— Saken kan inte förklaras på annat sätt, mina vänner, — svarade Cyrus Smith lifligt, — och nu inser jag, hur det varit möjligt för Ayrton att noggrant angifva ön Tabors läge, ty just de händelser, som föregingo hans landsättning på ön, upplyste honom derom.

— Emellertid, — anmärkte Pencroff, — om han inte ännu var ett oskäligt djur i det ögonblick, då han uppsatte sin skrifvelse, och om det var för sju eller åtta år, sedan han kastade den i hafvet, huru kommer det sig då, att detta papper icke blifvit förändradt genom hafvets inflytande?

— Detta bevisar, — svarade Cyrus Smith, — att Ayrton inte miste förståndet förr än långt efter den tidpunkt, då han sjelf tror, att det skedde.

— Det måste väl förhålla sig så, — svarade Pencroff, — ty eljest skulle saken vara oförklarlig.

— Ja, verkligen oförklarlig, — sade ingenjören, hvilken icke tycktes vilja fortsätta samtalet.

— Men har Ayrton talat sanning? — frågade matrosen.

— Ja, — svarade korrespondenten. — Hvad han berättat, är sant i alla afseenden. Jag erinrar mig nu mycket väl, att tidningarna berättat det af lord Glenarvan gjorda försöket och det resultat, hvartill han kom.

— Ayrton har talat sanningen, — tillade Cyrus Smith, — tvifla inte derpå, Pencroff, ty den har varit ganska grym för honom. Man talar sant, när man anklagar sig sjelf på ett sådant sätt som han!

Den följande dagen — den 21 December — hade nybyggarna gått ned på stranden, och sedan de derifrån

begifvit sig upp på Stora Utsigts-platån, funno de icke längre Ayrton der. Han hade under natten uppsökt sin bostad i corralen, och nybyggarna ansågo det bäst att icke besvära honom der med sin närvaro. Utan tvifvel skulle tiden göra, hvad deras vänlighet icke mäktat åstadkomma.

Harbert, Pencroff och Nab återtogo nu sina vanliga göromål. Just samma dag råkades Cyrus Smith och korrespondenten i följd af likartade arbeten i verkstaden i Spiseln.

— Vet ni, min kära Cyrus, — sade Gideon Spilett, — att den förklaring, ni i går gaf öfver den der buteljen, alls inte tillfredsstält mig. Huru förklara, att denna olyckliga kunnat uppsätta denna skrifvelse och kasta buteljen i hafvet utan att nu minnas det minsta deraf?

— Det är också inte heller han, som kastat ut den, min kära Spilett!

— Alltså tror ni ännu . . .

— Jag tror ingenting, jag vet ingenting! — svarade Cyrus Smith, afbrytande korrespondenten. — Jag åtnöjer mig med att inordna denna händelse bland dem, som jag ända till denna dag inte kunnat förklara!

— Dessa saker, — sade Gideon Spilett, — äro i sanning otroliga! Er räddning, den på stranden uppkastade kofferten, Tops äfventyr och slutligen denna butelj . . . Skola vi då aldrig få dessa gåtor lösta?

— Jo, — svarade ingenjören, — om jag finge genomöka denna ö ända till dess innandömen!

— Kanske skall slumpen ge oss nyckeln till denna hemlighet!

— Slumpen, Spilett! Jag tror inte just på slumpen, lika litet som jag tror på mysterier i denna verld. Det finnes en orsak till allt oförklarligt, som tilldrager sig här, och denna orsak skall jag upptäcka. Men låtom oss till dess ge akt och arbeta!

Januari månad kom. Med den började året 1867. Sommararbetena bedrefvos träget. Under de följande dagarna kunde Harbert och Gideon Spilett, som begifvit sig till corralen, bekräfta, att Ayrton tagit i besittning den bostad, som blifvit iordningställd åt honom. Han egnade sig åt hjorden, som blifvit anförtrodd åt hans omsorger, och hvar annan eller hvar tredje dag besparade han sina kamrater besväret att begifva sig till corralen. För att emellertid icke lemna Ayrton allt för länge ensam helsade nybyggarna på honom temligen ofta.

Det var också icke, då ingenjören och Gideon Spilett hyste vissa misstankar med afseende på denna del af ön, likgiltigt, att den underkastades en viss vaksamhet, och säkert skulle Ayrton icke försumma att, i fall någonting inträffade, underrätta Granite-Houses invånare derom.

Det kunde emellertid inträffa, att der plötsligt tilldrog sig något, hvarom ingenjören genast borde erhålla kännedom. Förutom hvad som möjligen stod i sammanhang med öns hemlighet, kunde mycket annat inträffa, som påkallade nybyggarnas snara ankomst, såsom att ett fartyg passerade inom synhåll från vestra kusten, att ett skeppsbrott inträffade på denna sidan af ön, sjöröfvare visade sig o. s. v.

Cyrus Smith beslöt därför att sätta corralen i ögonblicklig förbindelse med Granite-House.

Det var den 10 Januari, han delgaf sina kamrater denna sin plan.

— Kors, hur skall ni då bete er, herr Smith? — frågade Pencroff. — Skulle ni händelsevis fundera på att uppsätta en telegraf?

— Alldeles! — svarade ingenjören.

— En elektrisk? — utbrast Harbert.

— Ja, en elektrisk, — svarade Cyrus Smith. — Vi ha allt, hvad vi behöfva för att göra en stapel, och

det svåraste blir att draga tråden, men medelst en drag-skifva tror jag vi skola lyckas nå målet.

— Nå väl, — inföll matrosen, — då misströstar jag inte längre om att en dag få se oss åka på jernväg!

Man grep sig alltså an med arbetet och började med det svåraste, d. v. s. tillverkningen af tråd, ty misslyckades man häri, tjenade det till intet att göra stapeln, och hvad som för öfrigt erfordrades.

Lincoln-öns jern var, såsom man vet, af ypperlig beskaffenhet och följaktligen särdeles tjenligt att dragas. Cyrus Smith började med att göra en dragskifva, d. v. s. en stålplatta, hvari borrades trattformiga hål af olika storlek, hvilka successivt borde gifva tråden den önskade graden af seghet. Sedan denna stålskifva blifvit starkt härdad, fastsattes den orörligt i en i marken stadigt nedslagen bänk på blott några få stegs afstånd från det stora vattenfallet, af hvars drifkraft ingenjören än en gång ämnade begagna sig.

Der hade ju blifvit uppförd valkqvarnen, hvilken icke var i verksamhet nu, men hvars hjulstock, satt i rörelse med ytterlig kraft, kunde användas vid trådens dragning, i det denna upprullades deromkring.

Operationen var ömtålig och kräfde mycken omsorg. Sedan jernet på förhand blifvit utsmidt i långa och smala stänger, hvilkas ändar gjorts smalare genom filning, infördes dessa i det största hålet i dragskifvan, drogos af hjulstocken och upplindades omkring densamma till en längd af åtta till nio meter. Derefter aflindades de och drogos genom det ena mindre hålet efter det andra, tills de fått den minsta diametern. Slutligen erhööll ingenjören tolf till femton meter långa trådar, hvilka det var lätt att hoplöda och spänna öfver det afstånd af fem mil, som skilde corralen från Granite-House.

Det behöfdes blott några dagar för att lyckligt fullborda detta arbete, och så snart det var i full gång, lät Cyrus Smith sina kamrater sköta sig sjelfva såsom tråd-

dragare, för att sjelf egna sig åt tillverkningen af sin stapel.

Det gälde nu att förskaffa sig en stapel med konstant ström. Såsom man vet, utgöras elementen i de moderna staplarna i allmänhet af ett slags hård grafit, zink och koppar. Kopparen saknade ingenjören alldeles. Trots han letat ifrigt derefter, hade han icke funnit något spår deraf på Lincoln-ön, och han måste därför reda sig utan densamma. Ofvannämnda hårda grafit, som finnes i gasverkens retorter, sedan stenkolen blifvit befriade från vätet, skulle man kunnat frambringa, men dertill hade det blifvit nödvändigt att uppsätta särskilda apparater, hvilket förorsakat mycket arbete. Hvad beträffar zinken, torde läsaren erinra sig, att den på Vrakudden funna kofferten inuti var beklädd med ett öfverdrag af denna metall, som icke kunde användas bättre än för det ifrågavarande ändamålet.

Efter moget öfvervägande beslöt Cyrus Smith att göra en mycket enkel stapel, liknande den, som Becquerel uttänkte 1820, och i hvilken uteslutande användes zink. Hvad beträffar de andra ämnena, salpetersyra och pottaska, hade han riklig tillgång på dem.

Se här sammansättningen af denna stapel, hvars verkningar borde frambringas genom syrans och pottaskans reaktion på hvarandra.

Ett visst antal glasburkar blåstes och fylles med salpetersyra. Ingenjören tillslöt dem medelst en propp, hvarigenom gick ett glaströr, bestämdt att nedsänkas i syran, sedan dess nedre ände blifvit tillsluten med en lertapp, som fasthölls genom en tyglapp. I detta glaströr slog Cyrus Smith genom dess öfre ände en pottaskelösning, som han på förhand förskaffat sig genom förbränning af åtskilliga växter, och på detta sätt kunde syran och pottaskan verka den ena på den andra genom leran.

Cyrus Smith tog slutligen två zinkskifvor, af hvilka

den ena nedsänktes i salpetersyran, den andra i pottaske-lösningen. Genast frambragtes en ström, som gick från skifvan i burken till den i glaströret, och sedan dessa två skifvor förenats genom en metalltråd, blef skifvan i glaströret apparatens positiva pol och den i burken dess negativa. Hvarje burk frambragte alltså lika många strömmar, hvilka förenade borde vara tillräckliga att framkalla alla den elektriska telegrafiens fenomen.

Sådan var den sinnrika och särdeles enkla apparat, som Cyrus Smith konstruerade, och som gjorde det för honom möjligt att åstadkomma en telegrafisk förbindelse mellan Granite-House och corralen.

Den 6 Februari började man utsätta stolparna, som voro försedda med isolatorer af glas och bestämda att uppbära tråden, hvilken borde följa vägen till corralen. Några dagar derefter var tråden spänd och färdig att med en hastighet af hundratusen kilometer i sekunden fortplanta den elektriska strömmen, hvilken jorden skulle åtaga sig att återföra till dess utgångspunkt.

Två staplar hade blifvit gjorda, den ena för Granite-House, den andra för corralen, ty om corralen borde stå i förbindelse med Granite-House, kunde det äfven vara nyttigt, att Granite-House stod i beröring med corralen.

Hvad beträffar mottagnings- och afsändningsapparaterna, voro de mycket enkla. Vid båda stationerna var tråden lindad omkring en elektromagnet, d. v. s. omkring ett stycke mjukt jern, omgifvet af en tråd. Då de två polerna blifvit satta i förbindelse med hvarandra, genomlopp den från den positiva polen utgående strömmen tråden, öfvergick i elektromagneten, hvilken för tillfället blef magnetisk, och återvände genom marken till den negativa polen. Afbröts strömmen, upphörde också elektromagneten att vara magnetisk. Det var alltså tillräckligt att sätta en skifva mjukt jern framför elektromagneten, hvilken, attraherad under strömmens passage, föll tillbaka, när strömmen afbröts. Sedan sålunda denna

skifvans rörelse erhållits, kunde Cyrus Smith mycket lätt dervid fästa en visare, anbragt på en tafla, som i omkretsen bar alfabetets bokstäfver, och på detta sätt telegrafera från den ena stationen till den andra.

Allt var fullkomligt i ordning den 12 Februari. Denna dag skickade Cyrus Smith den elektriska strömmen genom tråden och frågade, om allt var, som sig borde, i corralen, och några ögonblick derefter mottog han ett tillfredsställande svar från Ayrton.

Pencroff kunde icke styra sin glädje; hvarje morgon och afton afsände han till corralen ett telegram, hvilket aldrig förblef obesvaradt.

Denna kommunikationsmetod hade två mycket väsentliga fördelar, dels derigenom, att man på detta sätt kunde förvissa sig om, att Ayrton fans i corralen, och dels derigenom, att han nu icke lefde fullkomligt afskild från nybyggarna. Cyrus Smith lät emellertid icke en enda vecka förgå utan att helsa på honom, och tid efter annan kom Ayrton till Granite-House, der han alltid rönt ett hjertligt mottagande.

Den vackra årstiden förflöt sålunda under de vanliga arbetena. Koloniens resurser, isynnerhet beträffande grönsaker och säd, ökades dag för dag, och de från ön Tabor medtagna ungträden trifes förträffligt. Stora Utsigts-platån erbjöd nu en särdeles tilltalande anblick. Den fjerde hveteskörden hade blifvit mycket riklig, och ingen föll, såsom man nog kan tänka, på den idén att räkna, om den verkligen utgjorde fyra hundra milliarder hvetekorn. Pencroff hade emellertid haft för afsigt att göra det, men Cyrus Smith upplyste den raska matrosen, att om han också lyckades räkna tre hundra korn i minuten, eller nio tusen i timmen, så skulle han likväl behöfva omkring 5,500 år för att komma till slutet, hvarför Pencroff ansåg klokast att afstå från sin idé.

Vädret var präktigt och värmen mycket stark om dagarna, men om aftnarna mildrade hafsbrisarna hettan

i atmosfären och skänkte Granite-Houses invånare svala nätter. Emellertid hade man några stormar, hvilka, om de också icke voro långvariga, dock kastade sig öfver Lincoln-ön med utomordentlig styrka. Under några timmar upphörde blixterna icke att ljunga, och åskan rullade oafbrutet.

Vid denna tidpunkt befann sig den lilla kolonien i allsköns välmåga. Ladugårdens invånare förökades, och man lefde af dess öfverflöd, ty det blef nödvändigt att reducera dess befolkning till en måttligare siffra. Svinen hade redan fått grisar, och man inser, att de omsorger, som måste egnas dessa djur, upptogo en stor del af Nabs och Pencroffs tid. Kulanerna, hvilka fått två vackra föl, redos som oftast af Gideon Spilett och Harbert, hvilken senare blifvit en förträfflig ryttare under korrespondentens ledning, och man spände dem äfven för kärran för att till Granite-House forsla antingen bränsle och stenkol eller de olika mineralier, ingenjören behöfde.

Flera rekognosceringståg företogos vid denna tidpunkt långt in i Den fjerran vesterns skog. Nybyggarna kunde våga sig dit utan att behöfva frukta för den öfverdrifvet starka värmen, ty solstrålarna genomträngde knappt de lummiga grenarna, som insnärjde sig i hvarandra öfver deras hufvuden. Sålunda genomströfvade de hela venstra stranden af Barmhertighetens flod, hvilken begränsade vägen, som gick från corralen till mynningen af Vattenfalls-floden.

Nybyggarna hade vidtagit det försigtighetsmåttet att vara väl beväpnade på dessa utflygter, ty de mötte ofta ett slags mycket ilskna och glupska vildsvin, mot hvilka man måste kämpa en allvarsam strid.

Vid denna tid anställdes äfven ett förfärligt krig mot jaguarerna. Gideon Spilett hade egnat dem ett alldeles särskildt hat, och hans lärjunge Harbert understödde honom kraftfullt. Då de voro beväpnade, fruktade de icke ett möte med dessa djur. Harbert var utomordent-

Jup satt med en allvarsam min (sid. 491).

ligt djerf och korrespondenten kallblodig i förvånande grad. Också prydde redan ett tjugutal präktiga jaguarskinn Granite-Houses stora sal. Fortgick det på detta

sätt, skulle jaguar-rasen snart vara utslocknad på ön, ett mål, som våra jägare ständigt hade i sigte.

Ingeniören deltog stundom i de rekognosceringar, som anställdes i de okända trakterna af ön, hvilka han observerade med minutiös noggrannhet. Det var andra spår, han sökte, der skogarna voro som tätast, än sådana efter djur, men aldrig upptäckte hans öga något misstänkt. De honom åtföljande Top eller Jup läto icke på minsta sätt ana tillvaron af något ovanligt der, och likväl skälde hunden mer än en gång vid öppningen af denna brunn, som ingeniören utan resultat undersökt.

Vid denna tidpunkt tog Gideon Spilett, biträdd af Harbert, flera vyer af de mest pittoreska delarna af ön medelst den fotografiapparat, som man funnit i kofferten, och hvaraf man hittills icke gjort något bruk.

Denna med ett kraftigt objektiv försedda apparat var särdeles fullständig. De för den fotografiska reproduktionen erforderliga ämnena, kolloidum för att preparera glasskifvan, salpetersyrad silfveroxid för att göra densamma känslig, undersvafvelsyrligt natron för att fixera den erhållna bilden, silfverlösning för att preparera papperet, som skulle gifva den positiva bilden, ättiksyradt natron och guldklorid för att tona denna senare — intet fattades. Äfven papper fans der, som redan var klodränkt, och innan korrespondenten lade detta i kopieramen under negativet, var det tillräckligt att under några minuter fukta det i utspädd salpetersyrad silfveroxid.

Korrespondenten och hans biträde blefvo på kort tid skickliga fotografer, och de erhöello rätt vackra vyer, såsom en totalbild af ön, tagen från Stora Utsigts-platån, med Franklins berg vid horisonten, mynningen af Barmhertighetens flod, så pittoreskt inramad mellan sina höga klippor, skogsbrynet och corralen, den så egendomligt formade Klo-udden, Vrak-udden o. s. v.

Fotograferna glömde icke att porträttera alla öns invånare, ingen undantagen.

— Det der klär upp, — sade matrosen, för-
tjust öfver att se sin troget återgifna bild pryda väg-
garna i Granite-House, och han stannade gerna framför
denna exposition, såsom han skulle hafva gjort framför
ett af de praktfullaste butikfönstren vid Broadway.

Medgifvas måste dock, att det bäst lyckade por-
trättet obestridligen var mästern Jups. Jup satt med en
allvarsam min, omöjlig att beskrifva, och hans porträtt
var fullkomligt likt.

— Man skulle kunna säga, att han "gör gubbar"! —
utropade Pencroff.

Mästern Jup kunde ej annat än vara belåten med
sitt porträtt, och han var det också, ty han betraktade
fotografikortet med en sentimental min, hvori framskym-
tade en smula inbilskhet.

Den starka sommarvärmen upphörde med Mars må-
nad. Väderleken var stundom regnig, men ännu kändes
det varmt i luften. Denna Mars månad, som motsvarar
September i norra hemisferen, var icke så vacker, som
man kunnat hoppas. Kanske förebådade den en för tidig
och sträng vinter.

Man kunde till och med en morgon — den 21 —
tro, att den första snön föll, ty denna dag utropade Har-
bert, som stod vid ett af fönstren i Granite-House:

— Men se, det har snöat på Räddningens holme!

— Snöat vid denna tid? — svarade korrespon-
den-ten, som skyndat fram till den unga gossen.

Snart hade de andra nybyggarna slutit sig till dem,
och de kunde nu förvissa sig om, att icke blott holmen,
utan äfven hela stranden nedanför Granite-House var
betäckt med ett hvitt, öfver marken jemut utbredd lager.

— Det är inte tu tal om, att det är snö! — sade
Pencroff.

— Ja, åtminstone är det alldeles likt snö! — sva-
rade Nab.

— Men termometern visar 58° Fahr. (+ 14° Cels.)! — anmärkte Gideon Spilett.

Cyrus Smith betraktade det hvita täcket utan att säga ett ord, ty han visste verkligen icke, huru han skulle förklara detta fenomen vid denna tidpunkt af året och med denna temperatur.

— För f—n! — utbrast Pencroff, — våra planteringar frysa bort!

Matrosen ämnade just begifva sig ned, då han förekom af den viga Jup, hvilken firade sig ned. Men knappt hade orang-utangen nått marken, förrän det ofantliga snölagret höjde sig och spred sig i luften såsom oräkneliga flingor, så att solen bortskymdes under några minuter.

— Foglar! — utropade Harbert.

Det var verkligen hafsfogelsvärmar med bländhvita fjädrar. De hade i oräkneligt antal slagit ned på Räddningens holme och stranden af Lincoln-ön, och de försvunno nu i fjerran, under det att nybyggarna stodo förbluffade, som om de bevittnat en scenförändring i ett feeri, hvari vintern ögonblickligen aflöses af sommaren. Olyckligtvis hade förändringen försiggått så hastigt, att hvarken korrespondenten eller den unga gossen hunno skjuta någon af dessa foglar och ej heller kunde afgöra, hvilket släkte de tillhörde.

Några dagar derefter — den 26 Mars — var det jemnt två år, sedan de i luften skeppsbrutna blifvit kastade på Lincoln-ön.

FYRTIOFÖRSTA KAPITLET.

Tankar på fäderneslandet. — Utsigterna för framtiden. — Förslag att rekognoscera öns kuster. — Färden anträdtes den 16 April. — Halfön Serpentine sedd från hafvet. — Basaltklipporna på vestkusten. — Dålig väderlek. — Natten stundar. — En ny tilldragelse.

Alltså hade redan förrunnit två år, hvarunder nybyggarna ej haft någon förbindelse med sina likar! De hade icke hört något från den civiliserade världen, förlorade på denna ö i lika hög grad, som om de befunnit sig på den minsta stjärna i verldsrymden!

Hvad försiggick då i deras land? För deras ögon stod alltid bilden af detsamma, detta fädernesland, sönderslitet af inbördeskriget just i det ögonblick, då de lemnade det, och som upproret i södern kanske ännu dränkte i blod! Detta var smärtsamma tankar för dem, och ofta samtalade de om dessa saker, utan att likväl ett enda ögonblick misströsta om, att nordens sak skulle segra till förmån för den amerikanska unionen.

Under dessa två år hade ej ett enda fartyg passerat inom synhåll, ej ens ett segel kunnat skönjas. Det var tydligt, att Lincoln-ön låg långt bort från de för fartygen vanliga vägarna, och äfven att den var okänd — hvilket dessutom bevisades af kartorna —, ty om den också icke egt en hamn, borde dess tillgång på sött vatten draga till sig de fartyg, som behöfde förnya sitt förråd af sådant. Men hafvet, som omgaf den, var alltid öde, så långt blicken nådde, och ville nybyggarna återse fäderneslandet, kunde de knappt räkna på någon annan än sig själfva.

Emellertid fans en utsigt till räddning, och just densamma diskuterade nybyggarna en dag i första veckan af April, då de voro samlade i Granite-Houses stora sal.

Samtalet hade nyss förut vändt sig om Amerika,

och man hade talat om fäderneslandet, hvilket man hade så ringa förhoppning att återse.

— Säkert ha vi blott ett enda medel, — sade Gideon Spilett, — att lemna Lincoln-ön — och det är att bygga ett fartyg, tillräckligt stort att hålla sjön några hundratal mil. Mig tyckes det, att, då man byggt en slup, kan man väl också bygga ett fartyg.

— Och att man åtminstone kan komma till Pomotu-öarna, — tillade Harbert, — när man varit på Tabor.

— Jag är inte den, som säger nej, — svarade Pencroff, hvilken alltid hade den afgörande rösten i alla frågor, som rörde sjöväsendet; — visst inte, men det är ej så alldeles detsamma att segla en kort väg och en lång. Om under färden till Tabor vår slup hotades af storm, visste vi, att vi icke hade långt till hamn, så åt ena som andra hållet; men att tillryggalägga tolfhundra mil, det är en rätt nätt resa, och så långt är det åtminstone till närmaste land!

— Skulle ni i motsatt fall inte vilja våga försöket, Pencroff? — frågade korrespondenten.

— Jag skall våga allt, hvad man vill, herr Spilett, — svarade matrosen, — och ni vet nog, att jag inte är rädd af mig.

— Men besinna dessutom, — anmärkte Nab, — att vi räkna en sjöman till bland oss.

— Hvem då? — frågade Pencroff.

— Ayrton.

— Det är sant, — svarade Harbert.

— Om han ändå ville följa med! — inföll Pencroff.

— Tror ni då, — sade korrespondenten, — att Ayrton, om lord Glenarvans jakt visat sig utanför Tabor, medan den olyckliga ännu fans der, skulle vägrat fara med?

— Mina vänner, — sade nu Cyrus Smith, — ni glömma, att Ayrton under de sista åren af sin vistelse på Tabor inte längre hade sitt förnuft i behåll. Men

derom är nu inte fråga. Det gäller att få veta, om vi bland våra utsigter till räddning böra räkna den skotska jaktens återkomst. Ty lord Glenarvan hade ju lofvat Ayrton att komma och hemta honom från ön Tabor, när han ansåg, att han tillräckligt försonat sina brott, och jag tror, att han skall återvända.

— Ja, — sade korrespondenten, — och jag vill tillägga, att han skall återkomma snart, ty det är tolf år, sedan Ayrton qvarlemnades på Tabor!

— Jag tror som ni, — svarade Pencroff, — att lorden skall uppsöka honom, och det ganska snart. Men hvar skall han hemta honom? På Tabor och inte på Lincoln-ön.

— Detta är så mycket säkrare, — sade Harbert, — som Lincoln-ön inte finnes upptagen på kartan.

— Derför böra vi också, mina vänner, — återtog ingenjören. — vidtaga de åtgärder, som erfordras för att på Tabor tillkännagifva, att vi och Ayrton finnas på Lincoln-ön.

— Naturligtvis, — svarade korrespondenten, — och ingenting är lättare än att i den koja, som varit kapten Grants och Ayrtons bostad, lägga en skrifvelse, som anger vår ös läge, och som lord Glenarvan eller hans besättning ovilkorligen måste finna.

— Det är ledsamt, — anmärkte matrosen, — att vi glömde vidtaga detta försigtighetsmått vid vår första färd till ön Tabor.

— Och hvarför skulle vi ha tagit det? — svarade Harbert. — Vi kände ju då inte till Ayrtons historia; vi visste inte, att man skulle komma och hemta honom en dag, och nu, när vi lärt känna hans öden, är årstiden för långt framskriden, att vi skulle kunna åter fara till ön Tabor.

— Ja, — inföll Cyrus Smith, — det är alldeles för sent, och vi måste uppskjuta denna färd till nästa vår.

— Men om den skotska jakten skulle komma hit?
— sade Pencroff.

— Det är inte sannolikt, — svarade ingenjören, — ty lord Glenarvan skulle inte välja vintertiden att våga sig hit till dessa aflägsna farvatten. Antingen har han redan återvändt till Tabor, sedan Ayrton kommit till oss — d. v. s. sedan fem månader tillbaka —, och farit sin väg, eller också kommer han inte förr än längre fram, och då skall det vara tids nog att under de första vackra dagarna af Oktober fara till ön Tabor och der qvarlemna en skrifvelse med uppgift, hvar vi finnas.

— Det skulle verkligen, — sade Nab, — vara högst ledsamt, om Duncan återvändt för blott några månader sedan!

— Jag hoppas, att så inte skett, — svarade Cyrus Smith, — och att himlen inte beröfvat oss den bästa utsigt, som återstår oss, att återse fäderneslandet.

— Jag tror, — anmärkte korrespondenten, — att vi i alla händelser skola veta, hvad vi ha att hålla oss till, då vi återvändt från Tabor, ty om skottarna återkommit dit, måste de ovilkorligt qvarlemnats några spår efter sig.

— Det är klart, — svarade ingenjören. — Låtom oss alltså, mina vänner, tålmodigt vänta, alldenstund vi ha denna utsigt att få återse fäderneslandet, och beröfvas den oss, skola vi se till, hvad vi ha att göra.

— I hvad fall som helst, — sade Pencroff, — äro vi ju öfverens om, att, för den händelse vi komma att lemna Lincoln-ön på det ena eller andra sättet, så sker det ej därför, att vi finna oss illa här!

— Nej, Pencroff, — svarade ingenjören, — det skall bli därför, att vi här äro långt aflägsna från allt, hvad menniskan bör älska högst i denna verlden — sin familj, sina vänner, sitt fädernesland!

Sedan man fattat detta beslut, talades icke vidare om att bygga ett så stort fartyg, att man på detsamma

skulle kunna våga sig antingen till ögrupperna i norr eller ända till Nya Zeeland i vester, och man sysselsatte sig med ingenting annat än de vanliga arbetena med hänsyn till en tredje öfvervintring i Granite-House.

Det öfverenskoms äfven, att man med slupen skulle göra en resa omkring ön, innan den kalla årstiden gjorde sitt inträde. Öns kuster voro ännu icke fullständigt undersökta, och nybyggarna hade blott ett ofullständigt begrepp om vestra och norra kusterna från mynningen af Vattenfalls-floden ända till Mandibel-uddarna, lika litet som om den smala vik, som skilde dessa uddar åt.

Förslaget om denna utflykt framställdes af Pencroff, och Cyrus Smith gillade detsamma fullkomligt, ty han ville sjelf se hela denna del af Lincoln-ön.

Vädret var nu ombytligt, men då barometern icke visade några tvära omslag, kunde man påräkna stadigt väder. Sedan under första veckan af April barometern stått mycket lågt, förebådades dess stigning genom en stark vestlig vind, som varade i fem till sex dagar; der-efter förblef visaren stationär vid en höjd af 759,45 mm., och allt tycktes gynna utflykten,

Den 16 April bestämdes till dagen för affärden, och Bonadventure, som legat för ankar i Ballong-hamnen, provianterades för en icke allt för kort tur.

Cyrus Smith underrättade Ayrton om den beramade utflykten och föreslog honom att deltaga deri, men då Ayrton föredrog att stanna hemma, öfverenskoms det, att han skulle flytta till Granite-House under sina kamraters frånvaro. Mäster Jup skulle hålla honom sällskap och gjorde ingen invändning deremot.

På morgonen den 16 April befunno sig alla nybyggarna, tillsammans med Top, om bord. Man hade rakt sydvestlig motvind, och för att uppnå den på ett afstånd af tjugu mil belägna Reptil-udden måste därför Bonadventure kryssa, då den lemnat Ballong-hamnen.

Det behöfdes icke mindre än hela dagen för att

uppnå Reptil-udden. Natten hade därför inbrutit, när udden dubblerades.

Pencroff föreslog nu ingenjören att fortsätta färden med saktad fart, med två ref i seglen. Men Cyrus Smith föredrog att kasta ankar på några kabellängders afstånd från land, för att den följande dagen granska denna del af kusten. Det öfverenskoms äfven, att man, då det var fråga om en minutiös undersökning af kusten, icke skulle segla om nätterna, utan vid aftonens inbrott kasta ankar nära land, såvida icke vädret var ogynnsamt.

Natten tillbragtes alltså för ankar under Reptil-udden, och då vinden mojnade af, samtidigt med att aftondimman sänkte sig, stördes tystnaden icke. Med undantag af matrosen sofvo passagerarna kanske mindre godt om bord på Bonadventure, än de skulle gjort i sina kamrar i Granite-House, men slutligen tillslöt sömnen deras ögonlock.

Den följande dagen, den 17 April, hissade Pencroff seglen redan i dag gryningen och höll mycket nära intill vestra kusten.

Alldenstund nybyggarna förut vandrat utefter denna ståtliga, skogbevuxna kust, kände de till densamma, men icke desto mindre uppväckte den ännu hela deras beundran. Noga aktande sig för att törna mot några här och der kringdrifvande trädstammar, foro de så nära som möjligt intill land, dervid modererande farten, så att de kunde observera allt. Flera gånger kastade de äfven ankar, då Gideon Spilett tog fotografiska vyer af den imponerande kusten.

Mot middagen hade Bonadventure uppnått mynningen af Vattenfalls-floden. På andra sidan — på högra stranden — visade sig träden åter, ehuru mera glest, och tre mil längre bort bildade de blott enstaka lundar mellan de vestra armarna af Franklins berg.

Hvilken kontrast mellan södra och norra delen af denna kust! Lika trädbevuxen och grönskande den förra

var, lika motbjudande och vild var den senare. Man skulle kunnat jämföra den med dessa kuster i vissa land, som man kallar "jernkuster". De på och om hvarandra vräkta klippblocken tycktes utvisa, att en verklig kristallisation plötsligt frambragts i den från de geologiska perioderna ännu kokande basalten — ett kaos, hemskt att åse, som genast skulle hafva förskräckt nybyggarna, om slumpen kastat dem på denna del af ön. Då de stodo på spetsen af Franklins berg, hade de icke kunnat urskilja det ytterst hemska utseendet af denna kust, ty de befunno sig för högt uppe; men sedd från hafvet företedde den ett så sällsamt utseende, att dess motstycke kanske icke träffas någonstädes i verlden.

Bonadventure strök utefter denna kust, hvilken sträckte sig en half mil längre bort. Det var lätt att se, att den bestod af block af alla dimensioner, från sex ända till nittio meter i höjd, och af alla former — cylindriska såsom torn, prismatiska såsom klockstaplar, pyramidaliska såsom obelisker, koniska såsom fabriksskorstenar. Ishafvens berg skulle icke kunna vara mera nyckfullt upptornade i sin sublima hemskhet! Här sågos broar slagna från den ena klippan till den andra, der höjde sig hvalfbågar såsom uti en kyrkas skepp, hvilkas djup blicken icke kunde pejla; här stora utgräfningar, hvilkas hvalf gjorde ett monumentalt intryck; der en oredig massa af spiror, hvalfbågar och pelarskaft, sådana en götisk katedral ännu aldrig haft att uppvisa. Alla naturens nycker, ännu mera vexlande än inbillningskraftens, uppenbarade sig hos denna kust, hvilken hade en längd af åtta till nio mil.

Cyrus Smith och hans kamrater sågo sig omkring med en känsla af öfverraskning, som gränsade till häpnad. De stodo stumma, men Top generade sig icke för att uppgifva skall, som upprepades af basaltmurens tusen ekon. Ingeniören lade märke till, att i dessa skall låg

något bizarrt, och att de liknade dem, som hunden lät höra vid mynningen till brunnen i Granite-House.

— Låtom oss styra närmare! — sade han.

Bonadventure strök nu så nära som möjligt utefter strandens klippor. Kanske fans der någon grotta, som det kunde vara skäl att undersöka. Men Cyrus Smith såg intet, icke en håla, icke ett skrymsle, som kunde tjena såsom tillflyktsort åt någon varelse, ty klippornas fot badades af bränningarna. Snart upphörde Top att skälla, och slupen höll sig åter på några kabellängders afstånd från kusten.

På nordvestra delen af ön blef stranden åter flack och sandig. Några sällsynta träd stucko skarpt af mot den låga och träskiga marken, hvilken nybyggarna sett förut, och såsom en stark kontrast mot den andra, så ödsliga delen af kusten gaf sig nu lifvet tillkänna genom närvaron af myriader vattenfoglar.

Om aftonen kastade Bonadventure ankar i en liten bugt på stranden, tätt intill land, så djupt var vattnet på detta ställe. Natten förflöt lugnt, ty brisen dog bort, så att säga, med dagens sista strålar, och den friskade icke till förr än med morgongryningens första ljus.

Då det var lätt att komma i land, företogo denna morgon koloniens privilegierade jägare, d. v. s. Harbert och Gideon Spilett, en promenad på två timmar och återvände med en rik fångst af änder och beckasiner. Top hade gjort sin sak förträffligt, och ej ett enda villebråd hade undkommit, tack vare hans nit och skicklighet.

Kl. 8 på morgonen satte Bonadventure till seglen och sköt god fart upp mot norra Mandibel-udden, ty man hade nu medvind, och brisen tycktes vilja friska till.

— För öfrigt, — sade Pencroff, — skulle jag inte bli förvånad, om vi finge vestlig storm. Då solen gick ned i går afton, var horisonten mycket röd, och se bara på "kattsvansarna" denna morgon, hvilka båda godt.

Dessa "kattsvansar" voro smala, i zenith strödda

cirrusmoln, hvilkas höjd öfver hafsytan aldrig understiger 1,500 meter. Man skulle kunnat likna dem vid lätta bomullsvaddremсор, och deras närvaro förebådar vanligtvis en snart inträdande rubbning i elementen.

— Nå väl, — sade Cyrus Smith, — låtom oss sätta till så många segel vi kunna och söka vår tillflykt i Haj-viken. Jag tror, att Bonadventure skall vara i säkerhet der.

— Fullkomligt, — svarade Pencroff, — och dessutom utgöres norra kusten blott af sandreflar, som inte äro af något intresse.

— Jag skulle inte vara missbelåten att tillbringa icke allenast natten, utan äfven morgondagen i denna vik, hvilken förtjenar en omsorgsfull undersökning, — tillade ingenjören.

— Jag tror, att vi skola blifva tvungna dertill, antingen vi vilja det eller inte, — svarade Pencroff, — ty horisonten börjar bli hotande i vester. Se, så mörk den blir!

— I alla fall ha vi tillräckligt god vind att hinna uppnå Mandibel-udden, — anmärkte korrespondenten.

— Mycket god vind, — svarade matrosen; — men för att komma in i viken måste vi kryssa, och jag skulle inte ha något emot, om allt vore klart i detta farvatten, som jag inte känner!

— Och som bör vara fullt af klippor, — tillade Harbert, — om vi få sluta dertill af hvad vi sett på södra sidan af Haj-viken.

— Gör ert bästa, Pencroff, — sade nu Cyrus Smith, — vi förlita oss på er.

— Var lugn, herr Smith, — svarade matrosen, — jag skall inte blottställa oss förrän i nödfall! Jag är lika rädd om Bonadventure som om mitt eget skinn. Hvad är klockan?

— Tio, — svarade Gideon Spilett.

— Och hur långt ha vi qvar till udden, herr Smith?

— Omkring femton mil, — svarade ingenjören.

— Det är en affär på två och en half timme, — svarade matrosen, — och vi skola vara midtför udden mellan kl. 12 och 1. Olyckligtvis vänder tidvattnet om i detta ögonblick, och eben kommer ut ur viken. Jag fruktar därför, att det blir svårt att komma in der, då vi ha vind och haf mot oss.

— Och detta desto mer som det i dag är fullmåne, — anmärkte Harbert, — och dessa April-tidvatten äro mycket starka.

— Men, Pencroff, — frågade Cyrus Smith, — kan ni inte kasta ankar vid uddens spets?

— Kasta ankar invid land, med storm i perspektiv! — utbrast matrosen. — Är det verkligen er mening, herr Smith? Det skulle vara att frivilligt utsätta sig för ett skeppsbrott!

— Nå, hvad ämnar ni göra då?

— Jag skall försöka hålla slupen ute på djupet, tills floden inträder, d. v. s. ända tills kl. 7 i afton, och om det då fins en smula dager kvar, skall jag försöka gå in i viken; i annat fall qvarstanna vi och kryssa fram och tillbaka under hela natten och inlöpa vid solens uppgång.

— Jag har sagt er det förut, Pencroff, — svarade Cyrus Smith, — vi förlita oss på er.

— Ah, — sade Pencroff, — om det bara funnes en fyrbåk på denna kust, skulle det vara mycket bekvämare för seglarna!

— Ja, — svarade Harbert, — och denna gång ha vi inte någon beskedlig ingenjör, som gör upp en eld för att visa oss vägen till hamnen!

— Kors, min kära Cyrus, — sade Gideon Spilett, — vi ha verkligen inte tackat er därför; men upprigtigt taladt, utan denna eld skulle vi aldrig kunnat uppnå . . .

— En eld? — utbrast ingenjören, högst förvånad öfver korrespondentens ord.

— Vi vilja säga, herr Smith, — svarade Pencroff, — att vi under de sista timmarna af vår hemresa från ön Tabor befunno oss i ganska stor förlägenhet om bord på Bonadventure, och att vi skulle hafva passerat i lä om ön, om ni inte vidtagit det försigtighetsmåttet att natten mellan den 19 och 20 Oktober göra upp en eld på Stora Utsigts-platån.

— Ja, ja! . . . Det var verkligen en lycklig idé jag då fick! — svarade ingenjören.

— Men denna gång, — sade matrosen, — fins det ingen, som gör oss denna lilla tjänst, såvida inte Ayrton skulle falla på den idén.

— Nej ingen! — svarade Cyrus Smith.

Då ingenjören några minuter derefter befann sig ensam i fören med korrespondenten, satte han munnen till Gideon Spilett's öra och sade till honom:

— En sak är jag viss på, Spilett, och det är, att jag inte gjort upp någon eld natten mellan 19 och 20 Oktober, hvarken på Stora Utsigts-platån eller på något annat ställe på ön.

FYRTIOANDRA KAPITLET.

Natten på hafvet. — Haj-viken. — Förtroenden. — Förberedelser till vintern. — Den kalla årstidens tidiga inträde. — Stark köld. — Arbeten inomhus. — Efter sex månader. — Ett fotografiskt negativ. — Öväntad tilldragelse.

Det gick, såsom Pencroff förutsagt, ty hans aningar kunde icke bedraga honom. Det började blåsa starkare, och från frisk bris gick vinden öfver till storm, d. v. s. den hade en hastighet af fyrtio till femtio mil i timmen, och ett fartyg på öppna hafvet skulle hafva gått för

bottenrefvade segel. Men klockan var omkring 6, när Bonadventure befann sig midt utanför viken, och då ebban i detta ögonblick började låta känna af sig, var det omöjligt att löpa in derstädes. Pencroff måste alltså hålla utåt hafvet, ty äfven om han velat uppnå mynningen af Barmhertighetens flod, skulle han icke kunnat det. Han vände därför fören mot land och afvaktade, hvad komma skulle.

Då hafvet skyddades af kusten, kunde det till all lycka icke vräka så särdeles starkt. Man behöfde alltså icke frukta störtsjöarna, hvilka äro särdeles farliga för smärre fartyg. Bonadventure skulle icke hafva kantrat, ty den var väl barlastad, men om ofantliga vattenmassor vräkte öfver den, skulle den kunnat löpa fara, i fall luckorna icke stått emot. Såsom erfaren sjöman hade likväl matrosen tänkt på allt. Han misströstade icke det minsta om sin slup, men icke desto mindre afvaktade han daggryningen med en viss oro.

Under denna natt fingo icke Cyrus Smith och Gideon Spilett tillfälle att tala ostördt vid hvarandra, och emellertid voro de ord, som ingenjören hviskat korrespondenten i örat, af tillräckligt stor betydelse, för att man ännu en gång skulle se sig föranlåten att diskutera detta hemlighetsfulla inflytande, som tycktes herska öfver Lincoln-ön. Gideon Spilett upphörde icke att tänka på denna nya och oförklarliga händelse, den på öns kust uppgjorda elden. Denna eld hade han ju sett med sina egna ögon! Hans kamrater Harbert och Pencroff hade ju sett den liksom han! Denna eld hade i den mörka natten hjälpt dem att igenfinna Lincoln-ön, och de kunde icke hysa något tvifvel om, att Cyrus Smith upptändt den. Likväl förklarade nu ingenjören bestämdt, att han icke uppgjort någon eld!

Gideon Spilett föresatte sig att återkomma till denna sak, sedan Bonadventure åter vore hemma, och att förmä Cyrus Smith att meddela kamraterna dessa sällsamma

tilldragelser. Kanske skulle man då besluta sig för att gemensamt företaga en fullständig undersökning af alla de okända delarna af Lincoln-ön.

Denna afton upptändes emellertid ingen eld på dessa ännu okända stränder, hvilka begränsade Haj-viken, och slupen höll sig under hela natten ute på öppna hafvet.

När morgongryningens första ljus spred sig öfver östra horisonten, hade vinden, som saktat sig något, kantrat två streck och tillät Pencroff att lättare inlöpa i den trånga mynningen af Haj-bugten. Mot kl. 7 på morgonen styrde Bonadventure, hållande sig intill norra Mandibel-udden, försigtigt in i den af den besynnerligaste lava-ram omslutna viken.

— Här ha vi, — sade Pencroff, — ett stycke vatten, som skulle bli en ypperlig redd, der hela flottor kunde göra sina evolutioner i allsköns ro.

— Hvad som framför allt är underligt, — anmärkte Cyrus Smith, — är, att denna vik bildats på två ur vulkanen utspydda lava-strömmar, hvilka tillväxt genom successiva utbrott. Häraf följer alltså, att denna vik är fullkomligt skyddad från alla sidor, och det är troligt, att, till och med under de värsta stormar, hafvet här är lugnt såsom en insjö.

— Ja, helt säkert, — återtog matrosen, — emedan vinden för att intränga hit måste passera det smala inloppet mellan de två uddarna. Här skulle verkligen vår Bonadventure kunna ligga hela året om, utan att ens dess ankartåg skulle sträckas.

— Den är bara en smula för stor för Bonadventure! — anmärkte korrespondenten.

— Nå ja, herr Spilett, — svarade matrosen, — jag medger, att den är alltför stor för Bonadventure, men om unionens flottor behöfva en trygg hamn i Stilla hafvet, tror jag, att de inte skola finna en bättre än denna.

— Nu äro vi i hajgapet, — inföll Nab med hänsyftning på vikens öppning.

— Ja, midt i gapet, min raska Nab, — svarade Harbert, — men du är väl inte rädd för, att det skall tillslutas öfver oss, eller hur?

— Nej, herr Harbert, — genmälde Nab, — men ändå kan jag inte riktigt med denna vik! Den har en otäck fysionomi!

— Se så, — utropade Pencroff, — nu står Nab och förklenar min vik, i samma ögonblick jag funderar på att låta Amerika få heder af den!

— Men vattnet är väl åtminstone djupt här, — frågade ingenjören, — ty hvad som är nog för Bonadventures köl, förslår inte för våra jernfartyg.

— Det är lätt att förvissa sig om, — svarade Pencroff.

Och matrosen utkastade ett långt rep, hvilket tjernade honom såsom lodlina, och i hvars ända var fäst ett jernstykke. Detta rep mätte omkring nittio meter, och det upprullades helt och hållet utan att nå botten.

— Godt, — sade Pencroff, — då kunna våra pansarklädda fartyg komma hit! De skola inte stöta på grund!

— Ja, — sade Cyrus Smith, — det är en verklig afgrund denna vik, men då man tar i betraktande Lincoln-öns plutoniska ursprung, är det ingenting underligt, att hafsbotten har dylika fördjupningar.

— Man skulle äfven, — anmärkte Harbert, — kunna säga, att dessa murar blifvit huggna lodrätt, och jag tror till och med, att Pencroff inte skulle nå botten invid dem med en fem eller sex gånger så lång lodlina.

— Allt det der är godt och väl, — sade korrespondenten, — men jag skulle vilja göra Pencroff uppmärksam på en sak, och det är, att det fattas någonting viktigt i hans hamn.

— Och hvad då, herr Spilett?

— En öppning i lava-murarna, hvarigenom man skulle kunna komma in till det inre af ön. Jag ser inte en enda punkt, der man kan få fotfäste!

De särdeles branta lava-väggarna erbjödo ej heller rundt hela bugten ett enda ställe, som lämpade sig till landstigningsplats. Det var en oöfverstiglig kurtin, som erinrade om Norges fjordar, fastän nejden kring densamma var ännu ofruktbarare. Den tätt intill denna mur passerande Bonadventure påträffade ej ens ett utsprång, som kunde tillåta dess passagerare att gå i land.

Pencroff tröstade sig med att svara, att man, när det blef nödvändigt, skulle genomspränga denna mur, och då man tydligen icke hade något att göra i denna vik, vände han slupen mot inloppet och seglade ut derigenom kl. 2 på eftermiddagen.

— Uff! — sade Nab, uppgifvande en suck af belåtenhet.

Man skulle verkligen kunnat säga, att den raska negern kände sig illa till mods i detta ofantliga gap.

Från Mandibel-udden till mynningen af Barmhertighetens flod var det knappt åtta mil. Bonadventures stäf sattes alltså på Granite-House, och länsande undan med god fart, ilade slupen hemåt på en mils afstånd från kusten. De ofantliga lava-klipporna aflöstes snart af dessa nyckfulla sanddyner, mellan hvilka ingenjören blifvit återfunnen under så egendomliga förhållanden, och som hafsoglarna besökte i hundratal.

Framemot kl. 4 styrde Pencroff, lemnande bakom sig på venstra sidan norra spetsen af Räddningens holme, in i sundet, som skilde denna holme från Lincoln-ön, och kl. 5 bet sig Bonadventures ankare fast i sanden i mynningen af Barmhertighetens flod.

Det var nu tre dagar, sedan nybyggarna lemnat sin bostad. Ayrton väntade dem på stranden, och mästern Jup kom dem gläddigt till mötes, grymtande af tillfredsställelse.

Lincoln-öns kuster hade alltså blifvit fullständigt undersökta, men man hade icke upptäckt något misstänkt. Om något hemlighetsfullt väsen vistades der, så

måste det vara i de ogenomträngliga skogarna på halfön Serpentine, dit nybyggarna ännu icke sträckt sina spänningar.

Gideon Spilett samtalade härom med ingenjören, och de öfverenskommo, att de skulle fästa sina kamraters uppmärksamhet på vissa besynnerliga händelser, som inträffat på ön, och af hvilka den senaste var en af de mest oförklarliga.

Då samtalet återkom till den af en okänd hand på kusten uppgjorda elden, kunde Cyrus Smith icke heller afhålla sig från att för tjugonde gången säga åt korrespondenten:

— Men är ni verkligen säker på, att ni sett rätt? Var det inte ett tillfälligt utbrott af vulkanen, någon meteor?

— Nej, Cyrus, — svarade korrespondenten, — det var ovilkorligen en af människohand uppgjord eld. Fråga för resten Pencroff och Harbert! De sågo den lika väl som jag och kunna bekräfta mina ord.

Följden blef alltså, att, då några dagar senare, den 25 April, nybyggarna om aftonen voro församlade på Stora Utsigts-platån, Cyrus Smith tog till ordet och sade:

— Mina vänner, jag har trott mig böra fästa er uppmärksamhet på vissa tilldragelser, som inträffat på vår ö, och om hvilka jag gerna skulle önska höra er tanke. Dessa tilldragelser äro så att säga öfvernaturliga . . .

— Öfvernaturliga! — utbrast matrosen, utblåsande ett väldigt tobaksmoln. — Skulle händelsevis vår ö vara öfvernaturlig?

— Nej, Pencroff, men hemlighetsfull, så mycket är säkert, — svarade ingenjören, — såvida ni inte kan förklara för oss, hvad Spilett och jag hittills inte kunnat förstå.

— Tala, herr Smith, — inföll matrosen.

— Nå väl, har ni kommit underfund med, — sade

ingenjören, — hur det kunnat gå för sig, att jag, efter att ha fallit i hafvet, blifvit återfunnen en fjerdedels mil inne i landet, och utan att jag vetat det minsta om denna förflyttning?

— Såvida ni inte, då ni var afsvimmad . . ., — sade Pencroff.

— Det är inte antagligt, — svarade ingenjören. — Men låtom oss gå vidare! Ha ni kunnat förstå, hur Top lyckades upptäcka er tillflyktsort på fem mils afstånd från grottan, hvori jag låg?

— Hundens instinkt . . ., — svarade Harbert.

— En besynnerlig instinkt, — anmärkte korrespondenten, — då Top, trots regnet och stormen den natten, framkom till Spiseln torr och utan en enda smutsfläck!

— Men vidare! — återtog ingenjören. — Ha ni förstått, huru vår hund på ett så besynnerligt sätt kunde uppkastas ur Grant-sjön efter sin strid med dugongen?

— Nej, inte just, det medger jag, — svarade Pencroff, — och såret, som dugongen hade i sidan — ett sår, hvilket tycktes ha blifvit gjordt med ett hvasst verktyg —, låter lika litet förklara sig.

— Låtom oss gå än vidare, — återtog Cyrus Smith. — Kunnen I förstå, mina vänner, huru detta blyhagel kunde finnas i kroppen på pekari-ungen; huru denna kofert uppkastades på stranden i en så lycklig stund, utan att minsta tecken till skeppsbrott kunde spåras; huru denna butelj, som innehöll papperslappen, föll i våra händer så lägligt vid vår första utflygt på Bonadventure; huru vår kanot, efter att ha slitit af sin tross, kom utför Barmhertighetens flod just i det ögonblick, då vi behöfde den; huru, sedan aporna inkräktat Granite-House, stegen just i rätta stunden nedrullades från vår bostad; huru slutligen papperslappen, som Ayrton påstår sig aldrig ha skrivit, fallit i våra händer?

Cyrus Smith hade nu, utan att glömma en enda, uppräknat de sällsamma tilldragelser, som timat på Lin-

coln-ön. Harbert, Pencroff och Nab betraktade hvarandra utan att veta, hvad de skulle svara, ty uppräknandet af dessa, sålunda för första gången grupperade tilldragelser kunde ej annat än öfverraska dem i högsta grad.

— Herr Smith, ni har, på min ära, rätt, — sade slutligen Pencroff, — det är svårt att förklara allt det der!

— Nå väl, mina vänner, — återtog ingenjören, — till dessa tilldragelser har kommit en sista, och den är inte mindre obegriplig än de andra!

— Hvilken, herr Smith? — frågade Harbert lifligt,

— När ni återkom från ön Tabor, Pencroff, — återtog ingenjören, — sade ni, att ni sett en eld brinna på Lincoln-ön?

— Ja visst, — svarade matrosen.

— Är ni riktigt säker på, att ni sett denna eld?

— Ja, lika säkert, som jag ser er nu.

— Du också, Harbert?

— Ah, herr Smith, — utbrast Harbert, — elden lyste som en stjärna af första storleken!

— Men kanske var det ändå en stjärna? — frågade ingenjören enträget.

— Nej, — svarade Pencroff, — ty himlen var betäckt af väldiga moln, och i alla händelser skulle en stjärna inte stått så lågt öfver horisonten. Men herr Spilett har sett den lika väl som vi, och han kan intyga sanningen af hvad vi sagt.

— Jag vill tillägga, — sade korrespondenten, — att denna eld var mycket stark, och att den spred omkring sig liksom ett elektriskt sken.

— Ja, ja, alldeles! — inföll Harbert, — och den var säkert uppgjord uppe på Granite-House.

— Nå väl, mina vänner, — svarade Cyrus Smith, — natten mellan den 19 och 20 Oktober ha hvarken Nab eller jag uppgjort någon eld på kusten.

— Ni ha inte . . .? — utropade Pencroff, som i sin ytterliga förvåning icke kunde fullborda meningen.

— Vi ha inte lemnat Granite-House, — svarade Cyrus Smith; — om en eld syns på kusten, har en annan hand än vår upptändt den!

Pencroff, Harbert och Nab voro liksom slagna af åskan. Det var omöjligt, att de råkat ut för en synvilla, och de hade tydligen sett en eld på Lincoln-ön natten mellan den 19 och 20 Oktober!

Ja, de måste komma öfverens derom, en hemlighet förelåg här. Ett oförklarligt inflytande — synbarligen gynsam för nybyggarna, men högst retsamt för deras nyfikenhet — förmärktes på Lincoln-ön. Fans då något väsen, som gömde sig i dess djupaste tillflyktsorter? Se der, hvad man måste veta till hvad pris som helst!

Cyrus Smith erinrade äfven sina kamrater om den besynnerliga hållning, Jup och Top intogo, då de ströko omkring öppningen af brunnen, som satte Granite-House i förbindelse med hafvet, och han omtalade nu, att han undersökt denna brunn utan att der upptäcka något miss-tänkt. Resultatet af detta samtal blef ett af alla koloniens medlemmar fattadt beslut att fullständigt genomleta ön, så snart den vackra årstiden återkommit.

Men alltifrån denna dag hade Pencroff en bekymmersam uppsyn. Denna ö, hvilken han ansåg såsom sin personliga egendom, tyckte han sig ej längre rå om utslutande, utan dela den med en annan, hvars herravälde han, med eller mot sin vilja, kände sig underkastad. Nab och han samtalade ofta om dessa oförklarliga saker, och då båda af naturen voro särdeles begifna på det underbara, voro de icke sena att tro Lincoln-ön lyda under någon öfvernaturlig magt.

Emellertid hade den kalla årstiden inträdt med Maj månad — den norra zonens November. Vintern tycktes blifva sträng och tidig, hvarför också vinterarbetena utan dröjsmål återupptogs.

För öfrigt voro nybyggarna väl förberedda att mottaga denna vinter, hur sträng den än månde blifva. Filt-

kläder fattades dem icke, och de nu talrika muflonerna hade i öfverflöd lemnat den för detta varma tygs tillverkning erforderliga ullen.

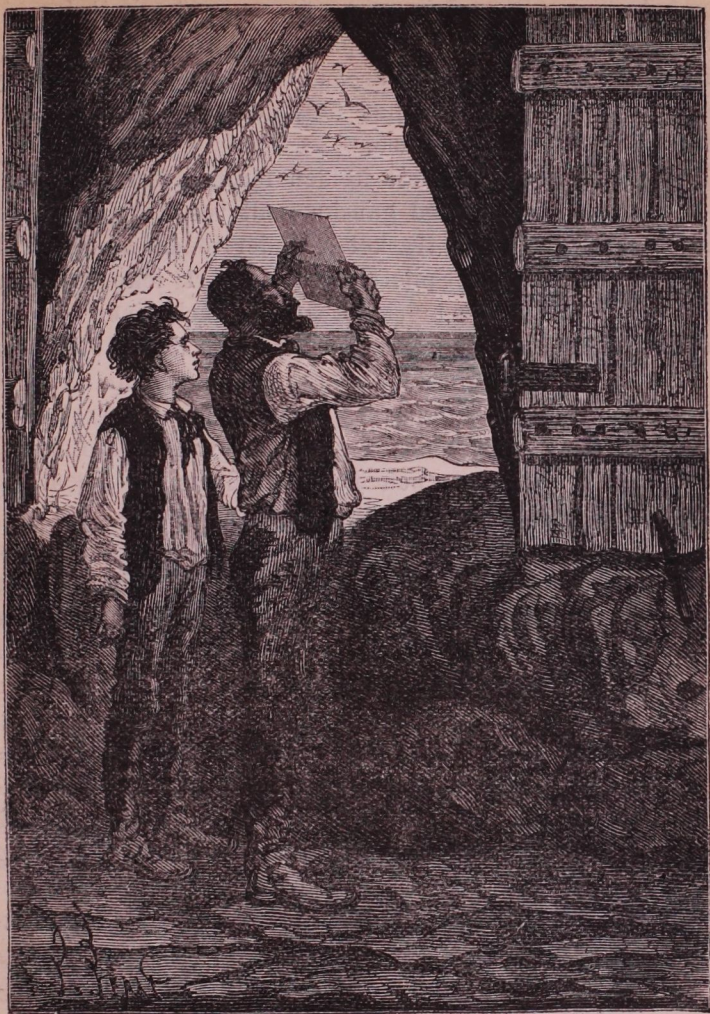
Det är obehöfligt omnämna, att Ayrton blifvit försedd med sådana ändamålsenliga kläder. Cyrus Smith erbjöd honom att komma och tillbringa den kalla årstiden i Granite-House, der han skulle bo bättre än i corralen, och Ayrton lofvade att göra det, så snart de sista arbetena i corralen voro slutade, hvilket skedde mot midten af April. Från denna tid deltog han i nybyggarnas lif och gjorde sig nyttig vid hvarje tillfälle, men alltid ödmjuk och sorgsen, afhöll han sig från sina kamraters förströelser.

Under största delen af denna tredje vinter, som nybyggarna tillbragte på Lincoln-ön, höllo de sig inne i Granite-House. Ön hemsöktes af mycket starka stormar och förfärliga vindstötar, hvilka tycktes skaka klipporna i deras grundvalar. Ofantliga vågor hotade att öfversvämma större delen af ön, och säkert skulle hvarje fartyg, som kastat ankar i dess närhet, gått förloradt med man och allt. Två gånger under en af dessa stormar svälde Barmhertighetens flod så, att man fruktade, att bron och spångarna skulle bortföras, och det blef till och med nödvändigt att stötta dem, som funnos vid hafstrandens; dessa försvunno under störtsjöarna, när hafvet piskade mot kusten.

Man inser, att dessa vindstötar, till hvilka sällade sig regn och snö, anställde förödelse på Stora Utsigtsplatån. Qvarnen och ladugården blefvo i synnerhet hemsökta. Nybyggarna måste ofta der företaga reparationer, enär foglarnas existens eljest skulle blifvit allvarsam hotad.

Under dessa svåra oväder vågade sig några jaguarer och skaror af apor ända fram till platån, och man kunde ständigt befara, att de vigaste och djerfvaste, drifna af hungern, skulle lyckas komma öfver Glycerin-

Cyrus Smith undersökte denna punkt (sid. 516).

ån, hvilken dessutom, då den var isbelagd, erbjöd dem en lätt öfvergång. Planteringar och husdjur skulle otvifvelaktigt lupit den största fara utan en oafbruten vak-

samhet, och ofta måste man aflossa gevärsskott för att hålla nämnda farliga gäster på vederbörligt afstånd. För öfrigt saknade öfvervintrarena icke sysselsättning, ty oafsedt arbetena utom hus fans det alltid tusen bestyr att uträtta i Granite-House.

Under den strängaste kölden företog man äfven åtskilliga gånger och med ganska godt resultat jagt i det vidsträckta Brandgås-träsket. Understödda af Jup och Top, sköto Gideon Spilett och Harbert icke en enda gång bom bland de myriader änder, beckasiner och vipor, som funnos der. Det var dessutom lätt att komma till denna vildbrådsrika jagtmark, antingen man anlidade vägen till Ballong-hamnen, efter att hafva passerat bron öfver Barmhertighetens flod, eller man vandrade omkring Vrak-uddens klippor; och jägarna aflägsnade sig aldrig längre från Granite-House än två eller tre mil.

Sålunda tillbragtes de fyra vintermånaderna, d. v. s. Juni, Juli, Augusti och September, under hvilka kölden var bister. Men öfver hufvud taget led Granite-House ej alltför mycket af väderlekens omildhet, och likaledes var förhållandet med corralen, hvilken, mindre blottställd än platån och till stor del skyddad af Franklins berg, blott mottog svaga återstoder af vindstötarna, hvilkas kraft brutits af skogarna och de höga klipporna på stranden. Förödelsen der var alltså mindre betydlig, och Ayrtons verksamma och skickliga hand var tillräcklig att snart afhjelpa den, när han i andra hälften af Oktober återvände till corralen för att tillbringa några dagar der.

Under denna vinter inträffade icke någon ny oförklarlig tilldragelse. Ingenting ovanligt hände, ehuru Pencroff och Nab sökte uppspana de obetydligaste händelser, som de kunde ställa i samband med någon mystisk orsak. Till och med Top och Jup ströko icke längre omkring brunnen och visade inga tecken till oro. Det tycktes alltså, som om kedjan af öfvernaturliga händel-

ser. blifvit afbruten. Dock pratade man ofta härom under aftnarna i Granite-House, och man stod fortfarande fast vid beslutet att genomleta ön till och med i dess svårtillgängligaste delar. Men en händelse af största vikt, och hvars följder kunde blifva sorgliga, kom Cyrus Smith och hans kamrater att för tillfället lägga sina planer åsido.

Man var i Oktober månad. Den vackra årstiden nalkades med stora steg. Naturen återuppvaknade till nytt lif under solens strålar, och bland de ständigt gröna koniferer, som växte i skogsbrynet, syntes redan de späda bladen på nässelträd, banksior och deodarer.

Man erinrar sig, att Gideon Spilett och Harbert flera gånger tagit fotografiska vyer af Lincoln-ön.

Den 17 Oktober, framemot kl. 3 på eftermiddagen, föll Harbert, dertill lockad af den rena himlen, på det infallet att reproducera hela den midt emot Stora Utsigts-platån liggande Unions-bugten, från Mandibel-uddens ända till Klo-uddens.

Horisonten aftecknade sig underbart tydligt, och det för en svag bris böljande hafvet företedde i sin bakgrund orörligheten hos vattnet i en insjö, här och der beströdt med lysande paljetter.

Objektivet hade blifvit placeradt i ett af fönstren till Granite-Houses stora sal och beherskade följaktligen utsigten öfver stranden och bugten. Harbert gick till väga, såsom han brukade göra, och sedan negativet erhållits, skred han till att fixera detsamma medelst ämnen, som lågo förvarade i en mörk vrå i Granite-House.

Då Harbert återvände med sitt negativ i fulla dagsljuset och noga undersökte detsamma, varseblef han derpå en liten, nästan omärklig punkt, som fläckade hafshorisonten. Han försökte utplåna densamma genom flitig tvättning, men det lyckades honom icke.

— Det är något fel i sjelfva glaset, — tänkte han. Nu fick han det besynnerliga infallet att undersöka

detta fel genom en stark lins, som han skrufvade lös ur kikaren. Men knappt hade han satt ögat till glaset, förrän han uppgaf ett rop, dervid negativet var nära att falla ur hans hand.

Den unga gossen skyndade genast till det rum, der Cyrus Smith befann sig, samt räckte ingenjören negativet och linsen, pekande på den lilla fläcken.

Cyrus Smith undersökte denna punkt; derefter fattade han kikaren och störtade fram till fönstret.

Efter att med kikaren långsamt hafva öfverfarit horisonten, stannade Cyrus Smith densamma på den misstänkta punkten, och sänkande instrumentet sade han blott:

— Ett fartyg!

Ett fartyg var också verkligen i sigte från Lincoln-ön.

FYRTIOTREDJE KAPITLET.

Undergång eller räddning. — Ayrton tillkallad. — Vigtig öfverläggning. — Det är icke Duncan. — Misstänkt fartyg. — Man vidtager försigtighetsmått. — Fartyget nalkas. — Ett kanonskott. — Briggen kastar ankar inom synhåll från ön. — Natten inbryter.

Det var två och ett halft år, sedan de i luften skeppsbrutna hade kastats på Lincoln-ön, och hittills hade ingen förbindelse kunnat åstadkommas mellan dem och deras likar. En gång hade korrespondenten försökt att meddela sig med den bebodda världen genom att åt en fogel anförtro den skrifvelse, som innehöll hemligheten af deras belägenhet; men detta var en utsigt, hvarpå man omöjligen kunde bygga några allvarsamma förhoppningar. Ensam och under förhållanden, som man redan känner, hade Ayrton råkat blifva förenad med den lilla koloniens medlemmar. Och se, just denna dag — den 17 Oktober

— visade sig andra människor oförmodadt i närheten af ön, på detta ständigt ödsliga haf!

Man kunde icke längre tvifla derpå! Ett fartyg låg der! Men skulle det styra utåt hafvet, eller skulle det söka hamn? Inom några timmar skulle nybyggarna säkert få veta, hvad de hade att hålla sig till.

Sedan Cyrus Smith och Harbert genast ropat in Gideon Spilett, Pencroff och Nab i Granite-Houses stora sal, hade de meddelat dem, hvad som tilldragit sig. Efter att hafva fattat kikaren, rekognoscerade Pencroff horisonten, och sedan han stannat vid den utvisade punkten — d. v. s. den, som gjort den omärkliga fläcken på det fotografiska negativet, sade han med en röst, som vittnade om en ytterlig belåtenhet:

— Tusan dj-ar, det är mycket riktigt ett fartyg!

— Kommer det till oss? — frågade Gideon Spilett.

— Omöjligt att säga något med visshet ännu, — svarade Pencroff, — ty blott masterna synas öfver horisonten, och man ser ej en smula af skrofvat.

— Hvad böra vi göra? — sade den unga gossen.

— Vänta, — svarade Cyrus Smith.

Och under en temligen lång stund förblefvo nybyggarna tysta, öfverlemnade åt alla de tankar, alla de sinnesrörelser, alla de farhågor, alla de förhoppningar, som denna tilldragelse uppväckte hos dem — en tilldragelse, den allvarsammaste, som inträffat efter deras ankomst till Lincoln-ön.

Nybyggarna befunno sig emellertid icke i samma belägenhet som dessa, på en ofruktbar holme öfvergifna skeppsbrutna, hvilka aftvinga en styfmoderlig natur en ömklig tillvaro och oupphörligt gnagas af behovet att återse bebodda land. I synnerhet Pencroff och Nab, hvilka funno sig på en gång så lyckliga och rika, skulle icke hafva lemnat sin ö utan saknad. De voro dessutom skapade för detta nya lif på denna lilla fläck, hvilken så att säga blifvit civiliserad genom deras intelligens. Men

i hvad fall som helst var dock detta fartyg detsamma som nyheter från fast land, det var kanske ett stycke fädernesland, som kom dem till mötes! Det hade om bord varelser liknande dem sjelfva, och man inser lätt, att deras hjertan borde klappa lifligt vid dess åsyn.

Litet emellanåt fattade Pencroff kikaren och stälde sig vid fönstret. Derifrån undersökte han med ytterlig uppmärksamhet fartyget, som befann sig på ett afstånd af tjugu mil i öster. Nybyggarna kunde alltså icke ännu på något sätt signalera sin närvaro; en flagga skulle icke hafva urskilts; ett skott skulle icke hafva hörts; en eld skulle icke hafva synts.

Säkert var det emellertid, att den af Franklins berg beherskade ön ej kunnat undgå utkikens på fartyget blickar. Men hvarför närmade sig detta fartyg land här? Var det icke en ren slump, som dref det till denna del af Stilla hafvet, hvarest å kartorna intet land var upptaget med undantag af holmen Tabor, hvilken sjelf låg ur vägen för de fartyg, som gå på de polynesiska ögrupperna, Nya Zeeland och den amerikanska kusten?

Denna fråga, som hvar och en gjorde sig, besvarades plötsligt af Harbert.

— Skulle det inte kunna vara *Duncan*? — utbrast han.

Duncan var, såsom man torde erinra sig, lord Glenarvans jakt, hvilken öfvergifvit Ayrton på holmen, och som en dag borde återkomma för att hemta honom der. Men holmen var icke så långt aflägsen från Lincoln-ön, att icke ett fartyg, som styrde kurs på den ena, passerade inom synhåll från den andra. Endast 150 mil skilde dem i longitud och 75 mil i latitud.

— Vi måste underrätta Ayrton, — sade Gideon Spillett, — och genast kalla hit honom. Han ensam kan säga oss, om det är Duncan.

Detta blef också allas åsigt, och begifvande sig till

den elektriska apparaten, som satte corralen i förbindelse med Granite-House, afskickade han detta telegram;

— Kom genast.

Några ögonblick derefter ljöd klockan.

— Jag kommer, — svarade Ayrton.

Derefter fortforo nybyggarna att observera fartyget.

— Om det är Duncan, — sade Harbert, — skall Ayrton igenkänna den utan svårighet, då han farit om bord på densamma en tid.

— Och om han igenkänner den, — tillade Pencroff, — skall han blifva rysligt uppskakad.

— Ja, — svarade Cyrus Smith, — men nu är Ayrton värdig att gå om bord på Duncan; och gifve himlen, att det verkligen vore lord Glenarvans jakt, ty hvarje annat fartyg skulle synas mig misstänkt. Dessa farvat-ten äro illa beryktade, och jag fruktar alltid för, att vår ö skall få besök af några malajiska sjöröfvare.

— Vi skola försvara den! — utropade Harbert.

— Utan tvifvel, mitt barn, — svarade ingenjören leende, — men bättre är det att inte behöfva försvara den.

— Blott en liten anmärkning, — sade Gideon Spi-lett. — Lincoln-ön är okänd för de sjöfarande, emedan den ej ens är upptagen på de nyaste kartorna. Finner ni inte alltså, Cyrus, att just häri ligger en orsak för, att ett fartyg, som oförmodadt befinner sig i sigte af detta nya land, hellre vill besöka än fly detsamma?

— Jo visst, — svarade Pencroff.

— Det tror jag också, — tillade ingenjören. — Man kan till och med påstå, att det är en kaptens pligt att undersöka och följaktligen besöka hvarje land eller ö, som ännu inte äro upptagna på kartan, och med Lincoln-ön är ju detta händelsen.

— Nå väl, — sade nu Pencroff, — låtom oss antaga, att detta fartyg styr hitåt, att det kastar ankar der, på

några kabellängders afstånd från vår ö — hvad skola vi då göra?

Denna tvärt framställda fråga fick till en början icke något svar. Men efter att hafva funderat en stund, svarade Cyrus Smith med sin vanliga lugna ton:

— Se här, hvad vi skola göra, mina vänner, hvad vi böra göra: vi skola sätta oss i förbindelse med fartyget, vi skola gå om bord på detsamma, och vi skola lemna vår ö, efter att hafva tagit den i besittning för Förenta staternas räkning. Sedan skola vi återkomma med så många, som vilja följa med oss, för att definitivt kolonisera densamma och skänka den amerikanska republiken en i denna del af Stilla hafvet nyttig station!

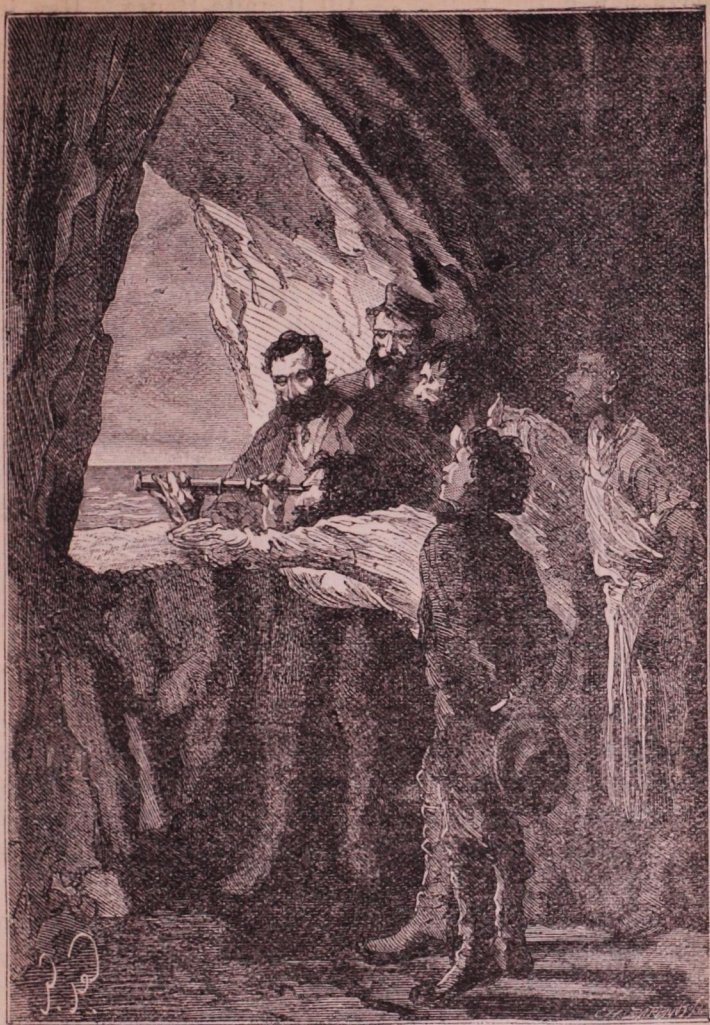
— Hurra! — utropade Pencroff, — och det skall inte bli en liten skänk, vi komma att ge vårt land! Koloniseringen är redan nästan fullbordad, namn gifna åt öns alla delar, här fins en naturlig hamn, ett vattenhemtningsställe, vägar, en telegraflinie, en gångstig, ett vattenverk, och det återstår ingenting vidare än att upptaga ön på kartorna!

— Men om man tager den från oss under vår bortotvaro? — anmärkte Gideon Spilett.

— Tusan dj-r, — utbrast matrosen, — hellre stannar jag då qvar alldeles ensam för att bevaka den, och så sant jag heter Pencroff — man skall inte stjäla den från mig som en klocka ur fickan på en, som står och gapar.

Under en timme var det omöjligt att bestämdt säga, om fartyget styrde kurs på Lincoln-ön eller icke. Det hade emellertid närmast sig densamma — men huru låg det för vinden? Det var detta Pencroff icke kunde afgöra. Då emellertid vinden kom från nordost, kunde man med sannolikhet antaga, att fartyget seglade för styrbords halsar. Dessutom var vinden god för att föra det till öns farvatten, och det kunde icke frukta att närma sig

Ja, det är verkligen ett fartyg, sade Ayrton (sid. 522).

densamma, då hafvet nu var lugnt, ehuru grunden icke voro angifna på kartan.

Frammot kl. 4 ankom Ayrton — en timme efter

sedan han blifvit kallad — till Granite-House. Han inträdde i stora salen, sägande:

— Till er tjänst, mina herrar!

Cyrus Smith räckte honom handen, såsom han brukade göra, och ledande fram honom till fönstret, sade han:

— Ayrton, vi ha bedt er komma hit af en vigtig orsak. Ett fartyg är i sigte från ön.

Till en början rodnade Ayrton lindrigt, och hans ögon beslöjades för ett ögonblick. Derefter lutande sig ut genom fönstret, lät han sin blick öfverfara horisonten, men han såg ingenting.

— Tag denna kikare, — sade Gideon Spilett, -- och se åt noga, Ayrton, ty det skulle kunna vara möjligt, att detta fartyg är Duncan, som kommer till dessa farvatten för att hemföra er till ert fädernesland.

— Duncan! — mumlade Ayrton. — Redan!

Detta ord sväfvade öfver Ayrtons läppar, liksom om han icke visste deraf, och han lät hufvudet sjunka ned i sina händer.

Tolf års enslighet på en ödslig holme syntes honom alltså icke vara en tillräcklig försoning? Kände sig den ångerfulla brottslingen ännu icke förlåten, hvarken i sina egna ögon eller i andras?

— Nej, — sade han; — nej, det kan inte vara Duncan!

— Se noga efter, Ayrton, — inföll nu ingenjören, — ty det gäller för oss att på förhand få veta, hvad vi skola ha att rätta oss efter.

Ayrton fattade kikaren och rigtade den åt det angifna hållet. Under några minuter observerade han horisonten utan att röra sig ur fläcken, utan att säga ett enda ord.

— Ja, det är verkligen ett fartyg, — sade Ayrton, — men jag tror inte, att det är Duncan.

— Hvarför skulle det inte kunna vara Duncan? —
frågade Gideon Spilett.

— Emedan Duncan är en ångjakt och jag inte kan
upptäcka något spår af rök, vare sig öfver eller bredvid
fartyget.

— Kanske begagnar den bara seglen? — anmärkte
Pencroff. — Vinden är gynnande för den kurs fartyget
tycks följa, och då det befinner sig på så långt afstånd
från hvarje land, bör det vara angeläget om att spara
sina kol.

— Det är möjligt, att ni har rätt, herr Pencroff,
och att detta fartyg släckt elden under ångpannan. Må
vi därför låta det komma närmare land, och vi skola
snart få veta, hvad vi ha att hålla oss till.

Sedan Ayrton sagt detta, gick han och satte sig i
ett hörn af stora salen och förblef tyst der. Nybyggar-
nas samtal rörde sig ännu om det okända fartyget, men
Ayrton blandade sig icke deri.

Alla befunno sig nu i en sinnesförfattning, som icke
skulle hafva tillåtit dem att fortsätta sina arbeten. Gideon
Spilett och Pencroff voro särdeles oroliga — de gingo
fram och tillbaka, ty de kunde icke hålla sig stilla. Har-
bert kände snarare nyfikenhet. Nab ensam bibehöll sitt
vanliga lugn. Var icke hans fädernesland der, hvarest
hans husbonde befann sig? Hvad beträffar ingenjören,
var han fortfarande försjunken i sina tankar, och san-
ningen att säga, snarare fruktade än önskade han, att
fartyget skulle närma sig ön.

Emellertid hade fartyget kommit något närmare.
Med tillhjälp af kikaren kunde man urskilja, att det var
ämnadt för längre resor och icke en af dessa malajiska
praos, hvaraf sjöröfvarena på Stilla hafvet vanligtvis be-
gagna sig. Man kunde alltså hafva anledning tro, att
ingenjörens farhågor skulle visa sig ogrundade, och att
närvaron af detta fartyg i dessa farvatten icke utgjorde
någon fara för Lincoln-ön. Efter en ytterst noggrann

undersökning trodde sig Pencroff kunna försäkra, att fartyget var tackladt såsom brigg, och att det närmade sig kusten i sned rigtning för styrbords halsar för sina under- och märssegel. Ayrton bekräftade, hvad matrosen sade. Men om fartyget fortfarande höll denna kurs, måste det snart försvinna bakom Klo-udden, ty det blåste sydvestlig vind, och för att kunna observera det blef det nödvändigt att begifva sig upp på höjderna vid Washington-bugten nära Ballong-hamnen — en ledsam sak, ty klockan var redan 5, och skymningen skulle inom kort högeligen försvåra alla observationer.

— Hvad skola vi taga oss till, sedan natten inbrutit? — frågade Gideon Spilett. — Skola vi uppgöra en eld för att tillkännagifva vår närvaro på denna kust?

Detta var en viktig fråga, och trots några farhågor, som ingenjören ännu hyste, fick den ett jakande svar. Fartyget kunde försvinna om natten, aflägsna sig för alltid; och skulle väl, sedan det var borta, ett annat komma till dessa farvatten? Hvem kunde förutse, hvad framtiden bar i sitt sköte åt nybyggarna?

— Ja, — sade korrespondenten, — vi böra låta detta fartyg, hvilket det än må vara, veta, att ön är bebodd. Att nu försumma det tillfälle, som erbjudes oss, skulle framdeles förorsaka oss ånger!

Det blef alltså beslutadt, att Nab och Pencroff skulle begifva sig till Ballong-hamnen och der, sedan natten inbrutit, uppgöra en stor eld, som nödvändigt borde ådraga sig besättningens uppmärksamhet.

Men just som Nab och matrosen beredde sig att lemna Granite-House, ändrade fartyget kurs och styrde rakt på ön i rigtning åt Unions-bugten. Det var en god seglare denna brigg, ty den närmade sig snabbt.

Nab och Pencroff uppsköto nu att aflägsna sig, och kikaren lades i Ayrtons hand, så att han skulle kunna bestämdt afgöra, om detta fartyg var Duncan eller ej. Äfven den skotska jakten var tacklad såsom brigg. Frå-

gan var alltså att få veta, om en skorsten reste sig mellan masterna af det observerade fartyget, hvilket nu icke befann sig på längre afstånd från ön än tio mil.

Horisonten var ännu särdeles klar. Det var lätt att förskaffa sig visshet om, hvad man vill veta, och snart sänkte Ayrton kikaren, sägande:

— Det är inte Duncan! Det kunde inte vara han!

Pencroff rigtade ännu en gång kikaren mot briggen, och han fann, att den — med en dräktighet af 3—400 tons, underbart smäckra former och djerft riggad — borde vara en snabbseglare. Men hvilken nation tillhörde den? — det var svårt att säga.

— Och dock, — tillade matrosen, — svajar en flagga från dess gaffel, men jag kan inte urskilja färgerna.

— Inom en halftimme skola vi vara på det klara härmed, — svarade korrespondenten. — Dessutom är det alldeles tydligt, att fartygets kapten har för afsigt att landstiga, och följaktligen skola vi, om också inte i dag, så i morgon i senaste laget få göra hans bekantskap!

— Lika godt! — sade Pencroff. — Det är alltid bäst att veta, hvem man har att göra med, och jag skulle bra gerna vilja se den der gynnarens färger!

Under det matrosen sade detta, tog han icke kikaren från ögat.

Dagen började lida mot sitt slut, och samtidigt möjade vinden af. Briggens flagga, som nu var mindre utspänd, invecklade sig mellan tågen, och det blef allt svårare att observera densamma.

— Det är inte en amerikansk flagga, — sade Pencroff litet emellanåt, — inte heller en engelsk, hvori det röda lätt skulle kunna urskiljas; ej heller är det den franska eller tyska flaggan, inte Rysslands hvita flagga och lika litet Spaniens gula . . . Man skulle kunna säga, att den är enfärgad . . . Låt oss se . . . hvilken flagga träffas ofta i dessa farvatten? . . . Den chileniska? —

Den är trefärgad . . . Den brasilianska? — Den är grön . . . Den japanska? — Den är svart och gul . . . medan den här . . .

I detta ögonblick utbredde en bris den okända flaggan. Ayrton tog kikaren, som matrosen låtit sjunka, satte den för ögat och utbrast med dof stämma:

— Den svarta flaggan!

En mörk duk utvecklade sig verkligen från briggens gaffel, och det var på goda skäl man nu kunde anse fartyget misstänkt.

Hade ingenjören alltså haft rätt i sina farhågor? Var det ett sjöröfvarfartyg? Bedref det sjöröfveri i denna aflägsna del af Stilla hafvet, konkurrerande med de malajiska praos, som ännu hemsöka dessa farvatten? Hvad kom det att söka på Lincoln-ön? Såg det deri ett okänt land, lämpligt att blifva ett gömställe för stulna laddningar? Kom det för att af dess kuster begära en skyddande hamn under vintermånaderna? Var nybyggarnas hederliga ö bestämd att omskapas till en skändlig tillflyktsort — ett slags hufvudstad för sjöröfveriet i Stilla hafvet?

Alla dessa tankar trängde sig instinktliskt på nybyggarna. Det var för öfrigt intet tvifvel om, hvilken betydelse man borde fästa vid färgen på den hissade flaggan. Det var mycket riktigt sjöröfvarenas! Det var den, som Duncan skulle burit, om straffångarna lyckats realisera sina skändliga planer! Man förspilde icke tiden med att diskutera.

— Mina vänner, — sade Cyrus Smith, — kanske ämnar detta fartyg blott observera öns kust? Kanske skall dess besättning inte gå i land? Det är en möjlighet. Huru med den saken än må förhålla sig, böra vi göra allt för att dölja vår härvaro. Den på Stora Ut-sigts-platån uppförda väderqvarnen faller alltför lätt i ögonen. Må Ayrton och Nab gå och taga ned vingarna. Låtom oss äfven dölja Granite-Houses fönster med lum-

miga grenar. Må ingen eld brinna. Må slutligen ingenting förråda närvaron af menniskor på denna ö!

— Och vår slup? — sade Harbert.

— Åh, — svarade Pencroff, — den ligger säkert i Ballong-hamnen, och jag trotsar dessa tiggare att få reda på den der!

Ingenjörens befallningar utfördes genast. Nab och Ayrton gingo upp på platån och vidtogo de mått och steg, som voro erforderliga för att dölja hvarje spår af bostad. Under det de voro sysselsatta härmed, gingo deras kamrater till brynet af Jakamar-skogen och hemtade derifrån en stor mängd grenar och slingerväxter, hvilka, sedda på ett visst afstånd, borde likna ett slags naturligt löfverk och temligen väl dölja fönsteröppningarna i granitmuren. På samma gång utflyttades ammunitionen och vapnen till sådana ställen, att man hade dem till hands genast de behöfdes i händelse af ett oförmodadt anfall.

När alla dessa försigtighetsmått voro vidtagna, sade Cyrus Smith, hvarvid man af rösten hörde, att han var rörd:

— Mina vänner, om dessa uslingar vilja bemäktiga sig Lincoln-ön, skola vi försvara den, är det inte så?

— Jo, Cyrus, — svarade korrespondenten, — och om så behöfves, skola vi alla vid dess försvar offra vårt lif!

Ingenjören räckte handen åt sina kamrater, hvilka tryckte den med hängifvenhet.

Ayrton ensam, hvilken suttit qvar i sitt hörn, hade icke förenat sig med nybyggarna. Kanske kände han sig, den gamla brottslingen, ännu ovärdig.

Cyrus Smith insåg, hvad som försiggick i Ayrtons själ, och gående bort till honom, frågade han:

— Och ni, Ayrton, hvad ämnar ni göra?

— Min pligt, — svarade Ayrton.

Derefter gick han och stälde sig bredvid fönstret och lät sina blickar genomtränga löfverket.

Klockan var nu $1\frac{1}{2}$ 8. Solen hade gått ned för ungefär tjugu minuter sedan bakom Granite House. Följaktligen mörknade horisonten småningom i öster. Emellertid närmade sig briggen allt mera Unions-bugten. Nu var den icke längre derifrån än åtta mil och låg just midt emot Stora Utsigts-platån, ty efter att hafva vändt utanför Klo-udden, hade den hunnit ett godt stycke åt norr, dragande fördel af det stigande tidvattnet. Man kan till och med säga, att den på detta afstånd redan befann sig inne i den stora bugten, ty en rät linie, dragen från Klo-udden till norra Mandibel-udden, skulle hafva fallit vester om dess styrbords låring.

Skulle briggen gå ännu längre in i bugten? — det var den första frågan. Skulle den, en gång väl inne i bugten, kasta ankar der? — det var den andra. Skulle den icke nöja sig med att, sedan den observerat kusten, åter söka öppna sjön utan att låta sin besättning gå i land? Man skulle få veta det om en timme. Nybyggarna hade alltså blott att vänta.

Icke utan djup oro hade Cyrus Smith sett det miss-tänkta fartyget hissa den svarta flaggan. Var det icke en direkt hotelse mot det verk, som hans kamrater och han hittills bedrifvit med framgång? Hade alltså sjö-röfvarena — ty man kunde icke betvifla, att briggens matroser voro sådana — redan besökt denna ö, då de, komna i närheten af densamma, hissat sin flagga? Hade de förut gjort en landstigning der, hvilket skulle hafva förklarat vissa besynnerligheter, som hittills förblifvit oförklarliga? Fans i de ännu icke utforskade delarna af ön någon medbrottssling, som var färdig att träda i förbindelse med dem?

På alla dessa frågor, som Cyrus Smith i tysthet gjorde sig sjelf, visste han icke, hvad han skulle svara; men han kände, att koloniens ställning icke kunde vara

annat än ganska allvarsamt hotad genom denna briggs ankomst.

Emellertid voro hans kamrater och han sjelf beslutna att göra motstånd till det allra yttersta. Voro dessa sjöröfvare talrikare och bättre beväpnade än nybyggarna? — se der, hvad det skulle hafva varit af stor vigt att veta! Men på hvad sätt skulle man komma ut till dem!

Det var natt. Nymånen hade försvunnit. Ett tjockt mörker insvepte ön och hafvet. De tunga, vid horisonten hopade molnen genomsläppte icke något ljus. Vinden hade fullkomligt dött bort, på samma gång som skymningen inträdt. Ej ett blad rördes i träden, ej en våg squalpade mot stranden. Af fartyget såg man ej något, intet ljus syntes derifrån, och om det ännu var inom synhåll från ön, kunde man ej ens veta, hvar det låg.

— Hvem vet, — sade nu Pencroff, — kanske skall det fördömda fartyget ha farit sin väg under natten, och vi skola inte mer återfinna det i daggryningen?

Liksom om man velat svara på matrosens anmärkning, framblixtrade ett lifligt sken ute på hafvet, och ett kanonskott dånade.

Briggen låg alltjemt der, och det fans artilleripjesser om bord.

Sex sekunder hade förflutit mellan skenet och knallen.

Briggen låg alltså omkring $1\frac{1}{4}$ mil från kusten. Och på samma gång hörde man slammer af ketting, som gnisslande löpte ut ur klysgatten.

Fartyget hade kastat ankar inom synhåll från Granite-House!

FYRTIOFJERDE KAPITLET.

Öfverläggning. — Aningar. — Ett förslag af Ayrton. — Man antager det. — Ayrton och Pencroff på Räddningens holme. — Straffångar från Norfolk. — Deras planer. — Hjeltemodigt försök af Ayrton. — Hans återkomst. — Sex mot femtio.

Man kunde ej längre hysa något tvifvel om sjöröfvarens afsigter. De hade kastat ankar på kort afstånd från ön, och det var tydligt, att de den följande dagen ämnade i sina båtar nalkas kusten.

Cyrus Smith och hans kamrater voro beredda att handla, men hur stor deras beslutsamhet än var,ingo de icke glömma att iakttaga försigtighet. Kanske kunde deras härvaro ännu döljas, om sjöröfvarena nöjde sig med att blott landstiga på stranden utan att begifva sig längre in på ön. Det kunde ju hända, att de icke hade annan afsigt än att förse sig med vatten i Barmhertighetens flod, och det var icke omöjligt, att bron, som var slagen på ett afstånd af en och en half mil från flodmynningen, och anordningarna vid Spiseln kunde undgå deras blickar.

Men hvarför den på briggens gaffel hissade flaggan? Hvarför detta kanonskott? Utan tvifvel bara skryt, så vida det icke var tecknet till ett besittningstagande! Cyrus Smith visste nu, att fartyget var fruktansvärdt beväradt. Och hvad hade nybyggarna på Lincoln-ön att svara sjöröfvarens kanoner med? Blott några gevär.

— I alla fall, — anmärkte Cyrus Smith, — befinna vi oss här i en ointaglig position. Fienden kan icke upptäcka mynningen till Grant-sjöns gamla aflopp, dold såsom den nu är under buskar och örter, och följaktligen är det honom omöjligt att intränga i Granite-House.

— Men våra planteringar, vår ladugård, vår corral, med ett ord — allt! — utropade Pencroff, stampande med foten. — De kunna på några timmar förhärja allt, förstöra allt!

— Allt, Pencroff, — svarade Cyrus Smith, — och vi ha intet medel att hindra dem derifrån.

— Äro de talrika? — det är frågan, — sade nu korrespondenten. — Äro de blott ett dussin, skola vi kunna hejda dem; men fyrtio, femtio, kanske flera! . . .

— Herr Smith, — sade nu Ayrton, hvilken närmade sig ingeniören, — vill ni bevilja mig en sak?

— Hvilken, min vän?

— Att jag får begifva mig till fartyget för att förvisa oss om, hur stor besättning det har.

— Men, Ayrton . . ., — svarade ingeniören tvekande, — ni skall äfventyra ert lif . . .

— Hvarför inte, min herre?

— Det går utöfver er pligt.

— Jag har mer att göra än min pligt, — svarade Ayrton.

— Ni skulle med pirogen fara ut till fartyget? — frågade Gideon Spilett.

— Nej, min herre, men jag skall simma dit. Pirogen duger inte här vid lag, der en menniska kan smyga sig fram i vattenbrynet.

— Men vet ni då, att briggen ligger en och en kvarts mil från kusten? — sade Harbert.

— Jag är god simmare, herr Harbert.

— Det är att våga ert lif, säger jag er, — återtog ingeniören.

— Betyder föga, — svarade Ayrton. — Herr Smith, jag begär detta af er såsom en nåd. Kanske har jag häri ett medel att upprätta mig i mina egna ögon.

— Gå då, Ayrton, — inföll ingeniören, som väl visste, att ett afslag djupt skulle hafva sårat den forna, nu åter hederlig menniska blifna brottslingen.

— Jag skall följa med er, — sade Pencroff.

— Ni misstror mig! — svarade Ayrton lifligt.

Derefter tillade han mera ödmjukt:

— Ack!

— Nej, nej, — återtog ifrigt Cyrus Smith, — nej, Ayrton! Pencroff misstror er inte! Ni har uppfattat hans ord orätt.

— Så är det, — svarade matrosen, — jag föreslår Ayrton, att jag följer honom blott till Räddningens holme. Ehuru det är föga sannolikt, kan det dock hända, att någon af dessa skurkar gått i land, och i sådant fall äro två man inte för mycket för att hindra honom att göra allarm. Jag skall invänta Ayrton på holmen, och han skall ensam begifva sig ut till fartyget, efter han sjelf föreslagit det.

Man öfverenskom, att det skulle blifva så, och Ayrton vidtog sina förberedelser till det farliga företaget. Hans plan var djerf, men den kunde lyckas tack vare nattens mörker. Sedan Ayrton väl uppnått fartyget, skulle han, hopkrupen antingen på gallionen eller vid jernkramporna nedanför vanterna, kunna förvissa sig om sjöröfvarens antal och kanske uppsnappa något af deras afsigter.

Åtföljda af sina kamrater, begåfvo sig Ayrton och Pencroff ned på stranden. Ayrton aftog kläderna och ingned sig med fett, så att han skulle lida mindre af vattnets temperatur, ty detta var ännu kallt. Det kunde också hända, att han blef tvungen att qvarstanna deri flera timmar.

Under tiden hade Pencroff och Nab gått efter pirogen, hvilken låg fastbunden vid stranden af Barmhertighetens flod, på ett afstånd från dess mynning af några hundra steg. Då de återkommo, var Ayrton färdig att begifva sig af.

Ett täckke kastades öfver Ayrtons axlar, och nybyggarna tryckte hans hand.

Ayrton steg i pirogen tillsammans med Pencroff.

Klockan var $1\frac{1}{2}$ 11 på aftonen, då båda försvunno i mörkret. Deras kamrater vände om till Spiseln för att der afvakta deras återkomst.

Sundet var lätt öfverfaret, och pirogen lade till vid motsatta stranden. Detta skedde icke utan en viss försigtighet, för den händelse att sjöröfvarerna hade landstigit här. Men sedan terrängen rekognoscerats, var man viss om, att holmen var öde.

Åtföljd af Pencroff, skyndade Ayrton med hastiga steg, dervid han uppskrämde foglarna, som bygt sina bon i klippornas håligheter, öfver holmen, hvarefter han utan tvekan kastade sig i hafvet och utan buller simmade bort åt fartyget, hvars läge utvisades af några för en kort stund sedan tända ljus.

Hvad beträffar Pencroff, hukade han ned sig i en grop på stranden och afvaktade der sin kamrats återkomst.

Emellertid simmade Ayrton framåt med kraftiga tag och framgled genom vattnet utan att förorsaka ens det minsta buller. Hans hufvud stack knappt upp öfver ytan, och hans ögon voro fästa på briggens mörka massa, hvarifrån ljusen återspeglades i hafvet. Han tänkte blott på den pligt, han lofvat uppfylla, och hade ingen tanke ens för de faror, han kunde löpa icke blott om bord på fartyget, utan äfven i dessa farvatten, som ofta besökas af hajar. Strömmen bar honom framåt, och han aflägsnade sig snabbt från kusten.

En halftimme derefter framgled Ayrton, utan att hafva blifvit hörd eller sedd, i vattenbrynet, uppnådde fartyget och fasthakade sig med ena handen vid gallionen under bogsprötet. Han hemtade andan, och höjande sig på kedjorna lyckades han uppnå backen. Der voro några par matrosbyxor uthängda till torkning. Han påtog ett par. Sedan han derefter satt sig i säkerhet, lyssnade han.

Man sof icke om bord på briggen. Tvärtom, man pratade, man sjöng, man skrattade. Se här några ytt-randen, som, åtföljda af svordomar, hufvudsakligen ådrogo sig Ayrtons uppmärksamhet.

— En god pris den här briggen!

— Han seglar bra, *Speedy**. Han förtjenar sitt namn!

— Hela marinen kan gerna ge sig hack i häl efter honom! Blir på efterkälken!

— Hurra för hans kapten!

— Hurra för Bob Harvey!

Hvad Ayrton erfor inom sig, då han hörde dessa fragment af samtalet, skall man inse, när man får veta, att han i denna Bob Harvey igenkänt en af sina forna kamrater i Australien, en oförvägen matros, som fullföljt hans egna brottsliga planer. Bob Harvey hade i farvattnet utanför ön Norfolk bemäktigat sig denna brigg, hvilken var lastad med vapen, ammunition, alla slags husgeråd och verktyg, som skulle till en af Sandwichsöarna. Hela hans band hade gått om bord, och nu blifna sjöröfvare, efter att hafva varit straffångar, plöjde dessa uslingar, vildare än sjelfva malajerna, Stilla hafvet, förstörande fartygen och nedgörande besättningarna. Dessa straffångar voro högröstade, då de under ett omåttligt drickande berättade om sina bedrifter, och se här, hvad Ayrton kunde uppfatta:

Speedys besättning utgjordes uteslutande af engelska fångar, hvilka rymt från Norfolk.

Se här, hvad Norfolk är.

På 29° 2' sydlig latitud och 165° 42' östlig longitud ligger öster om Australien en liten ö af sex mils omfång, hvilken Pitt-berget beherskar till en höjd af 350 meter öfver hafsytan. Det är ön Norfolk, blifven platsen för en inrättning, hvari inneslutas de svårhandterligaste bland de engelska straffångarna. De uppgå till ett antal af 500, äro underkastade en jernhård disciplin och förfärliga straff samt bevakas af 500 soldater och 500 tjänstemän under befäl af en guvernör. Det torde blifva svårt att tänka sig en värre samling af skurkar. Ibland

---

* *Speedy* = snabb, hastig.

— ehuru detta är sällsynt — lyckas flera af dem — trots den ytterliga vaksamhet, hvarför deläro föremål — rymma genom att bemäktiga sig fartyg, som de oförmodadt öfverfalla, och hvarmed de sedan genomströfva de polynesiska arkipelagerna.

Så hade denna Bob Harvey och hans kamrater gjort. Så hade Ayrton en gång velat göra. Bob Harvey hade bemäktigat sig briggen Speedy, då den låg för ankar utanför Norfolk; besättningen hade blifvit mördad, och sedan ett år tillbaka genomströfvade denna brigg, efter att hafva förvandlats till ett sjöröfwarefartyg, Stilla hafvet under befäl af Harvey, fordom sjökaptten, nu sjöröfware och väl bekant för Ayrton.

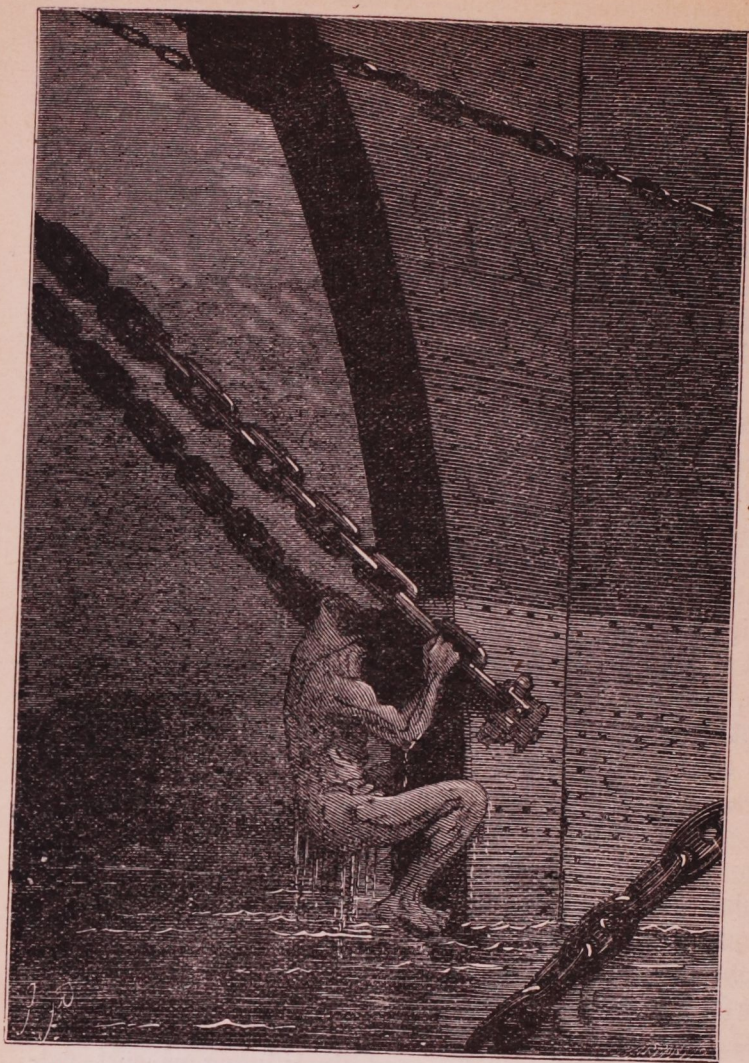
De flesta sjöröfvarena voro samlade i akterkajutan, men några lågo utsträckta på däck och pratade med hög röst.

Medan samtalet fortgick, alltjemt under skratt och libationer, fick Ayrton veta, att blott slumpen fört Speedy i sigte af Lincoln-ön. Bob Harvey hade aldrig hittills satt foten i land der, men såsom Cyrus Smith anat, hade han, då han fann i sin väg detta okända land, hvaraf intet spår syntes på kartan, uppgjort planen att besöka det och att vid behof, om det föll honom i smaken, deraf göra en anlöpningshamn för briggen.

Hvad beträffar den på Speedy hissade svarta flaggan och det afskjutna kanonskottet, såsom örlogsmän brukade göra, då de hissa sin flagga, var det blott tomt skryt af sjöröfvarena. Det var icke någon signal, och ingen förbindelse existerade ännu mellan rymmarna från Norfolk och Lincoln-ön.

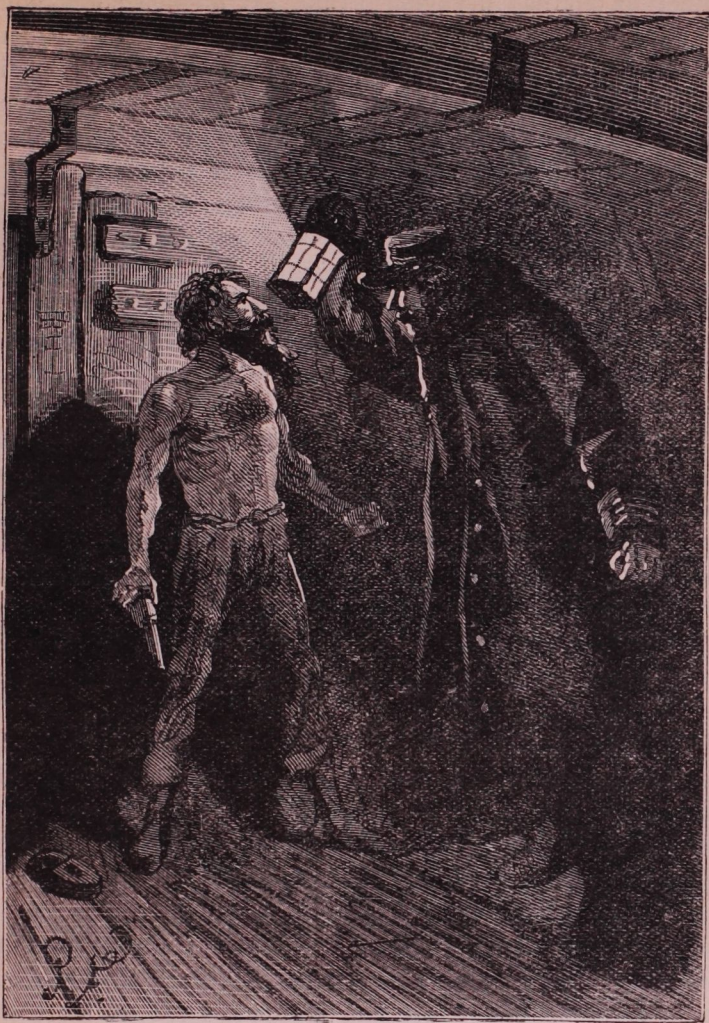
Nybyggarnas område hotades alltså af en oerhörd fara. Tydligen kunde ön, med sin tillgång på sött vatten, sin lilla hamn, sina mångfaldiga resurser, som nybyggarna tillgodogjort sig så väl, och sitt Granite-House ej annat än passa bra för sjöröfvarena; i deras händer skulle den blifva en ypperlig tillflyktsort, och just deri-

Han hemtade andan, och höjande sig på kedjorna (sid. 533).
genom att den var okänd skulle den, kanske för länge,
tillförsäkra dem strafflöshet på samma gång som trygg-
het. Ögonsynligen komme också nybyggarnas lif icke

— Hvad gør du der? — sade Bob Harvey (sid. 540).

att blifva respekterade, och Bob Harveys och hans medbrottslingars första omsorg skulle blifva att nedgöra dem utan förskoning. Cyrus Smith och hans kamrater hade

alltså ej ens den utvägen att fly, att gömma sig någonstades på ön, då sjöröfvarena ämnade bosätta sig der, och i händelse Speedy begåfve sig ut på någon expedition, det var sannolikt, att några af besättningen lemnades hemma. Det blef alltså nödvändigt att strida emot och ända till sista man förgöra dessa uslingar, som ej voro värda medömkan, och mot hvilka alla medel kunde anses tillåtna.

Se der, hvad Ayrton tänkte, och han visste, att Cyrus Smith skulle dela hans åsigt.

Men motståndet och i sista hand segern — voro de en möjlighet? Detta berodde af briggens beväring och antalet af dess besättning.

Det var detta Ayrton beslöt att förvissa sig om till hvad pris som helst, och då en timme efter hans ankomst skränet hade börjat tystna och största delen af straffångarna redan låg försänkt i rusets sömn, tvekade han icke att våga sig upp på Speedys däck, som de slocknade lanternorna nu lemnat i ett djupt mörker.

Han klättrade alltså upp, och med hjälp af bogsprötet uppnådde han briggens back. Derefter, smygande sig mellan de här och der utsträckta straffångarna, gjorde han en rund omkring däck, hvarvid han fann, att Speedy var bevärad med fyra kanoner, som borde utslunga kulor på 4—5 kilo. Han fann äfven genom att vidröra kano- nerna, att de voro bakladdare. Det var alltså moderna pjäser, lätta att sköta och förfärliga till sina verkningar.

Hvad beträffar de på däck liggande karlarna, borde de vara omkring tio, men det var naturligt, att andra, till ännu större antal, sofvo under däck. Och dessutom hade Ayrton, under det han lyssnade på dem, trott sig finna, att de voro omkring femtio. Det var mycket för de sex nybyggarna på Lincoln-ön! Men tack vare Ayrtons hängifvenhet skulle Cyrus Smith icke blifva öfver- rumplad, han skulle lära känna sina motståndares styrka, och han skulle vidtaga sina åtgärder derefter.

Det återstod också ingenting vidare för Ayrton än att vända om och för sina kamrater redogöra för det uppdrag, han åtagit sig, hvarför han nu beredde sig att gå tillbaka till briggens förstäf och fira sig ned i hafvet.

Men denna man, som ville — han hade sagt det — göra mer än sin pligt, fattades nu af en heroisk tanke. Det var att offra sitt lif, men han skulle derigenom rädda ön och nybyggarna. Ögonsynligen kunde Cyrus Smith icke motstå femtio, med alla slags vapen beväpnade banditer, hvilka, antingen de med våld inträngde i Granite-House eller der uthungrade de belägrade, skulle hämnas på dem. Och nu förestälde han sig sina räddare — dessa män, som åter gjort honom till människa och till en hederlig människa, dessa män, hvilka han var skyldig allt — dödade utan miskund, deras arbeten tillintetgjorda, deras ö förvandlad till ett sjöröfvarenäste! Han sade sig, att egentligen var det han, som var den första orsaken till så många olyckor, emedan hans forna kamrat Bob Harvey endast realiserat hans egna planer; och härvid bemäktigade sig en känsla af fasa hela hans varelse. Och nu greps han af en oemotståndlig lust att spränga briggen i luften och med den alla dem, som voro om bord på densamma; Ayrton skulle omkomma vid explosionen, men han skulle göra sin pligt.

Ayrton tvekade icke. Att uppnå krutdurken, hvilken alltid befinner sig i aktern af ett fartyg, var lätt. Det borde icke saknas krut i ett skepp, som dref ett dylikt yrke, och det behöfdes blott en gnista för att tillintetgöra briggen inom ett ögonblick.

Ayrton firade sig försigtigt ned till mellandäcket, hvarest låg en mängd sjöröfvare, hvilkas ögonlock voro förtyngda snarare af ruset än af sömnen. En lykta brann vid foten af stormasten, omkring hvilken var anbragt en ställning, späckad med alla slags skjutvapen.

Ayrton tog från ställningen en revolver och försäkrade sig om, att den var laddad och försedd med

knallhatt. Han behöfde icke mer för att utföra fördelseverket. Han smög sig alltså fram mot aktern, så att han kom under kajutan, hvarest krutdurken borde befinna sig.

Det var emellertid nästan mörkt på mellandäcket, och det blef därför svårt för honom att komma fram utan att stöta till någon ej riktigt insomnad sjöröfvare. Här af eder och slag. Mer än en gång blef Ayrton tvungen att stanna. Men slutligen uppnådde han skiljeväggen i aktern, och der fann han en dörr, som borde leda till krutdurken.

Då det var nödvändigt att bryta upp densamma, skred Ayrton till verket. Det blef svårt att göra detta utan buller, ty det gälde att skaffa bort ett hänglås. Men för Ayrtons kraftiga hand for låset upp, och dörren stod öppen.

I detta ögonblick lades en hand på Ayrtons axel.

— Hvad gör du der? — frågade med sträf röst en högväxt karl, hvilken, resande sig upp i mörkret, snabbt lät skenet från en lykta falla på Ayrtons ansigte.

Ayrton sprang tillbaka. Vid en glimt från lyktan hade han igenkänt sin forna medbrotsling Bob Harvey, men denne kunde icke göra detsamma med Ayrton, hvilken han måste tro vara död för länge sedan.

— Hvad gör du der? — sade Bob Harvey, i det han fattade Ayrton i byxlinningen.

Utan att svara stötte Ayrton kraftigt tillbaka straffångarnas kapten och sökte rusa in i krutdurken. Ett revolverskott bland dessa krutkaggar, och allt skulle hafva varit slut!

— Hitåt, gossar! — ropade Bob Harvey.

Två eller tre sjöröfvare, som väckts af ropet och sprungit upp, kastade sig öfver Ayrton och försökte slå honom till golvet. Den starka Ayrton slet sig ur deras armar. Två skott smälde från hans revolver, och två

straffångar stupade; men ett knifhugg, som han icke kunde afvärja, tillfogade honom ett djupt sår i axeln.

Ayrton insåg klart, att han icke längre kunde utföra sin plan. Bob Harvey hade stängt igen dörren till krutdurken, och på mellandäcket uppstod en rörelse, som förrådde, att alla sjöröfvarena vaknat. Ayrton måste nu skona sig sjelf för att kämpa vid Cyrus Smiths sida. Det återstod honom intet annat än att fly!

Men var det honom ännu möjligt att fly? Det syntes tvifvelaktigt, ehuru Ayrton var besluten att våga allt för att åter förena sig med sina kamrater.

Ännu hade han qvar fyra skott. Två smälde nu, af hvilka det ena, rigtadt mot Bob Harvey, icke träffade honom, åtminstone icke svårt. Begagnande sig af en retirerande rörelse, som hans motståndare gjorde, rusade Ayrton mot trappan i kappen för att uppnå däcket. I detsamma han passerade lyktan, krossade han denna med revolverkolfven, hvarigenom uppstod ett djupt mörker, som borde gynna hans flykt.

Tre sjöröfvere, som väckts af bullret, kommo i detta ögonblick utför trappan. Ett femte skott från Ayrtons revolver störtade en af dem utför trappan, och de begge andra, hvilka icke kunde förstå, hvad som stod på, rusade bort. I två språng var Ayrton uppe på däcket, och tre sekunder senare hoppade han, efter att hafva en sista gång afskjutit sin revolver i ansigtet på en pirat, som fattat honom i strupen, upp på bastingeringen och störtade sig i hafvet.

Ayrton hade knappt simmat mer än tio meter, förrän kulorna smattrade omkring honom såsom en hagelskur.

Hvilka känslor bestormade icke Pencroff, skyddad bakom en klippa på holmen, Cyrus Smith, korrespondenten, Harbert och Nab, nedhukade i Spiseln, då de hörde skotten om bord på briggen! De hade skyndat ned på stranden, och med bössan på axeln, stodo de färdiga att tillbakaslå hvarje anfall.

För dem var det ej möjligt att tvifla längre. Öfverraskad af sjöröfvarena, hade Ayrton blifvit dödad af dem, och kanske ämnade dessa uslingar begagna sig af natten för att göra en landstigning på ön!

En halftimme förflöt under dödlig ångest. Skotten hade emellertid upphört, och hvarken Ayrton eller Pencroff syntes till. Var alltså holmen öfversvämmad? Borde man icke skynda till Ayrtons och Pencroffs hjälp? Men på hvad sätt? Hafvet, som nu stigit, gjorde det omöjligt att vada öfver sundet. Pirogen fans icke längre der! Må man döma om den förfärliga oro, som bemäktigade sig Cyrus Smith och hans kamrater!

Slutligen, inemot en halftimme efter midnatt, lade en pirog med två man om bord till vid stranden. Det var Ayrton, lindrigt sårad i Axeln, och Pencroff, frisk och välbehållen, som deras vänner slöto i sina öppna armar.

Alla togo genast sin tillflykt till Spiseln. Der berättade Ayrton, hvad som tilldragit sig, och förteg icke den plan att spränga krutdurken i luften, som han försökt utföra.

Allas händer sträcktes mot Ayrton, hvilken icke fördolde, huru allvarsam ställningen var. Sjøröfvarena hade blifvit varnade. De visste, att Lincoln-ön var bebodd. De skulle icke landstiga der annat än manstarka och väl beväpnade. De skulle icke hafva försyn för något. Fölle nybyggarna i deras händer, kunde de icke vänta sig någon barmhertighet!

— Nå väl, vi skola dö som män! — sade korrespondenten.

— Låtom oss gå in och vaka! — svarade ingenjören.

— Ha vi någon utsigt att komma ur den här kläman, herr Smith? — frågade matrosen.

— Ja, Pencroff!

— Hm, sex mot femtio!

— Ja, sex — utan att räkna —

— Hvem då? — inföll Pencroff.

Cyrus Smith svarade icke, men han pekade med handen uppåt himmelen.

FYRTIOFEMTE KAPITLET.

Dimman höjer sig. — Ingenjörens anordningar. — Tre poster. — Ayrton och Pencroff. — Den första båten. — Två andra båtar. — På Räddningens holme. — Sex straffångar i land. — Briggen lyfter ankar. — Speedys projektiler. — Förtviflad belägenhet. — Öväntad upplösning.

Natten förflöt, utan att något anmärkningsvärdt inträffade. Nybyggarna hade varit vaksamma och icke öfvergifvit sin post i Spiseln. Sjörofvarena å sin sida hade icke gjort något försök till landstigning. Allt sedan de sista gevärsskotten blifvit aflossade efter Ayrton, hade icke en enda knall, ej heller något annat buller förrådt briggens närvaro i farvattnet utanför Lincoln-ön. Strängt taget, skulle man kunnat tro, att den, anseende sig hafva att göra med en alltför stark motståndare, lyft ankar och aflägsnat sig från dessa farvatten.

Så var dock icke förhållandet, och då det åter började dagas, kunde nybyggarna genom morgondimmorna skymta en oredig massa: det var Speedy.

— Se här, mina vänner, — sade nu ingenjören, — de åtgärder, det synes mig lämpligt att vidtaga, innan dimman helt och hållet höjt sig. Den döljer oss för sjörofvarens blickar, och vi skola kunna handla utan att väcka deras uppmärksamhet. Hvad som framför allt är af vikt, är att inbilla straffångarna, att öns inbyggare äro talrika och följaktligen kunna göra dem motstånd. Jag föreslår er därför, att vi dela oss i tre afdelningar, som skola postera sig — den första vid sjelfva Spiseln och den andra vid mynningen af Barmhertighetens flod. Hvad beträffar den tredje, tror jag, att det skulle vara

nyttigt att placera den på Räddningens holme för att hindra eller åtminstone fördröja hvarje försök till landstigning der. Vi ha till vårt förfogande två karbiner och fyra gevär. Hvar och en af oss skall således blifva beväpnad, och då vi äro rikligen försedda med krut och kulor, skola vi ej behöfva hushålla på våra skott. Vi ha ingenting att frukta af briggens gevär lika litet som af dess kanoner. Hvad skulle de förmå mot klipporna? Och då vi inte komma att skjuta från Granite-Houses fönster, skola sjöröfvarena ej falla på den idén att dit uppkasta granater, hvilka skulle kunna förorsaka oersättlig skada. Hvad vi måste söka undvika, är att komma i handgemäng med straffångarna, ty de ha öfvermagten på sin sida. Det är alltså mot hvarje landstigning, vi måste försöka sätta oss till motvärn, men utan att blottställa oss sjelfva. Låtom oss därför inte hushålla med ammunitionen. Låtom oss skjuta ofta, men säkert. Hvar och en af oss har åtta eller tio fiender att döda, och han måste döda dem!

Cyrus Smith hade klart angifvit ställningen, talande med den lugnaste stämma, liksom om det gäلت att leda ett arbete och icke att ordna en strid. Hans kamrater gillade dessa anordningar utan att säga ens ett enda ord. Det gälde nu blott för hvar och en att intaga sin plats, innan dimman fullständigt skingrat sig.

Nab och Pencroff begåfvo sig genast upp i Granite-House och hemtade derifrån tillräcklig ammunition. Gideon Spilett och Ayrton, begge ganska skickliga skyttar, beväpnades med de två karbinerna, hvilka hunno målet på nära en mils afstånd. De fyra gevären fördelades mellan Cyrus Smith, Nab, Pencroff och Harbert.

Se här, af hvilka de tre posterna utgjordes:

Cyrus Smith och Harbert stannade i bakhåll vid Spiseln, hvarifrån de beherskade stranden vid foten af Granite-House i temligen stor utsträckning.

Gideon Spilett och Nab hukade sig ned bakom klip-

Nästan i samma stund hördes en starkare knall (sid. 549).

orna vid mynningen af Barmhertighetens flod — der
bron och spångarne blifvit uppdragna — för att hindra

hvarje framträngande i båt, liksom hvarje försök till landstigning på motsatta stranden.

Hvad beträffar Ayrton och Pencroff, sköto de ut pirogen och gjorde sig i ordning att fara öfver sundet för att intaga hvar sin särskilda post på Räddningens holme. På detta sätt skulle från fyra olika punkter afskjutna skott bringa sjöröfvarena på den tron, att Lincoln-ön var både talrikt befolkad och kraftigt försvarad.

I händelse en landstigning skulle göras, utan att Ayrton och Pencroff kunde förhindra densamma eller sågo sig nära att blifva afskurna genom en båt från briggen, borde de återvända med pirogen, gå i land på Lincoln-ön och begifva sig till den mest hotade punkten.

Innan nybyggarna gingo att intaga sina poster, tryckte de en sista gång hvarandras händer. Pencroff lyckades blifva så pass herre öfver sig sjelf, att han kunde tillbakahålla sin rörelse, då han omfamnade Harbert, hans barn . . . och de skildes åt.

Några ögonblick derefter hade Cyrus Smith och Harbert å ena sidan samt korrespondenten och Nab å den andra försvunnit bakom klipporna, och fem minuter senare stego Ayrton och Pencroff, sedan de lyckligt öfverfarit sundet, i land på Räddningens holme och gömde sig i groparna på dess östra strand.

Ingen af dem hade kunnat blifva sedd, ty sjelfva urskilde de knappt ännu briggen genom dimman.

Klockan var $1\frac{1}{2}$ 7 på morgonen.

Snart sönderslets dimman småningom i de öfre luftlagren, der briggens masttoppar blefvo synliga. Under ännu några ögonblick rullade stora moln utefter hafsytan, och derpå uppsprang en bris, hvilken snart skingrade töckenmassan.

Speedy syntes nu hel och hållen, liggande för sina två ankaren, med fören mot norr och vändande sin bords sida åt ön. Såsom Cyrus Smith beräknat, låg den ej längre bort från stranden än $1\frac{1}{4}$ mil.

Den olycksbådande svarta flaggan svajade från dess gaffel.

Ingeniören kunde genom sin kikare se, att de fyra kanoner, som utgjorde artilleriet om bord, hade blifvit rigtade mot ön. De voro tydligen klara att gifva eld vid första signal.

Emellertid låg Speedy stum. Man såg ett trettio-tal sjöröfvare gå fram och tillbaka på däckbet. Några hade äntrat upp på kajutan i aktern; två andra, som voro posterade på storbramrån och försedda med långa kikare, observerade ön med ytterlig uppmärksamhet.

Säkerligen kunde Bob Harvey och hans besättning blott med största svårighet göra sig reda för, hvad som händt under natten om bord på briggen. Denna half-nakna man, som kom för att bryta upp dörren till krut-durken, och mot hvilken de stridt, hvilken afskjutit sin revolver sex gånger mot dem, hvilken dödat en af dem och sårat två andra, hade han undgått deras kulor? Hade han lyckats simmande uppnå kusten? Hvarifrån kom han? I hvad ändamål kom han om bord? Hade det verkligen varit hans afsigt att spränga briggen i luften, såsom Bob Harvey trodde? Detta allt borde vara tem-ligen oredigt för sjöröfvarena. Men hvad de icke kunde betvifla, det var, att den okända ö, utanför hvilken Speedy kastat ankar, var bebodd, och att der kanske fans en hel koloni, färdig att försvara densamma. Och dock syntes ingen till hvarken på stranden eller på höj-derna. Kusten tycktes vara alldeles öde. I hvad fall som helst kunde intet spår af någon boning upptäckas. Hade då invånarna flytt till det inre af ön?

Se der, hvad sjöröfvarekaptenen måste fråga sig, och såsom försigtig karl sökte han otvifvelaktigt lära känna lokaliteterna, innan han förde sitt manskap dit.

Under en och en half timme kunde intet tecken hvar-ken till anfall eller landstigning upptäckas om bord på briggen. Det var tydligt, att Bob Harvey tvekade. Utan

tvifvel hade han icke ens med sin bästa kikare kunnat upptäcka en enda af de bakom klipporna nedhukade nybyggarna. Det var ej heller sannolikt, att hans uppmärksamhet blifvit väckt genom den slöja af grenar och slingerväxter, som dolde Granite-Houses fönster och bildade en skarp kontrast mot den nakna klippmuren. Huru skulle han också hafva kunnat tänka sig, att en bostad blifvit på en sådan höjd urhållad i den massiva graniten? Från Klo-udden till de två Mandibel-uddarna, på hela sträckan utefter Unions-bugten, syntes intet, som tydde på, att Lincoln-ön var eller kunde vara bebodd.

Kl. 8 iakttog emellertid nybyggarna en viss rörelse om bord på Speedy. En båt nedfirades från däfvertarna och sattes i sjön. Sju man nedstego deri. De voro alla beväpnade med gevär, en af dem satte sig vid styret, fyra vid årorna, och de två andra, som hukade ned sig i fören, färdiga att skjuta, observerade ön. Deras mål var utan tvifvel att anställa en första rekognoscering och icke att landstiga, ty i sådant fall borde man hafva kommit i större antal.

De sjöröfvare, hvilka slagit sig ned ända uppe på storbramrån, hade otvifvelaktigt kunnat se, att en holme skyddade öns kust, och att den skildes derifrån genom ett en half mil bredt sund. Det blef emellertid snart klart för Cyrus Smith, då han observerade den af båten följda kursen, att den icke genast sökte intränga i sundet, utan att den ämnade lägga i land vid Räddningens holme, ett dessutom lätt förklarligt försigtighetsmått.

Gömda hvar och en på sitt håll i smala urgröpnigar i klipporna, sågo Pencroff och Ayrton båten styra rakt mot dem, och de väntade, tills den skulle komma inom skotthåll.

Båten närmade sig med ytterlig försigtighet. Årorna nedsänktes i vattnet blott med långa uppehåll. Man kunde äfven se, att den ena af sjöröfvarena i fören höll i handen en lodlina, och att han sökte upptäcka den

ränna, Barmhertighetens flod gräfft. Detta utvisade, att Bob Harvey hade för afsigt att låta briggen gå så nära in under kusten som möjligt. Ett trettiotal sjöröfvare, som sutto här och der i vanten, förlorade icke en enda af båtens rörelser ur sigte och togo vissa landmärken, som borde tillåta dem att gå i land utan fara.

Båten var icke mer än två kabellängder från holmen, då den stannade farten. Stående upprätt, sökte styrmannen upptäcka den bästa punkt, der han kunde lägga till.

Inom ett ögonblick smälde två skott. En lätt rök hvirflade öfver klipporna på holmen. Styrmannen och karlen med lodlinan föllo baklänges i båten. Ayrtons och Pencroffs kulor hade träffat dem båda samtidigt.

Nästan i samma stund hördes en starkare knall, ett rökmoln framvälde från briggens sida, och en kula, hvilken träffade spetsen af klipporna, som skyddade Ayrton och Pencroff, splittrade dem, men de två skyttarna hade icke blifvit sårade.

Rysliga förbannelser uppstego från båten, hvilken genast åter sattes i rörelse. Styrmannen ersattes omedelbart af en annan bland hans kamrater, och årorna nedsänktes snabbt i vattnet.

I stället för att återvända till briggen, såsom man skulle kunnat tro, strök båten emellertid utefter holmens strand för att kringgå den vid dess södra ända. Sjøröfvarena rodde af alla krafter för att komma utom skott-håll för kulorna.

De närmade sig sålunda ända till fem kabellängder från en tillbakavikande del af Lincoln-öns kust, som slutade med Vrak-udden, och derefter styrde de, alltjemt skyddade af briggens kanoner, kurs på mynningen af Barmhertighetens flod.

Det var tydligen deras afsigt att sålunda intränga i sundet och bakifrån anfalla de på Räddningens holme posterade nybyggarna, så att desse, huru stort deras an-

tal än var, råkade mellan gevärselden och elden från briggen och sålunda skulle befinna sig i en högst ofördelaktig ställning.

Så förflöt en kvarts timme, hvarunder båten främglede i denna riktning. Djup tystnad, fullkomligt lugn i luften som på vattnet.

Ehuru Ayrton och Pencroff insågo, att de äfventyrade att blifva kringskurna, hade de icke lemnat sin post, antingen därför att de ännu icke ville visa sig för angriparna och utsätta sig för Speedys kanoner, eller emedan de räknade på Nab och Gideen Spilett, som vakade vid flodmynningen, samt på Cyrus Smith och Harbert, hvilka lågo i bakhåll mellan Spiselns klippor.

Tjugu minuter efter de första skotten befann sig båten midt för mynningen af Barmhertighetens flod på mindre afstånd än två kabellängder. Då tidvattnet började stiga med sin vanliga våldsamhet, hvilken förorsakades genom sundets smalhet, funno sig sjöröfvarerna dragna mot flodmynningen, och blott genom att ro af alla krafter lyckades de hålla sig midt i farleden. Men då de passerade inom godt håll från mynningen af Barmhertighetens flod, helsades de med två kulor, och ytterligare två af dem stupade i båten. Nab och Spilett hade icke skjutit bom.

Genast skickade briggen en andra kula mot den post, som förråddes genom röken från gevären, men utan annat resultat, än att några klippspetsar aftrubbades.

I detta ögonblick inneslöt båten icke flera stridbara män än tre. Fattad af strömmen, for den med pilens hastighet in i sundet samt passerade Cyrus Smith och Harbert, hvilka emellertid förblefvo tysta, emedan de icke ansågo, att den var inom godt håll; derefter dubbelrande norra udden af Räddningens holme med de två åror, som återstodo den, gjorde den sig i ordning att återvända till briggen.

Ända hittills hade nybyggarna icke haft någon orsak att beklaga sig. Partiet artade sig illa för deras motståndare. Desse räknade redan fyra svårt sårade, kanske döda; de deremot voro oskadda och hade icke förfelat ett enda skott. Om sjöröfvarena fortfarande att anfalla dem på detta sätt, om de gjorde ännu flera försök att landstiga med båt, kunde de nedskjutas den ena efter den andra.

Man finner, huru ändamålsenliga de af ingenjören vidtagna anordningarna voro. Sjøröfvarena kunde tro, att de hade att göra med talrika och väl beväpnade motståndare, hvilka de icke lätt skulle kunna få bugt med.

En halftimme förflöt, innan båten, hvilken hade att kämpa mot tidvattnet, upphann Speedy. Förfärliga skrån hördes, då den återkom med de sårade, och tre eller fyra kanonskott afskötos, hvilka likväl icke kunde göra någon verkan.

Men nu kastade sig andra sjöröfvere, rusiga af vrede och kanske ännu mer af libationerna under natten, i båten till ett antal af ett dussin. Äfven en andra båt sattes i sjön, och i den nedstego åtta man. Medan den förre styrde rakt på Räddningens holme för att förjaga nybyggarna derifrån, manövrerade den andra mot mynningen af Barmhertighetens flod. Situationen blef tydligen ganska farlig för Pencroff och Ayrton, och de insågo, att de måste retirera till Lincoln-ön.

Emellertid dröjde de ännu, tills den första båten hann inom godt håll, och två väl rigtade kulor kommo ännu en gång att bringa oreda bland dess besättning.

Nu lemnade Ayrton och Pencroff sin post och skynadade, blottställda för ett tiotal bösskott, det fortaste de kunde öfver holmen, kastade sig i pirogen, passerade sundet i det ögonblick, då den andra båten uppnådde holmens södra spets, och sprungo att huka ned sig bakom Spiselns klippor.

Knappt hade de förenat sig med Cyrus Smith och Harbert, förrän holmen var öfversvämmad af sjöröfvarena i den första båten, hvilka genomströfvade den i alla riktningar.

Nästan i samma ögonblick smälde nya skott från posten vid Barmhertighetens flod, hvilken den andra båten hastigt nalkats. Af de åtta man, som sutto i densamma, sårades två dödligt af Gideon Spilett och Nab, och oemotståndligt borttryckt mot klipprefven, krossades sjelfva båten i flodmynningen. Men hållande sina vapen öfver hufvudet, så att de icke skulle komma i beröring med vattnet, lyckades de sex öfverlevande arbeta sig upp på högra flodstranden. Då de emellertid funno sig vara alltför utsatta för elden från posten vid flodmynningen, flydde de af alla krafter i riktning åt Vrak-udden, utom håll för kulorna.

Ställningen för tillfället var alltså denna: på Räddningens holme tolf sjöröfvare, af hvilka flera tvifvelsutan voro sårade, men de kunde ännu förfoga öfver båten; på Lincoln-ön de sex, som kommit i land, för hvilka det likväl var omöjligt att uppnå Granite-House, ty de kunde icke öfvergå floden, hvars broar voro uppdragna.

— Det här går undan! — hade Pencroff sagt, då han störtade in i Spiseln. — Det här går undan, herr Smith! Hvad tror ni om saken?

— Jag tror, — svarade ingenjören, — att striden snart skall taga en ny form, ty man kan inte förmoda, att dessa sjöröfvare äro nog enfaldiga att fortsätta den under för dem så ogynsamma villkor!

— De skola emellertid inte fara öfver sundet, — sade matrosen. — Ayrtons och herr Spilett's karbiner äro der för att hindra dem derifrån. Ni vet väl, att de nå målet på öfver en mils afstånd!

— Ja visst, — svarade Harbert, — men hvad skulle två karlar kunna uträtta mot briggens kanoner?

Briggen oemotståndligt upplyft af en vattenpelare (sid. 559).

— Åh, briggen är väl inte ännu inne i sundet, gissar jag! — genmålde Pencroff.

— Och om den kommer dit? — sade Cyrus Smith.

— Det är omöjligt, ty den skulle äfventyra att stranda der och gå förlorad!

— Det är möjligt, — svarade nu Ayrton. — Sjö-röfvarena kunna draga fördel af tidvattnet för att komma in i sundet, dervid det står dem fritt att stranda vid ebbens inträde; och under elden från deras kanoner skola vi inte längre kunna hålla oss qvar på våra poster.

— Vid afgrundens alla djeflar, — utbrast Pencroff, — det tycks, som om dessa tiggare göra sig i ordniug att lyfta ankar!

— Kanske skola vi vara tvungna att taga vår tillflykt till Granite-House? — anmärkte Harbert.

— Låtom oss vänta! — svarade Cyrus Smith.

— Men Nab och herr Spilett? . . . — sade Pencroff.

— De skola nog förena sig med oss i rättan tid. Håll er färdig, Ayrton! Det är er karbin och Spilett, som böra tala nu.

Det var blott alltför sant! Speedy började vinda in ankarkettingen och gaf tillkänna sin afsigt att närma sig holmen. Hafvet borde stiga under ännu en och en half timme, och då flodvattnets styrka redan var bruten, skulle det blifva lätt för briggen att manövrera. Men hvad beträffar att komma in i sundet, kunde Pencroff, tvärtemot Ayrtons åsigt, icke antaga, att den skulle våga försöka detta.

Under tiden hade sjöröfvarena, som satt sig i besittning af holmen, småningom begifvit sig till dess motsatta strand, och nu skilde dem blott sundet från Lincoln-ön. Då de endast voro beväpnade med gevär, kunde de icke skada nybyggarna, hvilka lågo i bakhåll dels vid Spiseln, dels vid mynningen af Barmhertighetens flod; men då de icke visste, att desse voro beväpnade med långskjutande karbiner, trodde de sig icke heller blottställda till sina egna personer för någon fara. Det var sålunda utan skydd de genomströfvade holmen och dess strand.

Deras illusion blef af kort varaktighet. Ayrtons och Gideon Spilett's karbiner talade nu och sade utan tvifvel oangenäma saker åt två af dessa sjöröfvare, ty de föllo baklänges.

Nu uppstod en allmän förvirring. De tio andra gåfvo sig icke ens tid att taga upp sina sårade eller döda kamrater, de skyndade tillbaka till holmens motsatta strand, kastade sig i båten, som dithfört dem, och rodde tillbaka om bord, allt hvad de orkade.

— Åtta mindre! — hade Pencroff utropat. — Man skulle verkligen kunna säga, att herr Spilett och Ayrton äro i hemligt förstånd med hvarandra om att operera gemensamt!

— Mina herrar, — svarade Ayrton, laddande om sin karbin, — se der, hvad som blir allvarsammare. Briggen går under segel!

— Ankaret är upp och ned! . . . — utropade Pencroff.

— Ja, det släpper redan botten.

Man hörde också tydligen skramlet af pallarna, som slogo på vindspelet, allt efter som briggens besättning halade. Speedy hade till en början efterkommit sitt ankares kallelse; sedan detta blifvit lösryckt från hafsbottnen, började briggen falla af mot land. Vinden kom från öppna hafvet; storflocken och förmärsseglet hissades, och fartyget närmade sig småningom ön.

Från de två posterna vid Barmhertighetens flod och Spiseln såg man briggens manöver utan att visa något tecken till lif, men icke utan en viss rörelse. Nybyggarnas belägenhet blefve förtviflad, då de på nära håll skulle blifva utsatta för elden från briggens kanoner utan att med någon framgång kunna besvara densamma. Huru skulle de då kunna hindra sjöröfvarena från att landstiga?

Cyrus Smith insåg detta väl och frågade sig, hvad man möjligen kunde göra. Inom kort skulle han blifva tvungen att fatta ett beslut. Men hvilket? Innesluta

sig i Granite-House, låta belägra sig der, hålla ut under veckor, till och med månader, ty man hade ju öfverflöd på lifsmedel? Godt! Men sedan? Sjöröfvarena skulle icke desto mindre vara herrar öfver Lincoln-ön, som de komme att ödelägga efter godtfinnande, och med tiden skulle de till sist utkräfva hämd af fångarna i Granite-House.

Emellertid återstod ännu en möjlighet, den nemligen, att Bob Harvey icke skulle våga sig in i sundet med sitt fartyg, och att han höll sig utanför Räddningens holme. Då skulle ännu en half mil skilja honom från Lincoln-ön, och på detta afstånd kunde hans skott icke blifva synnerligen farliga.

— Aldrig, — upprepade Pencroff, — aldrig skall denna Bob Harvey intränga i sundet, dertill är han för god sjöman! Han vet mycket väl, att det skulle vara att äfventyra briggen, om hafvet blir svårt. Och hvad skulle det blifva af honom utan hans fartyg?

Emellertid hade briggen närmast sig holmen, och man kunde se, att den sökte uppnå dess södra spets. Brisen var lätt, och då strömmen förlorat mycket af sin styrka, var Bob Harvey fullkomligt herre att manövrera, såsom han ville.

Den väg, som förut följts af båtarna, hade visat honom, hvarest flodrännan gick, och han hade djerft gifvit sig in i densamma. Hans plan var blott alltför tydlig: han ville lägga sig med bredsida framför Spiseln och derifrån med granater och kulor besvara de skott, som hittills decimerat hans besättning.

Snart uppnådde Speedy holmens sydspets och dubblade den lätt; nu brassades seglen, och seglande dikt bidevind, befann sig fartyget snart midt utanför Barmhertighetens flod.

— De banditerna, der komma de! — utropade Pencroff.

I detta ögonblick förenade sig Nab och Gideon Spilett med Cyrus Smith, Ayrton, matrosen och Harbert.

Korrespondenten och hans kamrat hade ansett sig böra öfvergifva sin post vid Barmhertighetens flod, hvar ifrån de icke kunde uträtta något mot fartyget, och de hade handlat klokt. Det var bättre, att nybyggarna slöto sig tillsammans i det ögonblick, då det afgörande anfallet utan tvifvel skulle börjas. Gideon Spilett och Nab hade kommit smygande bakom klipporna, men icke desto mindre hade de varit utsatta för en svärm af kulor, som likväl icke sårat dem.

— Spilett! Nab! — ropade ingenjören. — Ni äro väl inte sårade?

— Nej, — svarade korrespondenten, — endast några kontusioner genom återstudsande kulor! Men denna fördömda brigg intränger i sundet!

— Ja, — svarade Pencroff, — och inom tio minuter skall den ha kastat ankar utanför Granite-House!

— Har ni någon plan, Cyrus? — frågade korrespondenten.

— Vi måste draga oss tillbaka till Granite-House, medan det ännu är tid dertill och sjöröfvarena inte kunna se oss.

— Det är också min åsigt, — svarade Gideon Spilett, — men en gång inneslutna . . .

— Skola vi taga råd af omständigheterna, — svarade ingenjören.

— Framåt då, och skyndom oss! — sade korrespondenten.

— Vill ni inte, herr Smith, att Ayrton och jag stanna qvar här? — frågade matrosen.

— Hvertill skulle det tjena? — svarade Cyrus Smith.

— Nej, vi skola inte skiljas åt!

Man hade icke ett ögonblick att förlora. Nybyggarna lemnade Spiseln. Ett litet utskjutande klipp-parti gjorde, att de icke blefvo sedda från briggen; men två

eller tre knallar och smattrandet af kulor mot klipporna underrättade dem, att Speedy befann sig på blott kort afstånd.

Att kasta sig i hissen, att störta in i Granite-House, der Top och Jup voro inneslutna sedan den föregående aftonen, att skynda in i stora salen, detta var blott ett ögonblicks verk.

Det var också hög tid, ty genom grenarna sågo nybyggarna Speedy, omgifven af rök, glida in i sundet. De måste till och med ställa sig på sidan, ty salvorna följde tätt på hvarandra, och kulorna från de fyra kanoerna träffade blindt såväl klipporna vid Barmhertigheitens flod, bakom hvilka icke längre några nybyggare funnos, som Spiseln. Klipporna krossades, och hurrarop beledsagade hvarje skott. Emellertid kunde man hoppas, att Granite-House skulle blifva skonadt, tack vare Cyrus Smiths försigtighetsmått att dölja dess fönster, då en kula, som snuddade vid portöppningen, inträngde i gången.

— Förbannelse! Vi äro upptäckta! — utropade Pencroff.

Kanske hade nybyggarna icke blifvit sedda, men säkert var, att Bob Harvey funnit det lämpligt att skicka en projektil genom det misstänkta löfverk, som gömde denna del af den höga muren. Snart fördubblade han sina skott, då en annan kula, efter att hafva genomskurit löfverket, blottade en gapande öppning i graniten.

Nybyggarnas ställning var förtviflad. Deras tillflyktsort var upptäckt. De kunde icke sätta något hinder mot dessa projektiler, ej heller skydda graniten, hvaraf skärfvorna flögo omkring dem som drufhagel. Det återstod dem icke annat än att taga sin tillflykt till den öfra gången i Granite-House och att öfverlemna sin bostad åt all slags förödelse, då i detsamma ett doft buller hördes, hvilket åtföljdes af förfärliga skrän. Cyrus Smith och hans kamrater störtade till ett af fönstren...

Oemotståndligt upplyft af en vattenpelare hade briggen remnat itu, och på kortare tid än tio minuter var den uppslukad med sin brottsliga besättning.

FYRTIOSJETTE KAPITLET.

Nybyggarna på stranden. — Ayrton och Pencroff taga hand om bergningsarbetet. — Samtal under frukosten. — Pencroffs resonnemang. — Noggrann undersökning af briggens skrof. — Krutdurken orörd. — De nya rikedomarna. — De sista spillrorna. — Ett stycke af en sprängd cylinder.

— De ha sprungit i luften! — utbrast Harbert.

— Ja, sprungit i luften, som om Ayrton skulle ha satt eld på krutet! — svarade Pencroff, i det han kastade sig i hissen på samma gång som Nab och den unga gossen.

— Men hvad har då händt? — frågade Gideon Spilett, ännu häpen öfver den oväntade upplösningen.

— Ah, denna gång skola vi få veta det! — svarade ingenjören lifligt.

— Hvad skola vi få veta?

— Längre fram, längre fram! Kom, Spilett. Hufvudsaken är, att sjöröfvarena ha blifvit förgjorda.

Och dragande korrespondenten och Ayrton med sig, upphann Cyrus Smith på hafsstranden Pencroff, Nab och Harbert.

Man såg icke längre något af briggen, icke ens dess master. Efter att hafva blifvit upplyft af vattenpelaren, hade den lagt sig på sidan och i detta läge sjunkit, utan tvifvel i följd af någon ofantlig läcka. Men då djupet i sundet på detta ställe ej öfversteg sex meter, var det säkert, att den sjunkna briggens sidor åter skulle blifva synliga vid ebbens inträde.

Några föremål flöto omkring på vattenytan. Man

såg ett helt törnhult, bestående af reservmaster och reservrår, hönsburar, hvilkas invånare ännu lefde, kistor och kaggar, hvilka småningom kommo upp till vattenytan, efter att hafva sluppit ut genom skeppsluckorna; men der drefvo icke omkring några spillror hvarken af däcksplankor eller bordläggning — hvilket gjorde Speedys plötsliga uppslukning temligen oförklarlig.

Emellertid flöto de två masterna, hvilka bräckts några meter ofvanför mastfisker, efter att hafva afslitit stag och vant, snart upp till vattenytan i sundet med sina segel, af hvilka somliga voro utspända, andra beslagna. Men man ville icke gifva ebben tid att bortföra alla dessa rikedomar, hvarför Ayrton och Pencroff kastade sig i pirogen i afsigt att göra fast alla dessa fynd antingen vid öns eller holmens strand.

Men i samma ögonblick de ämnade stiga i båten, hejdade dem ett yttrande af Gideon Spilett.

— Och de sex straffångarna, som landstigit på högra stranden af Barmhertighetens flod? — sade han.

Man fick i sanning icke glömma, att de sex man, hvilkas båt krossats mot klipporna, tagit fast fot på Vrakudden.

Man vände sina blickar åt detta håll. Ingen af flyktningarna syntes till. Det var sannolikt, att de, efter att hafva sett briggen uppslukas i sundets vågor, flytt till det inre af Lincoln-ön.

— Längre fram skola vi sysselsätta oss med dem, — sade nu Cyrus Smith. — Ännu kunna de blifva farliga, ty de äro beväpnade; men då vi äro sex mot sex, blifva utsigterna lika. Derför alltså till det angelägnaste!

Ayrton och Pencroff stego i pirogen och rodde med kraftiga årtag till strandfynden.

Hafvet var nu stående och mycket högt, ty det var nymåne sedan två dagar. Åtminstone en dryg timme

borde gå om, innan skrofvat kunde sticka upp öfver vattnet.

Ayrton och Pencroff fingo därför tid att fastsurra masterna och spirorna medelst linor, hvilkas ändar fördes till stranden nedanför Granite-House. Der lyckades nybyggarna, med förenade ansträngningar, hala upp dessa strandfynd. Sedan uppsamlade pirogen allt, hvad som flöt omkring — hönsburar, kaggar, kistor —, hvilket genast bars till Spiseln.

Äfven några lik flöto omkring. Bland dem igenkände Ayrton Bob Harveys, och han visade sin kamrat på detsamma, sägande med rörd stämma:

— Hvad jag har varit, Pencroff!

— Men hvad ni inte längre är, hederliga Ayrton!
— svarade matrosen.

Det föreföll temligen besynnerligt, att de kringflytande kropparna voro så få. Man räknade knappt fem eller sex sådana, hvilka eben redan började föra bort utåt öppna hafvet. Efter all sannolikhet hade de af uppslukningen öfverraskade straffångarna ej fått tid att fly, och sedan fartyget lagt sig på sidan, hade flertalet blifvit qvarhållet under bastingeringen. Ebben, hvilken som bäst drog med sig dessa uslingars lik ut i öppna hafvet, skulle bespara nybyggarna det sorgliga besväret att begrafva dem i någon vrå af sin ö.

Under två timmar voro Cyrus Smith och hans kamrater uteslutande sysselsatta med att hala spirorna upp på sanden samt att lösgöra och derefter till torkning upphänga seglen, hvilka voro fullkomligt oskadade. De samtalade föga, så upptagna voro de af arbetet, men huru många tankar genomforo icke deras sinnen!

Det var en lycka, att de kommit i besittning af denna brigg, eller rättare allt, hvad den inneslöt. Ett fartyg är sannerligen liksom en fullständig liten verld, och nybyggarnas förråder skulle nu ökas med många

nyttiga föremål. Det skulle blifva något i stort, motsvarande den vid Vrak-udden funna kofferten.

— Och dessutom, — tänkte Pencroff, — hvarför skulle det vara omöjligt att göra denna brigg flott igen? Är det blott en läcka, så kan en sådan tätas, och ett fartyg på 3—400 tons, det är ett ordentligt skepp vid sidan af vår Bonadventure! Och man kommer långt med ett sådant! Man kan fara, hvart man vill! Herr Smith, Ayrton och jag skola öfverväga den saken! Det är mödan värdt!

Om briggen verkligen ännu var sjöduglig, skulle utsigterna för nybyggarna på Lincoln-ön att kunna återvända till fäderneslandet blifva synnerligen ökade. Men för att kunna afgöra denna viktiga fråga måste man vänta, tills eben var fullständig, så att man kunde undersöka fartyget till alla dess delar.

Sedan strandfynden voro bragta i säkerhet i land, unnade sig Cyrus Smith och hans kamrater några ögonblick för att äta frukost. De höllo bokstafligen på att dö af hunger. Lyckligtvis var det icke långt till köket, och Nab kunde anses för en ferm kock. Man frukosterade därför vid Spiseln, och såsom man kan föreställa sig, talades om ingenting annat än den oförmodade tilldragelse, som på ett så underbart sätt räddat kolonien.

— Underbart är just ordet, — upprepade Pencroff, — ty det få vi väl erkänna, att dessa skurkar sprungo i luften just i rätta ögonblicket! Granite-House började bli ganska obeboeligt!

— Och kan ni tänka er, Pencroff, — frågade korrespondenten honom, — huru detta tillgått, och hvem som kunnat förorsaka denna briggens explosion?

— Åh, herr Spilett, ingenting är enklare, — svarade Pencroff. — Ett sjöröfvarefartyg skötes inte på samma sätt som ett örlogsfartyg! Straffångarna äro inte matroser! Det är säkert, att krutdurken var öppen, ty kanonerna spelade mot oss utan uppehåll, och det be-

höfdes inte mer, än att någon bar sig oförsigtigt eller dumt åt, för att den skulle springa i luften!

— Herr Smith, — sade Harbert, — hvad som förvånar mig, är, att denna explosion inte gjorde större verkan. Knallen var inte stark, och öfver hufvud taget ha vi blott sett litet spillror och lösryckta bordläggningsplankor. Det förefaller, som om fartyget snarare sjunkit än sprungit i luften.

— Detta förvånar dig, mitt barn? — frågade ingenjören.

— Ja, herr Smith.

— Och mig också, Harbert, — svarade ingenjören, — förvånar det; men när vi besöka vraket efter briggen, skola vi utan tvifvel få förklaringen på denna omständighet.

— Men, herr Smith, — sade Pencroff, — ni vill väl inte påstå, att Speedy helt enkelt gått till botten som ett vanligt fartyg, då det törnar på en klippa?

— Hvarför inte, — anmärkte Nab, — om det fins klippor i sundet?

— Bra, Nab, — anmärkte Pencroff. — Du har inte öppnat ögonen i rättan tid. Ett ögonblick innan briggen uppslukades, upplyftes den, det såg jag tydligt, på en ofantlig våg och sjönk tillbaka, fallande på babords sida. Men om den blott törnat, skulle den ha sjunkit helt lugnt såsom ett hederligt fartyg, när det går till botten.

— Det var just därför, att det inte var ett hederligt fartyg! — svarade Nab.

— Nå ja, vi få väl se, Pencroff, — återtog ingenjören.

— Vi få väl se, — tillade matrosen, — men jag vill våga mitt hufvud på, att det inte fins några klippor i sundet. Se så, herr Smith, upprigtigt taladt, vill ni verkligen ännu påstå, att det ligger något underbart i denna händelse?

Cyrus Smith svarade icke.

— I hvad fall som helst, — sade Gideon Spilett, — stöt eller explosion, så medger ni, Pencroff, att det skedde i rättan tid!

— Ja, ja! . . . — svarade matrosen, — men det är inte derom det är fråga. Jag frågar herr Smith, om han i allt detta ser något öfvernaturligt?

— Jag vill inte yttra mig derom, Pencroff, — sade ingenjören. — Se der allt, hvad jag kan svara er.

Detta svar tillfredsstälde ingalunda Pencroff. Han förfäktade "en explosion" och hängde envist fast dervid. Aldrig skulle han hafva gått in på det antagandet, att i detta sund, hvars botten liksom sjelfva stranden utgjordes af fin sand, och hvilket han ofta öfvervadat vid ebbtid, fans en klippa, som han icke kände till. Dessutom, i det ögonblick då briggen sjönk, var hafvet högt, d. v. s. att der fans mera vatten, än fartyget behöfde för att utan att törna gå fram öfver alla de klippor, som icke voro blottade, då hafvet var lågt. Alltså kunde briggen icke hafva stött på. Alltså hade den sprungit i luften.

Och man måste medgifva, att matrosens resonsemang icke var utan sin rättighet.

Frammot kl. $\frac{1}{2}$ 2 stego nybyggarna i pirogen och begåfvo sig till strandningsstället. Det var att beklaga, att briggens två båtar icke kunnat räddas. Den ena af dem hade, såsom man vet, blifvit krossad i mynningen af Barmhertighetens flod och var fullkomligt obrukbar; den andra hade försvunnit, då briggen uppslukades i djupet, och, sannolikt krossad af densamma, ej flutit upp igen.

I detta ögonblick började Speedys skrof att visa sig ofvan vattenytan. Briggen var mer än kastad på sidan, ty sedan masterna bräckts under tyngden af den genom fallet förskjutna barlasten, låg den nästan med kölen i vädret. Den hade i sjelfva verket blifvit upp- och nedvänd genom den oförklarliga, men fruktansvärda undervattenskraften, hvilken på samma gång gifvit sig tillkänna genom en ofantlig vattenpelares uppdrifning.

Nybyggarna rodde ett slag omkring skrofvat, och allt efter som hafvet sjönk, kunde de se, om icke den orsak, som framkallat katastrofen, så åtminstone den verkan, den frambragt.

På båda sidor om kölen, ungefär två meter från förstäfven, voro briggens sidor förfärligt sönderslitna i en längd af åtminstone sex meter. Der gapade två stora läckor, som det skulle hafva varit omöjligt att tätat. Icke allenast kopparförhydningen och bordläggningen hade försvunnit, utan äfven af sjelfva spanten, jernnaglarna och träbultarna, som sammanhöllo dem, fans intet spår. Längs hela skrofvat, ända till akterskarpen, höllo bordläggningshvarfven, som voro söndertrasade, icke ihop. Löskölen hade blifvit franskild med oförklarlig våldsamhet, och sjelfva den på flera ställen från kölsvinet lösryckta kölen hade blifvit bräckt i hela sin längd.

— Tusan dj-r! — utbrast Pencroff. — Det här fartyget blir det svårt att få flott igen!

— Det blir till och med omöjligt, — sade Ayrton.

— I hvad fall som helst, — anmärkte Gideon Spillett, — har explosionen, om det varit en explosion, haft besynnerliga verkningar! Den har sprängt de undre delarna af skrofvat i stället för däckat och öfverskeppet! Dessa stora öppningar synas ha blifvit förorsakade snarare genom stöt mot en klippa än genom explosion af en krutdurk!

— Det fins ingen klippa i sundet! — inföll matrosen. — Jag går in på hvad som helst utom stöt mot en klippa!

— Låtom oss försöka komma in i det inre af brigggen, — sade ingenjören. — Kanske skola vi då få veta, hvad vi böra hålla oss till beträffande orsaken till dess förstöring.

Detta var det bästa beslut man kunde fatta, och man borde dessutom inventera alla de rikedomar, som funnos om bord, och göra allt klart att bergas.

Nu var det lätt att komma in i briggen. Vattnet sjönk oupphörligt, och den undre delen af fartyget, som nu blifvit dess öfre genom skrofvets omvändning, var tillgänglig. Barlasten, hvilken utgjordes af tunga tack-jernsgösar, hade slagit hål å flera ställen. Man hörde bullret af hafvet, då det strömmade ut genom remnorna i skrofvet.

Med yxan i handen framskredo Cyrus Smith och hans kamrater på det till hälften krossade däck. Alla slags kistor belamrade detsamma, och då de legat i vatt-net under ganska kort tid, var deras innehåll kanske icke skadadt.

Man sysselsatte sig alltså med att bringa hela denna last i säkert förvar. Vattnet borde icke stiga igen förrän om några timmar, och denna tid begagnade man på bästa sätt.

I öppningen i skrofvet hade Ayrton och Pencroff anbragt ett block, hvarmed man upphissade kistorna och kaggarna, hvilka pirogen genast mottog och förde till stranden. Utan åtskilnad togo nybyggarna allt, då det ju sedermera stod dem öppet att göra ett urval deribland.

Hvad nybyggarna emellertid till sin synnerliga belåtenhet till en början kunde förvissa sig om, var, att briggen hade en mycket omvexlande last, ett assortiment af alla slags artiklar, husgeråd, manufakturprodukter, verktyg, sådana som medtagas af de fartyg, hvilka göra långa resor utefter de polynesiska kusterna. Det var sannolikt, att man der skulle finna litet af hvarje, och det torde medgifvas, att detta var just, hvad som kolonien på Lincoln-ön behöfde.

Emellertid — och Cyrus Smith lade märke härtill under stum förvåning — hade icke endast briggens skrof, såsom vi redan nämnt, lidit ofantligt af stöten, om nu en sådan förorsakat katastrofen, utan hela inredningen var förstörd, isynnerhet framåt fören. Skott och däck-

stöttor voro krossade, liksom om en förfärlig granat exploderat inne i briggen. Nybyggarna kunde lätt gå från fören fram mot aktern, efter att hafva undanflyttat de kistor, som småningom upphissades. Det var icke tunga balar, hvilkas flyttning skulle hafva varit svår, utan vanliga collies, och det var dessutom icke längre möjligt att se, huru de varit stufvade.

Nybyggarna framkommo nu ända till aktern, till den del af briggen, som en gång befunnit sig öfver akterkajutan. Det var der man, enligt Ayrtons anvisning, borde söka krutdurken. Om den, såsom Cyrus Smith trodde, icke sprungit i luften, var det möjligt, att några kaggar kunde räddas, och att krutet, hvilket vanligtvis inneslutes i metallhylsor, ej lidit något genom beröringen med vattnet.

Det var också, hvad som inträffat. Midt ibland en stor mängd projektiler fann man ett tjugutal kaggar, som innantill voro beklädda med koppar, och hvilka försigtigt uttogos. Pencroff öfvertygade sig med egna ögon om, att Speedys förstöring ej kunde tillskrifvas en explosion. Den del af skrofvat, der krutdurken befann sig, var just den, som lidit minst.

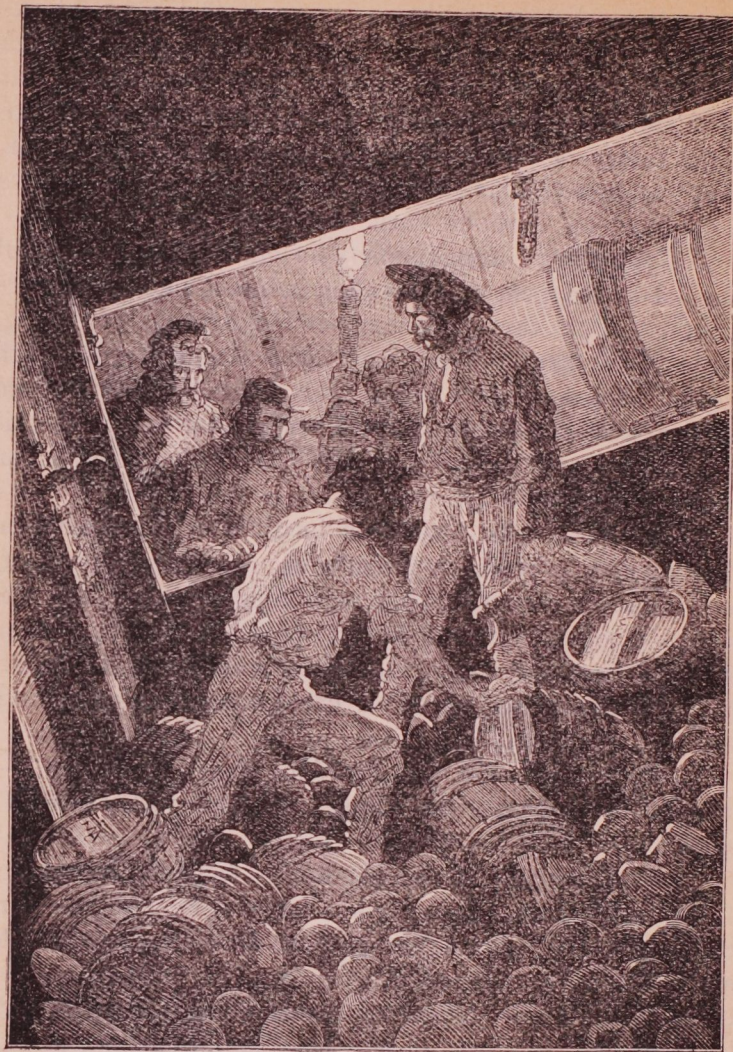
— Möjligt, — svarade den envisa matrosen, — men hvad beträffar en klippa, så fins ingen sådan i sundet.

— Nå, hvad har då händt? — frågade Harbert.

— Det vet jag inte, — svarade Pencroff, — herr Smith vet det inte, ingen vet eller skall någonsin få veta något derom!

Under dessa olikartade undersökningar hade flera timmar förflutit, och floden började låta känna af sig. Man måste uppskjuta med bergningsarbetet. Dessutom behöfde man icke befara, att skrofvat skulle bortföras af hafvet, ty det hade redan nedträngt i sanden och låg der lika stadigt, som om det legat förtöjdt för sina ankaren.

Man fann ett tjugutal kaggar (sid. 567).

Man kunde alltså utan olägenhet afvakta ebbers återinträde för att fortsätta arbetet. Men hvad beträffar sjelfva fartyget, var det så godt som tillspillogifvet, och

man finge till och med skynda sig att berga spillrorna efter detsamma, ty snart komme det att försvinna i den rörliga sanden i sundet.

Klockan var 5 på eftermiddagen. Dagen hade varit hård för arbetarna. De åto med strykande matlust, och så trötta de än voro, kunde de efter middagen icke motstå begäret att undersöka de lådor, som utgjorde Speedys last.

Största delen af dem innehöll färdiga kläder, hvilka, såsom man kan föreställa sig, blefvo välkomna. Der hade man nog för att kläda en hel koloni, linne för alla ändamål, skodon för alla slags fötter.

— Nu äro vi öfverrika! — utropade Pencroff. — Men hvad skola vi göra med allt det der?

Och i hvarje ögonblick skallade den förtjusta matrosens hurrarop, då han upptäckte romkaggar, tobaksfjerdingar, skjutvapen och stickvapen, bomullsbalor, åkerbruksredskap, verktyg för timmermän, snickare och smeder, lådor med alla slags frön, som icke undergått någon förändring under den korta tid de legat i vattnet. Ack, hvad dessa saker skulle hafva kommit väl till pass två år förut! Men till och med nu, då dessa händiga nybyggare sjelfva skaffat sig verktyg, funno dessa rike-
domar sin användning.

Utrymme fattades icke i Granite-Houses förrådsrum, men denna dag kunde man icke magasinera allt, ty tiden räckte icke till. Man fick likväl icke glömma, att de sex öfverlevande af Speedys besättning kommit i land på ön, att de sannolikt voro banditer af första rangen, och att man måste vara på sin vakt mot dem. Ehuru bron öfver Barmhertighetens flod och de mindre broarna voro uppdragna, skulle dessa straffångar icke låta sig bringas i förlägenhet af en flod eller bäck, och drifna af förtviflan, kunde sådana skurkar blifva fruktansvärda.

Längre fram finge man se, hvad man borde taga

sig till med hänsyn till dem, men till dess måste man vaka öfver de vid Spiseln uppstaplade kistorna och colliers, och deråt egnade sig nybyggarna turvis under natten.

Denna förgick emellertid, utan att sjöröfvarena försökte något anfall. Mäster Jup och Top, som stodo på post vid foten af Granite-House, skulle genast hafva varskott dem.

De tre följande dagarna, den 19, 20 och 21 Oktober, användes till att berga allt, som var af något värde eller någon nytta, vare sig af lasten eller af briggens tackling. Då hafvet var lågt, bortförde man hvad som fans i kölrummet. Då hafvet var högt, magasinerade man de bergade föremålen. En stor del af kopparförhydingen kunde lösryckas från skrofvat, hvilket med hvarje dag sjönk allt mer. Men innan sanden hann uppsluka de tunga föremål, som gått till botten, hade Ayrton och Pencroff flera gånger dykt ned samt återfunnit briggens ketting och ankaren, tackjernsgösarna, som utgjort barlasten, och äfven de fyra kanonerna, hvilka, hållna uppe medelst tomma fat, kunde föras till land.

Man ser, att koloniens arsenal hade på bergningen vunnit icke mindre än Granite-Houses skafferier och magasin. Pencroff, hvilken alltid var entusiastisk i sina planer, talade redan om att bygga ett batteri, som skulle beherska sundet och flodmynningen. Med fyra kanoner åtog han sig att hindra hvarenda flotta, "huru stark den än vore", att våga sig in i Lincoln-öns farvatten!

Slutligen, då intet mer återstod af briggen än det nu odugliga skrofvat, inbröt den fula årstiden, som fullkomligt förstörde detsamma. Cyrus Smith hade tänkt spränga det i luften för att hopsamla spillrorna på stranden, men en stark nordoststorm och ett upprördt haf tilläto honom att spara på sitt krut.

Natten mellan den 23 och 24 blef briggens skrof

fullständigt sönderslaget, och en del af detsamma uppvärktes på stranden.

Hvad beträffar skeppshandlingarna, behöfver icke sägas, att, ehuru Cyrus Smith på det noggrannaste genomletade skåpen i akterkajutan, fann han intet spår af dem. Sjörofvarerna hade tydligen förstört allt, som lemnade någon upplysning om vare sig Speedys kapten eller redare, och då namnet på dess hemort icke fanns i akterspegeln, kunde ingenting leda till upptäckandet af dess nationalitet. Emellertid hade Ayrton och Pencroff af formen på förstäfven tyckt sig finna, att fartyget var af engelsk konstruktion.

Åtta dagar efter katastrofen, eller snarare den lyckliga, men oförklarliga lösning, hvilken kolonien hade att tacka för sin räddning, såg man intet mer af briggen, ej ens vid ebbtid. Spillrorna efter densamma hade blifvit kringströdda, och Granite-House hade riktat sig med nästan allt, hvad den innehållit.

Emellertid skulle den hemlighet, som omgaf dess besynnerliga förstörelse, utan tvifvel aldrig hafva blifvit uppdagad, om icke Nab den 30 November, medan han ströfvade omkring på stranden, funnit ett stycke af en tjock jerncylander, hvilken bar spår af explosion. Denna cylinder var vriden och söndertrasad i kanterna, liksom om den varit underkastad verkan af ett explosivt ämne.

Nab bar detta metallstycke till sin husbonde, hvilken då jemte sina kamrater var sysselsatt i verkstaden i Spiseln.

Cyrus Smith undersökte uppmärksammt denna cylinder, och derefter vändande sig till Pencroff, sade han till honom:

— Påstår ni fortfarande, min vän, att Speedy ej gått under i följd af en stöt?

— Ja, herr Smith, — svarade matrosen. — Ni vet lika väl som jag, att det inte fins några klippor i sundet.

— Men om den törnat mot detta jernstycke? — sade ingenjören och pekade på den krossade cylindern.

— Hvad, mot ändan af detta rör? — utropade Pencroff med en ton af den största misstro.

— Mina vänner, — återtog Cyrus Smith, — ni erinra er, att, innan briggen kantrade, upplyftes den på spetsen af en ordentlig vattenpelare?

— Ja, herr Smith! — svarade Harbert.

— Nå väl, vilja ni veta, hvad som uppdrifvit denna vattenpelare? Det är det här, — sade ingenjören och pekade på det krossade röret.

— Det här? — inföll Pencroff.

— Ja, denna cylinder är allt, hvad som återstår af en torpedo!

— En torpedo! — utropade ingenjörens kamrater.

— Och hvem hade lagt dit den der torpedon? — frågade Pencroff, som icke ville gifva sig.

— Allt, hvad jag kan säga er, är, att det inte är jag, — svarade Cyrus Smith, — men den låg der, och ni ha kunnat döma om dess ofantliga kraft!

FYRTIOSJUNDE KAPITLET.

Ingenjörens försäkringar. — Granite-House befästes. — De fyra projektilerna. — Apropos de öfverlevande straffångarna. — Ayrtons tvekan. — Cyrus Smiths ädelmodiga känslor. — Pencroff förbittrad.

Sålunda förklarades allt genom explosionen under vattnet af denna torpedo. Cyrus Smith, som under unionskriget hade haft tillfälle att anställa försök med dessa förfärliga förstörelseredskap, kunde icke taga miste här-om. Det var genom påverkan af denna cylinder, hvilken varit laddad med ett explosivt ämne — nitroglycerin, pikrat eller någon annan substans af samma art —, som

vattnet i sundet uppdrifvits likt ett skydrag, som briggen, i grund tillintetgjord, sjunkit ögonblickligen; och det var därför det befunnits omöjligt att åter göra den flott, så stor hade den förödelse varit, som dess skrof undergått. En torpedo, hvilken skulle hafva förstört en pansarfregatt lika lätt som en vanlig fiskarbåt, hade Speedy icke kunnat motstå.

Ja, allt förklarades — allt utom tillvaron i sundet af denna torpedo.

— Mina vänner, — återtog nu Cyrus Smith, — vi kunna inte längre betvifla härvaron af en hemlighetsfull varelse, en skeppsbruten måhända såsom vi, öfvergifven på vår ö, och jag säger detta, på det att Ayrton må lära känna, hvilka besynnerligheter tilldragit sig här sedan två år tillbaka. Hvem är denna okända välgörare, hvars för oss så lyckliga mellankomst uppenbarat sig vid så många tillfällen? Jag kan inte föreställa mig det. Hvilket intresse har han i att handla så, att dölja sig efter så många gjorda tjänster? Jag kan inte förstå det. Men hans tjänster äro därför inte mindre väsentliga, och de äro dessutom af sådant slag, att blott en man, som är i besittning af en öfvernaturlig kraft, kunnat bevisa oss dem. Ayrton är hans gäldenär liksom vi, ty om det är den okända, som räddat mig ur vågorna efter ballongens fall, så är det tydligen också han, som skrifvit papperslappen, som har lagt denna butelj i vår väg, och som sålunda underrättat oss om vår kamrats belägenhet. Jag vill tillägga, att det är han, som ledt och låtit denna koffert, hvilken var så väl försedd med allt, hvad som fattades oss, stranda på Vrak-udden; att denna eld, som syntes på öns höjder, och som gjort det för er möjligt att landstiga der, har blifvit tänd af honom; att detta blyhagel, som påträffades i pekarins kropp, blifvit afskjutet af honom; att denna torpedo, som förstört briggen, blifvit nedsänkt i sundet af honom — med ett ord, att alla dessa oförklarliga händelser, hvarför vi

inte kunna göra oss reda, böra tillskrifvas denna hemlighetsfulla varelse. Men han må vara hvem som helst, skeppsbruten eller förvisad till denna ö, så skulle vi visa oss otacksamma, om vi trodde oss befriade från all erkänsla mot honom. Vi ha ådragit oss en skuld, och jag hyser det hoppet, att vi skola gälda den en dag.

— Ni kan ha rätt i hvad ni säger, min kära Cyrus, — svarade Gideon Spilett. — Ja, det fins en nästan allsmächtig varelse, dold någonstades på ön, och hvars inflytande har varit särdeles nyttigt för vår koloni. Jag vill tillägga, att denna okända synes mig förfoga öfver verkningsmedel, som skulle stöta på det öfvernaturliga, om det öfvernaturliga vore antagligt i det verkliga lifvets tilldragelser. Är det han, som sätter sig i hemlig förbindelse med oss genom brunnen i Granite-House, och är det sålunda han får kännedom om alla våra planer? Är det han, som skickade oss buteljen, då vi gjorde vår första utflykt på hafvet? Är det han, som kastat upp Top ur Grant-sjön och gifvit dugongen döden? Är det han, Cyrus, som, efter hvad vi ha all anledning att tro, räddat er ur vågorna, och detta under omständigheter, då hvarje annan, som blott vore en människa, inte skulle kunnat uträtta något? Om det är han, då besitter han också en magt, som gör honom till herre öfver elementen. Korrespondentens anmärkning var riktig, och hvar och en kände det väl.

— Ja, — svarade Cyrus Smith, — om vi inte längre kunna betvifla mellankomsten af en mensklig varelse, så medger jag, att han råder öfver verkningssmedel öfverlägsna dem, som stå människan till buds. Häri ligger ännu en hemlighet, men upptäcka vi mannen, skall också hemligheten blifva upptäckt. Frågan är alltså denna: böra vi respektera denna ädelmodiga varelses inkognito, eller böra vi göra allt för att finna honom? Hvad är er åsigt i detta hänseende?

— Min åsigt, — svarade Pencroff, — är, att, han

må vara hvem han vill, så är han en bra karl, och han har min högaktning!

— Må vara, — återtog Cyrus Smith, — men det der är inte något svar, Pencroff.

— Min husbonde, — sade nu Nab, — jag tror, att vi kunna söka den herrn, hvarom det är fråga, så mycket som vi vilja, men att vi inte skola upptäcka honom, förr än han sjelf behagar.

— Det är inte så dumt, hvad du säger, Nab, — svarade Pencroff.

— Jag är af samma tanke som Nab, — yttrade Gideon Spilett, — men det är inte något skäl, hvarför vi inte skulle fresta äfventyret. Må vi finna eller må vi inte finna denna hemlighetsfulla varelse, så skola vi åtminstone ha uppfyllt vår pligt mot honom.

— Och du, mitt barn, säg oss din tanke, — sade ingenjören, i det han vände sig till Harbert.

— Ack, — utropade Harbert, hvars blick lifvades, — jag skulle vilja tacka honom, honom, som först räddat er, och som sedermera räddat oss.

— Inte illa, min gosse, — inföll Pencroff, — och mig också, och oss alla! Jag är inte nyfiken, men jag skulle gerna ge det ena af mina ögon för att få se den der eremiten ansigte mot ansigte! Jag tror, att han måste vara vacker, stor, stark, med vackert skägg, hår som solstrålar, och att han ligger på moln med en stor kula i handen!

— Men kors, Pencroff, — sade Gideon Spilett, — det är ju Gud Faderns porträtt du gör!

— Möjligt, herr Spilett, — svarade matrosen, — men det är så jag föreställer mig honom!

— Och ni, Ayrton? — frågade ingenjören.

— Herr Smith, — svarade Ayrton, — jag kan svårligen säga er min tanke i denna sak. Hvad ni gör, blir bra gjordt. När ni vill taga mig med på edra efterforskningar, skall jag vara färdig att följa er.

— Jag tackar er, Ayrton, — återtog Cyrus Smith, — men jag skulle önska ett mera direkt svar på den fråga, jag gjort er. Ni är vår kamrat; ni har flera gånger uppoffrat er för oss, och liksom alla här bör ni bli frågad till råds, när det gäller att fatta ett viktigt beslut. Tala därför!

— Herr Smith, — svarade Ayrton, — jag tror, att vi böra göra allt för att upptäcka denna okända välgörare. Kanske är han ensam? Kanske lider han? Kanske är det en tillvaro att pånyttföda? Också jag har, såsom ni sagt, en tacksamhetsskuld att betala honom. Det är han, det kan inte vara någon annan än han, som kommit till Tabor, som der funnit den eländiga ni ha känt, som låtit er veta, att der fans en olycklig att rädda. Det är alltså tack vare honom jag åter blifvit människa. Nej, jag skall aldrig glömma det!

— Det är afgjort, — sade nu Cyrus Smith. — Vi skola hörja våra efterforskningar med det snaraste. Vi skola inte lemna någon del af ön oundersökt. Vi skola genomleta den ända in i dess hemligaste vrår; och må denna okända vän förlåta oss det för vår goda afsigts skull!

Under några dagar egnade sig nybyggarna oförtruet åt slätter- och skördearbetena. Innan de skredo till utförandet af sin plan att utforska de ännu okända delarna af ön, ville de, att hvarje trängande göromål skulle vara fullbordadt. Nu var äfven den tid, då man skulle skörda de olika grönsaker, som ledde sitt ursprung från planteringarna på holmen Tabor. Allt skulle derefter magasineras, och lyckligtvis var det icke brist på utrymme i Granite-House, der man skulle kunnat inberga alla öns rikedomar. Koloniens produkter lågo der metodiskt ordnade och i säkert förvar, såsom man kan föreställa sig skyddade lika väl mot djuren som människorna. Ingen fukt behöfde man befara midt i denna tjocka granitmassa. Flera af de naturliga urhålkningarna i öfre gån-

Huru många timmar han hade tillbragt med att gnida dem (sid. 579).

gen voro förlängda eller utvidgade, antingen medelst hackan eller genom sprängskott, och Granite-House blef sålunda en hufvuddepot, inneslutande lifsmedelsförråden,

ammunitionen, verktygen och reservkokkärnen, med ett ord hela koloniens material.

Hvad beträffar de från briggen hemtade kanonerna, voro de vackra gjutstålpjeser, hvilka på Pencroffs enträgna uppmaningar medelst starka ginor upphissades ända till sjelfva afsatsen utanför Granite-Houses port. Skottgluggar anbragtes mellan fönstren, och snart kunde man se dessa förstörelseredskaps blanka mynningar sticka ut ur granitväggen. Från denna höjd beherskade deras eldgap hela Unions-bugten. Det var liksom ett litet Gibraltar, och hvarje fartyg, som lade sig för ankar utanför Räddningens holme, skulle oundvikligen hafva blifvit utsatt för elden från detta batteri.

— Herr Smith, — sade Pencroff en dag — det var den 8 November, — nu, då fästningsartilleriet är i ordning, skola vi väl försöka våra pjesers skottvidd.

— Tror ni, att detta är nyttigt? — svarade ingenjören.

— Det är mer än nyttigt, det är nödvändigt! På hvilket annat sätt skola vi lära känna, huru långt bort vi kunna skicka en af dessa vackra kulor, hvarmed vi äro försedda?

— Låtom oss försöka då, Pencroff, — svarade ingenjören. Emellertid tror jag, att vi böra göra försöket, inte med det vanliga krutet, hvaraf jag tänker lemna förrådet orördt, utan med bomullskrut, hvarpå vi aldrig skola lida brist.

— Skola dessa kanoner kunna uthärda bomullskrutets förbränning? — frågade korrespondenten, hvilken var lika ifrig som Pencroff att profva Granite-Houses artilleri.

— Jag tror det. Dessutom, — tillade ingenjören, — skola vi gå till väga försigtigt.

Ingenjören hade skäl att tro dessa kanoner vara af utmärkt tillverkning, och han förstod sig derpå. Då de voro gjorda af gjutstål och laddades bakifrån, borde de just härigenom kunna tåla vid en ansenlig laddning och följaktligen hafva en utomordentlig skottvidd. Med hän-

syn till en kraftig verkan bör också den af kulan beskrifna skottlinien vara så rak som möjligt, och denna raka riktning kan erhållas blott på det villkoret, att åt projektilen gifves en särdeles stor initialhastighet.

— Men, — sade Cyrus Smith till sina kamrater, — initialhastigheten är proportionell till den använda krutquantiteten. Hela frågan vid fabrikationen af dessa pjäser inskränker sig till att använda en metall så motståndskraftig som möjligt, och af alla metaller är stålet obestriddligen den, som gör bästa motståndet. Jag har alltså anledning tro, att våra kanoner utan fara skola uthärda expansionen af bomullskrutets gaser och ge förträffliga resultat.

— Vi skola bli mycket säkrare derom, då vi försökt dem! — svarade Pencroff.

Det behöfver icke sägas, att de fyra kanonerna befunno sig i fullkomligt skick. Allt sedan de blifvit uppdragna ur vattnet, hade matrosen gjort sig det besväret att feja dem med största omsorg. Huru många timmar han hade tillbragt med att gnida dem, smörja dem, polera dem, rengöra deras särskilda delar! Och nu voro dessa pjäser så blanka, som om de befunnit sig om bord på en fregatt i Förenta staternas flotta.

Denna dag profskötes alltså de fyra kanonerna, den ena efter den andra, i närvaro af alla koloniens medlemmar, mäster Jup och Top inbegripna. Man laddade dem med bomullskrut, dervid tagande hänsyn till dess explosiva kraft, hvilken, såsom i det föregående blifvit sagdt, är fyra gånger så stor som det vanliga krutets; de projektiler man använde voro cylindro-koniska.

Hållande tändröret i handen, stod Pencroff färdig att fyra af.

På ett tecken af Cyrus Smith brann skottet af. Den utåt hafvet rigtade kulan gick öfver Räddningens holme och nedföll i oceanen på ett afstånd, som man för öfrigt icke kunde noggrant beräkna.

Den andra kanonen rigtades mot de yttersta klipporna på Vrak-udden, och kulan, som träffade ett spetsigt block på nära tre mils afstånd från Granite-House, splittrade detsamma.

Det var Harbert, som rigtat och affyrat kanonen, och han var helt stolt öfver sitt profskott.

Näst Harbert sjelf kunde ingen vara stoltare deröfver än Pencroff. Ett sådant skott, hvaraf äran tillkom hans kära barn!

Den tredje projektilen, hvilken afsköts mot sandreflarna, som bildade kusten norr om Unions-bugten, slog ned i sanden på ett afstånd af åtminstone fyra mil, hvarpå den, efter att hafva rikoschetterat, försvann i hafvet i ett moln af skum.

Då ordningen kom till den fjerde kanonen, gjorde Cyrus Smith dess laddning något starkare för att utröna dess längsta skottvidd. Sedan alla stält sig något afsidet, för den händelse den skulle springa sönder, antändes tändröret medelst en lång tråd.

En våldsam knall hördes, men kanonen hade stått emot, och de till fönstret framskyndande nybyggarna kunde se projektilen aftrubba klipporna på Södra Mandibel-udden, på ett afstånd från Granite-House af närmare fem mil, och försvinna i Haj-viken.

— Nå, herr Smith, — utropade Pencroff, hvars hurrarop kunde täfla med de af kanonerna frambragta knallarna, — hvad säger ni om vårt batteri? Nu kunna gerna alla Stilla hafvets sjöröfvare presentera sig framför Granite-House! Inte en enda skall sätta sin fot i land utan vår tillåtelse!

— Tro mig, Pencroff, — svarade ingenjören, — det är bättre att inte behöfvå göra det experimentet.

— Apropos, — återtog matrosen, — hvad skola vi göra med de sex skurkarna, som stryka omkring på ön? Skola vi låta dem genomströfva våra skogar, våra fält, våra ängar? De äro verkliga vilddjur, dessa sjöröfvare,

och det synes mig, att vi inte böra tveka att behandla dem såsom sådana. Hvad tycker ni, Ayrton? — tillade Pencroff, i det han vände sig till sin kamrat.

Ayrton tvekade till en början att svara, och Cyrus Smith intogs af ledsnad öfver, att Pencroff något oetänksamt ställt denna fråga till deras nya kamrat. Också blef han högeligen rörd, då Ayrton med ödmjuk röst svarade:

— Jag har varit ett af dessa vilddjur, herr Pencroff, och jag har inte rättighet att tala . . .

Och med långsamma steg aflägsnade han sig.

Pencroff hade förstått honom.

— Ett sådant satans nöt jag är! — utropade han. — Stackars Ayrton, han har dock rättighet att tala här lika mycket som någon annan!

— Ja, — sade Gideon Spilett, — men hans tillbakadragenhet hedrar honom, och vi måste respektera den sorg, han känner öfver sitt förflutna lif.

— Naturligtvis, herr Spilett, — svarade matrosen, — och det skall inte hända mig en gång till! Jag skulle hellre vilja svälja ned min tunga än göra Ayrton ledsen! Men låtom oss återkomma till saken. Det tyckes mig, att dessa banditer inte ha rätt att fordra någon barmhertighet, och att vi böra med det snaraste befria ön från dem.

— Är detta er åsigt, Pencroff? — frågade ingenjören.

— Fullkomligt.

— Men skulle vi inte, innan vi skoningslöst förfölja dem, vänta, tills de ånyo ginge fiendtligt till väga mot oss?

— Är då inte hvad de gjort tillräckligt? — frågade Pencroff, som icke förstod, hvarifrån denna tvekan härledde sig.

— De kunna komma på andra tankar, — sade Cyrus Smith, — och kanske ångra sig.

— Ångra sig, de! — utropade matrosen, höjande på axlarna.

— Pencroff, tänk på Ayrton! — sade nu Harbert, i det han fattade matrosens hand. — Han har åter blifvit hederlig menniska!

Pencroff betraktade sina kamrater, den ena efter den andra. Han skulle aldrig hafva trott, att hans förslag kunde framkalla någon tvekan. Hans råa natur kunde icke medgifva, att man skulle underhandla med de skurkar, som landstigit på ön, med Bob Harveys medbrottslingar, mördarna af Speedys besättning, och han betraktade dem såsom vilda djur, hvilka man borde utrota utan tvekan och utan samvetsförebåelser.

— Jaså! — sade han. — Jag har er allesammans mot mig! Ni vilja visa ädelmod mot de der uslingarna! Må vara. Måtte vi inte få ångra det!

— Hvad fara löpa vi, — sade Harbert, — om vi äro på vår vakt mot dem?

— Hm! — sade korrespondenten, hvilken aldrig var mångordig. — De äro sex och väl beväpnade. Låt hvar och en af dem lägga sig i bakhåll i någon vrå och skjuta på en af oss, så skola de snart vara herrar öfver kolonien.

— Hvarför ha de inte gjort det redan? — svarade Harbert. — Helt säkert därför, att det inte ligger i deras intresse att göra det. Dessutom äro vi också sex.

— Godt, godt, — svarade Pencroff, som intet förnuftsskäl skulle kunnat öfvertyga, — må de der hederliga människorna få sköta sina små bestyr och låtom oss inte längre tänka på dem!

— Hör, Pencroff, — sade Nab, — blif inte så ond för det! Om en af dessa olyckliga stode här, midt för dig och inom godt håll för din bössa, så skulle du inte skjuta . . .

— Jag skulle skjuta på honom som på en rasande hund, Nab, — svarade Pencroff kallt.

— Pencroff, — sade nu ingenjören, — ni har ofta visat mycken eftergifvenhet för mina råd. Vill ni i detta fall ännu en gång rätta er efter mig?

— Jag skall göra som ni vill, herr Smith, — svarade matrosen, som ingalunda var öfvertygad.

— Nå väl, låtom oss vänta och inte anfalla, förrän vi blifva anfallna.

Sålunda bestämdes det uppförande, man borde iakttaga gentemot sjöröfvarena, ehuru Pencroff spådde intet godt deraf. Man skulle icke anfalla dem, men man skulle vara på sin vakt. Ön var emellertid stor och fruktbar. Om någon hederskänsla fans qvar på djupet af dessa uslingars själ, kunde de kanske bättra sig. Låg det icke i deras välförstådda intresse att under de förhållanden, i hvilka de nu lefde, börja ett nytt lif? I hvad fall som helst — var det icke blott af mildhet man kunde vänta något? Nybyggarna skulle kanske icke längre såsom förut kunna gå och komma utan misstroende. Hittills hade de blott haft att skydda sig mot vilddjuren, och nu ströfvade sex straffångar — kanske af värsta slaget — omkring på deras ö. Detta var en allvarsam sak utan tvifvel, och för mindre oförfärade män skulle det hafva varit en källa till ständig oro.

Hvem vet! För närvarande hade nybyggarna rätt mot Pencroff. Skulle de få rätt också i framtiden? Det finge man se.

FYRTIOÅTTONDE KAPITLET.

Förslag till en expedition. — Ayrtou i corralen. — Besök vid Ballong-hamnen. — Iakttagelser gjorda af Pencroff om bord på Bonadventure. — Telegram afsändt till corralen. — Intet svar från Ayrtou. — Man lemnar Granite-House den följande dagen. — Hvarför telegrafråden icke gör tjänst. — Ett skott.

Hvad som emellertid hufvudsakligen upptog nybyggarnas tankar, var att företaga den fullständiga undersökning af ön, som blifvit besluten, en undersökning, som nu skulle hafva två mål: först att söka upptäcka den hemlighetsfulla varelse, hvars existens icke längre kunde betviflas, och på samma gång att utforska, hvad det blifvit af sjöröfvarerna, hvart de tagit sin tillflykt, hvilket lif de förde och hvad man kunde hafva att frukta från deras sida.

Cyrus Smith ville företaga denna expedition genast, men alldenstund den komme att räcka i flera dagar, hade han ansett det lämpligt att lassa på kärran åtskilliga lägereffekter och husgerådssaker, som skulle för dem underlätta anordnandet af lägerplatserna. För ögonblicket kunde emellertid den ena kulmanen ej spännas för, emedan den gjort sig illa i ett ben; den behöfde några dagars hvila, och man trodde sig utan olägenhet kunna uppskjuta affärden en vecka, d. v. s. till den 20 November. Nämda månad motsvarar under denna latitud den norra zonens Maj. Man befann sig alltså i den vackra årstiden. Solen var nu inom Stenbockens vändkrets och gaf de längsta dagarna under året. Tidpunkten skulle alltså blifva särdeles gynsam för den föreslagna expeditionen, hvilken, om också icke dess hufvudmål uppnåddes, kunde blifva fruktbar på upptäckter, särdeles med hänsyn till naturalster, ty Cyrus Smith hade föresatt sig att genomforska Den fjerran vesterns täta skog, hvilken sträckte sig ända ytterst ut på halfön Serpentine.

Det öfverenskoms, att man under de nio dagar, som föregingo upprottet, skulle lägga hand vid de sista arbetena på Granite-Houses plåtå.

Det var emellertid nödvändigt, att Ayrton återvända till corralen, hvarest husdjuren behöfde tillses. Man beslöt därför, att han skulle tillbringa två dagar der, och att han icke skulle återvända till Granite-House, förrän han provianterat stallen rundligt.

Då han stod i begrepp att lemna Granite-House, frågade Cyrus Smith honom, om han ville, att någon skulle åtfölja honom, dervid fästade hans uppmärksamhet på, att ön var mindre säker nu än förr.

Ayrton svarade, att det tjenade till intet, att han redde sig ensam, och att han dessutom icke fruktade något. Om något ovanligt inträffade i corralen eller dess omgifningar, skulle han ofördröjligen underrätta nybyggarna derom genom att skicka ett telegram till Granite-House.

Ayrton begaf sig alltså å väg den 9 i daggryningen, medtagande kärran, för hvilken var spänd den ena kulmanen, och två timmar derefter tillkännagaf den elektriska klockan, att han hade funnit allt i sin ordning i corralen.

Under dessa två dagar sysselsatte sig Cyrus Smith med att utföra en plan, som borde fullständigt skydda Granite-House mot hvarje öfverrumpling. Det var fråga om att helt och hållet dölja det gamla afloppets öfre mynning, hvilken var till hälften gömd under gräs och örter vid Grant-sjöns södra hörn. Intet var lättare, emedan det blott behöfdes att höja sjöns nivå en half meter eller något mer, hvarigenom afloppets mynning skulle befinna sig fullständigt under vattnet.

För att höja Grant-sjöns nivå hade man blott att anbringa en fördämning i hvart och ett af de två nya aflopp man gjort åt sjön, och genom hvilka Glycerin-ån och Vattenfallet fingo sitt vatten. Nybyggarna uppma-

nades att deltaga i detta arbete, och de två fördämnin-
garna, hvilka dessutom ej hade större dimensioner än två
till tre meters bredd och en meters höjd, uppfördes ha-
stigt medelst väl sammanfogade stenblock.

Sedan detta arbete hade fullbordats, var det omöj-
ligt att misstänka, att vid sjöns södra hörn fanns en under-
jordisk gång, hvarigenom sjöns vattenöfverflöd förr afrann.

Det behöfver icke sägas, att den lilla afledning, som
tjenade till att mata reservoaren i Granite-House och
drifva hissen, hade blifvit omsorgsfullt bibehållen, och
att vatten icke skulle fattas för någon händelse. Då
hissen väl blifvit uppdragen, trotsade denna beqväma
tillflyktsort hvarje öfverrumpling.

Detta arbete var snart undangjordt, och Pencroff,
Gideon Spilett och Harbert fingo tid att företaga en ut-
flykt ända till Ballong-hamnen. Matrosen var ytterst
nyfiken att få veta, om den lilla vik, innerst i hvilken
Bonadventure låg förankrad, hade blifvit besökt af straff-
fångarna.

— De der herrarna, — anmärkte han, — ha land-
stigit på östra kusten, och i fall de tagit kosan uteder
stranden, är det fara värdt, att de upptäckt den lilla
hamnen, och om så är, vill jag inte ge en half dollar för
vår Bonadventure.

Pencroffs farhågor saknade icke en viss grund, hvar-
för ett besök vid Ballong-hamnen syntes vara ganska
lämpligt.

Matrosen och hans kamrater begåfvo sig därför i
väg på eftermiddagen den 10 November, och de voro väl
beväpnade. I det Pencroff synbart för alla lät två kulor
glida ned i hvardera bösspipan, skakade han på hufvudet,
hvilket icke bådade godt för någon — "djur eller men-
niska", sade han — eho det vara månne, som kom ho-
nom alltför nära. Gideon Spilett och Harbert togo äfven
sina gevär, och närmare kl. 3 lemnade alla tre Granite-
House.

Nab följde dem ända till Barmhertighetens flod, och sedan de gått öfver bron, drog han upp densamma. Det öfverenskoms, att ett bösskott skulle tillkännagifva nybyggarnas återkomst, och att Nab vid denna signal borde komma och återställa förbindelsen mellan flodens båda stränder.

Den lilla truppen följde vägen, som ledde rakt fram till öns södra kust. Afståndet utgjorde blott tre och en half mil, men Gideon Spilett och hans kamrater använde två timmar för att tillryggalägga detsamma. Också hade de genomströfvat hela skogsbrynet utefter vägen, såväl af den tjocka skogen till vester som af den åt Brandgås-träsket. De funno intet spår af flyktingarna, hvilka utan tvifvel, då de ännu icke kunnat förvissa sig om nybyggarnas antal och de försvarsmedel, hvaröfver desse förfogade, hade uppsökt de minst tillgängliga delarna af ön.

Ankommen till Ballong-hamnen, såg Pencroff med ytterlig tillfredsställelse Bonadventure lugnt ligga för ankar i den smala viken. För öfrigt var Ballong-hamnen så väl gömd midt ibland de höga klipporna, att man hvarken från hafs- eller landsidan kunde upptäcka den, såvida man icke befann sig ofvanför eller inne i densamma.

— Gudskelof, — sade Pencroff, — de skurkarna ha inte kommit hit ännu! I det höga gräset trifvas reptilerna bäst, och det är tydligen i Den fjerran vesterns skog, som vi skola återfinna dem.

— Och det är särdeles lyckligt, — tillade Harbert, — ty om de påträffat Bonadventure, skulle de ha bemäktigat sig densamma för att fly, hvilket skulle hindrat oss från att återvända till Tabor.

— Ja, — svarade korrespondenten, — det blir nödvändigt att ditföra en skrifvelse, som upplyser om Lincoln-öns läge och Ayrtons nya vistelseort, för den händelse att den skotska jakten skulle komma att hemta honom.

— Nå väl, Bonadventure ligger ju der, herr Spi-

lett! — svarade matrosen. — Dess besättning och den sjelf äro färdiga att ge sig af vid första signal!

— Jag tror, Pencroff, att vi böra gripa oss an med den saken, sedan vi fullständigt undersökt ön. Det är efter all sannolikhet troligt, att denna okända, om vi lyckas finna honom, vet mycket om, hvad som händt både på Lincoln-ön och på holmen Tabor. Låtom oss inte glömma, att han är den obestridliga upphofsmannen till skrifvelsen i buteljen, och han vet kanske, hvad man bör tänka om jaktens återkomst.

— Tusan dj-r, — utbrast Pencroff, — hvem kan han väl vara? Han känner oss, den der herrn, och vi känna honom inte! Om det är en vanlig skeppsbruten, hvarför gömmer han sig? Vi äro hederligt folk, förmodar jag, och hederligt folks sällskap är inte misshagligt för någon! Har han kommit hit frivilligt? Kan han lemna ön, om det lyster honom? Fins han här ännu? Är han inte längre här?

Under detta samtal hade Pencroff, Harbert och Gideon Spilett gått om bord på Bonadventure och gjorde ett slag omkring däcket. Efter att hafva undersökt betingen, på hvilken ankartåget uppvindas, utbrast han plötsligt:

— Åh kors, det är besynnerligt!

— Hvad är det, Pencroff? — frågade korrespondenten.

— Det är inte jag, som gjort denna knut!

Och Pencroff visade nu på en lina, som band ankartåget vid sjelfva betingen för att hindra det att lossna.

— Huru, är det inte ni? — frågade Gideon Spilett.

— Nej, jag skulle kunna svära derpå. Det här är en vanlig knut och jag brukar göra två "halfstek"!

— Straffångarna skulle då ha varit om bord? — frågade Harbert.

— Det vet jag inte, — svarade Pencroff, — men hvad som är säkert, det är, att man lyft ankar och att

man gått till ankars igen! — Men vänta, se här ännu ett bevis! Man har firat ut ankartåget, och dess tygbeklädnad befinner sig inte längre inne i klysgattet. Jag upprepar för er, att någon begagnat sig af vår båt!

— Men om straffångarna använt den, skulle de antingen ha plundrat den, eller också skulle de ha flytt . . .

— Flytt . . . hvar då? Till holmen Tabor? — frågade Pencroff. — Tro ni då, att de skulle ha vågat sig ut på en så liten båt?

— Man borde för öfrigt kunna antaga, att de kände till holmen, — svarade korrespondenten.

— Det må vara härmed hur som helst, — sade matrosen, — så lika säkert som jag är Bonadventure Pencroff från Vineyard, lika säkert har vår Bonadventure seglat utan oss!

Matrosen var så bestämd, att hvarken Gideon Spilett eller Harbert kunde motsäga honom. Det var tydligt, att farkosten blifvit flyttad, mer eller mindre, sedan Pencroff återfört den till Ballong-hamnen. Hvad beträffar matrosen, så hyste han intet tvifvel om, att ankaret varit upphissadt och sedermera åter kastadt. Men hvarför dessa två manövrer, om båten icke blifvit använd för en färd?

— Men hvarför skulle vi inte ha sett Bonadventure ute på hafvet? — anmärkte korrespondenten, hvilken envisades att komma fram med alla möjliga invändningar.

— Åh, herr Spilett, — svarade matrosen, — det behöfs bara att afsegla om natten för en god bris, och på två timmar är man utom synhåll från ön!

— Nå väl, — återtog Gideon Spilett, — jag frågar ännu en gång: i hvilket ändamål skulle straffångarna ha begagnat sig af Bonadventure, och hvarför skulle de ha fört den i hamn, sedan de använt den?

— Seså, herr Spilett, — svarade matrosen, — låtom oss lägga det der till de oförklarliga sakerna och inte mer tänka derpå? Hufvudsaken var, att Bonadventure fans

qvar, och den är här. Om straffångarna toge den ännu en gång, skulle det olyckligtvis kunna hända, att vi inte återfunne den på dess plats!

— Då, Pencroff, — sade Harbert, — skulle det kanske vara klokt, att vi toge Bonadventure med oss till Granite-House?

— Ja och nej, — svarade Pencroff, — eller snarare nej. Mynningen till Barmhertighetens flod är ett dåligt ställe för en båt, och hafvet är svårt der.

— Men om man halade upp den på sanden, ända till sjelfva foten af Spiseln?

— Kanske . . . ja, — svarade Pencroff. — Då vi emellertid skola lemna Granite-House och företaga en temligen lång expedition, tror jag, att Bonadventure ligger säkrare här under vår frånvaro, och att vi göra bäst i att låta den stanna här, tills ön blifvit rensad från dessa skurkar.

— Det är också min tanke, — sade korrespondenten. — Åtminstone skall den inte, i fall det blir elakt väder, vara så blottställd, som den skulle blifva i mynningen af Barmhertighetens flod.

— Men om straffångarna ännu en gång skulle göra en påhelsning här? — sade Harbert.

— Nå väl, min gosse, — svarade Pencroff, — då de inte återfunne den här, skulle de genast söka den åt Granite-House-sidan, och under vår frånvaro skulle ingenting kunna hindra dem att bemäktiga sig den. Jag tror därför, såsom herr Spilett, att vi böra kvarlemna Bonadventure i Ballong-hamnen. Men om vi vid vår återkomst inte ha befriat ön från dessa skurkar, bjuder försigtigheten oss att flytta vår båt till Granite-House, ända tills vi inte längre ha att befara något illasinnadt besök.

— Det är öfverenskommet. Framåt! — sade korrespondenten.

Sedan Pencroff, Harbert och Gideon Spilett återkommit till Granite-House, omtalade de för ingenjören, hvad

som tilldragit sig, och denne gillade deras anordningar såväl för det närvarande som för framtiden. Han lofvade till och med matrosen att undersöka den del af sundet, som låg mellan Räddningens holme och kusten, för att förvissa sig om, huruvida det icke skulle vara möjligt att medelst fördämningar der skapa en artificiell hamn. På detta sätt skulle Bonadventure alltid vara nära till hands, under nybyggarnas ögon, och vid bebof inom lås och bom.

Samma afton afskickade man ett telegram till Ayrton för att bedja honom från corralen medtaga ett par getter, som Nab ville acklimatisera å betesmarkerna på Stora Utsigts-platån. Huru besynnerligt, Ayrton tillkännagaf icke, såsom han eljest hade för vana, att han erhållit telegramet! Detta uppväckte genast ingenjörens förvåning. Men det kunde hända, att Ayrton icke befann sig i corralen i detta ögonblick, eller också att han var på väg till Granite-House. Två dagar hade förflutit, sedan han lemnade Granite-House, och det hade blifvit afstaladt, att han skulle vara tillbaka den 10 på aftonen eller senast den 11 strax på morgonen.

Nybyggarna väntade alltså, att Ayrton skulle komma till Granite-House. Nab och Harbert stodo till och med på vakt vid bron för att nedsläppa den, så snart deras kamrat skulle visa sig.

Men framemot klockan 10 på aftonen kunde det icke blifva fråga om att vänta längre på Ayrton. Man ansåg därför lämpligt att afskicka ett nytt telegram med anhållan om svar omedelbart.

Granite-Houses ringklocka förblef stum.

Nu blef nybyggarnas oro stor. Hvad hade händt? Var Ayrton icke längre i corralen, eller hade han, om han ännu fans der, icke mer frihet att röra sig, som han ville? Borde man begifva sig till corralen i den mörka natten?

Man öfverlade. Den ena ville gå dit, den andra stanna hemma.

— Men, — sade Harbert, — kanske har någon olyckshändelse träffat telegrafapparaten, så att den inte arbetar längre?

— Det är möjligt, — svarade korrespondenten.

— Låtom oss vänta till i morgon, — inföll Cyrus Smith. — Det kan verkligen hända, att Ayrton inte mottagit vårt telegram, eller till och med att vi inte fått hans.

Man väntade — och, såsom man förstår, icke utan en viss oro.

Redan i första daggryningen den 14 November kastade Cyrus Smith ännu en gång den elektriska strömmen genom tråden och fick intet svar.

Han började om igen — samma resultat.

— Till corralen! — sade han.

— Och väl beväpnade! — tillade Pencroff.

Det beslöts genast, att man icke borde lemna Granite-House öfvergifvet, och att Nab skulle kvarstanna der. Efter att hafva ledsagat sina kamrater ända till Glycerin-ån, drog han upp bron, och hopkrupen bakom ett träd skulle han afvakta antingen deras eller Ayrtons återkomst.

I fall sjöröfvarerna visade sig och gjorde min af att komma öfver, skulle han söka hejda dem med gevärsskott och, i sista hand, taga sin tillflykt till Granite-House, der han, då hissen väl var uppe, befunno sig i säkerhet.

Cyrus Smith, Gideon Spilett, Harbert och Pencroff skulle raka vägen begifva sig till corralen och, om de icke funno Ayrton der, genomleta den omkringliggande skogen.

Kl. 6 på morgonen hade ingenjören och hans kamrater öfvergått Glycerin-ån, och Nab fattade posto på

Ett skott smälde öfver palissaden (sid. 596).

bäckens venstra strand bakom en liten kulle, som krön-
tes af några stora drakblodsträd.

Efter att hafva lemnat Stora Utsigts-platån, togo

nybyggarna genast vägen till corralen. De buro geväret på axeln, färdiga att gifva eld vid minsta fiendtliga demonstration. De två karbinerna och de två bössorna hade blifvit laddade med kula.

På båda sidor om vägen var småskogen tät och kunde lätt dölja straffångarna, hvilka, tack vare sina vapen, skulle hafva blifvit verkligt fruktansvärda.

Nybyggarna vandrade raskt framåt och under tystnad. Top höll sig framför dem, än springande på vägen, än görande en liten krok in i skogen, men han var hela tiden tyst och syntes icke vädra något ovanligt. Och man kunde vara förvissad om, att den trogna hunden ej skulle låta öfverraska sig, och att han skulle skälla vid minsta skymt af fara.

På samma gång som vägen följde Cyrus Smith och hans kamrater telegraftråden, som förenade corralen och Granite-House. Efter att hafva tillryggalagt omkring två mil, hade de ännu icke märkt något afbrott i ledningen: stolparna voro i godt stånd, isolatorerna orörda, tråden jemnt spänd. Men ingenjören lade märke till, att från detta ställe syntes spänningen vara mindre fullständig, och då man kom till stolpen n:r 74, stannade Harbert, hvilken gick ett stycke förut, och utbrast:

— Tråden är afsliten!

Hans kamrater påskyndade nu sina steg och framkommo till det ställe, der den unga gossen stannat.

Der låg stolpen kullkastad tvärs äfver vägen. Afbrott i ledningen var alltså konstateradt, och det var tydligt, att telegrammen från Granite-House ej framkommit till corralen, lika litet som de från corralen till Granite-House.

— Det är inte blåsten, som kullkastat denna stolpe, — anmärkte Pencroff.

— Nej, — svarade Gideon Spilett. — Marken är uppgräfd vid dess fot, och den har blifvit uppryckt af menniskohand.

— Dessutom är tråden afsliten, — tillade Harbert, i det han pekade på båda ändarna af jerstråden, hvilken blifvit afsliten med våld.

— Är brottet friskt? — frågade ingenjören.

— Ja, — svarade Harbert, — och säkert har afslitningen skett helt nyligen.

— Till corralen, till corralen! — utropade matrosen.

Nybyggarna befunno sig nu halfvägs mellan Granite-House och corralen. De hade alltså ännu två och en half mil att tillryggälägga. De skyndade framåt springande.

Man kunde verkligen befara, att någon allvarsam tilldragelse inträffat i corralen. Utan tvifvel hade Ayrton kunnat afskicka ett telegram, hvilket icke kommit fram, och häri låg intet skäl, hvarför nybyggarna borde känna sig oroliga; men ännu oförklarligare var, att Ayrton, hvilken lofvat återkomma den föregående aftonen, icke hade synts till. Slutligen var det väl icke utan orsak, som all förbindelse blifvit afbruten mellan corralen och Granite-House, och hvilka andra än straffångarna hade intresse af att afbryta denna förbindelse?

Nybyggarna sprungo alltså med hjertat beklämdt af sinnesrörelse. De hade upprigtigt fäst sig vid sin nya kamrat. Skulle de komma att finna honom dödad af just deras hand, vilkas chef han en gång varit?

Snart uppnådde de det ställe, der vägen gick jemns med den från Röda ån afledda lilla bäck, som vattnade corralens ängar. De hade nu saktat sina steg, för att icke vara andfådda i det ögonblick, då strid kanske skulle blifva en nödvändighet för dem. Gevären voro icke längre på half-, utan på helspänn. Hvar och en bevakade en sida af skogen. Top lät höra några dofva morringar, hvilka icke bebådade godt.

Slutligen syntes den palissaderade inhägnaden mellan träden. Der kunde man icke upptäcka något spår af förödelse. Porten var stängd såsom vanligt. En djup

tystnad herskade i corralen. Hvarken muflonernas vanliga bråkande eller Ayrtons röst läto höra af sig.

— Låtom oss gå in! — sade Cyrus Smith.

Och ingenjören gick framåt, medan hans kamrater, som stälde sig i bakhåll tjugu steg från honom, höllo sig färdiga att gifva eld.

Cyrus Smith upplyfte den inre klinkan på porten och ämnade skjuta upp den ena porthalfvan, då Top började skälla häftigt. Ett skott smälde öfver palissaden, och ett jemmerskri svarade. Träffad af en kula, låg Harbert på marken.

FYRTIONIONDE KAPITLET.

Korrespondenten och Pencroff i corralen. — Harbert flyttad. — Matrosens förtviflan. — Korrespondentens och ingenjörens öfverläggning. — Sjukdomens behandling. — Man fattar åter något hopp. — Huru underrätta Nab? — Säker och trogen budbärare. — Nabs svar.

Vid Harberts anskri hade Pencroff, släppande sitt vapen, skyndat fram till den unga gossen.

— De ha dödat honom! — utropade han. — Honom, mitt barn! De ha dödat honom!

Cyrus Smith och Gideon Spilett hade sprungit fram till Harbert. Korrespondenten lyssnade, om det stackars barnets hjerta ännu slog.

— Han lefver! — sade han. — Men vi måste flytta honom . . .

— Till Granite-House? Det är omöjligt! — svarade ingenjören.

— Till corralen då! — utropade Pencroff.

— Vänta! — sade Cyrus Smith.

Och han skyndade bort åt venster för att gå omkring inhägnaden. I detsamma befann han sig ansigte mot ansigte med en straffånge, hvilken, läggande an på

honom, genomborrade hans hatt med en kula. Ett ögonblick senare, innan missdådaren ens fick tid att aflossa sitt andra skott, föll han, träffad i hjertat af Cyrus Smiths dolk, som var ännu säkrare än hans gevär.

Under tiden klängde Gideon Spilett och matrosen upp på palissaden, klättrade öfver dess krön, hoppade ned i corralen, kastade omkull de stöttor, som höllo igen den inre porten, och skyndade in i huset, hvilket var tomt, och snart låg den stackars Harbert på Ayrtons säng.

Några minuter derefter satt Cyrus Smith bredvid honom.

Då matrosen såg Harbert ligga der liflös, var hans smärta förfärlig. Han snyftade och han grät, han ville krossa sitt hufvud mot väggen. Hvarken ingenjören eller korrespondenten kunde lugna honom. De voro nära att qväfvas af sinnesrörelse. De kunde icke tala.

De gjorde emellertid allt, hvad på dem ankom, för att undanrycka döden det stackars barn, som låg på sitt yttersta inför deras ögon. Efter ett lif, som varit så rikt på olyckshändelser som hans, var Gideon Spilett icke utan en viss praktik i användningen af de vanliga läkemedlen. Han visste litet af hvarje, och redan hade många fall inträffat, då han måst sköta sår, som förorsakats dels genom stickvapen, dels genom eldvapen. Biträdd af Cyrus Smith, skred han alltså till de omsorger, som Harberts tillstånd erfordrade.

Korrespondenten förvånades genast öfver den allmänna dvala, som bemäktigat sig den unga gossen, en dvala, förorsakad af blodförlusten eller mähända af stöten, om kulan hade stött mot ett ben med tillräcklig kraft för att framkalla en häftig skakning.

Harbert var ytterligt blek och hans puls så svag, att Gideon Spilett kände den slå blott med långa mellanrum, liksom om den hållit på att stanna. Dessutom hade

en fullkomlig medvetslöshet inträddt. Dessa symptom voro mycket allvarsamma.

Harberts bröst blottades, och sedan blodflödet blifvit stilladt med näsdukar, tvättades såret med kallt vatten.

Kontusionen, eller rättare det genom skottet uppkomna såret, syntes nu. I bröstet sågs ett nästan ovalt hål mellan tredje och fjerde refbenet. Det var der, kulan träffat Harbert.

Cyrus Smith och Gideon Spilett vände nu på sidan den stackars gossen, hvilken dervid lät höra ett qvidande, så svagt, att man kunde tro, att det var hans sista suck.

Blod befans nu rinna ur ett annat sår i Harberts rygg, och kulan, som träffat honom, kom genast ut derur.

— Gud vare lof! — sade korrespondenten, — kulan har inte qvarstannat inne i kroppen, och vi skola inte behöfva draga ut den.

— Men hjertat? — frågade Cyrus Smith.

— Hjertat har inte blifvit träffadt, ty då skulle Harbert vara död!

— Död! — utropade Pencroff, uppgifvande ett rytande.

Matrosen hade hört blott de sista af korrespondenten uttalade orden.

— Nej, Pencroff, — svarade Cyrus Smith, — nej! Han är inte död. Hans puls slår ännu, han har till och med jemrat sig. Men lugna er just för ert barns skull! Vi behöfva all vår kallblodighet. Kom oss inte att förlora den, min vän.

Pencroff tystnade, en reaktion försiggick inom honom, stora tårar öfversvämmade hans ansigte.

Emellertid försökte Gideon Spilett samla sina minnen och gå till väga metodiskt. Efter hvad han sett, visste han, att kulan, sedan den inträngt framifrån mellan tredje och fjerde refbenet, gått ut baktill mellan sjunde och åttonde. Men hvilka skador hade denna kula förorsakat under sin gång genom kroppen? Hvilka

väsentliga organ hade blifvit träffade? Se der, hvad en kirurg till yrket knappt skulle kunnat säga i detta ögonblick och, med ännu mycket större skäl, korrespondenten.

Emellertid visste han en sak: att han först borde söka förekomma de skadade delarnas hopdragning samt sedan bekämpa den lokala inflammationen och febern, som skulle blifva en följd af denna — kanske dödliga — blessyr. Men hvilka utvärtes, hvilka kylande medel borde han använda? Genom hvilka medel skulle han afvända denna inflammation?

Emellertid var det af vikt, att de båda såren förbundos utan dröjsmål. Gideon Spilett ansåg det icke nödvändigt att framkalla ett nytt blodflöde genom att tvätta såren med ljumt vatten och hoptrycka deras kanter. Blodflytningen hade varit särdeles ymnig, och Harbert var redan alltför utmattad genom blodförlusten.

Korrespondenten trodde sig alltså böra stanna vid att tvätta de båda såren med kallt vatten.

Harbert hade blifvit lagd på venstra sidan, och han qvarhölls i detta läge.

— Han får inte röra sig, — sade Gideon Spilett. — Han har nu det gynsammaste läget för att såren i ryggen och bröstet skola kunna suppurera obehindradt, och fullständig stillhet är nödvändig för honom.

— Hvad, vi kunna inte flytta honom till Granite-House? — frågade matrosen.

— Nej, Pencroff, — svarade korrespondenten.

— Fördömdt! — utbrast matrosen, hvars knutna hand höjdes mot himlen.

— Pencroff! — sade Cyrus Smith.

Gideon Spilett hade åter börjat undersöka den sårade gossen med ytterlig uppmärksamhet. Harbert var fortfarande så förfärligt blek, att korrespondenten kände sig bragt ur fattningen.

— Cyrus, — sade han, — jag är inte läkare —

befinner mig i en förfärlig villrådighet. — Ni måste hjälpa mig med edra råd, med er erfarenhet!

— Återvinn ert lugn, min vän, — svarade ingenjören, i det han tryckte korrespondentens hand. — Öfverväg med kallblodighet. — Tänk endast så: Harbert måste räddas!

Dessa ord återgäfvos Gideon Spilett denna själfbeherskning, som i ett ögonblick af modlöshet den lifliga känslan af hans ansvarighet kommit honom att förlora. Han satte sig bredvid sängen. Pencroff hade sönderslitit sin skjorta och gjorde maskinmessigt charpi deraf.

Gideon Spilett förklarade nu för Cyrus Smith, att han trodde sig i första rummet böra hämma blodflödet, men icke tillsluta de två såren, ej heller framkalla deras omedelbara ärrning, emedan en skada på inre delar egt rum och man icke borde låta varet samlas i bröstet.

Cyrus Smith gillade fullkomligt hans åsigt, och det bestämdes, att man skulle förbinda de två såren utan att försöka tillsluta dem genom en omedelbar sammanpressning. En synnerlig lycka var, att de icke syntes behöfva vidgas.

Och egde nu nybyggarna ett kraftigt medel att motverka inflammationen, som skulle infinna sig?

Ja, de egde ett sådant, ty naturen hade frikostigt slösat dermed. De hade kallt vatten, d. v. s. det kraftigaste smärtstillande medel, man kan använda mot inflammation af sår, det verksammaste terapeutiska medel i allvarsamma fall, och som nu användes af alla läkare. Det kalla vattnet har, än vidare, fördelen att försätta såret i fullkomlig hvila och att skydda det vid förbindningen — en synnerlig fördel, emedan det af erfarenheten blifvit visadt, att beröringen med luften är skadlig under de första dagarna.

Sålunda resonnerade Gideon Spilett och Cyrus Smith med sitt enkla sunda förnuft, och de gingo till väga, såsom den skickligaste kirurg skulle hafva gjort. Kom-

presser lades på den stackars Harberts båda sår och blöttes flitigt i kallt vatten.

Matrosen hade genast gjort upp eld i spiseln i bostaden, som icke led brist på vid ett tillfälle som detta nödvändiga saker; lönnsocker, medicinalväxter — till och med just de, som den unga gossen hade plockat på Grant-sjöns stränder — gjorde det möjligt att bereda några vederqwickande feberdrycker, som man lät honom intaga, utan att han visste något derom. Febern var ytterst häftig, och hela dagen och natten förgingo sålunda, utan att Harbert hade återfått medvetandet. Hans lif hängde blott på en tråd, och denna tråd kunde brista i hvarje ögonblick.

Den följande dagen, den 12 November, fattade Cyrus Smith och hans kamrater något hopp. Harbert hade återkommit från sin långa dvala. Han öppnade ögonen, han igenkände Cyrus Smith, korrespondenten, Pencroff. Han talade två eller tre ord. Han visste icke, hvad som tilldragit sig. Man upplyste honom derom, och Gideon Spilett bad honom iakttaga en fullständig stillhet, sägande, att hans lif icke sväfvade i fara, och att hans sår skulle läkas om några dagar. För öfrigt hade Harbert nästan inga plågor, och det kalla vattnet, hvarmed man oupphörligt fuktade såren, förhindrade all inflammation i dem. Suppurationen fortgick regelbundet, febern visade ingen benägenhet att ökas, och man kunde hoppas, att detta svåra sår icke skulle medföra någon katastrof. Pencroff kände sitt hjerta småningom lugnas. Han var såsom en barmhertighetssyster, såsom en moder vid sitt barns säng.

Harbert föll ånyo i dvala, men hans sömn tycktes blifva bättre.

— Upprepa för mig, att ni hoppas, herr Spilett!
— sade Pencroff. — Upprepa för mig, att ni skall rädda Harbert!

— Ja, vi skola rädda honom! — svarade korre-

spondenten. — Blessyren är svår, och kanske har kulan till och med gått genom lungan, men perforationen af detta organ är inte dödlig.

— Må Gud höra er! — utbrast Pencroff.

Såsom man väl kan föreställa sig, brydde sig nybyggarna under de tjugufyra timmar, de voro i corralen, icke om något annat än att vårda Harbert. De hade icke tänkt hvarken på den fara, som kunde hota dem, om straffångarna återkommo, ej heller på de försigtighetsmått, de borde taga för framtiden.

Men denna dag öfverlade Cyrus Smith och korrespondenten, medan Pencroff vakade vid den sjukas bädd, om hvad man borde göra.

Till en början genomströfvade de corralen. Der syntes intet spår efter Ayrton. Hade den olyckliga blifvit bortsläpad af sina forna medbrottsslingar? Hade han blifvit öfverraskad af dem i corralen? Hade han stridt och dukat under i striden? Denna senare hypotes var blott alltför sannolik. I det ögonblick Gideon Spilett klättrade öfver inhägnaden, hade han tydligt varseblifvit en af straffångarna, som flydde mot södra grenen af Franklins berg, och mot hvilken Top hade rusat. Det var en af dem, hvilkas båt blifvit krossad mot klipporna i mynningen af Barmhertighetens flod. Dessutom tillhörde den, som Cyrus Smith dödat, och hvars lik återfans utanför inhägnaden, otvifvelaktigt Bob Harveys band.

Hvad beträffar corralen, hade den ännu icke undergått någon förhärjning. Portarna till densamma voro tillslutna, och husdjuren hade icke kunnat sprida sig i skogen. Man såg icke heller något spår af strid eller ödeläggelse, hvarken i bostaden eller i inhägnaden. Endast ammunitionen, hvarmed Ayrton var försedd, hade försvunnit med honom.

— Den olyckliga har blifvit öfverraskad, — sade Cyrus Smith, — och då han var karl att försvara sig, har han dukat under.

— Ja, det är att befara! — svarade korrespondenten. — Sedan ha straffångarna otvifvelaktigt slagit sig ned i corralen, der de funno allt i öfverflöd, och först när de sågo oss nalkas, togo de till flykten. Det är också alldeles tydligt, att Ayrton i detta ögonblick, död eller lefvande, inte längre var der.

— Vi måste genomsöka skogen, — sade ingenjören, — och befria ön från dessa uslingar. Pencroffs aningar bedrogo honom inte, när han ville, att vi skulle anställa jagt efter dem såsom efter vilda djur. Detta skulle ha besparat oss många olyckor!

— Ja, — svarade korrespondenten, — men nu ha vi rättighet att vara obarmhertiga.

— I hvad fall som helst, — sade ingenjören, — äro vi tvungna att vänta någon tid och qvarstanna i corralen, tills vi utan fara kunna flytta Harbert till Granite-House.

— Men Nab? — frågade korrespondenten.

— Nab är i säkerhet.

— Och om han, orolig öfver vår frånvaro, vågar begifva sig på väg hit?

— Han får inte komma! — svarade Cyrus Smith lifligt. — Han skulle blifva mördad på vägen!

— Det är högst sannolikt, att han skall söka förena sig med oss!

— Ah, om telegrafan ännu vore tjenstbar, skulle vi kunna varna honom! Men nu är detta omöjligt. Hvad beträffar att lemna Pencroff och Harbert ensamma här, kunna vi det inte! . . . Nå väl, så skall jag ensam begifva mig till Granite-House!

— Nej, nej, Cyrus, — svarade korrespondenten, — ni får inte blottställa er! Ert mod skulle inte förmå något der vid lag. Dessa uslingar bevaka tydligen corralen, de ligga i bakhåll i den omgifvande täta skogen, och om ni aflägsnade er, skulle vi snart få sörja öfver två olyckor i stället för en!

— Men Nab? — upprepade ingenjören. — Nu ha tjugufyra timmar förgått, utan att han fått veta något om oss! Han skall försöka komma hit!

— Och då han skall vara ännu mindre på sin vakt än vi, — svarade Gideon Spilett, — skall han blifva dödad!

— Ges det då intet medel att varna honom?

Medan ingenjören öfvervägde detta, föllo hans blickar på Top, hvilken, gående fram och tillbaka, tycktes säga: — Är inte jag här?

— Top! — utbrast Cyrus Smith.

Djuret gjorde ett språng vid sin husbondes kallelse.

— Ja, Top skall gå! — sade korrespondenten, hvilken förstått ingenjören. — Top skall komma fram, der vi inte skola kunna komma fram! Han skall till Granite-House föra nyheter från corralen och tillföra oss sådana från Granite-House!

— Fort! — svarade Cyrus Smith, — fort!

Gideon Spilett hade hastigt lösryckt ett blad ur sin annotationsbok, och han skref derpå följande rader:

— Harbert sårad. Vi äro i corralen. Var på din vakt. Lemna icke Granite-House. Hafva straffångarna visat sig i omgifningarna? Svar med Top.

Detta lakoniska bref innehöll allt, hvad Nab borde veta, och frågade honom på samma gång om allt, hvad som var af intresse för nybyggarna att lära känna. Det hopviktes och fästes vid Tops halsband så, att det lätt föll i ögonen.

— Top, min hund, — sade nu ingenjören, i det han smekte djuret. — Nab, Top! Nab! Spring, spring!

Top gjorde ett skutt vid dessa ord. Han förstod, han anade, hvad man fordrade af honom. Vägen från corralen kände han väl till. På mindre än en timme kunde han tillryggalägga densamma, och man hade skäl att hoppas, att Top, springande i gräset och skogsbrynet, kunde obemärkt taga sig fram der, hvarest hvarken

Cyrus Smith eller korrespondenten kunde våga sig åstad utan fara.

Ingeniören gick till corralens port och öppnade den till hälften.

— Nab, Top, Nab! — upprepade han ännu en gång, i det han utsträckte handen i riktning åt Granite-House.

Top rusade ut och försvann nästan genast.

— Han skall komma fram! — sade korrespondenten.

— Ja, och han skall komma igen, det trogna djuret!

— Hvad är klockan? — frågade Gideon Spilett.

— Tio.

— Inom en timme kan han vara här igen. Vi skola passa på honom!

Porten till corralen tillslöts. Ingeniören och korrespondenten gingo åter in i huset. Harbert låg nu försänkt i en djup dvala. Pencroff höll ständigt sina kompresser fuktiga. Då Gideon Spilett såg, att för närvarande ingenting var att göra, företog han sig att tillreda någon föda, derunder hållande ett vaksamt öga på den del af corralen, som stötte intill bergväggen, från hvilket håll ett anfall kunde företagas.

Icke utan oro afvaktade nybyggarna Tops återkomst. Klockan något före 11 stodo Cyrus Smith och korrespondenten med karbinen i handen bakom porten, färdiga att öppna densamma vid första skall af hunden. De tviflade icke på, att, om Tob framkom lyckligt till Granite-House, skulle Nab genast skicka honom tillbaka.

De hade stått der båda två i omkring tio minuter, då en knall återljöd och genast efterföljdes af upprepade hundskall.

Ingeniören öppnade porten, och då han på hundra stegs afstånd inne i skogen varseblef en återstod af rök, gaf han eld i denna riktning.

Nästan ögonblickligen rusade Top in i corralen, hvars port hastigt tillslöts.

— Top, Top! — utropade ingenjören, i det han tog hundens stora hufvud mellan sina händer.

En breflapp var fäst vid djurets hals, och Cyrus Smith läste dessa ord, skrifna med Nabs grofva handstil:

— Inga sjöröfvare i trakten omkring Granite-House. Jag skall icke gå ur fläcken. Stackars herr Harbert!

FEMTIONDE KAPITLET.

Brottslingarna i närheten af corralen. — Förlängd vistelse i corralen. — Försättning af Harberts behandling. — Pencroffs första glädjeyttringar. — Återblick på det förflutna. — Hvad framtiden bär i sitt sköte. — Cyrus Smiths tankar i detta hänseende.

Straffångarna voro alltså beständigt der, bevakande corralen och beslutna att döda nybyggarna, den ena efter den andra! Det återstod intet annat än att behandla dem såsom vilda djur. Men man borde iakttaga stor försigtighet, ty för närvarande hade dessa uslingar fördelen af situationen, emedan de sågo, utan att sjelfva blifva sedda, och emedan de kunde öfverrumpla genom ett häftigt anfall, utan att sjelfva kunna öfverrumplas.

Cyrus Smith vidtog därför åtgärder för en längre vistelse i corralen, hvars förråd kunde räcka en temligen lång tid. Ayrtons bostad hade blifvit försedd med alla slags lifsförnödenheter, och de af nybyggarnas ankomst skrämda straffångarna hade icke fått tid att plundra den samma. Det var sannolikt, att, såsom Gideon Spilett anmärkte, förhållandena utvecklats sig på följande sätt: Efter att hafva kommit i land på ön, hade de sex straffångarna följt dess södra kust, och sedan de, då de icke voro hågade att våga sig in i Den fjerran vesterns skog, ströfvat utefter halfön Serpentine båda stränder, hade de uppnått mynningen af Vattenfalls-floden. Då de väl hunnit dit, hade de vandrat uppför detta vattendrags

högra strand och kommit till Franklin-bergets sidogrenar, mellan hvilka de helt naturligt sökt sig en tillflyktsort, och sedan hade det icke dröjt länge, innan de upptäckte corralen, hvilken då var obebodd. Der hade de sannolikt slagit sig ned för att afvakta det rätta ögonblicket att utföra sina planer. Öfverraskade genom Ayrtons ankomst, hade de likväl kunnat bemäktiga sig den olyckliga, och — det öfriga kunde lätt gissas.

Nu ströko straffångarna — visserligen reducerade till fem, men väl beväpnade — omkring i skogarna, och att våga sig in der, det var att utsätta sig för deras skott utan att ega någon möjlighet hvarken att värja sig för eller afvända dem.

— Vi kunna för närvarande ej göra annat än vänta! — upprepade Cyrus Smith. — Då Harbert blir frisk, skola vi på ön anordna en allmän hetsjagt efter dessa straffångar och utkräfvä hämnd af dem. Det skall blifva målet för vår stora expedition på samma gång . . .

— Som vi skola försöka upptäcka vår hemlighetsfulla beskyddare, — tillade Gideon Spilett, fullbordande ingenjörens mening. — Ah, det måste erkännas, min bästa Cyrus, att denna gång har hans beskydd svikit oss, och det just i det ögonblick, då vi skulle bäst behöft det!

— Hvem vet! — svarade ingenjören.

— Hvad menar ni? — frågade ingenjören.

— Att vi ännu inte nått slutet för våra vedermödor, min kära Spilett, och att hans mäktiga mellankomst kanske än en gång skall få tillfälle att uppenbara sig. Men det är icke fråga härom nu. Harberts lif framför allt!

Detta var nybyggarnas enda, smärtsammaste tanke. Några dagar förgingo, och den stackars gossens tillstånd hade lyckligtvis icke blifvit sämre. Men att tiden fått magt med sjukdomen, var mycket. Det kalla vattnet, som alltjemt hölls vid lämplig temperatur, hade fullkomligt hindrat såren från att inflammeras. Det föreföll till

och med korrespondenten, som om detta vatten, hvilket var något svafvelhaltigt — en omständighet, som förklarades genom vulkanens närhet —, utöfvade en mera direkt verkan på sårens läkning. Suppurationen var mycket mindre ymnig, och tack vare de oafslåtliga omsorger, hvarmed Harbert omgafs, återkom han till lifvet, och febern började minskas. Han var dessutom underkastad en sträng diet, och följaktligen var och borde hans mattighet vara ytterlig; men kylande drycker fattades honom icke, och den fullständiga hvilan bekom honom särdeles väl.

Cyrus Smith, Gideon Spilett och Pencroff hade blifvit mycket skickliga i att göra förband åt den unga sårade. Bostadens hela linneförråd hade blifvit uppföradt. Harberts sår, hvilka betäcktes med kompresser och charpi, hade icke blifvit hvarken för mycket eller för litet hoptryckta, hvarigenom deras läkning skulle hafva påskyndats, utan att inflammation förhindrats. Korrespondenten egnade en ytterlig noggrannhet åt dessa förband, emedan han mycket väl visste, af huru stor vigt de voro, och han upprepade för sina kamrater, hvad största antalet läkare obetingadt erkänner, nemligen att det kanske är sällsyntare att se ett väl gjordt förband än en väl gjord operation.

Efter förloppet af tio dagar mådde Harbert den 22 November märkbart bättre. Han hade börjat äta litet. Färgen återkom på hans kinder, och hans vänliga ögon logo mot hans sjukvaktare. Han sade några ord trots Pencroffs bemödanden, hvilken talade hela tiden för att hindra honom från att säga något och berättade de osannolikaste historier. Harbert hade frågat honom efter Ayrton, emedan han var förvånad öfver att icke se denne hos sig, då han trodde, att Ayrton var i corralen. Men matrosen, som icke ville bedröfva Harbert, hade nöjt sig med att svara, att Ayrton begifvit sig till Nab för att hjälpa honom försvara Granite-House.

— Ah, dessa sjöröfvare! — sade han. — Nu kunna dessa herrar inte längre göra anspråk på något öfverseende! Och herr Smith, som ville vädja till deras bättre känslor! Jag skall ge dem känslor, jag, men med fullvigtigt godt bly!

— Och ni ha inte återsett dem? — frågade Harbert.

— Nej, mitt barn, — svarade matrosen, — men vi skola återfinna dem, och när ni blifvit frisk, få vi se, om dessa fega stackare, som skjuta på folk bakifrån, våga angripa oss ansigte mot ansigte!

— Jag är ännu mycket svag, min stackars Pen-croff!

— Åh, krafterna skola återkomma så småningom! Hvad är en kula genom bröstet för slag? Bara lek! Jag har varit ute för många sådana, och jag mår ändå inte sämre för det!

Slutligen tycktes allt arta sig till det bästa, och såvida icke någon ny sjukdom tillstötte, kunde Harberts tillfrisknande anses såsom betryggadt. Men hvad skulle nybyggarna hafva tagit sig till, om hans tillstånd förvärrats, om t. ex. kulan stannat kvar i kroppen, om en arm eller ett ben måst amputeras på honom!

— Nej, — sade Gideon Spilett mer än en gång, — jag har aldrig tänkt på en sådan eventualitet utan att rysa!

— Och dock, — svarade honom en dag Cyrus Smith, — skulle vi inte ha tvekat, om det varit nödvändigt att göra det?

— Nej, Cyrus, — sade Gideon Spilett, — men Gud vare lofvad, att han besparat oss en sådan olycka!

Här liksom i så många andra fall hade nybyggarna vädjat till denna det vanliga sunda förnuftets logik, som hjälpt dem så många gånger, och ännu en gång hade de lyckats, tack vare sina allmänna kunskaper! Men skulle icke det ögonblick komma, då allt deras vetande skulle

svika dem? De voro ensamma på denna ö. Men meniskorna komplettera hvarandra, de äro nödvändiga den ena för den andra. Cyrus Smith visste detta väl, och ibland frågade han sig, om icke någon omständighet skulle inträffa, som de vore oförmögna att öfvervinna.

Det tycktes honom dessutom, som om hans kamrater och han, hittills så lyckliga, hade inträdt i en olycksperiod. Man kunde säga, att sedan de för tre och ett halft år tillbaka lemnat Richmond, hade allt gått dem väl i händer. Lincoln-ön hade i öfverflöd försett dem med mineral, växter, djur, och om naturen städse visat sig gifmild mot dem, hade deras vetande förstått att göra sig till godo, hvad hon erbjöd. Än mer, vid vissa tillfällen hade ett oförklarligt inflytande kommit till deras hjälp! Men allt detta kunde räcka blott en tid.

Korteligen, Cyrus Smith trodde sig märka, att slumpen syntes vända sig mot dem.

Straffångarnas fartyg hade visat sig i öns farvatten, och om äfven dessa sjöröfvare blifvit så att säga förgjorda genom ett underverk, hade åtminstone sex af dem undkommit katastrofen. De hade landstigit på ön, och de fem, som ännu funnos i lifvet der, var det nästan omöjligt att bemäktiga sig. Otvifvelaktigt hade Ayrton blifvit dödad af dessa uslingar, hvilka egde eldvapen, och vid första bruk de gjort af dessa hade Harbert fallit, sårad nästan dödligt. Var detta då de första slagen, som det oblida ödet rigtade åt nybyggarna?

Se der, hvad Cyrus Smith frågade sig! Se der, hvad han ofta upprepade för korrespondenten, och det föreföll dem äfven, som om denna så sällsamma, men så verksamma mellankomst, hvilken hittills gagnat dem så många gånger, nu svek dem. Denna hemlighetsfulla varelse, hvilken han än var, hvars tillvaro de icke kunde förneka, hade han då öfvergifvit ön? Hade han i sin ordning dukat under?

På dessa frågor var intet svar möjligt. Men må

man icke, därför att Cyrus Smith och hans kamrater talade om dessa saker, tro, att de voro män, som förtviflade! Långt derifrån. De sågo situationen i ögat, de analyserade utsigterna, de förberedde sig på hvarje händelse, de stälde sig fasta och raka mot framtiden, och om olyckan slutligen skulle drabba dem, skulle hon i dem finna män, beredda att bekämpa henne.

FEMTIOFÖRSTA KAPITLET.

Inga nyheter från Nab. — Förslag af Pencroff och korrespondenten, som icke antages. — Gideon Spilett gör några utflygter. — En tygtrasa. — Ett bud. — Brådstörtad afresa. — Ankomst till Stora Utsigtsplatån.

Den unga sjuklingens tillfrisknande fortgick regelbundet. Blott en enda sak var nu att önska — att hans tillstånd skulle tillåta att återföra honom till Granite-House. Huru väl inredd och provianterad bostaden i corralen än var, kunde man likväl icke finna samma trefnad der som i den helsosamma granit-boningen. Dessutom erbjöd den icke samma säkerhet, och oaktadt sin vaksamhet voro nybyggarna der alltid hotade af ett skott från straffångarna. Der å andra sidan, i denna ointagliga och otillgängliga tillflyktsort, skulle de deremot icke hafva något att frukta, och alla försök mot deras lif borde ovilkorligt stranda. De afvaktade alltså otåligt det ögonblick, då Harbert skulle kunna flyttas utan fara för hans sår, och de hade beslutit att verkställa denna flyttning, ehuru det var särdeles svårt att taga sig fram genom Jakamar-skogen.

Man hade icke hört något från Nab, men hyste dock ingen oro hvad honom beträffade. Den modiga, i Granite-Houses djup väl förskansade negern skulle icke låta öfverrumpla sig. Top hade icke blifvit återskickad

till honom, och man ansåg det onödigt att blottställa den trogna hunden för ett bösskott, som skulle kunnat beröfva nybyggarna deras nyttigaste bundsförvandt.

Nybyggarna väntade alltså, men de hade brådtom att blifva återförenade i Granite-House. Det kostade på ingenjören att se sina krafter splittrade, ty det var att befordra sjöröfvarens intresse. Efter Ayrtons försvinnande voro de icke flera än fyra mot fem, ty på Harbert kunde man icke räkna ännu, och detta var den raska gossens icke minsta bekymmer, ty han insåg mycket väl den förlägenhet, som han förorsakade.

Frågan, huru man under nuvarande förhållanden skulle handla mot straffångarna, diskuterades grundligt den 29 November af Cyrus Smith, Gideon Spilett och Pencroff vid ett tillfälle, då den i en dvala försjunkna Harbert icke kunde höra dem.

— Mina vänner, — sade korrespondenten, sedan det varit fråga om Nab och omöjligheten af att meddela sig med honom, — jag tror liksom ni, att om vi vågade oss ut på corral-vägen, skulle vi äfventyra att få ett bösskott utan att kunna svara derpå. Men tro ni inte, att hvad vi borde göra nu, vore att helt enkelt anställa jagt på dessa uslingar?

— Det var just derpå, jag tänkte, — svarade Pencroff. — Jag tror, att vi inte behöfva vara rädda för en kula, och hvad mig angår, så är jag, om herr Smith gillar mitt förslag, beredd att kasta mig öfver röfvarnästet! För f—n, en ann' är så god som en ann'!

— Men en mot fem? — frågade ingenjören.

— Jag gör Pencroff sällskap, — svarade korrespondenten, — och väl beväpnade, skola vi två, åtföljda af Top —

— Min kära Spilett och ni, Pencroff, — återtog Cyrus Smith, — låtom oss resonnera kallt. Om straffångarna hade sitt tillhåll å ett visst ställe på ön, om vi kände till detta ställe och om det blott vore fråga om

att fördrifva dem derifrån, skulle jag kunna gilla ett direkt anfall. Men är det inte tvärtom anledning befara, att de ha fördelen att skjuta det första skottet?

— Nå, än se'n, herr Smith, — utbrast Pencroff, — en kula hittar inte alltid målet!

— Den, som träffade Harbert, förirrade sig inte, Pencroff, — svarade ingenjören. — Betänk dessutom, att, om ni båda lemnade corralen, skulle jag blifva ensam här för att försvara den. Gån I i borgen för, att straffångarna inte skola se er lemna den, att de inte skola låta er komma in i skogen, att de inte skola anfalla corralen under er frånvaro, då de veta, att här inte finnas flera än ett såradt barn och en man?

— Ni har rätt, herr Smith, — svarade Pencroff, hvars bröst häfdes af en dof vrede, — ni har rätt! De skola göra allt för att åter sätta sig i besittning af corralen, hvilken de veta är rikligt provianterad. Och ensam skulle ni inte kunna hålla stånd mot dem. Ah, om vi vore i Granite-House!

— Om vi vore i Granite-House, — svarade ingenjören, — skulle situationen vara helt olika. Der vore jag inte rädd för att lemna Harbert ensam med en af oss, och de tre andra skulle genomsöka öns skogar. Men nu äro vi i corralen, och vi böra stanna här ända till det ögonblick, då vi kunna lemna den allesammans.

Det var ingenting att svara på Cyrus Smiths resonemang, och hans kamrater insågo detta väl.

— Om blott Ayrton ännu varit hos oss! — sade Gideon Spilett. — Stackars karl, hans återvändande till det sociala lifvet var af blott kort varaktighet!

— Om han är död? — tillade Pencroff i en temligen besynnerlig ton.

— Hoppas ni då, Pencroff, att dessa skurkar ha skonat honom? — frågade Gideon Spilett.

— Ja, om de haft intresse af att göra det!

— Hvad! Ni skulle förmoda, att Ayrton, efter att ha

blifvit återförenad med sina gamla medbrottsslingar, blifvit glömsk af hvad han är skyldig oss!

— Hvem vet? — svarade matrosen, hvilken icke utan tvekan vågade sig fram med denna ledsamma förmodan.

— Pencroff, — sade Cyrus Smith, i det han fattade matrosens arm, — nu tänkte ni en ful tanke, och ni skulle göra mig mycket bedröfvad, om ni fortfore att tala så. Jag går i borgen för Ayrtons redbarhet.

— Jag också, — tillade korrespondenten lifligt.

— Ja . . . ja . . . herr Smith . . . jag har orätt, — svarade Pencroff. — Det var verkligen en ful tanke jag fick, och ingenting rättfärdigar den. Men hvad vill ni? Jag rår inte längre helt och hållet om mitt eget hufvud. Denna inspärkning i corralen trycker mig förfärligt, och jag har aldrig varit så öfverretad som nu.

— Haf tålmod, Pencroff, — svarade ingenjören. — Hur snart, min kära Spilett, tror ni, att Harbert kan flyttas till Granite-House?

— Det är svårt att säga, Cyrus, — svarade korrespondenten, — ty en oförsigtighet skulle kunna medföra sorgliga följder. Men hans tillfrisknande fortgår regelbundet, och i fall han om åtta dagar återfått krafterna, ja, då få vi se!

Åtta dagar! Härigenom uppsköts återkomsten till Granite-House till de första dagarna af December.

Vid denna tidpunkt var våren redan två månader gammal. Vädret var vackert, och hettan började blifva stark. Öns skogar stodo i full grönska, och det ögonblick nalkades, då de vanliga skördarna borde ske. Återkomsten till Stora Utsigts-platån borde alltså blifva efterföljd af omfattande jordbruksarbeten, hvilka skulle afbrytas endast genom den föreslagna expeditionen.

Man inser nu, huru mycket denna inspärkning i corralen borde skada nybyggarna. Men om de voro tvungna

att böja sig inför nödvändigheten, gjorde de det icke utan otålighet.

En eller två gånger vågade korrespondenten sig ut på vägen och gjorde ett slag omkring den palissaderade inhägnaden. Top åtföljde honom, och med hanen på sin karbin spänd var Gideon Spilett beredd på allt.

Han hade intet dåligt möte och fann intet misstänkt spår. Hunden skulle hafva underrättat honom om hvarje fara, och då Top icke skälde, kunde korrespondenten deraf sluta, att ingen fara var på färde, åtminstone i detta ögonblick, och att straffångarna begifvit sig till en annan del af ön.

På sin andra utflygt, den 27 November, märkte Gideon Spilett, hvilken vågat sig en qvarts mil in i skogen söder om Franklins berg, att Top vädrade något. Hunden hade icke längre sitt vanliga sätt, han sprang fram och tillbaka, snokande bland örterna och buskarna, såsom om lukten för honom uppenbarat något misstänkt föremål.

Gideon Spilett följde efter Top, manade på honom, med ögat ständigt fäst på det misstänkta stället, med karbinen mot axeln och gömmande sig bakom träden. Det var icke sannolikt, att Top hade vädrat en menniskas närvaro, ty i sådant fall skulle han hafva tillkännagifvit det genom halft tillbakahållet skällande och ett slags dof vrede. Men då han icke lät höra något morrande, tycktes orsaken dertill ligga deri, att ingen öfverhängande eller allvarsam fara hotade.

Omkring fem minuter förgingo sålunda, hvarunder Top snokade och korrespondenten försigtigt följde efter honom, då hunden plötsligen rusade mot en tät buske och derur framdrog en tygtrasa.

Det var ett stycke af ett klädesplagg, fläckadt och söndertrasadt, hvilket Gideon Spilett genast tog med sig till corralen.

Der undersökte nybyggarna det och funno, att det var ett stycke af Ayrtons väst, ett stycke af den filt, som tillverkades uteslutande på Granite-Houses verkstad.

— Ni ser det nu, Pencroff, — anmärkte Cyrus Smith, — den olyckliga Ayrton har satt sig till motvärn. Straffångarna ha släpat bort honom! Tviflar ni ännu på hans redlighet?

— Nej, herr Smith, — svarade matrosen, — och det är länge, sedan jag öfvergaf mitt ögonblickliga misstroende! Men vi kunna, tycks det mig, draga en slutsats af denna händelse.

— Hvilken då? — frågade korrespondenten.

— Jo, att Ayrton inte blifvit dödad i corralen! Att man släpat bort honom lefvande, emedan han gjort motstånd! Eller kanske lefver han ännu!

— Ja, kanske, — svarade ingenjören, hvilken förblef tankfull.

Der fans ännu ett hopp, hvarvid Ayrtons kamrater kunde haka sig fast. I sjelfva verket hade de måst tro, att Ayrton, öfverrumplad i corralen, fallit för en kula, såsom det varit nära att gå med Harbert. Men om straffångarna icke dödat honom genast, om de bortfört honom lefvande till någon annan del af ön, kunde man då icke antaga, att han ännu var deras fånge? Hade kanske till och med någon af dem i Ayrton igenkänt den gamla kamraten från Australien, Ben Joyce, de förrymda straffångarnas anförare? Och hvem vet, om de icke fattat det omöjliga hoppet att åter draga Ayrton på sin sida! Till huru stor nytta skulle det icke hafva varit för dem, om de kunnat göra honom till en förrädare!

Denna händelse uttolkades alltså gynsamt i corralen, och det ansågs icke längre omöjligt, att man kunde återfinna Ayrton. Var han fången, skulle han otvifvelaktigt å sin sida göra allt för att komma ur dessa banditers händer, och han skulle blifva en mächtig bundsförvandt åt nybyggarna!

— I hvad fall som helst, — anmärkte Gideon Spilett, — om Ayrton lyckas rädda sig, beger han sig genast till Granite-House, ty han vet ingenting om det mordförsök, hvarför Harbert varit utsatt, och följaktligen kan han inte tro, att vi äro inspärrade i corralen.

— Ah, jag skulle vilja, att han vore i Granite-House, — utbrast Pencroff, — och att vi vore der också! Ty om de skurkarna inte kunna göra någon skada på vår bostad, kunna de likväl sköfva platån, våra planteringar, vår ladugård!

Pencroff hade blifvit en riktig landtbrukare, med själ och hjerta fäst vid sina skördar. Men det bör sägas, att Harbert mer än de andra var otålig att återvända till Granite-House, ty han visste, huru nödvändig nybyggarnas närvaro var der. Och det var han, som qvarhöll dem i corralen! Också upptogs hans själ uteslutande af denna tanke: att lemna corralen, att lemna den till hvad pris som helst! Han trodde sig kunna fördraga flyttningen till Granite-House. Han försäkrade, att han skulle få igen krafterna fortare i sin kammare, med luften från och utsigten öfver hafvet!

Flera gånger bestormade han Gideon Spilett, men denne, som med skäl fruktade, att Harberts ännu icke fullständigt läkta sår skulle gå upp under vägen, gaf icke tillstånd till uppbrott.

Emellertid inträffade en händelse, som förmådde Cyrus Smith och hans två vänner att gifva efter för den unga gossens önskan, och Gud vet, att detta beslut kunde förorsaka dem smärta och oro.

Man räknade den 29 November. Klockan var 7 på morgonen. De tre nybyggarna samtalade i Harberts rum, då de fingo höra Top skälla häftigt.

Cyrus Smith, Pencroff och Gideon Spilett fattade sina gevär och lemnade huset, färdiga att gifva eld.

Top, hvilken sprang uteder palissaden, hoppade och skälde, men det var af glädje, icke af vrede.

- Någon kommer!
- Ja!
- Det är inte en fiende!
- Kanske Nab?
- Eller Ayrton?

Knappt hade dessa ord blifvit utbytta mellan ingeniören och hans två kamrater, förr än en kropp studsade öfver inhägnaden och nedföll på marken i corralen.

Det var Jup, mästare Jup i egen person, hvilken Top egnade ett högst vänskapligt mottagande.

— Jup! — ropade Pencroff.

— Det är Nab, som skickar honom till oss! — sade korrespondenten.

— Då, — svarade ingeniören, — bör han ha en breflapp på sig.

Pencroff skyndade fram till orang-utangen. Ögon-synligen kunde Nab icke, om han hade någon vigtig tilldragelse att meddela sin husbonde, använda en säkrare och snabbare budbärare, för hvilken det var möjligt att taga sig fram der, hvarest hvarken nybyggarna eller ens Top skulle kunnat det.

Cyrus Smith hade icke bedragit sig. Omkring Jups hals hängde en liten påse, och i denna låg en biljett, skrifven af Nabs hand.

Må man döma om Cyrus Smiths och hans kamraters förtviflan, då de läste dessa ord:

— Fredag, kl. 6 på morgonen.

Platån inkräktad af straffångarna!

Nab.

De betraktade hvarandra utan att säga ett ord, der-efter gingo de in i huset. Hvad skulle de göra? Straff-ångarna på Stora Utsigts-platån, det var olycka, sköf-ling, ruin!

Då Harbert såg ingeniören, korrespondenten och Pencroff komma in igen, förstod han, att ställningen för-

värrats, och när han varseblef Jup, betvivlade han icke längre, att en olycka hotade Granite-House.

— Herr Cyrus, — sade han, — jag vill härifrån. Jag kan uthärda flyttningen! Jag vill härifrån!

Gideon Spilett gick fram till Harbert. Efter att hafva betraktat honom, sade han:

— Må vi då bege oss af!

Frågan blef nu att afgöra, om Harbert skulle transporterats på en handbår eller i kärran, som Ayrton medfört till corralen. Båren skulle göra skakningen mindre för den sårade, men till densamma behöfdes bärare, d. v. s. två gevär skulle undvaras vid försvaret, om ett anfall skedde under vägen.

Kunde man icke tvärtom genom att använda kärran få alla armar disponibla? Man kunde ju deri lägga madrasser, på hvilka Harbert skulle hvila, och framskrida med så stor varsamhet, att han förskonades från alla stötar. Man kunde det.

Kärran framdrogs. Pencroff spände kulmanen för den. Cyrus Smith och korrespondenten upplyfte Harberts madrasser och lade dem på bottnen af kärran mellan de två stegarna.

Vädret var vackert. Heta solstrålar nedträngde genom träden.

— Äro gevären klara? — frågade Cyrus Smith.

De voro det. Ingeniören och Pencroff, hvar och en beväpnad med en bössa med två skott, och Gideon Spilett med sin karbin i handen, voro beredda att begifva sig af.

— Mår du bra, Harbert? — frågade ingeniören.

— Ah, herr Cyrus, — svarade den unga gossen, — var lugn, jag skall inte dö på vägen!

Man såg, att det stackars barnet vid dessa ord anlidade hela sin energi, och att det genom en ytterlig viljeanstängning uppehöll de nära svikande krafterna.

Ingeniören kände sitt hjerta hoppessas af smärta.

Han tvekade ännu att gifva uppbrottssignalen. Men detta skulle hafva varit att göra Harbert förtviflad och kanske döda honom.

— Framåt! — sade Cyrus Smith.

Porten till corralen öppnades. Jup och Top, hvilka visste tiga, när det behöfdes, rusade framåt. Kärran rullade ut, porten stängdes, och den af Pencroff ledda kulmanen gick framåt med långsamma steg.

Det skulle visserligen hafva varit bättre att taga en annan väg än den, som gick rakt från corralen till Granite-House, men kärran skulle hafva mött stora svårigheter vid att röra sig i skog. Man måste alltså följa vägen, fastän den borde vara känd af straffångarna.

Cyrus Smith och Gideon Spilett gingo på hvar sin sida om kärran, beredda att möta hvarje anfall. Det var emellertid icke sannolikt, att straffångarna ännu öfvergifvit Stora Utsigts-platån. Nabs bref hade tydligen blifvit skrifvet och afskickadt, genast straffångarna visat sig der. Men detta bref var dateradt kl. 6 på morgonen, och den viga orang-utangen, hvilken var van att ofta komma till corralen, hade användt knappt tre kvarts timme på att tillryggälägga de fem mil, som skilde honom från Granite-House. Vägen borde alltså vara säker i detta ögonblick, och behöfde skott lossas, så skulle det sannolikt blifva, först då man kom i närheten af Granite-House.

Emellertid höllo sig nybyggarna strängt på sin vakt. Top och Jup, den senare beväpnad med sin käpp, signalerade ingen fara, än springande framför, än genomsnokande skogen på båda sidor om vägen.

Kärran framskred långsamt under ledning af Pencroff. Den hade lemnat corralen kl. $\frac{1}{2}$ 8. En timme senare voro fyra af de fem milen tillryggälagda, utan att någon olyckshändelse inträffat.

Vägen var öde liksom hela den del af Jakamar-skogen, hvilken sträckte sig mellan Barmhertighetens

flod och Grant-sjön. Intet allarm hade egt rum. Småskogen tycktes vara lika öde, som den var den dag, då nybyggarna landstego på ön.

Man nalkades platån. Ännu en mil, och man skulle kunna se den lilla bron öfver Glycerin-ån. Cyrus Smith betviflade icke, att denna bro var på sin plats, vare sig att straffångarna inträngt på denna punkt, eller att de, efter att hafva öfvergått ett af de vattendrag, som omslöto Granite-House, vidtagit det försigtighetsmålet att fälla ned densamma för att försäkra sig om reträtten.

Slutligen framskymtade hafshorisonnten mellan de sista träden. Men kärran fortsatte sin gång, ty ingen af dess försvarare kunde tänka på att öfvergifva densamma.

I detta ögonblick stannade Pencroff kulmanen och utbrast med förfärlig stämma:

— Ah, de uslingarna!

Och med handen pekade han på en tjock rök, som hvirflade öfver qvarnen, stallen och byggnaderna i ladugården.

En man rörde sig midt i denna rök.

Det var Nab.

Hans kamrater uppgåfvo ett rop. Han hörde det och skyndade till dem.

Straffångarna hade öfvergifvit platån för omkring en halftimme sedan, efter att hafva sköflat den.

— Och herr Harbert? — utbrast Nab.

Gideon Spilett återvände i detta ögonblick till kärran.

Harbert hade afsvimmat!

FEMTIOANDRA KAPITLET.

Harbert flyttad till Granite-House. — Nab berättar, hvad som tilldragit sig der. — Cyrus Smiths besök på Platån. — Förstöring och ödeläggelse. — Nybyggarna redlösa inför sjukdomen. — Pilbarken. — Dödlig feber. — Top skäller ännu en gång.

Nu var det icke längre fråga om straffångarna, de faror, som hotade Granite-House, de spillror, hvarmed platån var betäckt. Harberts tillstånd lät allt annat träda i bakgrunden. Hade hans flyttning haft sorgliga följder genom att tillskynda honom någon inre skada? Korrespondenten kunde icke säga det, men hans kamrater och han voro förtviflade.

Kärran fördes till det ställe, hvarest floden krökte sig. Der gjordes af några grenar ett slags bår, hvarpå lades madrasserna, på hvilka Harbert hvilade afsvimmad. Tio minuter derefter stodo Cyrus Smith, Gideon Spilett och Pencroff vid foten af granit-muren, sedan de åt Nab öfverlemnadt bestyret att köra kärran tillbaka till Stora Utsigts-platån.

Hissen sattes i rörelse, och snart låg Harbert utsträckt på sin bädd i Granite-House.

De omsorger, som slösades på den stackars gossen, återgåfvo honom medvetandet. Han log ett ögonblick öfver att åter befinna sig i sin kammare, men så stor var hans matthet, att han knappt kunde frammumla några ord.

Gideon Spilett undersökte hans sår. Han fruktade, att de varit illa läkta och gått upp igen — så var dock icke förhållandet. Hvaraf kom då denna vanmagt? Hvarför hade Harberts tillstånd försämrats?

Den unga gossen föll nu i ett slags febersömn, och korrespondenten och Pencroff stannade qvar vid hans bädd.

Under tiden meddelade Cyrus Smith Nab, hvad som hänt i corralen, och Nab berättade för sin husbonde de tilldragelser, hvarför platån varit skådeplatsen.

Det var först under den föregående natten, som straffångarna hade visat sig i skogsbrynet, i närheten af Glycerin-ån. Nab, som höll vakt vid ladugården, hade icke tvekat att gifva eld på en af dessa sjöröfvare, hvilken gjorde sig i ordning att öfvergå ån, men i den temligen mörka natten hade han icke kunnat förvissa sig om, huruvida denne blifvit träffad. I hvad fall som helst skulle detta icke hafva varit tillräckligt att aflägsna bandet; Nab fick blott tid att åter begifva sig upp i Granite-House, der han åtminstone befann sig i säkerhet.

Men hvad skulle han nu taga sig till? Huru förhindra den sköfving, hvarmed straffångarna hotade platån? Hade Nab någon utväg att underrätta sin husbonde? Och dessutom, i hvilken belägenhet befunno sig corralens invånare sjelfva?

Cyrus Smith och hans kamrater hade lemnat Granite-House den 11 November, och man räknade nu den 30. Nitton dagar hade alltså gått till ända, och Nab hade icke fått några andra nyheter än dem, som Top tillfört honom — förfärliga nyheter: Ayrtton försvunnen, Harbert svårt sårad, ingeniören, korrespondenten, matrosen så att säga fängslade i corralen!

— Hvad är att göra? — frågade sig den stackars Nab. För egen räkning hade han intet att frukta, ty straffångarna kunde icke nå honom i Granite-House. Men byggnaderna, planteringarna, alla anläggningarna öfverlemnade åt sjöröfvarena på nåd och onåd! Borde han icke låta Cyrus Smith afgöra, hvad som skulle företagas, och åtminstone underrätta honom om den fara, som hotade Granite-House?

Nab föll nu på den tanken att använda Jup såsom brefbärare och anförtro honom ett bref. Han kände till

Hissen sattes i rörelse (sid. 622).

orang-utangens ovanliga förstånd, som ofta hade blifvit satt på prof. Jup förstod meningen med ordet "corralen", hvilket ofta blifvit uttaladt i hans närvaro, och

man torde äfven erinra sig, att han mycket ofta i Nabs sällskap kört kärran dit. Dagen hade icke grytt ännu. Den viga orang-utangen skulle nog veta passera obemärkt i dessa skogar, och för öfrigt borde straffångarna tro honom vara en af dessas naturliga invånare.

Nab tvekade icke. Han skref brevet, fäste det vid Jups hals, tog apan med sig till Granite-Houses port, från hvilken han ned till marken upprullade en lång lina, hvarefter han flera gånger upprepade dessa ord:

— Jup, Jup! Corral, corral!

Djuret förstod, fattade linan, firade sig snabbt ned till marken och försvann i mörkret, utan att straffångarnas uppmärksamhet på något sätt tycktes hafva blifvit väckt.

— Du har handlat rätt, Nab, — svarade Cyrus Smith, — men om du inte underrättat oss, skulle du kanske ha gjort ännu bättre!

Då Cyrus Smith talade så, tänkte han på Harbert, hvars flyttning syntes hafva så allvarsamt inverkat på hans tillfrisknande.

Nab fullbordade sin berättelse. Straffångarna hade icke visat sig på stranden. Då de icke visste, huru många invånarna på ön voro, kunde de förmoda, att Granite-House försvarades af en ansenlig styrka. De borde erinra sig, att under briggens anfall hade talrika bösskott mottagit dem från såväl de ofvanför som nedanför flodmynningen befintliga klipporna, och utan tvifvel ville de icke blottställa sig. Men Stora Utsigtsplatån låg öppen för dem och kunde icke bestrykas af elden från Granite-House. Der öfverlemnade de sig alltså åt sin förhärjningsinstinkt, sköflande, brännande, veder-gällande ondt med ondt. De drogo sig tillbaka först en halftimme före nybyggarnas ankomst, hvilka de borde tro ännu vara inneslutna i corralen.

Nab hade skyndsamt lemnat sin tillflyktsort. Han hade gått upp på platån, med fara för att der träffas af

en kula; han hade försökt släcka elden, som förtärde ladugårdens byggnader, och han hade, ehuru förgäfvets, kämpat mot den ända till det ögonblick, då kärran syn-
tes i skogsbrynet.

Sådana hade dessa sorgliga tilldragelser varit. Straffångarnas närvaro utgjorde en ständig fara för de hittills så lyckliga nybyggarna på Lincoln-ön, hvilka kunde vänta sig ännu större olyckor.

Gideon Spilett stannade i Granite-House hos Herbert och Pencroff, medan Cyrus Smith, åtföljd af Nab, gick att sjelf bedöma vidden af olyckan.

Det var tydligt, att straffångarna icke begifvit sig så långt fram som till foten af Granite-House. Då skulle verkstäderna i Spiseln icke hafva undgått ödeläggelsen. Men efter all sannolikhet skulle denna olycka kanske hafva varit lättare botad än förödelsen uppe på Stora Utsigts-platån!

Cyrus Smith och Nab styrde kosan mot Barmhertig-
hetens flod och vandrade uppför dess venstra strand, utan att påträffa något spår af, att straffångarna gått fram der. Icke heller på andra sidan af floden, i skogen, varseblefvo de något misstänkt spår.

Dessutom, se här, hvad man efter all sannolikhet kunde antaga: antingen visste straffångarna, att nybyggarna återkommit till Granite-House, ty de kunde hafva sett dem passera på vägen från corralen; eller hade de efter platåns förhärjande, följande flodloppet, fördjupat sig i Jakamar-skogen och visste ingenting om nybyggarnas hemkomst.

I förra fallet hade de bort återvända till corralen, som nu var utan försvarare och inneslöt för dem dyrbara resurser.

I andra fallet hade de bort åter uppsöka sin lägerplats och der afvakta något tillfälle att förnya anfallet.

Man hade alltså all anledning att söka förekomma dem, men hvarje företag, som afsåg att befria ön från

dess banditer, var ännu underordnad Harberts belägenhet. Cyrus Smith skulle också för ett sådant ändamål behöft alla sina kamrater, och i detta ögonblick kunde ingen lemna Granite-House.

Ingenjören och Nab hade emellertid kommit upp på platån. Der var allt ödeläggelse. Skörden hade blifvit nedtrampad. De mogna axen lågo på marken. De andra planteringarna hade lidit icke mindre. Köksträdgården var upp- och nedvänd. Lyckligtvis hade Granite-House ett reservförråd af frön, som gjorde det möjligt att bota dessa skador.

Hvad beträffar qvarnen, ladugårdsbyggnaderna och kulmanernas stall, hade elden förstört allt. Några uppskrämda djur ströko omkring på platån. Fjäderfäet, som under branden tagit sin tillflykt till Grant-sjöns vatten, återkom redan till sin vanliga plats och snattrade på stränderna. Der måste man göra om allt.

Cyrus Smiths ansigte, som var blekare än vanligt, förrådde en inre vrede, som han blott med svårighet beherskade, men han sade icke ett ord. En sista gång betraktade han sina förödda fält, röken, som ännu uppsteg bland spillrorna, hvarefter han återvände till Granite-House.

De följande dagarna voro de dystraste, som nybyggarna hittills tillbragt på ön. Harberts svaghet ökades synbart. Det syntes, att en allvarsammare sjukdom — en följd af den djupa fysiologiska rubbning, han undergått — hotade att utbryta, och Gideon Spilett anade en sådan försämring i hans tillstånd, att han skulle blifva vanmäktig att bekämpa den.

Harbert låg också i ett slags nästan oafbruten dvala, och några symptom till yrsel började visa sig. De enda läkemedel, nybyggarna hade till sitt förfogande, voro vederqwickande drycker. Ännu var febern icke särdeles häftig, men snart syntes den vilja taga fast fot med regelbundet återkommande anfall.

Gideon Spilett undersökte Harbert den 6 December. Det stackars barnet, hvars fingrar, näsa och öron blifvit ytterst bleka, öfverfölls till en början af lindriga frosskakningar, rysningar, skälfningar. Hans puls var svag och oregelbunden, hans hud torr, hans törst intensiv. På denna period följde snart en annan af hetta; ansigtet lifvades, huden rodnade, pulsen slog fortare; derefter frambröt en ymnig svett, hvarpå febern syntes minskas. Anfallet hade varat omkring fem timmar.

Gideon Spilett hade icke lemnat Harbert, hvilken — derom var han alltför viss — nu angripits af en intermittent feber, och denna feber måste till hvad pris som helst häfvas, innan den blef allvarsammare.

— Och för att häfva den, — sade Gideon Spilett till Cyrus Smith, — behöfs det ett feberfördrivande medel.

— Ett feberfördrivande medel, — svarade ingenjören. — Vi ha hvarken kina eller svafvelsyradt kinin!

— Nej, — sade Gideon Spilett, — men det växer pilar på sjöstranden, och pilbarken kan ibland ersätta kininet.

— Låtom oss då försöka utan att förlora ett ögonblick! — svarade Cyrus Smith.

Pilbarken har också med rätta blifvit ansedd såsom ett surrogat för kina, lika väl som hästkastanjen, jernakens blad, virginiska hållroten o. s. v. Man borde naturligtvis försöka denna substans, ehuru den icke kan mäta sig med kinan, och använda den i naturligt tillstånd, emedan man saknade medlen att derur utdraga alkaloiden, d. v. s. salicinet.

Cyrus Smith gick sjelf att på stammen af ett slags pil afskära några barkstycken; han bar hem dem till Granite-House, stötte dem till pulver, och detta pulver gaf man Harbert in om aftonen.

Natten förflöt utan något svårare anfall. Harbert

yrade något, men febern återkom icke under natten, och icke heller den följande dagen.

Pencroff fattade åter något hopp. Gideon Spilett sade ingenting. Det kunde hända, att intermittenserna icke voro dagliga, att febern återkom hvar tredje eller hvarannan dag. Också afvaktade man morgondagen med den lifligaste oro.

Man kunde dessutom märka, att Harbert under tiden mellan feberanfallen var liksom sönderbråkad, tung i hufvudet och yrade. Ännu ett symptom, som i högsta grad förskräckte korrespondenten: blodet började stocka sig i Harberts lefver, och snart utvisade en stark yrsel, att äfven hjernan angripits.

Gideon Spilett stod förfärad inför denna nya komplikation. Han tog ingeniören afsides.

— Det är en farlig feber! — sade han till honom.

— En farlig feber! — utbrast Cyrus Smith. — Ni bedrar er, Spilett. En farlig feber kommer inte af sig själf. Det måste ha funnits ett frö dertill!

— Jag bedrar mig inte, — svarade korrespondenten. — Utan tvifvel har Harbert ådragit sig detta frö i Brandgås-träsket, och det är tillräckligt. Om ett andra anfall infinner sig och vi inte lyckas förekomma det tredje — är han förlorad!

— Men denna pilbark?

— Den är otillräcklig, — svarade korrespondenten, — och ett tredje, farligt feberanfall, som ej häfves medelst kinin, är alltid dödligt!

Lyckligtvis hade Harbert icke hört något af detta samtal. Han skulle då ha blifvit tokig.

Man inser, i hvilken oro ingeniören och korrespondenten befunno sig denna den 7 December och under den följande natten.

Framemot middagen inträffade det andra anfallet. Krisen var förfärlig. Harbert kände sig förlorad. Han sträckte sina armar mot Cyrus Smith, mot Gideon Spi-

lett, mot Pencroff. Han ville icke dö! Denna scen var hjertslitande. Man måste aflägsna Pencroff.

Anfallet räckte i fem timmar. Det var tydligt, att Harbert icke skulle uthärda ett tredje.

Natten var förfärlig. I sin yrsel sade Harbert saker, som skuro hans kamrater i hjertat. Han ströfvade omkring, han kämpade mot straffångarna, han ropade på Ayrton. Han åkallade denna hemlighetsfulla varelse, denna nu försvunna beskyddare, hvars bild förföljde honom. Derefter försjönk han åter i en djup vanmagt, hvilken tillintetgjorde honom helt och hållet. Flera gånger trodde Gideon Spilett, att den stackars gossen var död.

Den följande dagen, den 8 December, var Harbert fortfarande lika svag. Hans afmagrade händer knötos om lakanen. Man hade gifvit honom in nya doser stött pilbark, men korrespondenten väntade sig icke längre något resultat deraf.

— Om vi inte innan i morgon bittida ha gifvit Harbert ett kraftigare feberstillande medel, — sade korrespondenten, — skall han vara död!

Natten kom — utan tvifvel den sista natten för detta modiga, goda, intelligenta barn, så öfverlägset sin ålder, och hvilket de alla älskade såsom sin son! Det enda botemedel, som gafs mot denna förfärliga, olycksbringande feber, det enda specificum, som kunde besegra den, fans icke på Lincoln-ön.

Under denna natt mellan den 8 och 9 December angreps Harbert åter af en ännu häftigare yrsel. Blodet hade i förfärande grad stockat sig i hans lefver, hans hjärna var angripen, och redan var det honom omöjligt att igenkänna någon.

Skulle han lefva ända till morgondagen, ända till detta tredje feberanfall, som osvikligen borde utsläcka hans lif? Det var icke troligt. Hans krafter voro uttömda, och mellan kriserna låg han såsom liflös.

Framemot kl. 3 på morgonen uppgaf Harbert ett förfärande skri. Han tycktes vrida sig i ytterliga konvulsioner. Nab, hvilken satt hos honom, rusade förfärad in i den angränsande kammaren, der hans kamrater vakade.

I detta ögonblick skälde Top på ett besynnerligt sätt.

Alla skyndade genast in och lyckades qvarhålla den döende gossen, som ville kasta sig ur sängen, medan Gideon Spilett, fattande honom i armen, kände hans puls småningom blifva starkare.

Klockan var 5 på morgonen. Strålarna af den uppgående solen började intränga i Granite-Houses kamrar. En vacker dag bebådades, och denna dag skulle blifva den stackars Harberts sista!

En solstråle smög sig ända fram till bordet, som stod bredvid sängen.

Plötsligt pekade Pencroff, uppgifvande ett rop, på ett föremål, som stod på detta bord.

Det var en liten aflång ask, på hvars lock lästes dessa ord:

Svafvelsyradt kinin.

FEMTIOTREDJE KAPITLET.

Oförklarlig hemlighet. — Harberts tillfrisknande. — De delar af ön, som skola undersökas. — Förberedelser till afresan. — Första dagsresan. — Natten. — Andra dagsresan. — Kaurierna. — Strutsparat. — Spår i skogen efter fotsteg. — Ankomst till Reptil-udden.

Gideon Spilett fattade asken och öppnade den. Den innehöll omkring 12 gram af ett hvitt pulver, hvaraf han förde litet till sina läppar. Den ytterliga bitterheten hos detta ämne kunde icke bedraga honom. Det var obestriddligen denna kina-alkaloid, detta företrädesvis feberfördrifvande medel, som kallas kinin.

Man borde utan tvekan gifva Harbert in detta pulver. Huru det kommit dit, skulle man diskutera längre fram.

— Kaffe! — utropade Gideon Spilett.

Några ögonblick derefter bar Nab in en kopp med den ljumma infusionen. Gideon Spilett kastade deri omkring ett gram af kininet, och man lyckades få Harbert att dricka denna mixtur.

Ännu var det tid, ty några spår till det tredje olycksdiga feberanfallet hade icke visat sig.

Och må det vara tillåtet tillägga — det borde icke återkomma.

Dessutom hade alla, det bör äfven sägas, åter fattat hopp. Det hemlighetsfulla inflytandet hade åter gjort sig gällande, och i sista ögonblicket, då man misströstade om detsamma!

Efter förloppet af några timmar sof Harbert lugnare. Nybyggarna kunde nu samtala om, hvad som tilldragit sig. Den okända hade nu trädt emellan synbarare än någonsin. Men huru hade han under natten kunnat tränga ända in i Granite-House? Det var alldeles oförklarligt, och det sätt, hvarpå "öns genius" gick till väga, var icke mindre besynnerligt än genien själf.

Under denna dag gaf man Harbert in det svafvelsyrade kininet hvar tredje timme.

Allt ifrån den följande dagen erfor den unga gossen en viss förbättring. Dock var han icke fullkomligt botad, och de intermittenta febrarna äro underkastade talrika och farliga recidiv, men omvårdnad fattades honom icke. Och vidare hade man ju detta specificum, och utan tvifvel var den, som ditfört det, ej långt borta. Slutligen började alla åter hoppas på en lycklig utgång.

Detta hopp blef icke bedraget. Tio dagar derefter — den 26 December — var Harbert på bättringsvägen. Han var svag ännu, och en sträng diet hade blifvit honom ålagd, men intet anfall hade återkommit. Och vi-

dare underkastade sig den lydiga gossen utan knot alla de föreskrifter, man gaf honom. Han ville så gerna blifva frisk!

Pencroff var, som om han blifvit uppdragen ur djupet af en afgrund. Han genomgick glädjekriser, som gränsade till vansinne. Sedan tiden för det tredje feberanfallet var öfverstånden, hade han omfamnat korrespondenten, så att denne varit nära att qväfvas. Från den stunden kallade matrosen honom blott doktor Spilett.

Återstod nu att upptäcka den verkliga doktorn.

— Vi skola upptäcka honom! — upprepade matrosen.

Och säkert kunde denna man, hvem han nu än var, vänta sig en kraftig omfamning af den värdiga Pencroff.

December månad gick till ända, och med den året 1867, hvarunder nybyggarna på Lincoln-ön blifvit så hårdt pröfvade. Året 1868 gjorde sitt inträde med herrlig väderlek, stark värme, en tropisk temperatur, som lyckligtvis litet emellanåt uppfriskades af hafsbrisen. Herbert fick nytt lif, och från sin säng, hvilken blifvit stäld vid ett af Granite-Houses fönster, insöp han denna helssamma, med saltångor mättade luft, som återgaf honom krafterna. Han började äta, och Gud vet, hvilka små lättsmälta och saftiga rätter Nab tillagade åt honom!

— Det är, så man kan få lust att ligga för döden! — sade Pencroff.

Under hela denna period hade straffångarna icke en enda gång visat sig i trakten omkring Granite-House. Inga nyheter från Ayrton, och om också ingenjören och Herbert ännu hyste något hopp om att återfinna honom, betvivlade deras kamrater icke längre, att den olyckliga dukat under. Emellertid kunde denna ovisshet icke fortfara, och så snart den unga gossen var fullkomligt återstäld, skulle man företaga den expedition, hvars resultat borde blifva så viktigt. Men man måste vänta kanske

en månad, ty alla koloniens krafter behöfdes, om man skulle kunna hämnas på straffångarna.

För öfrigt blef Harbert allt bättre och bättre. Kongestionen i lefvern hade försvunnit, och såren kunde anses såsom fullkomligt läkta.

Under denna Januari månad utfördes viktiga arbeten på Stora Utsigts-platån; men de bestodo uteslutande i att rädda, hvad som kunde räddas af den förhärjade skörden, såväl af säd som grönsaker. Hvad beträffar att åter uppföra byggnaderna i ladugården, qvarnen och stallet, föredrog Cyrus Smith att dröja dermed. Medan han och hans kamrater voro ute på jagt efter straffångarna, kunde dessa mycket väl göra ett nytt besök på platån, och man borde icke gifva dem tillfälle att återtaga sitt yrke af plundrare och mordbrännare. Då man rensat ön från dessa missdådare, vore det tid att återuppföra de uppbända byggnaderna.

Den unga konvalescenten hade börjat vara uppe under senare hälften af månaden, till en början en timme om dagen, sedan två och längre fram tre. Så stark var hans kroppskonstitution, att man kunde se, huru han återfick krafterna. Han var nu aderton år gammal. Han var högväxt och lofvade att blifva en ung man med ädel och vacker hållning. Från detta ögonblick fortgick hans tillfrisknande regelbundet, ehuru han ännu behöfde någon vård — och doktor Spilett visade sig mycket sträng i detta afseende.

Redan mot slutet af månaden ströfvade Harbert omkring på Stora Utsigts-platån och stranden. Några hafsbad, som han tog tillsammans med Pencroff och Nab, gjorde honom särdeles godt. Cyrus Smith trodde sig redan nu kunna bestämma uppbrottsdagen, hvilken fastställdes till den 15 Februari. Nätterna, hvilka voro särdeles klara vid denna tid af året, skulle blifva gynnsamma för de undersökningar, man ämnade anställa öfver hela ön.

De för denna utflygt erforderliga förberedelserna

börjades alltså, och de borde blifva omfattande, ty nybyggarna hade svurit att icke återvända till Granite-House, förrän deras dubbla mål var uppnådt: å ena sidan att förgöra straffångarna och återfinna Ayrton; å den andra att upptäcka den, som så kraftigt ledde koloniens öden.

Af Lincoln-ön kände nybyggarna grundligt hela östra kusten, från Klo-udden ända till Mandibel-uddarna, det vidsträckta Brandgås-träsket, Grant-sjöns omgifningar, deri inbegripen Jakamar-skogen mellan corral-vägen och Barmhertighetens flod, dennas lopp liksom Röda åns och slutligen de Franklin-bergets förgreningar, mellan hvilka man förlagt corralen.

De hade, ehuru blott ofullständigt, undersökt den stora kuststräckan vid Washington-bugten, från Klo-udden ända till Reptil-udden, den skogbeväxta och sankade delen af vestra kusten och dessa oändliga sandreflar, som slutade vid Haj-vikens gapande mynning.

Men de hade alls icke undersökt de stora skogar, som betäckte halfön Serpentine, hela högra stranden af Barmhertighetens flod, venstra stranden af Vattenfallsfloden, dessa i hvarandra insnärjda, befästningsverk liknande bergar, som uppburo tre fjerdedelar af Franklin-bergets bas mot vester, norr och öster, hvarest utan tvifvel så många djupa tillflyktsorter funnos. Följaktligen hade flera tusen acres af ön ännu undsluppit deras undersökningar.

Det bestämdes alltså, att expeditionen skulle taga kosan genom Den fjerran vesterns skog, på så sätt, att den kringgick hela den del af densamma, som låg till höger om Barmhertighetens flod.

Kanske skulle det hafva varit bättre, om man först begifvit sig till corralen, dit man kunde frukta, att straffångarna åter tagit sin tillflykt, antingen för att plundra den eller för att slå sig ned der. Men antingen var corralens förhärjning nu ett obestridligt faktum, och det

var för sent att förekomma densamma, eller hade straff-fångarna funnit sin fördel vid att förskansa sig der, och i sådant fall skulle man alltid få tid att åter drifva upp dem i deras tillflyktsort.

Alltså fasthöll man efter någon diskussion vid den första planen, och nybyggarna beslöto att genom skogen begifva sig till Reptil-udden. De skulle gå med yxan i handen och sålunda utstaka en väg, som, sexton eller sjutton mil lång, skulle sätta Granite-House i förbindelse med halföns spets.

Kärran var i förträffligt skick, och de nu väl ut-hvilade kulmanerna borde kunna tillryggalägga en an-senlig vägsträcka. Lifsmedel, lägereffekter, ett flyttbart kök och diverse kokkärl lassades på kärran, hvarjemte vapen och ammunition omsorgsfullt utvaldes i Granite-Houses nu så fullständiga arsenal. Men man fick icke glömma, att straffångarna kanske ströfvade omkring i skogen, och att i dess djup ett bösskott var fort aflos-sadt och mottaget. Härigenom blef det nödvändigt för den lilla nybyggartuppen att hålla tillsammans och icke under någon förevändning skiljas åt.

Det öfverenskomms äfven, att ingen skulle stanna hemma i Granite-House. Till och med Top och Jup skulle delta i expeditionen. Den otillgängliga bostaden be-höfde icke något försvar.

Den 14 Februari, dagen före uppbrottet, var en söndag. Den egnades uteslutande åt hvila och guds-tjenst. Harbert, hvilken nu var alldeles återstæld, ehuru fortfarande något svag, skulle få en plats sig förbehållen i kärran.

I dag gryningen den följande dagen vidtog Cyrus Smith de åtgärder, som erfordrades för att skydda Granite-House mot hvarje anfall. De stegar, hvaraf man begagnade sig för att komma upp i bostaden, buros till Spiseln och nedgräfdes djupt i sanden, så att de kunde användas, då man kom tillbaka, ty man hade nu bort-

tagit den yttre delen af hissinrättningen. Pencroff var den, som sist lemnade Granite-House, hvarifrån han firade sig ned uteder en lina, som var lagd öfver utsprånget utanför porten, och hvars båda ändar nådde ned till marken, der den ena ändan fasthölls. Sedan denna lina en gång blifvit borttagen, fanns ingen förbindelse mellan Granite-Houses port och hafsstranden.

Vädret var präktigt.

— Dagen tycks arta sig att blifva varm! — sade korrespondenten glädtigt.

— Bah, doktor Spilett, — svarade Pencroff, — vi skola marschera under trädens skugga och ej ens se en skymt af solen!

— Framåt! — kommenderade ingenjören.

Kärran väntade på stranden utanför Spiseln. Korrespondenten hade envisats, att Harbert, åtminstone under de första timmarna af färden, skulle taga plats i åkdonet, och den unga gossen måste underkasta sig sin läkares föreskrifter.

Nab gick i spetsen framför kulmanerna. Cyrus Smith, korrespondenten och matrosen bildade eftertruppen. Top gjorde glädjesprång omkring dem. Harbert hade erbjudit Jup att taga plats bredvid honom i kärran, och Jup hade mottagit densamma utan krus. Ögonblicket för uppbrottet var nu kommet, och den lilla truppen satte sig i marsch.

Kärran svängde först om klipphörnet vid flodmynningen, passerade derpå, sedan den körts en mil uppför venstra stranden af Barmhertighetens flod, bron, vid hvars slut vidtog vägen till Ballong-hamnen, och lemnande denna väg till venster om sig, började nybyggarna fördjupa sig i de ofantliga skogar, som bildade Den fjerran vestern.

Under de två första milen kunde kärran passera obehindradt, ty träden stodo här icke så tätt; litet emellanåt måste man skära sig genom lianer och buskar, men

intet allvarsamt hinder stälde sig i vägen för nybyggarna.

De lummiga träden spredo en sval skugga i skogen. Deodarer, douglas-träd, kasuariner, banksior, gummiträd, drakblodsträd och andra trädslag omvexlade med hvarandra, så långt blicken kunde nå. De foglar, nybyggarna hittills sett på ön, återfunno de här i öfverflöd — tjädrar, jakamarer, sladdrande papegojor m. fl. Agutier, kängurer och vattensvin kilade fram och åter i gräset, och allt detta erinrade nybyggarna om de utflygter, de företagit, då de först ankommo till ön.

— Enda skilnaden, — anmärkte Cyrus Smith, — jag kan upptäcka hos dessa djur, är, att de äro räddare än förut. Dessa skogar ha alltså nyligen blifvit genomströfvade af straffångarna, efter hvilka vi säkert böra återfinna spåren.

På många ställen kunde man också se, att menniskor förr eller senare gått fram der — här hade grenar blifvit afbrutna från träden, kanske i afsigt att utstaka en väg; der syntes aska efter en slocknad eld och spår efter fotsteg i några lerhaltiga delar af marken. Men öfver hufvud taget kunde ingenting upptäckas, som bestämdt häntydde på en lägerplats.

Ingenjören hade ålagt sina kamrater att afhålla sig från att jaga. Gevärsskotten skulle hafva kunnat varna straffångarna, hvilka kanske ströko omkring i skogen. Dessutom skulle jägarna blifvit tvungna att aflägsna sig något från kärran, och Cyrus Smith hade strängeligen förbjudit dem att skiljas från hvarandra.

Under senare delen af dagsresan, omkring sex mil från Granite-House, blef det temligen svårt att komma fram. För att genomtränga vissa snår måste man hugga bort buskarna och sålunda göra en väg. Innan man vågade sig in der, var likväl Cyrus Smith nog omtänksam att skicka in Top och Jup bland buskarna. Dessa fullgjorde samvetsgrant sitt uppdrag, och då hunden och

orang-utangen återkommo utan att hafva signalerat något, behöfde man icke frukta för något, hvarken från straffångarnas eller från de vilda djurens sida — två slags individer ur djurriket, som deras vilda instinkter stälde på samma nivå.

På aftonen af denna första dag slog nybyggarna läger omkring nio mil från Granite-House, på stranden af en liten i Barmhertighetens flod utmynnande bäck, om hvilken de hittills icke vetat något, och som borde sammanhånga med det system af vattendrag, som jorden här hade att tacka för sin förvånande fruktbarhet.

Nybyggarna åto en grundlig qvällsvard, ty deras aptit hade blifvit retad starkt, och åtgärder vidtogos för, att natten skulle förflyta utan obehag. Om ingenjören haft att göra endast med de vilda djuren, såsom jaguarer och andra, hade han blott helt enkelt behöft upptända eldar omkring sitt läger, och dessa skulle hafva varit tillräckliga att skydda honom; men straffångarna snarare ditlockades än afhöllas af eldarna, och i sådant fall var det bättre att omgifva sig med djupt mörker.

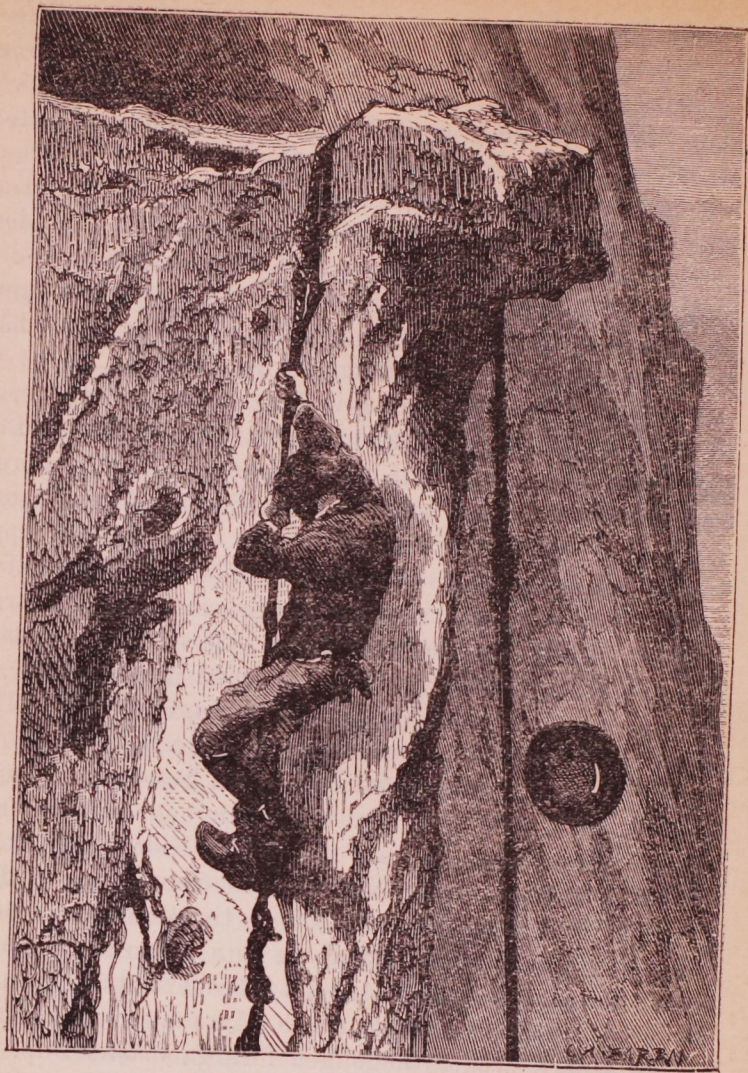
Dessutom organiserades vakthållningen strängt. Två af nybyggarna borde vaka tillsammans, och det öfverenskomts, att man skulle aflösa hvarandra hvarannan timme. Men då Harbert trots hans invändningar fritogs från denna tjänstgöring, bytte Pencroff och Gideon Spilett, å ena, samt ingenjören och Nab, å andra sidan, af hvarandra.

För öfrigt var det icke många timmars natt. Mörkret uppstod snarare i följd af de täta löfmassorna än af solens försvinnande. Tystnaden stördes blott då och då af några jaguarers hesa tjut och några apors hänskratt, hvilka senare tycktes högeligen förarga mäster Jup.

Natten förgick, utan att något ovanligt inträffade, och den följande dagen, den 16 Februari, återtogs färdens, som nu var snarare långsam än besvärlig, genom skogen.

Denna dag kunde man icke tillryggalägga mer än

Pencroff firade sig ned utefter en lina (sid. 637).

sex mil, ty i hvarje ögonblick måste man bana sig väg med yxan. Såsom verkliga *settlers* skonade nybyggarna de stora och vackra träden, hvilkas fällning dessutom

skulle hafva kostat dem ofantliga ansträngningar, och uppoffrade de mindre, men resultatet deraf blef, att vägen kom att gå i en mängd krökningar.

Denna dag upptäckte Harbert flera nya växter, om hvilka man ännu icke vetat, att de funnos här, såsom trädlika, praktfulla ormbunkar och Johannisbrödträd, hvilkas långa, en sötaktig och välsmakande mærg innehållande skidor kulmanerna åto med glupskhet. Der återfunno nybyggarna äfven ståtliga kaurier, som växte i grupper, och hvilkas cylindriska stammar, krönta af en kägla af grönska, reste sig till en höjd af tvåhundra fot. Det var verkligen dessa Nya Zeelands kungsträd, hvilka vunnit lika stor ryktbarhet som Libanons cedrar.

Hvad beträffar faunan, hade den icke att uppvisa några andra prof än dem, jägarna hittills gjort bekantskap med. Emellertid sågo de, utan att kunna närma sig dem, ett par af dessa stora foglar, som äro egendommiga för Australien och, tillhörande strutsfoglarnas ordning, bilda öfvergången till kasuarerna, nemligen den new-zeeländska strutsen. Deras höjd är inemot två meter och deras fjädrar bruna. Top rusade efter dem med all den hastighet, hvaraf hans fyra ben voro mäktiga, men strutsarna lemnade honom lätt bakom sig, ty dessa foglar besitta, som bekant, en underbar snabbhet.

I skogen upptäckte man ännu några spår, som straffångarna lemnat efter sig. I närheten af ett ställe, der eld tycktes nyligen hafva blifvit släckt, varseblefvo nybyggarna märken efter fotsteg, som undersöktes med ytterlig noggrannhet. De fem straffångarna hade tydligen slagit läger på detta ställe, men trots noggranna undersökningar — hvilkas mål var att finna ett sjetten spår, hvilket då måste vara efter Ayrtons fot — kunde man icke finna ett sådant.

— Ayrton var inte med dem! — sade Harbert.

— Nej, — sade Pencroff, — och skälet, hvarför han inte var med dessa uslingar, är, att de redan hade

dödat honom. Att då inte dessa tiggare bo i en kula, der man kan inringa dem såsom tigrar!

— Nej, — svarade korrespondenten, — det är sannolikare, att de ströfva omkring på måfå, och det ligger i deras intresse att stryka omkring sålunda, ända tills det ögonblick kommer, då de äro herrar öfver ön.

— Herrar öfver ön! — utropade matrosen . . . — Herrar öfver ön . . .! — upprepade han, och hans röst stockades, som om en jernhand gripit om hans strupe. Derefter sade han i lugnare ton:

— Vet ni väl, herr Smith, hvad det är för en kula, jag stoppat i mitt gevär?

— Nej, Pencroff!

— Jo, det är den kula, som genomborrade Harberts bröst, och jag lofvar er, att den inte skall förfela sitt mål!

Men dessa rättvisa repressalier kunde icke återgifva Ayrton lifvet, och undersökningen af de i marken synliga spåren måste tyvärr leda till den slutsatsen, att det ej mer fans något hopp att återse honom!

Denna afton slog nybyggarna läger fjorton mil från Granite-House, och Cyrus Smith beräknade, att det icke borde vara längre till Reptil-udden än fem mil.

Den följande dagen uppnådde man också yttersta spetsen af halfön, och skogen genomvandrades i hela dess längd, men intet spår förhjälppte dem att finna den tillflyktsort, dit straffångarna dragit sig undan, lika litet som den icke mindre hemliga, hvilken gaf en fristad åt den hemlighetsfulla okända.

FEMTIOFJERDE KAPITLET.

Undersökning af halfön Serpentine. — Läger vid mynningen af Vattenfalls-floden. — På sexhundra stegs afstånd från corralen. — Rekognoscering företagen af Gideon Spilett och Pencroff. — Deras återkomst. — Alla följas åt. — En öppen port. — Ett upplyst fönster. — I mänskenet.

Den följande dagen, den 18 Februari, egnades åt undersökning af hela den skogbevuxna del af halfön, som bildade stranden från Reptil-udden ända till Vattenfalls-floden. Nybyggarna kunde fullständigt genomleta denna skog, hvars bredd vexlade mellan tre och fyra mil, ty den begränsades af Serpentine-halföns båda stränder. Genom sin höjd och sitt täta löfverk gåfvo träden ett uttryck för jordens alstrande kraft, hvilken var mera förvånande här än på någon annan del af ön. Man skulle hafva kunnat säga, att ett litet stycke af Amerikas eller Centralafrikas urskogar blifvit förflyttadt till denna tempererade zon, hvilken omständighet framkallade det antagandet, att dessa ståtliga träd i denna jord — fuktig i sitt öfre lager, men i de lägre uppvärmd af den vulkaniska elden — funno en värme, som icke kunde tillhöra ett tempererad klimat. De förherskande trädslagen voro just dessa kaurier och eucalypter, som uppnå så gigantiska dimensioner.

Men det var icke nybyggarnas mål att beundra dessa växtrikets praktfulla jettar. De visste redan, att Lincoln-ön i detta hänseende skulle kunnat försvara sin plats bland de Canariska öarnas grupp, hvilken i forntiden bar namnet De lycksaligas öar. Men ack, nu tillhörde dem icke deras ö hel och hållen; andra hade tagit densamma i besittning, missdådare trampade dess mark, och dessa måste man förgöra ända till sista man.

På öns vestra kust kunde man icke upptäcka några

spår, hur mycken möda man än gjorde sig. Inga märken efter fotsteg, inga afbrutna grenar, ingen kallnad aska, inga öfvergifna lägerplatser.

— Detta förvånar mig inte, — sade Cyrus Smith till sina kamrater. — Straffångarna ha landstigit på ön i närheten af Vrak-udden, och de ha genast kastat sig in i Den fjerran vesterns skog, efter att ha öfvergått Brandgås-träsket. De ha alltså följt nästan samma väg, som vi togo, då vi lemnade Granite-House. Här ha vi förklaringen till de spår, vi funnit. Men då straffångarna kommo till vestra kusten, insågo de mer än väl, att de icke kunde finna någon lämplig tillflyktsort der, och då de därför begåfvo sig vidare mot norr, var det, som de upptäckte corralen.

— Och kanske ha de återvändt dit, — sade Pencroff.

— Jag tror det inte, — svarade ingenjören, — ty de böra väl antaga, att våra efterforskningar skola rigtas åt detta håll. Corralen är för dem blott en provianteringsort och inte en ständig lägerplats.

— Jag är af er åsigt, — sade korrespondenten, — och enligt min tanke är det bland Franklin-bergets förgreningar, som straffångarna sökt en tillflyktsort.

— I så fall, herr Smith, gå vi rakt på corralen! — utropade Pencroff. — Vi måste komma till ett slut med den här affären, och hittills ha vi förspilt vår tid!

— Nej, min vän, — svarade ingenjören. — Ni glömmar, att det ligger i vårt intresse att få veta, om inte Den fjerran vesterns skog innesluter någon meniskoboning. Vår utflykt, Pencroff, har ett dubbelt mål. Om vi å ena sidan böra straffa brottet, ha vi å den andra en tacksamhetsskuld att afbörda!

— Det kan man kalla bra taladt, herr Smith! — svarade matrosen. — Hur som helst, så är det min åsigt, att vi inte skola få reda på den der herrn, förrän han själf vill det!

Då Pencroff sade detta, gaf han i sjelfva verket blott ett uttryck åt allas åsigt. Det var all anledning att antaga, att den okändas tillflyktsort hädanefter skulle blifva lika fördold för dem, som den hittills varit.

Denna afton stannade kärran vid Vattenfalls-flodens mynning. Lägerplatsen anordnades såsom vanligt, och man vidtog för natten de vanliga försigtighetsmått. Harbert, hvilken nu åter blifvit den starka och friska gosse, han varit före sin sjukdom, drog all den fördel, han kunde, af denna vistelse i fria luften mellan vindarna från oceanen och i skogens lifgifvande atmosfer. Hans plats var icke längre i kärran, utan i spetsen för den lilla truppen.

Den följande dagen, den 19 Februari, begåfvo sig nybyggarna, sedan de lemnat kusten, på hvilken ofvann för flodmynningen så pittoreskt basalten uppstaplade sig i alla slags former, uppför flodens venstra strand. Vägen var till en del känd för nybyggarna från de föregående utflygter, som de företagit från corralen ända till öns vestra kust. De befunno sig nu på ett afstånd från Franklins berg af sex mil.

Ingenjörens plan var följande: att med största noggrannhet undersöka hela dalen, hvars botten bildade flodbädden; att försigtigt begifva sig till corralens omgifningar; att, om straffångarna satt sig i besittning af corralen, bemäktiga sig densamma; att, om de icke gjort det, förskansa sig der och göra den till medelpunkten för de operationer, som skulle hafva till ändamål undersökningen af Franklin-berget.

Denna plan gillades enhälligt af nybyggarna, och de längtade verkligen efter att åter få taga sin ö i fullständig besittning.

Man begaf sig alltså in i den smala dal, som skilde två af Franklin-bergets mäktigaste armar. Träden, som stått hopträngda på flodstränderna, växte allt glesare, ju högre upp man kom på vulkanen. Terrängen var här

mycket backig och särdeles lämplig för bakhåll, och det var blott med den största försigtighet, man gick fram der. Top och Jup tjänstgjorde såsom spejare, och rusande in bland de täta busksnåren till höger och venster, öfverbjödo de hvarandra i förstånd och fintlighet. Men ingenting tillkännagaf, att någon nyligen satt sin fot på flodstränderna, ingenting förrådde, att straffångarna uppehöllo sig i närheten.

Inemot kl. 6 på eftermiddagen stannade kärran på ett afstånd från corralen af omkring 600 steg, men denna doldes ännu för deras blickar af den densamma omgifvande täta skogen.

Nu gälde det alltså att rekognoscera corralen för att få veta, om straffångarna funnos der. Att, om dessa lågo i bakhåll, våga sig in der vid full dager, det var att utsätta sig för att såsom Harbert träffas af en kula. Bättre var det då att afvakta nattens inbrott. Gideon Spilett ville emellertid utan något dröjsmål undersöka corralens omgifningar, och Pencroff, hvilken mist tålmodet, erbjöd sig att göra honom sällskap.

— Nej, mina vänner, — sade ingeniören, — låtom oss afvakta nattens inbrott. Jag vill inte, att någon af er skall blottställa sig vid full dager.

— Men, herr Smith, — inföll matrosen, hvilken var föga benägen att foga sig efter ingeniörens vilja.

— Jag ber er, Pencroff! — sade ingeniören.

— Så får det vara då, — svarade matrosen, hvilken nu gaf sin förbittring luft på annat sätt genom att traktera straffångarna med de mustigaste epitet, han kunde framleta ur sitt sjömansspråk.

Nybyggarna qvarstannade alltså omkring kärran och höllo ett vaksamt öga på de närbelägna delarna af skogen.

Sålunda förflöto tre timmar. Vinden var nu icke så stark, och en absolut tystnad rådde under de höga träden. Utan svårighet skulle man kunnat höra, om den

minsta gren afbrutits, om en fot trampat på de torra löfven, om en kropp glidit fram mellan gräset. Allt var lugnt. För öfrigt visade Top, hvilken låg utsträckt på marken med hufvudet hvilande på framtassarna, intet tecken till oro.

Kl. 8 syntes aftonen vara så långt framskriden, att rekognosceringen kunde företagas utan fruktan för bakhåll. Gideon Spilett förklarade sig beredd att begifva sig åstad tillsammans med Pencroff. Cyrus Smith gick in derpå. Top och Jup borde qvarstanna hos ingenjören jemte Harbert och Nab, ty det behöfdes blott, att Top skälde eller Jup gaf till ett skri i ett olämpligt ögonblick för att varna straffångarna.

— Begån inte någon oförsigtighet, — förmanade Cyrus Smith matrosen och korrespondenten. — Ni behöfva inte sätta er i besittning af corralen, utan blott förvissa er om, huruvida den är bebodd eller ej.

— Det är öfverenskommet, — svarade Pencroff, Och derpå aflägsnade sig de två nybyggarna.

Tack vare trädens täta löfmassor gjorde redan en viss skymning föremålen osynliga på ett afstånd af tio till tolf meter. Korrespondenten och Pencroff stannade vid minsta ljud, som syntes dem misstänkt, och framskredo med den yttersta varsamhet.

De gingo på något afstånd från hvarandra, för att erbjuda så ringa skottafla som möjligt. Och sanningen att säga, väntade de i hvarje ögonblick, att ett skott skulle smälla.

Fem minuter efter sedan Gideon Spilett och Pencroff lemnat kärran, uppnådde de skogsbrynet vid den öppna plats, på hvars andra sida corralens pälverk reste sig.

De stannade. En matt dager upplyste ännu den trädlösa, öppna platsen. På trettio stegs afstånd såg man den till corralen ledande porten, hvilken tycktes vara stängd. Dessa trettio steg mellan skogsbrynet och in-

hägnaden var det stycke, som var farligast för de två nybyggarna att tillryggalägga, ty ett par kulor från inhägnaden, och de skulle med döden hafva blifvit straffade för sin djerfhet.

Gideon Spilett och matrosen voro icke män, som ryggade tillbaka för faran, men de visste, att en oförsigtighet från deras sida, för hvilken de själfva komme att blifva de första offren, skulle förr eller senare återfalla på deras kamrater. Sedan de blifvit dödade, hvad skulle det då blifva af Cyrus Smith, Nab, Harbert?

Men öfverretad vid tanken på, att han var så nära corralen, dit han förmodade, att straffångarna tagit sin tillflykt, ville Pencroff smyga sig framåt, då korrespondenten höll honom tillbaka med sin starka hand.

— Inom några ögonblick är det alldeles mörkt, — hviskade Gideon Spilett i Pencroffs öra, — och då är rätta tiden inne att handla.

Konvulsiviskt omfattande kolfven på sin bössa, tyglade Pencroff sin otålighet och väntade svärjande.

Snart hade skymningen upphört fullständigt. Mörkret tycktes framtränga ur den täta skogen och öfversvämma den öppna platsen. Franklins berg reste sig såsom en ofantlig skärm framför den vestra horisonten, och mörkret inbröt hastigt, såsom förhållandet är under dessa breddgrader. Nu var ögonblicket kommet.

Allt sedan korrespondenten och Pencroff posterat sig i skogsbrynet, hade de icke lemnat inhägnaden ur sigte. Corralen tycktes vara alldeles öfvergifven. Pålverkets krön bildade en något svartare linie än det omgifvande mörkret, och ingenting bröt denna tydliga svarta linie. Om emellertid straffångarna befunno sig i corralen, borde någon af dem hafva stått på vakt, så att de kunde vara säkra om att icke blifva öfverrumplade.

Gideon Spilett tryckte sin kamrats hand, och båda närmade sig smygande corralen, med gevären färdiga att gifva eld.

"Inom några ögonblick är det mörkt", hviskade Gideon Spilett (sid. 648).

De framkommo till porten, utan att mörkret genomskars af en enda ljusstråle.

Pencroff försökte stöta upp porten, men denna var,

såsom korrespondenten och han förmodat, stängd. Matrosen kunde dock förvissa sig om, att de yttre bommarna icke voro satta för.

Man kunde alltså deraf draga den slutsatsen, att straffångarna nu höllo till i corralen, och att de efter all sannolikhet hade säkert tillbommat porten, så att man icke kunde få upp den med våld.

Gideon Spilett och Pencroff lyssnade.

Intet ljud hördes inifrån. Muflonerna och getterna, hvilka utan tvifvel lågo och sofvo i sina stall, störde på intet sätt nattens tystnad.

Då korrespondenten och matrosen ej kunde höra något buller, frågade de hvarandra, om de skulle klättra öfver pålverket och sedan gå vidare in i corralen — hvilket var stridande mot Cyrus Smiths order.

Det är sant, att försöket kunde lyckas, men det kunde också misslyckas. Men om straffångarna icke misstänkte något, om de icke hade någon aning om den mot dem företagna expeditionen, om slutligen i detta ögonblick ett tillfälle erbjöd sig att öfverrumpla dem, borde man icke begagna sig af detta tillfälle och obetänksamt våga sig på att klättra öfver pålverket?

Korrespondenten ville det icke. Han ansåg det vara klokare, att nybyggarna försökte allesammans på en gång intränga i corralen. Visst var emellertid, att man kunde komma fram ända till pålverket utan att blifva sedd, och att corralen icke tycktes vara bevakad. Sedan man öfvertygat sig härom, hade man intet vidare att göra än att återvända till kärran och der öfverlägga.

Förmodligen delade Pencroff denna åsigt, ty han gjorde ingen svårighet vid att följa korrespondenten, när denna senare drog sig tillbaka till skogen.

Några minuter derefter var ingenjören underrättad om, huru sakerna stodo.

— Nå väl, — sade han, efter att hafva funderat

en stund, — jag har nu anledning tro, att straffångarna inte äro i corralen.

— Det skola vi nog få klart för oss, — svarade Pencroff, — när vi klättrat öfver pålverket.

— Till corralen, mina vänner! — sade Cyrus Smith.

— Skola vi lemna kärran qvar här i skogen? — frågade Nab.

— Nej, — sade ingenjören, — det är vår ammunitions- och proviantvagn, och i händelse af behof skall den få tjenstgöra såsom vår fästning.

— Framåt alltså! — sade Gideon Spilett.

Kärran sattes i gång och fördes utan buller allt närmare corralen. Det var nu alldeles mörkt och tystnaden lika djup som i det ögonblick, då Pencroff och korrespondenten aflägsnat sig, krypande utefter marken. Det täta gräset förtog fullkomligt ljudet af stegen.

Nybyggarna höllo gevären färdiga att gifva eld. På Pencroffs befallning höll sig Jup efteråt. Nab ledde Top i band, så att han icke skulle rusa före dem.

Snart syntes den öppna platsen. Den var öde. Utan att tveka styrde den lilla truppen sina steg mot inhägnaden. Snart passerades den farliga öppna platsen. Icke ett gevärsskott hade lossats. Då kärran kommit fram till pålverket, stannade den. Nab dröjde qvar hos kulmanerna för att hålla dem. Ingenjören, korrespondenten, Harbert och Pencroff gingo till porten för att se efter, om den var barrikaderad innanför.

Den ena porthalfvan var öppen!

— Hvad sägen I om det här? — frågade ingenjören, i det han vände sig till matrosen och Gideon Spilett.

Båda två stodo häpna.

— Vid min själs salighet, — sade Pencroff, — porten var stängd för en stund sedan!

Nu kände sig nybyggarna villrådiga. Voro straffångarna alltså i corralen i det ögonblick, då Pencroff

och korrespondenten gjorde sin rekognoscering der? Här-
om kunde man icke hysa något tvifvel, emedan porten,
då stängd, nu icke kunde hafva öppnats af någon annan
än dem. Befunno de sig alla ännu der, eller hade någon
af dem nyss gått ut?

Alla dessa frågor trängde sig ögonblickligen på hvar
och en; men huru besvara dem?

I detta ögonblick ryggade Harbert, hvilken gått
några steg in i corralen, plötsligt tillbaka och fattade
Cyrus Smiths hand.

— Hvad är det? — frågade ingenjören.

— Ett ljus!

— I huset?

— Ja!

Alla fem närmade sig nu porten, och genom rutorna
i fönstret, hvilket befann sig midt emot porten, sågo de
verkligen ett svagt darrande ljussken.

Cyrus Smith fattade hastigt sitt beslut.

— Det vore en sällsynt tur, — sade han till sina
kamrater, — att finna straffångarna inneslutna i detta
hus, inte anande något ondt! De äro i vårt våld! Framåt!

Nybyggarna smögo sig nu in i corralen, färdiga att
lägga geväret till ögat. Kärran hade blifvit lemnad utan-
för under bevakning af Jup och Top, dem man varit nog
försigtig att binda.

Cyrus Smith, Pencroff, Gideon Spilett å ena sidan
samt Harbert och Nab å den andra smögo sig utefter
pålverket och undersökte denna del af corralen, hvilken
var alldeles mörk och öde.

Inom några ögonblick stodo alla utanför dörren till
huset, hvilken var stängd.

Cyrus Smith gaf med handen sina kamrater ett tec-
ken, att de icke skulle röra sig ur fläcken, hvarefter han
närmade sig fönsterrutan, hvilken nu upplystes blott
svagt af liuset innanför.

Hans blick fördjupade sig i husets enda rum.

På bordet stod en brinnande skeppslanterna, och bredvid detsamma den säng, hvori Ayrton förut legat.

I sängen låg en karl.

Plötsligt ryggade Cyrus Smith tillbaka och utropade med dämpad röst:

— Ayrton!

Dörren slogs nu snarare in än öppnades, och nybyggarna störtade in i rummet.

Ayrton tycktes sofva. Hans ansigte tillkännagaf, att han lidit länge och grymt. Vid hans handlofvar och fotknölar syntes breda blånader.

Cyrus Smith lutade sig ned öfver honom.

— Ayrton! — utropade ingenjören, fattande dens arm, som han återfunnit under så oväntade omständigheter.

Vid detta tillrop öppnade Ayrton ögonen, och stirrande Cyrus Smith i ansigtet, utbrast han, vändande sig äfven till de andra:

— Ni — ni?

— Ayrton! Ayrton! — upprepade Cyrus Smith.

— Hvar är jag?

— I huset i corralen!

— Ensam?

— Ja!

— Men de skola komma! — utbrast Ayrton. — Försvara er! Försvara er!

Härfyll han tillbaka utmattad.

— Spilett, — sade nu ingenjören, — vi kunna bli anfallna i hvilket ögonblick som helst. Kören in kärran i corralen! Tillbommen porten och återkommen alla hit!

Pencroff, Nab och korrespondenten skyndade sig att utföra ingenjörens befallningar. Det var ej ett ögonblick att förlora. Kanske befann sig kärran redan i straffångarnas händer! Inom ett ögonblick hade korrespondenten och hans två kamrater uppnått porten till corralen, utanför hvilken man hörde Top morra doft.

Lemnande Ayrton för ett ögonblick, gick ingenjören

ut ur huset, färdig att gifva eld. Harbert var vid hans sida. Båda rigtade sina spejande blickar mot kammen af den bergarm, som beherskade corralen. Om straffångarna lågo gömda deruppe, kunde de skjuta ihjäl nybyggarna, den ena efter den andra.

I detta ögonblick visade sig månen i öster öfver den mörka skogen, och nu spred sig ett blekt ljus inom inhägnaden. Corralen upplystes hel och hållen med sina trädgrupper, den lilla flod, som vattnade densamma, och sin yppiga gräsmatta. Åt bergssidan aftecknade sig huset och en del af pålverket i hvitt. På motsatta sidan, mot porten, förblef allt mörkt.

En svart massa visade sig snart. Det var kärran, som inträdde inom ljuscirkeln, och Cyrus Smith kunde nu höra bullret af porten, som hans kamrater stängde, och som de säkert barrikaderade med de inre bommarna.

Men i detta ögonblick började Top, som våldsamt afslet sitt band, skälla ursinnigt och rusade af inåt corralen till höger om huset.

— Gen akt, mina vänner, och färdigt gevär! — utropade Cyrus Smith.

Nybyggarna hade redan lagt an och afvaktade blott rätta ögonblicket att gifva eld. Top skälde fortfarande, och Jup, hvilken skyndade efter hunden, lät höra gälla hvisslingar.

Nybyggarna följde efter orang-utangen och stodo snart på stranden af den lilla bäcken, hvilken här öfver-skyggades af stora träd.

Och hvad sågo de der i det klara månskenet?

Fem på stranden utsträckta kroppar!

Det var de straffångar, som fyra månader förut hade landstigit på Lincoln-ön!

FEMTIOFEMTE KAPITLET.

Ayrtons berättelse. — Hans forna medbrottslingars planer. — Deras besittningstagande af corralen. — Rättvisans handhafvare på Lincoln-ön. — Bonadventure. — Undersökning omkring Franklin-berget. — De öfre dalarna. — Underjordiskt mullrande. — Pencroffs svar. — Nere i kratern. — Återkomst.

Hvad hade tilldragit sig? Hvem hade dödat straffångarna? Var det väl Ayrton? Nej, ty ögonblicket förut fruktade han deras återkomst!

Men Ayrton befann sig nu försänkt i en djup sömn, hvarur det icke längre var möjligt att rycka honom. Efter de få ord, han uttalat, hade en oemotståndlig dvala bemäktigat sig honom, och han hade fallit tillbaka på sin säng utan att göra en enda rörelse.

Ett rof för tusen förvirrade tankar, under inflytande af en våldsam öfverretning, vakade nybyggarna hela natten utan att lemna Ayrtons bostad, utan att återvända till det ställe, der straffångarnas lik lågo. Det var sannolikt, att Ayrton icke kunde gifva dem några upplysningar om de omständigheter, hvarunder straffångarna ljutit döden, ty han visste ju icke sjelf, att han befann sig i huset i corralen. Men han borde åtminstone kunna berätta något om de tilldragelser, som föregått deras förfärliga slut.

Den följande dagen uppvaknade Ayrton ur sin dvala, och hans kamrater betygade honom på det hjertligaste sätt den glädje, de erforo öfver att återse honom, i det närmaste sund och frisk, efter en skilsmessa på etthundrafyra dagar.

Ayrton berättade nu i få ord, hvad som tilldragit sig, eller åtminstone så mycket han visste derom.

Dagen efter hans ankomst till corralen, den 10 November, blef han vid nattens inbrott öfverraskad af straffångarna, hvilka hade klättrat öfver pålverket. De bundo

honom och lade en kaffe i hans mun, derefter fördes han till en mörk håla vid foten af Franklin-berget, dit straffångarna tagit sin tillflykt.

Man hade beslutit hans död, men då domen den följande dagen skulle verkställas, igenkände en af straffångarna Ayrton och tilltalade honom under det namn, han bar i Australien. Dessa uslingar ville mörda Ayrton! De hade undseende med Ben Joyce!

Från detta ögonblick ansattes Ayrton enträget af sina forna kamrater. Dessa ville draga honom öfver på sin sida, och de räknade på hans hjälp för att kunna bemäktiga sig Granite-House, för att kunna intränga i denna otillgängliga bostad, för att blifva herrar öfver ön, sedan de mördat nybyggarna.

Ayrton vägrade. Den forna straffången, som nu ångrat sig och fått förlåtelse, skulle hellre hafva dött än förrådt sina vänner.

Fängslad och med kaffe i munnen, lefde Ayrton strängt bevakad i denna håla under fyra månader.

Emellertid hade straffångarna upptäckt corralen kort efter sin ankomst till Lincoln-ön, och sedan lefde de af de förråd, som funnos der, men de bebodde den icke. Den 11 November sköto två af dessa uslingar, som oförmodadt öfverraskades genom nybyggarnas ankomst, på Harbert, och den ena af dem återvände, lyckönskande sig öfver, att han dödat en af öns invånare, men han återvände ensam. Hans kamrat hade, såsom läsaren torde erinra sig, fallit för Cyrus Smiths dolk.

Må man föreställa sig Ayrtons oro och förtviflan, då han förnam nyheten om Harberts död! Nybyggarna voro nu icke flera än fyra och, att så säga, öfverlemnade åt straffångarna på nåd och onåd.

Efter denna tilldragelse och under hela den tid, som nybyggarna i följd af Harberts sjukdom qvarstannade i corralen, lemnade straffångarna icke sin håla, och till

och med sedan de sköflat Stora Utsigts-platån, ansågo de det icke vara rådligt att öfvergifva densamma.

Den dåliga behandling, hvarför Ayrton var utsatt, blef än sämre. Hans händer och fötter buro ännu blodiga märken efter de rep, hvarmed han dag och natt varit bunden. I hvarje ögonblick väntade han döden, hvilken han i alla fall icke tycktes kunna undgå.

Så fortgick det ända till tredje veckan i Februari. Beständigt afvaktande ett lägligt tillfälle, lemnade straffångarna sällan sin tillflyktsort och företogo blott då och då några jagtutflygter, än till den mellersta delen af ön, än till dess södra kust. Ayrton hörde icke vidare något om sina vänner, och han hyste icke längre något hopp att få återse dem.

Slutligen föll den olyckliga, försvagad af den dåliga behandlingen, i en djup vanmagt, hvarunder han hvarken såg eller hörde något. Också kunde han icke säga, hvad som från detta ögonblick, d. v. s. sedan två dagar tillbaka, tilldragit sig.

— Men, herr Smith, — tillade Ayrton, — hur kommer det sig, att jag, fastän jag låg fängslad i hålan, nu åter befinner mig i corralen?

— Hur kommer det sig, att straffångarna ligga utsträckta döda midt i corralen? — svarade honom ingeniören.

— Döda! — utropade Ayrton, hvilken trots sin svaghet reste sig upp till hälften.

Hans kamrater understödde honom. Han ville stiga upp, man lät honom få sin vilja fram, och alla begäfv sig till den lilla bäcken.

Det var nu full dager.

Der lågo på stranden liken efter de fem straffångarna i den ställning, hvori döden, hvilken måste hafva dödat ögonblickligt såsom blixten, hade öfverraskat dem.

Ayrton stod såsom träffad af åskan. Cyrus Smith

och hans kamrater betraktade honom utan att säga ett ord.

På ett tecken af ingeniören undersökte Nab och Pencroff de fem liken, hvilka redan voro stela af döds-
kylan.

På dem kunde icke upptäckas något spår af sår.

Det enda, Pencroff efter en noggrann undersökning kunde upptäcka, var i pannan på den ena, i bröstet på den andra, i ryggen på den tredje, i axeln på den fjärde en liten röd prick, ett slags knappt synlig kontusion, men hvars tillkomst det var omöjligt att förklara.

— Der är det de blifvit träffade! — sade Cyrus Smith.

— Men med hvad slags vapen? — utbrast korrespondenten.

— Ett ögonblickligt dödande, hvars hemlighet vi inte känna!

— Och hvem har dödat dem? — frågade Pencroff.

— Den, som skipar rättvisa på denna ö, — svarade Cyrus Smith, — den, som fört er hit, Ayrton, den, hvars inflytande ännu en gång uppenbarat sig, den, som för oss gör, hvad vi sjelfva inte kunna göra, och som, sedan han gjort det, undflyr oss.

— Låtom oss då uppsöka honom! — utropade Pencroff.

— Ja, låtom oss uppsöka honom, — svarade Cyrus Smith, — men den öfverlägsna varelse, som gör sådana underverk, skola vi säkert inte finna, förr än det behagar honom att kalla oss till sig!

Detta osynliga beskydd, hvilket reducerade till intet deras egen handlingsförmåga, på samma gång retade och rörde ingeniören. Den relativa underlägsenhet, det konstaterade, var af det slag, hvaraf en stolt själ kan känna sig sårad. Ett ädelmod, som utöfvas så, att det gäcker hvarje försök af erkänslan att få yttra sig, för-

råder ett slags förakt för de hulpna, som i Cyrus Smiths ögon till en viss grad förringade välgerningens värde.

— Låtom oss söka, — återtog han, — och må Gud förunnna oss att en dag få bevisa denna högdragna beskyddare, att han inte har att göra med otacksamma! Hvad skulle jag inte vilja ge, om vi kunde bevisa vår tacksamhet genom att i vår tur göra honom någon tjänst, om det också vore till priset af våra egna lif!

Allt ifrån denna dag var denna varelses uppsökande det uteslutande föremålet för nybyggarnas tankar. Allt dref dem till att finna ordet till denna gåta, ett ord, som blott kunde vara namnet på en man, begåfvad med en i sanning oförklarlig och nästan öfvermenschlig magt.

Efter några ögonblick återvände nybyggarna till bostaden i corralen, hvarest deras omsorger snart återgäfvö Ayrton hans moraliska och fysiska kraft.

Nab och Pencroff buro straffångarnas lik in i skogen och gräfdde der ner dem djupt i jorden på något afstånd från corralen.

Sedan underrättade man Ayrton om de händelser, som tilldragit sig, medan han hållits fängslad. Han fick äfven veta, hvad som händt Harbert, och hvilken rad af pröfningar nybyggarna genomgått. Hvad beträffar dessa senare, hade de icke vågat hoppas att få återse Ayrton och måste befara, att straffångarna obarmhertigt dödat honom.

— Och nu, — sade Cyrus Smith, slutande sin berättelse, — återstår oss att fullborda en pligt. Hälften af vår uppgift är löst, men om vi inte längre ha något att befara af straffångarna, är det likväl inte oss sjelfva vi ha att tacka för, att vi åter blifvit herrar öfver ön.

— Nå väl, — sade Gideon Spilett, — låtom oss då genomleta Franklin-bergets alla labyrinth! Låtom oss inte lemna ens en den minsta fördjupning oundsökt! Ack, om någonsin en korrespondent befunnit sig inför en upprörande hemlighet, så är det jag, mina vänner!

— Och vi skola inte återvända till Granite-House, — svarade Harbert, — förrän vi funnit vår välgörare.

— Ja, — sade ingenjören, — vi skola göra, hvad som står i menniskomagt, men — jag upprepar det ännu en gång — vi skola inte få reda på honom, förrän han sjelf vill det.

— Skola vi qvarstanna i corralen? — frågade Pencroff.

— Ja, låtom oss bli qvar här, — svarade Cyrus Smith, — der förråden äro rikliga, och hvarest vi befinna oss i sjelfva medelpunkten af området för våra spaningar. Är det för öfrigt nödvändigt, så må kärran genast återvända till Granite-House.

— Godt! — sade matrosen. — Blott en anmärkning!

— Hvilken?

— Den vackra årstiden nalkas, och vi få inte glömma, att vi ha en sjöresa att göra.

— En sjöresa? — sade Gideon Spilett.

— Ja, till holmen Tabor, — svarade Pencroff. — Det är nödvändigt, att vi der lemna en uppgift om läget af vår ö, hvarest Ayrton nu befinner sig, för den händelse att den skotska jakten skulle komma igen för att hemta honom. Hvem vet, om det inte redan är för sent?

— Men, Pencroff, — frågade Ayrton, — hur tänker ni göra denna öfverfart?

— På Bonadventure, naturligtvis!

— Bonadventure! — utbrast Ayrton . . . — Den fins inte längre.

— Min Bonadventure fins inte längre! — vrålade Pencroff, springande upp.

— Nej! — svarade Ayrton. — Straffångarna upptäckte den för knappt åtta dagar sedan i dess lilla hamn, de lade ut från land och . . .

— Och? — sade Pencroff, hvars hjerta klappade nästan hörbart.

— Och då de inte längre hade Bob Harvey, som manövrerade, ledo de skeppsbrott på klipporna, och båten slogs alldeles i spillror!

— Ah, de uslingarna, de banditerna, de nedriga skurkarna! — utbrast matrosen.

— Pencroff, — sade Harbert, fattande hans hand, — vi skola göra en annan Bonadventure, en större! Vi ha till vårt förfogande allt jernarbetet, all tacklingen från briggen.

— Men vet ni, — svarade Pencroff, — att det behöfs åtminstone fem eller sex månader för att bygga ett fartyg på trettio eller fyrtio tons?

— Vi skola taga vara på tiden, — svarade korrespondenten, — och för i år slå ur hågen att fara till holmen Tabor.

— Hvad är att göra, Pencroff, vi måste finna oss i vårt öde, — sade ingenjören, — och jag hoppas, att detta dröjsmål inte skall förorsaka oss någon skada.

— Ack, min Bonadventure, min stackars Bonadventure! — utropade Pencroff, som var alldeles förkrossad genom förlusten af sin båt, öfver hvilken han var så stolt.

Bonadventures förlisning var naturligtvis en ledsam händelse för nybyggarna, och man öfverenskom, att denna förlust borde godtgöras med det snaraste. Sedan den saken var afgjord, tänkte man icke på något annat än att lyckligen avsluta undersökningen af öns mest undan-gömda delar.

Denna undersökning började samma dag, den 19 Februari, och räckte en hel vecka. Bergets bas bildade med sina armar och deras talrika förgreningar en labyrinth af nyckfullt i hvarandra snärjda fästningsverk. Det var tydligen längst inne i dessa smala dalar, kanske till och med i Franklin-bergets innandömen, som man borde

fullfölja efterforskningarna. Ingen del af ön kunde vara mera lämplig att dölja en bostad, hvars egare ville förblifva okänd. Men så intrasslade voro bergarmarna i hvarandra, att Cyrus Smith måste vid deras undersökning strängt följa en viss plan.

Till en början undersökte nybyggarna hela den dal, som låg söder om vulkanen, och som mottog Vattenfallsflodens första vatten. Der visade Ayrton dem den håla, dit straffångarna tagit sin tillflykt, och der han af dem hållits fängslad ända till sin flyttning till corralen. Denna håla befann sig i fullkomligt samma skick, hvori Ayrton hade lemnat den. Man fann der en ansenlig quantitet ammunition och lifsmedel, som straffångarna dithört i afsigt att der inrätta en reservdepot.

Hela dalen, innerst i hvilken grottan låg, och som beskuggades af vackra träd, bland hvilka koniferer voro de förherskande, undersöktes med den största omsorg, och sedan nybyggarna kringgått spetsen af den i sydvest utskjutande bergarmen, begåfvo de sig in i en ännu smälare dal, hvilken gick ända fram till de på kusten så pittoreskt hopade basaltmassorna.

Här stodo träden mera glest. Stenen hade träd i grässets ställe. Vilda getter och mufloner skuttade mellan klippblocken. Här började den ofruktbara delen af Lincoln-ön. Man kunde redan finna, att af de talrika dalar, som utstrålade från Franklin-bergets bas, endast tre egde träd och rika betesmarker, liknande dem i corralen, hvilken i vester begränsades af Vattenfallsflodens dal och i öster af Röda åns. Dessa två bäckar, hvilka längre ned förvandlades till floder genom att i sig upptaga några tillflöden, bildades af Franklin-bergets alla vattensamlingar och framkallade den fruktbarhet, som karakteriserade Lincoln-öns södra del. Hvad beträffar Barmhertighetens flod, närdes den mera omedelbart af ymniga i Jakamar-skogens djup gömda källor, och det var

äfven sådana källor, som, utgjutande sig genom tusen rännilar, vattnade halfön Serpentine's mark.

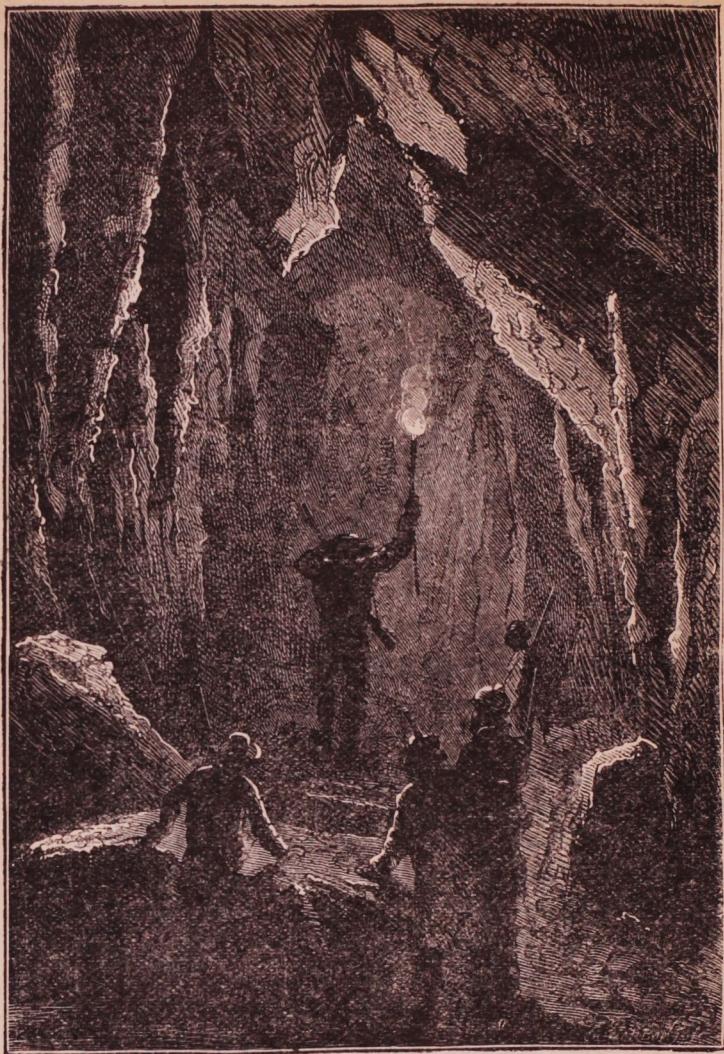
Af dessa tre dalar, der det ingalunda var brist på vatten, skulle hvilken som helst kunnat tjenstgöra såsom tillflyktsort åt någon ensling, som der skulle hafva funnit allt, hvad för livets uppehälle är nödvändigt. Men nybyggarna hade redan undersökt dem, och ingenstädes hade de kunnat upptäcka spår af, att en människa fans der.

Var det då längst inne i någon af dessa ofruktbara dalar, midt ibland dessa klipprös, dessa svårtillgängliga raviner, mellan dessa lavaflöden, som den okändas tillflyktsort var att söka?

På norra sidan af Franklin-bergets bas funnos endast två breda, föga djupa dalar utan ett spår af grönska, öfversållade med erratiska block, randade med långa moräner, öfvergjutna af lava och beströdda med obsidian- och labradorit-arter. Denna del tog i anspråk långvariga och ansträngande undersökningar. Der hade bildats tusen håligheter, utan tvifvel föga bekväma, men alldeles dolda och svåra att komma in i. Nybyggarna begåfvo sig äfven in i mörka tunnlar, som förskrefvo sig från den plutoniska tiden, ännu svarta sedan den tid, då elden rasade i dem, och hvilka gingo ända ned i bergets innandömen. Man genomströfvade dessa mörka gallerier, man lyste sig fram der med kådiga trästycken, man genomletade de minsta håligheter, man pejlade de minsta djup — men öfverallt tystnad, mörker! Det föreföll nybyggarna omöjligt, att en mensklig varelse någonsin kunnat sätta sin fot i dessa uråldriga gångar, att hans arm någonsin kunnat rubba ett enda af dessa block. Sådana dessa block nu voro, sådana hade vulkanen kastat upp dem öfver vattenytan vid den tid, då ön höjde sig öfver vågorna.

Ehuru emellertid dessa gångar syntes vara alldeles öde, och ehuru mörkret der var fullständigt, måste lik-

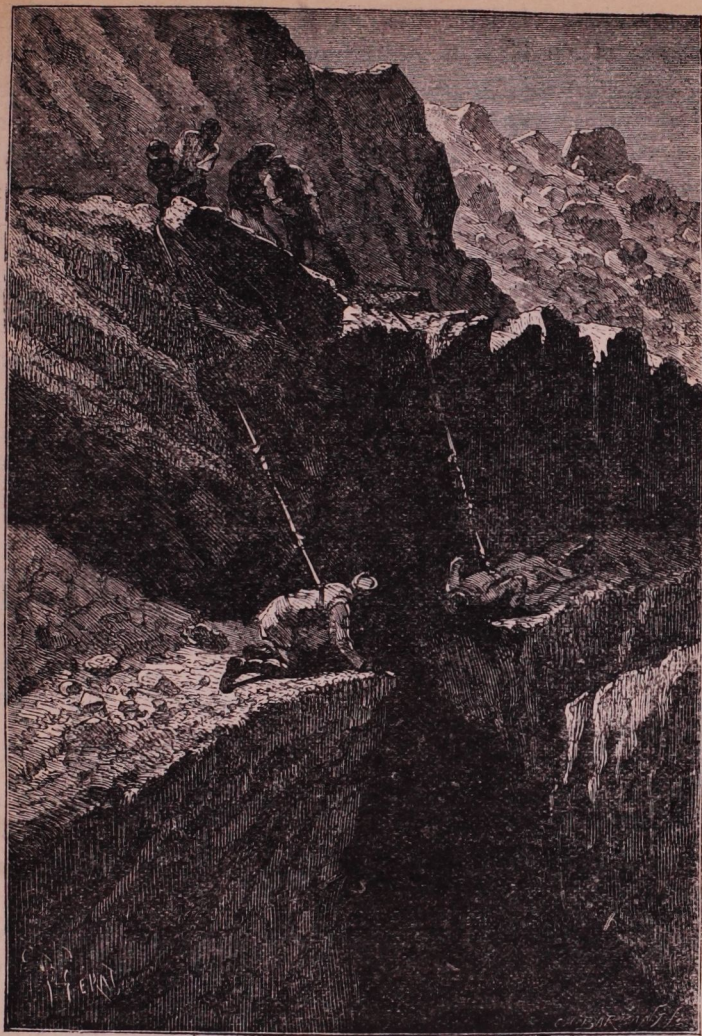

Nybyggarna begåfvo sig äfven in i mörka tunnlar (sid. 663).

väl Cyrus Smith erkänna, att en absolut tystnad icke rådde der.

Då han kom längst in i en af dessa håligheter,

Man gjorde än mer: man gick ned i svalget (sid. 668).

hvilken till en längd af flera hundra fot sträckte sig in i berget, öfverraskades han af att förnimma ett doft mullrande, hvars intensitet förstärktes genom ekot från klipporna.

Gideon Spilett, hvilken åtföljde ingenjören, hörde äfven detta aflägsna mullrande, som tillkännagaf, att den underjordiska elden åter var i verksamhet. Flera gånger stannade de två nybyggarna för att lyssna, och de kommo båda till den öfvertygelsen, att någon kemisk reaktion försiggick i öns inre.

— Vulkanen är då inte fullständigt slocknad? — frågade korrespondenten.

— Det är möjligt, — svarade Cyrus Smith, — att, sedan vi företogo vår förra undersökning af kratern, vulkanen åter kommit i verksamhet i de lägre lagren. Hvarje vulkan kan, ehuru man anser den ha slocknat fullständigt, tändas ånyo.

— Men om en eruption af Franklin-berget förberedes, — frågade Gideon Spilett, — skulle inte deri ligga en fara för Lincoln-ön?

— Det tror jag inte, — svarade ingenjören. — Kratern, d. v. s. säkerhetsventilen, finnes, och öfverflödet af ångor och lava skall liksom hittills bortgå sin vanliga väg.

— Så vida inte lavan bryter sig en ny väg genom de fruktbara delarna af ön!

— Hvarför, min kära Spilett, — svarade Cyrus Smith, — skulle den inte följa den väg, som naturen utstakat för densamma?

— Åh, vulkanerna ha sina nycker! — sade korrespondenten.

— Lagg märke till, — återtog ingenjören, — att lutningen hos hela Franklin-bergets massa befordrar utgjutningen af de vulkaniska ämnena åt de dalar, som vi undersöka i detta ögonblick. En jordbäfning måste förändra läget för bergets tyngdpunkt, om denna utgjutning skall kunna försiggå i någon annan rigtning.

— Men en jordbäfning är alltid att befara under dessa förhållanden, — anmärkte Gideon Spilett.

— Ja, — svarade ingenjören, — i synnerhet när

de underjordiska krafterna börja vakna till nytt lif och vår jords innandömen löpa fara att blifva igengrodda efter en lång hvila. En eruption skulle också, min kära Spilett, blifva en allvarsam tilldragelse för oss, och det vore mycket bättre, att denna vulkan inte visade någon ansats till återuppvaknande. I hvad fall som helst tror jag inte, att vår koloni kan blifva allvarsamt hotad. Mellan den och Franklin-berget är terrängen anseeligt nedtryckt, och om lavan tager vägen åt Grantsjön, skulle den blifva motad af dynerna och de till Hajviken stötande delarna af ön.

— Ännu ha vi inte sett från bergets topp uppstiga någon rök, som förebådar ett förestående utbrott, — sade Gideon Spilett.

— Nej, — svarade Cyrus Smith, — ej ens ånga uppsteg ur kratern, då jag i går observerade bergsspetsen. Men det är möjligt, att klippblock, aska och stelnad lava hopat sig i nedre delen af kraterret, och att den säkerhetsventil, hvarom jag talat, för närvarande är alltför mycket spärrad. Men vid första allvarsamma ansträngning af de underjordiska krafterna skall hvarje hinder vika, och ni kan vara öfvertygad om, min bästa Spilett, att hvarken Lincoln-ön, som är kitteln, eller vulkanen, som är skorstenen, skola springa för trycket af gaserna. Bäst vore emellertid, jag upprepar det, att någon explosion inte blefve af.

— Men i alla fall bedraga vi oss inte, — återtog korrespondenten. — Vi höra ju tydligt ett doft mullrande i vulkanens inre!

— Ja, — svarade ingenjören, hvilken lyssnade ännu en gång med ytterlig uppmärksamhet, — det är inte möjligt att bedraga sig . . . Dernere försiggår en reaktion, hvars betydelse eller definitiva resultat vi inte kunna uppskatta.

Cyrus Smith och Gideon Spilett lemnade nu gången

och förenade sig med sina kamrater, hvilka de meddelade, huru sakerna stodo.

— Godt, — utbrast Pencroff, — må vulkanen börja bråka! Låt den bara försöka, och den skall få se, att den har sin öfverman!

Såsom man ser, var matrosens tillförsigt till Lincoln-öns speciella gudomlighet fullkomlig, och sanningen att säga tycktes den hemlighetsfulla magt, som hittills uppenbarat sig genom så många oförklarliga handlingar, vara utan gränser; men den hade också hittills vetat att undgå nybyggarnas noggranna efterspaningar, ty trots alla deras ansträngningar, trots den ifver och ihärdighet, hvarmed de bedrefvo dessa, kunde de icke upptäcka den okändas tillflyktsort.

Från den 19 till den 25 Februari utsträcktes spaningarna till hela norra delen af Lincoln-ön, hvars hemligaste skrymslen genomletades. Nybyggarna gingo ända derhän, att de undersökte hvarje klippvägg, alldeles som polisbetjenterna göra med murarna af ett misstänkt hus. Ingeniören dref sin undersökning från de sista afsatserna af Franklin-berget ända upp till sjelfva kratern.

Man gjorde än mer: man gick ned i svalget, der elden slocknat, men ur hvars djup ett tydligt mullrande hördes. Emellertid antydde ingen rök, ingen ånga, ingen upphettning hos klippväggen en förestående eruption. Men hvarken der eller i någon annan del af Franklin-berget funno nybyggarna spår af den, de sökte.

Spaningarna rigtades nu åt dynregionen. Man undersökte omsorgsfullt de höga lavamurarna vid Haj-viken från deras fot ända upp till kammen, ehuru det var ytterst svårt att komma ned till sjelfva vikens nivå.

Ingen! Intet!

Huru många förgäfves slösade ansträngningar, huru mycken ihärdighet, som ej medfört något resultat, innefattade icke dessa två ord, och därför kände också Cy-

rus Smith och hans kamrater en viss förbittring öfver sin motgång.

Man måste alltså tänka på att vända om, ty dessa spaningar kunde icke fullföljas i oändlighet. Nybyggarna hade verkligen all anledning tro, att den hemlighetsfulla varelsen icke fans på ön, och nu framkastades de dåraktigaste hypoteser af deras öfverretade inbillning. Isynnerhet Pencroff och Nab åtnöjde sig icke längre med det besynnerliga, utan svärmade i det öfvernaturligas verld.

Den 25 Februari stodo nybyggarna åter utanför Granite-House, och medelst den dubbla linan, som med en pil sköts upp öfver utsprånget utanför porten, återstälde de förbindelsen mellan sin bostad och marken.

En månad senare, den 25 Mars, helsade de den tredje årsdagen af deras ankomst till Lincoln-ön!

FEMTIOSJETTE KAPITLET.

Tre år förflutna. — Frågan om ett nytt fartyg. — Hvad som beslutes. — Koloniens välmåga. — Skeppsvarfvet. — Den södra hemisferens köld. — Pencroff underkastar sig. — Linnet tvättas. — Franklin-berget.

Tre år hade förgått, sedan fångarna i Richmond flytt, och huru många gånger hade de icke under dessa tre år talat om detta fädernesland, som alltid sysselsatte deras tankar!

De betvivlade icke, att inbördeskriget nu var sluttadt, och det syntes dem omöjligt, att icke Nordens rättvisa sak skulle hafva segrat. Men hvilka voro detaljerna af detta förfärliga krig? Huru mycket blod hade det kostat? Hvilka af deras vänner hade dukat under i striden? Se der, hvad de ofta språkade om, utan att de kunde spåra en skymt af den dag, då det

skulle blifva dem förunnadt att återse sitt land. Att återvända dit, vore det blott för några dagar, att återknyta det sociala bandet med den behodda verlden, att upprätta förbindelse mellan deras fädernesland och deras ö, att sedan tillbringa den längsta, kanske bästa delen af sitt lif i denna koloni, som de grundlagt, och som då skulle lyda under moderlandet, var detta då en dröm, som aldrig kunde fullbordas?

Det gafs blott två utvägar att förverkliga denna dröm: antingen skulle ett fartyg någon dag visa sig i Lincoln-öns farvatten, eller skulle nybyggarna sjelfva bygga ett skepp, som var tillräckligt starkt att hålla sjön under en resa till närmaste land.

— Såvida inte, — sade Pencroff, — vår skyddsande sjelf förhjelper oss till att kunna återvända till vårt fädernesland!

Man skulle verkligen kunnat säga åt Pencroff och Nab, att ett fartyg på trehundra tons låg och väntade på dem i Haj-viken eller Ballong-hamnen, utan att de visat minsta tecken till öfverraskning. I den sinnesförfattning, hvari de nu befunno sig, voro de beredda på allt.

Men Cyrus Smith, hvilken var mindre tillitsfull, rådde dem att återvända till verkligheten, och det just med afseende på byggandet af ett fartyg, en i sanning trängande nödvändighet, emedan det var af största vigt att så fort som möjligt fara till holmen Tabor med en skrifvelse, som upplyste om Ayrtons nya vistelseort.

Då Bonadventure icke längre fans, skulle åtminstone sex månader erfordras för att bygga ett nytt fartyg. Men vintern stundade, och resan kunde icke företagas förr än nästa vår.

— Vi ha alltså tid att göra oss i ordning till den vackra årstiden, — sade ingenjören, hvilken just samtalade med Pencroff om denna sak. — Jag tror därför, min vän, att alldenstund vi måste bygga oss en ny båt, är det bäst att ge den större dimensioner. Den skotska

jaktens ankomst till holmen Tabor är mycket problematisk. Det kan till och med hända, att den anländt dit för flera månader sedan, och att den väntat om, efter att förgäfvat ha sökt några spår efter Ayrton. Skulle det inte därför vara skäl att bygga ett fartyg, som, i fall så behöfdes, kunde föra oss till de polynesiska ögrupperna eller till Nya Zeeland? Hvad tror ni om saken?

— Jag tror, herr Smith, — svarade matrosen, — att ni kan bygga ett stort fartyg lika väl som ett litet. Hvarken virke eller verktyg fattas oss. Hela saken är blott en tidsfråga.

— Och hur många månader behöfs det för att bygga ett fartyg på 250 till 300 tons? — frågade Cyrus Smith.

— Åtminstone sju eller åtta, — svarade Pencroff. — Men vi böra inte glömma, att vintern stundar, och att virket är svårt att bearbeta vid stark köld. Låt oss därför beräkna några veckors uppskof, och kunna vi få vårt fartyg färdigt till nästa November månad, böra vi skatta oss särdeles lyckliga.

— Nå väl, — sade Cyrus Smith, — det skulle just vara den för företaget af en längre sjötur lämpliga tiden, antingen till holmen Tabor eller till något aflägsnare land!

— Uppgör då edra planer, herr Smith, — sade matrosen, — arbetarna äro färdiga, och jag föreställer mig, att Ayrton skall kunna blifva oss till stort gagn i denna sak.

De öfriga nybyggarna rådfrågades nu och gillade ingenjörens plan, och hvad han föreslagit, var i sanning det bästa man kunde göra. Det är visserligen sant, att byggandet af ett fartyg på 250 till 300 tons var ett styft arbete, men nybyggarna hyste till sig sjelfva ett förtroende, som i hög grad rättfärdigades af de redan vunna framgångarna.

Cyrus Smith grep sig alltså an med att uppkasta planen till fartyget och göra modellen till detsamma.

Under tiden sysselsatte sig hans kamrater med att fälla och framforsla de träd, som skulle användas till krumhulten, spanten och bordläggningen. I Den fjerran vesterns skog växte de bästa ekarna och almarna. Man begagnade sig nu af den uthuggning, man gjort under den sista utflykten, för att upprödja en farbar väg, hvilken fick namnet Den fjerran vesterns väg, och trädstammarna forslades till Spiseln, der varfvet skulle blifva. Hvad beträffar den ifrågavarande vägen, var den dragen nyckfullt, och dess riktning bestämdes i viss mån af valet af träd, men den underlättade i alla fall kommunikationen med en stor del af halfön Serpentine.

Det var af vikt, att dessa trädstammar fälles och tillhöggos utan dröjsmål, ty man kunde icke använda dem, medan de ännu voro råa, och man måste åt tiden öfverlemna omsorgen att torka dem. Timmermännen arbetade alltså med ifver under April månad, hvilken oroades blott genom några temligen våldsamma dagjemningsstormar. Mäster Jup hjälpte dem behändigt antingen genom att klättra upp i toppen af ett träd för att deri fästa linorna, hvarmed det skulle dragas omkull, eller genom att erbjuda sina starka axlar för transporten af de afqvistade stammarna.

Alla dessa träd upplades i ett stort lider, som uppfördes bredvid Spiseln, tills det ögonblick kom, då de skulle användas.

April månad var temligen vacker, såsom vanligtvis är förhållandet med Oktober i norra zonen. Arbetena ute på fältet bedrefvos med ifver, och snart hade hvarje spår af ödeläggelse försvunnit från Stora Utsigts-platån. Qvarnen återuppbyggdes, och nya byggnader reste sig i ladugården. Man hade funnit det nödvändigt att uppföra dem i större skala, ty den beklädrade befolkningen ökades ansenligt. Stallen innehöllo nu fem kulmaner, af hvilka, utom en nyfödd unge, fyra, som voro starka och väl dresseade, kunde köras eller ridas. Koloniens ma-

teriel ökades med en plog, och kulmanerna användes vid åkerbruket, som om de varit Yorkshire- eller Kentucky-oxar. Nybyggarna fördelade arbetet sig emellan, och man latades icke. Huru friska voro också icke dessa arbetare, och hvilket godt lynne lifvade icke qvällarna i Granite-House, då man uppgjorde tusen planer för framtiden.

Det torde icke behöfva sägas, att Ayrton nu helt och hållet slagit sig ned i Granite-House, och att det nu icke längre var tal om att han skulle bo i corralen. Han förblef emellertid dyster och föga meddelsam samt deltog heldre i sina kamraters arbeten än i deras nöjen. Men han var också en dugtig, fintlig, uppfinningsrik och intelligent arbetare. Han var högaktad och älskad af alla, derom kunde han icke vara okunnig.

Emellertid lemnade man icke corralen åt dess öde. Hvarannan dag begaf sig någon af nybyggarna, åkande i kärran eller ridande en af kulmanerna, dit för att se om muflonerna och getterna och förde hem med sig mjölk till Nabs kök. Dessa utflygter erbjödo på samma gång tillfällen till jagt. Också färdades Harbert och Gideon Spilett — med Top i spetsen — oftare än någon annan af deras kamrater vägen till corralen, och med de förträffliga skjutvapen, hvaröfver de förfogade, led man i Granite-House aldrig brist på vattensvin, agutier, känguruer, vildsvin, änder, tjädertuppar, jakamarer och beckasiner. Kaningårdens och ostronbankens produkter, några sköldpaddor, som fångades, en ny fångst af dessa ypperliga laxar, som fortfarande kommo att arbeta sig upp i Barmhertighetens flod, grönsaker från Stora Utsigts-plåtån, skogens frukter, detta var ju mer än rikedom, och mästerkocken Nab hann knappt med att magasinera alltsammans.

Det faller af sig sjelft, att telegrafledningen mellan corralen och Granite-House hade blifvit återställd i sitt förre skick, och att den anlätades, då den ena eller an-

dra af nybyggarna befann sig i corralen och ansåg nödvändigt att tillbringa natten der. Dessutom var ön säker nu, och intet anfall behöfde befaras — åtminstone icke från människors sida.

Hvad som händt, kunde emellertid hända om igen. En landstigning af sjöröfvare, och till och med förrymda straffångar, var alltid att befara. Det var icke omöjligt, att kamrater, medbrottslingar till Bob Harvey, hvilka ännu sutto fängslade på Norfolk, hade blifvit invigda i hans planer och kunde känna sig frestade att följa hans föredöme. Nybyggarna uraktläto därför icke att observera öns farvatten, och hvarje dag spanade deras blickar genom kikaren utefter den vidsträckta horisont, som låg midt för Unions- och Washington-bugterna. När de begåfvo sig till corralen, undersökte de med icke mindre uppmärksamhet hafvet i vester, och då de gingo upp på Franklin-bergets afsatser, kunde deras blick öfverfara en stor del af horisonten i vester.

Ingenting misstänkt syntes, men likväl måste man alltjemt vara på sin vakt.

Derför delgaf också ingenjören en afton sina vänner den plan, han uppgjort att befästa corralen. Försigtigheten syntes honom bjuda, att pålverket fick större höjd, och att det flankerades med ett slags blockhus, i hvilket nybyggarna, om så behöfdes, kunde hålla stånd mot en fiendtlig styrka. Då Granite-House i följd af sjelfva sitt läge borde anses såsom ointagligt, skulle corralen med sina byggnader, sina förråd och de djur, den inneslöt, alltid blifva ett dyrbart byte för de sjöröfvare, hvilka de än voro, som landstego på Lincoln-ön, och om nybyggarna blefve tvungna att förskansa sig der, borde de också kunna göra motstånd der med framgång,

Detta var en plan, som finge mogna, och hvars utförande dessutom måste uppskjutas till följande vår.

Inemot den 15 Maj var det nya fartygets köl sträckt på varfvet, och snart reste sig förstäfven och akterstäf-

ven, inpassade hvar och en i sin ända, nästan lodrätt. Denna köl, som var gjord af präktig ek, hade en längd af 32 meter, i följd hvaraf man åt midskeppsbalken kunde gifva en längd af 7,5 meter. Men detta var också allt, timmermännen medhunno före köldens och den fula årstidens inbrott. Under den följande veckan uppsatte man de första spanten i aktern; men sedan måste man afbryta arbetet.

Under de sista dagarna i månaden hade man mycket svårt väder. Vinden blåste från öster, och ibland med orkanens våldsamhet. Ingenjören var icke så litet orolig för varfsskjulen, hvilka han för öfrigt icke kunnat uppföra på något annat ställe i närheten af Granite-House, ty Räddningens holme gaf blott ett ofullkomligt skydd mot hafvets raseri, och vid svåra stormar slogo vågorna mot granitmurens fot.

Men till all lycka gingo icke dessa farhågor i fullbordan. Vinden gick snart öfver på sydost, och under sådana förhållanden var stranden nedanför Granite-House fullkomligt skyddad af Vrak-uddens spets.

Pencroff och Ayrton, hvilka arbetade ifrigast på det nya fartyget, höllo i med arbetet, så länge de kunde. De voro icke män, som bekymrade sig om, att vinden slet dem i håret eller att regnet piskade dem; de förde sin yxa lika bra vid fult som vid vackert väder. Men då en skarp köld följde på denna regniga period, blef virket, hvars fibrer fingo jernets hårdhet, ytterst svårt att arbeta, och inemot den 10 Juni måste man alldeles afbryta skeppsbyggnaden.

Det hade icke undgått Cyrus Smith och hans kamraters uppmärksamhet, huru omild temperaturen på Lincoln-ön var under vintrarna. Kölden var jemförlig med den i Nya Englands stater, hvilka ligga på nästan lika stort afstånd från eqvatorn som Lincoln-ön. Om på norra hemisferen, eller åtminstone i den del deraf, som upptages af Storbritannien och Nordamerikas Förenta

stater, detta fenomen förklaras af flackheten hos de landsträckor, som stöta intill polen, och på hvilka ingen kuperad terräng reser några hinder mot nordanvindarna, så kunde, hvad beträffar Lincoln-ön, denna förklaring icke gälla.

— Man har till och med iakttagit, — sade en dag Cyrus Smith till sina kamrater, — att under lika breddgrader öarna och kusttrakterna lida mindre af kölden än områden belägna inne i en kontinent. Jag har ofta hört försäkras, att vintrarna i Lombardiet t. ex. äro strängare än de i Skotland, och detta skulle bero derpå, att hafvet under vintern ger ifrån sig den värme, som det mottagit under sommaren. Öarna befinna sig alltså i det gynsammaste läget för att draga fördel af denna värmerestitution.

— Men hvarför, herr Smith, — frågade Harbert, — tycks då Lincoln-ön ha undandragit sig den allmänna lagen?

— Det är svårt att förklara, — svarade ingenjören. — Jag skulle emellertid vara benägen antaga, att denna egenhet härleder sig från öns läge på södra hemisferen, hvilken, såsom du vet, mitt barn, är kallare än den norra.

— Säkert är det så, — svarade Harbert, — och drifisen träffas under lägre breddgrader i södra än i norra delen af Stilla hafvet.

— Det är sant, — inföll Pencroff, — ty den tiden jag var hvalfiskfångare till yrket, såg jag isberg ända på höjden af Cap Horn.

— Kanske skulle man då, — sade Gideon Spilett, — kunna förklara den stränga köld, som hemsöker Lincoln-ön, genom närvaron af is eller isberg på ett, relativt taget, kort afstånd.

— Er åsigt har verkligen mycken sannolikhet för sig, min kära Spilett, — svarade Cyrus Smith, — och säkerligen är det isens närhet, vi ha att tacka för våra

stränga vintrar. Jag vill dessutom fästa er uppmärksamhet på en helt och hållet fysisk orsak, som gör den södra hemisferen kallare än den norra. Då solen befinner sig närmare denna hemisfer under sommaren, följer nödvändigt deraf, att hon är längre från densamma under vintern. Häraf förklaras alltså, att ett temperaturöfverskott uppkommer i båda rigtningarna, och om vi finna vintrarna mycket kalla på Lincoln-ön, så låtom oss inte glömma, att somrarna tvärtom äro mycket varma här.

— Men var då så god och säg mig, herr Smith, — frågade Pencroff och rynkade ögonbrynen, — hvarför har vår hemisfer, såsom ni säger, blifvit så vanlottad? Det är inte rättvist!

-- Kära Pencroff, -- svarade ingenjören skrattande, — det må vara rättvist eller orättvist, så måste vi likväl finna oss i situationen, och se här skälet till denna besynnerlighet. Jorden beskriver inte en cirkel omkring solen, utan en ellips, såsom den rationella mekanikens lagar fordra. Solen upptager en af ellipsens foci, och följaktligen är den vid en viss tid af jordens omlopp i sitt apogæum, d. v. s. på sitt största afstånd från jorden, och vid en annan i sitt epigæum, d. v. s. på sitt kortaste. Men nu befinnes det, att det är just under de södra orternas vinter, som jorden är längst bort från solen och följaktligen intar den ställning, som erfordras för, att dessa orter skola få större köld. Häråt kan ingenting göras, min kära Pencroff, och hur lärda menniskorna än kunna vara, förmå de likväl aldrig förändra det allra minsta i den af Gud sjelf fastställda verldsordningen.

— Och ändå, — inföll Pencroff, som visade en viss obenägenhet för att underkasta sig, — fins det så mycket lärdom i världen! Hvilken stor bok, herr Smith, skulle man inte kunna göra med allt, hvad man vet!

— Och hvilken ännu mycket större med, hvad man inte vet, — svarade Cyrus Smith.

Vare sig af den ena eller andra orsaken, så ingick Juni månad med sin vanliga stränga köld, och nybyggarna voro för det mesta tvungna att hålla sig inne i Granite-House.

Åh, hvad denna inspärning föreföll dem alla svår, och kanske mest Gideon Spilett!

— Hör du, — sade han en dag till Nab, — jag skulle gerna genom en laglig handling tillförsäkra dig alla de egodelar, som böra tillfalla mig en dag, om du kunde skaffa mig abonnement på en tidning, sak samma hvilken eller hvarifrån du tar den. Det enda, som fattas mig i min lycka, är att alla morgnar få veta, hvad som tilldragit sig qvällen förut på någon annan punkt af jorden än denna!

Nab började skratta.

— Det vet jag visst, — svarade han, — hvad som intresserar mig, det är mina dagliga sysslor!

Sanningen är, att hvarken inom eller utom hus fattades dem arbete.

Kolonien på Lincoln-ön befann sig nu på höjden af sin välmåga, hvilken alstrats af tre års trägna arbeten. Händelsen med den förstörda briggen hade varit en ny källa till rikedomar. För att icke tala om den fullständiga tacklingen, hvilken skulle anbringas på det blifvande fartyget, lägo nu i Granite-Houses magasin upplagda alla slags husgeråd och verktyg, vapen och ammunition, kläder och instrument. Det hade till och med icke längre varit nödvändigt att göra grofva tyger af filt. Om nybyggarna lidit af kölden under sin första öfvervintring, kunde nu den stränga årstiden komma, utan att de behöfde frukta dess omildhet. Linne fans äfven i öfverflöd, och man vidmagthöll detsamma med ytterlig omsorg. Ur klornatrium, hvilket icke är något annat än hafssalt, hade Cyrus Smith lätt skilt natrium och klor.

Natrium, som det var lätt att förvandla till kolsyradt natron, och kloreten, hvaraf han gjorde klorkalk, användes för åtskilliga behof inom hushållet och företrädesvis vid linnets tvättning. Dessutom hade man blott fyra stortvättar om året, såsom bruket var i forna tider hos gamla familjer, och må det tillåtas oss tillägga, att Pencroff och Gideon Spilett visade sig vara förträffliga tvättare.

Sålunda förgingo vintermånaderna Juni, Juli och Augusti. De voro mycket stränga, och medeltalet af de termometriska observationerna gaf ej mer än $+ 8^{\circ}$ Fabr. ($- 13,33^{\circ}$ C.). Det var alltså lägre än det föregående årets. Hvilken skön brasa flammade också icke beständigt i Granite-Houses spis, der röken tecknade långa svarta ränder på granitmuren! Man sparade icke på bränslet, hvilket växte på blott några få stegs afstånd. Dessutom hade man så öfverflödande tillgång på skeppsbyggnadstimmer, att man kunde hushålla med stenkolen, hvilka fordrade en mycket besvärligare transport.

Menniskor och djur mådde allesammans väl. Det får likväl medgifvas, att mästern Jup visade sig en smula frusen. Detta var kanske hans enda fel, och man måste göra honom en varm, väl vadderad nattrock. Men hvilken händig, påpasslig, outtröttlig, försynt och tystlåten betjent var han icke! Man skulle med fullt skäl kunnat uppställa honom såsom mönster för sina tvåbenta yrkesbröder i gamla och nya världen!

— Nå ja, — sade Pencroff, — när man har fyra händer att komma med, så är det väl det minsta, att man gör sina sysslor ordentligt!

Och det var verkligen också, hvad den förståndiga fyrhändigen gjorde.

Under de sju månader, som förflutit, sedan de sista spaningarna företogos omkring Franklin-berget, och under September månad, hvilken medförde vackra dagar, erfor man intet från öns genius. Han uppenbarade icke

sin magt på något sätt. Sant är äfven, att det skulle hafva varit onödigt, ty ingen tilldragelse inträffade, som satte nybyggarna på något sådant prof.

Cyrus Smith anmärkte äfven, att om också den okända någonsin genom granitmuren satt sig i förbindelse med Granite-Houses invånare, och om Top genom sin instinkt så att säga anat detta förhållande, så egde ingenting sådant rum under denna tid. Hunden morrade icke längre, liksom orang-utangens oro upphört. De två vännerna — ty det voro de — ströko icke längre omkring brunnens mynning, de skälde icke och gnälde ej heller på detta besynnerliga sätt, som redan från första början väckt ingenjörens misstankar. Men kunde denne försäkra, att allt var sagdt om denna gåta, och att man aldrig skulle kunna lösa densamma? Kunde han försäkra, att icke en händelse kunde inträffa, som åter införde på scenen denna hemlighetsfulla personlighet? Hvem vet, hvad framtiden bär i sitt sköte?

Slutligen gick vintern till ända, men en händelse, hvars följder kunde blifva allvarsamma, inträffade just en af de första dagar, som tillkännagåfvo vårens ankomst.

Medan Cyrus Smith den 7 September observerade spetsen af Franklin-berget, såg han en rök afteckna sig öfver kratern, hvarur de första ångorna uppstego i luften.

FEMTIOSTJUNDE KAPITLET.

Vulkanens återuppvaknande. — Den vackra årstiden. — Arbetena återupptagas. — Aftonen den 15 Oktoker. — Ett telegram. — Ett svar. — Man begifver sig till corralen. — Brefappen. — Den supplementära telegraftråden. — Basalt-kusten. — Vid flod. — Vid ebb. — Hålan. — Ett bländande ljus.

De af ingenjören tillkallade nybyggarna hade lemnat sitt arbete och betraktade under tystnad spetsen af Franklin-berget.

Vulkanen hade alltså vaknat till nytt lif och gaserna genombrutit det lager af vulkaniska ämnen, som bildats i kraterns nedre del. Men skulle den underjordiska elden framkalla någon våldsamt eruption? Detta var en eventualitet, som man icke kunde förekomma.

Om man emellertid också antog, att ett utbrott skulle ega rum, så var det dock sannolikt, att Lincoln-ön icke komme att lida deraf i sin helhet. De vulkaniska ämnenas utströmmande medför icke alltid förstörelse. Ön hade redan undergått detta prof, såsom syntes af de lavabäddar, hvilka randade Franklin-bergets sluttningar mot norr. Dessutom borde den mot norr befintliga urgröpningen i kratern hafva till följd, att de uppvärkta lavaströmmarna togo kosan åt ett håll motsatt det, der de fruktbara delarna af ön befunno sig.

Emellertid var det ej gifvet, att man på grund af hvad som skett kunde känna sig lugn för framtiden. Det inträffar ofta med vulkaner, att deras gamla kratrar tillslutas och nya öppna sig. Sådant händer i både gamla och nya världen, med Etna, med Popocatepelt, med Orizaba, och dagen före ett utbrott kan man befara allt. Det behöfdes blott en jordbäfning — ett fenomen, som stundom åtföljer de vulkaniska utbrotten —, för att en förändring förorsakades inne i berget och de glödande lavamassorna banade sig nya vägar.

Cyrus Smith förklarade dessa saker för sina kamrater, och utan att öfverdrifva ställningen delgaf han dem skälen för och emot.

Menskligt att döma, förmådde man här vid lag ingenting. Så vida icke en jordbäfning inträffade, syntes Granite-House icke böra hotas af någon fara. Men corralen kunde hafva allt att frukta, om en ny krater öppnades i Franklin-bergets södra vägg.

Från denna dag stodo ångorna alltid såsom en fjäderbuske öfver bergsspetsen, och man kunde till och med se, att de tillväxte i höjd och tjocklek, utan att likväl

någon eldslåga syntes inne i deras bolmande massor. Fenomenet var ännu koncentreradt i den nedre delen af vulkanen.

Emellertid återtog arbetet, då de vackra dagarna kommo. Man timrade på det blifvande fartyget med största möjliga skyndsamhet, och medelst vattenfallet nedanför Granite-House lyckades Cyrus Smith åstadkomma en såginrättning, som raskt sönderdelade trädstammarna i bjelkar och plankor. Denna sågmaskins mekanism var lika enkel som de landtliga sågarnas i Norge. Genom en horisontal rörelse framflyttades timmerstocken, genom en vertikal rörelse sattes sågen i gång, det var allt, och detta åstadkom ingenjören medelst ett hjul, två cylindrar och block, som anordnats på lämpligt sätt.

Mot slutet af September månad reste sig på varfvet skrofvat af fartyget, hvilket skulle tacklas såsom skonert. Spanten voro nästan allesammans färdiga, och då alla spantparen fasthöllos stadigt genom en provisorisk surring, kunde man redan nu bilda sig en föreställning om det blifvande fartygets utseende. Denna skonert med sin skarpa förstäf och sin väl afrundade akter lämpade sig tydligen särdeles väl, om så skulle påfordras, för en temligen lång sjöresa, men bordläggningen, den inre inredningen och däckets borde ännu kräva en ansevärd tid. Till all lycka hade allt jernarbetet på sjöröfvarbriggen kunnat räddas efter undervattenexplosionen. Ur bordläggningsplankorna och de splittrade spanten hade Pencroff och Ayrton utdragit bultarna och en stor mängd kopparspik. Detta var visserligen besparad möda för smederna, men timmermännen hade i dess ställe mycket att göra.

Varfsarbetena måste under en vecka afbrytas för hveteskrörden, höbergningen och de öfriga skördar, man hade att göra på Stora Utsigts-platån. Sedan allt detta väl var undangjordt, egnades hvarje ledigt ögonblick åt arbetet på skonerten.

Då natten inbröt, voro nybyggarna mycket trötta. För att hushålla med tiden så mycket som möjligt hade de förändrat måltidstimmarna — de åto middag kl. 12 och intogo icke qvällsvarden, förrän det blef skymning. Då begåfvo de sig åter upp i Granite-House och lade sig, genast de ätit.

Ibland, då samtalet kommit in på något intressant ämne, gick man till hvila något senare än vanligt. Nybyggarna samtalade icke sällan om framtiden, och de språkade gerna om de förändringar, en tur med skonerten till närmast liggande land skulle medföra i deras belägenhet. Men bland alla dessa planer var dock alltid tanken, att man en gång skulle återvända till Lincoln-ön, den förherskande. Aldrig skulle de öfvergifva denna koloni, som de grundlagt med så stora ansträngningar och så mycken framgång, och hvaråt förbindelsen med Amerika skulle gifva en ny utveckling.

Isynnerhet Pencroff och Nab hoppades att få sluta sina dagar der.

— Harbert, — sade matrosen, — ni skall väl aldrig öfvergifva Lincoln-ön?“

— Aldrig, Pencroff, och isynnerhet om du besluter dig för att stanna qvar här!

— Det är öfverenskommet, min gosse, — svarade Pencroff, — jag skall vänta på er! Ni skall komma tillbaka med hustru och barn, och af dem skall jag göra rigtiga muntergökar!

— Det är öfverenskommet, — svarade Harbert skratande och rodnande på samma gång.

— Och ni, herr Smith, — återtog den hänryckta Pencroff, — ni skall bli Lincoln-öns guvernör! Hör på, hur många invånare kan den föda? Tiotusen åtminstone!

På detta sätt samspråkade man, man lät Pencroff hållas, och hur det var, slutade korrespondenten med att grundlägga en tidning, *The New-Lincoln Herald*.

Så är det med menniskohjertat! Behofvet af att

åstadkomma något, som fortvarar, som öfverleffer henne, är beviset på människans öfverlägsenhet öfver allt, som lefver här nere. Det är detta, som grundlagt hennes herravälde, och det är detta, som rättfärdigar detsamma i hela världen!

Hvem vet, om icke också Jup och Top hade sin lilla framtidsdröm!

Ayrton, alltid tystlåten, sade, att han önskade återse lord Glenarvan och visa alla, att han blifvit återupprättad.

En afton, det var den 15 Oktober, hade samtalet, som vändt sig om utsigterna för framtiden, dragit längre ut på tiden än vanligt. Klockan var 9 på aftonen. Redan tillkännagåfvo långa, illa undertryckta gäspningar, att det var tid att gå till hvila, och Pencroff var just på väg till sin säng, då den i stora salen befintliga elektriska klockan plötsligt ringde.

Alla — Cyrus Smith, Gideon Spilett, Harbert, Ayrton, Pencroff, Nab, — voro samlade der. Ingen af nybyggarna fans alltså i corralen.

Cyrus Smith hade rest sig upp. Hans kamrater betraktade hvarandra, troende att de hört miste.

— Hvad vill det säga? — utropade Nab. — Är det djefvulen som ringer?

Ingen svarade.

— Det stormar ute, — anmärkte Harbert. — Kan inte elektricitetens inflytande...?

Harbert fick icke tala ut. Ingeniören, på hvilken allas blickar voro rigtade, skakade nekande på hufvudet.

— Låtom oss vänta, — sade nu Gideon Spilett. — Är det en signal, så skall den, som gifvit den, nog upprepa den.

— Men hvem vill ni då, det skall vara? — utbrast Nab.

— Men, — svarade Pencroff, — den, som...
Matrosens ord afbrötos genom en ny ringning.

Cyrus Smith styrde sina steg till apparaten, och kastande den elektriska strömmen genom tråden, afsände han till corralen följande fråga:

— Hvad vill ni?

Några ögonblick senare flyttade sig visaren på bokstafstaflan och gaf Granite-Houses invånare följande svar:

— Kom genast till corralen!

— Ändtligen! — utropade Cyrus Smith.

Ja, ändtligen! Hemligheten skulle afslöjas! Gent emot det ofantliga intresse, som kallade nybyggarna till corralen, hade all trötthet försvunnit hos dem, allt behof af hvila upphört. Utan att säga ett enda ord, hade de på några ögonblick begifvit sig ned ur Granite-House och stodo nu på stranden. Jup och Top ensamma fingo stanna hemma. Man ansåg sig icke böra medtaga dem.

Natten var mörk. Månen, som ingått i sitt ny just denna dag, hade försvunnit på samma gång som solen. Såsom Harbert anmärkt, bildade stora stormmoln ett lågt och tryckande hvalf, hvilket stjernornas ljus icke för-
måde genomtränga. Några kornblixtar, återsken från ett fjerran oväder, upplyste horisonten.

Möjligen kunde några timmar senare åskan komma att ljunga öfver sjelfva ön. Det var en ruskig natt.

Men så djupt mörkret än var, kunde det icke hålla tillbaka nybyggarna, hvilka väl kände till vägen till corralen. De vandrade uppför venstra stranden af Barmhertighetens flod, uppnådde Stora Utsigts-platån, passerade bron öfver Glycerin-ån och begåfvo sig in i skogen.

De gingo raskt på, ett rof för den häftigaste sinnesrörelse. De betviflade nu icke, att de ändtligen skulle få veta lösningen till gåtan, namnet på denna hemlighetsfulla varelse, som ingripit så djupt i deras lif, som visat sig så ädelmodig mot dem, så mäktig i sitt beskydd. Måste icke denna okända för att kunnat handla så, som han gjort, hafva så att säga inträngt i deras tillvaro,

utforskat dess minsta detaljer, hört allt, hvad som sagts i Granite-House?

Försjunkna som alla nybyggarna voro i sina reflektioner, påskyndade de sina steg. Under de lummiga trädens hvalf var mörkret så intensivt, att ej ens vägkan-ten kunde urskiljas. Intet buller hördes i skogen. Påverkade af den tunga atmosfären, höllo sig fyrfota djur och foglar orörliga och tysta. Ingen vindfläkt rörde löfven. Blott nybyggarnas steg genljödo i mörkret mot den hårda marken.

Under den första kvartstimmen af vandringen afbröts tystnaden blott af denna Pencroffs anmärkning:

— Vi hade bort medtaga en skeppslanterna.

Och af ingenjörens svar:

— Vi ha en sådan i corralen.

Cyrus Smith och hans kamrater hade lemnat Granite-House tolf minuter efter 9. Kl. 9,47 hade de tillryggag-
lagt 3 mil af de fem, som skilde Granite-House från corralen.

I detta ögonblick flammade stora, hvitaktiga blixtar öfver ön. Dessa blixtar voro så intensiva, att de bländade öget. Tydligen kunde det icke dröja länge, innan ovädret brast lös. Småningom följde blixterna allt tätare på hvarandra och blefvo allt starkare. I fjerran hördes åskan mullra. Atmosfären var qväfvande.

Nybyggarna gingo, som om de drifvits framåt af en oemotståndlig magt.

Frammot kl. 10 urskilde de vid skenet af en stark blyxt corralens påverk, och knappt hade de kommit inom porten, förrän åskan skrälde med förfärlig våldsamhet.

Ett ögonblick derefter voro Cyrus Smith och hans kamrater framme vid huset.

Det var möjligt, att den okända fans i detta hus, ty från det hade telegrammet måst afgå. Emellertid syn-tes intet ljus genom fönstret.

Ingenjören knackade på dörren.

Intet svar.

Cyrus Smith öppnade den, och nybyggarna gingo in i rummet, der det var kolmörkt.

Nab räckte fram ett eldstål, och ett ögonblick der-
efter lyste man med den tända skeppslanternan i rummets
alla hörn.

Der fans ingen. Allt var i samma skick, hvori man
lemnade huset.

— Ha vi blifvit gäckade af en illusion? — mumlade
Cyrus Smith.

Nej, det var icke möjligt! Telegrammet hade tyd-
ligt sagt:

— Kom genast till corralen!

Man närmade sig bordet, som var särskildt anord-
nad för telegraferingen. Allt var der i sitt vanliga skick.

— Hvem har varit här sist? — frågade ingenjören.

— Jag, herr Smith, — svarade Ayrton.

— Och för hur länge sedan?

— Fyra dagar.

— Ah, en breflapp! — utropade Harbert, visande
på ett på bordet liggande papper.

På detta papper voro på engelska skrifna följande ord:

— Följen den nya tråden!

— Framåt! — utropade Cyrus Smith, hvilken in-
såg, att telegrammet ej afsändts från corralen, men väl
från den okändas hemlighetsfulla tillflyktsort, som genom
en med den gamla linien förenad supplementärtråd satts
i omedelbar förbindelse med Granite-House.

Nab tog den tända skeppslanternan, och alla lem-
nade corralen.

Ovädret brast nu lös med ytterlig våldsamhet. Den
mellantid, som skilde hvarje åskknall, förminskades märk-
bart. Åskan skulle snart befinna sig midt öfver Frank-
lin-berget och hela Lincoln-ön. Vid skenet af de tätt
på hvarandra följande blixterna kunde man se den af ån-
gor omtöcknade vulkanens topp.

I hela den del af corralen, som skilde huset från pålverket, kunde ingen ny tråd upptäckas. Men sedan man hade gått ut genom porten, såg ingenjören, då han skyndade rakt fram till den första stolpen, vid skenet af en blix, huru en ny tråd gick ned från isolatorn till marken.

— Der ha vi den! — sade han.

Denna tråd var lagd utefter marken, men till hela sin längd omgifven af ett isolerande ämne, såsom förhållandet är med undervattenskablarna, och härigenom betryggades den elektriska strömmens obehindrade fortledning. Tråden tycktes taga vägen genom skogen och öfver de söder om Franklin-berget löpande bergarmarna samt gick följaktligen åt vester.

— Låtom oss följa den! — sade Cyrus Smith.

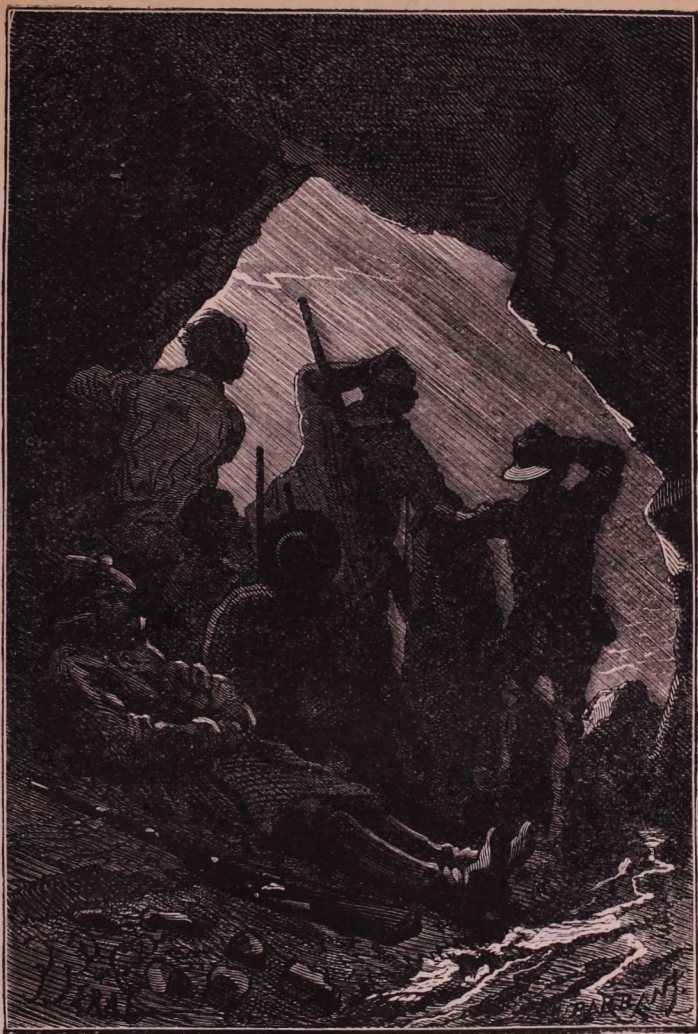
Vägledda än af skenet från skeppslanternan, än af de ljungande blixterna, skyndade nybyggarna framåt i den af tråden angifna riktningen. Åskknallarna följde så tätt på hvarandra och voro så starka, att intet ord kunde höras. För öfrigt var det nu icke fråga om att tala, utan att skynda vidare.

Cyrus Smith och hans kamrater bestego till en början den bergarm, som befann sig mellan corralen och dalen, der Vattenfalls-floden framflöt, och denna dal passerade de, der den var smalast. Telegraftråden, som hvilade än på trädens lägsta grenar, än löpte utefter marken, ledde dem säkert.

Ingenjören hade förmodat, att tråden kanske skulle upphöra längst inne i dalen, och att den okändas tillflyktsort borde befinna sig der.

Så var emellertid icke förhållandet. Man måste begifva sig upp på den åt sydvest gående bergarmen och nedstiga på den ofruktbara platå, som slutade med de så bisarrt hopade basaltmassorna. Litet emellanåt lutade sig någon af nybyggarna ned, kände med handen på tråden

Ekot återkastade braket af ässkrällarna (sid. 691).

och försäkrade sig sålunda om, att man ej kommit ur rätta riktningen. Nu kunde man ej längre betvifla, att tråden gick rakt till hafvet. Der, i någon af de hålig-

heter, som den vulkaniska elden åstadkommit, befann sig säkert den okändas hittills förgäfvnes sökta bostad.

Himlen liknade nu ett lågande haf. Den ena blixten följde omedelbart på den andra. Flera träffade vulkanens spets och rände ned i kratern genom den tjocka röken. Ibland skulle man kunnat tro, att berget utspydde lågor.

Något före kl. 10 hade nybyggarna uppnått de höga klippmassor, som beherskade oceanen i vester. Vinden var nu starkare. Bränningen röt ett hundra femtio meter nedanför dem.

Cyrus Smith beräknade, att han och hans kamrater tillryggalagt en sträcka af en och en half mil från corralen.

Här fördjupade sig tråden bland klipporna, i det den gick ned i en temligen starkt sluttande, smal och nyckfullt slingrande ravin.

Nybyggarna nedstego i densamma med fara att förorsaka ett ras af de osäkert hvilande klippblocken och sålunda nedstörta i hafvet. Nedstigandet var ytterst farligt, men de brydde sig icke derom, de voro icke längre herrar öfver sig sjelfva, och en oemotståndlig magt drog dem till denna hemlighetsfulla punkt, liksom magneten drager jernet till sig.

Också nedstego de nästan utan att sjelfva veta huru genom denna ravin, hvilken det till och med vid full dager skulle hafva varit nästan omöjligt att komma ned genom. Stenarna rullade och lyste såsom flammande meteoror, när de passerade ljuszonerna. Cyrus Smith gick i spetsen och Ayrton sist. Här framskredo de steg för steg, der hasade de sig utför ett glatt klippblock, hvarefter de reste sig upp och fortsatte vandringen.

Sedan tråden gjort en tvär böjning, befann den sig vid klipporna på stranden, hvilka vid flodtid borde badas af oceanen. Nybyggarna stodo nu nedanför basaltmuren. Der höjde sig ett smalt bröstvärn, som gick horisontalt

och parallelt med hafvet. Tråden följde detsamma, och nybyggarna begåfvo sig vidare. De hade icke gått hundra steg, förrän bröstvärnet började slutta lindrigt, och sålunda kom man ända ned till oceanens vågor.

Ingeniören fattade tråden och såg nu, att den dök ned i hafvet.

Hans kamrater, som stannat bredvid honom, häpnade.

Ett rop af bedragen väntan, nästan af förtviflan, undföll dem. Måste man då kasta sig i vågorna och uppsöka någon undervattenshåla? Och i det tillstånd af moralisk och fysisk öfverretning, hvari de befunno sig, skulle de icke hafva tvekat att göra det.

Några ord af ingeniören hejdade dem.

Cyrus Smith förde sina kamrater till en fördjupning i klipporna, sägande:

— Låtom oss vänta. Det är flod nu. Sedan ebben inträdt, skall vägen nog öppnas för oss.

— Men hvad kommer er att tro...? — frågade Pencroff.

— Han skulle inte ha kallat oss, om det inte funnes någon utväg att komma fram till honom!

Cyrus Smith hade talat i en så öfvertygande ton, att ingen gjorde minsta invändning. Dessutom var hans anmärkning fullkomligt logisk. Man måste antaga, att vid basaltmurens fot fans en öppning, som var tillgänglig vid ebbtid, men som vattnet dolde i detta ögonblick.

Man måste underkasta sig att vänta några timmar. Nybyggarna satte sig därför under tystnad ned i ett slags djupt, i klippan urhålkadt hvalf. Nu började det regna, och snart nedstörtade regnet i strömmar ur de af blixterna sönderslitna molnen. Ekot återkastade brakets af åskskrällarna, i följd hvaraf detta blef ännu mera starkt och majestätiskt.

Nybyggarna voro uppskakade till ytterlighet. Tusen besynnerliga, öfvernaturliga tankar genomkorsade deras hjernor, och de frambesvoro någon väldig, öfvermenschlig

uppenbarelse, ty endast en sådan skulle kunnat motsvara den föreställning, de bildade sig om Lincoln-öns hemlighetsfulla genius.

Då det var midnatt, fattade Cyrus Smith skeppslanternan och begaf sig ned på hafsstranden för att undersöka klipporna. Ebben hade varat redan i två timmar.

Ingeniören hade icke bedragit sig. Bågen af ett stort hvalf började afteckna sig öfver vattnet. Böjande sig i en rät vinkel, gick tråden ned i detta gapande svalg.

Cyrus Smith återvände till sina kamrater och sade helt enkelt till dem:

— Inom en timme kunna vi komma in i öppningen.

— En sådan fins då verkligen? — frågade Pencroff.

— Har ni hyst något tvifvel derom? — svarade Cyrus Smith.

— Men denna håla måste vara fylld med vatten till en viss höjd, — anmärkte Harbert.

— Antingen rinner vattnet undan fullständigt der, — svarade Cyrus Smith, — och i sådant fall skola vi genomvandra den till fots; eller också inträffar motsatsen, och i sådant fall skall något transportmedel blifva ställdt till vårt förfogande.

En timme förgick. Alla begåfvo sig nu i hållregnet ned till hafvet. På tre timmar hade vattnet sjunkit fyra och en half meter. Från hvalfbågens höjd var det åtminstone två meter till vattenytan. Det hela liknade ett brohvalf, hvarunder vattnet rann, blandadt med skum.

Då ingeniören lutade sig ned, såg han ett mörkt föremål simma på hafsytan. Han drog det till sig.

Det var en jolle, som med en lina var fastgjord vid ett utsprång i klippväggen. Två åror lågo på dess säten, och den var gjord af hopnitade jernblecksplåtar.

— Låtom oss stiga i, — sade Cyrus Smith.

Ett ögonblick derefter befunno sig nybyggarna i

jollen. Nab och Ayrton satte sig vid årorna, Pencroff vid styret. Sittande i fören med skeppslanternan på förstäfven, ledde Cyrus Smith rodden.

Hvalfvet, hvarunder jollen passerade, var i början mycket lågt, men höjde sig sedan plötsligt; mörkret var likväl så djupt och skenet från lanternan så svagt, att man icke kunde få en rätt uppfattning af hålans utsträckning, hvarken med afseende på höjd, bredd eller djup. I detta basalthvalf herskade en imponerande tystnad. Intet buller utifrån inträngde dit, och åskviggarna kunde icke genomtränga dess tjocka väggar.

I några delar af jordklotet finnas dylika ofantliga hålor, ett slags naturliga kryptor, som förskrifva sig från dess geologiska period. I somliga har hafsvattnet inträngt, i andra inrymmas hela sjöar mellan deras väggar. En sådan är Fingals-grottan, på ön Staffa, en af Hebrierna, sådana äro Morgat-grottorna vid Douarnenez-bugten i Bretagne, Bonifacio-grottan på Korsika, grottan vid Lyse-fjorden i Norge, den ofantliga Mammut-grottan i Kentucky, hvilken är hundrafemtio meter hög och mer än tjugu engelska mil lång! På flera andra ställen på jorden har naturen utgrävt dylika kryptor, hvilka menniskan måste skänka sin beundran.

Sträckte sig den håla, som nybyggarna genomfor, ända in till Lincoln-öns medelpunkt? Man hade rott i en kvarts timme, görande åtskilliga krokar, hvilka ingenjören angaf för Pencroff, men plötsligt kommanderade han:

— Mera åt höger!

Förändrande kosa, kom jollen snart att stryka ut efter hålans högra vägg. Ingenjören ville, och detta med skäl, öfvertyga sig, huruvida tråden fortfarande gick ut efter denna vägg.

Tråden var der, fäst vid utsprången i klippväggen.

— Framåt! — kommanderade ingenjören.

De två årorna nedsänktes i vattnet och drefvo jollen framåt.

Så fortgick det under ytterligare en kvarts timme, och då man hunnit en half mil från hålans öppning, höjdes ånyo Cyrus Smiths röst.

— Stopp! — sade han.

Jollen stannade, och nybyggarnas ögen träffades nu af ett starkt sken, som upplyste den ofantliga kryptan, gräfd så djupt in i öns innandömen.

Det blef nu möjligt att undersöka denna håla, hvars tillvaro ingen skulle kunnat ana.

Till en höjd af trettio meter hvälfde sig ett hvalf, som uppbars af basaltpelare, hvilka alla tycktes hafva blifvit gjutna i samma form. På dessa pelare, hvilka naturen upprest i tusental under de första perioderna af jordklotets daning, hvilade det nyckfullt och bisarrt formade taket. De i hvarandra inkilade pelarskaften hade en höjd af tolf till femton meter, och ehuru hafvet vräkte högt utanför, var likväl vattnet, som badade deras fot, lugnt. Skenet från den af ingenjören signalerade ljushärden, hvilket uppfångades af hvarje prismatisk upphöjning, genomträngde, så att säga, väggarna, liksom om de varit genomskinliga, och förvandlade de minsta utsprång till lika många gnistrande kristaller.

I följd af ett reflektionsfenomen återgaf vattnet på sin yta dessa olika ljuseffekter, så att jollen tycktes simma mellan två gnistrande zoner.

Man kunde icke bedraga sig med afseende på arten af skenet från den lysande medelpunkten, hvars strålar, tydliga och rätliniga, brötos mot alla vinklar och ojämnheter i kryptan. Detta sken kom från en elektrisk källa, och dess hvita färg förrådde dess ursprung. Det var denna hålas sol, och dess ljus fylde densamma fullkomligt.

På ett tecken af Cyrus Smith sänktes årorna åter, kastade omkring sig ett verkligt karbunkelregn, och jol-

len styrde kurs mot den lysande härden, hvarifrån den snart skildes af blott en kabellängd.

På detta ställe hade vattenytan en bredd af omkring hundra meter, och man kunde se, att bortom den lysande medelpunkten befann sig en ofantlig basaltmur, hvilken fullkomligt stängde vägen åt detta håll. Hålan hade alltså vidgats betydligt, och vattnet bildade der en liten sjö. Hvalfvet, sidorna, fondväggen, alla dessa prismor, alla dessa cylindrar, alla dessa koner badades af det elektriska ljuset, och det till en sådan grad, att denna glans tycktes vara deras egen, och man skulle kunnat säga om dessa klippmassor, facetterade såsom dyrbara diamanter, att de utstrålade ljus.

Midt på sjön flöt, tyst, orörligt, ett långt, spolformigt föremål. Det sken, som det spred omkring sig, utströmmade från dess sidor, liksom ur två ugnsmynnningar, hvilka blifvit upphettade ända till hvitglödning. Denna apparat, som liknade kroppen af en ofantlig hval, var omkring sjuttiofem meter lång och låg ungefär tre meter öfver vattenytan.

Jollen närmade sig långsamt. Cyrus Smith hade rest sig upp i fören. Ett rof för en häftig sinnesrörelse, såg han framför sig. Plötsligt fattande korrespondenten i armen, sade han till honom:

— Det är han! Det kan inte vara någon annan än han!

Derefter sjönk han tillbaka på sitt säte, frammumlande ett namn, som Gideon Spilett ensam kunde höra.

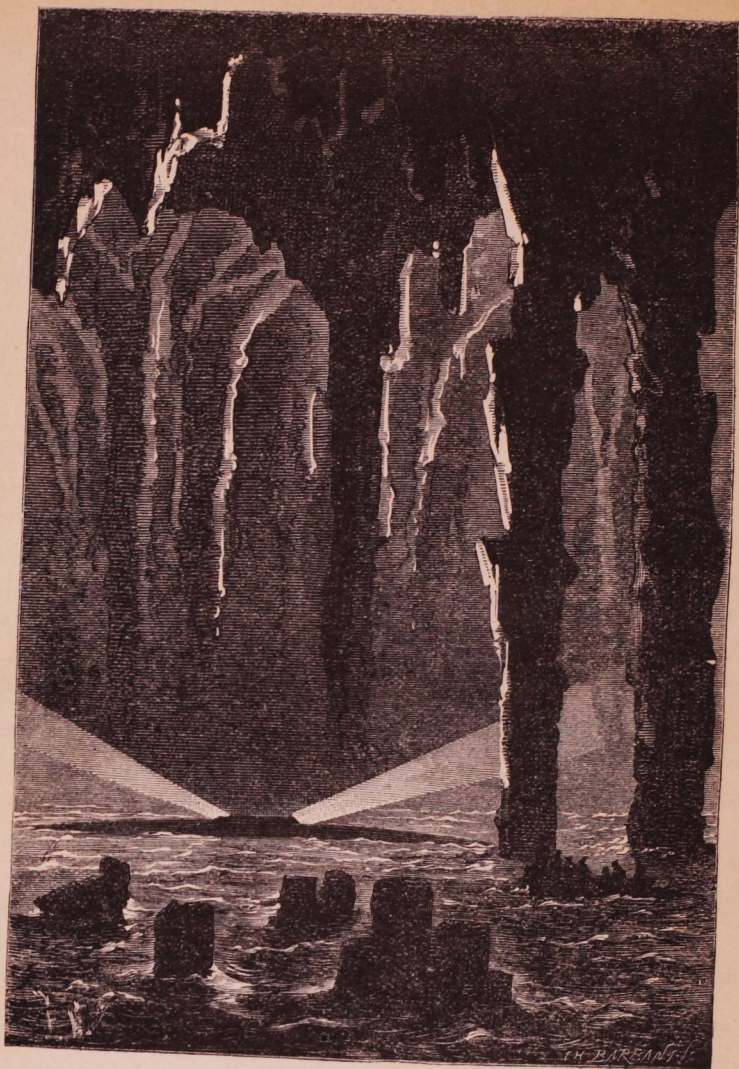
Utan tvifvel kände korrespondenten detta namn, ty det gjorde en underbar verkan på honom, och han svarade med dof stämma:

— Han — mannen utom lagen!

— Han! — svarade Cyrus Smith.

På ingenjörens befallning närmade sig jollen den besynnerliga flytande apparaten. Jollen lade till vid dess

På sjön flöt, tyst, orörligt, ett spolförmigt föremål (sid. 695).

venstra sida, hvarifrån genom ett tjockt glas utstrålade ett ljushaf.

Cyrus Smith och hans kamrater stego upp på plat-

"Kapten Nemo, ni har kallat oss? Här äro vi" (sid. 698).

formen. Der sågs en öppen kapp. Alla störtade ned genom dess öppning.

Nedanför trappan syntes en smal gång, som upp-

lystes af ett elektriskt ljus. Vid ändan af denna gång var en dörr, hvilken Cyrus Smith stötte upp.

En rikt dekorerad sal, som nybyggarna skyndade genom, låg bredvid ett bibliotek, från hvars genomskinliga tak nedströmmade en flod af ljus.

En längst fram i biblioteket befintlig stor, likaledes stängd dörr öppnades af ingeniören.

En stor salong, ett slags museum, hvari bland alla mineralrikets skatter voro hopade alster af konst och industri, tedde sig för nybyggarna, hvilka måste tro sig på ett öfvernaturligt sätt förflyttade till drömmarnas värld.

Här sågo de ligga utsträckt på en dyrbar divan en man, hvilken icke tycktes märka deras närvaro.

Nu höjde Cyrus Smith sin röst och uttalade till sina kamraters ytterliga förvåning dessa ord:

— Kapten Nemo, ni har kallat oss? Här äro vi.

FEMTIOÅTTONDE KAPITLET.

Kapten Nemo. — Hans första ord. — En frihetshjeltens historia. — Hatet mot inkräktarna. — Hans kamrater. — Undervattens-lif. — Ensam. — Nautilus' sista tillflykt på Lincoln-ön. — Öns hemlighetsfulla genius.

Vid dessa ord reste sig den på divanen liggande mannen, och hans ansigte syntes nu i full dager — präktigt hufvud, hög panna, stolt blick, hvitt skägg, rikt, tillbakastruket hår.

Denna man stödde sig med den ena handen mot gäfveln på divanen, hvarifrån han stigit upp. Hans blick var lugn. Man såg, att en långvarig sjukdom småningom undergrävt hans helsa, men hans röst tycktes ännu vara stark, då han i en ton, som tillkännagaf ytterlig förvåning, sade på engelska:

— Jag har intet namn, min herre!

— Jag känner er! — svarade Cyrus Smith.

Kapten Nemo fäste en glödande blick på ingeniören, som om han velat tillintetgöra honom.

Derefter sjunkande tillbaka på divanens kuddar, mumlade han för sig själf:

— Hvad betyder det i det hela taget, jag skall snart vara död!

Cyrus Smith gick fram till kapten Nemo, och Gideon Spilett fattade hans hand, hvilken han fann brännande het. Ayrton, Pencroff, Harbert och Nab höllo sig på vördnadsfullt afstånd i ett hörn af denna ståtliga salong, hvari luften var mättad med elektriskt fluidum.

Kapten Nemo hade emellertid genast dragit handen tillbaka, och med ett tecken bad han ingeniören och korrespondenten att sätta sig.

Alla betraktade honom med verklig rörelse. Det var då denna man, de kallade "öns genius", denna mäktiga varelse, hvars mellankomst i så många fall visat sig så verksam, denna välgörare, hvilken de voro skyldiga så mycken tacksamhet! Framför sina ögon hade de blott en menniska i stället för ett väsen, i hvilket Pencroff och Nab trott sig skola finna nästan en gud, och denna man var nu nära att dö!

Men huru kom det sig, att Cyrus Smith kände kapten Nemo? Hvarför hade denna senare rest sig upp så häftigt, då han hörde uttalas detta namn, som han borde tro vara okänt för alla?

Kaptenen hade åter tagit plats på divanen, och stödjande sig på armbågen, betraktade han ingeniören, hvilken satt sig bredvid honom.

— Ni känner det namn, jag burit, min herre? — frågade han.

— Jag känner det, — svarade Cyrus Smith, — liksom jag känner namnet på denna beundransvärda undervattensapparat . . .

— *Nautilus*? — sade kaptenen, svagt leende.

— *Nautilus*.

— Men vet ni . . . vet ni, hvem jag är?

— Jag vet det.

— Det är dock trettio år, sedan jag sist stod i någon förbindelse med den bebodda världen, trettio år, sedan jag började lefva i hafvets djup, det enda medium, der jag funnit friheten! Hvem har då kunnat förråda min hemlighet?

— En man, som aldrig gifvit er sitt hedersord, kapten Nemo, och som följaktligen inte kan anklagas för förräderi.

— Denna fransman, som slumpen för sexton år sedan kastade om bord på min båt?

— Just han!

— Ha då inte denna man och hans två kamrater omkommit i Malströmmen, när *Nautilus* gick ned i densamma?

— De ha inte omkommit, och under titeln *En verldsomsegling under hafvet* har utgifvits ett arbete, som innehåller er historia.

— Min historia för blott några månader, min herre! — svarade kaptenen lifligt.

— Det är sant, — återtog Cyrus Smith, — men några månader af detta egendomliga lif ha varit nog för att låta världen i er känna . . .

— En stor brottsling, utan tvifvel? — svarade kapten Nemo, i det på hans läppar spelade ett stolt leende. — Ja, en upprorsstiftare, kanske bannlyst af menskligheten!

Ingeniören svarade icke.

— Nå väl, min herre?

— Jag har inte rättighet att döma kapten Nemo, — svarade Cyrus Smith, — åtminstone inte hvad angår hans förflutna lif. Liksom hela världen svärfvar jag i okunnighet om motiven till denna besynnerliga tillvaro,

och jag kan inte bedöma verkningarna utan att känna orsakerna; men hvad jag vet, det är, att en välgörande hand beständigt varit utsträckt öfver oss alltifrån vår ankomst till Lincoln-ön, att vi alla ha denna goda, ädla och mäktiga varelse att tacka för vårt lif, och att denna goda, ädla och mäktiga varelse är ni, kapten Nemo!

— Det är jag! — svarade kaptenen öppenhjertigt.

Ingenjören och korrespondenten hade rest sig upp. Deras kamrater hade närmat sig, och den tacksamhet, som öfversvallade i deras hjertan, ville nu uttrycka sig i åtbörder, i ord . . .

Kaptén Nemo hejdade dem med ett tecken, och med mera rörd stämma, än han utan tvifvel ville, sade han*:

— När ni hört mig.

Kaptenen gjorde nu i en klar och kort affattad berättelse nybyggarna bekanta med hela hans lif.

Hans historia var kort, och dock måste han samla all den energi, som återstod honom, för att berätta den ända till slutet. Det syntes tydligt, att han kämpade mot en ytterlig svaghet. Flera gånger bad Cyrus Smith honom taga någon hvila, men kapten Nemo skakade på hufvudet såsom en man, hvilken morgondagen icke längre tillhör, och då korrespondenten erbjöd honom sina omsorger, svarade han:

— De tjena till ingenting, mina timmar äro räknade.

Kapten Nemo var en indier, prins Dakkar, son af en rajah i det då oberoende territoriet Bandelkand och brorson till Indiens hjelte, Tippto-Saib. Redan vid tio års ålder skickades han af sin fader till Europa för att der erhålla en fullständig uppfostran och i den hemliga af-

---

* Kapten Nemos historia har verkligen blifvit utgifven under titeln: *En verldsomsegling under hafvet*. Här må göras samma anmärkning, som gjorts med anledning af Ayrtons äfventyr beträffande skiljaktheten i några data.

Förf:s anm.

sigten, att han en dag skulle kunna med lika vapen bekämpa dem, hvilka han betraktade såsom sitt lands förtryckare.

Från tio till trettio år studerade prins Dakkar, som var öfverlägset begåfvad, allt, och i vetenskaperna, literaturen och de sköna konsterna gjorde han lika grundliga som omfattande studier.

Prins Dakkar reste i hela Europa. Hans börd och hans förmögenhet gjorde honom eftersökt, men världens frestelser utöfvade ingen dragningskraft på honom. Ehuru ung och vacker, förblef han allvarsam, dyster, förtärd af törsten efter vetande, med en oförsonlig bitterhet rotfäst i hjertat.

Prins Dakkar hatade. Han hatade det enda land, på hvars mark han aldrig velat sätta sin fot, den enda nation, hvars företräden han beständigt förnekade — han hatade England, och detta desto mer, som han beundrade det i flera hänseenden än ett.

Detta kom sig deraf, att hos denna indier koncentrerats allt den besegrades vilda hat mot besegraren. Inkräktaren hade icke kunnat finna nåd inför den, hvars land han inkräktat. Son af en bland dessa furstar, hvilkas underkastelse England blott till namnet kunnat befästa, ville denna prins af Tippos-Saibs familj, uppfostrad i återeröfrings- och hämnide-idéer och hysande en oföränderlig kärlek till sitt poetiska, med engelska bojor belastade land, aldrig sätta sin fot på denna, af honom förbannade mark, som Indien hade att tacka för sin trældom.

Prins Dakkar blef en artist, som mottog ädla intryck af konstens underverk, en lärd, för hvilken intet af de höga vetenskaperna var främmande, en statsman, som bildat sig midt ibland de europeiska hofven. Af dem, som observerade honom mindre noggrant, togs han kanske för en af dessa kosmopoliter, som äro nyfikna på allt, men förakta arbetet, för en af dessa rika turister,

som oupphörligt genomströfva verlden och icke tillhöra något land.

Han var emellertid intetdera. Denna artist, denna lärda, denna man hade förblifvit indier i sin hämndlystnad, indier i det hopp, han hyste, att en dag kunna återfordra sitt lands rättigheter, förjaga främlingarna derur och återgifva det dess oberoende.

Prins Dakkar återvände till Indien år 1849. Han gifte sig med en ädel indiska, hvars hjerta liksom hans blödde för fäderneslandets olyckor. Han fick med henne två barn, dem han älskade ömt. Men den husliga lyckan kunde icke komma honom att glömma Indiens trälldom. Han afvaktade ett tillfälle. Detta kom.

Det engelska oket hade tryckt de hinduiska befolkningarna för tungt. Prins Dakkar antog sig de missnöjdas sak. Han ingöt i deras själ allt det hat, han kände mot främlingarna. Han genomströfvade icke blott de ännu oberoende delarna af den indiska halfön, utan äfven de områden, som omedelbart voro underlagda det engelska väldet. Han återkallade i infödingarnas minne Tippo-Saibs lysande dagar, hans hjelttemodiga död vid Seringapatam under försvaret af sitt fädernesland.

År 1857 utbröt det stora sepoyupproret. Prins Dakkar var själen deri. Han stälde sina talanger och sina rikedomar till dess tjänst. Han kämpade i första ledet, han vågade sitt lif såsom den ringaste af dessa hjeltar, som rest sig för att befria sitt land, han blef sårad tio gånger i tjugu strider och hade icke kunnat finna döden, när de sista kämparna för oberoendet stupade för de engelska kulorna.

Aldrig hade det britiska väldet i Indien varit i så stor fara, och om sepoyerna, såsom de hoppats, fått hjälp från utlandet, skulle det kanske hafva varit ute med Englands inflytande och herravälde i Asien.

Vid den tiden var prins Dakkars namn berömdt. Den hjälte, som bar det, stack sig icke undan, utan kämpade

pade öppet. Ett pris blef satt på hans hufvud, och om det också icke fans en förrädare att utlemna detsamma, betalade hans moder, hans fader, hans hustru, hans barn för honom, till och med innan han visste, hvilka faror de lupo för hans skull.

Det rätta hade äfven denna gång fallit för styrkan. Men civilisationen ryggar aldrig tillbaka. Sepoyerna blefvo besegrade, och de gamla rajahernas land föll tillbaka under Englands än strängare välde.

Prins Dakkar, som icke kunnat dö, återvände till Bandelkands berg. För framtiden ensam och intagen af en ytterlig vedervilja för allt, som bar namnet människa, af hat och afsky för den civiliserade verlden och önskan de fly den för alltid, realiserade han spillrorna af sin förmögenhet, samlade ett tjugutal af sina trognaste kamrater, och en dag voro de allesammans försvunna.

Hvar hade då prins Dakkar att söka det oberoende, som den bebodda verlden vägrade honom? I vattnet, i hafvets djup, dit ingen kunde följa honom.

Vetenskapsmannen trädde nu i stället för krigaren. På en öde ö i Stilla hafvet anlade han ett skeppsvarf, och der byggdes en undervattensbåt efter hans plan. Elektriciteten, af hvars omätliga mekaniska kraft han, genom medel, som skola blifva kända en dag, vetat att draga nytta, och som han hemtade ur ousinliga källor, användes till alla hans apparats behof — såsom frambringare af rörelse, ljus och värme. Hafvet med dess oändliga skatter, dess myriader fiskar, dess skördar af hafstång och sargasso, dess ofantliga mammiferer äfvensom icke endast allt, hvad naturen framalstrar, utan äfven allt, hvad människorna förlorat i dess djup, sörjde i rikt mått för prinsens och hans besättnings behof — och härigenom kunde hans lifligaste önskan uppfyllas — den, att icke nödgas hafva någon förbindelse med jordens länder. Han gaf sin undervattensapparat namnet

Nautilus, kallade sig sjelf kapten Nemo och försvann i hafven.

Under många år besökte kapten Nemo alla oceaner mellan de båda polerna. En paria på den bebodda jorden, samlade han i dessa djup beundransvärda skatter. De millioner, som år 1702 med de spanska galioterna gingo förlorade i Vigo-bugten, utgjorde för honom en outtömlig grufva af rikedomar, hvaröfver han alltid förfogade, och hvarmed han bisträckte de folk, som kämpade för sitt lands* oberoende.

Kapten Nemo hade, såsom vi sagt, sedan lång tid tillbaka icke haft någon förbindelse med sina likar, då natten till den 6 November 1866 tre män kastades om bord på hans båt. De voro en fransk professor, dennes betjent och en kanadisk fiskare. Dessa tre män hade blifvit slungade i hafvet i följd af den sammanstötning, som egde rum mellan *Nautilus* och nordamerikanska fregatten *Abraham Lincoln*, hvilken förföljde den förra.

Af denna professor fick kapten Nemo veta, att *Nautilus*, tagen än för ett jettedäggdjur af hvalarnas ordning, än för en undervattens-apparat med en besättning af sjörfvare, förföljdes på alla haf.

Kapten Nemo skulle kunnat återgifva oceanen dessa tre män, som slumpen sålunda kastat om bord på hans hemlighetsfulla båt. Han gjorde det emellertid icke, utan höll dem fångna, och i sju månader kunde de betrakta alla undren af en resa, som skedde tjugu tusen mil under hafsytan.

En dag, den 22 Juni 1867, lyckades dessa tre män, hvilka icke visste något om kapten Nemos förflutna lif, fly, sedan de bemäktigat sig *Nautilus'* jolle. Men då *Nautilus* i detta ögonblick drefs mot Norges kuster af Malströmmens hvirflar, måste kaptenen tro, att flyktin-garna funnit sin död i dessa förfärliga hvirflar. Han

* Såsom exempel må anföras kandidaternas resning, hvilken kapten Nemo understödde.

visste alltså icke, att fransmannen och hans två kamrater liksom genom ett underverk uppkastats på kusten, att fiskare från Lofoten hade upptagit dem, och att professorn efter sin återkomst till Frankrike utgifvit ett arbete, hvori sju månader af denna besynnerliga och äfventyrliga segling med *Nautilus* beskrefvos och öfverlemnades åt allmänhetens nyfikenhet.

Ännu i lång tid fortfor kapten Nemo att lefva sålunda, genomströfvande hafven. Men småningom dog den ena efter den andra af hans kamrater och jordades på deras begravningsplats bland korallerna på Stilla hafvets botten. Det blef tomt i *Nautilus*, och slutligen stod kapten Nemo ensam qvar af alla dem, som med honom flytt ned i oceanens djup.

Kapten Nemo var då sextio år. När han blef ensam, lyckades han föra sin *Nautilus* till en af de undervattenshamnar, der den ibland lade sig för ankar.

En af dessa hamnar befann sig under Lincoln-ön, och det var denna hamn, som i detta ögonblick gaf en fristad åt *Nautilus*.

Sedan sex år tillbaka befann sig kaptenen der, efter att hafva upphört med sina resor och väntande döden, d. v. s. det ögonblick, då han skulle blifva återförenad med sina kamrater. Härunder gjorde slumpen, att han kom att bevittna fallet af den ballong, som bortfört sydstatsmännens fångar. Iklädd sin dykardräkt, vandrade han under vattnet, på några kabellängders afstånd från öns kust, då ingenjören kastades i hafvet. Af sina bättre känslor drogs kaptenen dit — och han räddade Cyrus Smith.

Till en början ville han fly dessa fem skeppsbrutna, men hans tillflyktshamn var stängd, och i följd af en höjning af basalten, som försiggått under inflytande af de vulkaniska krafterna, kunde han icke längre komma ut ur kryptan. Der det ännu fans så mycket vatten, att en

lätt farkost skulle kunnat passera, var detta icke nog för *Nautilus*, hvars djupgående var jemförelsevis betydligt.

Kapten Nemo qvarstannade alltså; snart började han dock observera de utan resurser på den öde ön kastade männen, men han ville icke blifva sedd af dem. Då han så småningom såg, att de voro hederliga, energiska och sins emellan förenade genom en broderlig vänskap, intresserade han sig för deras ansträngningar. Liksom mot sin vilja inträngde han i alla hemligheterna af deras tillvaro. Medelst sin dykardräkt var det honom lätt att begifva sig till botten af brunnen i Granite-House, och på utsprången från dess väggar uppklättrande ända till dess öfre mynning, hörde han nybyggarna berätta om sitt förflutna lif, öfverlägga om det närvarande och om framtiden. Han lärde genom dem känna Amerikas oerhörda ansträngningar mot Amerika sjelf för att afskaffa slafveriet. Ja, dessa män voro värdiga att försona kapten Nemo med denna mensklighet, som de representerade så hederligt på Lincoln-ön!

Kapten Nemo hade räddat Cyrus Smith. Det var äfven han, som återförde hunden till Spiseln, som åter kastade upp Top ur Grant-sjön, som lät på Vrak-udden stranda denna koffert, som innehöll så många för nybyggarna nyttiga föremål, som återskickade kanoten utför Barmhertighetens flod, som nedkastade linan från Granite-House vid apornas anfall, som upplyste om, att Ayrton fans på holmen Tabor, medelst den i buteljen inneslutna skrifvelsen, som sprängde sjöröfvarbriggen i luften genom den på sundets botten nedlagda torpedon, som räddade Harbert från en säker död genom att på bordet vid hans säng ställa en ask svafvelsyradt kinin, det var slutligen han, som dödade straffångarna med dessa elektriska kulor, hvilkas hemlighet blott han kände, och som han använde på sina undervattensjagter. Sålunda förklarades så många händelser, som måste förefalla öfvernaturliga, och hvilka alla vittnade om kaptenens ädelmod och magt.

Emellertid törstade denna stora misantrop efter det goda. Det återstod honom ännu att gifva nyttiga råd åt sina skyddslingar, och då han kände döden nalkas, kallade han, såsom man vet, Granite-Houses invånare till sig medelst en telegraftråd, hvarigenom han förband corralen med *Nautilus*, hvilken var försedd med en alfabetisk apparat . . . Kanske skulle han icke gjort det, om han vetat, att Cyrus Smith kände tillräckligt af hans historia för att helsa honom med namnet Nemo. —

Kaptenen hade slutat berättelsen om sitt lif. Cyrus Smith tog nu ordet; han erinrade om alla de händelser, som utöfvat ett så helsosamt inflytande på kolonien, och i sina kamraters likasom i sitt eget namn tackade han denna ädelmodiga man, som de voro skyldiga så mycket.

Men kapten Nemo tänkte icke på att fordra tacksamhet för de tjänster, han gjort. En sista tanke syselsatte hans själ, och innan han tryckte den hand, som ingenjören räckte honom, sade han:

— Nu, min herre, då ni känner mitt förflutna lif, så fäll er dom deröfver!

Då kaptenen talade så, anspelade han tydligen på en allvarsam händelse, hvartill de tre om bord på *Nautilus* kastade främlingarna hade varit vittne — en händelse, som den franska professorn ovilkorligen måste hafva berättat, och som borde hafva väckt det största uppseende.

Några dagar före professors och hans två kamraters flykt hade *Nautilus*, förföljd af en fregatt i norra Atlanten, såsom en murbräcka rusat mot fartyget och utan miskund borrat det i sank.

Cyrus Smith förstod anspelningen, men gaf intet svar.

— Det var en engelsk fregatt, min herre! — utropade kapten Nemo, som för ett ögonblick åter blifvit prins Dakkar, — en engelsk fregatt, ni förstår! Den angrep mig. Jag blef inspärrad i en smal och föga djup vik! . . . Jag måste ut — och jag gick ut!

Derefter tillade han med lugnare röst:

— Jag hade rättvisan och rätten på min sida. Jag har öfverallt gjort godt, der jag kunnat, men äfven ondt, då jag tvungits dertill. Rättvisan är inte alldeles desamma som skonsamhet!

Några ögonblicks tystnad följde på dessa ord, och kapten Nemo sade ännu en gång:

— Hvad är er tanke om mig, mina herrar?

Cyrus Smith räckte kaptenen handen och svarade på hans fråga med allvarsam röst:

— Kapten, ni har haft orätt deri, att ni trott er kunna återuppväcka det förflutna till lifvet, och ni har kämpat mot det nödvändiga framåtskridandet. Det var ett af dessa misstag, som somliga beundra och andra tadla, men hvaröfver Gud ensam är domare, och som menniskoförnuftet bör tillgifva. Den som bedrager sig i en afsigt, som han tror vara god, honom kan man bekämpa, men man upphör inte att högakta honom. Ert misstag hör till dem, som inte utesluta beundran, och ert namn har ingenting att frukta af historiens dom. Den älskar heroiska dårsaker, på samma gång den fördömer de resultat, de medföra.

Kapten Nemos bröst höjdes, och han sträckte handen mot himlen.

— Har jag haft rätt, har jag haft orätt? — mumlade han.

Cyrus Smith återtog:

— Alla stora handlingar återvända till Gud, ty de komma från honom! Kapten Nemo, de hederliga menniskor, som stå här inför er, som ni har hjälpt, skola alltid begråta er!

Harbert hade närmat sig kaptenen. Han föll på sina knän, fattade hans hand och kysste den.

En tår stal sig fram ur den döendes öga.

— Var välsignad, mitt barn! — sade han.

FEMTIONIONDE KAPITLET.

Kapten Nemos sista stunder. — En döendes sista vilja. — Ett minne åt hans vänner för en dag. — Kapten Nemos likkista. — Några råd till nybyggarna. — Det sista ögonblicket. — I hafvets djup.

Dagen hade grytt. Ingen ljusstråle inträngde likväl i denna djupa krypta, hvars öppning stängdes af hafvet, ty det var flod i detta ögonblick. Men det artificiella ljus, som i långa knippen utströmmade genom *Nautilus'* sidor, hade icke försvagats, och vattenytan omkring den simmande apparaten strålade alltjemt i brokig glans.

En ytterlig matthet bemäktigade sig nu kapten Nemo, hvilken sjunkit tillbaka på divanen. Man kunde icke tänka på att flytta honom till Granite-House, ty han hade tillkännagifvit, att han ville förblifva bland dessa *Nautilus'* underverk, som icke skulle kunnat betalas med millioner, och der afvakta döden, hvilken inom kort skulle infinna sig.

Under en temligen lång dvala, som beröfvade den sjuka nästan allt medvetande, observerade Cyrus Smith och Gideon Spilett uppmärksamt hans tillstånd. Det syntes tydligt, att kaptenens lif slocknade så småningom. Styrkan började svika denna fordom så starka kropp, nu ett bräckligt omhölje för en själ, som stod i begrepp att flykta. Allt lif var koncentreradt i hjertat och hufvudet.

Ingeniören och korrespondenten öfverlade med låg röst. Fans det någon omsorg, de kunde egna denna döende? Om det var dem omöjligt att rädda honom, kunde de icke åtminstone förlänga hans lif några dagar? Sjelf hade han sagt, att det icke fans något botemedel, och han afvaktade lugnt döden, hvilken han icke fruktade.

— Vi förmå intet, — sade Gideon Spilett.

— Men hvaraf dör han då? — frågade Pencroff.

— Hans lifs lampa slocknar, — sade korrespondenten.

— Men kanske, — återtog matrosen, — skulle han hemta nya krafter, om vi flyttade ut honom i fria luften, i solskenet?

— Nej, Pencroff, — svarade ingenjören, — ingenting återstår att försöka! Dessutom skulle kapten Nemo inte gå in på att lemna sin båt. Det är nu trettio år, som han lefvat på *Nautilus*, och på *Nautilus* vill han också dö.

Helt säkert hörde kapten Nemo Cyrus Smiths svar, ty han reste sig upp något och sade med svagare, men fortfarande tydlig röst:

— Ni har rätt, min herre. Jag bör och jag vill dö här. Äfven jag har en förfrågan att göra er.

Cyrus Smith och hans kamrater hade närmat sig divanen och ordnade dess kuddar, så att den döende fick bättre stöd.

Man kunde nu se, att hans blick stannade på alla de underverk, som funnos i denna salong, upplyst af det elektriska ljus, som framsläpptes mellan arabeskerna i det genomskinliga taket. Han betraktade den ena efter den andra af de taflor, som hängde på de praktfullt tapetserade väggarna, dessa mästerverk af de italienska, flamländska, franska och spanska mästarna, bilderna af marmor och brons, som reste sig på sina piedestaler, den präktiga orgel, som stödde sig mot fondväggen, de genomskinliga glasväggarna i den midt i rummet befintliga bassin, hvari utvecklade sig hafvets beundransvärdaste alster, såsom hafsväxter, zoofyter, perlband af oskattbart värde, och slutligen fängslades hans ögon af *Nautilus'* på muséets fronton anbragta devis:

Mobilis in mobili.

Det föreföll, som ville han en sista gång med blic-

ken smeka dessa konstens och naturens mästerverk, till hvilka han inskränkt sin horisont under sin mångåriga vistelse i hafvens djup!

Cyrus Smith hade respekterat den tystnad, kapten Nemo iakttog. Han väntade, tills den döende åter tog ordet.

Efter några minuter, under hvilka kapten Nemo utan tvifvel såg sitt hela lif passera förbi sin själs blick, vände han sig åter till nybyggarna och sade:

— Mina herrar, ansen I er vara skyldiga mig någon tacksamhet?

— Kapten, vi skulle vilja ge vårt lif för att förlänga ert!

— Godt, — återtog kapten Nemo, — godt! Lofva mig att verkställa min sista vilja, och jag skall vara betald för allt, jag gjort för er.

— Vi lofva er det, — svarade Cyrus Smith.

Detta löfte afgaf han på sina egna och sina kamraters vägnar.

— Mina herrar, — återtog kaptenen, — i morgon skall jag vara död.

Med ett tecken hejdade han Harbert, som ämnade göra en invändning.

— I morgon skall jag vara död, och jag vill inte ha någon annan graf än *Nautilus*. Den skall bli min likkista! Alla mina vänner hvila på hafvets botten, äfven jag vill hvila der.

Dessa kapten Nemos ord mottogos med djup tystnad.

— Hören mig, mina herrar! — återtog han. — *Nautilus* ligger fängslad i denna grotta, hvars ingång blifvit förminskad genom en höjning af basalten. Men om den inte kan lemna sitt fängelse, så kan den åtminstone sänka sig ned i djupet och der förvara mitt döda stoft.

Nybyggarna lyssnade andäktigt till den döendes ord.

— I morgon, då jag är död, herr Smith, — fortsatte kaptenen, — skola ni och edra kamrater lemna

Nautilus, ty alla de rikedomar, den innehåller, böra försvinna med mig. Ett enda minne skolen I få behålla efter prins Dakkar, hvars historia I nu känna. Skrinet derborta innesluter för flera millioner diamanter — största delen minnen från den tid, då jag, far och make, nästan ännu trodde på lyckan — och en samling perlor, som jag och mina vänner plockat på hafvets botten. Med denna skatt kunnen I, då rätta ögonblicket är inne, komma ganska långt. I händerna på sådana män som ni, herr Smith, och edra kamrater, kan penningen inte bli farlig. Der uppe skall jag därför vara intresserad i edra företag, och jag hyser ingen fruktan för dem!

Efter några ögonblicks hvila, som nödvändiggjordes af kapten Nemos ytterliga svaghet, fortfor han sålunda:

— I morgon tagen I detta skrin och lemnen denna salong, hvars dörr I stängen; derefter gå I upp på *Nautilus'* platform och fällen ned kappen, som I fastgören medelst dess jernbultar.

— Vi skola lyda er, kapten, — svarade Cyrus Smith.

— Godt! Derefter stigen I i jollen, som hitfört er. Men innan I lemnen *Nautilus*, så gå till dess akter och tagen ur de två stora tappar, som sitta der i vattenlinien. Vattnet skall då intränga i reservoirlerna, och *Nautilus* skall småningom sjunka ned i djupet för att gå till hvila på denna afgrunds botten.

Och då Cyrus Smith gjorde en rörelse, tillade kaptenen:

— Frukten intet! I skolen begrafva blott en död!

Hvarken Cyrus Smith eller någon af hans kamrater ansågo sig böra göra någon anmärkning mot, hvad kapten Nemo sade. Det var sin sista vilja, han delgaf dem, och de hade blott att rätta sig derefter.

— Jag har ert löfte, mina herrar? — tillade kapten Nemo.

— Ni har det, kapten, — svarade ingenjören.

Kaptenen gjorde en åtbörd af tacksamhet och bad

nybyggarna lemna honom ensam under några timmar. Gideon Spilett envisades att få stanna qvar hos honom, för den händelse att en kris skulle inträffa, men den döende vägrade, sägande:

— Jag skall lefva till i morgon, min herre!

Alla lemnade salongen, gingo genom biblioteket och matsalen samt ankommo till det i fören befintliga maskinrummet, hvarest voro uppsatta de elektriska apparaterna, hvilka, på samma gång de gåfvo *Nautilus* värme och ljus, försågo den med den mekaniska kraften.

Nautilus var ett mästerverk, som innehöll mästerverk, och ingenjören intogs af förvåning öfver hvad han såg.

Nybyggarna gingo sedan upp på platformen, hvilken befann sig ungefär två meter öfver vattenytan. Der sträckte de ut sig bredvid en tjock, linsformig glasskifva, hvarigenom utströmmade ett starkt ljussken. Innanför denna glasskifva var en kajuta, hvari befann sig styrinrättningen äfvensom rorgångaren, då han styrde *Nautilus* genom vattenlagren, hvilka det elektriska ljuset borde upplysa på ett ansenligt afstånd.

Cyrus Smith och hans kamrater förblefvo i början tysta, ty hvad de sett och hört hade gjort ett djupt intryck på dem, och deras hjerta sammanpressades, då de betänkte, att den, som så många gånger hjälpt dem, denna beskyddare, som de känt knappt några timmar, skulle dö dagen derpå!

Hvilket omdöme efterverlden än komme att fälla öfver denna så att säga öfvermenschliga man, skulle likväl prins Dakkar alltid förblifva en af dessa sällsamma personer, som icke kunna utplånas ur minnet.

— Det kan man kalla en karl! — sade Pencroff. — Kan man väl tro, att han fört ett sådant lif i hafvets djup! Och när jag besinnar, att han der kanske inte funnit mera lugn än annanstädes!

— *Nautilus*, — anmärkte nu Ayrton, — skulle kan-

ske ha kunnat hjälpa oss att lemna Lincoln-ön och uppnå något bebodt land.

— Tusan dj—r! — utbrast Pencroff, — jag skulle inte våga mig att styra en sådan båt. Att fara på vattnet, det må vara, men att fara under vattnet, nej, tack!

— Jag tror, — sade korrespondenten, — att manövreringen af en undervattensapparat sådan som *Nautilus* bör vara mycket lätt, Pencroff, och att vi snart skulle hinna vänja oss dervid. Inga stormar, inga påseglingar att befara! Några fot under sin yta är hafsvattnet lika lugnt som i en insjö.

— Möjligt, — genmälde matrosen, — men jag tycker mera om en väl tacklad skuta för frisk bris. En båt är gjord att gå på vattnet och inte under det.

— Mina vänner, — sade ingenjören, — det tjänar, åtminstone hvad beträffar *Nautilus*, till ingenting att föra en diskussion om undervattensfartygen. *Nautilus* tillhör inte oss, och vi ha inte rättighet att förfoga öfver densamma. Den skulle dessutom inte kunna gagna oss i något afseende. Förutom att den ej längre kan komma ut ur denna håla, hvars ingång nu är stängd genom en höjning af basaltklipporna, vill kapten Nemo, att den sjunker i djupet med honom efter hans död. Han har tillkännagifvit sin vilja, och vi skola fullborda densamma.

Efter ett samtal, som förlängdes ännu en stund, gingo Cyrus Smith och hans kamrater tillbaka ned i *Nautilus'* inre. Der åto de något och återvände sedan till salongen.

Kapten Nemo hade öfvervunnit den matthet, som öfverväldigat honom, och hans ögon hade återfått sin vanliga glans. Man såg liksom ett småleende afteckna sig på hans läppar.

Nybyggarna närmade sig honom.

— Mina herrar, — sade kaptenen till dem, — I ären modiga, hederliga, goda menniskor. Utan förbehåll egnen I edra krafter åt det gemensamma bästa. Jag

har ofta gifvit akt på er. Jag har älskat er, jag älskar er! . . . Er hand, herr Smith!

Cyrus Smith räckte kaptenen sin hand, och denne tryckte den med värma.

— Det känns godt! — mumlade han.

Derefter fortsatte han:

— Men nu kan det vara nog ordadt — om mig! Jag önskar tala med er om er sjelfva och om Lincoln-ön, på hvilken ni funnit en tillflykt . . . Ni ämna öfvergifva den?

— Ja, men vi skola återvända dit, kapten! — svarade Pencroff lifligt.

— Återvända dit? . . . Ja, Pencroff, — sade kaptenen leende, — jag vet, huru högt I älsken denna ö. Den har förändrats genom edra omsorger, och den är med full rätt er!

— Vår plan, kapten, — sade nu Cyrus Smith, — är att skänka den åt Förenta staterna och att för vår marins räkning här anlägga en anlöpningshamn, hvilken har ett fördelaktigt läge i denna del af Stilla hafvet.

— I tänken på ert land, mina herrar, — svarade kaptenen, — I arbeten för dess lycka, dess ära. I han rätt. Det är dit, man bör återvända, det är der, man bör dö! Och jag, jag dör långt bort från allt, hvad jag har älskat!

— Skulle ni kanske ha någon sista vilja, som ni önskar öfverförd, — sade lifligt ingenjören, — något minne, ni vill ge de vänner, ni möjligen lemnat bland Indiens berg?

— Nej, herr Smith, jag har inte längre några vänner! — Jag är den sista af min ätt . . . och jag är för länge sedan död för alla dem, jag känt . . . Men låtom oss återgå till er! Ensamheten, isoleringen är en förfärlig sak, som öfvergår de menliga krafterna. Jag dör derigenom, att jag trott, att menniskan kan lefva ensam . . . I bören derfor försöka allt för att komma från

Lincoln-ön och återse det land, som sett er födas. Jag vet, att dessa uslingar ha förstört den båt, ni byggt . . .

— Vi bygga nu ett fartyg, — sade Gideon Spilett, — ett fartyg, tillräckligt stort för att föra oss till närmaste land; men om vi förr eller senare lyckas lemna Lincoln-ön, skola vi likväl återvända dit. Alltför många minnen fästa oss vid vår ö, att vi någonsin skulle kunna glömma densamma!

— Det är här, vi lärt känna kapten Nemo, — sade Cyrus Smith.

— Det är blott här, vi skola kunna minnas er fullständigt! — tillade Harbert.

— Och det är här, jag skall hvila i den eviga sömnen, om . . ., — svarade kaptenen.

Han tvekade, och i stället för att fullborda meningen åtnöjde han sig med att säga:

— Herr Smith, jag skulle vilja tala med er . . . med er ensam!

Respekterande denna den döendes önskan, drogo sig ingenjörens kamrater tillbaka.

Cyrus Smith förblef endast några minuter ensam med kapten Nemo, och snart inkallade han sina vänner, men han sade dem ingenting om, hvad den döende velat i hemlighet anförtro honom.

Gideon Spilett observerade nu den sjuka med ytterlig uppmärksamhet. Det syntes tydligt, att kaptenen numera uppehölls blott af en moralisk spänstighet, hvilken likväl snart icke längre skulle kunna bekämpa hans fysiska mattighet.

Dagen gick till ända, utan att någon förändring visade sig. Nybyggarna lemnade icke ett ögonblick *Nautilus*. Natten hade inbrutit, ehuru det skulle hafva varit omöjligt att märka det i denna krypta.

Kapten Nemo kände inga plågor, men det led mot hans slut. Hans ädla ansigte, som blifvit blekt genom dödens annalkande, var lugnt. Öfver hans läppar stulo

sig ibland nästan ofattliga ord, hvilka hade afseende på olika tilldragelser ur hans sällsamma lefnad. Man kände, att lifvet småningom bortgick ur denna kropp, hvars lemmar redan voro kalla.

En eller två gånger till sade han några ord åt de bredvid honom stående nybyggarna, och han log mot dem med detta sista leende, som hänger qvar ända in i döden.

Slutligen, litet efter midnatt, gjorde kapten Nemo en sista rörelse, och han lyckades lägga armarna i kors öfver bröstet, liksom om han velat dö i denna ställning.

Framemot kl. 1 på morgonen hade allt lif, som fans qvar, koncentrerat sig till hans blick. En sista eld lyste ur dessa ögon, som fordom skjutit så många blixtar. Derefter mumlande dessa ord: "Gud och fädernesland!" afsomnade han fridfullt.

Nu lutade sig Cyrus Smith ned och tillslöt ögonen på den, som varit prins Dakkar och nu ej längre var ens kapten Nemo.

Harbert och Pencroff gräto. Ayrton borttorkade en förstulen tår. Nab låg på knä bredvid korrespondenten, hvilken stod orörlig såsom en staty.

Höjande handen öfver den dödas hufvud, sade Cyrus Smith:

— Må Gud taga hans själ!

Och vändande sig till sina vänner, sade han:

— Låtom oss bedja för den, vi ha förlorat!

* * *

Några timmar senare uppfylde nybyggarna det löfte, de gifvit kaptenen, i det de fullgjorde den dödas sista vilja.

Cyrus Smith och hans kamrater lemnade *Nautilus*, medtagande det enda minne, som deras välgörare testamenterat dem, detta skrin, som inneslöt hundrade förmögenheter.

Den underbara, af ljus alltjemt öfversvämmade salongen hade blifvit tillsluten omsorgsfullt. Kappluckan igennitades nu, så att icke en enda vattendroppe kunde intränga i rummen i *Nautilus*.

Derefter stego nybyggarna i jollen, hvilken låg fastgjord vid undervattensbåtens sida.

Jollen fördes nu till *Nautilus'* akter. Der öppnades de i vattenlinien befintliga två stora kranar, som stodo i förbindelse med de reservoirer, hvilka voro afsedda att sänka apparaten.

Kranarna öppnades, reservoirerna fylles, och den småningom sjunkande *Nautilus* försvann under vattenytan.

Men ännu kunde nybyggarna med blicken följa den genom de djupa lagren. Dess starka ljus upplyste det genomskinliga vattnet, medan kryptan åter blef mörk. Derefter försvann det elektriska ljuset slutligen, och snart hvilade *Nautilus*, blifven kapten Nemos likkista, på hafvets botten.

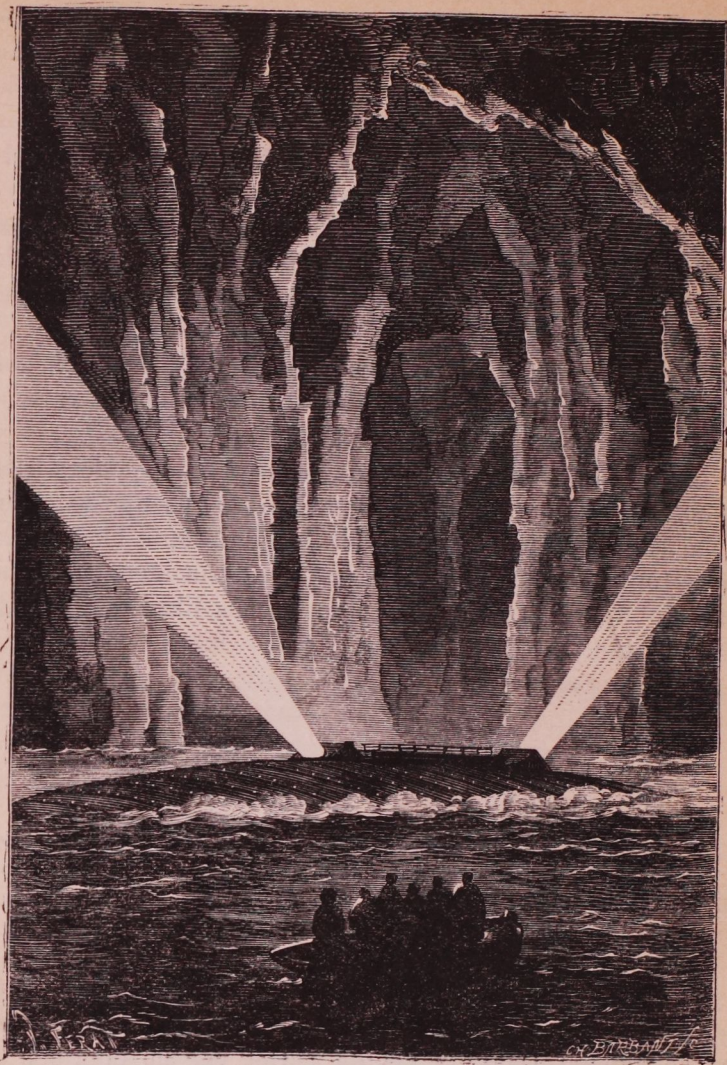
SEXTIONDE KAPITLET.

Nybyggarnas reflektioner. — Varfsarbetena återupptagas. — Den 1 Januari 1869. — Rök vid vulkanens spets. — De första symptomen till ett utbrott. — Ayrton och Cyrus Smith i corralen. — Dakkars krypta undersökes. — Hvad kapten Nemo hade sagt ingenjören.

I daggroningen hade nybyggarna åter uppnått ingången af hålan, åt hvilken de till minne af kapten Nemo gåfvo namnet Dakkars krypta. Det var nu ebb, och de kunde utan svårighet komma ut under hvalfbågen, hvars basaltsidor badades af vågorna.

Jernblecksjollen qvarlemnades här och lades så, att den befann sig i skydd för vågorna. För ännu större försigtighets skull drogo Pencroff, Nab och Ayrton upp

Nautilus, sjunkande, försvann under vattenytan (sid. 719).

den på ett ställe af den lilla strandremsa, som stötte till
den ena af kryptans sidor, der den icke löpte någon fara.
Ovädret hade upphört med natten. Det sista mull-

randet af åskan bortdog i vester. Det regnade icke längre, men himlen var ännu betäckt af moln. Öfver hufvud taget, ingick icke Oktober månad, början af söderns vår, på ett tillfredsställande sätt, och vinden rörde en viss benägenhet för ostadighet, som gjorde, att man icke kunde räkna på fortfarande vackert väder.

Sedan Cyrus Smith och hans kamrater lemnat Dakars krypta, styrde de kosan mot corralen. Nab och Harbert företogo sig att lösgöra telegraftråden, som af kapten Nemo blifvit utlagd mellan corralen och kryptan, och hvaraf man kunde draga nytta i framtiden.

Under vägen talade nybyggarna föga. Nattens tilldragelser hade gjort ett särdeles starkt intryck på dem. Denna okända, hvars beskydd varit så kraftigt, denna man, hvaraf deras inbillning skapat en genius, kapten Nemo fans ej mer. Hans *Nautilus* och han voro begrafna i djupet af en afgrund. Nybyggarna tyckte sig vara ännu mer isolerade än förut. De hade så att säga vant sig vid att räkna på denna kraftiga mellankomst, som nu beröfvats dem, och Gideon Spilett och Cyrus Smith sjelf kunde icke frigöra sig från denna tanke. Också iakttog de alla en djup tystnad, då de gingo framåt vägen till corralen.

Inemot kl. 9 på morgonen befunno nybyggarna sig åter i Granite-House.

Det hade blifvit öfverenskommet, att arbetet på fartyget skulle bedrivas med största skyndsamhet, och Cyrus Smith egnade mer än någonsin sin tid och sina omsorger deråt. Man visste icke, hvad framtiden bar i sitt sköte. Det skulle vara lugnande för nybyggarna att hafva till sitt förfogande ett starkt fartyg, som kunde hålla sjön till och med i hårdt väder, och som var så pass stort, att man, om så behöfdes, kunde våga sig ut på en något längre färd. Om nybyggarna, sedan fartyget var färdigt, beslöto sig för att ännu icke lemna Lincoln-ön och icke ville begifva sig till en ögrupp i Stilla

hafvet eller till Nya Zeelands kust, så borde de åtminstone med det snaraste fara till holmen Tabor och der kvarlemna en skrifvelse, som upplyste om Ayrtons nuvarande vistelseort. Detta var ett oundgängligt försigtighetsmått, för den händelse att den skotska jakten skulle åter visa sig i dessa farvatten, och man borde icke försumma något i detta hänseende.

Varfsarbetena fortsattes alltså. Biträdda af Nab, Gideon Spilett och Harbert, så ofta icke några andra brådslande göromål upptogo deras tid, arbetade Cyrus Smith, Pencroff och Ayrton på skeppet utan afbrott. Det var nödvändigt, att det nya fartyget blef färdigt inom fem månader, d. v. s. till början af Mars, om man ville besöka holmen Tabor, innan höststormarna gjorde en sådan färd omöjlig. Också förlorade timmermännen icke ett ögonblick. För öfrigt behöfde de icke tänka på att förfärdiga någon tackling, ty *Speedys* hade blifvit räddad hel och hållen. Det var alltså på det hela taget blott skrofvat, man borde ha färdigt.

Slutet af året 1868 förgick under dessa viktiga arbeten, hvaråt man egnade sig nästan uteslutande. Efter förloppet af två och en half månader voro alla spanten färdiga och bordläggningen påbörjad. Man kunde redan öfvertyga sig om, att den af Cyrus Smith uppgjorda planen var förträfflig, och att fartyget skulle föra sig väl i sjön. Pencroff utvecklade en feberaktig verksamhet och afhöll sig icke från att brumma, när den ena eller andra af hans kamrater lade ifrån sig timmermannens yxa för att i stället fatta jägarens bössa, ty i betraktande af, att vintern stundade, fick man icke glömma bort att vidmagthålla lifsmedelsförråden i Granite-House. Den raska matrosen var i alla fall icke nöjd, när hans kamrater ej infunno sig på varfvet. Vid sådana tillfällen brummade han och arbetade i vredesmod för sex.

Hela denna sommar var obehaglig. Under några dagar var hettan tryckande, och den af elektricitet mät-

tade luften afbördade sig densamma genom häftiga oväder, hvilka framkallade stor oreda i luftlagren. Det var sällan, man icke hörde åskan mullra i fjerran, alldeles såsom det brukar vara förhållandet i trakterna omkring eqvatorn.

Den 1 Januari 1869 gjorde sitt inträde med ett ytterst häftigt oväder, och flera gånger slog åskan ned på ön. Stora träd träffades och splittrades af blixten, bland andra ett af dessa ofantliga nässelträd, som beskuggade den del af ladugården, som i söder stötte till Grant-sjön. Stod detta oväder i någon förbindelse med de fenomen, som försiggingo i öns innandömen? Egde något samband rum mellan villervallan i luftrymden och villervallan i de inre delarna af jordklotet? Cyrus Smith var böjd att tro detta, ty samtidigt med dessa oväder uppenbarade sig de vulkaniska symptomen med ökad häftighet.

Den 3 Januari såg Harbert, hvilken redan i daggroningen gått upp på Stora Utsigts-platån för att sadla en af kulmanerna, en ofantlig rökqvast bolma upp ur vulkanens spets.

Harbert ropade genast på nybyggarna, hvilka ögonblickligen kommo springande för att observera toppen af Franklin-berget.

— Ah, — utropade Pencroff, — denna gång är det inte ånga! Det tycks mig, som om jetten inte längre nöjer sig med att andas, han till och med röker!

Den af matrosen använda bilden återgaf riktigt den förändring, som försiggått i vulkanens mynning. Redan sedan tre månader tillbaka uppstego ur kratern mer eller mindre tjocka ångor, hvilka likväl endast härrörde från någon upphettning nere i berget af de mineraliska ämnena. Denna gång följde på ångorna en tjock rök, höjande sig i form af en gråaktig pelare, som vid sin bas var mer än nittio meter bred, och hvilken utvecklade sig såsom en ofantlig calmpignon till en höjd af ungefär tvåhundra-tjugufem meter öfver bergsspetsen.

— Elden befinner sig i kraterröret, — sade Gideon Spilett.

— Och vi kunna inte släcka den! — svarade Harbert.

— Man borde väl sota vulkanerna, — anmärkte Nab, hvilken tycktes tala på fullaste allvar.

— Bravo, Nab, — utbrast Pencroff. — Har du lust att åtaga dig den der sotningen?

Och den hederliga matrosen uppgaf ett gapskratt.

Cyrus Smith observerade uppmärksamt den ur Franklin-berget uppstigande tjocka röken och lyssnade äfven, liksom om han tyckt sig urskilja ett aflägsset mullrande. Derefter återvändande till sina kamrater, från hvilka han aflägsnat sig något, sade han:

— Mina vänner, en vigtig förändring har verkligen försiggått, det böra vi inte dölja för oss. De vulkaniska ämnena icke blott befinna sig i sjudande tillstånd, de ha äfven fattat eld, och helt säkert hotas vi af ett snart förestående utbrott!

— Nå väl, herr Smith, så skola vi beskåda detta utbrott, — utropade Pencroff, — och skola klappa händerna, om det lyckas bra. Jag tror inte, vi ha någon orsak att sysselsätta oss dermed!

— Nej, Pencroff, — svarade Cyrus Smith, — ty den gamla vägen för lavan är alltid öppen, och tack vare kraterns form ha de flytande massorna hittills tagit kosan åt norr. Och dock . . .

— Och dock, — sade korrespondenten, — vore det bättre, om det inte kom till ett utbrott, ty man kan inte draga någon fördel af ett sådant.

— Hvem vet? — svarade matrosen. — Kanske fins det i den der vulkanen något nyttigt och värdefullt ämne, som den skall ha den artigheten att utspy, och hvaraf vi skola göra godt bruk!

Cyrus Smith skakade på hufvudet, till tecken att han icke väntade något godt af det fenomen, som uppenbarade sig så oförmodadt. Han bedömde icke följderna

af ett utbrott lika legert som Pencroff. Om lavamassan i följd af kraterns form ej direkt hotade de skogbevuxna odlade delarna af ön, kunde likväl andra i samband dermed stående olyckor inträffa. Det är icke sällsynt, att vulkaniska utbrott åtföljas af jordbäfvningar, och en ö af Lincoln-öns beskaffenhet — bildad af så olika ämnen, basalt å ena sidan, granit å den andra, lava i norr, lucker jord i söder, ämnen, som följaktligen ej kunde fast förbindas med hvarandra — skulle hafva lupit fara att söndersplittras. Om alltså de vulkaniska ämnenas utströmning ej utgjorde någon synnerligen allvarsam fara, så kunde hvarje rörelse i öns inre, som skakade densamma, medföra ytterst allvarsamma följder.

— Jag tycker mig, — sade Ayrton, hvilken lagt sig ned på marken och höll örat deremot, — höra ett doft buller, liksom af en kärra, lastad med jernstänger.

Nybyggarna lyssnade med ytterlig uppmärksamhet och kunde förvissa sig om, att Ayrton icke bedrog sig. Med bullret blandade sig då och då underjordiska dån, hvilka bildade ett slags "rinforzando" och småningom dogo bort, liksom om en våldsamt bris blåst genom öns innandömen. Men ingen egentlig knall kunde ännu höras. Man var alltså deraf berättigad draga den slutsatsen, att ångorna och röken hade fri väg genom krater-röret, och att, då säkerhetsventilen var temligen rymlig, ingen söndersplittring af öns stomme skulle uppstå, ingen explosion behöfva befaras.

— Men, — sade nu Pencroff, — skola vi inte återvända till arbetet? Franklin-berget må röka, spraka, gnissla, spruta eld och lågor, bäst det behagar, så är det icke något skäl för oss att göra ingenting! Kom, Ayrton, Nab, Harbert, herr Smith, herr Spilett, i dag måste vi allesammans lägga hand vid arbetet, och ett dussin armar vore inte för mycket! Inom två månader måste vår nya *Bonadventure* — ty vi skola ju behålla detta namn eller hur? — gunga på Ballong-hamnens vågor! Alltså inte en timme att förlora!

Alla nybyggarna, hvilkas armar togos i anspråk af Pencroff, återvände nu till skeppsvarfvet, och man arbetade oafbrutet under hela den 3 Januari, utan att egna någon uppmärksamhet åt vulkanen, hvilken dessutom icke kunde ses från stranden nedanför Granite-House. Men en eller två gånger tillkännagåvo stora skuggor, som beslöjade solen, hvilken beskref sin dagliga båge på en utomordentligt klar himmel, att ett tjockt rökmoln passerade mellan dess skifva och ön. Den från hafvet blåsande vinden bortförde alla dessa rökmoln åt vester. Cyrus Smith och Gideon Spilett märkte mycket väl dessa öfvergående förmörkelser och samtalade flera gånger om de framsteg, det vulkaniska fenomenet tydligen gjorde, men arbetet afbröts icke. Det var dessutom af stort intresse, sedt från alla synpunkter, att man fick fartyget färdigt på möjligast korta tid. Med hänseende till möjligen uppstående eventualiteter skulle nybyggarnas säkerhet derigenom blott blifva ännu mera betryggad. Hvem kunde veta, om icke detta fartyg en dag skulle blifva deras enda tillflykt?

Sedan man ätit qvällsvard, begåvo sig Cyrus Smith, Gideon Spilett och Harbert åter upp på Stora Utsigtsplatån. Det var redan natt, och mörkret borde tillåta nybyggarna att urskilja, om med ångorna och röken ofvan kratermynningen blandade sig antingen lågor eller ur vulkanen uppkastade glödande ämnen.

— Kratern står i ljusan låga! — utropade Harbert, hvilken, vigare än sina kamrater, hunnit först upp på platån.

Franklin-berget, dit afståndet var omkring sex mil, liknade nu en jettelik fackla, i hvars spets slingrade sig om hvarandra några rökiga lågor. Kanske voro de blandade med så mycken rök, så mycket slagg och aska, att deras särdeles försvagade sken trots nattens mörker ej kunde göra sig gällande. Men ett slags matt rött skimmer utbredde sig öfver ön och lät de närmaste skogspar-

tierna framstå oredigt. Ofantliga rökhirflar förmörkade de öfre luftlagren, genom hvilka framtindrade en och annan stjerna.

— Den har gjort snabba framsteg! — sade ingenjören.

— Det är icke förvånande, — svarade korrespondenten. — Vulkanen har redan någon tid varit i verksamhet. Ni erinrar er, Cyrus, att de första ångorna syn-
tes vid den tid, vi genomletade Franklin-bergets armar för att söka upptäcka kapten Nemos tillflyktsort. Det var, om jag inte bedrager mig, bortåt den 15 Oktober?

— Ja, — svarade Harbert, — och nu ha redan två och en half månader förgått sedan dess!

— Den underjordiska elden har alltså legat och glödt i tio veckor, — återtog Gideon Spilett, — och därför är det ingenting förvånande, att den nu slår ut med sådan våldsamhet!

— Känner ni inte liksom ett slags darrningar i marken? — frågade Cyrus Smith.

— Jo, verkligen, — svarade Gideon Spilett, — men från dem till en jordbäfning . . .

— Jag vill inte säga, att vi hotas af en jordbäfning, — afbröt honom Cyrus Smith, — och bevare oss Gud derifrån! Nej, dessa vibrationer framkallas af centraleldens jäsning. Jordskorpan kan liknas vid sidorna af en kittel, och såsom ni vet, vibrera en kittels sidor under ångans tryck såsom en ljudande skifva. Det är just, hvad som försiggår i detta ögonblick.

— Hvilka präktiga eldqvastar! — utropade Harbert.

I detta ögonblick uppsprutades ur kratern ett slags raketbägare, hvilkas glans rökmolnen icke kunde förminska. Tusentals lysande fragment och gnistor utslungades åt olika håll, genomskärande rökhalvvet och lemmande efter sig ett ordentligt glödande stoftregn. Denna utgjutning efterföljdes af knallar, liksom om ett mitraljös batteri aflössats.

Sedan Cyrus Smith, korrespondenten och den unga

gossen tillbragt en timme på Stora Utsigts-platån, gingo de tillbaka ned på stranden och begåfvo sig upp i Granite-House. Ingeniören var tankfull, till och med grubblande, ända derhän, att Gideon Spilett ansåg sig böra fråga honom, om han anade någon förestående fara, hvar-till vulkanen kunde vara den omedelbara eller medelbara orsaken.

— Ja eller nej, — svarade Cyrus Smith.

— Skulle inte emellertid, — återtog korrespondenten, — den största olycka, som kunde träffa oss, vara en jordbäfvning, hvilken söndersplittrade Lincoln-ön? Jag tror dock inte, att vi behöfva befara en sådan, ty gaserna och lavan ha funnit vägen öppen utåt.

— Också, — svarade Cyrus Smith, — befarar jag inte en jordbäfvning i samma mening, som man vanligtvis ger åt de omstörtningar af jordskorpan, hvilka framkallas af de underjordiska gasernas tryck. Men andra orsaker kunna föranleda stora olyckor.

— Hvilka, min bästa Cyrus?

— Jag vet det inte riktigt . . . jag måste se . . . gå till berget . . . Inom några dagar skall jag ha stadgat min åsigt i detta hänseende.

Gideon Spilett envisades icke längre, och trots knalarna från vulkanen, hvilkas intensitet ökades, och som upprepades af Lincoln-öns ekon, lågo Granite-Houses invånare inom kort försänkta i en djup sömn.

Tre dagar förgingo, den 4, 5 och 6 Januari. Man arbetade ihärdigt på fartyget, och utan att gifva någon vidare förklaring deröfver åt sina kamrater, påskyndade ingenjören arbetet allt, hvad han kunde. Spetsen af Franklin-berget var nu omgifven af ett mörkt, olycksbådande moln, och jemte lågorna uppkastades glödande klippstycken, af hvilka somliga föllo tillbaka i sjelfva kratern, hvilket kom Pencroff, som ville se fenomenet blott från den glada sidan, att utbrista:

— Se bara, jetten spelar bilboké! Jetten gör taskspelarkonster!

De uppkastade ämnena återfölo verkligen i svalget, och det tycktes, som om lavan, uppdrifven genom det inre trycket, ännu icke nått upp till kraterns mynning. Åtminstone utgöts icke ur bräckan åt nordost, hvilken kunde ses från Granite-House, någon ström öfver bergets norra sluttning.

Så bråskande än arbetet med fartyget var, kräfde äfven andra göromål nybyggarnas närvaro på andra punkter af ön. Framför allt måste man begifva sig till corralen, hvarest muflonerna och getterna voro inneslutna, och förse djuren med nytt foder. Det öfverenskoms därför, att Ayrton skulle gå dit den följande dagen, den 7 Januari, och alldenstund han icke behöfde någon hjälp vid detta bestyr, som han för öfrigt var van vid, visade Pencroff och de andra en viss öfverraskning, då de hörde ingenjören säga till Ayrton:

— Efter ni i morgon går till corralen, skall jag följa med er dit.

— Hvad befalls, herr Smith, — utbrast matrosen, — våra arbetsdagar äro räknade, och om ni också går er väg, skall detta göra oss fyra armar mindre!

— Vi skola vara tillbaka i öfvermorgon, — svarade Cyrus Smith, — men jag måste gå till corralen . . . Jag vill se efter, hur det är med utbrottet.

— Utbrottet, utbrottet! — svarade Pencroff med föga tillfredsstäld min. — Det der utbrottet måtte väl inte vara så viktigt, och jag bryr mig inte det ringaste derom!

Matrosen fick säga, hvad han ville, så bestämdes det, att den af ingenjören föreslagna undersökningen skulle anställas den följande dagen. Harbert hade nog velat följa med Cyrus Smith, men han ville icke göra Pencroff missnöjd genom sin frånvaro.

Redan i dag gryningen den följande dagen togo Cyrus Smith och Ayrton, sedan de stigit upp i den med två

kulmaner förspända kärran, vägen till corralen, och djuren trafvade raskt undan.

Öfver skogen ströko stora moln, hvilka Franklin-bergets krater oupphörligt försåg med sot och aska. Dessa tunga moln, hvilka hvälfde sig i atmosfären, voro tydligen sammansatta af heterogena beståndsdelar. Det var icke ensamt röken från vulkanen, som gjorde, att de voro så egendomligt ogenomskinliga och tunga. Slagg i tillstånd af stoft, såsom pulvriserad puzzolan och gråaktig aska, lika fin som det finaste frömjöl, höll sig sväfvande midt ibland de tjocka molnmassorna. Detta slags aska är så fin, att man ibland sett den hålla sig uppe i luften under hela månader. Efter utbrottet på Island 1783 var atmosfären under mer än ett år så full af vulkanisk aska, att solstrålarna knappt kunde genomtränga den.

Men i de flesta fall sänka sig dessa pulvriserade ämnen, och så skedde äfven vid detta tillfälle. Cyrus Smith och Ayrton hade knappt ankommit till corralen, förrän ett slags svartaktig snö, liknande fint krut, föll och ögonblickligen förändrade markens utseende. Träd, fält, allt försvann under ett lager, som mätte flera centimeter i tjocklek. Men till all lycka blåste vinden från nordost, och största delen af molnet dref bort och upplöste sig öfver hafvet.

— Detta är besynnerligt, herr Smith, — sade Ayrton.

— Det är allvarsamt, — svarade ingeniören. — Denna puzzolan, denna pulvriserade pimsten, med ett ord allt detta mineraliska stoft, bevisar, huru stor rubbningen är i vulkanens nedre lager.

— Men kunna vi inte uträtta något här vid lag?

— Ingenting annat än att göra oss reda för fenomenets framsteg. Skynda er därför, Ayrton, och se om djuren i corralen. Under tiden skall jag gå ända bortom Röda åns källor och se efter, huru sakerna stå på bergets norra sluttning. Sedan . . .

— Sedan . . . herr Smith?

— Sedan skola vi göra ett besök i Dakkars krypta . . . Jag vill se . . . Jag kommer igen och hemtar er inom två timmar.

Ayrton gick nu in i corralen, och i afvaktan på ingenjörens återkomst egnade han sina omsorger åt muflo-nerna och getterna, hos hvilka dessa utbrottets första symptom tycktes framkalla en viss olustighet.

Cyrus Smith hade under tiden vågat sig upp på kam-men af en bland de åt öster gående bergarmarna och an-kom till det ställe, der hans kamrater och han på sin första utflykt hade upptäckt en svafvelhaltig källa.

Hvilken förändring! I stället för en enda rökpe-lare räknade ingenjören tretton sådana, hvilka häftigt frusade upp ur marken, som om de uppdrifvits af en spruta. Det var tydligt, att jordskorpan på denna punkt var utsatt för ett förfärligt tryck. Atmosferen var mät-tad med svafvel, vätgas och kolsyra, uppblandade med vattenångor. Cyrus Smith kände under sina fötter skälflva dessa vulkaniska tuffer, hvarmed slätten var besädd, och som blott voro aska, hvaraf tiden hade bildat hårda block, men han såg icke något spår af färsk lava.

Detta kunde ingenjören konstatera fullständigare, när han observerade Franklin-bergets hela norra sida. Rök-hvirflar och lågor uppstego ur kratern; ett hagel af slagg nedföll på marken, men ingen lava strömmade ut genom kratermynningen, hvilket bevisade, att de vulkaniska äm-nenas nivå ej ännu uppnått densamma.

— Och dock skulle jag önska, att så vore förhål-landet! — sade Cyrus Smith till sig sjelf. — Jag skulle då åtminstone vara viss om, att lavan valt sin vanliga väg. Hvem vet, om den inte skall utgjuta sig genom något nytt aflopp? Men från det hållet kommer inte faran! Kapten Nemo har riktigt anat den! Nej, der-ifrån kommer inte faran!

Cyrus Smith gick vidare ända till den ofantliga lava-

vall, som i sin fortsättning omslöt den trånga Haj-viken. Han kunde alltså åt detta håll tillräckligt undersöka de gamla lavaströmmarna. Han hyste icke något tvifvel om, att det stundande utbrottet icke skulle låta vänta på sig synnerligen länge.

Nu vände han om, lyssnande till det underjordiska bullret, hvilket fortplantades såsom en oafbruten åska, hvaremellan då och då hördes starkare knallar. Kl. 9 på morgonen var han tillbaka i corralen.

Ayrton väntade honom.

— Djuren ha fått sitt, herr Smith, — sade Ayrton.

— Godt, Ayrton.

— De tyckas vara oroliga, herr Smith.

— Ja, instinkten talar hos dem, och instinkten bedrager inte.

— När ni vill . . .

— Tag skeppslanternan och ett eldstål, Ayrton, — svarade ingenjören, — och låtom oss bege oss af!

Ayrton gjorde, såsom ingenjören befalt honom. De fränspända kulmanerna ströfvade omkring i corralen. Porten stängdes utifrån, och gående framför Ayrton, styrde Cyrus Smith sina steg mot vester, följande den smala stig, som förde till kusten.

De vandrade öfver den med askan ur molnen be-täckta marken. Intet fyrfota djur syntes till i skogen. Sjelfva foglarna hade flytt sin kos. Ibland dref blåsten upp asklagret; de två nybyggarna insveptes då i en mörk hvirvel och kunde icke se hvarandra längre. De voro likväl nog förståndiga att sätta näsduken för ögonen och munnen, ty de skulle i annat fall löpt fara att blifva blindade och qväfda.

Under sådana förhållanden kunde Cyrus Smith och Ayrton icke gå fort. Dessutom var luften tung, liksom om en del af dess syre förbrukats och den blifvit otjenlig att inandas. För hvarje hundra steg måste de stanna och hemta andan. Klockan var nu öfver 10, då

ingeniören och hans kamrat uppnådde spetsen af den ofantliga hopgyttring af basaltklippor, som bildade öns nordvestra kust.

Ayrton och Cyrus Smith började nedstiga utför denna branta kust, följande i det närmaste den farliga väg, som under ovädernatten fört dem till Dakkars krypta. Vid full dager var denna sluttning mindre farlig, och dessutom gjorde asklagret, som betäckte de glatta klippblocken, det lättare för dem att taga fotfäste på deras sluttande ytor.

Den uteder hafsstranden gående, omkring tolf meter höga vallen var snart uppnådd. Cyrus Smith erinrade sig, att denna vall sänkte sig i lindrig sluttning ända ned till hafsytan. Ehuru det var ebb i detta ögonblick, syntes intet af hafsstranden, och de af den vulkaniska askan smutsade vågorna badade obehindradt basaltklipporna på stranden.

Utan svårighet fingo Cyrus Smith och Ayrton reda på öppningen till Dakkars krypta.

— Jernblecksjollen är väl kvar? — sade ingeniören.

— Den är här, herr Smith, — svarade Ayrton, dragande till sig den lätta farkosten, hvilken låg skyddad under hvalfbågen,

— Låtom oss stiga i den, Ayrton!

De två nybyggarna stego i jollen. De squalpande vågorna vaggade den allt längre in under kryptans ganska låga hvalf, och sedan Ayrton der slagit eld med flintstålet, tände han skeppslanternan. Derpå fattade han de två årorna, och sedan Cyrus Smith fastgjort lanternan i jollens förstäf så, att ljusstrålarna kastades framåt, fattade han rodret och styrde midt in i kryptans mörker.

Nautilus låg ej längre der för att med sitt ljus upplysa den mörka hålan. Kanske fortplantade sig ännu det elektriska, af sin mäktiga härd närda ljuset från hafsbottnen, men intet sken kom upp ur den afgrund, der kapten Nemo hvilade.

Ehuru skenet från lanternan var otillräckligt, tillät det likväl ingenjören att styra vidare, följande kryptans högra vägg. Grafvens tystnad herskade i detta hvalf, åtminstone i dess främre del, ty snart hörde Cyrus Smith tydligt de mullrande ljud, som kommo från bergets inandömen.

— Det är vulkanen! — sade han,

På samma gång som detta buller gånge de kemiska förbindelserna sig tillkänna genom en stark lukt, och svafvelångor slog ingenjören och hans kamrat i halsen.

— Se der, hvad kapten Nemo befarade! — mumlade Cyrus Smith, öfver hvars ansigte spred sig en lindrig blekhet. — Vi måste emellertid ända in!

— Framåt! — svarade Ayrton, i det han åter fattade årorna och dref jollen vidare mot kryptans fondvägg.

Tjugufem minuter efter sedan man passerat hålans öppning, uppnådde jollen fondväggen, der den stannade.

Stigande upp på sätet, förde Cyrus Smith lanternan utefter de olika delarna af den vägg, som skilde kryptan från vulkanens krater. Huru tjock var denna vägg? Var den trettio meter eller tre? Man skulle icke kunnat säga det. Men det underjordiska bullret var alltför tydligt, för att väggen skulle kunnat vara särdeles tjock.

Sedan ingenjören, följande en horisontal linie, undersökt klippväggen, fastgjorde han lanternan i ena ändan af en åra och förde denna åter vid större höjd utefter basaltväggen.

Der framträngde genom knappt synliga sprickor en skarpt luktande rök, hvilken förpestade hålans atmosfär. Remnor aftecknade sig i muren, och några, hvilka syntes ännu tydligare, gingo så långt ned, att de slutade ej fullt en meter ofvan kryptans vatten.

Cyrus Smith stod i början tankfull. Derefter fram-mumlade han ännu en gång dessa ord:

— Ja, kaptenen hade rätt! Der är faran, och en förfärlig fara!

Ayrton sade intet, men på ett tecken af Cyrus Smith fattade han åter årorna, och en halftimme derefter foro ingenjören och han ut ur Dakkars krypta.

SEXTIOFÖRSTA KAPITLET.

Cyrus Smiths redogörelse för sin utflygt. — Man påskyndar fartygsarbetet. — Ett sista besök i corralen. — Striden mellan elden och vattnet. — Hvad som återstår på öns yta. — Man bestämmer sig för att sätta fartyget i sjön. — Natten mellan den 8 och 9 Mars.

Efter att hafva tillbragt en dag och en natt i corralen, der man nu icke hade något vidare att bestyra, återvände Cyrus Smith och Ayrton till Granite-House den följande dagen, den 8 Januari, på morgonen.

Genast församlade ingenjören sina kamrater och sade dem, att Lincoln-ön hotades af en ofantlig fara, hvilken ingen menskelig magt kunde afvärja.

— Mina vänner, — sade han, och hans röst förrådde en djup rörelse, — Lincoln-ön tillhör ej antalet af dessa öar, som böra bestå lika länge som jorden sjelf. Den är hemfallen under en förr eller senare inträffande förstörelse, hvars orsak den bär inom sig, och undan hvilken ingen skall kunna rädda den!

Nybyggarna betraktade hvarandra och ingenjören. De kunde icke förstå honom.

— Förklara er, Cyrus! — sade Gideon Spilett.

— Jag skall förklara mig, — svarade Cyrus Smith, — eller rättare, jag skall blott delgifva er den förklaring, som kapten Nemo gaf mig under det hemliga samtal på några minuter, jag hade med honom.

— Kapten Nemo! — utropade nybyggarna.

— Ja, och detta var den sista tjenst, han ville bevisa oss före sin död!

— Den sista tjensten! — utropade Pencroff. — Den sista tjensten — ni skola få se, att, så död han än är, skall han göra oss ännu flera!

— Men hvad har kapten Nemo sagt er? — frågade korrespondenten.

— Så hören då, mina vänner, — svarade ingenjören. — Lincoln-ön befinner sig inte under samma förhållanden som de andra öarna i Stilla hafvet, och en egenomlig anordning, hvarom kapten Nemo underrättat mig, bör förr eller senare framkalla en splittring af dess under vattnet befintliga stomme.

— En splittring af Lincoln-ön! Det vill jag se! — utropade Pencroff, hvilken, trots all den respekt, han hyste för Cyrus Smith, ej kunde afhålla sig från att rycka på axlarna.

— Hör mig, Pencroff, — återtog ingenjören. — Se här, hvad kapten Nemo hade konstaterat, och hvad jag sjelf konstaterade i går vid den undersökning, jag anstälde i Dakkers krypta. Denna krypta sträcker sig in i ön ända till vulkanen, och den skiljes från kratern blott genom grottans fondvägg. Men denna vägg är genomfattad af remnor och sprickor, genom hvilka uttränga de svafvelångor, som utvecklas inne i vulkanen.

— Nå väl? — frågade Pencroff, bistert rynkande pannan.

— Jo, jag har förvissat mig om, att dessa sprickor förstoras genom trycket inifrån, att basaltväggen klyfves småningom och inom kortare eller längre tid skall släppa genom sig det hafsvatten, hvarmed grottan är fylld!

— Godt, — svarade Pencroff, som försökte skämta ännu en gång. — Hafvet skall släcka vulkanen, och dermed skall allt vara slut!

— Ja, allt skall vara slut! — svarade Cyrus Smith.

— Den dag, då hafvet rusar in genom väggen och genom kraterröret, tränger in i öns innandömen, der de eruptiva ämnena koka, den dagen, Pencroff, skall Lincoln-ön springa i luften, liksom det skulle gå med Sicilien, om Medelhafvet stormade in i Etna!

Nybyggarna hade ingenting att svara på ingenjörens öfvertygande ord. De hade förstått, hvilken fara hotade dem.

Det bör för öfrigt sägas, att Cyrus Smith härvid icke gjorde sig skyldig till någon öfverdrift. Många hafva redan trott, att man möjligen skulle kunna släcka vulkanerna, hvilka nästan allesammans anträffas på stranden af haf eller sjöar och sålunda gifva aflopp åt dessas vatten. Men de visste icke, att härigenom kunde för en del af jordklotet uppstå fara att sprängas i luften, liksom fallet är med en ångpanna, hvari ångan plötsligt utvidgas genom stark hetta. Om vattnet rusade in i ett slutet medium, der temperaturen kanske kunde beräknas till tusentals grader, skulle det förvandlas till ånga med så plötslig kraft, att intet omhölje kunde göra motstånd.

Det var alltså intet tvifvel underkastadt, att Lincoln-ön, hotad af en förfärlig och nära förestående förstörelse, skulle kunna existera blott så länge, som väggen i Dakars krypta egde bestånd. Här var det ej ens fråga om månader, veckor, utan kanske om dagar, timmar!

Nybyggarnas första känsla var en djup smärta. De tänkte icke på den fara, som direkt hotade dem sjelfva, utan på förstörelsen af denna ö, som gifvit dem en fristad, af denna ö, som de gjort fruktbar, af denna ö, som de älskade, som de ville göra så blomstrande en dag! Så många onyttiga ansträngningar, så mycket arbete förspildt!

Pencroff kunde icke tillbakahålla en stor tår, som smög sig utför hans kind, och som han icke försökte dölja.

Samtalet fortsattes ännu en stund. De utsigter, vid

hvilka nybyggarna ännu kunde haka sig fast, diskuterades, men till slut fann man, att ej en timme var att förlora, att färdigbyggandet och inredningen af fartyget borde bedrivas med ytterlig ifver, och att detta var den enda utsigt till räddning, Lincoln-öns invånare egde.

Alla armar togos alltså i anspråk. Hvertill skulle det också hafva tjenat att så, skörda, jaga, föröka Granite-Houses förråd? Hvad magasinet och skafferierna ännu innehöllo, skulle förslå och dessutom räcka till att proviantera fartyget för en resa hur lång som helst. Hvad som behöfdes, var, att nybyggarna finge till sitt förfogande detta fartyg, innan den oundvikliga katastrofen inträffade.

Arbetet återtogs med feberaktig ifver. Inemot den 23 Januari var fartyget till hälften bordlagdt. Hittills hade ingen förändring visat sig vid vulkanens spets. Der syntes alltjemt ångor, rök, blandad med eld och genomskuren af glödande stenar, som uppkastades ur kratern. Men under natten mellan den 23 och 24 beröfvades vulkanen genom påtryckning af den lava, hvilken uppdrifvits i öfversta delen af kratern, den kägla, som bildade dess hätta. Ett förfärligt brakande hördes. I början trodde nybyggarna, att ön slets i stycken. De skyndade ned ur Granite-Gouse.

Klockan var omkring 2 på morgonen.

Himlen stod i lågor. Den öfre kägla — en trehundra meter hög massa och vägande milliarder kilogram — hade blifvit nedvräkt på marken, som råkade i darrning. Till all lycka lutade denna kägla åt norr, och den nedföll på den slätt af sand och lava, som utbredde sig mellan vulkanen och hafvet. Ur den nu vida krateröppningen utströmmade ett så intensivt ljus, att atmosfären blott genom återstrålningens verkan tycktes blifva glödande. På samma gång uppvälde en lavaström, hvilken utgöt sig i långa kaskader, liksom vattnet i en öf-

verflödande bassin, och tusen eldormar slingrade sig ut för vulkanens sidor.

— Corralen! Corralen! — utropade Ayrton.

Det var verkligen mot corralen, som lavan i följd af den nya kraterbildningen tog kosan, hvarigenom naturligtvis de fruktbara delarna af ön, Röda åns källor, Jakamar-skogen hotades af en omedelbar förstörelse.

Vid Ayrtons rop hade nybyggarna skyndat till kulmanernas stall. Kärran hade blifvit förspänd. Alla hade blott en tanke — att ila till corralen och försätta i frihet de djur, som inneslötos der.

Före kl. 3 på morgonen hade de hunnit fram till corralen. Förfärliga tjut tillkännagåfvo tillräckligt muflonernas och getternas förskräckelse. Redan hade en ström af glödande ämnen, af flytande mineral hunnit fram till den öppna platsen och frätte från denna sida på pålverket. Porten öppnades genast af Ayrton, och de bländade djuren flydde åt alla håll.

En timme derefter fylde den sjudande lavan corralen, förvandlade till ånga vattnet i den lilla bäck, som genomflöt densamma, antände boningshuset, hvilket blossade upp, som om det varit halm, och uppslukade ända till sista pålen af palissadomhäggnaden. Af corralen återstod numera intet!

Nybyggarna hade velat bekämpa denna öfversvämning, de hade försökt det, men det var dåraktigt och onyttigt, ty människan står vapenlös inför dessa stora öfversvämningar.

Dagen hade grytt — den 24 Januari. Innan Cyrus Smith och hans kamrater återvände till Granite-House, ville de förvissa sig om, hvilken rigtning lavaströmmen skulle taga. Från Franklin-berget sänkte sig marken åt östra kusten, och det var att befara, att lavan, trots den täta Jakamar-skogen, kunde framtränga ända till Stora Utsigts-platån.

— Grant-sjön skall skydda oss, — sade Gideon Spilett.

— Jag hoppas det! — var allt, hvad Cyrus Smith svarade.

Nybyggarna skulle hafva velat gå ända fram till slätten, hvarpå Franklin-bergets öfre kägla nedkastats, men lavan stängde vägen för dem. Den följde, åt ena hållet, Röda åns floddal och, åt det andra, Vattenfalls-flodens dal, hvilka båda vattendrag bortdunstade genom dess framfart. Det gafs ingen möjlighet att komma öfver denna ström, man måste tvärtom vika tillbaka för den. Den nu stympade vulkanen kunde icke längre igenkännas. Ur två bräckor i kraterns södra och vestra kanter strömmade lavan oupphörligt och bildade sålunda två tydligt skilda flöden. Ofvan den nya kratern sammansmälte en sky af rök och aska med himmelens, öfver ön hopade moln. Starka åskknallar brakade och förenade sig med mullrandet nere i berget. Ur dettas krater foro upp glödande klippblock, hvilka, uppkastade till en höjd af öfver tre hundra meter, såsom kartescher sprungo sönder bland molnen. Från himlen besvarade blixtar det vulkaniska utbrottet.

Framemot kl. 7 på morgonen var nybyggarnas ställning icke längre hållbar, hvarför de togo sin tillflykt till Jakamar-skogen. Ej nog med att projektilerna började regna omkring dem, utan den Röda åns bädd öfversvämmade lavan hotade att afspärra vägen till corralen. De främsta träden fattade eld, och då safven i dem plötsligt förvandlades i ånga, sprungo de sönder såsom fyrverkeripjeser, medan deremot andra, som voro mindre saftiga, stodo orörda midt i öfversvämmningen.

Nybyggarna hade återtagit vägen till corralen. De gingo långsamt, så att säga baklänges. Men i följd af terrängens sluttning fortplantade sig eldströmmen hastigt mot öster, och så snart de öfre lavalagren svalnat, betäcktes de genast af andra kokande flöden.

Emellertid blef hufvudströmmen i Röda åns dal allt mer och mer hotande. Hela denna del af skogen stod i ljusan låga, och ofantliga rökmassor bolmade öfver träden, hvilkas fot redan knastrade i lavan.

Nybyggarna stannade nära Grantsjön på en half mils afstånd från Röda åns mynning. Här gälde det lif eller död för dem.

Cyrus Smith, hvilken var van att behandla allvarssamma situationer och visste, att han vände sig till män, som kunde höra sanningen, sade nu:

— Antingen skall sjön hejda denna ström och en del af Lincoln-ön blifva räddad undan fullständig förödelse, eller också skall strömmen intränga i Den fjerran vesterns skog, och inte ett träd, inte en ört skall blifva kvar på dess mark. Vi skola då inte ha någon annan utsigt på dessa nakna klippor än en död, som öns söndersprängning inte skall låta oss vänta på.

— Då, — utbrast Pencroff, läggande armarna i kors öfver bröstet och stampande med foten i marken, — tjenar det till ingenting att arbeta på fartyget, eller hur?

— Pencroff, — svarade Cyrus Smith, — man måste göra sin pligt ända till slutet!

I detta ögonblick uppnådde lavaströmmen, sedan den banat sig väg mellan de vackra träden, som den uppslukade, sjöns strand. Der fans en höjning af marken, hvilken, om den varit större, möjligen skulle förmått tillbakahålla lavan.

— Till verket! — utropade Cyrus Smith.

Ingenjörens tanke blef genast förstådd. Denna ström måste motas och sålunda tvingas att utgjuta sig i sjön.

Nybyggarna skyndade till varfvet. De hemtade derifrån spadar, hackor, yxor, och medelst uppkastad jord och fällda träd lyckades de på några timmar uppföra en en meter hög och några hundra steg lång vall. Då de slutat härmed, föreföll det dem, som om de arbetat knappt några minuter.

Det var i rättan tid. Lavaströmmen hade blott ett litet stycke kvar till foten af vallen. Den svälde såsom en flod i fullt stigande, hvilken står i begrepp att flöda öfver sina bräddar, och hotade att besegra det enda motstånd, som kunde hindra den att öfversvämma hela Den fjerran vesterns skog. Men jordvallen lyckades hålla den tillbaka, och efter ett ögonblicks tvekan, som var förfärligt, störtade den sig i Grant-sjön med ett fall af sex meters höjd.

Flämtande, utan att röra en lem, utan att säga ett ord, betraktade nybyggarna denna strid mellan de två elementen.

Hvilket skådespel, denna strid mellan vattnet och elden! Hvilken penna skulle kunna skildra denna underbart fasansfulla scen, och hvilken pensel skulle kunna måla den? Vattnet fräste, då det fördunstade vid beröringen med den kokande lavan. De i luften uppdrifna ångorna hvirflade till omätlig höjd, liksom om man plötsligt öppnat säkerhetsventilerna i en ofantlig ångpanna. Men så ansenlig än Grant-sjöns vattenmassa var, måste den slutligen blifva absorberad, emedan den ej ersattes, då deremot i lavaströmmen, hvilken närdes ur en outtömlig källa, oafbrutet framrullade nya vågor af glödande ämnen.

Den första lavan, som nedföll i sjön, antog genast fast form och nådde snart genom hopade lager upp öfver vattenytan. Ofvanpå dessa lavamassor lade sig andra, hvilka i sin ordning stelnade, men kommo närmare midten af sjön. På detta sätt bildade sig ett slags fördämning, som hotade att fylla hela sjön, hvilken icke kunde öfverstiga sina bräddar, ty öfverflödet af dess vatten bortgick i form af ånga. Denna dämning blef allt större, och de stelnade lavamassorna upptornades på hvarandra. Der, hvarest förr utbredde sig stilla vatten, syntes nu en ofantlig hög af rykande klippor, liksom om genom en höjning af marken tusentals klippor uppdykit. Må man

tänka sig detta vatten upprördt af en orkan och derefter plötsligt stelnadt vid en köld af tjugu grader, och man har bilden af sjön, tre timmar efter sedan den oemotståndliga strömmen gjort intrång der.

Denna gång måste vattnet blifva besegradt af elden.

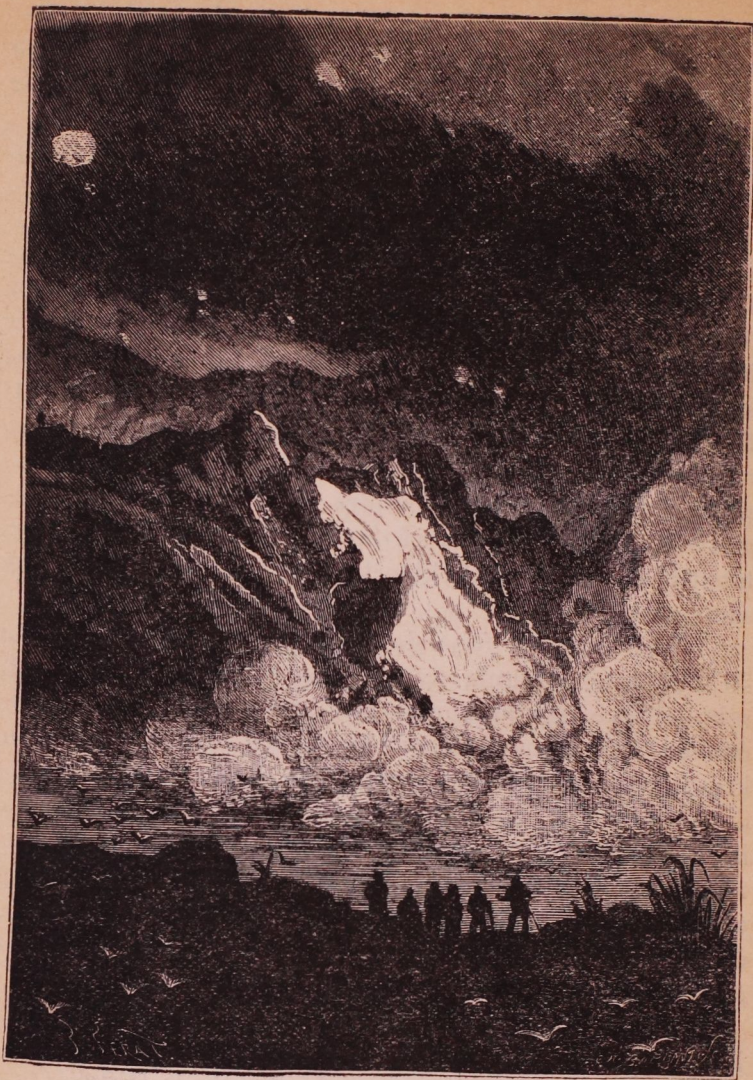
Det var emellertid en lycklig omständighet för nybyggarna, att lavaströmmen tagit kosan mot Grant-sjön. De hade derigenom fått några dagars uppskof. Stora Utsigts-platån, Granite-House och varfvet voro räddade för ögonblicket. Dessa få dagar måste man använda till att bordlägga och omsorgsfullt kalfatra fartyget. Vidare skulle man skjuta ut skrofvat i hafvet och taga sin tillflykt till detsamma, hvarefter tacklingen kunde företagas, när det låg i sitt eget element. Med fruktan för en explosion, som hotade att förstöra ön, fans icke längre någon säkerhet att stanna på land. Granite-House, denna hittills så säkra tillflyktsort, kunde i hvarje ögonblick sammanstörta.

Under de sex följande dagarna, från den 25 till den 30 Januari, arbetade nybyggarna så flitigt på fartyget, att de icke skulle hunnit mer, om de varit tjugu. De unnade sig knappt någon hvila, och skenet från de ur kratern uppstigande lågorna tillät dem att hålla i både dag och natt. Utbrottet fortfor alltjemt, ehuru kanske icke så ymnigt. Detta var en lycka, ty Grant-sjön var nästan helt och hållet fylld, och om ny lava lagt sig ofvanpå den gamla, skulle den ovilkorligen utbredt sig öfver Stora Utsigts-platån och derifrån kommit ned på stranden.

Men om Lincoln-ön var till en del skyddad åt detta håll, var så icke förhållandet i vester.

Den andra lavaströmmen, hvilken hade följt Vattenfalls-flodens dal, denna breda dal, der marken sluttade på båda sidor om floden, borde icke heller möta något hinder. Den glödande massan hade alltså tagit kosan genom Den fjerran vesterns skog. Vid denna tid af året,

Hvilket skådespel, denna strid mellan vattnet och elden! (sid. 742).
då träden försmäktade i en brännande hetta, fattade skogen ögonblickligen eld, så att branden fortplantade sig både vid foten af stammarna och bland de högre sittande

grenarna, som, insnärjda i hvarandra, befordrade eldens framfart. Det föreföll till och med, som om eldströmmen rasade ännu mera ohejdadt i trädens toppar än vid deras fot.

Nu inträffade, att djuren — de vilda såväl som de tama, jaguarer, vildsvin, vattensvin, sengångare, villebråd både med hår och fjädrar — flydde åt Barmhertighetens flod och Brandgås-träsket, på andra sidan vägen till Ballong-hamnen. Men nybyggarna voro alltför upptagna af sitt arbete att egna någon uppmärksamhet ens åt de farligaste af dessa djur. De hade dessutom öfvergifvit Granite-House, de hade icke en gång velat söka skydd i Spiseln och kamperade i ett tält, som uppslagits vid mynningen af Barmhertighetens flod.

Hvarje dag gingo Cyrus Smith och Gideon Spilett upp på Stora Utsigts-platån. Ibland följde Harbert med dem, men aldrig Pencroff, hvilken icke ville se den i sitt nya skick så förfärligt härjade ön.

Det var också ett bedräfligt skådespel. Hela den skogbevuxna delen af ön var nu naken. En enda lund af gröna träd reste sig ytterst på halfön Serpentine. Här och der grinade några afgrenade och svärtade stammar. Marken, der de förstörda skogarna stått, var mera öde än Brandgås-träsket. Lavaöfversvämnungen hade varit fullständig. Der förr utvecklade sig en beundransvärd grönska, syntes blott ett vildt kaos af vulkanisk lava. Från de dalgångar, hvari förr flöto Vattenfalls-floden och Barmhertighetens flod, utgöts nu icke en enda vattendroppe i hafvet, och nybyggarna skulle icke hafva någon utväg att släcka sin törst, om Grant-sjön varit fullkomligt uttorkad. Men lyckligtvis hade dess södra hörn blifvit skonadt och bildade ett slags dam, innehållande allt, hvad som på ön fans qvar af drickbart vatten. Mot nordvest aftecknade sig likt de skarpa konturerna af ett skelett Franklin-bergets förgreningar, hvilka påminde om en gigantisk, på marken hvilande fogelklo. Hvilket

smärtsamt skådespel, hvilken förfärlig anblick, hvilken saknad för dessa nybyggare, som funno sig på ett ögonblick förflyttade från ett fruktbart område, betäckt med skogar, begjutet af vattendrag, rikt på skördar, till en förhärjad klippa, der de utan sina reservförråd af lifsmedel ej ens skulle kunnat finna något att lefva af!

— Det är förkrossande! — sade en dag Gideon Spilett.

— Ja, Spilett, — svarade ingenjören. — Må himlen förunna oss tid att fullborda vårt fartyg, nu vår enda tillflykt!

— Tycker ni inte, Cyrus, att vulkanen synes vilja lugna sig? Den utspyr ännu lava, men inte så ymnigt, om jag inte bedrar mig.

— Betyder ingenting, — svarade Cyrus Smith. — Elden är fortfarande stark i bergets innandömen, och hafvet kan inströmma dit i hvilket ögonblick som helst. Vi befinna oss i samma belägenhet som en besättning, hvars skepp förstöres af en eld, hvilken den inte kan släcka, och som vet, att den förr eller senare skall uppnå krutdurken. Kom, Spilett, kom och låt oss inte förlora en minut!

Under ytterligare åtta dagar, d. v. s. ända till den 7 Februari, fortfor lavan att utströmma, men eruptionen höll sig inom de angifna gränserna. Cyrus Smith fruktade framför allt, att de flytande ämnena skulle utbreda sig öfver stranden, och i sådant fall hade skeppsvarfvet icke blifvit skonadt. Emellertid kände nybyggarna vid denna tid darrningar i öns massa, hvilka oroad dem i högsta grad.

Man räknade den 20 Februari. Det behöfdes ännu en månad, innan fartyget kunde sättas i sjön. Skulle ön kunna hänga ihop ända till dess? Det var Pencroffs och Cyrus Smiths afsigt att låta fartyget löpa af stapeln, då det var tillräckligt tätadt. Däcket, inredningen och tacklingen finge göras sedermera, men hufvudsaken var,

att nybyggarna erhöilo en säker tillflyktsort utanför ön. Kanske kunde man till och med föra fartyget till Bal-long-hamnen, d. v. s. så långt som möjligt från den eruptiva medelpunkten, ty i mynningen af Barmhertighetens flod, mellan Räddningens holme och granitmuren, lopp det fara att krossas, i händelse ön sprängdes sönder. Alla nybyggarnas ansträngningar rigtades alltså på att få skrofvat färdigt.

Sålunda uppnådde man den 3 Mars, och aflöpningen ansågs kunna ega rum om ett tiotal dagar.

Hoppet återkom i nybyggarnas hjertan, så hårdt pröfvade under detta fjerde år af deras vistelse på Lincoln-ön. Sjelfva Pencroff syntes frigöra sig något ur den dystra tystlåtenhet, hvari öns förhärjning försänkt honom. Sant är dock, att han tänkte blott på detta fartyg, hvari alla hans förhoppningar voro koncentrerade.

— Vi skola ha det färdigt, — sade han till ingenjören, — vi skola ha det färdigt, herr Smith, och det kan vara på tiden, ty vi befinna oss snart midt i dagjemningen. Nå ja, om så behöfs, skola vi anlöpa holmen Tabor och tillbringa vintern der. Men holmen Tabor efter Lincoln-ön! Ah, förbannelse! Skulle jag någonsin kunnat tro, att jag måste upplefva något sådant!

— Låtom oss skynda! — svarade oföränderligen ingenjören.

Och man arbetade utan att förlora ett ögonblick.

— Tror ni, min husbonde, — frågade Nab några dagar senare, — att allt detta skulle händt, om kapten Nemo ännu varit i lifvet?

— Ja, Nab, — svarade Cyrus Smith.

— Men jag, jag tror det inte! — hviskade Pencroff Nab i örat.

— Inte jag heller, — svarade Nab allvarsamt.

Under första veckan af Mars blef Franklin-berget åter hotande. Tusentals fina lavapartiklar föllo såsom ett regn öfver marken. Kratern fylles ånyo med lava,

hvilken rann utför berget. Den nya strömmen framvälte öfver den stelnade lavan och fullbordade förstöringen af de torra trädskelett, som motstått det första utbrottet. Denna gång tog den kosan uteder Grant-sjöns sydvästra strand, kastade sig öfver på andra sidan Glycerin-ån och öfversvämmade Stora Utsigts-platån. Detta sista slag, rigtadt mot resultaten af nybyggarnas arbetsflit, var förfärligt. Qvarn, ladugårdsbyggnader, stall, ingenting fans längre kvar. Det förskrämda fjäderfäet försvann i alla riktningar. Top och Jup visade den största förskräckelse, och deras instinkt sade dem, att en katastrof var nära. Många af djuren på ön hade omkommit under det första utbrottet. De öfverlevande funno ingen annan tillflykt än Brandgås-träsket, med undantag af de få, åt hvilka Stora Utsigts-platån erbjöd en fristad. Men denna sista tillflyktsort blef slutligen stängd för dem, och lavafloden, hvilken nu var uppe på kammen af granitmuren, började nedvräka sina eldkataster på stranden. Den sublima hemskheten af detta skådespel trotsar hvarje beskrifning. Om natten skulle man liknat det vid ett Niagara af flytande malm med sina glödande ångor upptill och vid foten sina kokande massor!

Nybyggarna voro drifna till sin sista förskansning, och ehuru de öfre näten ännu icke voro kalftrade, beslöt de att sätta fartyget i sjön.

Pencroff och Ayrton grepo sig alltså an med förberedelserna till aflöpningsen, hvilken borde ega rum den följande dagen, på morgonen den 9 Mars.

Men under natten mellan den 8 och 9 uppsteg ur kratern under förfärliga knallar en ofantlig pelare af ångor till en höjd af öfver niohundra meter. Väggen i Dakkars krypta hade tydligen gifvit vika för trycket af gaserna, och det i den eldsprutande kratern inströmande hafvet fördunstade genast. Men kratern kunde icke gifva tillräcklig utgång åt dessa ångor. En explo-

sion, som man skulle kunnat höra på hundra mils afstånd, skakade luftlagren. Klippstycken nedfölla i Stilla hafvet, och inom några minuter betäckte oceanen den plats, der Lincoln-ön befunnit sig.

SEXTIOANDRA KAPITLET.

En enstaka klippa i Stilla hafvet. — Nybyggarnas på Lincoln-ön sista tillflykt. — Döden i perspektiv. — Den oväntade hjälpen. — Hvar för och huru den kommer. — Den sista välgärningen. — En ö på fasta landet. — Kapten Nemos graf.

En enstaka klippa, tio meter lång, fem meter bred och skjutande upp öfver vattenytan knappt tre meter, sådan var den enda fasta punkt, som Stilla hafvets vågor ej öfversvämmat.

Det var allt, hvad som återstod af Granite-Houses massa! Granitmuren hade kastats öfver ända och sedan splittrats, och några af den stora salens klippblock lågo uppstaplade på hvarandra och bildade sålunda klippans högsta punkt. Allt hade försvunnit i djupet omkring den — Franklin-bergets genom explosionen lösslitna lägre kägla, Haj-vikens lavakäkar, Stora Utsigts-platån, Räddningens holme, Ballong-hamnens granitklippor, Dakkar-kryptans basaltväggar, den långa, från eruptions-medelpunkten dock så aflägsna halfön Serpentine! Af Lincoln-ön såg man nu icke mer än denna smala klippa, hvilken nu var en tillflyktsort för de sex nybyggarna och deras hund Top.

Djuren hade likaledes omkommit vid katastrofen, foglarna, såväl som de andra representanterna af öns fauna, vöro alla krossade eller dränkta, och den olyckliga Jup hade tyvärr funnit döden i någon remna i marken!

Att Cyrus Smith, Gideon Spilett, Harbert, Pencroff, Nab och Ayrton kommit undan med lifvet, hade sin orsak

deri, att de, samlade i tältet, blifvit kastade i hafvet i det ögonblick, då spillrorna af ön regnade från alla håll.

Då de åter kommo upp i vattenytan, sågo de blott på en half kabellängds afstånd detta klipprös, mot hvilket de simmade, och hvarpå de klättrade upp.

På denna nakna klippa lefde de i nio dagar. Några lifsförnödenheter, som man före katastrofen hemtat ur Granite-Houses visthus, litet sött vatten, som regnet kvarlemnade i en bergsskrefva, se der allt, hvad de olyckliga egde! Deras sista hopp, deras fartyg, hade blifvit krossadt. De hade intet medel att lemna denna klippa. Ingen eld, ej heller något bränsle! De voro bestämda att duka under!

Denna dag, den 18 Mars, hade de lifsmedel för blott två dagar, ehuru de icke förtärde mer, än hvad de oundgängligen behöfde. Allt deras vetande, all deras intelligens förmådde intet i denna deras belägenhet. Deras öde hvilade uteslutande i Guds hand.

Cyrus Smith var lugn. Gideon Spilett och Pencroff, den förra mera nervös, den senare ett rof för en dofvrede, gingo fram och tillbaka på denna klippa. Harbert lemnade icke ingenjören och betraktade denne liksom för att bedja honom om en hjälp, som han icke kunde gifva. Nab och Ayrton afvaktade tålmodigt sitt öde.

— Ack, elände, elände! — upprepade Pencroff ofta.

— Om vi ändå hade, vore det också blott ett nötskal, för att föra oss till holmen Tabor! Men intet, intet!

— Kapten Nemo gjorde rätt i att dö! — sade Nab en gång.

Under de fem följande dagarna lefde Cyrus Smith och hans olyckliga kamrater med den yttersta sparsamhet, ätande blott så mycket, som behöfdes, för att de icke skulle duka under för hungern. Deras matthet var ytterlig. Harbert och Nab började visa tecken till yrsel.

Kunde de i en sådan belägenhet bevara ens en

skugga af hopp? Nej! Hvilken var deras enda utsigt? Att ett fartyg skulle passera inom synhåll från klippan? Men af erfarenhet visste de väl, att fartyg aldrig besöka denna del af Stilla hafvet. Kunde de räkna på, att lik-som genom försynens skickelse den skotska jakten skulle komma just vid denna tid för att uppsöka Ayrton på holmen Tabor? Detta var osannolikt, och antaget dessutom att den kom dit, skulle jaktens befälhafvare, då nybyggarna icke hade kunnat på holmen lemna en skrifvelse, som omtalade den förändring, som inträffat i Ayrtons ställning, fara sin väg och begifva sig till lägre breddgrader, sedan han förgäfves genomsocht holmen.

Nej, de kunde ej längre hysa något hopp om att blifva räddade, och en förfärlig död, döden gonom hunger och törst, väntade dem på denna klippa!

Och redan lågo de utsträckta på denna klippa, känslolösa och ej längre vetande, hvad som tilldrog sig omkring dem. Ayrton ensam upplyfte genom en sista ansträngning hufvudet och kastade en förtviflad blick på det ödsliga hafvet.

Men se, på morgonen den 24 Mars sträckte Ayrton armarna mot en punkt i fjerran, han reste sig, först på knäna, och stod sedan upprätt, hans hand tycktes gifva en signal.

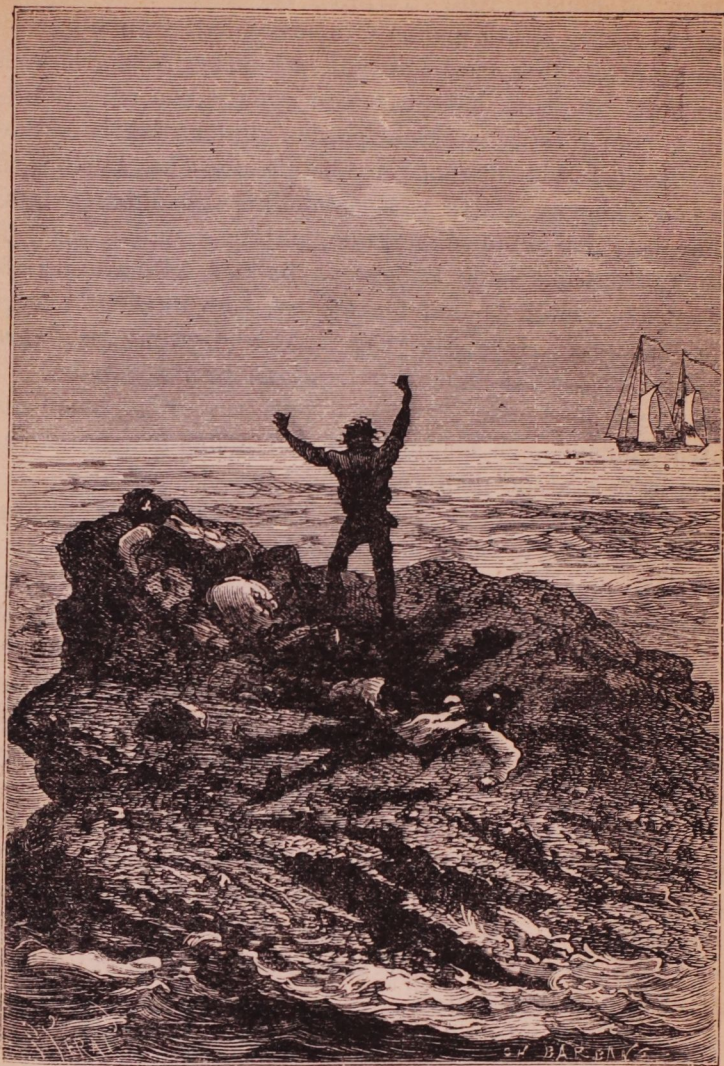
Ett fartyg var inom synhåll från klippan! Detta fartyg befor icke hafvet på en slump. Klippan var för detsamma ett mål, som det närmade sig i rät linie, ökande ångan, och de olyckliga skulle kunnat upptäcka det redan för flera timmar sedan, om de änu egt styrka att observera horisonten.

— *Duncan!* — mumlade Ayrton och nedföll utan rörelse.

* * *

Då Cyrus Smith och hans kamrater återfingo medvetandet, tack vare de omsorger, som slösades på dem,

Ayrton sträckte armarna mot en punkt i fjerran (sid. 751).

befunno de sig i kajutan på en ångare, utan att kunna förstå, huru de undgått döden.

Ett ord af Ayrton sade dem allt.

— *Duncan!* — mumlade han.

— *Duncan!* — svarade Cyrus Smith.

Och höjande armarna mot himlen, utbrast han:

— O, allsmäktiga Gud, du har då velat, att vi skulle blifva räddade!

Det var verkligen *Duncan*, lord Glenarvans jakt, hvarå nu befälet fördes af Robert, kapten Grants son, hvilken hade blifvit skickad till holmen Tabor för att der uppsöka Ayrton och hemföra honom efter hans tolf års botgöring.

Nybyggarna voro räddade, de befunno sig redan på hemvägen!

— Kapten Robert, — frågade Cyrus Smith, — hvem har då kommit er på den tanken att, sedan ni lemnat holmen Tabor, der ni inte fann Ayrton, fara hundra mil derifrån åt nordost?

— Herr Smith, — svarade Robert Grant, — det var för att uppsöka inte blott Ayrton, utan äfven edra kamrater och er!

— Mina kamrater och mig?

— Ja, på Lincoln-ön!

— Lincoln-ön! — utropade på en gång Gideon Spilett, Harbert, Nab och Pencroff i yttersta grad förvånade.

— Hur känner ni Lincoln-ön? — frågade Cyrus Smith, — då denna ö ej ens är upptagen på kartorna?

— Jag har lärt känna den genom den underrättelse, ni kvarlemnade på holmen Tabor, — svarade Robert Grant.

— En underrättelse? — utbrast Gideon Spilett.

— Ja visst, se här är den, — svarade Robert Grant, framräckande en skrifvelse, som tillkännagaf Lincoln-öns läge med angifvande af dess longitud och latitud, Ayrtons nuvarande vistelseort äfvensom de fem nybyggarnas.

— Kapten Nemo! — sade Cyrus Smith, efter att hafva läst skrifvelsen och öfvertygat sig om, att den var af samma hand, som skrifvit det i corralen funna brefvet.

— Ah, — sade Pencroff, — det var då han, som hade tagit vår Bonadventure, han, som ensam vågat sig ända till holmen Tabor?

— För att der kvarlemnade denna skrifvelse! — svarade Harbert.

— Jag hade alltså rätt, då jag sade, — utropade matrosen, — att kaptenen till och med efter sin död skulle göra oss en sista tjänst!

— Mina vänner, — sade Cyrus Smith med djupt rörd stämma, — må Gud i sin barmhertighet taga till sig vår räddares, kapten Nemos själ!

Nybyggarna blottade sina hufvuden vid dessa Cyrus Smiths ord och frammumlade kaptenens namn.

I detta ögonblick närmade sig Ayrton ingenjören och sade helt enkelt:

— Hvar skola vi förvara detta skrin?

Det var skrinet, som Ayrton hade räddat med fara för sitt lif i det ögonblick, då ön uppslukades, och som han nu samvetsgrant öfverlemnade åt ingenjören.

— Ayrton, Ayrton! — sade Cyrus Smith med djup rörelse.

Derefter vändande sig till Robert Grant, tillade han:

— Min herre, der ni hade kvarlemnade en brottsling, återfinner ni en man, som botgöringen åter gjort till en hederlig människa, och åt hvilken det är mig en stolthet att räcka min hand!

Derefter gjordes Robert Grant bekant med kapten Nemos och nybyggarnas på Lincoln-ön sällsamma historia, och sedan han bestämt läget af den lilla klippan, hvilken sedermera skulle upptagas på kartorna öfver Stilla hafvet, gaf han order att vända.

Fjorton dagar derefter satte nybyggarna foten på Amerikas jord, och de återfunno sitt fädernesland åtnjutande fred efter detta förfärliga krig, som hade medfört rättvisans och rättens triumf.

Af de rikedomar, som inneslötos i det af kapten Nemo åt nybyggarna på Lincoln-ön testamenterade skrinet, användes största delen till inköp af ett vidsträckt område i staten Iowa. En enda perla, den vackraste, afskildes från denna skatt och skickades till lady Glenarvan såsom ett minne af de af *Duncan* till sitt fädernesland återförda skeppsbrutna.

Dit, till detta område, kallade nybyggarna till arbete, d. v. s. förmögenhet och lycka, alla dem, åt hvilka de ämnat erbjuda gästfrihet på Lincoln-ön. Der grundlades en stor koloni, åt hvilken de gåfvo den i Stilla hafvets djup försvunna öns namn. Der fans en flod, som kallades Barmhertighetens flod, ett berg, som fick namnet Franklin-berget, en liten sjö, hvilken blef Grantsjön, skogar, som blefvo Den fjerran vesterns skog. Det var liksom en ö på fasta landet.

Der blomstrade allt under ingeniörens och hans kamraters intelligenta ledning. Ej en enda af de f. d. nybyggarna på Lincoln-ön fattades, ty de hade svurit att alltid lefva tillsammans — Nab, der hans husbonde var, Ayrton, färdig att uppoffra sig vid hvarje tillfälle, Pencroff, mera åkerbrukare, än han någonsin varit sjöman, Harbert, hvars studier fullbordades under ledning af Cyrus Smith, Gideon Spilett, som grundade *New Lincoln Herald*, hvilken blef den mest upplysta tidning i hela världen.

Der mottogo Cyrus Smith och hans kamrater flera gånger besök af lord och lady Glenarvan, af kapten John Mangles och hans hustru, af Robert Grants hustru, af Robert Grant sjelf, af major Mac Nabbs, af alla dem, som varit inblandade i kapten Grants och kapten Nemos dubbla historia.

Der voro slutligen alla lyckliga, förenade i det närvarande, liksom de varit det i det förflutna; men aldrig kunde de glömma denna ö, dit de ankommit fattiga och nakna, denna ö, som under fyra år tillfredsstält alla deras behof, och hvaraf nu icke återstod mer än ett stycke granit, piskadt af Stilla hafvets vågor, dens graf, som en gång var kapten Nemo.

Jeder Venns samlade
arbeten har jag ärfst
efter min brorbror
morfar
Lelivard Alexander Blom

Julius W. Lundberg
- Södertälje 1917 -

Andra hos brorbrorbrorbror
Svensson i Södertälje.

